Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

SYDSLESVIGS STEDNAVNE

VED

ANDERS BJERRUM, KRISTIAN HALD
OG PETER JØRGENSEN

BIND 7

NORDANGEL OG FLENSBORG

VED

KRISTIAN HALD

I. HALVBIND. HUSBY HERRED

J. H. SCHULTZ FORLAG
KØBENHAVN 1948

De vigtigste Kilde- og Litteraturforkortelser

Jævnfør Kildefortegnelserne under de enkelte Sogne.

Aarb. = Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie.
Aasen = Ivar Aasen, Norsk Ordbog. 2. Udg.
ActaPont = Acta pontificum Danica.
ANF = Arkiv för nordisk filologi.
AnglJahrb = Jahrbuch des Angler Heimatvereins.
AnnDan = Annales danici medii ævi, ed. Ellen Jørgensen.
APhS = Acta Philologica Scandinavica.
ARSchwabst = Svavsted Amtsregnskaber, SA.
Blöndal = Sigfúss Blöndal, Islandsk-Dansk Ordbog.
BrN GG = Johs. Brøndum-Nielsen, Gammeldansk Grammatik.
BullDan = Bullarium Danicum.
Danckw = Caspar Danckwerth, Newe Landesbeschreibung der zwey Hertzogthümer Schleswich vnd Holstein. 1652.
DanmKortl = N. E. Nørlund, Danmarks Kortlægning.
DAtl = Erich Pontoppidan, Den danske Atlas. 1763—81.
DF = Danske Folkemaal.
DgP = Gunnar Knudsen, Marius Kristensen og Rikard Hornby, Danmarks gamle Personnavne.
DiplDan = Diplomatarium Danicum.
DiplFl = H. Sejdelin, Diplomatarium Flensborgense.
DomkapJb 1638 = Thumkapittels Erd Buch. 1638. SA Abt 400[1] Nr. 54.
DomkapReg = Domkapitlets Regnskaber. SA A XXIV.
DS = Danmarks Stednavne.
DSt = Danske Studier.
Dörfer[1-3] = Joh. Friedr. Aug. Dörfer, Topographie von Schleswig. 1.—3. Udg. 1805—29.
Ejerslev = Lærer M. P. Ejerslevs Optegnelser (c. 1927—31).
Ekwall DEPN = Eilert Ekwall, The concise Oxford dictionary of English place-names.
EPNS = English place-name society.
Feilb. = H. F. Feilberg, Bidrag til en Ordbog over jyske Almuesmål.
Fritzner = J. Fritzner, Ordbog over det gamle norske Sprog.
FrowkennSchatt 1548 = Frowkenn Schatt so Breida Rantzow. . hefft laten entfangen. SA A XVII Nr. 147.
GeldReg 1621 = Geltthebungs Register des .. Ambtts Flenßburgk. SA XII 3 Nr. 7.
GldaKr = M. Lorenzen, Gammeldanske Krøniker.
Gst = danske Generalstabskort.
Gude = J. C. Gude, Bericht von der Halbinsul Sundewitt und dem Glücksburgschen Erblande. 1778.
Hagerup[3] = E. Hagerup, Om det danske Sprog i Angel. 2. Udg. 1867.
Hellq. SEO[3] = E. Hellquist, Svensk etymologisk ordbok. 2. Udg.
Hellq. Sjön. = E. Hellquist, Studier öfver de svenska sjönamnen.
JahrbLandesk = Jahrbücher für die Landeskunde der Herzogthümer.
JensenAng = H. N. A. Jensen, Angeln. Zunächst für die Angler historisch beschrieben. 1844.
Kalkar = O. Kalkar, Ordbog til det ældre danske Sprog.
Kappel SH 24H = Blandingshaandskrift af Kappel. Univ. Bibl. Kiel, SH 24H.
Kat = preussisk Kataster (Stückvermessungshandriss).
Kok = J. Kok, Det danske Folkesprog i Sønderjylland.
Kontraktb = »Kauff- und Theylungs Contracten« 1680 ff. Amtsgericht Flensborg.
KornReg 1621 = Korn: vndt Hür Register deß Ambts Flensburg. SA C XII 3 Nr. 8.
LA = Königl. Preuß. Landesaufnahme. 1879 ff.
Landreg = Landregister i RA.
LDipl = Langebeks Diplomatarium, RA.
LibQuotlib = »Liber Quotlibeticus«, Slesvigbispens Ark., RA (nu afleveret til SA).
Lind Bin. = E. H. Lind, Norsk-isländska personbinamn från medeltiden.
Lind Dopn. = E. H. Lind, Norsk-isländska dopnamn från medeltiden.
Lundgren-Brate = M. F. Lundgren og E. Brate, Personnamn från medeltiden.
Mejer = Mejers Kort i Danckw.
Mensing = O. Mensing, Schleswig-Holsteinisches Wörterbuch.
MM = Maal og Minne.
NE = O. Rygh, Norske Elvenavne.
NG = Norske Gaardnavne, udg. af O. Rygh m. fl.
NI = G. Indrebø, Norske Innsjønamn.
NoB = Namn och Bygd.
Nord. Kult. = Nordisk Kultur.
ODS = Ordbog over det danske Sprog.
OGB = Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län.
Oldekop = H. Oldekop, Topographie des Herzogthums Schleswig. 1906.
OUÅ = Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift.
Quellens VI = Quellensammlung der Gesellschaft für schleswig-holsteinische Landeskunde. VI.
RA = Rigsarkivet.

SYDSLESVIGS STEDNAVNE

FORELØBIGT FORORD

Værket skal behandle samtlige danske, tyske og frisiske Stednavne i Sydslesvig og vil efter Planen omfatte følgende Bind:

I. De frisiske Øer.
II. Det frisiske Fastland.
III. Ejdersted.
IV. Den nordlige Del af Midtlandet.
V. Den sydlige Del af Midtlandet med Slesvig.
VI. Landet mellem Dannevirke og Ejder.
VII. Nordangel med Flensborg.
VIII. Sydangel.
IX. Svans og Dänischwohld.
X. Efterled.
XI. Almindelig Indledning, Kildefortegnelse, Lydbeskrivelse m.m.
XII. Registre.

Bind I—III udarbejdes af Docent Peter Jørgensen, Bind IV—VI af Dr. phil. Anders Bjerrum, og Bind VII—IX, hvoraf syvende Binds første Halvdel, omfattende Husby Herred, hermed udsendes, af Dr. phil. Kristian Hald.

De middelalderlige Former af Navnene bringes saa fuldstændigt som muligt indtil Aar 1513; Undtagelser er dog gjort ved enkelte meget hyppigt forekommende Navne paa Købstæder, Herreder, Klostre og Landskaber. For den følgende Tids Vedkommende citeres kun et Udvalg af Former.

Hvis der findes en dansk Udtaleform af et Navn, er denne betegnet med et foranstillet „da."; nedertyske Udtaleformer er uden særlig Betegnelse.

Naturnavnenes Opslagsformer maa først og fremmest betragtes som et praktisk Hjælpemiddel ved Opstillingen af Materialet. Hvis et Navn er overleveret i dansk Form i Kilderne, eller den danske Form med Sikkerhed kan fastslaas, er Opslagsformen dansk. Et Navn, der i Kilderne skrives Sünnermark eller Südermark, faar saaledes Opslagsformen Søndermark, og det samme gælder et Süderfeld,

hvis det er overleveret saa tidligt, at et dansk Søndermark nødvendigvis maa ligge til Grund. Er et Süderfeld først overleveret i Kilder fra det 19. Aarhundrede, f. Eks. det preussiske Kataster, saaledes at der er Mulighed for, at Navnet kan være af tysk Oprindelse, bevares Süderfeld som Opslagsform. For de sent overleverede Navnes Vedkommende er nedertyske Opslagsformer foretrukket for højtyske, hvis der kendes en nedertysk Udtaleform eller Skrivemaade. Derimod er højtyske Opslagsformer bevaret ved Navne, der kun kendes i moderne højtyske Skrivemaader, selv om nedertyske (eller danske) Navneformer i saa godt som alle Tilfælde maa antages at ligge til Grund. I de danske Opslagsformer anvendes som Regel den almindelige danske Retskrivning. Dog er dialektfarvede Opslagsformer foretrukket i danske Navne paa -lyk, -maj, -roj m. fl. Navne, der er sammensat med Kobbel, tysk Koppel, har overalt faaet Ordet i den tyske Form, da det er indkommet i Dansk fra Tysk og det i adskillige Tilfælde er umuligt at afgøre, om Sammensætningen er dansk eller tysk. Ved de nedertyske Opslagsformer er Retskrivningen i Mensings Ordbog som Regel lagt til Grund.

Med Hensyn til Navnenes Tolkning skal følgende bemærkes: Almindelige danske og højtyske *Forled* er ikke forklarede; derimod er alle nedertyske Forled, som er anvendt i Opslagsformerne, forklarede. I de Egne, hvor Dansk er afløst af Nedertysk, er mange let gennemskuelige danske Forled i Tidens Løb oversat til Nedertysk, f. Eks. er dansk Gaas- næsten altid gengivet ved nty. Goos-, dansk Hest- er ofte oversat til nty. Perd-, dansk Gammel- til nty. Oold- o. s. v. En Redegørelse for den nty. Form ved hvert enkelt af de almindelige oversatte Navne vilde betyde en væsentlig Forøgelse af Omfanget; derfor vil dette Forhold blive behandlet i Sammenhæng i Indledningsbindet (Bd. XI). Navnenes *Efterled* vil blive behandlede i Bd. X. Indtil dette Bind er udkommet, kan der henvises til Afsnittet »Efterled og Endelser« i »Sønderjyske Stednavne« (Danmarks Stednavne Bd. III), idet de fleste danske Efterled er fælles for Nord- og Sydslesvig. Findes der flere enslydende Naturnavne i en Landsby, er de behandlet i een Artikel, da det som Regel er umuligt at sammenstille Belæggene for de enkelte Navne med Sikkerhed. Hvor der i saadanne Tilfælde er anvendt en dansk Opslagsform, f. Eks. Sønderlyk, betyder det altsaa ikke, at alle Eksempler paa Navnet »Süderlück«, der forekommer i Katastret eller andre yngre Kilder, er af dansk Oprindelse.

Optegnelserne til Sydslesvigs Stednavne begyndte i 1932 og var i den allerstørste Del af Omraadet afsluttet ved Udbruddet af den anden Verdenskrig; det samme gjaldt Excerperingsarbejdet i Statsarkivet i Kiel og de talrige lokale Arkiver. Under Verdenskrigen fortsattes Excerperingen af Kilder i det danske Rigsarkiv, men Tolkningsarbejdet maatte i lange Tidsrum ligge stille paa Grund

af Optegnelsernes Evakuering, saaledes at Udsendelsen af Værket først nu kan begynde.

Da Arbejdet begyndte, skete det i Forstaaelse med historisk og sprogligt interesserede Kredse i Kiel og med Anbefaling af Landesbibliothekar Dr. Pauls, Professor, Dr. Otto Scheel og Staatsarchivdirektor Dr. Stephan, hvem vi er megen Tak skyldige for deres Bistand; uden den vilde det have været vanskeligt at gennemføre Optegnelserne i Marken i de bevægede Aar før Krigen. Vi staar endvidere i Taknemmelighedsgæld til danske og tyske Biblioteker og Arkiver, først og fremmest til Rigsarkivet i København og Statsarkivet i Kiel, til private Ejere af Arkivalier, og ikke mindst til de Hundreder af Meddelere fra alle Egne af Sydslesvig, der beredvilligt har givet os Oplysninger. En Tak retter vi ogsaa til Stednavneudvalget, der har overladt Udgiverne Størstedelen af det middelalderlige Materiale og stillet Arbejdsplads til Raadighed for Udgaven. Endvidere til de Medarbejdere, der har deltaget i Excerperings- og Ordningsarbejdet, særlig Udgavens Medarbejder gennem mange Aar, cand. mag. Christian Lisse.

En varm Tak ønsker vi ogsaa at udtale overfor det af Universitets-Jubilæets danske Samfund nedsatte Tilsynsudvalg med Udgaven: Universitetslektor Poul Andersen, Professor, Dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen og Professor, Dr. phil. L. L. Hammerich, der under Arbejdet har staaet os bi med Raad og Daad.

Endelig bringer vi Carlsbergfondet, der har afholdt de store Udgifter ved Værkets Udarbejdelse og Trykning, vor ærbødige Tak.

København, i April 1948. *Udgiverne.*

FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI
KØBENHAVN

HUSBY HERRED.

BEBYGGELSESNAVNE.

Om Herredsnavnet se under Husby Sogn.

Munkbrarup Herred. 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Munk-Brarup Harde*; Gst 1858 *Munkbrarup Herred.* — Herredet blev oprettet 1779 af det tidligere Lyksborg Amt og omfattede Sognene Munkbrarup, Lyksborg og Nykirke samt Runmark i Rylskov Sogn (Trap p. 486 f.). Se iøvrigt under *Munkbrarup S.*

NATURNAVNE.

Blesdæmning. 1696 SA C XII 1 Nr. 373 *Bleß Dämmeng*; c. 1767 SA C XII 1 Nr. 371 *Blesdämmung.* — Strækning af Landevejen Flensborg—Kappel.

Bondeaa. Se under Strukstrup H., Bd. VIII.

Flensborg Fjord. 1585 DanmKortl I Pl. 35 *Flensborger Wyck*; 1595 DanmKortl I Pl. 41 *Flensborger wick*; 1629 DanmKortl I Pl. 49 *Flensburger wick*; Mejer 1648 *Flensborger Föerd, Flensborgr Foerd*; Mejer 1649 *Flensborger Föerd, Flensborger hauen*; Mejer 1650 *Flensborger Wyck*; Danckw 54 *Flenßburger Wick*; c. 1660 DanmKortl I Pl. 73 *Flensborgerwyk*; 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *die Flensburger Fiorde*; DAtl VII 365 *Flensborg-Fiord*; 1783 SA Abt 25[1] Nr. 3 *an der Flensburger Fiohr*; VSK 1783 *Flensborg Fiord*; Gst 1858 *Flensborg Fjord*; LA *Flensburger Föhrde.* — Se under *Flensborg.*

Kalgrund. JSørensenPap 87 *Kalgrund.* — I Fjorden ud for Kilseng i Adelby S.

Kilsaa [ˈki·ls‿au]. Mejer 1648 *Norder oder Kielst aw*; Mejer 1649 *Kielst aw*; Mejer 1650 *Norderaw*; Gst 1858 *Kilsaa*; Trap *Kilsaa, Kils-Aa*; Kat *Kielsau, Kielsaue*; LA *Kielst-Au* (*Kiels-Au*). — Samme Forled som i *Kilsgaarde*, som Aaen løber forbi; se under Bebyggelsesnavne i Hyrup S.

Landsweg, Norder-. Se nedenfor under *Schottdamm.*

Landsweg, Süder-. Se nedenfor under *Schottdamm.*

Nørreaa. Se ovfr. under *Kilsaa.*

Schottdamm. 1793 Sønderborg Museum *der sogenannte Schottdamm, der sogenannte Norderlandsweg, der sogenannte Süderlands-Weg*; c. 1793 (Afskr.) Sønderborg Museum *zwischen Flensburg und Glücksburg existierte in vorigen Zeiten ein Weg genannt der Schottdamm. Dieser Weg hatte 2 Theile nemlich den sogenannten Norderlandsweg, und Süderlandsweg.* — Navnene *Norder-* og *Süderlandsweg* kommer ifl. Dok af, at de to Vejstrækninger skulde vedligeholdes af de lyksborgske Undersaatter i henholdsvis Sundeved og Angel. Se iøvrigt under *Schottweg* i Tvedskov, Adelby S., der muligvis er en Del af den her nævnte Vej.

HYRUP SOGN.

Kilder.

ArkHusby	Se under Husby S.
Bericht 1754	Se under Husby S.
Jb 1715 (1772)	Hüruper Feldt-Buch De Anno 1715. Afskr. 1772. Ark. Johs. Krummpeter, Hyrup.
Jb 1717 (KI)	Udtog »aus dem Weesbüeschen Erd-Buch de ao. 1717« i KI 1763.
Jb 1718 (1772)	Verzeichniß Von Hans Petersen Seine Sämptliche Ländereyen So A^{o} 1718 gemäßet worden wie folget. Afskr. 1772. Ark. Johs. Krummpeter, Hyrup.
Jb 1819	Erd-Buch über einen Theil von Hürup-Feld. 1819. SA C XII 1 Nr. 265.
Jb 1820	Erdbuch über... Kielsgaarde 1820. Afskr. 1828. SA C XII 1 Nr. 266.
KI 1763	Kirkeinventar uden Titel. 1763. Pastoratet, Hyrup.
KI[1] 1763	Hüruper Kirchen-Inventar. Afskr. 18. Aarh. SA A VI 87 B 5i.
KR[1]	Kirkeregnskab uden Titel. C. 1670 ff. Pastoratet, Hyrup.
KR[2]	Hürupper Kirchen-Rechnungen de A. 1671 biß A. 1698 incl. SA C XII 2 Nr. 119.
MarieSkyldprot	Se under Flensborg.
NikolaiKR	Se under Flensborg.
NikolaiMemorial	Se under Husby S.
NikolaiProt	Se under Flensborg.
Spec 18. Aarh.	Specification der zum Pastorat in Hürup gehörigen Ländereyen und wie die Koppeln heißen. Antagelig Slutn. 18. Aarh. Blad indklæbet i KI 1763.
Tax 1787	Taxations-Jnstrument über die bisherigen Feste-Hölzungen so zuständig derer dem Husbüy Harde Amts Flensburg incorporirten melirten Feste Eingeseßenen der Dorfschaften Hürup, Weesby und Froerup... 1787. SA C XII 1 Nr. 117.
U 1767—70	Udskiftningsforretning fra Veseby 1767—70. SA C XII 1 Nr. 267.
U 1773	Vermessungs Buch über der Hürupper Dorfs Ländereyen 1772 & 1773. To Eksempl. SA C XII 1 Nr. 265.
U 1776	Udskiftning fra Kilsgaarde 1776. Uden Titel. SA C XII 1 Nr. 266.
U 1800	Bonitirungs-Instrument Vom Norder und Süder-Osterfeld zu Hürup. 1800. SA C XII 1 Nr. 265.
U 1801	Auseinandersetzungs Instrument 1801. Udt. 1808. Ark. Johs. Krummpeter, Hyrup.
U 1807	Vermeß und Vertheilungs Verzeichniß des Osterfeldes zum Dorfe Weesebüy gehörig. 1807. SA C XII 1 Nr. 267.
U 1808	Auseinandersetzungs-Instrument 1808. Afskr. Ark. Johs. Krummpeter, Hyrup.
U[1] 1823	Vertheilungs Register über die auf dem Wesebuyer-Felde belegenen vier Möören... 1823. SA C XII 1 Nr. 267.
U[2] 1823	Vertheilungs-Register über das auf dem Weesebyer-Felde belegenes Heideland Weushoyheyde. 1823. SA C XII 1 Nr. 267.
U 1832	Aufmessungs-Register über die sämtlichen Ländereien des St. Nicolai-Kirchen-lansten Hans Owesen in Wesebye. 1832. ArkFlensb IV A 529 Fasc. 3.
U 1844	Bonitirungs und Vermagsschiftungs Instrument über verschiedene Landstücke... in Hürup. 1844. Afskr. Ark. Johs. Krummpeter, Hyrup.

U 1845	Entwurf des Auseinandersetzungs-Jnstrument. 1845. Efter ældre Jordebøger. Ark. Johs. Krummpeter, Hyrup.
U 1863	Auseinandersetzungs-Instrument über die Abgabeverhältnisse des adlichen Guts Wesebyehof . . . 1863. Ark. Johs. Krummpeter, Hyrup.
U 1866	Udstykningsinstrument 1866 [dansk]. Ark. Johs. Krummpeter, Hyrup.
U u. A.	Bonitir- und Auseinandersetzung Jnstrument über die von Johann Görrsen zu Hürup . . . veräuserten Landereyen. Afskr. Ark. Johs. Krummpeter, Hyrup.
Verz 1797	Verzeichniß der in der Husby-Harde belegenen Kirch- und andern dörfern, einzelner Höfe und Wohnstellen. 1797. Afskr. SA C XII 1 Nr. 1.

Meddelere.

Hyrup	Lorenz Andresen, Hyrup, f. sts. 1860 [nedertysk og dansk], Maria Lorenzen, Hyrup, f. sts. 1849 [dansk], Peter Matthiesen, Hyrup, f. sts. 1875. Opt. 1933-34.
Veseby	M. Gregersen, Veseby, f. sts. 1879. Opt. 1933.

BEBYGGELSESNAVNE.

Brettenborg, Hs, tidl. Kro [ˈ*brèdən*ˌ*bùɹx*]. Dörfer[3] 137, Schröder I 415 *Brettenberg*; JensenAng 328 *Brettenburg*; Hagerup[2] 173 *Brettenborre*; Kat, LA *Brettenburg*. — Opkaldelse efter det holstenske Slot *Breitenburg*.

Grimsten, forsv. Gd. Verz 1797, Schröder II 423 *Grimsteen*; Kok *Grimsten*. — Efter Naturnavnet *Grimsten* i Veseby.

Henneskov, Hs [ˈ*hɑ·n*ˌ*šau*]. — Efter Naturnavnet *Henneskov* i Hyrup. Udtalen og de yngre Skriftformer viser, at Forleddet er blevet omtydet til Ordet *Høne*. Navnet bruges ikke mere.

Holmborg, Ml. Schröder I 415 *Holmburg*; Kok *Holmborg*. — Vel identisk med den nuværende *Hürup M.* paa LA. *Holm*, se Bd. X.

Hyrup, Lb [*hyrəb*, *hy·rəb*, da. ⌜*hyrub*]. RegCap 1352 (1661—70 SRD VI 579, 582) *Hudderup*, *Hudderum*, *Huttorp*; RegCap (16. Aarh. LibQuotlib f. 10a, 10b, 11a, 14a) *hūtorp*, *hurup*, *hudorp*, *Hudorp*; Gildebog 1379—1509 DiplFl I 103, RegCap c. 1407 (c. 1700 Ulr. Petersen), 5/1 1423 (Kejserproc SRD VII 283) *Hudorp*; RegCap c. 1445—50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Hudorp*, *Huthorp* (rettet fra *Zuthorp*), *Huthorp*; 25/10 1451 DiplFl I 550 *to Hudorppe*; RegFlensb 1457, LibCens 1462 *Hudorp*; RegFlensb 1483 *Hudorp*, *Hudorppe*; 7—13/1 1485 Rep[2] Nr. 5618, RegFlensb 1499 *Hudorppe*; udat. (16. Aarh.) ÆDA V 506, 512, 528 *Hudorp*, *Hurup*; Zinsb 1509—15 *Hudorpe*, *Hudorpp* (overstr.); 1523 (1526) DiplFl II 164 *Hudorp*; Slewert 1538 *H*[*ö ?*]*rupp*, *hoerup*; 1548 DiplFl II 441 *Hurup*; 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 17 *Huderup*; 1553 DiplFl II 556 *Huderop*; RegFlensb 1587 *hurup*; RegFlensb 1593 *Hurup*, *Hurop*, *Huerup*; KornReg 1621 *Hurup*; Mejer 1648, 1649 & 1650 *Hyrup*; Danckw 107 *Hürup*, *Hürup-Kirche*; Jb 1669 *Hoirupp*; DAtl VII 383 *Hürup*; VSK 1783 *Hyrup*; Schröder I 414 *Hürup*; Gst 1858 *Hyrup*; LA *Hürup*. — Navnet *Hyrup*, der ogsaa forekommer i Nordslesvig, maa sammenstilles med det almindelige *Højrup*, *Hørup*, der forekommer c. 20 Gange paa dansk Omraade. Forleddet er, i alt Fald i de fleste af Navnene, Sb. glda. *hǿgh* m. „Høj"; det glda. **Hǿgh*(*a*)*thorp* bliver dialektalt til **Hȳghthorp* ved Lydlukning af *ǿ*>*ȳ* foran *gh* (BrN GG I 245), hvorefter *gh* svinder ligesom efter oprindeligt *y* (jfr. BrN GG II 156ff., 347). En formel Mulighed er ogsaa Adj. *høj*, der kunde passe paa Naturforholdene her, men ikke paa det lavtliggende *Hyrup* i Øsby S.; at **Hǿghthorp* skulde betegne den Torp, der ligger højere dvs. længere ude paa Marken, som formodet af Svend Aakjær (Grænsevagten VI 140, DSt 1931 p. 175), er lidet

sandsynligt, da man i saa Fald vilde vente en Komparativ som første Led. I *Hyrup* kan der heller ikke foreligge det sjældne Sb. glda. **hōth* „Højde", der er antaget i det nordslesvigske *Højrup* (DS IV 324 og — med Tvivl — DS V 85); se om dette Ord DS VIII 112. At Forleddet er *Høj* er iøvrigt formodet allerede i DAtl og i JensenAng p. 327. Ordet har sikkert her den almindelige Betydning „Gravhøj" (jfr. Bd. X). Adskillige Marknavne paa *-høj* vidner om tidligere Gravhøje paa Byens Mark, og saadanne findes ogsaa ved begge de nordslesvigske *Hyrup*'er (DS IV 135, 680).

Hyrupfeld, Hs [*hyrəbˈfèld, hyˑrùbˈfèld*]. Kat, Oldekop V 58 *Hürupfeld.*

Hyruphede, Hse [*hyrəbˈhaidə, hyˑrùbˈhaidə*]. RegFlensb 1615—16 *vff der Heide*; RegFlensb 1631—32 *Hurup Heide*; Kontraktb 1694 *Hürupp Heyde*; 1713 (Kontraktb 1735) *Hürupheide*; Kontraktb 1748 *Hyrup Heyde, Hurup Heyde*; Verz 1797 *Hürop-Heide*; Schröder I 415, LA *Hürupheide.* — Ved *Markeruphede* i Husby S., hvortil det ældste Belæg muligvis skal henføres. Endnu hos Schröder Navn paa et enkelt Hus.

Hyrupholm, forsv. Gd. Slewert 1538 *Hudrup Holm*; RegFlensb 1632—33 *Hurupholm*; 1679 SA C XII 3 Nr. 6, HusbyTingb 1741 *Hürupholllm.*

Hyrupskov, Hs [*hyˑrùbˈhòld*]. Udt. af Kirkeregnsk fra 1631 i KR² *Hurup Holz*; Kat, LA *Hürupholz.*

Hørgaardled, Hs [*hègəˈlai*, da. *hægəˈlæj*]. RegFlensb 1615—16 *bei Hörgardtlley, die Cruegerei in der Caten bei Horgardlei*; GeldReg 1621 *bey Hörgardlehe*; RegFlensb 1622—23 *bej horgardt hecke*; Jb 1669 *bey Hoegardby*; 1696 SA C XII 1 Nr. 373 *Höerkerley*; Jb 1717 (KI) *zu Hörgarley, bey Hörgaarley*; HusbyTingb 1739 *Hörgerley*; 1739 ArkHusby Grimmerup Nr. 21 *Horgaley, Horgarley Heck*; c. 1742 SA C XII Nr. 127 *Horgeleier Kathe*; Kontraktb 1756 *Horgherley;* KI¹ 1763 *bey Härgarley*; Verz 1797 *Hergaley*; Verz 1803 *Hörgelay*; Dörfer¹ 101 *Herregaardlei*; Dörfer³ 318, Schröder II 423 *Hörgerlei*(*Herregaardlei*); Kat *Hergolei* rettet til *Herrgaardlei*; LA *Herregaardlei.* — Af Kok II 174 f. forklaret som „et, ved Indkørslen til Herregaardens (Vesebys) Jord liggende Ledvogterhus". De ældre Former viser imidlertid, at der foreligger et *Hørgaard* „Indhegning til Hør".

Jepstoft. Har sikkert oprindelig været Navn paa en Bebyggelse, idet *Jepstoft* forekommer som Tilnavn i Udt. af et Kirkeregnskab fra det 17. Aarh. i KR² (*Raßmuß Petersen Jepßtofft, Aßmuß Petersen Jipstofft*). Jfr. *Jepstoft* under Naturnavne i Hyrup.

Kilsgaarde, Lb [*kilsˈxåˑɹ*, da. *kilsˈˀgoa, kiˑlˈgoa*]. RegCap 1352 (1661—70 SRD VI 579) *Kylsgarde*; RegCap (LibQuotlib f. 11a) *Kile*; RegCap c. 1445—50 *Kyle*; SvineReg 1572 *Kilisgarde*; DomkapReg 1586—87 *Kielsgaarde* ; 1589 SA C XII 1 Nr. 160 *Kielßgarde*; RegFlensb 1593 *Kilßgarde, Kielßgardenn*; DomkapReg 1599 *Kilsgaard*; RegFlensb 1600—01 *Kielsgarde, Kielßgarde*; DomkapReg 1602—03 *Kylßgarden*; KornReg 1621 *Kiels gardt*; RegFlensb 1635—36 *Kielsgarde*; Mejer 1648 & 1649 *Kielstrup*; Danckw 107 *Kielst, Kielstgarde*; KR¹ c. 1670 *Kull*; DAtl VII 383 *Kielsgaard*; VSK 1783 *Kiels gaarde*; Schröder I 465 *Kielsgaarde*; JensenAng 327 *Kielsgaard*; Gst 1858 *Kilsgaarde*; Kok *Kilsgård . . . i Fkspr. sædv. blot Kil*; LA *Kielsgaard.* — Til Grund for Navnet ligger et usammensat *Kil*, der endnu paa Koks Tid var bevaret i Folkesproget, og som indgaar i Naturnavnene *Kilsaa* (se under Husby H.) og *Kilslyk* (se under Naturnavne i Hyrup). Ordet, der er en Sideform til *Kile* (se Bd. X), maa sigte til den Landstrimmel, paa tre Sider næsten omgivet af Eng, som Bebyggelsen ligger paa. Af det oprindelige *Kil* er dannet Sammensætningen *Kilsgaard*(*e*) med Efterledstryk (som ogsaa er bevidnet af Hagerup³ p. 133). Fra først af er *Kil* vel Navn paa Landsbyen, der forudsættes allerede i RegCap 1352, hvor der foruden *curiam Kylsgarde* omtales *in campo Kylsgarde 8 marcas auri in terris & 3 domus*; *campo Kylsgarde* er muligvis Fejl for „*campo Kyle*"; det tilsvarende Sted i det yngre RegCap c. 1445—50 har henholdsvis *curiam Kyle* og *campo Kyle.* Den senere Tradition gaar dog ud paa, at Landsbyen er opstaaet

ved Udstykning af en Gaard, saaledes som det fremgaar af DomkapJb 1638: „Kielsgarde gehoret dem Capittell alleine zu vnd sein daselbst 3 volle Gueter, wie woll bey dem dritten Guete 1 $^1/_2$ ℔ goldes mehr den bey die vbrige beyde Gueter, vnd soll diese vngleiheit [*sic*] darher kommen, daß vorzeiten alhie einer vom Adell soll gewohnet haben, der einen Todtschlag begangen, vnd deßwegen aus dem Lande weichen mußen, darauff *capitulus slesvicense* diese Ländereyen :/: *sive titulo lucrativo sive oneroso ignoratur* :/: an sich bekommen und darauff einen Bauwren gesetzet, der hernacher dieselbe mit seiner 2 Söhnen geteilet, alßo daß Er einen ieden derselben soll 5 $^1/_2$ ℔ goldes eingethan, Er aber selber 7 ℔ goldes behalten haben". Traditionen om, at Byen er opstaaet af en adelig Gaard findes ogsaa i et Ms. fra 1754 af Pastor Henr. August Langellot: Historische Nachrichten von dem Kirchspiel Hürup (ArkRuntoft I 20). Det hedder her, at Navnet formodentlig skal afledes „von dem Nahmen des Edelmans, welcher diesen Hof zuerst in Besitze gehabt und *Ketel* nach der dænischen Sprache *Kiedel* soll geheißen haben".

Kobjerg, Hs. Dörfer[3] 137, Schröder I 415 *Kuhberg*; Mensing III 241 *Kohbarg*. — Muligvis et ungt Opkaldelsesnavn, da der ikke kendes noget tilsvarende Naturnavn fra Sognet.

Krattensted. Kok *Krattensted*. — Del af Hyrup By. Kok II 237 f. formoder, at *Kratten-* er opstaaet af **Krateng*. Der foreligger imidlertid et spøgende Navn, dannet med ty. Navne paa *-en-* som Forbillede, af Vb. *kratte* i Betydningen „skrabe sammen og derved komme frem" (Feilb.). *Krattensted* bruges ogsaa som spottende Navn paa den lille By *Lyngvraa* i Store-Vi S; se Bd. IV. Jfr. *Smørkule* ndfr.

Ladegaard, forsv. Hs [da. *æ lajgå*]. — I Hyrup. Navnet er snarest af spøgende Karakter.

Smørkule [*de ˈbòdəɹˌku·l*, da. *æ smökul*]. Kok *Smørkule*. — Den nordlige Del af Hyrup By. Ifl. Opgivelse fra Stedet (Kok II 361) af Beliggenheden i en Kule (Hule), hvortil Vejen er *smøret*(?) Navnet betyder i Virkeligheden „Smørhul" (jfr. Bd. X under *Kule*) og betegner aabenbart Modsætningen til *Krattensted* ovfr.; jfr. nty. *Botterkuul* „die Vertiefung in der „dicken Grütze" in die die Butter gelegt wird" (Mensing fra Angel).

Vasbykro, Hse [*vasbyˈkro·x*, yngre *vadšùˈkro·x*, *vadšauˈkro·x*, da. ˈ*vasby ˈkro·*, *vasbyˈkro·*]. NikolaiProt efter 1585 *Wadtschow Kroch*; Rodeboeck 1595 *Watscho Kroge*; RegFlensb 1596 *Watschokrogh*; RegFlensb 1616—17 *watschokruegh*; GeldReg 1621 *Wadttschohe, Wadttschokrogh*; NikolaiMemorial c. 1629 *Waschekrogh*; Reg 1634—35 *Wadtscho, Watschokrogh, Wadtschokrogh*; Bøderegister 1635 SA C XIV Nr. 183 *Wattschokrug*; 1635 SA UrkFlensb Nr. 91a *Wathschoekrog*; 1638 ib. *Watshowkroch*; (Bilag til) RegFlensb 1643—44 *Watschoe*; Mejer 1648 & 1649, Danckw 107 *Wattschow*; Kontraktb 1706 *zu Wattschaw, bey Watschaw Krug*; 1739 ArkHusby Grimmerup Nr. 21 *Watschau Krueg*; Kontraktb 1743 *Watzbüe-Krug*; KR[1] 1749 *Watsby Krug*; 1754 SA C XII 1 Nr. 261 *Watsbye Krug*; Bericht 1754 *Watscho krug*; KI[1] 1768 [Husby], *Watschokrug*; KI[2] 1768 [Husby] *Watschokrug, Kathstelle in Watscho krug*; U 1768 [Husby] *Wattsbye Krug*; U 1782 [Husby] *Wat Schau Krug*; VSK 1783 *Vasbye Krog*; Schröder II 423 *Wattschaukrug*; Gst 1858, Trap *Vasbykro*; Kat, LA *Wattschaukrug*. — I 1753 fem Kaadnersteder, deraf fire i Husby og eet i Hyrup S. Navnet er ikke, som antaget af Kok II 431, „den til Vesby . . . hørende Kro", men et oprindeligt *Va(s)skov*, der er omtydet til *Vasby-* under Paavirkning af *Veseby*; den yngre Form optræder første Gang 1743. Efter Naturforholdene at dømme er Forleddet snarere jy. *Vas* „Kvas" (se Feilb.) end *Vad* „Vadested".

Veseby, Lb [*veˑsby*, da. ˈ*vøˑsby*, *veˑsby*]. RegCap 1352 (1661—70 SRD VI 579) *Weseby*; RegCap (16. Aarh. LibQuotlib f. 14b) *Wesebu*; Gildebog 1379—1509 DiplFl I 105 *Vezeby*; RegCap c. 1445—50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Wesebu*; RegFlensb 1483 *Wesebu*; 7—13/1 1485 Rep[2] Nr. 5618 *Wesebi*; RegFlensb 1499 *Weßebu*; Nikolai KR[1] Beg.

16. Aarh. *weßbu*; Slewert 1538 *wesbu, Wysbu*; c. 1550 SA A XVII Nr. 159 *Wesebuj*; 1553 DiplFl II 556 *Wesbw*; Nikolai KR[5] c. 1570 *wesebu*; SvineReg 1572 *Wesebuj*; Nikolai-Prot efter 1585 *Wessbui*; Rodeboeck 1590 *Wißbuj, Weßbuj*; RegFlensb 1593 *Wesebuj, Weßbuj*; RegFlensb 1600—01 *Weßbuj, Weßbuy, Woeßbuy, Wiesbuy, Wießbuy*; 1604 SA C XII 1 Nr. 508 *Weßbull*; GeldReg 1621 *Weßbue*; (her?) 1636 SA UrkFlensb Nr. 91a *weßbouw*; PlovskHusby 1643 *Weesby, Weeßbue*; Mejer 1648 *Weseby*; Mejer 1649 *Wesebuy*; Mejer 1650 *Weseby*; DAtl VII 383 *Wesby*; VSK 1783 *Vesebye og Gd.*; Schröder II 423 *Wesebye*; Gst 1858 *Veseby*; Hagerup[2] 30 *Vehsby*; LA *Weseby*. — Af samme Oprindelse som *Vesby* i Medelby S. (Bd. IV) og *Veseby* i Kosel S. (Bd. IX). Forleddet i disse Navne kan ikke være Plantenavnet *Visse*, som antaget af Hagerup[2] p. 30, og næppe heller det sjældne Mandsnavn glds. *Wisi, Wœsi* (Mar. Kristensen i NoB 1914 52; jfr. Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 og Svend Aakjær i Grænsevagten VI 364 f.). Det synes heller ikke at kunne være Sb. *Vese*, vn. *veisa* f. „Sump", som antaget af la Cour (Sønderjyll. Hist. I 287) og — med Tvivl — af Svend Aakjær (JensenAng Till. p. 15), da glda. *ē* i Dialekten er blevet til [*iə*] foran *s* i Ordet *Snes*, der udtales *Snies* (Hagerup[2] p. 83). Antagelig foreligger der i *Veseby*, ligesom i det nærliggende *Ves* i Munkbrarup S., et glda. **wisa* f. „Sump", identisk med ohty. *wisa*, ty. *Wiese*; jfr. DS III p. LXV under *Vese*. Samme Ord maa forudsættes i svenske Stednavne; se Natan Lindqvist, Bjärka-Säby ortnamn p. 433 og der cit. Litt. Naturforholdene ved de nævnte Landsbyer passer godt med denne Tolkning.

Vesebygaard, Hgd. Landreg 1626 *Weseby*; Danckw 107 *Weseby ein Meyerhoff liegt wüste*; DAtl VII 383 *Wesbygaard*; VSK 1783 *Vesebye og Gd.*; Schröder II 421 *Wesebye* (*Wesebyehof*); Gst 1858 *Veseby Gd*; Kat *Wesebyhof*; LA *Gut.* — Godset blev parcelleret 1785 (JensenAng p. 262).

Vesebykær, Gd [*veˑsbyˈkiœˑɹ*, da. *vøˑsbyˈkjæ*]. Kat, LA *Wesebykjer*.

NATURNAVNE.

Hyrup med Kilsgaarde.

Agerlyk. U 1776 *bey Acker lücke.*

Almind [*almɪŋ*, ˈ*alˌmiˑn*, da. ˈ*almiŋ*]. Jb 1715 (1772) *Allmings Koppel, Allmanns-Landt, allminns Acker, allmanns Acker*; Kontraktb 1721 *Almien*; 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *Alming*; KI[1] 1763 *eine kleine Lücke Allmin genannt, so mit Höltzung besetzet*; U 1773 *Allming, Allming lüke, Allming lücke*; Kat *Allming.* — Støder op til *Almind* i Veseby. *Almind*, se Bd. X.

Anneslyk [da. *anəsˈˈlyˑ*(ˑ)*g*]. Jb 1715 (1772) *Annens Koppel*; KR[1] 1736 *Annas Acker*; U 1773 *Annes Lücke, Annes Lück*; Spec 18. Aarh. *Creutzweg oder Bag Annes Lück*; Kat *Annes lück.*

Balle [*balix*, da. *æ balə*]. Jb 1715 (1772) *Klein Balle, Oster Balle*; Jb 1718 (1772) *Klein Ballig*; U 1773, U 1844, Kat *Ballig.* — *Balle*, se Bd. X.

Ballekule [da. *dæn sduə balə*ˈ*kuˑl*]. Jb 1715 (1772) *Balle Kuhl, Ballekuhl*; Kat *Ballekuhl.* — Ved *Balle.*

Barglyk [ˈ*baˑxˌlɥg*]. Kat *Berg lück.* — Nty. *Barg* „Bjerg".

Barnhøj. U 1773 *Barnhoy lück, Barrenhoy lücke*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Barnhöy*; Tax 1787 *Barnhühlück.* — *Barn*(*e*)*høj* er et ret almindeligt Navn indenfor dansk Omraade, bl. a. forekommer det flere Gange i Nordslesvig (DS III 100, V 413, VI 468, VII 118, 279, 299, 334). Til flere af Lokaliteterne er der knyttet Sagn. I *Barnehøj* paa Helnæs er et ombragt Barn begravet (Danske Sagn 2. R. III 273), i *Barnehøj* i Dier-

nisse er et Barn begravet levende (Danske Sagn 2. R. V 267; Uhrskov, Fynske Sagn p. 96), og paa andre *Barnhøje* skal Børn være ofret (Müllenhoff p. 602). Paa Hvilestenen paa *Banehøj* i Tranebjerg S., Samsø, der ogsaa kan opfattes som et *Barnehøj* (DS I 7), har en Pige født et Barn (Aug. F. Schmidt, Danmarks Kæmpesten p. 147). Det sandsynligste er vel imidlertid, at det i de fleste Tilfælde er det udbredte Sagn om Barnet, som tages ind i Højen af Bjergfolkene, der har givet Anledning til Navnet. Om et svensk *Barnekullen* beretter Traditionen, at der høres Barnegraad inde i Bakken (OGB V 170). Jfr. ogsaa m. H. t. Betydningen det ty. Højnavn *Kindelberg, Kinderberg* (Müllenhoff l. c.). Se iøvrigt om *Barn-* i Stednavne David Palm i SIOD V 101 ff.

Blokager. Jb 1715 (1772), Jb 1718 (1772) *Blockacker.* — *Blok*, se Bd. X.

Bodkær [ˈbùiˌkiœːɹ, da. ˈ*bujkjæ*]. Jb 1715 (1772) *Boykier Koppel*; Jb 1718 (1772) *Boy-Kier*; U 1773 *Boy Kier*; Kat *Buikjer.* — Sb. *Bod* „Skur, Hytte"; jfr. *Bodkær* DS VI 440.

Braade. Jb 1820 *Oster-Braar, Osterbraar, Wester-Braar, Westerbraar*; Kat *Osterbraa, Westerbraa.* — Eng paa Grænsen til Oksager. *Braade*, se Bd. X.

Breddel [*bre*ˈ*diːl*, da. *bre*ˈ*diəl*]. U 1776 *Brediel*; Kat *Bredihl.* — Agerjord med lidt Eng.

Bredmaj [da. *broˈmaj*]. Jb 1715 (1772) *Breedt May*; U 1773 *Brad May, Broh Mey*; U 1776 *Bremays Lücke*; Kat *Brommay.* — To Lokaliteter. Overgangen fra *Bre(d)-* til *Bro-* i tryksvag Stavelse kendes ogsaa i andre Navne, f. Eks. i *Bredsig*, udt. [*brʌ0-*ˈ*sɨʝəx*], DS V 595, og i *Bredmade* ndfr. under Veseby.

Brettenborg [da. ˈ*brædənborə*]. U 1773 *Brettenburg Kohl gart*; Kat *Brettenburger-koppel.* — Se *Brettenborg* under Bebyggelsesnavne.

Brunsmaj. Jb 1715 (1772), Jb 1718 (1772) *Bruhns May*; U 1773 *Bruns May, Brunes Mey, Brunnes Mey.* — Slægtsn. *Brun.*

Bygge [*bəːx*, da. *æ böx*]. (Her?) Jb 1715 (1772) *osten der büche*; 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *Büch*; U 1773 *Oster Büch, Oster Boeg, Oster Böeg, Wester Böch, Wester Büch*; Kat *Böch.* — Paa Grænsen til Veseby. *Bygge*, se Bd. X.

Bækled. 1800 SA C XII 1 Nr. 265 *bey dem so genannten Beck-Heck.*

Bæklyk [ˈ*bègˌlɨg*, da. *æ* ˈ*bægˌlyg*]. Slewert 1538 *by der beke*; KR[1] c. 1670 *bei dem Becke, über Beck*; Jb 1715 (1772) *Beck Acker, Beeck Acker*; KR[1] c. 1730 *Über die beeck*; U 1773 *Beckacker*; U 1800 *Beck land*; Kat *Becklück.*

Böwerlyk [ˈ*bəːvəɹˌlɨg*]. Kat *Oberlück.* — Nty. *böwer* „over-".

Dam. Jb 1715 (1772) *Damm*, (her?) *beim Teich*; U 1776 *Wieseland in die Damme, in die so genannte Damm*; Kat *Damm.* — Eng. *Dam*, se Bd. X.

Damager [*damˈagəɹ*, da. ˈ*damaxə*]. U 1776 *Süder damm Acker Lücke, Norder Damm Acker, Norder Damm Acker Lücke*; Jb 1820, Kat *Dammacker.*

Damsted [ˈ*damˌsdœːd*, da. ˈ*damsdæj*]. Jb 1715 (1772) *Dammsted, Dammstede*; U 1773 *Damm Steedt, Dammstedt Lüke*; Kat *Dammstedt.* — Nu Agerjord, i U 1773 delvis Eng. Se Bd. X under *Dam.*

Digebjerg [ˈ*digˌbaːx*, da. ˈ*diːxbjerə*]. U 1773 *Dammberg, Dammbarg Koppel*; U 1776 *Deich Barg, Norder Deich Berg, der Mittelste Deich Berg, Süder Deich Berg, Süderste Deich Berg*; Kat *Diekberg.* — Af Sb. *Dige* „Dam"; se Bd. X. Digebjerg støder op til *Sparredam* ndfr. I U 1773 er Forleddet gengivet ved det mere almindelige *Dam(m).*

Digevad [da. *diːxvaj*]. — Mark.

Duetved. Jb 1715 (1772) *Duw Twedt, Duw Tweedt*; Jb 1718 (1772) *Duw Tweedt*; U 1773 *Dutwee.* — Agerjord. Af Fuglen. *Due.*

Elleris [ˈ*èlˌriːs*, da. ˈ*ælris*]. Jb 1715 (1772) *Norder Ellrieß, Süder Ellrieß*; U 1773 *Elrieß*; Spec 18. Aarh., Kat *Ellries.*

Englyk [ˈ*vìšˌlɨg*, da. ˈ*æŋlyg*]. Jb 1715 (1772) *Wisch Koppel*; Kat *Wischlück.*

Eskemaal [*ɤšəˈmåːl*, da. ˈ*esgəməl*]. Kontraktb 1689 *Jschmal, Jschmall*; Kontraktb 1693 *Eschmahl*; Jb 1715 (1772) *Eschkier mahl, Eskier mahl, Eschkier Maahl, Jschkier maahl*; MarieSkyldprot 1720 *Jßkiermahl*; Kontraktb 1720, SkyldprotFlensb 1725 *Escher-*

mahl; U 1773 *Eschemahl, Esche Mahl*; Kat *Eschemoll.* — Omtales i 1689 som *Wischland ... nebst darin verhandenen Struck und Ackerland.* Forleddet er antagelig et sammensat Stednavn *Eskær*, af Trænavnet *Esk.* Stedet støder op til *Stærkær* ndfr.

Flachsgarten. U 1776 *mit dem so genannten Flachs Garten.* — Formen gengiver antagelig et da. *Hørgaard.*

Flagpold [da. *fla·xpol, flaxˈhy·*]. U 1776 *Flag Pol, Flagpols Lücke*; Kat *Flackpoll, Flachpoll.* — Agerjord Øst for Kilsgaarde paa begge Sider af Vejen til Markerup. Forleddet er Sb. *Flage*, antagelig i Betydningen „Laage"; jfr. Mar. Kristensen i DF IV 88. Mindre sandsynlig er den fra Als kendte Betydning „hus af lægter til at skærme hyrder for uvejr" (Feilb.). Den sidst anførte Udtaleform, der stammer fra en anden Meddeler, beror sikkert paa en Fejlhuskning.

Flægwiese. U 1776 *Fläch Wiese.* — Af Sb. *Flæg*, Navn paa forskellige Vandplanter.

Franslyk. Jb 1715 (1772) *Frantz Lück*; U 1773 *Frans Lück.*

Fruerdal [*frauəˈdal*, da. *frawəˈdal*]. KR[1] c. 1670 *Frauen-daall*; Jb 1715 (1772) *Frauerdahl*; Jb 1718 (1772) *Frauerdahl*; KR[1] 1736 *Frauendaal*; U 1773 *Frauer dall, Frohe dall*; Kat *Frauedall.* — Agerjord Øst for Byen. Hørte c. 1670 til Præstegaarden, men har vel tidligere tilhørt Kirken, der var indviet til Vor Frue (JensenAng p. 328). Jfr. *Unse lever vrowen holt* ndfr.

Gaasager [*xo·sagəɹ*, da. ˈ*goasˌaxə*]. U 1776 *Gans Acker lücke*; Kat *Goosacker.*

Gaasbjerg. Jb 1715 (1772) *Gooßberg, Gooßbarg*; Jb 1718 (1772) *Gooßberg.*

Gaaslyk [ˈ*xo·sˌlÿg*, da. *æ* ˈ*goasˌlyg*]. Jb 1715 (1772) *Gooß Lücke*; U 1773 *Goes Lücke*; Kat *Gooslück.* — To Lokaliteter. Den ene, som støder op til *Kirkebjerg* ndfr., er muligvis identisk med *Gaasbjerg.*

Gammelland [ˈ*oˑlˌland*, da. *gaməlˈlaˑŋ*]. Jb 1820 *Gammelland*; Kat *Alte-Land.* — Den nty. Form indeholder Adj. *oold* „gammel".

Gammellyk. U 1773, Tax 1787 *Gammel Lück.* — Heri „Streuholz" ifl. Tax 1787.

Gammeltoft [*xaməlˈtòfd*, ˈ*oˑləˌtòfd*, da. *gaməlˈtowd*]. U 1776 *Gammel Toft, Gammel Toft Lücke*; Kat *Gammeltoft.* — Agerjord ved Kilsgaarde.

Gast. Jb 1820 *Gast.* — Antagelig Sb. *Geest* (se Bd. X), udt. med kort *æ*-Lyd og derfor opfattet som Ordet *Gæst* og gengivet ved ty. *Gast.*

Genbjerg [*xènˈbaˑx*, da. *gjænˈbjerə*]. Jb 1715 (1772) *Gien-Berg*; U 1800 *Gen Berg*; Kat *Giennberg.* — Forleddet er muligvis Præp. eller Adj. *gen, gæn* (BrN GG I 317). Samme Forled formodes at indgaa i flere svenske Stednavne, bl. a. i *Genböte* (Modéer, Namn- och ordgeografiska studier p. 28), *Genhöve* (SOÄ VII 1 p. 98 f.) og *Genskär* (SBÖ I 343). Jfr. ogsaa det nordslesvigske *Genløkke*, der ifl. DS VI 411 maaske kunde være Ellipse for **Gengiftløkke.*

Gydeager. KR[1] c. 1670 *Güacker*; Jb 1715 (1772) *Norder güy Acker, Norder-Göy Acker, Mittel güy Acker, Mittel-Göy Acker, Süder-güy acker, Süder-Göyacker*; KR[1] c. 1730 *Süder güy Acker*; KI 1763 *Gnäcker* [sic]; U 1800 *Gön Acker.* — *Gyde*, se Bd. X.

?Hakkelsvad [ˈ*hagəlsˌvai*, da. ˈ*hagəlsvaj*]. Kat *Hackeswattlauf.* — Bæk, for største Delen underjordisk.

Ham [*de ham*, da. *æ ham*]. Jb 1715 (1772) *sein Hamm*; U 1773 *Hamm, Hamm Lücke*; Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Hammesdam [*haməsˈdam, haməɹsˈdam*, da. *haməsˈdam*]. Jb 1715 (1772) *Hammens Damm*; U 1773 *Hammes damm lück, Norden Hammes damm, Süden Hammes damm*; Kat *Hammersdamm.* — Areal umiddelbart ved Byen. Skrivemaaden i Jb 1715 kunde tyde paa, at Forleddet er af samme Oprindelse som i Naturnavnet *Hammerstoft* i Nabobyen Oksager, Husby S.; s. d.

Harreskrog. U 1800 *Harres Krog.* — Stedet har sikkert ligget i Nærheden af *Vie* ndfr., idet U 1800 har Navnet i Forbindelsen *Harres Krog und Wiehe*, og der er formodentlig topografisk Sammenhæng med *Harresbjerg* og *Harreshøj* i Oksager, Husby S. *Harres-* er da snarest et usammensat Stednavn **Hargh*; se under *Harreshøj* i Oksager.

Have [da. *æ* ˈ*haw*:]. Kat *Hau.* — Lille Areal nær Byen. *Have*, se Bd. X.

Hedeager. Jb 1715 (1772) *Groß Heidacker, Oster Heid Acker*; MarieSkyldprot 1720 *Osterheit acker*; KI 1763 *Großheidacker, Osterheidacker.*

Hedebjerg [ˈhaidəˌba·x]. U 1773 *Heide Barg, Heidebarg, Heydebarg*; Kat *Heideberg.*

Hedeland. U 1808 *Suderhiedeland*; U u. A. *Synder Hedeland*; Kat *Haidelandslauf.* — Øst for Byen. I KR[1] c. 1686 omtales *Anno 86 3 Acker Heidland uf Osterfeltt gebrochen.* Sidste Led i Formen i Kat er ty. *Lauf* „Vandløb".

Heidelyk [ˈhaidəˌlỳg]. Kat *Haidelück.*

Hennebjerg [*hènəˈba·x*, da. *hænəˈbjerə*, *hænəˈbjerəs ˈrga:*]. Jb 1715 (1772) *Klein Henneberg, Groß Henneberg*; Kontraktb 1720 *Henneberg*; U 1773 *Henne Barg*; Kat *Henneberg.* — Der er topografisk Sammenhæng med de følgende Navne paa *Henne-*. Forleddet er snarest Sb. glda. *hæghnath* „Indhegning", der muligvis forekommer usammensat i Navnet *Henne* i Bov S. (DS VI 595). I Lydforbindelsen glda. *æghn* kunde *ægh* gaa over til langt *æ*, som det er sket i Sb. *Regn* og Vb. *regne* i en stor Del af Jylland, bl. a. i Sønderjylland (se Feilb.), og Vokalen kunde derefter forkortes paa Grund af den ubetonede Stilling. En Udtale med langt *æ* forudsættes i Navnene *Hegnedskov* DS IV 39 (1791 *Hänedsskov*; 1794 *Hœnetskov*), *Hegnetskov* DS IV 447 f. (1789 *Hänetskov*) og *Hegnedsskov* DS III 88 (1770—75 *Hegnetz-Skauen, Heignet(s)-Skauen*; 1787 *Hänetskov*; 1793 *Hœnet Skov*). — [*hænəˈbjerəs ˈrga:*] er Navn paa en Vej; se *Gade* Bd. X.

Hennekær [ˈ*hènəˌkiœ·ɹ*, *hènəˈkiœ·ɹ*, da. *hænəˈkjæ*]. Jb 1715 *Oster Hennekier, Wester Hennekier*; U 1773, U 1844, U 1845 *Hennekier*; Kat *Hennekjer.* — Eng. Se det foregaaende Navn.

Hennemaj [da. *hænəˈmaj*]. Jb 1715 (1772) *Hennemay, Henne may*; KR[1] c. 1730 *Henne May*; c. 1742 SA C XII 2 Nr. 127 *Hennemey*; KI[1] 1763 *Hennemay*; U 1773 *Henne May, Henne Mey*; U 1808, Kat *Hennemay.* — Se ovfr. under *Hennebjerg.*

Henneskov. Jb 1715 (1772) *Hennschau*; U 1773 *Häenschau*; U 1801, U 1808 *Hönschau.* — Nævnes i U 1801 og U 1808 i Forbindelse med *Hennemaj.*

Hesselbjerg [ˈ*hìsəlˌba·x*, da. *ˈhesəlbjerə*]. Jb 1715 (1772) *Haßelberg*; Kat *Hisselberg.*

Hestbjerg [ˈ*pœ·rəˌba·x*, ˈ*pœ·ɹdəˌba·x*, da. *æ ˈhœ·sdbjerə*]. Jb 1715 (1772) *Hest berg, Heste berg, oster Hestberg, Hestberg Acker*; U 1773 *Oster Hestebarg, Wester Hestebarg*; Kat *Pferdeberg.*

Hestlyk [ˈ*pœ·ɹdəˌlỳg*, ˈ*pœ·rəˌlỳg*]. U 1773 *Heste Lüke, Heste lücke*; Tax 1787 *Holz-Koppel Haestelück oder Süderholtz Schifte genannt*; U 1844 *Hestelücke*; Kat *Pferdelück.*

Holm [*hòlm*, da. *holm*]. Jb 1715 (1772) *im Holm, Süder Holm*; (her?) 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Holm Schift*; Kat *Holm.* — *Holm*, se Bd. X.

Holmbjerg. Jb 1715 (1772), U 1773 *Holmberg.* — *Holm*, se Bd. X.

Holmkær [ˈ*hòlmˌkiœ·ɹ*, da. *ˈholmkjæ*]. Jb 1715 (1772) *Mittel Holm Kier, Süder Holm Kier*; U 1773 *Holmkier*; Kat *Holmkjer.* — *Holm*, se Bd. X.

Holmlyk. U 1773 *Holm Lücke, Wester Holm lücke.* — *Holm*, se Bd. X.

Holmsager [ˈ*hòlmsˌagəɹ*, da. *ˈholmsaxə*]. Jb 1715 (1772), Jb 1718 (1772) *Holms Acker*; U 1773 *Holms Acker lük*; Kat *Holmsacker.* — *Holm*, se Bd. X.

Holtkoppel [ˈ*hòldˌkùbəl*]. Kat *Holzkoppel.* — *Holt*, se Bd. X.

Holtwisch. Se ndfr. under *Pugdam.*

Holzschift. Jb 1715 (1772) *Süder Holtz Schifft, Wester Holtz Schifft, Wester Holtz Schifft & Koppel*; U 1773 *Norder Holtz schifft, Süder Holtz schifft*; Tax 1787 *Haestelück oder Süderholtz Schifte.*

Hvepshøj. Se ndfr. under *Vevshøj.*

Hyrdeeng. Jb 1715 *Hier Eng, Hiereng, Süder Hier Eng, Hiereng Acker*; U 1773 *Hier Eng, Heering*; U 1844 *Hiereng.*

Hyrup Bæk. Verz 1819 *Hürup-Beck*; Kat *Hüruper Bach.* — Se *Hyrup* under Bebyggelsesnavne.

Hyrup Skov [*hy·rəb ˈhòld, dad hòld*, da. *hyrub ˈsgɔw*]. Relation 1730 *die Hürupper Fest-Höltzung*; Gst 1858 *Hyrup Skov.*

Hørretoft. U 1773 *Hörretofft.* — Forleddet er sandsynligvis, trods Tostavelsesformen, Plantenavnet *Hør.* Jfr. *Hørgaarde* DS IV 542, der udtales [*höɹəˈgœ·ə*] (1770—91

Hørgaard; 1774—76 *Hørregaard*), og *Hørgaard* DS III 119 (1790 *Hörgaard, Hörregaard*; 1815 *Hörregaard*).

?Høsbjerg. U 1776 *Hüchs* (*Huchs*?) *Barg Lücke*; Kat *Hösberg.* — Maaske et oprindeligt **Høgsbjerg.*

Ilsig [*i·lsix*, da. ˈ*i·lsix, iəlsix*]. Jb 1715 (1772) *Ihlsick*; Jb 1718 (1772) *Ihl Sick*; U 1773 *Jlsick*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Jlsicker-Bach*; Kat *Ihlsieg.* — Sb. *Igle.*

Ingerstoft. DomkapReg 1586—87 *Jngeris tofft*; DomkapJb 1638 *Engerstofft*; Bøderegister 1653 SA C XIV Nr. 183 *Jngstofft*; Bøderegister 1656 sts. *Jngestofft.* — Antagelig af Kvindenavnet glda. *Ingirīth* (DgP).

Jepstoft [ˈ*jɔ̀bs*ˈ*tòfd*, ˈ*jèbs*ˌ*tòfd*, da. *jœbs*ˈ*tɔwd*]. Jb 1715 (1772) *Jepens Tofft*; Marie-Skyldprot 1720 *Ebstoff*; U 1773 *Iepstofft, Jbs toft*; Kat *Iepstoft.*

Kalvelyk [ˈ*kèlvəɹˌlɣ̀g*, da. *æ* ˈ*kaləˌlyg*]. U 1773 Kalle Lück; Tax 1787 *Kallelück*; Kat *Kälberkoppel.*

Karstenseng [da. *kæsdənsˈæŋ, kjesdənsˈæŋ*]. U 1773 *Kerstens Eng, Süden Kerstens Eng, Kerstens Eng Lücke*; Kat *Kerstens eng.* — Mandsnavnet *Karsten*, sønderjy. [*kæsdən*]. Den sidst anførte Udtaleform viser Omtydning til Kvindenavnet *Kirsten.*

Katsten [*kadˈsde·n*, da. *kadˈsdiən*]. U 1776 *Kattsteins Lücke*; Kat *Kattstein.* — Muligvis efter Forekomst af *Kattesten* „små kvarts rullesten, drengene brugte dem som springsten; de skal have fået navn af, at de frembringer lys, når de i mørke gnides mod hinanden" (Feilb.), eller maaske en Sten, hvor Katte blev dræbt. Af sidstnævnte Oprindelse er no. *Kattasteinen* (MM 1921 p. 164). Jfr. ogsaa no. *Kattesteinen* (Indrebø, Stadnamn fraa Oslofjorden p. 176) og sv. *Kattestenen* (OGB IV 113).

Kilslyk [*ki·lsˈlɣ̀g*, da. *kiəlsˈlyg, ki·lsˈlyg*]. Jb 1715 (1772) *Kiels Lück*; U 1773 *Kiels Lücke*; Kat *Kielslück.* — Ved *Kilsgaarde.*

Kirkebjerg [ˈ*kɬɨxˌba·x*, da. *kirəgˈbjerə*]. KR[1] c. 1670 *Kirchberg, Kirch-berg, unter Kirch-berg*; Jb 1715 (1772) *Klein Kirchberg, Kleine-Kirch Barg, Groß Kirchberg, Große-Kirch Barg*; Kontraktb 1721 *auf den so genandten Kirchen-Berg*; U 1773 *Kirchbarg*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Nedder Kirchberg*; U 1808 *Kirchberg*; U 1866 *Kirkebjerg*; Kat *Kirchberg.* — Umiddelbart ved Kirken og ifl. Kontraktb 1721 Kirkejord.

Kirkeled. KR[1] c. 1670 *beim Kirchheck*, (her?) *beim Hecke.*

Kirkeskov. Jb 1715 (1772) *bei Kirchen Schau*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *durch den Kirchen Holz.* — Maaske et oprindeligt **Kirkensskov.*

Kirketoft. RegFlensb 1616—17 *die Kirchentofft.* — Samme Lokalitet som *Kirkebjerg*?

Kleene Au [*de kleˑnə au*]. — Nty. *kleen* „lille".

Knas Hussted. Jb 1715 (1772) *Knaß Haußstedt, Knas-Hußstede.* — Sb. *Hussted* „Sted, hvor et Hus har staaet".

Knibe [*kniˑb*, da. *kniˑf*]. U 1773 *Knieff, Knief Lücke*; Kat *Kniep.* — Smalt Agerstykke. *Knibe*, se Bd. X.

Knudsbjerg. Jb 1715 (1772) *Knutzberg, Knutz berg*; Jb 1718 (1772) *Knutzberg.* — Mandsnavnet *Knud.*

Knægtbjerg. Jb 1715 (1772) *Knechtberg.*

Knægtdam [ˈ*knèxdˌdam*, da. ˈ*knæxdam*]. U 1773 *Knechtdamm, Knecht damm Heide et Acker*; Tax 1787 *Knechtdamm*; Kat *Knechtsdamm.* — Agerjord, ifl. Tax 1787 med „Streuholz".

Knøvltung [da. *knöwlˈtoŋ, knawˈtoŋ*]. Kat *Kneultung.* — Agerjord, der støder op til Eng. Forleddet er snarest identisk med vn. *knýfill* m. „kort Horn, som netop er skudt frem af den Hovedskallen bedækkende Hud" (Fritzner), nyisl. *knýfill, hnífill*, bl. a. i Bet. „lille Horn paa smaa Lam; den yderste Spids af en Baads Stævn" (Blöndal), mnty. *knovel* „Knöchel" (Sch.-Lüb.) etc.; se om herhen hørende Ord v. Friesen, Mediageminatorna p. 62 samt SBÖ I 429 f. Betydningen i Stednavnet kunde være „Klump", „Fremspring" el. lgn. Formelt mulig er ogsaa et Sb. identisk med vn. *knefill* m. „Stok", der antages at indgaa i det norske Sønavn *Nevlingen* (NG IV 2 p. 236, NI I 143). Efterleddet er Sb. *Tunge* eller maaske snarere Ordet *Tang*, der udtales med *o*-Lyd i Dialekten; se *Tunge* og *Tang*

Bd. X. Den sidst anførte Udtaleform er paavirket af Nty., idet den danske Diftong er gengivet ved nty. *au*.

Kolyk [da. *æ kolyg, æ ˈsynəˌkolg*]. DomkapJb 1638 *in die gemeine Kuhekoppell*; Kontraktb 1693 *in der Süder Kuhe Lücke*; Jb 1715 (1772) *Süder-Kuh-Lücke*; KR[1] c. 1730 *Süder Kohlucke*; KI[1] 1763 *Süder Kuhlücke*; Kat *Süderkolk*.

Korslyk [ˈ*krydsˌlyg*, da. *æ ˈkɔsˌlyg*]. Jb 1715 (1772) *Karßweg*; Spec 18. Aarh. *Creutzweg oder Bag Annes Lück*; Kat *Kreutzlück*. — Sb. *Kors*, nty. *Krüz*. *Korslyk* støder op til *Anneslyk* og maa derfor antages at være samme Lokalitet som *Korsvej* i de ældre Kilder.

Korsvej. Se ovfr. under *Korslyk*.

Kraghøj [*kraˑxˈhyˑ*, da. ˈ*kraxhy, kraxˈhyˑ*]. Jb 1715 (1772) *Kraghüy, Krag-höy, Süder Kraghüy, Kleine-Krag hüy, Kleine Kraghöy*; Jb 1718 (1772) *Krag Hüy, Süder Kraghüy, Norder Kraghüy*; Kat *Krachü, Vorderste Krachü, Hinterste Krachü*. — Fuglenavnet *Krage*.

Kragmose [ˈ*kraˑxˌmoˑɹ*]. Jb 1715 (1772) *Kragmoeß, Krag Möeß*; U 1800 *Krag Mooß*. — Fuglenavnet *Krage*.

Kylroj. Jb 1715 (1772) *Kühl Radt*; 1739 SA C XII 2 Nr. 127 *Kuhlrad*; 1742 ib. *Kühlratt*; KI 1763 *bey Kuhlrat*; U 1773 *Kühlradt, Kühlrad-Lücke*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Kühl-Raad*; U 1844 *Kühlradt*. — Af uvis Oprindelse; jfr. *Kyledrav* DS V 578.

Küsterwiese. Jb 1820 *Küsterwiese*. — Ty. *Küster* „Degn".

Kælderager [ˈ*kɔ̀lˌagəɹ*, da. ˈ*kjæləaxə*, ˈ*kjøləˌaxə*]. U 1776 *Keller Acker lücke*; Kat *Kelleracker*. — Øst for Kilsgaarde. Ifl. Oldekop V 58 er der fundet Spor af Kældere paa Stedet, hvor den gamle Kilsgaard har staaet.

Kællinghøj [ˈ*kèləŋˌhyˑ*, da. *kæliŋˈhyː*]. Jb 1715 (1772) *Kierling huy, Kierling höy, Norder Kierlinghoy*; Jb 1718 (1772) *Kierling Hüy*; U 1773 *Groß Külling Hüy*; U 1800 *Kierling Höy*; Kat *Kellinghui*. — I Nærheden af *Pigerhøj* ndfr. ved Vejen til Markerup. Første Led i det almindelige Navn *Kællinghøj* sigter vel undertiden til Tiggersker ligesom i Navnet *Kællingsti*. I andre Tilfælde kan det skyldes Forestillingen om, at en Kvinde er begravet i Højen eller en Tradition om, at en Heks er brændt her, og endelig kan Forestillinger om overnaturlige kvindelige Væsener ligge til Grund; Sagn om Bjergfolk er knyttet til *Kællingbjerg* i Nørre-Kongerslev (Danske Sagn 2. R. I 151).

Laaddenholm. 1588 SA A XVII Nr. 322 *Loienholm*. — Paa Grænsen til Lille-Solt. Adj. *laadden* sigter til Bevoksning.

Lange Straat [*de ˈlaŋə ˈsdrå·d*]. — *Straat*, se Bd. X.

Langlyk [ˈ*laŋəˌlyg*, da. *æ ˈˀlɔŋlyg*]. Kat *Langelück*.

Lebenslauf. Kat *Lebenslauf*. — Vandløb paa Grænsen til Oksager. Se under *Lebensau* i Markerup, Husby S.

Ledager [da. ˈˀ*læjaxə*, ˈ*læˑˌaxə*]. Kat *Läacker*. — Umiddelbart ved Kilsgaarde ved Vejen til Markerup. Den sidst anførte Udtaleform er paavirket af Skrivemaaden i Kat.

Lilleeng [*de ˈkleˑnəˌvìš*, da. *æ ˈlilə ˈæŋ*]. Kat *Kleine-Wiese*.

Lillelyk [da. *æ ˈlilˌlyg*]. U 1773 *Kleine Lücke*; Kat *Kleine-Lück, Kleine Lück*. — To Lokaliteter i Kat.

Lillemaj. U 1773 *Kleine May*.

Lillepold. U 1776 *Kleine Poll*.

Lund [*lùnd*, ˈ*vèsdəɹˌlùnd*, ˈ*oˑsdəɹˌlùnd*, da. *æ loˑn*]. Jb 1715 *Wester Lund, Wester Lundt, oster Lund, Oster Lundt*; 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *Lund Koppel, Osterlund, Wester Lund*; U 1773 *Oster Lund, Oster Lundt, Oster Lund Koppel, Wester Lundt, Wester Lund Koppel, hinter der Lund*; U 1776 *Lund lücke*; Tax 1787 *Wester Lund*; Kat *Lund, Oster-Lund, Wester-Lund*. — To Lokaliteter, den ene ved Kilsgaarde, den anden ved *Lund* i Veseby; i *Wester Lund* er der „Streuholz" ifl. Tax 1787. *Lund*, se Bd. X.

Lundbjerg. U 1773 *Lundtberg, Lund Barg*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Lundberg-Lücke*. — Muligvis samme Lokalitet som *Lundshøj*.

Lundshøj [*lùnsy, lùnsˈhyˑ*, ˈ*lùnsˌhyˑ*, da. *lonsy*, ˈ*loˑnsy*]. KR[1] c. 1670 *Luedz-hü*; Jb 1715 (1772) Westerlundshöy, Oster Lunds höy; U 1773 *Lundhoy* rettet fra *Lundberg*;

1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Lunds höy, Lundts-Hye*; Kat *Lundshui.* — *Lund*, se Bd. X.

?Lundspøl. Jb 1715 (1772) *Osterlunds Pöll, Osterlunds pöel, oster Lunds Pool, Wester Lunds Poel, Westerlunds Poll.* — Sidste Led er *Pøl* eller *Pold.* Om *Lund, Pold* og *Pøl* se Bd. X.

Lyk [da. *i æ lyg*]. Kat *Lück.* — To Lokaliteter. *Lyk*, se Bd. X.

Majsager. U 1776 *May Acker, Mays Acker, Muys Acker.* — *Maj*, se Bd. X.

Midtlyk [ˈmɪdˌlɣ̀g]. U 1773 *Mittel Lück, Mittel Lücke*; Kat *Mittellück.* — To Lokaliteter.

Moorheide. U 1844 *die Moor Heide in Undieg.*

Moorkoppel. Kat *Moorkoppel.*

Moorlyken [ˈmo·ɹˌlɣ̀gən].

Moorstraat [*de* ˈmo·ɹˌsdrå·d].

Mose. Jb 1819 *Moos.*

Moseager. Jb 1715 (1772) *Nor moß Acker, Norder Moß Acker, Norder Moeß Acker, Noder Mües Acker, Norder-Möeß Acker, Süder Mußacker, Süder Möes acker, Süder Maeß Acker*; KR[1] c. 1730 *Nor Moeßacker*; U 1773 *Mueß Acker, Muß Acker.*

Munketoft [ˈmùŋgəˌtòfd].

Munksager. Jb 1715 (1772) *Muncken Acker, Müncken Acker*; U 1773 *Munckes Acker.*

Munksbjerg [ˈmùŋgəlsˌba·x, ˈmùŋgəsˌba·x, da. ˈmongəsbjerə]. Kat *Munkelsberg.* — Ved Grænsen til Lille-Solt. Forleddet er *Munkes-*, Gen. af Sb. *Munk.* Om Indskud af *l* foran *s* i ubetonet Stavelse se under *Gundelsby* i Gelting S.

Møgelbjerg. 1553 DiplFl II 556 *vp Megelbarch ackere.* — Adj. jy. *møgel*, glda. *mikil* „stor".

Möhlstraat [*de* ˈmø·lˌsdrå·d]. — Vejen til Hyrup Mølle. Nty. *Möhl* „Mølle".

Møllebjerg [ˈmø·lˌba·x, da. ˈmølbjerə]. Jb 1715 (1772) *Norder Mühlenberg, Norder mühlberg, groß Möhlenberg, Große mühlberg*; U 1773 *Mühlenbarg*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Mühlenberglücke*; Kat *Mühlenberg.* — Ved Hyrup Mølle.

Nederlyk [da. ˈnæjəlyg]. U 1773 *Nedder Lücke*; Kat *Niederlück.* — To Lokaliteter.

Nordlyk [da. *æ* ˈnɔɹˌlyg (nå·ɹ·?)]. Jb 1715 (1772) *Norder Lücke*; U 1773 *Norder Lück*; U 1776 *Nord lucke*; Kat *Norderlück.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Nordstücklyk. Kat *Nordstücklück.*

Nyland. U 1773 *Neu land, Neu Land.*

Nylyk. U 1773 *Neue Lück.*

Nørrebæk. 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *die Norderbeck.* — Mark.

Nørremark [ˈnùɹdəɹˌfèld]. U 1800 *Oster Norder feld*; Jb 1820 *Norderfeld, Norderfeldskoppel*; Kat *Norderfeld.*

Nørreskov [ˈnùɹdəɹˌhòld]. Jb 1715 (1772) *Norderholtz, Norder Holtz und Koppel*; U 1844 *Nordholtz*; Kat *Norderholz.*

Nørretoft. U 1773 *Norder Tofft.*

Oldemorsager. Jb 1715 (1772) *Olmoß Acker, Olmorß Acker*; Jb 1718 (1772) *Oldemorsacker*; U 1808 *Olmors Ager*; U u. A. *Ollmors Ager.* — Sb. *Oldemoder* i den jy. Betydning „Bedstemoder". Forleddene *Oldemors-* og *Oldefars-* i Marknavne sigter vel som Regel til, at Markerne har været tillagt Aftægtsfolk; af samme Aarsag har i det mindste eet sv. *Gubbelyckan* faaet sit Navn (OGB XVIII 288). Anderledes DS V 305 under *Oldemorsskifter.*

Onddige [*de* ˈbø·sə ˈdigən]. Jb 1819, U 1844 *Undieg.* — Mose (= Kat *Moor*). Adj. *ond*, nty. *bös*, der her sigter til værdiløs Jord.

Ormkær [*vùɹmkiè*, da. ˈvorəmkjæ]. Jb 1715 (1772) *Wormkier Heck*; U 1773 *Wormkier, Worm Kier, Süder Wormkier, Norder Wormkier*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Wurm Kier*; Kat *Wormkjer.* — Sb. *Orm*, maaske i Betydningen „Hugorm".

Otteslyk. Jb 1715 (1772) *Ottens Lück.* — Mandsnavnet *Otte.* Slægtsnavnet *Ot(t)zen* forekommer i Byen i Jb 1715 og U 1773.

Pastoratkoppel. U 1773 *Pastoratkoppel.*

Patsig [*pùdˈsi·x*, da. *podˈsi·x*]. Jb 1715 *Pad Sieck, Padsick*; U 1773 *Patsick*; Kat *Pottsieg.* — Areal lige ved Byen. Forleddet synes at være Sb. *Part*, der i Angel udtales [*pat*] (Feilb.).

Pigereng. KR[1] c. 1730 *Piger Eng.* — I „Süder Oster Feld" ligesom *Pigerhøj* ndfr.

Pigerhøj [ˈpɪgəˌhy·, da. ˈpixəhy]. Jb 1715 (1772) *Pieger hüy*; KI[1] 1763 *Piegerhüy*;

U 1773 *Pigerhoy*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Piiger Höy*; Kat *Pigehui.* — Sb. *Pige*; Navnet er maaske sekundært i Forhold til *Kællinghøj* ovfr. Med Skrivemaaden *Pigerkan* jævnføres Udtaleformer som sønderjy. [*piqərkamər*], [*pixəkamər*] „Pigekammer" (Feilb. fra henholdsvis Agerskov og Braderup). Den nty. Udtaleform er sikkert forvansket eller fejlhørt.

Pinkvraa [*pìŋgəˈvrå·, pìŋˈvrå·*, da. *peŋgˈvrå·, ˈpeŋgˌvrå·*]. U 1776 *Pinck Wra, Pinckwraa, Pinck Wraa*; Jb 1820 *Pinkwrahe*; Kat *Pinkwraa.* — En Krog af Marken paa Grænsen til Lille-Solt. *Pink-* indgaar oftere i Stednavne, men Betydningen er uvis. Her kunde der maaske foreligge jy. *Pink* „Fnat", brugt om Vegetationen; jfr. *Skurv-* i Stednavne, hvorom ndfr. under *Skorrebjerg* i Veseby.

Platte [*de pladə*, da. *i æ plad*]. Kat *Platte.* — Adj. jy. *plat* „flad"; jfr. *Plathøj* DS VII 132.

Preesterholt [ˈ*pre·sdəɹˌhòld*]. — Nty. *Preester* „Præst".

Præstebjerg. Slewert 1538 *prestberch Landt*; KR[1] c. 1670 *Prestebergland*; Jb 1715 (1772) *Prest Berg*; KR[1] c. 1730 *Præstbarg*; Spec 18. Aarh. *Prästbarg.* — Hørte ligesom Præstetoft til Præstegaarden.

Præstetoft [ˈ*pre·sdəɹˌtòfd*, da. *æ* ˈ*præ·sdtɔwd*]. Jb 1715 (1772) *Prest Tofft, Priester Tofft*; KR[1] c. 1730 *Præsthofft*; Kontraktb 1759 *die Priester-Tofft*; KI 1763 *Presttoft*; (her?) 1778 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 265 *sogenannte Priester Lücke*; Kat *Priestertoft.*

Pugdam [*puxˈdam*, da. *puxˈdam*]. Jb 1715 (1772) *Pugdamm*; U 1773 *Puch damm*; Kat *Puchdamm.* — Sb. *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr. Hagerup[2] under *Pug*). Kaldes nu *Holtwisch*; se ovfr.

Pugkær. Jb 1715 (1772) *Pugkier, Pug Kier-Lücke*; U 1773 *Pugkier, Puchkier.*

Pugskov [*puxˈhòld*, da. *puxˈsgɔw*]. U 1773 *Puchholtz, Puch Holtz, Süder Puchholtz, Norder Puchholtz*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Pugholz-Lücke, Pugholz-Lücken*; Tax 1787 *Holz Koppel Puchholtz*; Kat *Puchholz.* — Ved *Pugdam* ovfr.

Raabjerg [ˈ*rò*ˌ*ba·x*, da. *rəbjerə*]. Slewert 1538 *radtb . . .*; KR[1] c. 1670 *Rabargh*; Jb 1715 (1772) *Rehberg, Süder Rehberg, Rahberg; Raahberg;* Kontraktb 1721 *Rabarg*; KR[1] c. 1730 *Rhabarg, alt Rhabarg*; 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *Raberg*; KI 1763 *Rahbarg*; U 1773 *Rahbarg, Süder Rahbarg, Norder Rahbarg*; Spec 18. Aarh. *Alt Rehberg, Neu Rehberg*; Kat *Rahberg, Rohberg.* — To forskellige Lokaliteter, af hvilke den ene ligger Sydvest for Byen, medens den anden støder op til *Raabjerg* i Veseby. Forleddet kan være Dyrenavnet *Raa* eller, for det sidstnævnte Navns Vedkommende, Sb. *Raa* „Stang, Grænse(mærke)".

Raahøj. Jb 1715 (1772) *Rahüy, Süder Raahüy;* Jb 1718 (1772) *Süder Raahüy.*

Roj [*råi*, da. *æ rɔj*]. Jb 1715 (1772) *Roy, Ray, Raay*; U 1773 *aufm Roy*; Kat *Roy.* — *Roj*, se Bd. X.

Roland [ˈ*rùˌland*, da. ˈ*rolaŋ*]. U 1773 *Radland Koppel*; Kat *Roeland.* — Agerjord, der støder op til Østerskov. Antagelig et glda. **Rothland*, af Sb. glda. **roth* „Rydning"; se Bd. X under *Roj.*

Ryllerstub. Jb 1715 (1772) *Rüller stub, Rüllerstub*; U 1773 *Röller stob, Rüllerstob, Röller stüp.* — Sb. *Rylle* „ung Avnbøg (sådan som den f. Ex. findes i levende Hegn)" (Hagerup[2]). Nørrejysk har Tostavelsesudtalen [*råłə-*] i Sammensætningen *Røllebusk* (Feilb. fra Andst).

Rødsig [da. *roˈsi·x*]. Jb 1715 (1772) *Röesick, Röesieck, Rösick acker*; U 1773 *Rösick*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Röhsick*; Kat *Roesieg.*

Rødtoft [*roˑˈtòfd, roˈtòfd*, da. *røˈtɔwd*]. Jb 1715 (1772) *Röetofft, Röe-Tofft*; U 1773 *Röetoft, Röftoft, Röhtoft*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Röthoft*; Kat *Rothoft.*

Rørsig [ˈ*rø·ɹˌsix*, da. *ryˑəsix*]. Kat *Roehrsieg.* — Plantenavnet *Rør* „Phragmites".

Sand. Slewert 1538 *vppetβandt*; KR[1] c. 1670 *aufm Sand.*

Sandkule [ˈ*sandˌku·l*, da. ˈ*saˑŋkul*]. Kat *Sandkuhl.*

Schmalacker. Kat *Norderschmalacker.*

Sigskift. Jb 1715 (1772) *Siegkschifft, Lange Siegkschifft*; Jb 1718 (1772) *Siegk Schifft.* — *Sig*, se Bd. X.

Silleholm [ˈsɪlə¦hòlm, da. ˈsilhɔlm (ˈsel-)]. U 1776 *Silleholm, Sille Holm, Oster Sille Holm, mittelste Sille Holm*; Kat *Sillholm.* — Plantenavnet *Selje* „Pil".

Skelstenager. Jb 1715 (1772) *Schel-stein acker, Scheide Stein Acker*; Jb 1718 (1772) *Schel Stein Acker.*

Skidenbro. 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *bis Schiedenbrücke.* — Maaske samme Lokalitet som *Skidenbro* i Veseby.

Skovdam. U 1773 *Schaudamm*; Tax 1787 *Schaudam.*

Skovlyk [da. ˈsgɔw¦lyg]. 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *Schau Lücke*; U 1773 *Holtzlücke, Schau Lück*; U 1844 *Nordholtzlücke.* — Muligvis mere end een Lokalitet. Jfr. *Holtkoppel* ovfr.

Skovshoved [*šausˈhui*, da. *sgɔwsˈhuəj*]. Jb 1715 (1772) *Schaus hövedt, Wester Schaus hövet, oster Schaus hövet*; Jb 1718 (1772) *Schaus Hövet, Oster Schaus Höwet, hinter Schaus Höwet*; U 1773 *Schaus Hövet*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Schaushövt*; Kat *Schaushöft.* — *Skovshoved* er sikkert et oprindeligt Appellativ ligesom det mere almindelige *Skovhoved*; jfr. Bd. X under *Hoved.*

Skævager [*šeˑfagəɹ*, da. ˈsgiəf¦axə]. U 1776 *Schief Acker Lücke*; Kat *Schiefacker.* — Adj. *skæv.* Ordet udtales ellers i den da. Dial. [*sköw*] (Hagerup² p. 121), men Formen er her paavirket af nty. [*šeˑf*] (med da. *iə* for nty. *eˑ*).

Sletager [ˈslɪxd¦agəɹ, ˈšlɪxd¦agəɹ, da. ˈsleœdaxə]. Jb 1715 (1772) *Schlicht Acker, Wester Schlichtacker, Wester Schlecht Acker, Oster Schlicht Acker*; Jb 1718 (1772) *Wester Schlichtacker, Oster Schlichtacker*; U 1800 *Schlet Acker*; U 1844 *Schletager*; Kat *Schlichtacker.* — Af Adj. *slet* „flad" — Marken er temmelig jævn — eller muligvis af Sb. *Slet* i Betydningen „Rydning" (se Bd. X); Stedet støder op til *Lundshøj.*

Smedsager. Jb 1715 (1772) *Schmit Acker, Schmidts Acker, Schmitsacker*; Jb 1718 (1772 *Schmits Acker.*

Sparredam [*sbarəˈdam*]. U 1776 *Sparre damms Lucke*; Kat *Sparredamm.* — Jy. *Sparre* „Spurv".

Sparrepold [*sbarəˈpùl*, da. *sbarəˈpol*]. U 1776 *Sparre Poll*; Kat *Sparrepoll.* — Ved *Sparredam.*

Stenbro, Lange- [*sdènəˈbrùx, laŋˈsdènə¦brùx*, da. *lɔŋˈˈsdænəbro*]. Jb 1715 (1772) *Langen Stennebrüg*; 1730 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 127 *Langsteen Bro, Langstenne Broe*; U 1773 *Langstennebroe, Langstenbroh*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Langstennbrücke*; Kat *Langstenebro.* — Agerjord og Eng Vest for Kilsgaarde, ikke langt fra Virk ndfr. Sb. *Stenbro* i Betydningen „brolagt Vej".

Stenhøj [ˈsdèn¦hyˑ, ˈsdeˑn¦baˑx, da. *sdænhy, æ sdeˑnbjerə*]. KR¹ c. 1670 *Stenhü*; Jb 1715 (1772) *Steenhüy, Steennhöy, Steenhüy Acker*; Jb 1718 (1772) *Steenhüy, Süder Steenhüy*; U 1773 *Steenhoy, Stenhoy*; U 1800 *Stenshöy*; U 1808 *Stenhoy*; Kat *Stennhui.*

Stensager. Jb 1715 (1772) *Steens Acker*; KR¹ c. 1730 *Steensacker*; KI 1763 *Steens Acker.* — I „Süder Osterfeld".

Storager. KR¹ c. 1670 *Groß Acker in Sönderwraa.*

Stordam [ˈsduˑɹ¦dam, da. ˈsduədam]. U 1773 *Stuhrdamm*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Stohrdamm*; Kat *Sturedamm.*

Storholm [da. ˈsdohɔlm]. Jb 1715 (1772) *Großholm*; U 1773, U u. A. *Stuhrholm*; Kat *Stoholm.*

Storlyk [da. ˈsduə¦lyg]. Jb 1715 (1772) *große Lück*; U 1776 *in der Sämtl. grosen Lücke*; Kat *Grosse-Lück.*

Streng. Jb 1715 (1772) *Streng*; KR¹ c. 1730 *Osten die Streng, Klein Streng*; KI 1763 *Osten de Streng, klein Streng.* — *Streng*, se Bd. X.

Strube [da. *æˈsdroːf*]. Jb 1820 *Strov*; Kat *Stroof.* — Smalt Agerstykke. *Strube*, se Bd. X.

Stærkær [ˈsdæˑɹ¦kiæˑɹ, da. ˈsdæˑxkjæ, *sdæˑkjæ*]. Jb 1715 (1772) *Sterrkier*; Jb 1718 (1772) *Sterkier*; U 1773 *Steerkier Wester Koppel, Steerkier Oster Koppel*; (her?) U 1776 *Sterr Wiese*; Kat *Stegkjer.* — Plantenavnet *Stær* „Star, Carex". Udtalen [ˈsdæˑxkjæ] er antagelig paavirket af Formen i Kat.

Stærsig [ˈsdèɹ¦six, da. ˈsdæsix]. Jb 1715 (1772) *Sterr Siegk*; U 1773 *Stersick*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Steersieg*; Kat *Stessig.*

Sämtlichelyk. U 1773 *Sämtliche Lücke.*

Sønderlyk [*syˑdəɹˈlygən*]. Jb 1715 (1772)

Süderlück; U 1773 *Süder Lück, Süder Lücke*; Tax 1787, Kat *Süderlück*. — Fem Lokaliteter i Kat; i den ene er der ifl. Tax 1787 „Streuholz".

Søndermaj. Jb 1715 (1772) *Süder May*; U 1773 *Süder May, Süder Mey*.

Søndermark [ˈsy·dəɹˌfèld el. ˈsy·dəɹˌlỳg, da. æ ˈsynəmarəg]. KR[1] c. 1730 *Süder-Feld*; Jb 1820 *Süderfeld, Süderfeldskoppel*; Kat *Süderfeld*. — To Lokaliteter.

Sønderskov [ˈsy·dəɹˌhòld]. Tax 1787 *Holz-Schift Süderholz genannt*; U 1845 (efter Jb 1772—73) *Süderholz Osterlück*; Kat *Süderholz*. — To Lokaliteter i Kat.

Søndertoft. U 1773 *Süder Tofft*.

Søndervraa [da. *synəˈvrå·*]. Slewert 1538 *sunderwra*; KR[1] c. 1670 *Sönderwraa*; Jb 1715 (1772) *Süder wra, Süder wraa, groß Süder wra, groß Süder wraa, wester Süder wra, wester Süderwraa, Norder Süder wra, Norder Süder wraa*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Süder Wraa-Schifften*; U 1866 *Sønderwraa*; Kat *Süderwraa*.

?Søsig [*ʃùsix*, da. *sjoˈsi·x*]. Kat *Schossig*. — Forleddet synes at være Ordet *Sø*, der i Angel kan udtales *Sjò* (Hagerup[2] p. 93), men der er ingen Sø her i Nutiden.

Teglgaardlyk [ˈte·xəlˌlỳg, da. ˈtelxəˌlyg]. U 1800 *die so genante Tiehl Lücke*; U 1801 *Tullgaard Lück*; U 1808 *Tielgarde Lück*; Jb 1819 *Tiegelgaardslück*; Kat *Ziegeleilück*. — Ifl. Opt 1933 har her tidligere ligget et Teglværk.

Tempel. U 1773 *Tempel, Temppel, Temppel Koppel, Temppel Lücke, Tempel lück*.

Toftlyk [ˈtòfdˌlỳg]. U 1776 *Toft Acker Lücke, Oster Toft Acker lücke, Mittelste Toft Acker lücke, Westerte Toft Acker Lücke*; Kat *Toftlück*.

Tophøj [ˈtòbˌhy·, da. ˈtɔb(h)y]. Jb 1715 (1772) *Tophöy, Top hüy*; Jb 1718 (1772) *Tophüy*; U 1773 *Tophoy*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Taphoy, Tophoy*; Kat *Tophui*.

Trædholm [ˈtræ·ˌhòlm, da. ˈtrehɔlm, ˈtræˌhɔlm]. Jb 1715 (1772) *Tredtholm, Tredt Holm*; U 1773 *Tred Holm, Tredt Holm*; Kat *Treholm*. — Sb. *Træde* „Trætte, Proces". I Jb 1715 nævnes, at Trædholm „bleibet ungemäßen biß die Holtz-Schifften, Süden, und Norden, gemeßen".

Tunk. KR[1] c. 1670 *aufm tunck*; Jb 1715 (1772) *Tunckland, Tunck Landt*. — *Tunk*, se Bd. X.

Tyrvold. U 1776 *Turwal, turwall*. — Sb. *Tøjrevold* i den ældre Betydning „Græsgang, hvorpaa der tøjres" (jfr. Kalkar IV 507). Fra Nutiden har Feilb. kun Ordet i Betydningen „Tøjrslag".

Unse lever vrowen holt. Slewert 1538 *to der kerken licht eyn holt genoemet vnße Leuer vrowen Holt*. — Jfr. ovfr. under *Fruerdal*.

Vagtbjerg. Jb 1715 (1772) *Wachtberg*. — Samme Navn forekommer i Aabenraa Amt (DS VI 83, 508).

Vanrad [ˈvanˌrâi, da. ˈvanrɔj]. U 1773 *Wanrath, Wannrath*; Kat *Wanrad*. — To Lokaliteter. Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV.

Vedstol [ˈvìdˌsdòl, ˈvìdˌsdùl, da. *vedsdol*]. Jb 1715 (1772) *Witstuhl, Wittstuhl*; Jb 1718 (1772) *Witt Stuhl*; Kontraktb 1721 *Wittstohl*; 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *Wittstuhl Lücke*; 1739 SA C XII 2 Nr. 127 *Wittstoll*; Husby-Tingb 1741 *Wittstuhl*; KI 1763 *Witstuhl, Witstul*; U 1773 *Witstuhl, Wittstuhl Lücke*; Spec 18 Aarh. *Wittstuhl*; Kat *Wittstoll*. — Støder op til *Vedstol* i Veseby. I det sidst anførte Dok fra 1739 omtales det, at V. er „von allem Holtze gantz entbloßet, und in Acker-Land verwandelt". Navnet, der forekommer oftere i Angel, kendes ogsaa fra Broager (DS VII 108) og Haderslev Amt (DS III 61, IV 68, 192, 195, 259) samt fra Bjernede paa Sjælland (Gunnar Knudsen i Soranerbladet XII 48). Det er antagelig en Omdannelse af glda. *withstorth*, der i Lovsproget bruges dels om „Hugning af 12 Læs Brænde i en andens Skov" dels synonymt med *with(a)kast* „Veddynge" (jfr. Lund Ordb.). Den oprindelige Bet. er ifl. Sahlgren (Studia Germanica tillägnade Ernst Albin Kock p. 308) „ungskog använd eller användbar till ved", og en lignende Betydning maa antages i Stednavnet; jfr. DS VIII 72 f. under *Vester Sogn*. M. H. t. Overgangen *r* > *l* i oprindelig *rth*-Forbindelse kan jævnføres Sb. *Svær* (Grøn-, Flæskesvær), der i Østjylland (Elsted) udtales *suˈəl* (Feilb.); Overgang *r* > *l*

forekommer ogsaa i jy. [*dynəwål*] „Dynevaar" (Feilb. fra Lindknud). Det danske *Ved-* er i Kilderne gengivet ved ty. *Witt-*, der ogsaa har paavirket den danske Udtaleform.

Vesterlyk [ˈ*vèsdəɹˌlÿg*]. U 1773 *Westerlück, Wester Lücke*; U 1776 *die Wester Lücke*; Kat *Westerlück*. — Fire Lokaliteter i Kat.

Vestermark. Slewert 1538 *inth wester velt*; KR[1] c. 1670 *Hürup West-Feldtt*; Kat *Westerfeld*.

Vestermose. Slewert 1538 *eyn stucke holtes heth westermoeß*.

Vesterskov [ˈ*vèsdəɹˌhòld*]. U 1773 *Westerholtz*; Kat *Westerholz*.

Vevshøj [ˈ*vaus*ˌ(*h*)*yˑ*, da. *vöwsy*]. Jb 1715 (1772) *Weüfs-huy, Klein Weüfshüy*; Jb 1718 (1772) *Weüfs Huy Acker*; U 1773 *Weufs Höy*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Weufshoy Heck*; Kat *Wuxhui, Wester-Wuxhui, Oster-Wuxhui*. — Støder op til *Vevshøj* i Veseby. Første Led synes at være Sb. *Hveps*; Ordet udtales [*vöws*] i Sundeved (Feilb.).

Vie [*viˑ*, da. *i æ viˑ*]. Slewert 1538 *osten der wye*; U 1800 *Wiehe*, (her?) *die Gantze Wieß Sichte*; Kat *Wieh*. — Areal Øst for Byen nær Grænsen til Oksager. Ifl. Opt 1933 er Terrænet ikke lavtliggende, men tør, dels sandet, dels leret Hvedejord; der vokser Bøg og Hassel. Stedet ligger imidlertid i Nærheden af *Moorkoppel*, og Slewert omtaler „osten der wye" *viij buscepellandes van acker vnn wisch*. Der foreligger da snarere Plantenavnet *Vie* „Pil" end Sb. *Vi* „Helligdom". Ogsaa den foransatte Artikel tyder snarest paa Plantenavnet.

Virk [*vɹ̀g*, da. *verəg*]. U 1776 *Wirck, Nord Ost Wirck Lücke, Süd West Wirck lücke, Nord West Wirck Lücke, Südost Wirck Lücke*; Jb 1820 *Wirk, Wiese Wirk, Wirkkoppel*; Kat *Wirk*. — *Virk* og *Virkholm* ligger ved Grænsen til Lille-Solt, Syd for Vejen mellem Lille-Solt og Kilsgaarde og ikke langt fra Lange-Stenbro ovfr. Se Bd. X under *Virke*.

Virkholm [da. *verəgˈhɔlm*]. U 1776 *Wirck Holm, Wirckholm*; Kat *Wirkholm*.

Vrangager [ˈ*vraŋˌagəɹ*, ˈ*vrùŋˌagəɹ*, da. ˈ*vrɔŋaxə*]. Jb 1715 (1772) *Wrang Acker*; U 1773 *Wrang Acker, Wraae Acker*; Kat *Wrangacker*. — Adj. *vrang* „skæv".

Vædelkær [ˈ*vèlˌkiæˑɹ*, da. ˈ*vælkjæ*]. U 1773 *Welkier, Welckier, Wellkier, Welckier lük, Wester Welckier, Oster Welckier*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Wälleckier, Wellckier, Wester Wellckier, Weelckier-Lücke*; Tax 1787 *Wellkier*; Kat *Wellkjer*. — Heri Skov ifl. Tax 1787. *Vædel*, se Bd. X.

Vællingholm [ˈ*vìləŋˌhòlm*, da. *vælinhɔlm*]. Jb 1715 (1772) *Welling holm*; U 1773 *Welling Holm, Wellingholm*; 1773 SA C XII 1 Nr. 265 *Wellingholm, Willingholm*; Kat *Wellingholm*. — Areal ved et Vandløb. Forleddet *Vælling-*, der ogsaa indgaar i flere nordslesvigske Navne, forudsætter vel snarest et Sb. **Vælding* med Bet. „Væld"; jfr. DS IV 92 under *Vellingfod*. En anden Mulighed er, at Sb. *Vælling* kunde have en sekundær Bet. „Sump, Pløre"; jfr. Sammensætningen *Lervælling*.

Vörderlyk [ˈ*fœˑɹdəɹˌlÿg*, ˈ*fœˑrəˌlÿg*]. Kat *Vorderlück*. — To Lokaliteter. Nty. *Vörder-* „For-" (se Mensing).

Østerhede. Jb 1819 *Ostersee*; U 1844 *aus der Heide Osterhee*.

Østerholm. U 1773 *Oster Holm*.

Østerlyk. U 1776 *Mittelste Oster lücke, Süderste Oster lücke, Norderste Oster Lücke*; Kat *Osterlück*.

Østermark [ˈ*oˑsdəɹˌfèld*, da. *æ* ˈ*øsdəˌmaɹg, -marəg*]. Slewert 1538 *inth oster velt*; KR[1] c. 1670 *aufm Ost-Feldt*; KR[1] c. 1730 *Norder Oster Feld, Süder Oster Feld*; Kat *Osterfeld*.

Østerskov. Jb 1715 (1772), U 1773 *Oster Holtz*; Kat *Osterholz*.

Veseby.

Adolfseng. Kat *Adolfseng*.

Almind [ˈ*alˌmiˑn*]. Jb 1717 (KI) *Almin*; 1739 ArkHusby Grimmerup Nr. 21 *Alming Lücke, Allming Koppel*; U 1767—70 *Almingen, Klein Almingen, grose dito, Wester Almingen, Almingen Lucken*; Tax 1787 *Allmin*; Schröder II 422 *Groß-Alming*; U 1863 *Groß-Alming, Klein-Alming*; Kat *Almin*. — Delvis Skov. Ved *Almind* i Hyrup.

Balle. 1706 (Kontraktb 1725) *auff Ballie*

genand; U 1767—70 *Bolle*; Kat *Balle*. — *Balle*, se Bd. X.

Boleng. U 1767—70 *Bol Eng Lücke, in der Bolling*; Kat *Bolleng*. — Sønderjy. *Bolle* „Tyr" (Feilb.).

Bredmaj. Jb 1717 (KI) *Bremey-Acker*; U 1767—70 *Bremey*; Kat *Brohmey, Oberbrohmey, Unterbrohmey*. — Jfr. under *Bredmaj* i Hyrup; der er ingen topografisk Sammenhæng.

Brændmaal [*brèn'mâ·l*]. Jb 1717 (KI) *Brenmahl*; Kat *Brennmohl*. — Lavtliggende Agerjord. Forleddet er sikkert (Ptcp. af) Vb. *brænde*.

Damsted. U 1767—70 *Damstedt, nach der Damstedt Lücke*; U[1] 1823 *dammstedts-Lücke*. — Se Bd. X under *Dam*.

Dønneballe. Jb 1717 (KI) *Dönne Balle*. — I Østermark.

Egebjerg [*i·x|ba·x*]. Kontraktb 1696 *Oster Egbarg*; Kontraktb 1707 *wester Echbarg*; Jb 1717 (KI) *Eckebarg, Hoch Eckebarg, Eckebargkier*; U 1767—70 *Igeberg, Eich berg, Oster Egberg, Egberg Kier, Eich berg Kier*; U 1832 *Eckebarg*; Kat *Ekeberg*.

Elsass [*èlsas*]. Kat *Elsass*. — *Elsass* og *Lothringen* er to Stykker Agerjord i det sydøstligste Hjørne af Bymarken, samme Lokalitet som *Heidentum*. Navnene er maaske først givet ved Opmaalingen til Kat, som fandt Sted kort efter Elsass-Lothringens Indlemmelse i det tyske Rige.

Engsig. U 1767—70 *Eng Sieg, Eng Sieg Lücke*; Kat *Engsieg*.

Erbsenlyk. U 1863 *Erbsenkoppel*; Kat *Erbsenlück*. — Ty. *Erbsen* „Ært".

Eskær. 1627 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 501 *Eskier*; KR[1] 1716 *Jskier Damm Wisch, Holtzschifft jskier damm*; 1730 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 127 *Jßkierdam*; U 1767—70 *Jskier, Eckerdamm, Eskierdamm*; 1770 SA C XII 1 Nr. 267 *Jß-Kier Lücke*; U 1863 *Eskier-Wiese*; Kat *Eskjer*. — Af Trænavnet *Esk*.

Fejlbjerg [*'fail|ba·x*]. Jb 1717 (KI) *Feilberg*; U 1767—70 *Feilberg, Feilberg Lücke*; Kat *Feilberg*. — Højtliggende Agerjord Nordøst for Byen. Forleddet er uklart. Som en formel Mulighed kan nævnes et glda. **fœthil*, en Diminutivafledning af Stammen i got. *fapa* f. „Gærde", mht. *vade, vate* „Zaun, Umzäunung" (se Feist Got. Wb.[3] p. 144). Stammen er paavist paa nordisk Grund i det norske Gaardnavn *Fadum* og i Elvenavnet vn. *Fǫð* (Magnus Olsen, Ættegaard og Helligdom p. 151, 156; s. Forf. i ANF XXIII 90 ff.). Det er lidet sandsynligt, at første Led er Laaneordet *fejl* (eller det tilsvarende Sb. el. Vb.), men Navnet maatte vel i saa Fald sigte til, at Afgrøden slog fejl.

Firhøje [*'fi·ɹ|hy·*]. Jb 1717 (KI) *Fierhoy*; SH 318E p. 78 *Firhoy od. Fyrhoy*; Kat *Fierhü, Westerfierhü, Osterfierhü*. — Ifl. SH 318E var der kun to Gravhøje paa Stedet.

Fjælbro. Jb 1717 (KI) *Fehlbroe, Fehrbroe, Feh Broacker*. — I Østermark. Snarest Ordet *Fjœllebro*.

Fælled [*fœ·lə*]. 1706 (Kontraktb 1725) *auff die Felet*; U 1767—70 *die sogenannte Fehlig, die Fehling*; Kat *Verle*. — *Fœlled*, se Bd. X.

Gaasbjerg. Slewert 1538 *goßberch*; Kontraktb 1696 *Oster Goeßberg*; Kontraktb 1707 *Goßberg*; U 1767—70 *Goes berg, Goes berg Lücke*; Kat *Goosberg*.

Gammelland [*'o·|land*]. Kontraktb 1696 *Gammelland*; Jb 1717 (KI) *Südergammelland*; U 1807 *Gammelland*; Kat *Altes-Land*. — Sandjord paa Grænsen til Husby. Den nty. Form indeholder Adj. *oold* „gammel".

Grimsten. Kontraktb 1696 *bey Grimmstein*; U 1767—70 *auf Gremstein, Grimstein*; Spec 18. Aarh. *Sigschift oder Grimstein*; U 1807 *Grimstein*; U[1] 1823 *Grimmsteinsmoor, Grimmsteins-Koppel*; Kat *Gremmsten*. — Ved Landevejen til Husby paa Grænsen til Rylskov Sogn og har ifl. Dörfer[3] p. 318 Navn efter en stor Sten. Forleddet er et Sb. beslægtet eller identisk med glda. *grīma* „Mærke i Træ" (Kalkar). Snarest foreligger der vel et oprindeligt Appellativ **Grimsten* med Betydningen „Grænsesten"; jfr. sv. *Grimstenen*, Navn paa en Grænsesten i Närke (Sahlgren i NoB 1916 p. 171). Af samme Oprindelse er sikkert det nordslesvigske *Grimsten* i Bedsted S. (DS VI 30 f.), der ligger ved Hærvejen til Tønder, ikke langt fra Grænsen til Svejlund og Korup (Mejers Kort III Pl. 7); se Franzén i ANF LIII 302. M. H. t. Lydaab-

ningen kan jævnføres Landsbynavnet *Grimmerup* i Husby S.

Grossekoppel. 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *des Wesebyer Hofes so genannte große Koppel*; Kat *Grosse-Koppel.*

Gruusberg. Kat *Grusberg.* — Nty. *Gruus* „Grus".

Hattenbjerg [ˈ*habənˌba·x*]. Slewert 1538 *hagendorn berch*; Jb 1717 (KI) *Westerhattenbarg, Osterhattenbarg*; U 1767—70 *Hattenberg*; U[1] 1823 *Hartenberg*; Kat *Hattenberg, Westerhattenberg, Osterhattenberg.* — Sb. jy. *Havtorn* „Hvidtjørn" (se Feilb.), nty. *Hagdorn* (Mensing). Overgangen *Hatten-* > [*habən-*] skyldes *b*-et i den følgende Stavelse.

Heidekoppel. Kat *Haidekoppel.*

Heidelyk. U 1832 *Heidelücke.*

Heidentum [ˈ*haidənˌtu·m*]. — Et andet Navn paa *Elsass* og *Lothringen.* Hty. *Heidentum* „Hedenskab". Navnet er af nedsættende Karakter; Jorden er ifl. Opt 1933 temmelig værdiløs.

Heidetunk. Jb 1717 (KI) *bey Heide Tunck.* — I Østermark.

Hesselholm [ˈ*hìsəlˌhòlm*]. Slewert 1538 *Hessel holm*; 1706 (Kontraktb 1725) *Hißelholm*; U 1767—70 *Hesselholm, Heßel Holm, Hißel Holm Lücke*; U 1863 *Süder-Hisselholm, Norder-Hisselholm*; Kat *Hisselholm.*

Heuertoft. U 1767—70 *Häuer-Tofft.* — I Nørremark.

Hinter dem Holze. Kat *Hinter dem Holze.*

Holderbusch. Kontraktb 1707 *1 acker bey der Holderbusch.* — Ty. *Holderbusch* „Hyldebusk". Maaske Appellativ.

Holm. Kontraktb 1696 *bey dem Hollm*; Kontraktb 1707 *in der Holm*; Tax 1787 *Koppel Hollem genannt*; Kat *Holm.* — *Holm*, se Bd. X.

Holmbro. Jb 1717 (KI) *Hollmbroe, Hollen Broacker*; 1739 ArkHusby Grimmerup Nr. 21 *Holm Brücke, Holm Brücke Lücke*; U 1767—70 *Holmbrücke, Holm Brück*; U 1807 *Holm brükk*; Kat *Holmbrück.* — Ved *Holmkær* paa Vejen til Vasbykro.

Holmkær [ˈ*hòlmˌkiæ·ɹ*]. Kontraktb 1707 *Hollmkier, Hollm keer*; U 1767—70 *Holm Kier Lücke*; U 1832 *Holmkier*; Kat *Holmkjer.*

Holmlund. Kontraktb 1696 *Hollm Lund*; U 1767—70 *Holmlund.*

Holmlyk. U 1767—70 *Holm Lücke.*

Holmskift. Jb 1717 (KI) *Hollmschift*; U 1767—70 *die Holm-Schiften, auf der Hollmschifft.* — I Østermark.

Holvejstykke. U 1807 *Hollweg stükk.* — Jy. *Holvej* „Hulvej".

Holzkoppel. 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *des Weesbyhofes grose Holtzkoppel*; Kat *Holzkoppel.*

Holzland. Jb 1717 (KI) *Holtzland.*

Holzschift. 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *den so genannten Wesebyer Holtzschifft*; U 1767—70 *die Holtz Schifft*; Kat *Holzschift.*

Holzteil. Jb 1717 (KI) *im Holtztheil.* — I Vestermark.

?Hommesmaal. Jb 1717 (KI) *Hommes Mahl, Hoymensmahl.* — I Østermark.

Hummelholm [ˈ*hùməlˌhòlm*]. U 1807 *Hummelholm*; U[1] 1823 *Hommelholm*; Kat *Hummelholm.* — Plante- eller Insektnavnet *Humle.*

?Hørfrøhave. 1732 SA C XII 1 Nr. 501 *auf Herfrohäu.*

Hørgaardled. 1634 SA C XII 1 Nr. 267 *Horgardtley*; KR[1] c. 1670 *bei Hörgerlej*; KR[1] 1713 *bey Hörgaarley*; KR[1] 1716 *bey Hörgaarheck*; Jb 1717 (KI) *Hörgaley, Hörgaarley-Acker, Hergalück*; U 1767—70 *Horreley, Horregaarley, Horreley Lücke, Süder Horreley Lücke, Süder Hörreley Lücke, Süder Horrelay Lücke, Wester Horreley Lücke*; Spec 18. Aarh. *Hörgarley Lück*; Kat *Hergolük.* — Se *Hørgaardled* under Bebyggelsesnavne.

Illensbarg [ˈ*ìlnsˌba·x*]. Kat *Illensberg.* — Navnet er sikkert af dansk Oprindelse, selv om det ikke er overleveret fra ældre Tid, og Forleddet er maaske Gen. af Dyrenavnet *Ilder*, der i „Darum og sydligere" udtales [*il·ən*] (Feilb.). Jfr. *Ildenbjærg* DS VI 215.

Kishøj. U 1767—70 *Kiershoy, Kirs Höy, Kirchs Höy*; Kat *Kieshügel.* — Støder op til *Kishøj* i Maasbøl, Rylskov S.; s. d.

Kleekoppel. Kat *Kleekoppel.*

Kleinelyk. Kat *Kleine-Lück.*

(Her?) **Knudstoft.** Slewert 1538 *Knutfftofft.* — Formen er sikkert Fejl for **Knutsstofft.*

Kogang. 1706 (Kontraktb 1725) *Kogang.* — Sb. *Kogang* „Græsgang for Køer".

Kolyk. DomkapJb 1638 *jn die Kuhekoppell*; Kontraktb 1686 *in der Kuhlücke*; Kontraktb 1696 *in der Oster Kuhlücken, in der Norder Kuhlücken*; Kontraktb 1707 *in der Kuhlück.*

Koppel. Jb 1717 (KI) *in dem sogenannten Koppell.* — I Vestermark. *Koppel*, se Bd. X.

Kragbjerg. Kontraktb 1707 *krachberg*; U 1767—70 *Krag berg, Norder Kraag berg*; Kat *Kragberg.* — Fuglenavnet *Krage.*

Krögerlyk [ˈkrø·xəˌlỳg]. Kat *Krügerkoppel.* — Nty. *Kröger* „Kromand".

Kälberkoppel. U 1863, Kat *Kälberkoppel.*

Kätnerkoppel. Kat *Kätner koppel.* — Ty. *Kätner* „Husmand".

Landsbjerg. Slewert 1538 *Lansickberg*; KR[1] c. 1670 *landz-berg*; U 1767—70 *Landsberg*; U 1863 *Wester-Landsberg*; Kat *Landsberg.* — I Slewerts Form er et Bogstav overstreget mellem *s* og *i*. Det midterste Led er *Sig*, hvorom se Bd. X. Første Led er Ordet *Land*, jfr. *Landsig* DS IV 739, eller snarere Sb. glda. **lan*, vn. *lǫn* f., her maaske i Betydningen „smal Vej"; jfr. DS VI 113. Landsbjerg ligger mellem en Markvej og Landevejen til Husby.

Langager. U 1807, Kat *Langacker.*

Langelyk. Kat *Langelück.*

Langmose. U 1767—70 *Wester Lang Mohr.*

Lavslyk. U 1767—70 *Laus Lücke.* — Mandsnavnet *Lau(r)s.*

Lehnsberg. U 1767—70 *Lehns berg.* — Formen hører muligvis til *Illensbarg* eller *Landsbjerg.*

Lilleskov [ˈkle·nˌhòld]. Schröder II 422 *Kleinholz*; U 1863 *Hölzung Lillschau*; Kat *Kleinholz.*

Lortager. Kontraktb 1696 *Lordt Acker.*

Lothringen. Kat *Lothringen.* — Se *Elsass* ovfr.

Lund [*lùnd*]. 1739 ArkHusby Grimmerup Nr. 21 *Lund, Lund Koppel, Wester Lund, Osterlund, Osterlund Koppel*; U 1767—70 *Lund Lücke*; U 1863 *Lundlück*; Kat *Lund, Osterlund, Westerlund.* — Ved *Lund* i Hyrup. *Lund*, se Bd. X.

Lyngbjerg [ˈlỳnˌba·x, ˈlùmˌba·x, da. ˈløŋbjerə]. Jb 1717 (KI) *Norderlungebarg*; 1730 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 127 *Lunch Barg, Lüngbarg*; U 1767—70, U 1807 *Lüngberg*; U[1] 1823 *Lüngberg, Lüngbergs-Koppel, Lüngbergmoor*; U 1863 *Lyngbergmoor*; Kat *Lüngberg.*

Manderende. Jb 1717 (KI) *Manne Renn*; 1730 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 127 *Manneren.* — I Vestermark. Maaske af Mandsnavnet glda. *Manni.*

Mettesager. Jb 1717 (KI) *Mettes Acker.* — I Østermark.

Midtlyk. U 1767—70 *jn der Mittel Lücke*; Tax 1787 *Mittlück.*

Mittelholz. Kat *Mittelholz.*

Moorkoppel. Kat *Moorkoppel.* — To Lokaliteter.

Moorlyk [ˈmo·ɹˌlỳg]. U[1] 1823 *Moorlücke*; Kat *Moorlück, Moorkoppel.* — Udtalen gælder den Lokalitet, der i Kat kaldes *Moorkoppel.*

Moseager. Jb 1717 (KI) *Moß Acker, Mooß Acker*; U 1767—70 *Mohr-Acker.* — I Østermark.

Mosemaal. Jb 1717 (KI) *Mosmahl, Mooßmahl*; 1730 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 127 *Moß Mahl.* — I Østermark.

Mulroj [ˈmuˌråi]. 1634 SA C XII 1 Nr. 267 *Muhlroye Lucke*; KR[1] 1713, KR[1] 1716 *Mulroy*; Jb 1717 (KI) *Lange Mulrey*; U 1767—70 *Mühl Roi Lucke*; Kat *Muhlreu, Wester-Muhlreu, Oster Muhlreu, Muhlreuberg.* — Snarere af Mandsnavnet glda. *Müli* (DgP) end af Sb. *Mule*, brugt om en Terrænformation; jfr. NG Indl. p. 68 og Steenstrup, De danske Stedn.[2] p. 103.

Norderholz. Kat *Norderholz.*

Norderlyk. Kat *Norderlück.*

Nylyk. U 1767—70 *jn der neuen Lücke.*

Nørremark. KR[1] 1713 *auf Wesby Norder Feld*; U 1767—70 *auf dem Norderfelde, im Norder-Felde.*

Nørretoft. U 1767—70 *Norder Tofft*; Kat *Nordertoft.* — To Lokaliteter i Kat.

Ortoft. Kontraktb 1696 *Ortofft*; U 1767—70 *Ohr Tofft.*

Osterholz. Kat *Osterholz, Osterholzkoppel.*

Osterweide. Kontraktb 1696 *auff der Oster Weyde.*

Peterseng. Kat *Peterseng.*

Potager. U 1767—70 *Pottacker, Pottancker*; Kat *Pottacker.* — Navnet kan komme af, at man har taget Ler til *Potter* her. Jfr. *Potager* DS VII 218.

Præstetoft. KR[1] 1713 *priestertofft*; KR[1] 1736, 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *Prestofft*; U 1767—70 *Priester Tofft.*

Raabjerg. KR[1] 1713 *alt rabarg*; Jb 1717 (KI) *Rahberg*; 1739 ArkHusby Grimmerup Nr. 21 *Raberg, Rabarg Lücken*; 1742 SA C XII 2 Nr. 127 *alt Raberg, neu Raberg*; U 1767—70 *Rahberg*; 1770 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 267 *Rathberg*; Kat *Rahberg.* — Se under *Raabjerg* i Hyrup.

Ravnbjerg. 1706 (Kontraktb 1725) *Reuwen-Berg*; KR[1] 1713, KR[1] 1716, U 1767—70 *Rabenberg.* — Ligger paa *Fælled.*

Retfærdigdel. U 1807 *Reddferdigdehl*; U[1] 1823 *Rechtfertigtheil.* — Formodentlig Jord, som er lagt til en Mands Part ved Udskiftningen for at skabe Retfærdighed.

Rylskov Led. 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *biß an dem so genannten Rüllschauer Heck.* — Paa Grænsen til *Rylskov* S.

Sandkoppel. (Her?) 1706 (Kontraktb 1725) *auff die Sand-Kuhlen*; Kat *Sandkoppel.*

Sigskift. Jb 1717 (KI) *Sickschift, Sickschifft*; 1730 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 127 *Sickschifft, Oster Sickschifft*; Spec 18. Aarh. *Sigschift*; U 1807 *Siegschifft*; Kat *Siehschift.* — *Sig*, se Bd. X.

?Skidenballe. Jb 1717 (KI) *Schidderballe.* — I Østermark.

Skidenbro. U 1767—70 *Schiedenbrück.*

Skollisholm. Slewert 1538 *skólies holm*; KR[1] 1736 *Schollis-holm oder Prestofft.* — Forleddet er muligvis en yngre Genitivsform paa *-s* af Mandsnavnet (Tilnavnet) glda. **Skolli*, der indgaar i Landsbynavnet *Skolderup* i Tolk S. (Bd. VIII); jfr. Sideformen *Skulli* DgP. Af samme Oprindelse er vel Forleddet i det uforklarede *Skollesmose* paa Als (DS VII 365).

Skorrebjerg [*ʃòrəˈba·x*]. 1706 (Kontraktb 1725) *Schönberg, Nord schöne Bergk*; Kontraktb 1707 *Schürbarg*; Jb 1717 (KI) *Norderschorrebarg, Süderschorrebarg, Mit Schubarg, Mit Schübarg, Wester Schübarg*; 1730 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 127 *Mitschübarg, Mitschebarg*; 1732 SA C XII 1 Nr. 501 *Schürborg*; U 1767—70 *Schorreberg, Norder Schorreberg*; Spec 18. Aarh. *Schorebarg*; U 1832 *Schornberg*; Kat *Schorreberg, Norder-Schorreberg, Süder-Schorreberg.* — Ifl. Jb 1717 ligger *Norder-* og *Süderschorrebarg* i Østermark, *Mit-* og *Wester Schübarg* (*Schu-*) i Vestermark. Alligevel er der næppe Tale om to forskellige Navne, idet *Schürbarg*, der nærmest maatte sammenstilles med Formerne paa *Schü-*, i Kontraktb 1707 angives at ligge i Østermark. Skorrebjerg ligger noget Øst for Byen, men dette udelukker ikke, at det kan ligge paa den gamle Grænse mellem den oprindelige Vester- og Østermark. De gamle Skrivemaader paa *Schorre-*, der stemmer med den moderne nty. Udtale, tyder paa, at Forleddet er Sb. *Skurv* eller Adj. *skurvet.* Navnet sigter da snarest til Bevoksningen paa Stedet; jfr. det vestjyske *Skurvehøj*, som antagelig betyder en Høj, der er mosgroet (Skautrup i Hardsyssels Aarb. 1929 p. 157) og det sønderjy. *Skurvekrog*, der i daarlige Høaar bruges om en Lokalitet, der ellers hedder *Tørvekrog* (DS V 81). Et andet sønderjy. *Skurvekrog* har dog ifl. Traditionen Navn af, at Præstens Kreaturer gik her, da de engang i Slutningen af det 17. Aarh. blev befængt med smitsom Syge (DS V 401). I sv. Stednavne antages *Skorv-* (og *Skurv-*) at sigte til Ujævnheder i Terrænet; jfr. Modéer, Småländska skärgårdsnamn p. 95f. Foruden de der anførte Eksempler kan nævnes Navne som *Skorven* (SOÄ XIX 259), *Skurven* (SOÄ XV 123 og OGB IV 131, 148), *Skorvön* (SOV IV 70), *Skorvan, Skorven* (Westman, Nyländska önamn I 319) og *Skorvhälla* (SBÖ I 396). Jfr. ogsaa det norske Skær- og Fjeldnavn *Skurven* (Indrebø, Stadnamn fraa Oslofjorden p. 32, 94).

Skovdam. KR[1] 1716, Jb 1717 (KI) *Schaudamm*; Kat *Oster-Schauedamm, Wester-Schauedamm, Mittel-Schauedamm.*

Skovlyk [*ˈhòldˌlỳg*]. 1739 ArkHusby Grimmerup Nr. 21 *Schaulücke*; KI 1763 *Schau-*

lück; U 1767—70 *Schau Lücke, Wester Schau Lücke, Oster dito*; U 1832 *Oster-Schaulücke, Mittel Schaulücke, Wester-Schaulücke*; U 1863 *Oster-Schaulück, Wester-Schaulück.*

Slusgab. U 1767—70 *aufn Schlusloch, Schlans gaf Lücke*; 1770 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 267 *Schlusgaf*; Kat *Sluskav.* — Agerjord ved et ubetydeligt Vandløb. Maaske efter en Møllesluse. Slusgab støder op til *Søllesbøl* ndfr.

Smedelyk. Kontraktb 1696 *in der Schmede Lück*; U 1767—70 *Sch[w?]inde Lücke, hinter dre Schmidte Lücke*; Kat *Schmidtlück.* — Agerjord ved Byen.

Staldager. RegFlensb 1638—39 *Staldt Acker . . . in die Ostermarck.*

Stammkoppel [ˈ*sdam*ˌ*kùbəl*]. Kat *Stammkoppel.* — Navnet betyder antagelig „Stamparcel".

Stelhøj [ˈ*sdèl*ˌ*hy*ˑ]. Kontraktb 1707 *wester stellhoye*; Jb 1717 (KI) *Westerstellhoy, Oster-steilhoy, Stellhoystreng, Stellhoy Mooß*, (her?) *Schlethoy*; U 1767—70 *Stelhoy, Stell Hoy, Stelberg*; Spec 18. Aarh. *Stellhye*; 1770 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 267 *Stehl Hoy*; Kat *Stellhöft, Wester-Stellhöft, Oster-Stellhöft.* — Samme Navn forekommer to Gange i Rise S., Aabenraa Amt; det ene udtales [ˈ*sdɛ̀l*ˌ*hy*] (DS VI 257), det andet skrives *Stillhoy* 1704 (DS VI 274). Navnet kan vanskelig være et oprindeligt *Stejlehøj*, som antydet gennem Opslagsformerne i DS, og kan heller ikke være sammensat med Vb. *stille* som formodet af Black Hansen i DF XIV 21. Stedet ligger ved Landevejen til Husby paa Grænsen til Rylskov S.

Stjærtdam. Kontraktb 1696 *in der Lücke genant Stertdamm.* — Sb. *Stjært* „Hale", der bruges i Stednavne i overført Betydning om et smalt Terræn; se DS III p. LVII.

Storelyk [ˈ*xro*ˑ*d*ə̀ˌ*lyg*]. U 1767—70 *grose Lücke*; U 1863 *Großlück*; Kat *Grosselück.*

?Søllesbøl. Kontraktb 1696 *auff Sä[r?]lßbüll*; Jb 1717 (KI) *Söllenböll*; Kat *Sollespoll.* — Agerjord Nordøst for Byen. Efterleddet er antagelig *-bøl* (se Bd. X), saaledes at Navnet minder om en forsvunden Bebyggelse. Forleddets Form er usikker.

Sønderlyk. U 1767—70 *jn der Süder Lücke*; Kat *Süderlück.* — To Lokaliteter i Kat.

Søndertoft. KR[1] 1713 *Südertofft*; Jb 1717 (KI) *Süder Toft*; Kat *Südertoft.* — De i KR[1] og Jb 1717 nævnte Lokaliteter ligger henholdsvis i Nørre- og Vestermark.

Taterkoppel. Kat *Taterkoppel.*

?Tokilde. Kontraktb 1707 *tohkeel*; Jb 1717 (KI) *Thökell.* — I Østermark. Forleddet er usikkert, men Navnet skal maaske sammenstilles med det alsiske *Tu(d)kilde* DS VII 162, 275.

Trindlyk [ˈ*tri*ˑ*n*ˌ*lyg*]. U 1807 *Rundlükk*; U 1832 *Trienlück*; Kat *Trinlück.* — Adj. *trind* „rund".

Troskær [*tròls*ˈ*kiæ*ˑɹ]. U 1767—70 *Traskier, Tras Kier*; 1770 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 267 *Trar Kier, Trat Kier*; Kat *Troskjer.* — Af Sb. *Tros* „gammelt brændsel" (Feilb.), ænyda. *tros* „kvas, træaffald" (Kalkar IV 450). Samme Ord indgaar i det sjællandske *Troshøj*, Navn paa en Høj, der er opkastet af Pinde og Sten (Aug. F. Schmidt i DSt 1929 p. 46). og i flere nordslesvigske Navne, bl. a. i *Trosbjærg* DS VII 154. Udtalen [*tròls-*] skyldes maaske Omtydning til Ordet *Trold*, der findes som da. Laaneord i den nty. Dial. (Mensing under *Troll*), men iøvrigt er der flere Eksempler paa Indskud af *l* foran *s* i ubetonet Stavelse; se under *Gundelsby* i Gelting S.

Tunk [*tùŋg*]. Jb 1717 (KI) *Tunck, Tunck bey Fehlbroe*; U 1807 *norder Zunge, süder Zunge*; Kat *Nordertunk, Südertunk, Ostertunk.* — Sandjord. *Tunk*, se Bd. X.

Tvedskov. RegFlensb 1638—39 *Lucken Twedtschouw genant.* — *Tved*, se Bd. X.

Tvængsig. Jb 1717 (KI) *Süder Tiren Sick*; U 1767—70 *Tweng Sieg.* — I Østermark ifl. Jb 1717. Se under *Tvæng* i Hodderup, Husby S.

Vedstol. KR[1] 1716 *Wittstuhl*; Jb 1717 (KI) *Witstul, Wittstul-Acker*; KR[1] c. 1730 *Wittstuhl*; ArkHusby Grimmerup Nr. 21 *Wittstuhl, Wittstuhl Lücke*; KI 1763 *Witstul*; Kat *Wittstoll.* — Støder op til *Vedstol* i Hyrup; s. d.

Veseby Mose. U 1767—70 *des Wesebyer Moors.* — Se *Veseby* under Bebyggelsesnavne.

Vesterdel. Jb 1717 (KI) *Westertheil.* — I Østermark. Stednavn?

Westerholz. Kat *Westerholz, Westerholz-koppel.*

Westerkoppel. Kat *Westerkoppel.*

Vesterlyk. U 1767—70 *Wester Lücke.*

Vestermark. Kontraktb 1696 *im Westerfeld*; KR[1] 1713 *Wesby westerfeld.*

Vestermose [ˈvèsdəɹˌmoˑɹ]. Kontraktb 1696 *in der Wester Maaße*; 1706 (Kontraktb 1725) *auff dem Wester-Mohr*; Jb 1717 (KI) *Lange Wester Mooß*; KR[1] 1736 *Wester-moes*; U 1767—70 *Wester Mohr*; U[1] 1823 *Westermoor*; Kat *Westermoor, Westermoorkoppel.*

Westertoft. Kat *Westertoft.*

Vevshøj. U 1767—70 *Woogshoy*; Spec 18. Aarh. *Waufshye Oster Lück, Waufshye Wester Lück*; U[1] 1823 *Weushoymoor, Weushoykoppel*; U[2] 1823 *Weushoyheyde*; U 1863 *Waushoy.* — Ved *Vevshøj* i Hyrup; s. d.

Volborgmaj [*vùbərùˈmai*]. 1634 SA C XII 1 Nr. 267 *Wolborg Maye*; Kontraktb 1696 *Wolber Wisch*; 1706 (Kontraktb 1725) *Wulber-May*; Kontraktb 1707 *wolbro May*; U 1767—70 *Wolbro-May*; 1770 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 267 *Wolbre May, Wolbro May*; U 1832 *Wohlbrohmai*; Kat *Wulbrohmey.* — Antagelig et oprindeligt **Voldborg-*. *Voldborg* forekommer som Navn paa Voldsteder, bl. a. i Krarup S., Sallinge H. (Trap[4] IV 733) og paa Grænsen mellem Ø.-Løgum og Bevtoft S. i Nordslesvig. Det sidstnævnte viser i flere Kilder Omtydning til *-bro* ligesom nærværende Navn (DS VI 128), og det samme gælder *Volborgsmose* i Uge S. (1782 *Voldborres Moess*, 1785 *Wollbromosager*), der næppe bør skilles fra de her omtalte Navne (anderledes DS VI 363); jfr. ogsaa det uforklarede *Voldbro Sig* DS IV 301 (1790 *Wolbresieg*, 1813 *Wollborresiig*). Volborgmaj støder op til *Søllesbøl* ovfr.

Vædelholt. Kontraktb 1707 *wischlandt in der weelholdt*; KR[1] 1716 *Wehlholtz*; 1739 SA C XII 1 Nr. 54 *Welholtz Lücke*; U 1767—70 *Wehl Holtz*; U[1] 1823 *Wahlholz.* — *Vædel*, se Bd. X.

Ølensten. U 1767—70 *auf Öhlen Stein.*

Østermark [ˈoˑsdəɹˌfèld]. RegFlensb 1638—39 *die Ostermarck*; Kontraktb 1707 *auf dem Osterfelde*; KI 1763 *auf dem Norder Oster Felde, auf dem Süder Oster-Felde*; Kat *Osterfeld, Norder-Osterfeld, Süder-Osterfeld.* — To Lokaliteter i Kat.

Østermose [ˈoˑsdəɹˌmoˑɹ]. Kontraktb 1696 *in Oster Maaße*; Kat *Ostermoor, Oster-Moor.* — To Lokaliteter i Kat.

Østertoft. 1732 SA C XII 1 Nr. 501 *den Oster tofft*; Kat *Ostertoft.*

RYLSKOV SOGN.

Kilder

Almisse 1516 ff.	Se under Flensborg.
Borgerskabsreg	Se under Flensborg.
Jb 1781	Erd-Buch über die . . . zu Ruhnmarck gehörige Ländereyen. 1781. SA Abt 25[1] p. 201.
K 1782	Grund-Riß von dem Dorfe Ruhnmarck. 1782. SA Abt 402 A 4 Nr. 228.
K u. A.	Rids uden Aar. SA Abt 402 A 4 Nr. 287.
KI 1766	Rüllschauer Kirchen-Inventarium 1766. Pastoratet, Rylskov, og SA A VI 87 B 5.
Klauder 1899	Stednavneoptegnelse ved Pastor Klauder, Rylskov, 1899. Navnene er opført paa Maalebordsblade, der er indsat i Klauders „Geschichte der Kirchen-Gemeinde Rüllschau" (Ms. i Forf.s Eje).
MarieSkyldprot	Se under Flensborg.
NikolaiGerichtsprot	Beylagen zum Gerichts-Protocoll . . . zu St. Nicolai. 1732—69. ArkNikolai, Flensborg.
NikolaiKR	Se under Flensborg.
NikolaiMemorial	Se under Husby S.
NikolaiProt	Se under Flensborg.
NikolaiSkyldprot	Nebenbuch zum Schuld und Pfand Protocoll der St. Nicolay Kirchen-Untergehörigen. Flensborg Amtsret, Protokol Nr. 218.
U 1769, 1773	Afskr. af Udskiftningssager fra Maasbøl og Rylskov. ArkFlensb IV A 529.
Unters 1806	Se under Munkbrarup S.

Meddelere.

Maasbøl	P. B. Hansen, Maasbølgaard, f. sts. 1855. Enkelte Navne efter Fru Ditlefsen (se ndfr.). Opt. 1933.
Rylskov og Runmark	Fru Ditlefsen, Rylskov, f. sts. 1856. Opt. 1933.

BEBYGGELSESNAVNE.

Kehrum, forsv. Kro. NikolaiMemorial 1757 *dem neuen Wirthshauße Kerum*; NikolaiMemorial 1759 *Maesbüll Kruch Kerum*. — Ved Vejen fra Flensborg til Husby. Imperativnavn; jfr. ty. *Kehrum* „Blindgade".

Krim, Hse [*krìm*]. Kat *Die Krimm*; Oldekop V 77 *Krim*. — Samme Lokalitet som *Maasbüllfeld*. Navnet, der er opstaaet efter Krimkrigen, bruges flere Steder om afsides Lokaliteter.

Led, Hs. Rodeboeck 1590 *tho Maßbuj by dem Hecke, by dem ersten Hecke nha Sanct Jostes Holdtt.* — Jfr. *Sankt Jost* i Adelby S.

Maasbüllfeld, Hse [*må·sbəlˈfèld*]. Schröder II 50, Kat, LA *Maasbüllfeld.* — Jfr. *Krim* ovfr.

Maasbüllmoor, Hs [*må·sbəlˈmo·ɹ*]. Oldekop VII 77 *Maasbüllmoor.*

Maasbøl, Lb [*må·sbəl*, da. ˈ*må·sbøl* opt. i Hanved, ˈ*måsbol* opt. i Hyrup]. Gildebog 1441 DiplFl I 243 *Masbul* [som Tilnavn]; RegFlensb 1457 *Masebuel*; RegFlensb 1483 *Masbull, Maßbull*; NikolaiKR[1] c. 1498 *mosebw*; RegFlensb 1499 *Maßebul*; 24/4 1503 DiplFl II 3 f. *Masbull*; NikolaiKR[4] (?Beg. af) 16. Aarh. *maesbyll*; NikolaiKR[2] 1516, Almisse 1518 *masbul*; 1529 (1546) SA C XII 1 Nr. 498 *Moeßbuel*; 9/11 1577 ArkFlensb Urk Nr. 72 *Maelsbwll*; Rodeboeck 1578 *Marßbull*; NikolaiProt efter 1585 *Massbul*; RegFlensb 1587 *Maeßbul*; Rodeboeck 1590 *Maßbuj*; RegFlensb 1592 *Marßbuel*; RegFlensb 1593 *Maeßbull, Maßbull*; RegFlensb 1600—01 *Masbul, Maßbull, Maesbul, Maeßbull*; 1604 SA C XII 1 Nr. 508 *Maßbuy*; GeldReg 1621 *Maesbull, Maeßbull*; Mejer 1648 & 1649 *Maesbull*; Danckw 107 *Maeßboll*; DAtl VII 383 *Maasbøll*; VSK 1783 *Maasbol*; Schröder II 50 *Maasbüll*; Gst 1858 *Maasbøl*; LA *Maasbüll.* — Navnet maa sammenstilles med *Mosbøl*, udt. [*må·sbəl*], i Højst S., Slogs H., der DS V 548 tolkes af Mandsnavnet glda. *Mā(r)* el. Sb. *Mose.* Den sidste Forklaring, der stemmer med Stedernes Beliggenhed, er sikkert den rette. Saaledes allerede JensenAng p. 313 og Kok II 284, hvorimod Svend Aakjær (Grænsevagten VI 184 f.) med Tvivl tolker Forleddet af Mandsnavnene glda. *Mār* eller *Marth.* Af samme Oprindelse, men med anden Lydudvikling, er *Mosebøl* i Skærbæk S. (DS V 198). Formen med [*å·*] kan skyldes Indflydelse fra den tyske Skriftform, der indeholder et mnty. **mase*, nty. *Maas* (Mensing III 562; jfr. Bd. X under *Maas*), som maa være laant fra Dansk før den glda. Forlængelse af *o*-et. En anden Mulighed er, at den gamle Forlængelse af det oprindelige *o* er udeblevet paa Grund af Stillingen i første Sammensætningsled, og at Vokalen senere er blevet lydaabnet og derefter forlænget foran Konsonantforbindelsen *sb* (*sp*); jfr. Forlængelsen af *a* foran *sp* i Navnet *Aaspe* DS V 407.

Maasbølgaard, Gd [*må·sbəlˈhòʃ*]. Kontraktb 1750 *Maasbüll Hoff*; 1759 SA C XII 1 Nr. 264 *Maasbüllhoff*; Schröder II 50 *Maasbüllhof*; Gst 1858 *Maasbøl Gd*; LA *Maasbüllhof.*

Nykro, Hs [da. *nyˈkro·* opt. i Hyrup]. VSK 1783 *Nye Kroe*; Dörfer[1] 180 *Niekrog*; Dörfer[3] 238 *Neukrug*; Schröder II 50 *Neukrug oder bei Hörgerlei*; Gst 1858 *Nykro*; Kat, LA *Neukrug.* — Jfr. *Hørgaardled* under Bebyggelsesnavne i Hyrup S.

Runmark, Lb [ˈ*ruˌma·g*, da. ˈ*ru·maɹg* opt. i Ves]. Rodeboeck 1567 *Ruenmarck*; Slewert Tilf. fra 16. Aarh. *Runmarck*; Borgerskabsreg 1609 *Runnemarck*; Mejer 1648 & 1649, Danckw 107 *Ruenmarck*; Kontraktb 1715 *Ruh[illegible]-feldt*; Kontraktb 1724 *Rumarck*; DAtl VII 383 *Ruenmark*; VSK 1783, Dörfer[3] 238 *Rugmark*; Schröder II 207 *Ruhnmark* (*Ruenmark, Ruhmark*); JensenAng 326 *Rumark*; Kok *Runmark* (*Rummark*); LA *Ruhnmark.* — Af Mandsnavnet glda. *Rūni*, vn. *Rúni* (Johs. Steenstrup i NoB 1914 p. 129). Forleddet maa have glda. *ū* og kan derfor ikke, som antaget af Hagerup[2] p. 72, være identisk med no. *runne* „Busk".

Rylskov, Lb [ˈ*rùlˌʃau*, da. ˈ*rolsgɔw* opt. i Hanved, ˈ*rølsgɔw* opt. i Hyrup, *rylsgɔw* opt. i Ves]. Opt c. 1450 DiplFl I 546 *Rolschouw*; LibCens 1462 *Rolscow*; RegFlensb 1499 *Rolschow*; 26/4 1503 DiplFl II 3 *Rulscow*; Zinsb 1509—15 *Rolscow*; 1523 (1526) DiplFl II 161, 164 *Rolschow, Rulschow*; Slewert 1538, 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 18 *Rulschow*; Schötebock 1567 *Rulschoe*; RegFlensb 1593 *Rulschow, Rulschoff, Rollschoff, Rolschoff, Rölschow*; RegFlensb 1596 *Rolskow, Rolskoff, Rolschoff*; RegFlensb 1599 *Rolskow*; RegFlensb 1600—01 *Rulschow, Rolschow*; GeldReg 1621 *Rullschow, Rulschow*; PlovskHusby 1643 *Rülschau, Rölschau, Rolschau, Rolschow, Regelschauw, Regelßchouw*; Mejer 1648 & 1649 *Rullschow*; Mejer 1650 *Rulschow*; Danckw 107 *Rullschow, Rullschow-Kirche*; DAtl VII 383 *Rülskov*; VSK *Rulskov*;

Schröder II 206 *Rüllschau* (*Rüllskov*); Gst 1858 *Rulskov*; Kok *Rylskov* (= *Fksp.*); LA *Rüllschau*. — Tolkes almindeligt af Sb. jy. *Rylle* „ung Avnbøg" (saal. Hagerup² p. 72, Kok II 327, Svend Aakjær i Grænsevagten VI 238). Forklaringen kan dog næppe være rigtig, da Navnet har kakuminalt *l* paa Dansk, og den genuine da. Udtale synes at have *o*-Vokal i Forleddet (jfr. den nty. Udtale). Den af JensenAng p. 326 fremsatte Formodning, at Navnet skulde være et oprindeligt **Rubølskov*, opkaldt efter den forsv. Lb. *Rubøl* i Munkbrarup S. (s. d.), støttes ikke af de ældre Former og vilde forudsætte en Udtale med Efterledstryk. Muligvis af Mandsnavnet glda. *Rolf*, vn. *Rólfr*.

Schmiede, Hs. SkyldprotFlensb 1722 *meines von Paul Peterβen Schmid erhandelten . . . wohnhauβes die Schmiede genand.*

NATURNAVNE.

Maasbøl.

(Her?) **Ballum.** MarieSkyldprot 1722 *Ballum.* — Tilhører en Mand i Maasbøl. Dat. Pl. af Sb. *Balle*, hvorom se Bd. X.

Bargkoppel [ˈ*ba·xˌkùbøl*]. Kat *Berg koppel*; Klauder 1899 *Bergkoppel.* — Her er en Gravhøj (Oldekop V 76).

Beklyk [ˈ*bœ·gˌlỳg*]. SH 318E 85 *Becklücke*; Kat *Beck*; Klauder 1899 *Becklück.* — Nty. *Bek* „Bæk".

Blaahøj [*blòhy*, ˈ*blòˌhy·*]. Kontraktb 1698 *blaahuye*; Kontraktb 1706 *blahuye*; Kontraktb 1734 *Blohoy*; U 1773 *Blaahye*; SH 318E 85 *Blaahoy* („*es ist ein Steinkreis darin gewesen*"); Kok *Blåhøj*; Kat *Blaahoy.* — Adj. *blaa* „mørk". Navnet forekommer flere Steder i Østslesvig (DS IV passim).

Bregneballe [ˈ*brœ·xənˌbalix*]. Kat, Klauder 1899 *Bregenballig.*

Dalsager. NikolaiSkyldprot 1722 *Dalls-Acker.*

Damkær [ˈ*damˌkiè*, ˈ*damˌkiœ·ɹ*]. Kontraktb 1706 *damkierberg*; Kontraktb 1708 *dammkiersieg*; MarieSkyldprot 1722 *Dam Kier*; NikolaiSkyldprot 1722 *Damkierbierg*; Kontraktb 1759 *Damkier-Acker*; U 1773 *Dammkier*, *Dammkier-Berg*; Kat *Dammkjaer.* — *Dam* og *Sig*, se Bd. X.

Dorfspforte. U 1769 *die Dorfs-Pforte.* — Antagelig Gengivelse af et da. (*By-*)*forte.*

Elholt [ˈ*èlˌhòld*]. Klauder 1899 *Ellholt.* — Her har tidligere vokset Elletræer (Opt 1933).

Eskær [ˈ*ìsˌkiœ·ɹ*]. Kontraktb 1698 *Eβkier*; Kontraktb 1708 *Jeβkier*; MarieSkyldprot 1722 *Klein Estcker*; Kontraktb 1748 *Eskier*; NikolaiGerichtsprot 1753 *Jβkier*; c. 1776 ArkFlensb Nr. 529 *Holtz Lucke . . . Iskier*; Kat *Iskjaer.* — Trænavnet *Esk.*

Gaasager. NikolaiSkyldprot 1742 *Goβacker Ende*; NikolaiGerichtsprot 1753 *Goβacker.*

Gerkær [ˈ*geˑɹˌkiœ·ɹ*]. U 1769 *Gehr-Kier Lücke*; Kat *Gierkjaer.* — Eng. Maaske af Sb. ænyda. *gere* „Flig", vn. *geiri* „Vinkel, Kile".

Gotteskog. Kat *Gotteskoog.* — Lille Areal med Eng umiddelbart ved Maasbølgaard. Opkaldelse efter *Gotteskog* i Kær H.; se Bd. IV.

Gremmesholt. Kontraktb 1698 *Gremmetzholtz*; Kontraktb 1708 *Gremme sold*; Kontraktb 1734 *Grentzholtz*; U 1769 *Gremmer Sold, Gregers Holtz.* — Kunde være et **Grimmerupsholt*, opkaldt efter Nabobyen *Grimmerup* i Husby Sogn. Stedet støder dog ikke op til Grimmerup, da det ifl. Kilderne ligger i Vestermark, saa Navnet skal vel snarere sammenstilles med det forsvundne *Gremærsholth* (saal. 12. el. 19/7 1484) i Horns H., Jyll., som ifl. DgP I 396 indeholder Mandsnavnet glda. *Grîmar.* M. H. t. den tidlige

Forkortelse af *ī* kan jævnføres det ovfr. nævnte *Grimmerup*.

Grossmutterstoft. Kat *Grossmutterstoft.* — Lille Areal umiddelbart ved Byen. Navnet er formodentlig Oversættelse af da. **Oldemorstoft* og kommer vel af, at Toften har været tillagt en Aftægtskone; jfr. *Oldemorsager* i Hyrup, Hyrup S.

Halhøj [*hå·lhy, ˈhå·lˌhy·*]. Kontraktb 1706 *Haalhoy Acker*; U 1773 *Hahlhye, Hahlhyeweg*; Schröder II 50 *Haalbye*; SH 318E 85 f. *Halhoy, Halehoj*; Kok *Holhøj* (*Hohlhy*); Kat *Halhoy*; Klauder 1899 *Håhlhy*; Oldekop V 76 *Haalhöiberge.* — Støder op til *Halhøj* i Rylskov. De øvrige Former viser, at Koks Formodning om, at Højen har Navn efter en Fordybning (Hole) i Toppen, ikke kan være rigtig. Forleddet kunde være Gen. Plur. af et Ord svarende til vn. *halr* „Mand", der muligvis indgaar i fsv. *Halaby* (Hellquist, Ortnamnen på -by p. 78). Der er ikke topografisk Sammenhæng med *Hale* i Runmark. Ifl. SH 318E staar der en „Larmstang" paa Højen.

Hawerkoppel [ˈ*hå·vəɹˌkùbəl*]. Klauder 1899 *Hafer Koppel.* — Nty. *Hawer* „Havre". Navnet er ifl. Opt 1933 givet af Meddelerens Bedstefader.

(Her?) **Hingsthøj.** Mensing II 896 *Hingsthyg.* — Ifl. Mensing ved Vasbykro i Nærheden af Horshøj.

Hinterfeldskoppel. SH 318E 85 *Hinterfeldskoppel.*

Hinterm Holz. Kat *hinterm Holz.*

Holz. Kat *im Holz, Vorderstes Holz, Hinterstes Holz*; Klauder 1899 *Holz.* — Agerjord og Eng.

Holtkoppel [ˈ*hòldˌkùbəl*]. Kat *Holzkoppel, Holzkoppeln.* — Tre Stykker Agerjord, det ene ved *Holz* ovfr. *Holt*, se Bd. X.

Holtlyk [ˈ*hòldˌlỳg*]. Kontraktb 1698 *Holtzlücke*; U 1769 *Holtz-Lücke*; Kat *Holzlücke.* — Agerjord. *Holt*, se Bd. X.

Horsgaarde. Kontraktb 1698 *Hoeßgaarde*; Kontraktb 1734 *Hors Gaarde.* — I Østermark. Subst. *Hors* „Hest, Hoppe".

Horshøj. Oldekop V 76 *Horshöi*; Mensing II 896 *Horshyg.*

Hundager. Kontraktb 1759 *Hund-Acker.*

Hælde. Kontrakt 1708 *im Westerfelde bey der Heelde.* — Appellativ? *Hælde*, se Bd. X.

Høgmose [*hø·gmùs*]. Kat *Hoeckmoos*; Klauder 1899 *Hög moos.* — Fuglenavnet *Høg.*

?Højsager. Kontraktb 1708 *Hoyes Acker.*

Højtoft [ˈ*hy·ˌtòfd*]. U 1773 *Hoytoft*; Kat *Hütoft*; Klauder 1899 *Hütof.*

Hørgaardled Koppel. Kat *Herkuleskoppel*; Klauder 1899 *Herregardlei Kopp.* — Ved Bebyggelsen *Hørgaardled* i Hyrup S.

Jungferlyk. Kontraktb 1698, Kontraktb 1734 *Jungfer Acker*; NikolaiGerichtsprot 1752 *Jüngfer Acker*; Kat *Iungfernlück*; Klauder 1899 *Jungfer L.* — Gengiver antagelig et da. **Jomfru-*, men Anledningen til Navnet er ukendt.

Kehrum. 1776 ArkFlensb Nr. 529 *Kerom* (*Kerum*?) („*Holzschifft*"). — Efter Kroen K.; se under Bebyggelsesnavne.

Kelkær [ˈ*ke·lˌkiæ·ɹ*]. Kat *Kielkjaer*; Klauder 1899 *Keelkjer.* — Sb. *Kilde.*

Kishøj. Kontraktb 1706 *Kiershuy*; NikolaiGerichtsprot 1752 *Kishoy, Kirßhöy*; NikolaiGerichtsprot 1753 *Kirßhöy*; U 1769 *Kieß-Hoy.* — Støder op til *Kishøj* i Veseby, Hyrup S. Forleddet er snarest et glda. **kīs*, i Aflydsforhold til mhty. *kis* „Grus". Samme Forled er formodet i det nordslesv. *Kisbæk* (DS V 394); jfr. Kristian Hald, De danske Stedn. paa -um p. 79.

Kleinelyk. Kat *Kleine Lücke.*

Klewer Es [ˈ*kle·vəɹˌès*]. Kat *Kleweres*; Klauder 1899 *Klewer Es.* — Lille Stykke Agerjord ved Vejen til Lille-Tarup paa Grænsen til Adelby Sogn. Maaske oprindelig et Husnavn. Som Kronavn forekommer *Kløver Es* i Hellevad S. (DS VI 45).

Knippelhøj [ˈ*knỳbəlˌhy·*]. Kontraktb 1715 *Knöppel Hoye*; 1759 SA C XII 1 Nr. 264 *Knüppel Hoy*; SH 318E 85 *Knüppelhoy* („*fast ganz abgetragen*"); Kok *Knippelshøj*; Kat, Klauder 1899 *Knüppelhoy.* — Af Sb. *Knippel*, nty. *Knüppel*; Ordet har formodentlig ogsaa i den da. Dialekt været udtalt med *ø*-Lyd. Jfr. *Knyppelberg* i Kappel S., Bd. VIII.

Koldkaad [ˈ*ko·lˌka·ɹ*]. NikolaiGerichtsprot 1753 *auff Kohlkaht*; U 1769 *bey Kohl-Kathe*;

Kat *Kohlgard.* — Nu Agerjord ved Landevejen til Husby, men sikkert oprindelig Navn paa en Bebyggelse; Stedet støder op til Sandvad. Forleddet er Adj. glda. *kald* „kold", Efterleddet Subst. glda. *kot* „Hytte". Navnet forekommer oftere paa dansk Omraade; se DS V 435.

Koled. U 1773 *beym Kuh-Heck.* — Jfr. *Kuhkoppelheck* under det flg. Navn.

Kolyk. Kontraktb 1707 *in der Kuhlücke*; Kontraktb 1708 *in der Kuhkoppel, bey der Kuhkoppelheck*; MarieSkyldprot 1722 *Kuhlucke.*

Krooglyk [ˈkro·xˌlỳg]. Kat *Kroglücke*; Klauder 1899 *Krug L.* — Ved Nykro. Forleddet er nty. *Kroog* „Kro".

Küsterlyk. Kat *Küsterlück.*

Langeforte [laŋəˈfu·ɹd]. — Markvej.

Langelyk. Kat *Lange-Lücken*; Klauder 1899 *Lange Lück.*

Langkær [ˈlaŋˌkiæ·ɹ]. U 1769 *Lang Kier*; Kat *Langkjaer, Kleine Langkjaer, Grosse Langkjaer.*

Ledkær [ˈlaiˌkiè, ˈlaiˌkiæ·ɹ]. Kontraktb 1708 *Leyekühr*; SkyldprotFlensb 1736 *die Lay-Kier*; KI 1766 *hinter Leykier, Leykier-Koppel, Leykier Mohr-Koppel*; U 1769 *Löie Kier, Löin-Kier*; Kat *Leikjaer*; Klauder 1899 *Laikjer.* — Ved en Fodsti til Rylskov, paa Grænsen til denne By.

Lund [*lùnd*]. 1783 SA C XII 1 Nr. 264 *Lundtlück*; Kat *Lund.* — *Lund,* se Bd. X.

Lundmose. Kontraktb 1708 *Land Muhr*; MarieSkyldprot 1722 *Lande Mohr*; NikolaiSkyldprot 1742 *Landemohr*; U 1769 *Lunde-Mohr, Lunde Mohr*; Kat *Lundmoor.* — Ved *Lund.*

Ly. Kontraktb 1708 *Lue 3 Acker*; MarieSkyldprot 1722 *Lye*; NikolaiSkyldprot 1742 *ein Acker Ly genandt*; Kontraktb 1708 *Lüeß Acker*; Kontraktb 1748 *Lys Acker.* — Da baade *Ly* og *Lüeß Acker, Lys Acker* ligger i Østermark, er der sikkert Tale om samme Lokalitet. Formelt kunde der foreligge Sb. glda. *lögh* „Vaskevand", om hvis Forekomst i Stednavne se DS V 24, men dette er vel mindre sandsynligt som Navn paa Agerjord.

Maasbøl Mose. Kontraktb 1708 (*M* ?)*oßbull-mohr* (synes rettet fra *Weßbuy mohr*). — Se *Maasbøl* under Bebyggelsesnavne.

Markmose [ˈma·gˌmo·s]. Kontraktb 1706 *Marckmoeßende*; 1759 SA C XII 1 Nr. 264 *Marck-Moos*; Kat *Markmoos.*

Markskel [ˈma·gˌšèl]. Kontraktb 1706 *die Marckschellücke, Marckels Lücke*; Kontraktb 1707 *Marckschehl Lücke*; Kontraktb 1708 *im Markschieds Lücke*; NikolaiSkyldprot 1742 *Marckschel lück*; Kontraktb 1759 *Marschell-Acker, Marschell-Lücke*; U 1769 *auf der Feldscheide*; Kat *Markschielden, Markschjelden*; Klauder 1899 *Markschall*; Oldekop V 77 *auf der Scheidekoppel.* — Paa Grænsen til Veseby.

Melskov. Kontraktb 1759 *Meelschau*; Kat *Mittelholz*; Klauder 1899 *Mittel Holz.* — I 1759 Eng. Af Adj. glda. *mæthal* „midter-".

Mittkoppel [ˈmìdˌkùbəl]. Kat *Mittkoppel.*

Moorkoppel [ˈmo·ɹˌkùbəl]. Kat *Moorkoppel, Moorkoppeln.* — Tre Lokaliteter.

Møllehjørne. NikolaiSkyldprot 1722 *Mühlhörn.*

Møllehøj [ˈmœ·lˌhy·]. Slewert 1538 *moel huy*; Kontraktb 1698 *Möllhuy Acker*; Kontraktb 1707 *Molhoye*; Kontraktb 1708 *Möhlenhoy-tofft-Land, Müller Höu Acker*; Kontraktb 1715 *Möhlen Hoye*(*l* ?); Kontraktb 1734 *Mohlhoy, Möhlhüewarb*; NikolaiSkyldprot 1742 *Mölhuy acker*; KI 1766 *Mölhoy-Acker*; U 1773 *Möllhoy*; Kat *Mehlhoy.* — Paa Grænsen til Rylskov. Udtalen er antagelig paavirket af Kat. Om *Varp* se Bd. X.

Nylyk [ˈny·ˌlỳg]. Kontraktb 1708 *in der neuen lücken*; Kat *Nülück, Nuelück, Nüelück.* — To Lokaliteter.

Nymark [ˈnyˌma·g]. SH 318E 84 *Neufeldslücke*; Kat *Neumark*; Klauder 1899 *Nymark.*

Nørrelyk. (Her ?) Kontraktb 1708 *hinter der Norder-Koppel*; Kontraktb 1748 *Norder Lücke*; Kat *Norderlück.*

Nørremark. Kontraktb 1708 *auf dem Norder felde*; MarieSkyldprot 1722 *Norder Felde.*

Nørretoft. MarieSkyldprot 1722 *im Norder tofft*; Kat *Nordertoft.*

Okkelsdam [ògəlsˈdam]. (Her ?) Kontraktb 1706 *Amelckens damm*; U 1769 *Anckelsdam*; Kat *Ogelsdamm.* — *Amelckens damm* ligger ifl. Kontraktb i Søndermark.

Hvis denne Angivelse er rigtig, kan Formen ikke sammenstilles med *Ogelsdamm* i Kat.

Pappborg [ˈpùˌbòɹx]. Kat, AnglJahrb 1932 p. 24 *Pappborg*. — Agerjord. Maaske et oprindeligt Husnavn.

Potlyk [ˈpòdˌlỳg]. U 1769 *Pot-Lücke*; Kat *Potlück*; Oldekop V 76 *Pottlück*. — Ifl. Oldekop Navn paa en „Urnenfriedhof". Samme Navn forekommer i Sundeved; se DS VII 67.

Præstelyk [ˈpre·sdəɹˌlỳg]. 1783 SA C XII 1 Nr. 264, Kat *Priesterlück*.

Redder. U 1769 *im Redder*. — *Redder*, se Bd. X.

Roj. Kat *Ruee*; Klauder 1899 *Roy*. — Agerjord. *Roj*, se Bd. X.

?**Rytterforte.** Klauder 1899 *Rytter* [*furt*?]. — Vej.

Rævshøj [ˈrausˌhy·]. Kontraktb 1708 *Röershoy, Rouffs hoy Acker*; SH 318E 85 *Revshoy* („*ein abgetragener Hügel*"); Kat *Kleine Raushoy, Vorderste Raushoy, Mittelste Raushoy, Hinterste Raushoy*; Oldekop V 76 *Rausü*. — Dyrenavnet *Ræv* eller muligvis Mandsnavnet glda. *Ræf*. Der er ingen topografisk Sammenhæng med det flg. Navn.

Rævslyk [ˈrausˌlỳg]. Kat *Rävslück*; Klauder 1899 *Raus-L*.

Rørlyk. 1783 SA C XII 1 Nr. 264 *Rohr Lück*. — Plantenavn *Rør* „Phragmites".

Sandvad [ˈsanˌvai]. Kontraktb 1708 *sandtwatt acker, bey das Sandwatt*; MarieSkyldprot 1722 *Sandwat*; Kontraktb 1748 *Sandewath Acker*; Kat *Sannwai*; Klauder 1899 *Sandway*. — Agerjord ved Kappelvejen. Der er ikke noget Vandløb her i Nutiden.

Seichtewisch. Kontraktb 1698 *nebst der seiten wische*. — Stednavn?

Sekshøje. U 1773 *Seis-Hye*; SH 318E 84 *Sechshügel* (*Sexhoi*); AnglJahrb 1932 20 *Seishy*. — Seks Gravhøje.

Sidselslyk [ˈsìsəsˌlỳg]. Kontraktb 1707 *Sitzellücke*; Kontraktb 1708 *Süßels Lück*; Kontraktb 1759 *Sießell-Lücke*; Kat *Sissellück*; Klauder 1899 *Sissels Lück*. — Kvindenavnet *Sidsel*.

Sivager. Kontraktb 1707 *söwe Acker*; Kontraktb 1708 *Süeveland*. — Baade *söwe Acker* og *Süeveland* ligger i Østermark; Navnene betegner vel samme Lokalitet.

Skruphøj [ˈšrùfˌhy·, šrùf(h)y]. U 1773 *Schrop-Hye*; SH 318E 86 *Skrophuy* („*abgetragen*"); Kat *Schroffhoy*. — *Skrup*, se Bd. X.

Sniederkoppel [ˈsni·dəɹˌkùbəl]. Kat *Schneiderkoppel*. — Nty. *Snieder* „Skrædder". Et Hjørne af Marken har været bortforpagtet til en Skrædder (Opt 1933).

Sokmose [ˈsògˌmo·s]. Kat *Sockmoos*; Klauder 1899 *Sackmos*. — Forudsætter et Sb. glda. **sok*(*k*) (< **sunk-*) „Sænkning"; jfr. no. *sokk*, *sukk*(*a*) d. s. (Torp NEO).

Steenkoppel [ˈsde·nˌkùbəl]. Kat *Steinkoppel*. — Nty. *Steen* „Sten".

Steinbrücke. 1696 SA C XII 1 Nr. 373 . . . *der kleine straßen von Maeßbuell ab und So weit der Lange stein Brück ist*. — Del af Landevejen til Kappel.

Stendels [sdènəls]. NikolaiGerichtsprot 1753, Kat *Stendels*. — Agerjord ved Landevejen. Navnet er vistnok en Sideform til det ofte forekommende *Stendes*, der synes at være et oprindeligt **Stendys*(*se*). Indskud af *l* foran *s* i ubetonet Stilling forekommer i flere Tilfælde; se under *Gundelsby* i Gelting S.

Strengsager. Kontraktb 1708 *der strengs Acker bey das Sandwatt*. — *Streng*, se Bd. X.

Svinsvraa. U 1769 *in Anckelsdam, bey Schwiens wraa*. — Muligvis af Tilnavnet *Svin*, der kendes fra Als; se under *Svinsmark* DS VII 291.

Süderkoppel [ˈsy·dəɹˌkùbəl]. Klauder 1899 *Süder Koppel*.

Sütolsbrücke. C. 1776 ArkFlensb Nr. 529 *Sütols Brücke*. — Formen er sikkert forskrevet.

Sønderlyk [ˈsy·dəɹˌlỳg]. Kat *Süderlück*. — To Lokaliteter.

Søndermark. Kontraktb 1706 *Süder feld*; 1751 SA C XII 1 Nr. 264 *auf dem Maesbuller Süder Felde*.

Søndertoft. MarieSkyldprot 1722 *jm Süder tofft, Südertofft*; Kat *Südertoft*.

Tingled. U 1773 *beym Ding-Heck*; Klauder 1899 *Dinglei Furt*. — *Dinglei Furt* er samme Lokalitet som *Tingvej* ndfr. *Forte*, se Bd. X.

Tingvej [*dìŋvai*]. — Del af Vejen fra Ryl-skov til Husby, hvor Herredstinget holdtes.

Troldlund [*trò'lùnd*]. Kontraktb 1698 *Trollundt*; NikolaiGerichtsprot 1753 *trol-lundt*; U 1769 *Trollund*; Kat *Trolund*; Klau-der 1899 *Trollund*. — Sb. *Trold*. Samme Navn forekommer paa Als (DS VII 220).

Tronhøj [*'trò‚hy·*]. Kontraktb 1737 *Tron Huy*; U 1773 *Tronhye*; SH 318E 85 *Tronhoy* („*groβentheils abgetragen*"); Kat *Tronhoy*; Klauder 1899 *Tronhy*. — Forleddet er snarest Gen. af Mandsnavnet glda. *Thrand*.

Tryhøje [*'try‚hy·*]. U 1773 *Tryhye*, (her?) *Trähye*; SH 318E 86 *Trihoy, Trehoi*; Kat *Trühoy*; AnglJahrb 1932 p. 20 *Trihy* („*3 Hü-gel*"). — Talordet *tre*; Formen *try* udgaar fra den gamle Neutrumsform *thrÿ*.

Trædholm [*træ·hòlm*]. Slewert 1538 *Treth holm*; Kontraktb 1708 *tredeholm schefft*; Kon-traktb 1715 *Treedholmschöfft*; Kontraktb 1737 *Tredtholm*; KI 1766 *Treholm Koppel*; U 1773 *Trätholm, Träholm*; 1783 SA C XII 1 Nr. 264 *Trährholm, Trehholm*; Kat, Oldekop V 98 *Träholm*. — Eng. Af Sb. *Træde* „Trætte, Proces".

Trögelsbyholt [*trỳgəlsby'hòld*]. Kat *Trö-gelsbyholz*; Klauder 1899 *Trögelsbyholt*. — Agerjord nær Grænsen til *Troelsby*, ty. *Trö-gelsby*, i Adelby S. Udtalen er Fejl for [**trỳxəls-*].

Tvihøje. NikolaiGerichtsprot 1752 *Twy-hoy*; U 1773 *Twiehye*; 1796 ArkFlensb Nr. 529 *Twie Hügel*; SH 318E 85 *Tvihoy* („*zwei Hügel ... in der Lücke Hinterfeldskoppel*"); Angl-Jahrb 1932 p. 20 *Twehy*. — Sønderjy. *tvi-* „tve-".

Valentinersche Redder. U 1769 *das so genannte Valentinersche Redder*. — En *Valentin Petersen i* Maasbøl nævnes i U 1769.

Vasbykro. 1796 ArkFlensb Nr. 529 *Lücke ... genannt Watscho Krog*. — Efter Bebyg-gelsen *Vasbykro*; se under Hyrup S.

Waterlyk. Klauder 1899 *Water Lück*. — Nty. *Water* „Vand".

Weidekoppel [*'vaidə‚kùbəl*]. — Tidligere *Holtkoppel*; se ovfr.

Vesbjerg. U 1769 *Weesberg*. — Antagelig efter Landsbyen *Ves* i Munkbrarup S.

Vestermark. Kontraktb 1698 *auf dem Wester felde*; Kontraktb 1708 *im Westerfelde, im Süsterwesterfeld* [sic].

Vesterskov [*vèsdəɹ'hòld*]. 1757 SA C XII 1 Nr. 264 *Lücke Westerholtz*; Kat *Westerholz*. — To Lokaliteter.

Vonskær. Kontraktb 1698 *wann(i?)skier*; Kontraktb 1734 *Schifft in woes Lier*; Kon-traktb 1759 *Wunscher-Schifft*; 1796 Ark-Flensb Nr. 529 *Wanskier Lücke*; Kat *Wans-kjaer*; Oldekop V 76 *Vonskjer*. — Se under *Vonskær* i Runmark.

Vædelholt. NikolaiGerichtsprot 1753 *wehl-holt*. — Der er antagelig topografisk Sam-menhæng med *Vædelholt* i Veseby, Hyrup S.; s. d.

Østerkoppel [*'o·sdəɹ‚kùbəl*]. Kontraktb 1708 *Oster Koppel heck*; Kat *Vorderste Oster-koppel, Hinterste Osterkoppel*.

Østermark. Kontraktb 1698 *auf dem Osterfelde*.

Østertoft. Kontraktb 1698 *in der Oster tofft*; Kontraktb 1734 *in dem Oster Tofft*.

Runmark.

Brarupmaj. Jb 1781, K 1782 *Brarup May*; Kat *Brarupmai*. — Paa Grænsen til *Munkbrarup* S.

Bæklyk [*de 'bèg‚lỳg*]. Kat *Ober-Beeklück, Wester-Beeklück*; Klauder 1899 *Becklück*.

Dyndland. Klauder 1899 *Döndland*. — Samme Lokalitet som *Wester-Beeklück* i Kat.

Hale. Jb 1781 *Hoal Marck*; K 1782 *Hoal-Marck*; Kat *Süder-Hahl, Norder-Hahl*; Klau-der 1899 *Håhl*. — Det nordøstligste Hjørne af Rylskov Sogn. *Hale*, se Bd. X.

Hestlyk. K u. A. *Heest Lück*; Jb 1781 *Heest Lücke*; Kat *Grosse-Pferdekoppel, Kleine Pferdelück*; Klauder 1899 *Pferde Koppel*.

Kelbjerg [*'ke·l‚ba·x*]. KI 1766 *Kielberg*; Jb 1781, K 1782 *Keelbierg*; Kat *Keelberg, Oster Keelberg, Wester-Keelberg*. — Sb. *Kilde*.

Kirchberg. Kat, Klauder 1899 *Kirchberg.*

Kleinelyk. Kat *Kleine-Lücke.*

Kleinetoft. Kat *Kleine-Toft.*

Kleinfeld. Kat *Kleinfeld*; Klauder 1899 *Klein Feld.*

Kokhøj. Kat *Kackhy*; Klauder 1899 *Kockhy.* — Ved *Kokled* og *Koklyk* i Rylskov; s. d.

Langelyk. Kat, Klauder 1899 *Langelück.*

Langstreng. Slewert 1538 *Lange strenge, lange strenghe*; Kontraktb 1708 *langstrengs*; Kat *Langstreng, Ober-Langstreng.*

Lerland [ˈle·mˌland]. Kat *Lehmland*; Klauder 1899 *Leerland.*

Lermark. Klauder 1899 *Lier-Mark.* — Støder op til *Lerland.*

Maj. Jb 1781, Unters 1806 *May.* — *Maj*, se Bd. X.

Moorkoppel. Kat *Moorkoppel*; Klauder 1899 *Moor Kopp.*

Nørrelyk. Kontraktb 1754 *in der Norder Lücke*; Jb 1781 *Nörr Lück, Nörre Lück*; K 1782 *Nörr Lück*; Kat *Ober-Norderlück.*

Nørremark. Kontraktb 1715 *Norderfeldt*; U 1769 *Norder-Felde*; Jb 1781 *Nörre Marck, Nörr Marck*; K 1782 *Nörr-Marck*; Kat *Norderfeld.* — I Kontraktb og U 1769 maaske (tildels) i Rylskov.

Nørremølle. Kat *Nordmühle*; Klauder 1899 *Norre Mølle.* — Agerjord ved *Nørremølle* i Oksbøl, Munkbrarup S., s. d.

Ooldelyk. Kat *Altelück, Kleine-Altelück, Grosse-Altelück, Ober-Altelück*; Klauder 1899 *Olle Lück.* — Nty. *oold* „gammel".

Osterlyk. Kat *Osterlück.*

Runmarkkoppel. Kat *Ruhnmarkkoppel*; Klauder 1899 *Runm. Kopp.* — Se *Runmark* under Bebyggelsesnavne.

Rævehøj. Kat *Röwhy*; Klauder 1899 *Räv-hy.* — Dyrenavnet *Ræv.*

Rævsbjerg. Jb 1781, K 1782 *Rausbierg*; Kat *Röwsberg*; Klauder 1899 *Rausberg.* — Snarere af Dyrenavnet *Ræv* end af Mandsnavnet glda. *Ræf.*

Rævsmose. KI 1766 *Rausmohr oder Kielberg*; Jb 1781, K 1782 *Revs Mohr.* — Ved *Rævsbjerg.*

Søndermark. Jb 1781 *Sünder Marck, Sündermarck*; K 1782 *Sünder-Marck.*

Westerlyk. Kat *Westerlück*; Klauder 1899 *Wester Lück.*

Vestermark. Kontraktb 1708 *im Westerfelde*; Kontraktb 1715 *Süder westerfeldt*; Jb 1781 *Wester Marck*; K 1782 *Wester Marck, Wester-Marck*; Kat *Westerfeld.* — I Kontraktb maaske (delvis) i Rylskov.

Vonsdam. Slewert 1538 *Wuens dam*; Kort i AnglJahrb 1932 p. 22 *Wonsdamm.* — Se det flg. Navn.

Vonskær [*vònskiè*]. Kontraktb 1715 *Wornßkier*; Jb 1781 *Wahnskier*; 1782 SA Abt 25^{1} p. 201 *Wannskier*; K 1782 *Wahns Kier*; 1783 SA C XII 1 Nr. 264 *W(a?)nskiaer, Vonskiär*; Kat *Wonskjaer.* — Støder op til *Vonskær* i Maasbøl og *Vonskær* i Grimmerup, Husby S. Forleddet er Gen. af Ordet *Vogn* eller snarere af Gudenavnet *Odin.*

Østenlyk. Klauder 1899 *Østen Lück.* — Samme Lokalitet som *Ober-Norderlück* i Kat.

Rylskov.

Abildbjerg [ˈabəlˌbaˑx]. U 1769, Kat, Klauder 1899 *Apfelberg.* — Da. *Abild*, gengivet ved nty. *Appel* „Æble".

Blindelyk. Kat *Blindelück.*

Bawerlyk [*de* ˈbåˑvəɹˌlÿg]. Kat *Oberlück*; Klauder 1899 *Ober Lück.* — Nty. *bawer-* „over"-.

Bremholm. Slewert 1538 *brem holm.* — Se under Bebyggelsesnavnet *Bremholm* i Sterup S.

Brogmose. U 1769 *Brog-Moes.*

Brøsbæk. Slewert 1538 *Broesbeck.*

Byllemose. Kontraktb 1708 *Bullemusbarg*; Kat *Büllemoos.* — Plantenavnet jy. *Bylle* „Vaccinium uliginosum" (se Feilb.).

Dodding [*dɔ̀rəŋ*]. Slewert 1538 *dodding acker*; KI 1766 *Dodding*; Kat *Dooreng*; Klauder 1899 *Töring.* — Agerjord Syd for Byen ved Maasbøl Mose. Navnet kan maaske sammenstilles med det nordslesvigske *Døjte* (DS

VI 38), der snarest forudsætter et glda. **Dod(d)with*, men Betydningen af Stammen **dodd-* er iøvrigt ukendt. Et shetlandsk *Dodd* formodes i Shetl. Stedn. p. 178 at være af keltisk Oprindelse.

Eglund [ˈi·xˌlùnd]. Kat *Eklund*; Oldekop V 98 *Eylund*.

Forteled [ˈfu·ɹdˌlai]. Kat *Fortleilück*; Klauder 1899 *Furtlei Siick*. — Ved en Fodsti. Om *Forte* se Bd. X. Klauders Form beror muligvis paa en Fejllæsning af Kat; den betegner samme Lokalitet.

Gammeldam [ˈxaməlˌdam]. Kat, Oldekop V 98 *Gammeldamm*.

Gejlkoppel [*de* ˈxailˌkùbəl]. KI 1766 *bey denen plancken oder Geil-Ackern*; Kat *Geilkoppel*. — Jy. *Gejl* „Gyvel".

Grønvej. U 1773 *am grünen Wege*.

Hagenstoft. Kontraktb 1754 *Hagens Toft*; Kat *Hagenstoft*. — Mandsnavnet *Hagen*, glda. *Hākun*.

Halhøj. Kat *Hahlhy*. — Støder op til *Halhøj* i Maasbøl; s. d.

Hansbjerg [*hans*ˈ*ba·x*]. SH 318E 86 *Hans Bierre*; Kat *Hansberg*. — Gravhøj i Rylskov By, „seit mehr als 60 Jahr abgetragen, doch noch eine Erhöhung" (SH 318E). Af Mandsnavnet *Hans*.

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel*.

Helledal [*hèl*əˈ*da·l*]. U 1769 *Helledahl*; Kat *Helledall*; Klauder 1899 *Helledal*. — Af Klauder (AnglJahrb 1932 p. 23) tolket som „das heilige Tal", men hænger snarere sammen med *Hælde* ndfr., der ligger i Nørremark; Helledal ligger Nord for Byen.

Helleskov. AnglJahrb 1932 p. 23 *Helle-Skov*. — Se det foreg. Navn.

Hoselyk [ˈ*hu·*əsˌ*lỳg*]. Kat *Hoislück*. — Af Sb. *Hose*, efter Arealets Form. Jfr. *Hosager* DS IV p. 215.

Hundslyk [*de* ˈ*hùnd*ˌ*lỳg*, ˈ*hùns*ˌ*lỳg*]. Kontraktb 1715 *Hunds Ackern*; Kontraktb 1737 *Hundes-Acker*; Kat *Hundslüke*; Klauder 1899 *Hundl*. — Navnet *Hundsløkke* forekommer ogsaa paa Als; se DS VII 176.

Hælde. Kontraktb 1715 *beym Helde*. — *Hælde*, se Bd. X.

Højager. Slewert 1538 *Hoy acker*.

?Karkstig Acker. Kontraktb 1737 *Karstig Acker*. — Nty. *Kark* „Kirke"?

Kirchlyk. Kat *Kirchlücke*. — Ved Rylskov Kirke.

Kirkeager. KI 1766 *Kirch-Acker* („*westen beym Mohr*"). — I Østermark.

Kirkedel. Slewert 1538 *kerckdeyl*.

Kirkemose. Kontraktb 1730, Kontraktb 1737 *Kirch-Mohr*.

Kleinelyk. Kat *Kleine-Lücke*; Klauder 1899 *Kleinelück*.

Kleinetoft. Kat *Kleine-Toft*.

Klokkehuslyk [ˈ*klòghus*ˌ*lỳg*]. Kontraktb 1715 *beym Klockhauß*; KI 1766 *Glock-Hauß-Acker*; Kat *Glockenkoppel*; Klauder 1899 *Klockhus Lück*. — Areal Vest for Kirken. Ifl. Trap p. 479 havde denne indtil 1779 intet Taarn, men kun et fritstaaende Klokkehus paa Kirkegaarden.

Kokled. U 1773 *auf Kockley*; Kat *Kochlei*. — Ved *Koklyk*; s. d.

Koklyk [*de* ˈ*kògˌlỳgən*]. Kat *Kleine-Koklück*; Klauder 1899 *Koch lück*. — Ved *Kokhøj* i Runmark. Forleddet er snarest jy. *Kok* „Hane".

Kolkforte [ˈ*kùlgˌfu·ɹd*]. — Markvej. *Kolk* er sandsynligvis en sammentrukket Form af *Kolyk* ndfr.

Kolyk. Kontraktb 1715 *in der Kuhe Koppel*; Kontraktb 1737 *in der Kuh Lücke*.

Kragelyk [*de kra·xlỳg*?]. Kontraktb 1715 *Krackelöck, Krackerlück*; Kontraktb 1737 *kracker Lück*; Kontraktb 1754 *die Krage Lücke*; Kat *Kraglück*; Klauder 1899 *Kragelück*. — Tildels Eng; i Kontraktb 1715 omtales „all das Wischlandt" i K. Af Fuglen. *Krage*, vistnok oprindelig sammensat med *-kær*.

Laaddenhøj [ˈ*lâinˌhy*]. Kontraktb 1737 *den kleinen Layenhu Acker*; U 1769 *Löien Hoy*, (her?) *Norder-Langen-Hoy*; Kat *Loienhy*; Klauder 1899 *Loynhü*; Oldekop V 98 *Lynhöi*. — Adj. *laadden*, sigtende til Bevoksning.

Langelyk [*laŋ*ˈ*lỳg*]. Kat *Langelück*.

Langkær [*lòŋkiè*]. Slewert 1538 *Lag*[*e*?]*ker*; KI 1766 *Langkier*; Kat *Laukjaer*.

Majholm. Slewert 1538 *May holm*; Kon-

traktb 1706 *Mayhollm.* — Muligvis i Maasbøl. *Maj*, se Bd. X.

Moorlyk. Kat *Moorlück.*

Moseager. KI 1766 *Mohr-Acker.* — I Østermark.

Mosevad. KI 1766 *Mohs Way, Mohsmay*; U 1769 *Moes-Wat.*

Nyland [ˈny¡land]. Kontraktb 1708 *neu land*; Kontraktb 1737 *von dem neuen Lande, in dem kleinen Neu Land in der Wester Schau*; Kat *Neuland*; Klauder 1899 *Nyland.*

Nylyk. Kontraktb 1715 *im Neuen Lücke*; (her?) KI 1766 *Neue-Koppel*; Kat *Neuelück*; Klauder 1899 *Nüelück.* — Ved *Nyland.*

Nyskov [ˈny¡ʃau]. Kontraktb 1708 *im neuen Holtz*; Kontraktb 1737 *im Neu Holtz*; Kat *Neuschau, Kleine-Neuschau, Neuschaumoor*; Klauder 1899 *Nyschau.* — *Kleine-Neuschau* er Skov, det øvrige Agerjord og Mose.

Ooldelyk. Kat *Altelück*; Klauder 1899 *Olle Lück.* — Nty. *oold* „gammel".

Peter Jordts Pølk. Kontraktb 1708 *bey Peter Jordts Bülck*; U 1769 *Peter Iordts Pulck.* — *Pølk*, se Bd. X.

Plankerne. Kontraktb 1708 *ein Acker bey den planken*; KI 1766 *bey denen plancken oder Geil-Ackern.* — Efter Vildthegnet, der omgav de lyksborgske Besiddelser.

Plovhjulmose. Kontraktb 1737 *Plau Juhl Mohr.* — I Østermark. Maaske et Sammenligningsnavn.

Preholm. KI 1766 *Preholm, Preholm-Koppel.* — I Østermark.

Præstland. Slewert 1538 *prest landt.*

Rotenhauslyk. Kat *Rothenhauslücke*; Klauder 1899 *Rothen-Haus.* — Ved Vejen til Rosgaard. Efter *Rødehus* i Munkbrarup S.

Runmarkkoppel. Kat *Ruhnmarkkoppel.* — Paa Grænsen til *Runmark.*

Rødeland. Kontraktb 1708 *das röde landt* [„*Wischlandt*"].

Rørmose [ˈrø·ə¡mùs]. Slewert 1538 *Roermoeß*; MarieSkyldprot 1722 *Röhrmorß acker*; NikolaiSkyldprot 1742 *Rörmußacker*; KI 1766 *Rüenmus Koppel*; U 1769 *Rohr Moes, Rohr Moes Berg*; Kat *Röhrmoos, Röhrmooswiese.* — Plantenavnet *Rør* „Phragmites".

Sletholt. Kontraktb 1715 *schlet holdt.* — I Nørremark. Adj. *slet* „jævn" eller Sb. *Slet*, hvorom se Bd. X.

Stortorn. Kontraktb 1708 *stordorn*; Kontraktb 1715 *Stordorn.* — I Vestermark. Af *Torn* i Betydningen „Tjørnebusk".

Sønderlyk. Kontraktb 1737 *in der süder Lück*; Kat *Süderlück.*

Søndertoft. Kontraktb 1715 *im Südertofft*; Kat *Südertoft, Süder-Toft.* — To Lokaliteter.

Toftlyk. U 1769 *Toft-Lücke.*

Wasserlos. Kat *Wasserboss*; Klauder 1899 *Wasserloos.* — Agerjord. Jfr. *Vandløs* under Bebyggelsesnavne i Adelby S.

Vesterskov. Kontraktb 1737 *in der Wester Schau.* — I Nørremark.

Vorwendungacker. KI 1766 *Vorwendung Acker.* — Ty. *Vorwendung* „Forpløjning".

Østerhøj. U 1769 *Oster Hoy.*

Østermark. Kontraktb 1708 *im Osterfelde*; KI 1766 *Oster-feld.*

ADELBY SOGN.

Kilder.

Almisse 1516 ff.	Se under Flensborg.
AnnFlensb	Se under Flensborg.
Ark Asmus Joost	Arkivalier tilhørende Asmus Joost, Tved.
ArkMariekirke	Se under Flensborg.
ArkNikolai	Se under Flensborg.
Bericht 1771	Se under Husby S.
Borgerskabsreg	Se under Flensborg.
Einteilung	Eintheilung der Ländereyen nach Schläge. 1828 ff. Løst Blad. Ark Asmus Joost.
FlensbArmenrechn	Se under Flensborg.
FæsteReg 1779	Se under Husby S.
Intraden 1736	Verzeichniß derer Intraden des Pastorats zu Adelby. 1736. Pastorat, Adelby.
K 1859	Se under Flensborg.
K^2 1779	Se under Flensborg.
KI 1764	Ahdelbüer Kirchen Inventarium. 1764. Pastorat, Adelby. Et andet Ekspl. SA A VI Nr. 87 B 5 a.
KR	Kirchen-Rechnungs-Buch für die Gemeine zu Ahdelbue . . . angefangen in Anno 1735. Pastorat, Adelby.
KR^1	Adelbuy Kirchen Rechnung 1671—98. SA C XII 2 Nr. 32.
KR^2	Adelbüh Kirchen (Rechnungs) Buch (1667—) 1783. SA C XII 2 Nr. 31.
MarieKR	Se under Flensborg.
MarieSkyldprot	Se under Flensborg.
Memorial	Se under Flensborg.
NikolaiGerichtsprot	Se under Rylskov S.
NikolaiKR	Se under Flensborg.
NikolaiMemorial	Se under Husby S.
NikolaiProt	Se under Flensborg.
PanteReg	Se under Flensborg.
U 1766	Vermessung, Verteilung und Einkoppelung der zu Tastrup belegenen Ländereien. Afskr. af Johs. Mangelsen, Flensborg, efter Orig. i Ark-Mariekirke (synes ikke at være identisk med U 1766—72).
U 1766—72	Udskiftningssag fra Tastrup uden Titel. 1766—72. Afskrift. ArkMarie-kirke.
U 1768	Approbation der Vermeß- und Vertheilungs-Acte über die Adelbyer Ländereyen. 1768. Afskr. Ark. H. C. Brodersen, Tarup.
U 1768	Dok vedrørende „Vermeßung und darauf erfolgte Abtheilung zur Einnahme in Koppeln" fra Tastrup. 1768. ArkFlensb Nr. 459.
U 1768—72	Se under Flensborg.
U 1770	Vermeß- und Bonitirungs Acte des gesamten Tarupper Feld Marcks. 1770. Ark. H. C. Brodersen, Tarup.

U 1797	Bonitirungs-Instrument über die gemeinschaftlichen Ländereien zu Tvedt. 1797. Ark Asmus Joost, Tved.
U 1799	Vertheilungs-Register von ... der Dorfschaft Tvedt. 1799. I samme Bind som U 1797.
U 1803	Vermessungs-Register von Lorenz Meyer und Jacob Otzen. 1803. Ark Asmus Joost, Tved.
U 1822	Auseinandersetzungs-Jnstrument 1822. SA C XII 1 Nr. 444.
VesteBoeck	Se under Flensborg.

Meddelere.

Engelsby m. m.	Christian Mangelsen, Engelsby, f. sts. 1869. Opt. 1935. Johs. Mangelsen, Heinrichstrasse, Flensborg, f. i Engelsby 1867. Opt. 1933.
Fruerlund og Jørgensgaarde	Julius Petersen, Ziegeleistrasse 9, Flensborg (Fruerlund), f. i Tved 1863. Asmus Joost, Tved, f. i Fruerlund 1893. Opt. 1935.
Sønderup	Friedrich Bolten, Sønderupgaard, f. 1873 paa Nisvraagaard i Esgrus S.
Tarup	H. C. Brodersen, Tarup, f. sts. 1866. Opt. 1937.
Tastrup	N. Otzen, Tastrup, f. sts. 1873. Nogle Navne efter Georg Büchert, Sophienhof ved Munkvolstrup, f. 1864 (efter sin Svigerfader, f. i Tastrup). Opt. 1933.
Tved	Asmus Joost, Tved (se under Fruerlund). Nogle Navne efter Hans Christiansen (se under Tvedskov) og Julius Petersen (se under Fruerlund). Opt. 1935.
Tvedskov	Hans Christiansen, Tvedskov, f. sts. 1867. Opt. 1935.

Danske Udtaleformer af Bebyggelsesnavne er især optegnet efter Mathias Fries, Hanved, f. 1859. Opt. 1933—34.

BEBYGGELSESNAVNE.

Adelby, Kke [*alby*, yngre *å·dəlby*, da. ˈ*alby*, *alby* opt. i Barderup, Hanved, Hyrup og Ves]. 5/1 1423 (Kejserproc SRD VII 283) *Aldeby*; 1/7 1445 DiplFl I 513, RegFlensb 1457, LibCens 1462 *Adelbu*; Dag? 1464 (Westphalen IV 3188 Nr. 79) *Addebuy*; Dag? 1464 [s. Dok som foreg.?] (Udt. c. 1700) Rep² Nr. 1828 *Adellbuy*; 29/8 1473 DiplFl I 777 *Adelbu*; RegFlensb 1483 *Adebull*; 9/2 1496 ActaPont V 141 *Adelbit*; RegFlensb 1499 *Adelbu*; MarieKR² c. 1507 *adelbw*; Zinsb 1509—15 *Adelbu*; 1523 (1526) DiplFl II 161, 164 *Adelbuw*, *Adelbu*; Slewert 1538 *Aelbuy*; Regnsk 1541 ff. DiplFl II 318 f. *Adelbw*; Schötebock 1570 *Alebui*; MarieKR³ 1574 *Alebuj*; RegFlensb 1587 *Adelbuj*, *Adellbuj*; RegFlensb 1593 *Adelbuj*; RegFlensb 1600—01 *Alebuy*, *Adelbuy*; RegFlensb 1604—05 *Alebuj*, *Aelebuj*; GeldReg 1621 *Albue*; Mejer 1648 & 1649 *Adelbuy*; Mejer 1650 *Adelby*, *Adelbuy*; Danckw 107 *Adelby*, *Adelby-Kirche*; DAtl VII 382 *Adelby*; VSK 1783 *Adelbye*; Schröder I 40 *Adelbye* (*Allbye*); Gst 1858 *Adelby*; Hagerup² 168 *Alby-Savn* („*Tonen ligger på Navnet*"); LA *Adelby*. — Sb. glda. *athalbȳ* „adelby; om moderlandsbyen i forhold til udflytterbyen (-gården; torpet)" (Skautrup, Jyske Lov p. 212). Navnet er antagelig først givet, efter at den gamle Sogneby var forsvundet og erstattet af de forskellige Torper (jfr. Jensen-Ang p. 69). Af samme Oprindelse er muligvis i nogle Tilfælde det svenske *Alby* (Hellquist, Ortnamnen på -by p. 5).

Adelbylund (**Store-Adelbylund**), Gd [*å·dəlbyˈlûnd*, da. *albyˈlu·ŋ* opt. i Hanved, *albyˈlo·n* opt. i Hyrup]. 1551 ArkFlensb Nr. 164a *Adelbulunt*; 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 17 *Adelbuelundt*; 1553 DiplFl II 557 *Albelunt*; 1558 DiplFl II 814 *Aelbwlunth*;

Rodeboeck 1578 *Ahlbuilundt*; RegFlensb 1593 *Adelbuj Lundtt*; RegFlensb 1604—05 *Alebuilundtt*; RegFlensb 1613—14 *Albolunt*; RegFlensb 1620—21 *Albelundte*; GeldReg 1621 *Albuelundtt, inn der Lundtt*; Danckw 107 *Adelbylundt*; 1670 (Afskr.) ArkFlensb Nr. 164a *Albelund*; SkyldprotFlensb 1737 *Gr*: *Ahdelbuelundt*; U 1768 *Adelbylundt, Gros Adelbylundt*; DAtl VII 382 *Adelbylund*; VSK 1783 *Adelbyelund*; c. 1818 SA C XII 5 Nr. 69 *Albilund*; Schröder I 40 *Gross-Adelbyelund*; Gst 1858 *Adelbylund*; Hagerup[2] 133 *Albylohjnd*; LA *Gr. Adelbylund*. — Formen i GeldReg 1621 tyder paa, at Navnet oprindelig har været *Lund* alene.

Adelbylund, Lille-, Gd, Hse. SkyldprotFlensb 1734 *das Guht Klein Ahlebuelundt*; Kontraktb 1737 *Klein Ahdelbüelundt*; U 1768 *Kl. Adelbylundt*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Kleinadelbylund oder Angelsund*; Schröder I 41 *Klein-Adelbyelund*; LA *Kl. Adelbylund*.

Adelbylunder Meierhof, Gd [ˈ*maiəɹˌhòf*]. Kat, LA *Adelbylunder Meierhof*.

Adelbylundfeld, Hse. LA 1926 *Adelbylundfeld*.

Altona, Hs. KR[2] 1742 *auf Altonau*; 1798 C XII 3 Nr. 112 *Altona in St. Iürgen*. — Opkaldelse efter *Altona* ved Hamborg med Henblik paa Beliggenheden lige udenfor Flensborg.

Angelsund, Hs, fhv. Kro [*aŋəlˈsùnd*]. 1789 Ark Asmus Joost *Angelsundt*; Verz 1797 *Angelsunt*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Kleinadelbylund oder Angelsund*; Dörfer[1] 3 *Anglersund*; Dörfer[3] 3 *Angelsund oder Kröppelkrog*; JensenAng 322 *Anglersund* (*Krüppelkrug*); Kat *Angelnsund*; LA *Angelsund*. — Navnet, der er af spøgende Karakter, kommer af, at Hovedvejen til *Angel* gaar her forbi. Ved Dannelsen har der formodentlig været tilstræbt en vis Parallelisme til det nærliggende *Katgab*, der er et oprindeligt *Kattegat*.

Ballastbro, Hse [ˈ*balasdˌbrỳx*]. KR[1] 17. Aarh. *auff Jenseit der Ballast Brücke*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Ballastbrücke*; JensenAng 319 *bei der Ballast-Brücke*; Gst 1858 *Ballastbro*. — Ved *Ballastberg* i Flensborg; s. d.

Bjerg, Hs. Kontraktb 1759 *von der Kathe zu Windloch auf dem Berge*.

Bleg, Hs. Kok *Bleg* (*å œ Blegh*). — Ifl. Kok II 84 et Hus, hvor der bleges Tøj.

Bloksbjerg, Hs [ˈ*blògsˌba·x*]. SkyldprotFlensb 1749 *Bloksberg*; Kontraktb 1749 *Blocksberg*; VSK 1783 *Bloksbierg*; U 1799 *bei Blocksberg*; Kappel SH 24H *Blaxbierg*; Schröder I 459 *Blocksberg*; Gst 1858 *Bloksberg*; Kat *Blocksberg*. — Opkaldelse efter *Blocksberg*, Navn paa den højeste Top i Harzen, hvor Heksene efter Folketroen samledes Skt. Hans Nat. *Blocksbarg* forekommer flere Steder paa ty. Omraade; se Mensing II 394, hvor Navnet med Urette opfattes som en Sammensætning med *Block*. Om Forekomsten i Danmark se DS VII 22.

Blæsbjerg, Hse [ˈ*blå·sˌba·x*, da. ˈ*blæ·sbjerə* opt. i Hanved]. 1758 SA C XII Nr. 250 *Blasberg*; KR 1769 *Blaseberg*; 1772 ArkFlensb Nr. 529 *Blasbarg*; VSK 1783 *Blæsbierg*; Dörfer[1] p. 3, 19 *Blasberg, Blaseberg*; Kappel SH 24H *Blæsbierg*; Schröder I 109 *Blasberg*; Gst 1858 *Blæsbjerg*; LA *Blasberg*. — Af Vb. *blæse*. Almindeligt Navn paa højtliggende Steder.

Bredebjerg, Hse [da. ˈ*bre·bjerə* opt. i Hanved]. 1789 Ark Asmus Joost *auf Bredeberg*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Bredeberg oder Friedrichsberg*; Kappel SH 24H, Schröder I 394 *Bredeberg*; Trap *Bredebjerg*; Kok *Bredbjerg*; LA *Bredeberg*.

Bussesig, Hs [*busəˈsix*]. Kappel SH 24H *Bussesieg*; Kok *Bussesig*; Kat *Bussesik* (rettet fra *-sieg*). — Skrives *Puße Sieg* som Naturnavn i U 1768 (se under Naturnavne i Sønderup). Kok II 103 forklarer med Tvivl Forleddet som Familienavnet *Busse*; et Personnavn *Buse* forekommer en enkelt Gang i Flensborg i det 15. Aarh. (DgP under *Butse*). Hvis Navnet har glt. *b* i Forlyd, er Forleddet dog snarere det samme som i nordslesv. *Bussekilde*, der DS VI 104 sammenstilles med jy. *Bus* „fjorgammelt, vissent Græs" og sønderjy. *Busse* „laadden Dusk", bl. a. om Blomsterstanden af forskellige Planter. En anden Mulighed er Sb. ænyda. *busse*, jy. *Bussi* „Bussemand" (Kalkar, Feilb.); jfr. *Busseløkke* DS IV 454, der i Kat skrives

Bussemandlökke, og *Bussebjærg* DS VI 386, hvor ifl. Sagnet Nissen bor. Det sønderjy. *Busse*, der især bruges i Barnesproget, er vel iøvrigt samme Ord, og maa saaledes skilles fra jy. *Bus*, hvorom se Torp NEO under *Bos*. M. H. t. *Busse-* i Stednavne kan ogsaa jævnføres Ödeen p. 40 ff.

Bæk. KR[1] 17. Aarh. *Peter Peters Beim Becke.*

Elle, forsv. Beb. KR[1] 17. Aarh. *in der Elle*; Kontraktb 1680 *Ellmarck feld.* — I 1680 sælger Jürgen Petersen i Tarup $1^3/_4$ ℔ Guld *uf Tarup feld* og $^1/_4$ ℔ Guld *uf Ellmarck feld. Ellmarck* er sikkert den Mark, der har hørt til *Elle*, som altsaa maa antages at være øde allerede i 1680. Kollektivet *Elle* „Ellebevoksning", se Bd. X.

Engelsby, Lb [*èŋəlsby*, da. ˈ*æŋəlsby* opt. bl. a. i Hyrup]. 1/7 1445 DiplFl I 513, Udtog af s. Dok i Protokol 1438—1528 DiplFl I 479 *Engelsbu*; 23/7 1450 (gl. Afskr.) DiplFl I 544 *Engelszbul*; 29/7 1450 (gl. Afskr.) DiplFl I 545 *Engelszbu, Engelszbul*; 25/10 1451 DiplFl I 550 *Engelsbu*; Slewert 1538 *engelsbuy*; Regnsk 1541 DiplFl II 321 *Enghesbw*; Schötebock 1541 *Engelsbw*; udat. (samt. Afskr. af Registr. 1546) DiplFl II 383 *Engelszbw*; MarieKR[3] 1566 *Engelsbuy*; RegFlensb 1587 *Engelßbuj*; RegFlensb 1600—01 *Engelsbuy*; GeldReg 1621 *Engelsbue, Engelßbue*; PlovskHusby 1643 *Engelsby, Engelßbue*; Mejer 1648 *Engelsbuy*; Mejer 1649 & 1650 *Engelsby*; Danckw 107 *Engelby*; DAtl VII 382 *Engelsby*; VSK 1783, Schröder I 242 *Engelsbye*; Gst 1858, LA *Engelsby.* — Forleddet er, som antaget i DgP I 241, Mandsnavnet *Engel*, der forekommer i Flensborg 1429. Navnet er sikkert laant fra Mnty.; jfr. Mar. Kristensen i NoB 1914 p. 52. Det glda. *Ingiald*, som er antaget af Kristian Hald i Sydslesvig II 80, kommer ikke i Betragtning, da det ikke vilde faa Lydaabning til *Eng-* i det 15. Aarh.

Engelsbyfeld, Gd. Ortschaftsverz 1905 *Engelsbyfeld.*

Farensodde, Hse. JSørensenK X *Farnæs*; 1795 SA C XII 1 Nr. 256 *Fahrensoede*; Dörfer[1] 55 *Fahrensöde*; Schröder II 386 *Fahrensodde*; Kok *Farensodde.* — I Tvedskov ved et Fremspring paa Kysten. *Farens-* er et oprindeligt *Farnæs*, af Sb. glda. *far* n. „Overfartssted". Fra Farensodde har der sikkert været Overfart til Kollund paa Nordsiden af Flensborg Fjord. Fra *Farnæs* (VJb 1231 *Farncæs*) i Gundslev S., Falsters Nørre H., der ligger lige overfor *Farø*, har der været Overfart til Sjælland; jfr. Svend Aakjær, Kong Valdemars Jordebog II 198. Jfr. ogsaa no. *Farnes* NG XII 140.

Friedrichsberg. 1798 C XII 3 Nr. 112 *Bredeberg oder Friedrichsberg.* — Jfr. *Bredebjerg* ovfr.

Fruerlund, Gde [ˈ*fru·ˌlùnd*, da. ˈ*fru·luŋ* opt. i Hanved, ˈ*frɔwlon*, ˈ*fru·loŋ* opt. i Hyrup]. Gildebog 1468 DiplFl I 246 *Fruerlund*; Gildebog 1498 DiplFl I 252 *Fruwerlunt*; Almisse 1516 *vrowerlunt*; NikolaiKR[2] 1518 *vrowerlundt*; Schötebock 1537 *Fruerlundt*; Regnsk 1541 DiplFl II 325 *Fruwerlunt*; Rodeboeck 1565 *Fruwer lundt*; RegFlensb 1593 *Fruwerlundtt*; RegFlensb 1600—01 *Ffruwerlundt*; PanteReg 1618 *Frorlundt*; GeldReg 1621 *Fowerlundtt* [sic]; Reg 1634—35 *Fruwerlundt*; Mejer 1648 *Fruer lundt*; Mejer 1649, Danckw 107 *Fruerlundt*; Kontraktb 1736 *Freuerlundt*; DAtl VII 382, VSK 1783, Schröder I 291, Gst 1858 *Fruerlund*; Hagerup[2] 58 *Fruelund . . . udtales Fruhlund*; LA *Fruerlund.* — Navnet *Fruelund, Fruerlund* forekommer flere Steder i Nordslesvig (DS IV 104, 499, 632; DS VII 411), og er ogsaa andetsteds hyppigt baade som Skovnavn og Bebyggelsesnavn; som Bebyggelsesnavn forekommer det saaledes i Als S., Hindsted H. (Mandt 1611 *Fruerlund*), i Vinderslev S., Lysgaard H. (DS IX 198) og i Horne S., Ø.-Horne H. (M 1688 *Fruerlundbye*). *Frue* staar ikke i Betydningen „Jomfru Maria", saaledes som antaget i FlensbHeimatb I 68, skønt Mariekirken i Flensborg havde Gods i Sognet, og Navnet gaar heller ikke tilbage til hedenske Forestillinger, som Gudmund Schütte har formodet det for andre *Frenerlundes* Vedkommende i DSt 1926 p. 163 f., men er af poetisk Karakter. Om Sammensætningsformen *Fruer-* se BrN GG II 362. Den i Hyrup optegnede Form [ˈ*frɔwlon*] repræsenterer maaske den genuine danske Udtale til Trods

for Hagerups Oplysning om, at Navnet udtales *Fruhlund*; jfr Formen *Freuerlundt* i Kontraktbogen, der i flere Tilfælde har mere dialektprægede Former end de øvrige Kilder. Ordet *Frue* hedder iøvrigt *ä Frau* i en dansk Sprogprøve hos JensenAng p. 125.

Fruerlunder Ziegelei. Kat *Fruerlunder Ziegelei.*

Fruerlundfeld, Hs. Dörfer[3] 93, Schröder I 291, LA *Fruerlundfeld.*

Fruerlundskov, Hse [*fru·lundˈhòld*, da. *fru·luŋˈsgɔw* opt. i Hanved]. Kontraktb 1720 *Fruerlundter-Holtz, Fruer-Lundter-Holtz*; SkyldprotFlensb 1732 *Fruerlundtholtz*; Kontraktb 1736 *Freuerlundtholtz*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112, Schröder I 291 *Fruerlundholz*; Gst 1858 *Fruerlundskov*; Hagerup[2] 58 *Frulundskov* (*med Tonen på -skov*); LA *Fruerlundholz.*

Fuglsang, Gd [ˈ*få·xəlˌsaŋ*]. 1604 SA C XII 1 Nr. 508 *Fagell Sanck*; Danckw 107 *Fuelsieg*; Jb 1669, SkyldprotFlensb 1736 *Vogelsang*; VSK 1783 *Fuglesang*; Schröder II 403 *Vogelsang*; Gst 1858 *Fuglsang*; Kok *Fuglsang* (*i Folkespr. Fåvlsang*); LA *Vogelsang.* — Se under Landsbynavnet *Fuglsang* i Tøstrup S., Bd. VIII.

Gaasagerled, Hs. RegFlensb 1592 *bey gaeß Ackerlej.* — Jfr. Naturnavnet *Gaasager* i Sønderup.

Gade. Reg 1634—35 *Raßmus auff die straße bey Tasterup.*

Harder Vakens Lusthof. Se ndfr under *Kilseng.*

Harnæs, Teglværk [*ha·nìs*, ˈ*ha·nìs te·xəˈli·*, ˈ*te·xəlˌhòf*]. MarieKR[3] 1570 *vp Harnes*; FlensbArmenrechn 1592—93 *Harnis Tegelhoff*; Rodeboeck 1599 *vp Harniß*; Borgerskabsreg 1612—13, RegFlensb 1640—41 *Harniß*; Dörfer[3] 147 *Hornisser Ziegelei*; K 1859 *Harnisser Ziegelei.* — Navnet maa sammenstilles med sv. *Harnäs* (1296 *haranes*), der indeholder det fra sv. Dial. kendte *har* el. *hare* „Sten- el. Klippegrund"; se Franzén, Vikbolandet p. 58 f. Af samme Oprindelse er ifl. Magnus Olsen no. *Harnes* (NG XIII 206, 312). Ordet forekommer usammensat paa da. Omraade i Landsbynavnet *Haar* i Haldum S., Sabro H. (Kristian Hald i Østjydsk Hjemstavn V 49).

Heck, Hse. KR[1] 17. Aarh. *Jeß Jürgensen Beim Heck*; c. 1767 SA C XII 1 Nr. 371 *vom Creutz bis tarup, bey denen beeden Kahten am Heck.*

Hulvej, Nørre-, Hse. Gildebog 1377—1518 DiplFl I 84, 89 *de Holwegh, juxta Holwegh*; RegFlensb 1595 *jn dem Norder halenwege*; RegFlensb 1596 *by dem H[a ?]lenweg*; RegFlensb 1609—10 *im Norder Holwege*; RegFlensb 1617—18 *im Norderholen Wege*; GeldReg 1621 *in Norderholenwegh*; Reg 1634—35 *im Norder Holwege*; Skyldprot Flensb 1720 *auß dem Norder-Hollwege*; SkyldprotFlensb 1724 *in Waßer-Holwege*; SkyldprotFlensb 1736 *beym Norderholweg*; Dörfer[1] 95 *Wasser-Hohlweg* (*Norderhohlweg*); Schröder I 394 *Norder-Hohlweg ... auch Wasserhohlweg genannt*; Kok *Nørre-Holvej*; Trap *Nørre-Huulveien.* — Den sidst anførte Form fra Gildebog 1377—1518 forekommer bl. a. i Forb. *in domo Petri Actrup juxta Holwegh*; Borgmester *Peter Achtorp* nævnes 1411 og 1412 (DiplFl I 195 f.). Formerne i Gildebogen og RegFlensb 1596 skal muligvis henføres til det flg. Navn. Glda. *holwægh* „Hulvej". Navnet „*Wasserhohlweg*" skyldes Beliggenheden nærmest Fjorden.

Hulvej, Sønder-, Hse. GeldReg 1621 *Suderholenwegh*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Süderholweg*; Schröder I 394 *Süder-Hohlweg*; Kok *Sønder-Holvej*; Trap *Sønder-Huulveien.*

Jørgensby, Hse [da. ˈ*jɔɹnsby*, *jɔɹnsby* opt. i Hanved, Hyrup og Munkvolstrup]. Rodeboeck 1590 *Jorgensßbuj*; RegFlensb 1620—21 *S: Jurgensbue*; Mejer 1648 *Iurgensbuy, Iurgens buy*; Mejer 1649 *Iurgensby, Iurgensbuy*; DAtl VII 382 *St. Jørgensby*; Schröder I 445 *Norder St.-Jürgen* (*Jürgensbüe*); JensenAng 319 *Jürgensbye*; Trap *Nørre-St. Jørgensby.* — Efter den ndfr. omtalte Skt. Jørgensstiftelse.

Jørgensgaarde, Gde og Hse [ˈ*jo·ɹnˌšau* el. ˈ*jỳrnˌšau*, da. *jɔɹnsgɔ* opt. i Hanved, ˈ*jɔɹnsgo* opt. i Hyrup]. Protokol 1504 DiplFl I 491 *sunte Jurien hir auer dat water*; 1551 DiplFl II 505 *sunte Jurgens lansten*; SkyldprotFlensb 1739 *Iurgensgaardt*; DAtl VII 382 *Jürgens-*

gaard; 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Iürgensgaarde*; Schröder I 445 *Jürgensgaarde*; Gst 1858 *Jørgensgaarde*. — Oprindelig en Skt. Jørgensstiftelse for Spedalske, der var flyttet hertil fra Flensborg; jfr. Trap p. 478. Den nty. Udtale viser, at Endelsen er blevet opfattet som en tryksvag Form af *-skov*.

Katgab, Hs [ˈ*kadˌlòg*, da. *æ* ˈ*kadgaf* opt. i Hanved]. SkyldprotFlensb 1739 *in dem so genandten Kat-Loch*; SkyldprotFlensb 1740 *Kad-Loch*; Kontraktb 1741 *in dem so genandten Katte-Gat, Kattegat*; Kontraktb 1745 *Katte-Gat, Katt-Gat*; Kontraktb 1759 *Kattlock*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Kattloch*; c. 1804 SA C XII 1 Nr. 495 *Katzenloch*; Kappel SH 24H *Kattgaf*; Gst 1858 *Katgab*; Hagerup² 173 *æ Katgaf*; Kat, LA *Kattloch*. — Formerne viser, at Navnet er et oprindeligt *Kat(te)gat*, der senere er omdannet til *Katgab*, antagelig under Paavirkning af *Vejrgab* ndfr. *Kattegat*, der ogsaa forekommer som Husnavn i Søst, Rise S. (DF XIV 23), er sandsynligvis Opkaldelse efter Farvandsnavnet, der er af hollandsk Oprindelse; se van der Moelen i Tijdschr. f. Nedl. taal- en letterkunde XXXVIII 113 ff. Naar *Kattegat* ogsaa har kunnet bruges som en spøgende Betegnelse for Lokaliteter paa Landjorden, viser det, at Navnets Betydning („Kattehul", brugt om et smalt Farvand) har været kendt; jfr. nty. *Kattenlock* „Schlupfloch in der *Grootdör* für das Kleinvieh" (Mensing). Om Navnet her, foruden at have almindeligt nedsættende Betydning, ogsaa har Relation til, at Bebyggelsen ligger ved en smal Passage, er uvist. Stedet ligger ved Vejen til Sønderup.

Kavslund, Hse [ˈ*kausˌlùnd*, da. ˈ*kɔwsluŋ* opt. i Hanved]. Reg 1634—35 *Kauschelundt*; VSK 1783 *Causlund*; Schröder I 459 *Kauslund*; Gst 1858 *Kavslund*; LA *Kauslund*. — Den ældste Form viser, at Navnet ikke kan sammenstilles med det fynske *Kavslunde* i Vends H. (1/4 1295 (1296) *Kaucæslund*; 31/10 1440 *Kawetslund*). *Kausche-* er formodentlig et sammensat Navn paa *-skov*, og Forleddet kan i saa Fald være samme Ord som no. *kage* „lav Busk", sv. Dial. *kage* „stubbar, trästycken, störar i marken" (Rietz); om Etymologien se v. Friesen, Mediageminatorna p. 102 f. og Torp NEO p. 254.

Kilseng, Gd [*ki·lˈsèŋ*, da. *kilsˈæŋ* opt. i Hanved og Harreslev]. GeldReg 1621 *Keelßengh*; RegFlensb 1634—35 *Kehlsenge*; Reg 1634—35 *Celsengh*; 1642 ArkFlensb Nr. 164a *Kelß Enge*; KR² 17. Aarh. *Ketels Enge*; Schröder I 464 *Kielseng*; K 1859 *Kielsenge*; Kok *Kilseng*; Hagerup² 133 *Kilsenge*; Gst 1858 *Kildseng*; Kat *Kielseng, Kielsenger Mühle*; LA *Kielseng*. — Har ifl. Langfeldt (Die Heimat 1901 p. 158 f., NoB 1940 p. 115 f.) Navn efter en *Junge Ketel*, der levede omkring Aar 1500; jfr. A. Wolff i Aus Flensburgs Vorzeit I 86 ff., hvor denne Forklaring med Urette afvises, fordi Navnet først optræder i det 17. Aarh., og hvor Forleddet i Stedet for opfattes som da. *Kilde*. Schröder I 464 oplyser, at Gaarden efter en tidligere Ejer blev kaldt *Harder Vakens Lusthof*, men dette er ifl. A. Wolff urigtigt (Aus Flensburgs Vorzeit I 90); *Harder Vake* el. *Facke* nævnes 1557 (DiplFl II 699, 1030).

Kirkegaard, Hse. Schröder I 445 *Kirchhof*; JensenAng 197 *„auf dem Kirchhofe"*; Kok *Kirkegård* (*æ Kirkgård*). — Paa Stedet hvor den tidligere Skt. Jørgensstiftelse laa; se JensenAng p. 197.

Klosterskov, Hse [(*dad*) ˈ*klo·sdəɹˌhòld*]. Kontraktb 1756 *Engelsbüe Closter Holtz*; Schröder I 481 *Klosterholz*; Gst 1858 *Klosterskov*; Kat *Klosterholz*. — Efter Naturnavnet *Klosterskov*; se under Naturnavne i Tvedskov. Skoven tilhørte Helligaandsklostret i Flensborg. Navnet udtaltes paa Dansk med Efterledstryk (Kok II 225).

Kogab, forsv. Beb. Rodeboeck 1562, GeldReg 1621 *Kogab*. — I GeldReg 1621 som Tilnavn. Jfr. *Kogabslykker* under Naturnavne i Sønderup.

Kors, Hse [*kryds, de kry·ds*, da. *æ kɔs* opt. i Hanved]. RegFlensb 1632—33 *Jep Bey Kreutze*; Reg 1634—35 *bey Tarup Creutze, beym Creutze*; RegFlensb 1636—37 *beym Creutze*; Jb 1669 *beym Creutz*; SkyldprotFlensb 1720 *beym Creutze*; U 1768 *beym Creutz*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Creutz*; Schröder I 499 *Kreuz, eigentlich beim Kreuz*; Gst 1858 *Kors*; Kok *Kors* (*i æ Kåss*); LA

Kreuz. — Ifl. Schröder l. c. efter et Kors, der var rejst ved Landevejen, formodentlig paa det Sted, hvor Skt. Josts Kapel havde staaet.

Krøbbelkro, Hs, fhv. Kro [ˈkrɔ·bəlˌkro·x]. Dörfer[3] 3 *Angelsund oder Kröppelkrog*; Kappel SH 24H *Kröffelkroe*; Schröder I 41 *Krüppelkrug (ehemals Anglersund)*; Kok *Krøbbelkro (Kröffelkro)*. — Af Sb. jy. *Krøbbel* „Krøbling". Ifl. Opt 1933 skal Navnet komme af, at en Gartner, der boede her, havde to Sønner, der var Krøblinger. Jfr. *Angelsund* ovfr.

Laasled. Se under Munkbrarup S.

Lund, Hs. Kontraktb 1754 *in der Lund bey Twedt*; Kontraktb 1756 *im Windloch, oder eigentlich in der Lund bey Twedt.* — Jfr. Naturnavnet *Lund* i Tved.

Löwenberg (Løvebjerg), Hs [ˈlø·vənˌbèɤ]. Verz 1797 *Lövenberg*; Schröder I 41 *Löwenberg*; Kok *Løvebjerg (Løhvbjerre)*; Kat, LA *Löwenberg.* — Parcel af St.-Adelbylund. Nyere, poetisk Navn, antagelig af hty. Oprindelse trods Oplysningen om den da. Udtaleform hos Kok.

Mejervig, Teglværk [ˈmaiərˌvix]. Dörfer[2] 156 *Meierwiek*; Schröder II 386 *Meierwik*; Gst 1858 *Mejervig*; Kat *Meierwieck Ziegelei.* — Ved *Mejervig* Mølle i Munkbrarup S.; s.d.

Munkenskov, Gd, fhv. Teglværk [ˈmùŋˌhòld, ˈmùŋgəlˌhòld, tidligere ˈmùngəlˌsgau]. (Her?) Mejer 1649 *Thegelhoff*; SkyldprotFlensb 1725 *Munckenholtzer Ziegel-Hoff*; HusbyTingb 1727 *Muncken-Holtz, Munckenholtz*; LA *Munkenskov.* — I HusbyTingb 1727 nævnes *Hans Christopher Meyer in Munckenholtz*, men i Tingbogen 1728 omtales den samme Mand som *Ziegel-Meister zu Twedter-Holtz.* Efter Naturnavnet *Munkenskov* i Tved.

Myrhof. Kontraktb 1727 *Ziegelhoff, Myr-Hoff genandt.* — Et andet Navn paa *Mørvig* Teglværk; se ndfr.

Mølleskov. Se under Naturnavnet *Mølleskov* i Jørgensgaarde.

Mørvig, Gd, Teglværk [ˈmø·ɹˌvix, da. ˈmø·vix opt. i Hanved, ˈmø·əvix opt. i Harreslev, ˈmøɯix opt. i Hyrup]. SkyldprotFlensb 1734 *Muhrwick*; HusbyTingb *Mürwick*; Kontraktb 1745 *bey Mürwick in Fruerlundtholtz . . . belegenen . . . so genandten großen Ziegel-Hoff*; 1772 ArkFlensb Nr. 529 *Möhrwigk*; 1792 ib. *Möyrwick*; Dörfer[1] 3, 148 *Myrwik, Myrwiek*; Schröder II 74 *Mörwiek (Mohrwiek)*; JensenAng 320 *Myrwik (Möhrwig)*; Gst 1858 *Mørvig*; Kok *Mørvig (= Fksp.)*; Kat *Mürwiecker Ziegelei*; LA *Mürwik.* — Snarest af Sb. ænyda. *myr*, vn. *mýrr* f. „Mose" med Vokalforkortelse og Lydaabning i første Sammensætningsled.

Oberdorf. Schröder II 386 *Oberdorf.* — Del af Tvedskov.

Osbæk, Hse, Teglværk [ˈo·sˌbèg, *o·sbèg*, ˈo·sbèg *te·xəˈli·*]. Jb 1669 *1 Kaate auff Oßbeck*; 1685 SA C XII 3 Nr. 6 *Oßbeck*; 1734 ArkFlensb Nr. 700 *Oßbeck Ziegelhoff*; SkyldprotFlensb 1735 *Oesbeck Ziegelhoff*; SkyldprotFlensb 1744 *Oesbecker Ziegel-Hoff*; 1766 SA C XIII 1 Nr. 248 *Orsbeck*; VSK 1783, Schröder II 141, 386 *Osbek, Ostbeck*; JensenAng 17 *Ohsbek*; Gst 1858 *Osbœk*; Kat *Osbeck*; LA *Osbek.* — Af Sb. *Os* „Munding". Samme Navn forekommer flere Steder i Nordslesvig. Jfr. *Unser leven Fruwen Tegelhof* ndfr.

Osbækhof, Gd [*o·sbègˈhòf*].

Pilkentafelsgang [ˈpʌlgəntå·fəlsˈxanx]. — Se under *Pilkentafel* i Flensborg.

?Pullefærdag, Hs. Kappel SH 24H *Pullefardau.* — Antagelig et obscønt Navn, af Vb. jy. *pulle* „coire".

Pyt, Hs. Kok *Pyt (Pøt).* — Lavtliggende Hus. *Pyt*, se Bd. X.

Pølsekro, forsv. Kro. Dörfer[3] 128 *dem Pülskruge*; Kappel SH 24H *Pölls kroe*; Schröder I 394 *Püllskrug*; K 1856 *Pülskrug*; Kok *Pølsekro (Pølskro).* — Paa Nordsiden af Nørre-Hulvej.

Sankt Hans Mølle. Dörfer[3] 128 *die Johannismühle*; Schröder I 394 *die St. Johannismühle*; Gst 1858 *Sct Hansml*; Trap *St. Hans Veirmølle.*

Sankt Jost, forsv. Kro. 1518 (Registr. Sl. 16. Aarh.) ArkNikolai, Rodeboeck 1578 *S. Jost*; RegFlensb 1587 *S Jost*; RegFlensb 1592 *S. Jost*; RegFlensb 1598 *Sanct Jost, Sanst* [sic] *Jost*; GeldReg 1621 *S: Jost*; Reg 1634—35 *S. Jost*; Mejer 1648 & 1649

s. Iust; KR[1] 17. Aarh. *S. Joest.* — Efter det forsvundne *Sankt Josts Kapel.*

Sankt Josts Kapel. Dag? 1464 (Westphalen IV 3188 Nr. 79) *Capellæ St. Jodoci.* — Jfr. ovfr. under *Kors.* Om Skt. Jost-Dyrkelsen se Ellen Jørgensen, Helgendyrkelsen p. 36.

Sankt Jørgen, Nørre-. Dörfer[1] 109 *Nord St. Jürgen*; Schröder I 445 *Norder St.-Jürgen* (*Jürgensbüe*); JensenAng 319 *Norder-Sanct-Jürgen*; Trap *Nørre-St. Jørgensby.* — Den nordlige Del af Jørgensby.

Sankt Jørgens Kapel. 1546 (samt. Afskr.) DiplFl II 383 *S. Jurgens capelle.* — Ved Jørgensgaarde. Kapellet blev ifl. Trap p. 478 nedrevet 1582.

Sankt Jørgens Mølle. JensenAng 319 *S. Jürgens-Mühle.* — Ved Jørgensby.

Skidengab, forsv. Hs [*sgiŋˈgaf*]. U 1768 *Schiedengaf*; 1795 SA C XII 1 Nr. 256 *Schiedengaff*; Kappel SH 24H *Skiedengaf*; Kok *Skidengab* (*Skihngaf*). — I Tved. *Skidengab* forekommer som Marknavn i Nordslesvig (DS IV 747, DS VI 535).

Skidengat. Dörfer[3] 305 *Schiedengatt*; Schröder II 384 *Kleintrögelsbye* (*vormals Schiedengad*); Kok †*Skidengade, gammelt Navn paa Troelsby*; FlensbHeimatb I 68 *Kleintrögelsby* (*Schiedengalt genannt*). — Jfr. *Lille-Troelsby* ndfr.

Skidensig, Hs. Kappel SH 24H *Skiedensiek.*

?Skovbo, Hs. 1765 SA C XIII 1 Nr. 248 *Schaubye-Hues*; VSK 1783 *Skovboe.* — I Tved.

Skovsende. VSK 1783 *Skovsende.* — Jfr. *Skovsende* i Munkbrarup S.

Solitude, Hs, senere Gd [*sùliˈtu(·)d*]. Gst 1858 *Solitude*; Kat *Solitüde*; LA *Solitude.* — Fr. *solitude* „Ensomhed, ensom Egn". Hørte oprindelig til Mejervig, men ejedes senere af en fransk Emigrant, *Torquette*, der udvidede Ejendommen (FlensbHeimatb I 69).

Sønderup, Hse, forsv. Lb [*sỳnərùb, sỳndrùb*, da. ˈ*syŋərub* opt. i Hanved og Hyrup]. Gildebog 1506 DiplFl I 98 *Sunderuppe*; 1525 DiplFl II 23 *Szunderup*; Slewert 1538 *sunderup*; RegFlensb 1593 *Sonderup, Suederop, Sunderop*; RegFlensb 1595 *Söndrup, Sunderop*; RegFlensb 1596 *Sondrup, Sunderop, Sundorp*; RegFlensb 1600—01 *Sondrup*; GeldReg 1621, Mejer 1648 *Sunderup*; Mejer 1649 *Susderup*; Danckw 107 *Sünderup*; K[2] 1779 *Sünderup Katen*; VSK 1783 *Sunderup*; Schröder II 341 *Sünderup*; Gst 1858 *Sønderup*; LA *Sünderup.* — Af Komparativen glda. *sundri, syndri* „søndre", der indgaar i flere danske *Sønderup*'er. Her efter Beliggenheden Syd for Adelby.

Sønderupgaard, Gd [*sỳnərùbˈhòf*, da. *syŋərubˈgå·ə* opt. i Hanved]. SkyldprotFlensb 1738 *Sünderuphoff*; K[2] 1779 *Sünderup Hoff*; DAtl VII 382 *Synderup*; Schröder II 341 *Sünderuphof*; Gst 1858 *Sønderup Gd*; Hagerup[2] 173 *Synderupgård*; LA *Sünderuphof.* — Opstaaet ved Sammenlægning af to Gaarde c. 1653 (JensenAng p. 321).

Sønderuplund, Gd. Schötebock 1540 *Sunderuplunt.*

Tarup (Store-Tarup), Lb [*tòrùb*, yngre ˈ*xro·dˌtarùb*, da. *tərəb, tərub* opt. i Hanved, Hyrup og Ves]. (Her?) 28/5 1285 DiplDan 2. R. III Nr. 139 *Thorp*; (her?) 31/3 1286 (Svaning) DiplDan 2. R. III Nr. 170 *Torp*; NikolaiKR[3] 1521 *Thorp, Thorpp, in deme dorpe* (*dorpen?*); 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 17 *Torp*; RegFlensb 1592 *Tarup*; KR 16. Aarh. [Flensborg] *Torp*; RegFlensb 1600—01, GeldReg 1621, PlovskHusby 1643 *Tarup*; Mejer 1648 & 1649, Danckw 107 *Tarp*; 1684 SA C XII 1 Nr. 248 *die Gesambte Törper . . . Feldt Egere*; 1693 (MarieSkyldprot 1696) *Torrup*; MarieSkyldprot 1696 *Torp*; DAtl VII 382 *Tarup*; VSK 1783 *Store og Lille Jarp*; Schröder II 348 *Groß-Tarup*; Gst 1858 *Tarup*; Kok *Tarup* (*Fkspr.*: *Tårrep*); LA *Gr. Tarup.* — De ældste Former er i Registret til DiplDan henført til Lundtoft-Vis H. o: *Torp* i Ensted S. De hører dog snarere hjemme her, da de nævnes lige efter Bistoft i St.-Solt S. Materialet viser, at den moderne Form er opstaaet af *Torp* ved Indskud af Svarabhakti-Vokal ligesom i *Torup* paa Als (DS VII 354), *Torp*, udt. [*tɔnəb*], i Ensted S. (DS VI 402) og flere fynske *Taarup*'er. *Torp*, se Bd. X.

Tarup, Lille-, Lb [ˈ*kle·nˌtarùb*]. VSK 1783 *Lille Jarp*; Verz 1803 *Klein-Taarup*;

Schröder II 348 *Klein-Tarup*; LA *Kl. Tarup*.

Tarup Led. GeldReg 1621 *bey Tarup Heck*; Reg 1634—35 *bey Tarup hecke*; (Bilag til) Reg-Flensb 1643—44 *bey Tarupheck*.

Tarup Skov. GeldReg 1621 *in Tarupholtte*; RegFlensb 1621—22 *in Tarupholtze*; RegFlensb 1634—35 *in Tarup Holtze*; (her ?) KR[1] 17. Aarh. under 1646 *im Holtze*.

Tastrup, Lb [*tå·sdrùb*, da. ˈ*tå·sdrub*, *tå·sdrub* opt. i Hanved og Ves]. 5/1 1423 (Kejserproc SRD VII 289) *Taestorpe*; NikolaiKR[6] c. 1500 *tosteropp*; Gildebog 1506 DiplFl I 98 *Tostorppe*; Regnsk 1541 DiplFl II 324 *Testerp*; 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 18 *Tostorp*; Schötebock 1556 *tostrupp* MarieKR[1] 1557 *Tostorpe*; MarieKR[3] 1566 *Rorstorp* [sic]; Schötebock 1569 *Tostorp*; MarieKR[3] 1570 *Tostrup*; MarieKR[3] 1571 *Tosterup*; Schötebock 1577 *Tastorp*; Nikolai-Prot efter 1685 *Tostorp*; RegFlensb 1587 *Tastorp, Thaestorp*; MarieKR[2] 1587 *Tastorp*; RegFlensb 1592 *Tasterup*; RegFlensb 1593 *Tastorp, Thostrup, Tasterup*, (her ?) *Tösterup*; KR Sl. 16. Aarh. [Flensborg] *Tosterup*; Korn-Reg 1621, PlovskHusby 1643 *Tasterup*; Mejer 1648 & 1649 *Taerstede*; Danckw 107 *Tarstede*; DAtl VII 382 *Tostrup*; VSK 1783 *Tasterup*; Schröder II 348 *Tastrup*; Gst 1858 *Tostrup*; Hagerup[2] 169, 173 *Tåhstrup*; LA *Tastrup*. — Af Mandsnavnet glda. *Tosti*. M. H. t. Vokalforlængelsen kan jævnføres sønderjy. [*kå·st*], Pl. af *Kost* „Bryllup" (Feilb.).

Tastrup, Lille-, Gd [ˈ*kle·n ˈtå·sdrùb*]. Schröder II 348 *Klein-Tastrup*; Gst 1858 *Lle Tostrup*; LA *Kl. Tastrup*.

Tegelhof. Se ovfr. under *Harnæs*.

Troelsby, Lb [ˈ*trỳxəlsby*, da. ˈ*tröxəlsby* opt. i Ves, ˈ*trøxəlsby* opt. i Hanved og Hyrup]. Dag ? 1438 (1598) Rep[1] Nr. 6984[8] *Truwelszbul*; Opt c. 1450 DiplFl I 546 *Truwelsbul*; RegFlensb 1452 *truwelsbul*; RegFlensb 1457 *Truwelsbul*; Paaskr. fra 15. Aarh. paa 27/3 1401 Rep[1] Nr. 4419 *Truwelß bull*; MarieKR[1] c. 1507 *truwelsbw*; Schötebock 1519 *Truwelßbull*; NikolaiKR[3] 1524 *Thruwelßbu*; Stadbock c. 1526 *truwelsbw*; NikolaiKR[3] 1528 *Truwelßbu*; NikolaiKR[1] 1532 *Truwelßbull*; Schötebock 1537 *Truwelsbul*; Regnsk 1541 DiplFl II 317 *Truwelszbul*; MarieKR[1] 1550 *Trwelbull, Truwelsbul*; Schötebock 1553 *truwelsbull*; 1554 DiplFl II 593 *Trolsbull*; Schötebock 1554 *truwelsbull*; MarieKR[3] 1566 *Truwelsbull*; Schötebock 1577 *Trulßbull*; Schötebock 1578 *Truilßbuj*; 1583 [2 Dok] SA C XII 1 Nr. 508 *Truilßbuj, Trolßbull*; MarieKR[2] 1587 *Trouwelsbull, Trouwelßbull*; Memorial 1595 (Afskr.) *Troilßbull*; Veste-Boeck 1596 *Truweßbul*; AnnFlensb under 1598 *Truelsbul*; PanteReg 1598 *Truwelsbwe*; 1604 SA C XII 1 Nr. 508 *Trolßbull, Truggelsbuj*; RegFlensb 1613—14 *Truwelßbul*; Memorial 1627 *Truelßbyl*; RegFlensb 1630—31 *Truwelßbul*; PlovskHusby 1643 *Truelsbüe, Truelsbyfeld*; Mejer 1649, Danckw 107 *Trockelsby*; GlücksbMastReg 1667 *Trögelsböll*: 1685 SA C XII 1 Nr. 508 *Trüggelßbül*; KR[1] 17. Aarh. *Truwelßbull, Trülsbüll*; 1716 SA C XII 1 Nr. 508 *Trüggelsby*; DAtl VII 382 *Trogelsby*; VSK 1783 *Troelsby*; Schröder II 384 *Trögelsbye*; Gst 1858 *Troelsby*; Kok *Troelsby* (*Fkspr.*: *Troelsby, Tröggelsby*); Kat, LA *Trögelsby*. — Af Mandsnavnet glda. *Thrugils*. Den paafaldende ty. Form *Truggels-* etc. skyldes maaske fra først af Skrivere, der var fortrolige med den i visse nty. Dialekter forekommende Udvikling af *ʒ* > *gg* efter mnty. *ū* i Hiatforbindelse (Sarauw, Niederdeutsche Forschungen I 223 f.); den danske Udtaleform beror paa den ty. Skriftform. Endelsen er oprindelig *-bøl*; se Bd. X.

Troelsby, Lille-, Hs. Schröder II 384 *Kleinströgelsbye* (*vormals Schiedengad*); Kat, LA *Kl. Trögelsby*. — Jfr. *Skidengat* ovfr.

Tved, Lb [*twe·d*, da. *tve·ə* opt. i Hanved]. Opt c. 1450 DiplFl I 546 *Tuwete*; NikolaiKR[4] (Beg.) 16. Aarh., MarieKR[1] c. 1507 *twet*; Almisse 1516 *twethe*; NikolaiKR[3] 1521 *twedt*; NikolaiKR[2] 1521 *twethe*; RegFlensb 1587 *twete*; MarieKR[2] 1587 *Tweeding veldt*; Reg-Flensb 1592 *thwet*; RegFlensb 1593, Reg-Flensb 1600—01 *Twete*; 1604 SA C XII 1 Nr. 508, 1607 ib. *Twiedt*; GeldReg 1621 *Twete*; PlovskHusby 1643 *Tweet, Twet, Tweth*; Mejer 1648 & 1649, Danckw 107 *Twede*; 1680 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 152 *Tweding . . . feldt*; DAtl VII 382 *Twed*; VSK 1783 *Tved*; Schröder II 386 *Twedt*; Gst 1858

Tvede; Kok *Tved*; LA *Twedt*. — *Tved*, se Bd. X.

Tvedskov, Lb [da. *tvelǝŋˈsgɔw* opt. i Hanved og Harreslev]. Rodeboeck 1567 *Tweting Holt*; GeldReg 1621 *Tweter Holtte*; Reg 1634—35 *Tweter Holtze*; Kontraktb 1683 *Tweterholtz*; HusbyTingb 1720 *Twedter Holtz*; Kontraktb 1735 *Thweting-Schau*; KR 1736 *Twedterholtz-Ziegelhoff*; Kontraktb 1737 *Thwedingholtz*; NikolaiGerichtsprot 1767 *Twedinger Holtz*; U 1799 *Tvedtingerholz*; Dörfer[3] 305 *Twedterholz* (in der Volkssprache *Twellingsskow*); Schröder II 386 *Twedterholz*; Schmidt 266 *Tvirreskov* (*Twedterholz*; Gst 1858 *Tvedskov*; Kok *Tvedskov* (*Tverreskov*); LA *Twedterholz*. — Formen *Tveding-*, der ogsaa indgaar i Naturnavnet *Tvedingmark* i Tved og i nogle Former af *Tved* ovfr., er oprindelig et af *Tved* dannet Indbyggernavn, brugt med adjektivisk Funktion; jfr. Bd. X under *-ing*. Den da. Udtaleform, der nu opfattes som *Tvilling-*, er opstaaet af ældre [**twerǝŋ-*].

Twedterfeld, Hs. Schröder II 386 *Twedterfeld*.

Unser leven Fruwen Tegelhof. PanteReg 1598 *vnser Leuen Fruwen Tegelhoff*. — Maaske identisk med *Osbæk* Teglværk ovfr. Nty. *Tegelhof* „Teglværk".

Unterdorf. Schröder II 386 *Unterdorf*. — Del af Tvedskov.

Waldeshöhe, Gd [*valdǝsˈhø·*]. LA 1926 *Waldeshöh*.

Vand-Hulvej. Se ovfr. under *Nørre-Hulvej*.

Vandløs, Hse [ˈ*vå·dǝɹˌlòg*, da. *vanløs* opt. i Hanved]. RegFlensb 1632—33, Reg 1634—35 *Wainloß*; RegFlensb 1638—39 *wainloß*; KR[1] 17. Aarh. under 1642 *Wainlöß*; (Bilag til) RegFlensb 1643—44 *Waynlöes*; GlücksbMastReg 1667 *Wandlöes*; Kontraktb 1691 *waßerloß*; Kontraktb 1723 *Waßerloß*; HusbyTingb 1733 *Waterlos*; SkyldprotFlensb 1741 *Waterloss*; 1761 SA C XII 1 Nr. 373 *Wanlöss, Wanslöss*; VSK 1783 *Vandløs*; Dörfer[3] 3, 315 *Wasserlos, Waterlos*; Schröder II 415, I 40 *Waterloos, Wasserloos*; Gst 1858 *Vandløse*; Kok *Vandløse* (*Vandløs*); Kat, LA *Wasserloos*. — *Vandløs* er ogsaa Navn paa et forsv. Hus i Lomborg S., Skodborg H. (Trap[4] VIII 84). Navnet har ikke, som antaget af Kok II 429, samme Betydning som sønderjy. *Vandløsning* „en Grav el. Rende, hvorigennem Vand udløber", men hører ligesom *Brødløs, Kornløs* m.fl. til de Navne, der betegner, at noget mangler paa Stedet. I Udtaleformen er Navnet omtydet til nty. *Waterlock* „Vandhul".

Vejrgab, Hse [ˈ*vìndˌlòg*, tidl. ˈ*væ·ɹˌgaf*, da. ˈ*væ·əˌgaf*, *æ* ˈ*væ·əgaf* opt. i Munkvolstrup og Hanved]. 1703 SA C XII 3 Nr. 111, SkyldprotFlensb 1730 *beym Windloch*; SkyldprotFlensb 1735 *vor dem Windloch*; HusbyTingb 1736, 1760 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 250 *beym Windloch*; VSK 1783 *Værgab*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Windloch*; Dörfer[3] 323 *Windloch* (*in der Volkssprache Weirgab*); Kappel SH 24H *Værgaf*; Schröder II 436 *Windloch*; Gst 1858 *Vejrgab*; Kok *Vejrgab* (*Værgaf*); LA *Windloch*. — Ifl. FlensbHeimatb I 68 nævnes Stedet allerede før Reformationen. Sb. *Vejrgab* forekommer som Appellativ i vestsjæll. Dialekt, hvor det bruges om et Sted, der er udsat for Blæsten (Udv. f. Folkemaal; jfr. *Vejrgabet* som Titel paa en Roman af Thorkild Gravlund (1917)). Se iøvrigt om *Vejr-* i Stednavne Kristian Hald, De danske Stedn. paa -um p. 104 f.

Viermännerbol. U 1770 *der vier Männer Bohl*. — I Tarup.

Wilhelmshöhe, Gd [*vìlǝmsˈhø·*, *vìlhèlmsˈhø·*]. Kat, LA *Wilhelmshöhe*.

Ziegelei, Kleine-. 1783 ArkFlensb Nr. 529 *kl. Ziegeley*. — Maaske identisk med *Osbæk* Teglværk ovfr.

Ziegelhof, Grosser-. Se ovfr. under *Mørvig*.

NATURNAVNE.

Engelsby.

Bygager. 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *Büch-Acker.*

Bækagre. Kontraktb 1714 *Beeck-Ackern.*

Bækbjerg. 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *Beck-Berg.*

Damskelyk [ˈ*damsˌlỳg*, ˈ*damsəˌlyg*]. 1760 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 250 *sogenannte Demsche Lücken*; Kat *Dammsche Lück.* — Efter en tidligere Ejer *Dam(m)*.

Engelsby Lyk [*èŋəlsbyˈlỳg*, *èŋəlsbyˈlyg*]. Kat *Engelsbylück.* — Se *Engelsby* under Bebyggelsesnavne.

Engelsby Skov. FlensbArmenrechn 1592—93 *in Engelsbue holdte.*

Eskær. 1705 SA C XII 3 Nr. 6 *Erkier*; 1750 ib. *Eskier*; sen. Tilf. i FæsteReg 1779 *Eskiær.* — Trænavnet *Esk.*

Fælled. 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *in Süder felde, auf dem so genannten Pfählig.* — *Fælled*, se Bd. X.

Gammelby. 1705 SA C XII 3 Nr. 6 *Nord Gammelbuy*; 1750 ib. *Norden Gammelby.* — Formerne hører muligvis til *Gammelby* i Tastrup.

Gintoft. Kontraktb 1714 1 *Acker Gindtofft genannt.* — Se under Bebyggelsesnavnet *Gintoft* i Stenbjerg S.

Grasacker. Kontraktb 1714 *ein schifft Graßacker.*

Grav [*xraf, də* ˈ*ny·e* ˈ*xraf, de* ˈ*o·lə* ˈ*xraf*]. PanteReg 1621 *die Graff Lücke*; Kat *Graff.* — *Grav*, se Bd. X.

Gruusland [ˈ*xru·sˌland*]. Kat *Gruusland.* — Nty. *Gruus* „Grus".

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel.*

Hjortebjerg. Se under Fruerlund.

Holzschift. 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *Norder Holtz-Schifft-Lücken.*

?Jørgentoft [*jø·nˈtaud, ˈjỳɹgəns* ˈ*tòfd*]. Kat *Jürgentoft.*

Kildeskump [ˈ*kilˌʃùm*]. Kontraktb 1714 *Keelschump*; Kat *Kehlschump.* — Agerjord.

Kirketoft. 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *Kirch Tofft.*

Kirkevejsager. 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *Kirch Weges-Acker.*

Kleinetoft. Kat *Kleine Toft.*

Kolyk [ˈ*ko·ˌlỳg*]. Kontraktb 1714 *in der Großen Kuhlücke*; 1760 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 250 *in der kleinen Kuh-Lücke*; Kat *Kuhlück.*

Langelyk [ˈ*laŋəˌlỳg*]. Kat *Langelück.*

Lundbjerg [ˈ*lùndˌba·x*]. 1768 SA C XII 1 Nr. 249, Kat *Lundberg.*

Lundsager. Kontraktb 1714 *Lunds Acker.*

?Lundstunge. Kontraktb 1759 *ein klein Stück-Land Lundstung genannt.*

Nüelyk [ˈ*ny·əˌlyg*, ˈ*ny·əˌlỳg*]. Kat *Neulück.* — Nty. *nü* „ny" (Mensing under *nie*).

Nørrelyk. 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *Norder Lücke.*

Nørremarkslyk [*nùɹdəɹma·gsˈlỳg*]. 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *das Norderfeld, das Norder Feld*; Kat *Nordermarkslücke.*

Padderokkesig. Kontraktb 1714 *Parrocksieck schifft*; KI 1764 *Park-Sieg, Parck-Sieg.* — I Søkær.

Roggenbarg [ˈ*ròxənˌba·x*]. Kat *Roggenberg.*

Roodelyk [ˈ*ro·dəˌlỳg*]. Kat *Rothe-Lücke.* — Nty. *rood* „rød". Ifl. Meddelelse fra Stedet efter Bevoksning med *Suuramper* „Rumex acetosa".

Sammellyk [ˈ*saməlˌlỳg*]. Kontraktb 1714 *in der so genandten Sammelücken*; Kat *Sammellück.* — Jy. *sammel* „tilfælles" (Feilb. under *sammen*).

Smidtlyk. Kat *Schmidt-Lücke, Schmidtlücke.* — To Lokaliteter. Af nty. *Smidt* „Smed".

Steinacker. Kontraktb 1714 *norden dem steinacker.* — Stednavn?

Søkær [ˈ*sỳˌkæ·ɹ*]. 1653 SA C XII 3 Nr. 6 *Sehrkähr*; 1697—1701 ib. *Sehrkehr*; Kontraktb 1714 *S[ö?]ker*; Kontraktb 1738 *Seekier*; 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *See-Kier*; Kat *Sökier.* — Støder op til *Søkær* i Tved. Muligvis et oprindeligt **Sœrkœr*, der senere er

omtydet; Navnet maa i saa Fald sammenstilles med det alsiske *Sœrmose*, som i DS VII 284 formodes at kunne være dannet i Analogi med *Sœrmark, Sœrmœrke* „Jord udenfor Fællesskabet".

Sønderlyk [ˈsy·dəɹˌlÿg, ˈsy·rəɹˌlyg el. ˈsy·dəɹˌlyg?]. Kontraktb 1714 *in der süder Lücken*; Kat *Süderlücke*.

Søndermark. 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *das Süder-feld.*

Tvedingmark. (Her?) 1587 (18. Aarh.) SH 302 B *bey Tweting felt*; Kat *Twedtinger Feld.* — Enklave til Tved og ikke langt fra *Tvedingmark* ib.; s. d.

Vesterskov [ˈvèsdəɹˌhòld]. 1760 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 250 *des Engelsbyer Wester-Holtzes, die Westerholtz-Schifft*; Kat *Westerholz, Gross Westerholz, Klein Westerholz.*

Østerlyk. 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *Oster-Lücke.*

Fruerlund.

Adelby Bæk [*alby*ˈbèg]. Mejer 1648, 1649 *Taerbeck*; 1696 SA C XII 1 Nr. 373 *Ahlbuy strom*; Verz 1819 *Tarbeck oder Jürgensgaard-Mühlen Strohm*; Kat *Adelbye-Beck, Adelbybeck*; LA *Adelbybek.* — Mejers Form er Ellipse for **Tarup Bœk*; se *Tarup, Jørgensgaarde* og *Adelby* under Bebyggelsesnavne.

Bønroj. Kontraktb 1730 *Bönrai*; Kontraktb 1757 *Bönray*; 1758 SA C XII 1 Nr. 250 *Bouröy*; 1783 ArkFlensb Nr. 529 *Böhnray*; 1811 ArkFlensb Nr. 164a *Boennroy.* — Hørte til Kilseng. Af Plantenavnet *Bønne.*

Damlyk. 1777 ArkFlensb Nr. 164a *Dam lück.* — Hørte til Mørvig Teglværk.

Frieholt [ˈfri·ˌhòld]. Kat *Frieholt.* — Nty. *frie* „fri"; sigter antagelig til Skattefrihed.

Fruerlund Bro. 1795 SA C XII 1 Nr. 384 *bey der Fruerlund Brücke.* — Paa Landevejen til Lyksborg. Se *Fruerlund* under Bebyggelsesnavne.

Fruerlundholzerkoppel. Kat *Oster-Fruerlundholzerkoppel, Wester-Fruerlundholzerkoppel.* — Se *Fruerlundskov* under Bebyggelsesnavne.

Fruerlund Skov. Kontraktb 1727 *Fruerlundter-Höltzung.*

Fælled [*fœ·lix*]. Kat *Fehlig, Fehlig* (rettet fra *Hayft*). — To Lokaliteter. *Fœlled*, se Bd. X.

Gammeldam [ˈ*xaməlˌdam*]. Kat *Gammeldamm* (rettet fra *Hest-Toft*). — Ved *Gammeldam* i Jørgensgaarde.

Hayft. Kat *Hayft* (rett. fra *Gammeldamm*).

Hesttoft [ˈ*hès*ˌ*tòfd*]. Kat *Hesttoft.*

Hjortebjerg [ˈ*jòd*ˌ*ba·x*]. Kontraktb 1714 *Hirschberg*; 1768 SA C XII 1 Nr. 249 *Norder Iordtberg*; Kat *Jordberg.* — Paa Grænsen til Engelsby.

Holtlyk [ˈ*hòld*ˌ*lyg*]. Kat *Holzlücke.* — Nty. *Holt*, se Bd. X.

Kirkenstoft [*kɨɹxəntòfd, kɨɹxənsˈtòfd*]. Kat *Kirchenstoft.* — Forleddet gengiver et da. **Kirkens-* med efterhængt, bestemt Artikel.

Kälwertoft [ˈ*kèlvəɹˌtòfd*]. Kat *Kälbertoft.* — Nty. *Kälwer-* „Kalve-".

Lehmbarg [ˈ*le·mˌba·x*]. Kat *Lehmberg.* — Nty. *Lehm* „Ler".

Lehmkuhlen. 1811 ArkFlensb Nr. 164a *Lehmkuhlen.* — Hørte til Kilseng.

Mürwikfeld. Kat *Mürwieckfeld.* — Se *Mørvig* under Bebyggelsesnavne.

Møllelyk. 1777 ArkFlensb Nr. 164a *Mühl lück.* — Hørte til Mørvig Teglværk.

Mørvig. JensenAng 15 *Myrwik*; LA *Mürwik.* — Se *Mørvig* under Bebyggelsesnavne.

Nüelyk [ˈ*ny·əˌlyg*]. Kat *Neulück.* — Nty. *nü* „ny" (Mensing under *nie*).

Nørremark. 1758 SA C XII 1 Nr. 250 *auf dem Norder-Felde.*

Ooldelyk [ˈ*o·ləˌlyg*]. Kat *Alte-Lücke.* — Nty. *oold* „gammel".

Osterlyk [ˈ*o·sdəɹˌlyg*]. Kat *Osterlück.*

Plegetoft. KI 1764 [„aus einer alten geschriebenen Urkunde"] *Plegetoft.* — Hvis Formen er rigtigt overleveret, kan Forleddet være det glda. Personn. **Plœghi*, der forudsættes i det sjællandske *Plejerup* i Ods H. (RJb c. 1370 *Pleghetorp*); se DS II 10.

Jfr. ogsaa under Bebyggelsesnavnet *Plejstrup* i S.-Brarup S., Bd. VIII.

Pækdam [ˈpèg‿dam]. Kat *Peckdamm.* — Af Plantenavnet jy. *Pæk* „almind. navn på forskellige mest bredbladede vandplanter" (Feilb.). Ordet forekommer ogsaa som Laaneord i Nty.; se Mensing under *Peck.*

Rossland [ˈrùs‿land]. Kat *Rossland* (rettet fra *Kirchentoft*). — Agerjord paa Grænsen mellem Fruerlund og Jørgensgaarde. Snarest Navnet *Rusland,* anvendt om et afsides beliggende Areal. Nty. *Ross* „Hest" har næppe været brugt i Angel; jfr. Mensing.

Sammellyk [ˈsaməl‿lyg]. Kat *Sammellück.* — Se under *Sammellyk* i Engelsby. Der er ingen topografisk Sammenhæng.

Sønderlyk [ˈsy·dəɹ‿lyg]. HusbyTingb 1746 *in der Süder Lücke*; 1758 SA C XII 1 Nr. 250 *Süder Lücke*; (her?) 1777 ArkFlensb Nr. 164a *Süder lück*; Kat *Süderlücke.*

Søndermark. 1758 SA C XII 1 Nr. 250 *in dem sogenannten Süder-felde.*

Venusberg [*fi·nəsˈba·x*]. C. 1732 SA C XII 1 Nr. 508 *bey den so genandten venus Berge*; 1758 SA C XII 1 Nr. 250 *Venus-Berg*; 1793 (Afskr.) ArkFlensb Nr. 164a *auf der Finisberg-Seite*; Kat *Finisberg.* — Areal paa Grænsen til Jørgensgaarde. De ældre Kilders *Venusberg* skal muligvis henføres til Bebyggelsesnavnet *Bloksbjerg,* men hører dog snarere sammen med *Finisberg* i Kat. Hvis *Venusberg* er den oprindelige Form, foreligger der vel snarest et gammelt Husnavn, muligvis dannet som et Sidestykke til *Bloksbjerg.* Navnet *Venus* har i Nty. kunnet udtales med *f*-Lyd.

Jørgensgaarde.

Agtrup. 1530 Aus Flensburgs Vorzeit I 93 *Achtrup*; 1551 ArkFlensb Nr. 164a *Achterup*; 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 17 *Achterup holte, Achterupholte*; 1586 ArkFlensb Nr. 164a *dat Holtt Actorp*; 1588 ib. *dat Holtt Achtorp*; 1646 (Afskr.) ib., 1670 (Afskr.) ib., 1772 ib. *Achterup.* — Fra 1530—1670 Navn paa en Skov, men maa oprindelig have været Navn paa en Bebyggelse. Forleddet er Mandsnavnet glda. *Aggi.*

Barglyk [ˈba·x‿lyg]. Kat *Bergkoppel.* — Nty. *Barg* „Bjerg".

Blasbergkoppel. Kat *Blasbergkoppel.* — Se *Blæsbjerg* under Bebyggelsesnavne.

Blæsbjerg Lyk. 1777 ArkFlenb Nr. 164a *Blaßbarglück*; Kat *Blasberglück.*

Bohlberg. Kat *Bohlberg.* — Ved Adelby Bæk.

Bæklyk [ˈbèg‿lyg]. Kat *Bricklücke.*

Finisberg. Se under *Venusberg.*

Fruerlundholzkoppel. Kat *Fruerlundholzkoppel.* — Ved *Fruerlundskov.*

Fruerlundlyk. Kat *Fruerlundlück.* — Støder op til *Fruerlund.*

Gammeldam. Kat *Gammeldamm.* — Ved *Gammeldam* i Fruerlund.

Grosselyk. Kat *Grosse Lücke.*

Harnæs. 1530 Aus Flensburgs Vorzeit I 93 *Harnys*; 1551 ArkFlensb Nr. 164a *Harnis*; 1586 ib. *Harniß*; 1588 ib., 1646 (Afskr.) ib., 1676 (Afskr.) ib. *Harnis*; 1732 SA C XII 1 Nr. 167 *Harniß-Lücke*; 1772 ArkFlensb Nr. 164a, Kat *Harnis.* — Se *Harnæs* under Bebyggelsesnavne.

Jørgensgaarde Kolyk. Kontraktb 1728 *in Jürgensgaarder Kuh-Lücke*; 1758 SA C XII 1 Nr. 250 *in der sogenannten Jürgensgaarder Kuh-Lücke.* — Se *Jørgensgaarde* under Bebyggelsesnavne.

Mühlenbergkoppel. Kat *Mühlenbergkoppel, Oberste Mühlenbergkoppel, Unterste Mühlenbergkoppel.*

Mühlenkoppel. Kat *Mühlenkoppel.*

Mølleskov [ˈmø·lən‿hòld]. 1758 SA C XII 1 Nr. 250 *nach dem Mühlenholtz*; K 1856 *Mühlenholz.* — Maaske Bebyggelsesnavn i de ældre Kilder.

Nørrelyk [ˈnʌɹ.dəɹ‿lyg]. 1744 ArkFlensb Nr. 700 *die . . . Norder Lücke*; Kat *Norderlücke.*

Osterfeld. Kat *Osterfeld.*

Rossland. Kat *Rossland.* — Se under Fruerlund.

Sankt Jørgens Skov. 1530 Aus Flensburgs Vorzeit I 93 *Sunte Juriens holt, genomet Achtrup unde Harnys*; FlensbArmenrechn 1592—93 *vth S Jurgens Holte.* — Jfr. *Jørgensgaarde* under Bebyggelsesnavne.

Schulberg. Kat *Schulberg.*

Süderkoppel. Kat *Süderkoppel.*

Süderlyk [ˈsy·dəɹˌlyg]. 1676 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 167 *in der Süder-Lücke*; Kat *Süderlücke.* — Den i 1676 nævnte *Süder-Lücke* hørte til Kilseng og er en anden Lokalitet end den moderne *Süderlyk.*

Venusberg. Kat *Finisberg.* — Se under Fruerlund.

Sønderup med St. og L.-Adelbylund.

Achterbuten [ˈaxdəɹˌbudən]. — Nyere nty. Navn („bagude").

(Her?) **Adelby Bro.** 1795 SA C XII 1 Nr. 83 *bey der Adelbyer Brücke.* — Paa Flensborg-Kappel Vejen. Se *Adelby* under Bebyggelsesnavne.

Altewiese. Kat *alte Wiese.*

Bakhuslyk [*bagəsˈlyg*]. Kontraktb 1721 *der Norder und Back-Hauß-Lücke.* — Sb. *Bagehus* „huset, hvor bageovnen findes" (Feilb. under *bagerhus*). Udtalen med *k*, der ogsaa kendes fra Nordslesvig (se under *Bagehusløkke* DS VI 457), skyldes Paavirkning fra ty. *Backhaus*, nty. *Backhuus.*

Berglyk. Kat *Berglücke.*

Bredland. U 1822 *Breland.*

Bussesig [ˈbusəˌsig]. U 1768 *Puße Sieg, Puße-Sieg*; Kat *Bussesiklük* (rettet fra *Bussesickerlückke* og *Bussesieglüke*). — Se *Bussesig* under Bebyggelsesnavne.

Dyndkær. Intraden 1736 *Dönckier*; U 1768 *Dunkier*; U 1822 *Wester-Daikier.* — Antagelig samme Lokalitet som *Dyndkær* i Tastrup, der ligger paa Grænsen til Sønderup.

Dörpkoppel [ˈdɶɹbˌkùbəl]. Kat *Dorfkoppel.* — Nty. *Dörp* „Landsby".

Faarelyk. U 1768 *Schaaf-Lücke.*

Frisbæk. U 1822 *Friesbeck.* — Formen skal muligvis henføres til *Frisbæk* i Tved; s. d.

Fælled. Kontraktb 1741 *die zu dem Guhte Sünderop gelegene kleine Weide oder fället.* — *Fælled*, se Bd. X.

Gaasager. U 1768 *Goes Acker.*

Gammelby. KI 1764 [„aus einer alten geschriebenen Urkunde"] *bey Gammelbye.* — Antagelig samme Lokalitet som *Gammelby* i Tastrup.

Halfmaand [ˈhalfˌmå·nd]. Kat *halber Mond.* — Nty. *Halfmaand* „Halvmaane" (Mensing), efter Arealets Form. Jfr. *Heelmaand* ndfr.

Hauslyken. U 1768 *gros Adelbylundter Süder und Norder Haus Lücken.*

Haustoft. U 1768 *wegen der so genannten Haus Toft.*

Heelmaand [ˈhe·ləˌmå·nd]. Kat *Hele Mond.* — Navnet er muligvis sekundært i Forhold til *Halfmaand* ovfr. Et Sb. **Heelmaand* „Fuldmaane" findes ikke hos Mensing. De to Lokaliteter støder op til hinanden.

Himmelbjerg. KI 1764 [„aus einer alten geschriebenen Urkunde"] *Norder Hemmelberg, klein Hemmelberg.* — Se under Tastrup.

Hinter dem Lustgarten. Kat *Hinter dem Lustgarten.*

Hochbarg [ˈho·xˌba·x]. (Her?) Kat *Hochfeld.* — Nty. *hoch* „høj".

Hofkoppel [ˈhòfˌkùbəl]. Kat *Hofkoppel.* — Lige ved Sønderupgaard.

Insel. Kontraktb 1753 *excl. der so genannten Jnnßel*; Kontraktb 1760 *excl. der sogenannten Jnsul.*

Katgab Lyk. C. 1804 SA C XII 1 Nr. 495 *Kattgaf Luck.* — Se *Katgab* under Bebyggelsesnavne.

Kirchlyk [ˈkìɹxˌkùbəl]. Kat *Kirchenlück* (rettet fra *Kirchenlückke*). — Nord for Adelby Kirke.

Kleenelyk. Kat *de klene Lück.* — Nty. *kleen* „lille".

Kogabslykker. U 1822 *Kuhgaffs-Lücken.* — Se *Kogab* under Bebyggelsesnavne.

Kolyk [ˈko·ˌkùbəl]. HusbyTingb 1723 *der Norder Kuhlücken*; 1740 SA C XII 1 Nr. 495 *der Süder Kuh-Lücke*; Kontraktb 1741 *in*

der Ahdelbuer Kuh-Lücke; (her?) Kontraktb 1741 [1742?] *in der kleinen Kuh-Lücke*; U 1768 die *Süder und Norder Kuh-Weyde*; c. 1804 SA C XII 1 Nr. 495 *Oster Kohlück, Wester Kohlück*; Kat *Kuhkoppel*. — Det moderne *Kohkoppel* er vistnok samme Lokalitet som *Süder Kuh-Lücke* 1740.

Krüppelkrugerlyk. Kat *Krüppelkrugerlückke*. — Se *Krøbbelkro* under Bebyggelsesnavne.

Krüzkoppel [ˈkry·ds|kùbəl]. — Se *Kors* under Bebyggelsesnavne.

Kösterlyk [*de* ˈkøsdəɹ|kùbəl]. Kat *Küsterlück* (rettet fra *Küsterlückke*). — Nty. *Köster* „Degn".

Landlyk. U 1768 *Land-Lücke, Groß Adelbylundten Land-Lücke, Kl. Adelbylundten Land-Lücke*.

Langelyk [ˈlaŋə|lyg]. Kat *Langelück* (rettet fra *Langelückke*).

Lavestoft. Kontraktb 1750 *Labers Tofft*; 1750 SA C XII 3 Nr. 6, 1768 SA Abt 25[1] p. 1060 Konv. 34 *Lauestofft*. — Mandsnavnet *Lave*.

Lehmkuhleberg. U 1822 *Klein-Lehmkuhlberg*. — Ty. *Lehmkuhle* „Lergrav".

Lund. PanteReg 1617 *Sünderup lundt*; 1631 ArkFlensb Nr. 439 Fasc. 1 *Sunderup Lundt*; Kat *Lundlückke*. — Ved Adelbylund.

Lundkoppel [ˈlùnd|kùbəl]. Kat *Lundkoppel*.

Lyksted [ˈlyg|sdœ·d]. 1740 SA C XII 1 Nr. 495 *Lück Städte*; Kontraktb 1741 *Lückstedt Lücke*; Kontraktb 1748 *die Lück-Städte-Koppel, Luck-Stadte Koppel*; Kontraktb 1753 *Lückstädte Lücke, Lückstädte Koppel, Lückstädter Koppel*; c. 1804 SA C XII 1 Nr. 495 *Lückstedt, Lückstedte*; Kat *Lückstedterkoppel, Lückstedterkoppel*. — Se under *Lyksted* i Dollerup, Grumtoft S.

Löwenberglyk [ˈlø·ᵇmba·x|lyg]. Kat *Löwenbergerlücke*. — Se *Löwenberg* under Bebyggelsesnavne.

Maj. U 1770 *May*. — *Maj*, se Bd. X.

Moorlyk [ˈmo·ɹ|lyg]. Kat *Moorlück, Moorlück* (rettet fra *Moorlückke*). — To Lokaliteter.

Möhlkoppel [*de* ˈmø·l|kùbəl]. Kat *bei der Mühle*. — Nty. *Möhl* „Mølle".

Niewisch [*de* ˈni·|vìʃ]. Kat *neue Wiese*. — Nty. *nie* „ny".

Nylyk. 1769 ArkFlensb Nr. 459 *an der Wester Seite der Neuen Lucke*.

Nørrelyk. Kontraktb 1721 *der Norder und Back-Hauß-Lücke*; U 1768 *Norder dito* [ɔ: *Lücke*].

Nørremark [ˈnùɹdəɹ|fèld]. U 1768 *im Norder Felde*; Kat *Norderfeld*.

Oksegang. 1759 SA C XII 1 Nr. 248 *zum sogenanten Ochsen-Gange*. — *Oksegang* „Græsgang for Okser"; jfr. Bd. X under *Gang*.

Perdkoppel [ˈpœ·rə|kùbəl] 1740 SA C XII 1 Nr. 495 *die sogenante Pferde-Koppel*; Kontraktb 1741 *Pferde Koppell*; Kontraktb 1744 *Pferde-Koppell, Pferde-Lücke*; Kontraktb 1748 *Pferde Lücke, Pferde Koppel*; c. 1804 SA C XII 1 Nr. 495 *Norder Pferde Koppel*; Kat *Pferdekoppel*. — Nty. *Perd* „Hest". Maaske Oversættelse af et da. **Hestelyk*, men da Marken hører til Sønderupgaard, er et oprindeligt nty. Navn ikke udelukket.

Peter Back. Kat *Peter-Back*. — Agerjord. Synes at være et oprindeligt Personnavn, anvendt som Marknavn.

Pil [*in de* ˈpi·l, ˈpi·l|vèx]. Kontraktb 1734 *Piel-Lücke*; 1739 SA C XII 1 Nr. 495 *in der Piel Lücke, die so genannte Piel-Lücke*; Kontraktb 1741 *Piehl-Lücke*; Kat *Piilland*. — Trænavnet *Pil* eller snarere et Kollektiv *Pile* „Pilebevoksning"; jfr. Navnet *Pil*, udt. [ˈpi·l] i Sottrup S., Sundeved (DS VII 37). Se ogsaa under *Pil* i Tastrup.

Probstacker. 1769 ArkFlensb Nr. 459 *Probst-Acker*. — Hører til St. Johannes Pastorat i Flensborg.

Præstebjerg [ˈpre·sdəɹ|ba·x]. Kontraktb 1680 *beym Presteberg*; KI 1764 [„aus einer alten geschriebenen Urkunde"] *Norder Prestberg*; U 1768 *Prestberg, Prestberg Lücke*; Kat *Kleiner-Priesterberg, Grosser- Priesterberg*. — Tilhører Adelby Kirke.

?Riggelskov. U 1822 *Riggelschau*. — Skal maaske henføres til *Riggelshave* i Tarup; s. d.

Rundelyk. PanteReg 1617 *die Runde lücke*; Vide 1721 (Kontraktb 1721) *Runde- und Süder-Lücken*; U 1768 *die Ronde Lücke*.

Snablyk. PanteReg 1607 *Schnablucke*;

1740 SA C XII 1 Nr. 495 *Schnaps Lück-Koppel*; Kontraktb 1741 *Schnab-Lücke*; Kontraktb 1748 *Schnabe Lücke*; 1779 SA C XII 1 Nr. 252 *in der Schnaf Lücke*. — *Snabe*, se Bd. X.

Søndereng. 1804 SA C XII 1 Nr. 495 *von . . . der Süderwiese*.

Sønderlyk. Vide 1721 (Kontraktb 1721) *Runde- und Süder-Lücken*; Kontraktb 1758 *aus der Süder Lücke*; U 1768 *Süder Lücke, die Süder Lücke*.

Søndermark. 1804 SA C XII 1 Nr. 495 *auf dem Süderfelde*; Kat *Süderfeld*.

Toppeshøj Bjerg [*tɔbəˈsyˌbaˑx*]. — Forleddet er antagelig Gen. af Sb. *Top* i Betydningen „Bakketop". Jfr. Landsbynavnet *Topshøj* i Lynge S., Alsted H.

Vesterager. U 1768 *Wester-Acker*.

Westerfeld [ˈvèsdəɹˌfèld]. Kat *Westerfeld*.

Østermark [ˈoˑsdəɹˌfèld]. 1796 SA C XII 1 Nr. 248 *auf dem so genannten Osterfelde*; Kat *Osterfeld*. — To Lokaliteter i Kat.

Tarup.

Bauplatz. Kat *Bauplatz*.

Bæklyk. Kat *Beck-Lücke*.

Dam. 1821 SA C XII 1 Nr. 253 *Damm, die Dammwiese*. — *Dammwiese* er Navn paa en Skov. *Dam*, se Bd. X.

Damlyk [ˈdamˌlyg]. U 1770 *Clauses Damm Lück*; Kat *Damnlück*.

Didrikspart. 1821 SA C XII 1 Nr. 253 *des sogenannten Diedrichsparts, Diedrichspartholz, Diedrichs-Partgehölz, Diedrichspart-Gehölz, Diedrichs-Gehölz*.

Dreehuuk [*dreˑhùx*]. Kat *Dreihuck*. — Sb. mnty. *drehuck* „Trekant" (Sch.-Lüb.). Det fra Nty. laante *Trehuk* forekommer oftere som Marknavn i Aabenraa og Sønderborg Amter (DS VI og VII passim), og ogsaa her kunde et da. **Trehuk* ligge til Grund. Udtaleformen maa være forvansket.

Dyndkær. Kat *Dönkjær*. — Se under *Dyndkær* i Sønderup.

Dæmning [*dèmnəŋ*].

Døvholm. U 1770 *Dowe Holm*. — Adj. *døv* i Betydningen „ufrugtbar"; jfr. *Døvmose* DS VII 209. At denne Betydning er gammel i Nordisk fremgaar af Sammensætningen fgutn. *dauf iorþ* „ofruktbar, onyttig jord" (Schlyter). Her er Forleddet oversat til det tilsvarende nty. *doof*; jfr. under *Dowemoor* i Tved.

Eskær Dam [*èsəˈdam*]. U 1770 *Escherdams Lücke*; Kat *Eschedamm*. — Trænavnet *Esk* „Ask".

Eskær Lyk. U 1770 *Eskier Lücke*; Kat *Eschelück*. — Se ovfr.

Fælled. Kontraktb 1731 *die Fehle*. — *Fælled*, se Bd. X.

Gammeldam [*xaməlˈdam*].

Gammellyk. U 1770 *Gammel Lücke*; Kat *Gammellück*.

Gammerup. U 1770 *Gamerup, Gammerob Lücke*. — Af et Mandsnavn glda. **Gammi*, samme Navn som ohty. *Gammo* (Fö NP p. 591), eller af et Tilnavn identisk med vn. *Gammi*. Af samme Oprindelse er sandsynligvis det nordslesvigske *Ganderup* og de nørrejyske Navne *Gandrup* og *Gantrup*; se DS IV 614 f. Lydudviklingen er parallel med den i Landsbynavnet *Grimmerup* i Husby Sogn. *Gammerup* maa oprindelig være Navn paa en Bebyggelse.

Gejlbjerg. Kontraktb 1743, Kontraktb 1759 *Geilberg*. — Plantenavnet *Gejl* „Gyvel".

Grootelyk. Kat *Grode Lück*. — Nty. *groot* „stor".

Grootetoft [ˈxroˑdəˌtöfd]. — Nty. *groot* „stor".

Grossekoppel. Kat *Grosse Koppel*.

Hans Lunds Lyk. U 1770 *Hanß Lunds Lücke*; Kat *Hans Lunds Lück*.

Hauslyk. Kat *Haus-Lücke*.

Henkenslyk. Kontraktb 1691 *ein Kl. Lücke Henckens Lück genannt belegen bey St. Joests Brücke*. — Antagelig af det fra Nty. laante Mandsnavn *Henneke*; se DgP under *Hennike*.

Holtlyk [ˈhòldˌlyg.] U 1770 *die Holtz Lücke*; Kat *Holzlück, Klein Holzlück, Grosse-*

Holzlücke. — *Holt,* se Bd. X. Oprindelig er Forleddet maaske da. *Skov.*

Holzbrücke. U 1770 *beym Holtz Brück.*

Holzkoppel. Kat *Holzkoppel.* — Samme Lokalitet som *Riggelshave* ndfr.

Holzland. Kat *Holzland.*

Hærvejlyk [ˈ*hɛɹvɛ̀x*ˌ*lyg*]. U 1770 *die Lücke, norden dem Herrwege*; Kat *Herrweglück.* — Nord for Kappelvejen. Sb. *Hærvej,* vn. *hervegr* m. „Alfarvej", mnty. *herwech* „allgemeine Landstraße" (Sch.-Lüb.). Første Led er baade i Dansk og Nty. omtydet til Ordet *Herre*; se Feilb. under *hærvej*(?) og Mensing under *Heer* (*de Herrweg* om Landevejen Flensborg-Slesvig). Ordet er almindeligt i nordslesvigske Stednavne; se *Hærvej* og *Herrevej* DS IV—VII passim.

Johannesbjerg. U 1770 *Johannes Berg.*

Jostbro. 1687 SA C XII 1 Nr. 371 *Iost-Brugge, Iost-Brügge*; Kontraktb 1691 *bey St. Joests Brücke*; c. 1712 SA C XII 1 Nr. 371 *die Jost-brücke.* — I 1687 Navn paa Kappelvejen mellem Maasbøl Mark og Tarup. Efter Bebyggelsen *Sankt Jost.*

Jægerland [ˈ*jæ·xəˌland*]. U 1770 *Jägerland*; Kat *Grote Iägerland, Klein-Jägerland.*

Jægerlyk. U 1770 *Jäger Lücke.*

Kalvetoft. U 1770 *Kälber Toft.*

Karpsig [ˈ*kalbˌsix*]. U 1770 *Karbsieg Lück*; Kat *Karbsig.* — Muligvis af Fiskenavnet *Karpe.*

Klaus Thomsens Lyk [*klaus* ˈ*tùms* ˌ*lyg*]. U 1770 *Claus Thomsens Lücke*; Kat *Claus Thomsens Lück.*

Kleinkoppel. Kat *Klein Koppel.*

Kolyk [*kòɹk* (*kòlk*)]. Kontraktb 1692 *in der Kuhweyde*; Kontraktb 1696 *in der Süder Kuhweide, in der Kuhlücke*; Kontraktb 1740 *in der Süder Kuh-Lücke*; U 1770 *Kuhlück Heck Lücke, Süder Kuhlück, im norder Kuh Lücke, jm norder Kuh Lück*; Kat *Kolück.*

Komaj [ˈ*kùˌmai*]. Kat *Kohmay.*

Kreuzkoppel. Kat *Kreuzkoppel.* — Se *Kors* under Bebyggelsesnavne.

Kreuzlyk. Kat *Kreuz-Lücke.*

Kroglyk [ˈ*kro·xˌlyg*]. U 1770 *Kroglück*; Kat *Kroilück.* — *Krog,* se Bd. X.

?Langebrark. Kontraktb 1696 *in der Langen Brark bey Süstdam.*

Lehmkuhle. Kontraktb 1729 *Lehm Kühl-Acker, Lehm-Kühl-Acker*; Kontraktb 1738 *den Leim-Kuhl Acker*; Kontraktb 1755 *beym Leim-Kuhl.* — Oversættelse af da. **Lergrav* eller **Lerkule.*

Lillelyk. U 1770 *die kleine Lücke, der kleine Lück bey Röllschau Weg*; Kat *Kleine Lücke.*

Lilletoft. U 1770 *der kleine Toft.*

?Loftbjerg. U 1770 *Lautberg.* — Forleddet er antagelig Ordet *Loft,* der ligesom i Navnene *Loftlund* og *Loftskov* sigter til, at man har taget Lægter til Loft her. Jfr. Landsbynavnet *Loftlund* i St.-Vi S., Bd. IV.

Lyngmose [ˈ*lỳŋˌmùs*]. U 1770 *Lüngmooß, Lüngmoß, Lungmoß Lück, Lüngmoß Lück*; Kat *Lüngmoos, Grote Lüngmoos.*

Maj [*mai*]. 1764 SA C XII 1 Nr. 253 *sogenante May Ländereyen*; U 1770 *jn dem May, hinten im May.* — *Maj,* se Bd. X.

Majlyk. U 1770 *Maylück, May Lück.* — *Maj,* se Bd. X.

Mittlyk [ˈ*mìdˌlyg*]. (Her?) U 1770 *der mittelste Lücke.*

Moorlyk [ˈ*mo·ɹˌlyg*]. Kat *Moorlück.*

Munkebro. 1696 SA C XII 1 Nr. 373 *Mönken Brück*; 1726 ib. *von Torp biß Munckebroe*; c. 1767 *das Watt bis an Münckebroe.* — Paa Flensborg-Kappel Vejen.

Munkelyk [ˈ*mùŋgəˌlyg*]. 1737 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 373 *Muncke lücke-wadt*; U 1770 *Monck Lücke*; Kat *Munke-Lück.*

Norderfeld. Kat *Norderfeld.*

Nylyk. U 1770 *Neue Lücke*; Kat *Neue Lück, Neue-Lücke.*

Nytoft [ˈ*ny·ˌtòfd*]. Kontraktb 1757 *in der neuen Toft*; Kat *Neue Toft.*

Nørrelyk [ˈ*nùɹdəɹˌlyg*]. U 1770 *Norder Lücke, der Norderte Lücke*; Kat *Norderlück, Norder-Lücke.*

Osterholz. U 1770 *Osten ins Holtz*; 1821 SA C XII 1 Nr. 253 *Osterholz.*

Planteager [ˈ*plandˌagəɹ*]. Kat *Plantagger.* — Antagelig et Areal til Kaalplanter.

Perdlyk [ˈ*pœ·ɹdəˌlyg*]. Kat *Pferdekoppel.* — Nty. *Perd* „Hest".

?Rackenberg. U 1770 *Racken Berg.* — Snarest Fejl for **Rocken Berg* ɔ: *Rugbjerg.*

Rawenholt [ˈ*râ·ᵇmˌhòld*]. Kat *Rabenholz.* — Til Grund for den nty. Form ligger

maaske et da. **Ravnholt*; *R.* er et almindeligt Stednavn paa dansk Omraade.

Riggelshave [*rìxəlsˈau*]. U 1770 *Richels Hau.* — Samme Lokalitet som *Holzkoppel* ovfr. Af Mandsnavnet sønderjy. *Riggel* (se DgP under *Rikulf*). Jfr. *Riggelskov* i Sønderup.

Ruglyk. Kontraktb 1727 *in der Rogken Lücke.*

Rundelyk. Kontraktb 1696 *in der Rundtlücken*; (her?) Kontraktb 1730 *im Raide Lücke beym Steige.* — Maaske samme Lokalitet som *Rundelyk* i Sønderup.

Rüllschauwegholz. 1821 SA C XII 1 Nr. 253 *Rüllschauwegholz, Rüllschauweg-Holz.* — Sognenavnet *Rylskov.*

Sandbjerg. U 1770 *nach dem Sand Berge*; Kat *Sandberg.*

Sankt Josts Skov. Rodeboeck 1590 *Sanct Jostes Holdtt.* — Se *Sankt Jost* under Bebyggelsesnavne.

Sivager. Kontraktb 1740 *Acker in der Süder Kuh-Lücke Sieber-Acker genandt.*

Skidenkær [*ˈsgi·ɹˌkiæ·ɹ*]. U 1770 *Schieden kier Lücke*; Kat *Skykjier.*

Smidtlyk. Kat *Schmidtlück.* — Nty. *Smidt* „Smed".

Sminksig [*ʃmìŋˌsix*]. U 1770 *Schmincksieg Lücke*; Kat *Schmingsig.* — Forleddet er et oprindeligt *Smink-*, der maa sammenstilles med østfris. *Sminke* i Betydningen „blauer, sehr fetter, weicher u. feinkörniger Thon" (Doornkaat Koolman).

Stavrbjerg [*ˈsdauˌba·x*]. U 1770 *Stauerbarg Lück*; Kat *Staubarg.* — Bakke ved Kappelvejen. Af Sb. *Stavr* „Stang"; jfr. *Stavrbjærg* DS IV 293.

(Her?) **Stenkule.** U 1768 *Steen Kuhl.*

Struwelyk [*ˈsdru·vəˌlyg*]. Kat *Struve Lyck.* — Købt af en Mand ved Navn *Struwe* i 1866 (Opt 1933).

Swans [*swans*]. Kat *Schwanz.* — Trekantet Agerstykke. Nty. *Swans* „Hale".

Systdam. Kontraktb 1696 *Süstdam.* — Fejl for **Jostdam*? Jfr. *Jostbro* ovfr.

Sønderlyk [*ˈsy·dəɹˌlyg*]. Kontraktb 1729 *Süder Lücke*; Kat *Süderlück, Süder-Lücke.* — To Lokaliteter.

Søndermaj. U 1770 *im Süder May.*

Søndertoft. U 1770 *Südertoft.*

Tarupholz. Schröder II 348 *die Taruperhölzung*; Kat *Tarup-Holz.* — Se *Tarup* under Bebyggelsesnavne.

Tarup Led. 1765 ArkMariekirke *Taarop-Heck.* — Ved Vejen til Flensborg.

Tvihøj Lyk. U 1770 *Twyhy Lück.*

Vanrad [*vanrai*]. U 1770 *Wanray, Wannray*; Kat *Wanroi.* — Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV.

Vandlyk. Kontraktb 1696 *suder der Waßer Lücken.*

Waterlock [*ˈvâ·dəɹˌlòg*]. Kat *Wasserloch.* — Nty. *Waterlock* „Vandhul".

Vesterager. Kontraktb 1696 *Tarupp Wester acker*; Kontraktb 1729 *Wester Acker*; U 1770 *Wester Acker Lücke*; Kat *Westeracker, Klein Westeracker.*

Westerfeld. Kat *Westerfeld.*

Westerholz. 1821 SA C XII 1 Nr. 253 *Westerholz, jm Wester- oder großen Holze.*

Vesterlyk [*ˈvèsdəɹˌlyg*]. Kontraktb 1696 *auf der wester Lucken*; Kat *Wester Lücke.*

Westerwiese. 1821 SA C XII 1 Nr. 253 *Westerwiese, vor der Wester-Wiese.*

Videbjerg. KI 1764 [„aus einer alten geschriebenen Urkunde"] *Wideberg*; U 1768 *Wideberg*, (her?) *Wedebeng*; Kat *Wiedeberg.* — Forleddet er snarest Plantenavnet *Vidje* „Pil".

?**Vildpæl** [*viˈlˌpèl*]. Kat *Wildphal.* — Areal paa Grænsen mellem Tarup, Tastrup og Veseby i Hyrup S. Stedet har antagelig Navn efter en Vildtbanepæl. *Wildpahl* forekommer som Stednavn i Ditmarsken (Mensing V 644).

Tastrup.

Amtschreibersteich. MarieSkyldprot 1709 *beim Ambtsschreibers teich.* — Appellativ?

Andersens Moor [*ˈandəɹsəns ˈmo·ɹ*]. Kat *Andersens Moor.*

Arnkule. 1653 ArkMariekirke *bey Aren-*

kuehl. — Her eller i Sønderup. *Arnkule* er et hyppigt Stednavn baade i Nord- og Sydslesvig og svarer til det andre Steder forekommende *Ørnekule.* Endelsen er næppe det almindelige nty. Laaneord *Kule* (se Bd. X), men det tilsvarende hjemlige Ord glda. *kūla* „Bule, Ophøjning" (ODS under I. *Kule*), vn. *kúla* f. „Hævelse, hvad der hæver sig ud eller frem af den ellers jævne Overflade" (Fritzner), jy. *Kule* „bule, blå plet på legemet" (Feilb.); jfr. DS III p. XL.

Beklyk [ˈbœ·gˌlyg]. Kat *Bäcklück.* — Nty. *Bek* „Bæk".

?Beventorn. Kontraktb 1698 *bev*[*r*?]*endoh*[*r*?]*n.* — Agerjord i Søndermark.

Birkholm [ˈbi(ɹ)gˌhɔlm]. Kat *Birkholm.*

Bjørnmose [ˈbø·ɹˌmus]. Kat *Biörnmoos.*

Blanklangmose. MarieSkyldprot 1709 *Blanklangmohr.* — I Nørremark. Af Adj. *blank,* der vel her sigter til aabent Vand.

Dam. Jb 1766 *auf dem sogenannten Damm*; U 1768 *Damm.* — *Dam,* se Bd. X.

Damholm [ˈdamˌhɔlm]. Kat *Dammholm.*

Dillager. U 1766 *Dill-acker*; U 1766—72 *Dill Acker, Dillacker.* — Snarest af Plantenavnet *Dild,* glda. *dil, dillæ,* „Anethum graveolens"; jfr. det nordslesvigske *Dildholm* DS V 415.

Donneshøj. MarieSkyldprot 1709 *Donneshoy.* — I Nørremark. Hvis Formen er rigtigt overleveret, kunde Forleddet være Gen. af det latinske Helgennavn *Donatus,* der synes at forekomme som Personnavn i Ugle H. (DgP I 199 f.).

Dæmning [*dèmnəŋ*]. Kat *Demmning, Dämmning.* — Areal, hvor en Markvej fører over en Bæk.

Egholm. Kontraktb 1697 *Ighollm*; Kontraktb 1698 *wisch genandt Eckhollm*; MarieSkyldprot 1709 *Enchholm*; Kontraktb 1726 *Eichholm*; U 1768 *Eich Holm.*

Erstelyk [ˈæ·ɹsdəˌlyg].

Flag [*flax*]. Kat *Flag.* — Bakke ved Byen. *Flag,* se Bd. X.

Fulesøle. Kontraktb 1697 *fautes*[*ü*?]*lle*; Kontraktb 1698 *fule soel*; Kontraktb 1734 *Kleine Füllensöll.* — Ager i Søndermark. Af Adj. *ful* „raadden" (ODS); Formen 1697 er Fejl for **faul-*.

Gammelby. Kontraktb 1697 *Nord Gammelby*; Kontraktb 1734 1 *Acker Abgammelbü genandt*; U 1768 *Gammelby.* — I Nørremark. Navnet maa komme af, at Tastrup By tidligere har ligget her.

Gammelland. Kat *Gammelland.* — Agerjord Syd for Byen, ved Grænsen til Lille-Volstrup.

Grolmose Kær. Kontraktb 1698 *Grollmooskier.* — I Vestermark.

Grossetoft. Kat *Grosse Toft.*

Gulland. Kontraktb 1697 *Gulland*; Kontraktb 1698 *Golland*; Kontraktb 1734 1 *Acker Obgoldt Land genant.* — I Østermark. Af Adj. *gul* eller Sb. *Guld,* der enten kan sigte til Frugtbarhed eller til Bevoksning med gulblomstrede Planter; jfr. *Guldland* DS III 43. Mindre sandsynligt er det vel, at der foreligger Opkaldelse efter Øen *Gulland* „Gotland". Jfr. dog *Laaland* ndfr.

Himmelbjerg [ˈhìməlˌba·x]. 1653 Ark-Mariekirke *Hemmelbergh Moeβ*; U 1766—72 *Himmelberg, Himmelsberg*; 1769 SA C XII 1 Nr. 254 *Himmelberg, Himmelsberg*; 1776 SA C XII 1 Nr. 254 *Himmels-Berg*; Kat *Himmelberg.* — Bakke Nord for Byen paa Grænsen mellem Tastrup og Sønderup, hvor Navnet skrives *Hemmelberg* i KI 1764. Skriveformerne viser, at Forleddet *Himmel-* beror paa Omtydning af et ældre *Hemmel-*, og Navnet maa derfor sammenstilles med det hallandske *Hæmblæbyargh* (VJb), der ifl. BrN GG II 267 indeholder et Adj. glda. **hæmil* (< **hamila-*) „afstumpet", en Sideform til vn. *hamall.*

Hjortholm [ˈjòdˌhɔlm]. U 1766—72 *Jordtholm*; Kat *Süder Jordholm, Norder Jordholm.*

Hollenstoft. Kontraktb 1697 *Hollens tofft.* — Mandsnavnet sønderjy. *Hollen,* glda. *Halfdan.*

Hummelroj [ˈhùməlˌrâi, hùməˈrâi]. Kok *Hummelrad* (*-raj*); Kat *Hummelroi.* — Plantenavnet *Humle.*

Jerresbjerg [*jìsˈba·x* (ˈjìsˌba·x?)]. MarieSkyldprot 1709 *Jerres Berg*; U 1766 *Jerigsberg*; U 1766—72 *Jerrisberg, Jerichsberg*; 1770 SA C XII 1 Nr. 254 *Jerris Berg*; 1772 sts. *Jerigsberg, Jerrigsberg*; Kat *Ierrisberg.* — Af Mandsnavnet *Erik.*

Jungfer. U 1766 *auf dem sogenannten Jungfer*; 1768 SA C XII 1 Nr. 254 *Jungfer*. — Ty. *Jungfer* „Jomfru". *Jomfru* forekommer ogsaa som Navn paa et Markstykke i Burkal S., Slogs H. (DS V 627), men Anledningen til Navnet er ukendt.

Kelkær [ˈke·lˌkiæ·ɹ]. U 1768 *Kiel Kier*; Kat *Keelkjer*. — Af Sb. *Kilde*.

Kilelyk [ˈki·lˌlyg]. Kat *Keillücke*. — Trekantet Jordstykke. Af Sb. da. *Kile* eller det tilsvarende nty. *Kiel*.

Kirkebjerg. 1768 SA C XII 1 Nr. 254 *auf dem Kirchen Berge*; U 1768 *auf dem Kirch Berge*.

Kleinelyk. Kat *Kleine-Lück, Klein-Lücke*. — To Lokaliteter.

Kobberbjerg [ˈkùbəlˌba·x]. U 1766—72 *Kopferberg, Kupfer-Berge*; 1770 SA C XII 1 Nr. 254 *Kopferberg*; 1772 sts. *des Kupfer-Berges*; Kat *Coppelberg*. — Forleddet *Kobber-*, der er ret almindeligt i sønderjy. Stednavne, er vel i de fleste Tilfælde identisk med Sb. *Kobber* og sigter til Jordbundens eller Bevoksningens Farve. Jfr. svenske Navne som *Kopparås*, der har Navn efter Forekomsten af rød Gnejs (OGB IV 115), *Kopparberget*, der antages at have faaet sit Navn af en „delvis rostfärgad bergvägg" (OGB II 155), og *Kopparkärret*, der maaske har Navn efter Rustfarve (OGB III 21). Ifl. Hj. Falk (NG V 106) er det ogsaa Farven, der har givet Anledning til det no. Navn *Kobberviken*. *Kobberbjerg* kunde dog, i alt Fald i nogle Tilfælde, være af poetisk Oprindelse; Navnet forekommer i Folkeeventyrene.

Kolyk. Kontraktb 1697 *Kuhlücke*; Jb 1766 *Kuhlucke, Süder-Kuhlucke*; U 1766—72 *Süder Kuh-Lücke, Süder Kohlick, Süder Kohlück*; Kat *Kuhlück*.

Korresdam [*kòrəsˈdam*]. Kat *Cordesdamm*. — Af Mandsnavnet *Kort* eller muligvis af Sb. jy. *Korre* „Bydam, Gadekær" (Feilb.); jfr. *Korreshøj* DS VI 472.

Kragelyk [ˈkrɑ·xˌlyg]. Kat *Kraglück*.

Krog [*kro·x* el. ˈ*kro·x*ˌ*lyg*]. Kat *Krog*. — *Krog*, se Bd. X.

Kroglyk. (Her?) Kok *Kroglykke* (*-lyk*); Kat *Kroglück*. — *Krog*, se Bd. X.

Krumager. Kontraktb 1697 *Krumacker*. — I Søndermark.

Köhtstrom. Kontraktb 1734 1 *Acker bey Köht-Strohm*. — I Østermark.

Kølroj [ˈvèsdəɹ ˈky·lˌrɑi, ˈo·sdəɹ ˈky·lˌrɑi]. U 1766—72 *Kohl-Roy, Köhlroy*; 1770 SA C XII 1 Nr. 254 *Köhleroy*; 1772 ib. *Kohl-Roy*; Kat *Oster-Kühlroi, Wester-Kühlroi*. — I den da. Dialekt har Navnet sandsynligvis været udtalt med langt ø, og Forleddet er snarest Adj. jy. *køl* „kølig", der i Darum udtales [*køˈl*] (Feilb.). Den moderne nty. Udtale gaar da tilbage til Formen i Kat, hvor Forleddet er omtydet til ty. *kühl*.

Laaland [*lòland, la·land*?]. Kontraktb 1734 *Lalandt*; Kok *Lålandslykke*; Kat *Laland*. — Muligvis Opkaldelse efter Øen *Lolland*.

Langager. U 1766 *Westerlang und Dill-Acker*.

Langbjerg. MarieSkyldprot 1709 *Langberg*; Kontraktb 1734 *Norder Langbarg*; Kontraktb 1753 *Langberg*. — I Nørremark.

Lausensdamm [*lausənsˈdam*]. Kat *Peter Lausens Damm*.

Lund [*lùnd*]. Kontraktb 1697 *bey der Lundt*; Kontraktb 1698 *die Lundt*; Kontraktb 1734 *lund-Mohr*; NikolaiMemorial 1757 *die gemeinschafftliche Lund*; Jb 1766 *Lund*; Schröder II 349 *Loen*; Kat *Lund, Oster Lund, Norder Lund, Süder-Lund*. — Lille Skov. *Lund*, se Bd. X.

Mittellyk. Kat *Mittellücke*.

Mittlyk. Kat *Mittlück*.

Moorkoppel. Kat *Moorcoppel*.

Mørkeskær [*mỳ(ɹ)gəsˈkiæ·ɹ*]. Kontraktb 1697 *Mörßkier*; Jb 1766 *Mörks-Kier*; U 1766—72 *Mörcks Kier, Mörckis Kier*; 1770 SA C XII 1 Nr. 254 *Morckis Kier*; 1772 ib. *Mörcks-Kier*; Kat *Oster-Milkeskier, Wester Milkeskier*. — Gen. af Slægtsnavnet *Mørk*.

Nybro [ˈny·ˌbrùx]. Kontraktb 1697 1 *kl. Acker über Nyebrüg*; Kontraktb 1698 *Mühbroe*; Kontraktb 1734 *Norder Neuborg*; U 1766—72 *die Rinne bey Nübroh, Süder neu Brück, Süder neue Brüch, Norder neu Brück, die norder neue Brüch*; Kat *Nybro*. — Agerjord.

Nyland. U 1766—72 *in dem sogenannten neuen Lande*; Kat *Neuland*.

Nymark [ˈny¦ma·g]. Jb 1766 *auf dem Oster-Neufelde*; U 1766—72 *Oster neu Feld, im Osterfeld auf die neue Feld*; Kat *Neumark*.

Nørrekær [ˈnùrə¦kiæ·ɹ]. Kat *Norderkier*.

Nørrelyk [ˈnùɹdəɹ¦lyg]. Kontraktb 1746 *in der Norder-Lücke*; Kat *Norderlucke*.

Nørremark [ˈnùɹdəɹ¦fèld]. Kontraktb 1698 *ins norder feld*; Kat *Norderfeld*.

Ooldelyk [ˈo·lə¦lyg]. Kat *die alte Lücke*. — Nty. *oold* „gammel".

Osterkoppel. Kat *Ostercoppel*.

Palmstræt. MarieSkyldprot 1709 *palmstret*; SkyldprotFlensb 1725 *beym Palm-Stegel*; U 1768 *Palm Street*; 1768 SA C XII 1 Nr. 254 *Palm-Street, Palm Stræt*. — Forleddet er antagelig jy. *Palme* „støvraklerne af salix caprea L. og sagtens ogsaa silie og flere pilearter" (Feilb.). Pilegrene blev i den katolske Tid anvendt i Stedet for Palmegrene ved Processionerne Langfredag. Efterleddet er da. Dial. *Strætte* „Fodstiens Gjennemgang igjennem en Grøftevold, sædvanlig over en kantstillet, flad Sten (sjældnere en Træbom), ofte med Stentrin ved bægge Sider" (Hagerup² under *Strætte*).

Pil [ˈpi·l¦land]. Jb 1766, U 1768 *Piel*. — Navnet er ved Optegnelsen stedfæstet til en Lokalitet Øst for Byen, der i Kat hedder *Krog*. Stedfæstelsen er dog næppe rigtig; der er snarere topografisk Sammenhæng med *Pil* i Sønderup, der ligger paa Grænsen til Tastrup og skrives *Pielland* i Kat; s. d.

Pælebjerg. Kontraktb 1709 *Pohlenberg* (*Pahlen-*?); Jb 1766, U 1766—72 *Pfahlberg*.

?Raamose Kær. U 1766—72 *Rommus Kier, Ronimus Kier*; 1772 SA C XII 1 Nr. 254 *Rommus Kier*.

Rugbjerg [ˈròxən¦ba·x]. Kontraktb 1697 *Rogkenberg*; Jb 1766 *Streckenberg*; U 1766—72 *Rockenberg, Rogkenbarg*; Kat *Roggenberg*.

Rødsten. Kontraktb 1697 *Rothstein*; Kontraktb 1698 *bey Rosteinsbeck*. — Ager.

?Rønnevad. Jb 1766 *Rönne Watt*; U 1766—72 *Rehmer-Watt*; U 1768 *Rönne Wat*; 1768 SA C XII 1 Nr. 254 *Könne-Wat, Rönne Wat*; 1772 ib. *Rehmer-Watt*.

Sandkoog [ˈsand¦ko·x]. Kat *Sandkoog*. — Bakket Agerjord. Navnet er ironisk ment; jfr. Bd. X under *Koog*.

Schlossgang [ˈʃlùs¦xaŋx]. — Smal Gyde i Tastrup By. Opkaldelse efter en Gade i Flensborg.

Sigland. Jb 1766, U 1768 *Siegland*. — *Sig*, se Bd. X.

Sikkedal [*sìgəˈda·ls¦ba·x, sìgòˈdals¦ba·x*]. Kok *Sikkedal* (= *Fksp.*); Kat *Sikedall*. — Af Sb. jy. *Sik* „lavning i marken, lille vandløb" (Feilb.) eller muligvis et sammensat Stednavn paa *-kær*.

Skrup [*ʃrùb*]. MarieSkyldprot 1709 *torffmohr ins Schrup*; 1766 SA C XII 1 Nr. 170 *im so genannten Schroop*; U 1766—72 *Schrob*; 1767 SA C XII 1 Nr. 254 *Schropf*; 1772 ib. *Schrob*; MarieSkyldprot 1794 *Schrop*; Kat *Schropp* (rettet fra *Schrapp*), *Schrupplücke*. — *Skrup*, se Bd. X.

Solstykke. Jb 1766 *Solstück*; U 1768 *Sol Stücke*. — *Sol*, se Bd. X.

Sparresig [ˈsbarə¦six]. MarieSkyldprot 1709 *Scharresick*; U 1766—72 *Sparre-Sieg*; Kat *Sparesig*. — Jy. *Sparre* „Spurv".

Sprung. NikolaiMemorial 1757 *in dem sogenanten Sprung*. — Antagelig Oversættelse af da. *Spring* i Betydningen „Væld, Kildespring".

Stabelbjærg [ˈsda·vən¦ba·x (*sda·ᵇm-*?)]. Jb 1766 *Stavel-Berge*; U 1768 *Stavel Berge*. — Af Sb. *Stabel* „Pæl, Stolpe", her i Betydningen „Grænsemærke". Stedet ligger paa Grænsen til Tarup.

Stollesdam. Kat *Stollesdamm*.

(Her?) **Storkær.** Kok *Storkær* (*Sturkær*).

Storlyk [ˈxro·də¦lyg]. Jb 1766 *große Lücke*; U 1766—72 *die große Lücke*; Kok II 381 *Storlykke* (*Sturlykk*); Kat *Große Lück, die grosse Lücke*. — To Lokaliteter.

Strangelemose. MarieSkyldprot 1709 *Strangele Moß*. — I Vestermark.

Streng. Kontraktb 1730 *Streng*; Jb 1766, U 1768 *Strenge*. — Ager. *Streng*, se Bd. X.

Sønderaa. U 1766 *Süderau*.

Sønderfælled. Jb 1766 *Süderfehlig, Süderfehling*; U 1766—72 *Süderfehlig, Süder-Fehlig*.

Sønderlyk [ˈsy·dəɹ¦lyg]. SkyldprotFlensb 1723 *in der Süder Lücken*; Kat *Süderlucke*.

Søndermark [ˈsy·dəɹ¦fèld]. 1653 Ark-Mariekirke *im Suederfelde*; Kontraktb 1734 *Klein Süder Feldt*; Kat *Süderfeld*.

Tarup Bæk. Jb 1766 *Taarupbeeck*; U 1768 *Taarupbeck, Taarupbeeck.* — Areal. Se *Tarup* under Bebyggelsesnavne og jfr. *Adelby Bæk* ovfr. under Engelsby.

Tarup Maj. MarieSkyldprot 1709 *Traup Maw*[sic]; SkyldprotFlensb 1725 *Tarup May.*

Tastrup Koppel. Kat *Klein Tastrupper Coppel.* — Se *Tastrup* under Bebyggelsesnavne.

Tingbro [ˈtiŋˌbrùx]. Kat *Tingbroe.* — Bakke i Nærheden af et ubetydeligt Vandløb. Der fører ingen Vej over T. i Nutiden.

Toppetsten. (Her?) Kontraktb 1696 *tappen stein*; Kontraktb 1734 *Tabestein*; Jb 1766 *Toppe-Stein*; U 1766—72 *Topp Stein, Toppe-Stein.* — Samme Navn forekommer i Nordslesvig (DS VI 436, 443).

Truglyk. U 1766—72 *Trog-Lücke*; 1772 SA C XII 1 Nr. 254 *Trog Lücke.* — Muligvis af Sb. *Trug*, anvendt om en Sænkning i Terrænet; jfr. DS IV 251.

Trædeholm [*træ·hòlm*, ˈtræ·ˌhòlm]. Jb 1766 *Thärholm*; U 1766—72 *Tröhe Holm, Trährholm, Thrärholm*; Kat *Trähholm, Vorder-Trähholm, Hinter-Trähholm.* — Større Agerstykke. Af Sb. *Træde* „Trætte, Proces".

Tweetelyk [ˈtwe·deˌlyg]. — Nty. *tweete* „anden".

Vanrad [ˈvanˌrâi]. Kat *Wannroi.* — Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV.

Waterkunst [ˈvå·dəɹˌkùnsd]. U 1766 *in der Waßer-Kunst, in die Water Kunst*; 1772 SA C XII 1 Nr. 254 *in der Wasser Kunst*; Kat *Oberste Wasserkunst, Unterste-Wasserkunst.* — Antagelig en Oversættelse af Sb. da. *Vandkunst* „Springvand". Navnet sigter til, at der er Kilder paa Stedet.

Vestenvad [*vèsdənˈvad*]. 1767 SA C XII 1 Nr. 170 *des ... Wester Watts*; Kat *Westenwatt.* — Støder op til *Vestenvad* i Flensborg; s. d.

Vesterbjerg. Kontraktb 1697 *überm wester Barg*; MarieSkyldprot 1709 *Westerberg*; U 1766—72 *Westerberg, Westerburg.* — I Søndermark.

Vestermark [ˈvèsdəɹˌfèld]. MarieSkyldprot 1709 *im westerfelde*: Kat *Westerfeld, Wererfeld.*

Vesterrønne. U 1766—72 *Wester-Rönne*; 1772 SA C XII 1 Nr. 254 *die Wester-Rönne.*

Westertoft [ˈvèsdəɹˌtòfd]. Kat *Wester Toft.*

Viemose [ˈvi·ˌmùs]. Jb 1766 *Wymons*; U 1766—72 *Wymoes, Wymos*; Kat *Wiemoos.* — Plantenavnet *Vidje* „Pil".

Virkbjerg. MarieSkyldprot 1709 *Wirkberg-Hek.* — I Vestermark. Sb. *Virke* „Befæstning", se Bd. X.

Vor dem Holze. Kat *Vor dem Holze.*

Vædel [*bə·vəsdə ˈvæ·l, ùnəsdə ˈvæ·l*]. Jb 1766 *in der Wahle*; U 1766—72 *Wehle, in der Wehle, in der Wähl*; Kat *Wähl, Unterste-Wähl.* — Eng og Agerjord ved et Vandløb paa Grænsen til Lille-Volstrup. *Vædel*, se Bd. X.

Østermark. Kontraktb 1697 *auf das Osterfeld*; U 1766—72 *Osterfeld, Oster-Feld.*

Østertoft [ˈo·sdəɹˌtòfd]. Kontraktb 1697 *in der Oster Tocht*; Kat *Oster-Toft, Ostertoft.* — To Lokaliteter.

Tved.

Aaldamm [ˈå·lˌdam]. Kat *Aaldamm.* — Fiskenavnet da. eller nty. *Aal.*

Armenhauslyk. Kat *Arnenhauslyk* [sic].

Blankdam [*blaŋgsˈdam*]. Kat *Blankdamm.* — Adj. *blank*, sigtende til aabent Vand. Udtaleformen er antagelig forvansket.

Blikskov. Kontraktb 1731 *Blickschau*; U 1797 *Blicksschau*; U 1799 *Blickskov*; Kat *Blikskov.* — Støder op til *Blikskov* i Tvedskov. Af et Sb. *Blik*, laant fra nnty. *blek, blik* „eine Fläche Landes, Raum, Platz" (Sch.-Lüb.), der er almindeligt i holstenske Stednavne i Betydningen „holzfreie Stelle", „Wiese" (Mensing I 384 f.; Jellinghaus, Holsteinische Ortsnamen p. 221). Ordet, der ogsaa forekommer enkelte Gange i Nordslesvig (se under *Blikfenner* DS V 250), har antagelig her Betydningen „Aabning i Skov"; 1731 omtales *Peter Nissens Bohl in Blickschau.* Laaneordet foreligger ogsaa i ænyda. *blik* „Plet, Flække" (Kalkar). Et tilsvarende nordisk Ord er no. *blik* n., der i Stednavne bruges

om „noget, som blinker, noget som er hvidt, lyst i Sammenligning med Omgivelserne" (NG Indl. p. 44).

Blocksbergerlyk. Kat *Blocksbergerlück.* — Se *Bloksbjerg* under Bebyggelsesnavne.

Breedland [*ˈbre·dˌland*]. Kat *Bredland.* — Nty. *breed* „bred".

Brunbjerg. Sen. Tilf. i FæsteReg 1779 *Westerbrunberggrund.*

Bydam [*ˈbyˌdam, byˈdam*]. Kat *Bydamm* (rettet fra *Wasserlooslücke*).

Dam. 1604 SA C XII 1 Nr. 508 *de Norder dam, den westersten dyck, by dem dike, Truelßbull dick, der Trulßbull dick*; 1607 ib. *der große Truyelsbuller deich*; Kontraktb 1680 *hinter die Dammen.* — Jfr. *Twedterdamm* ndfr. Om *Troelsby* se under Bebyggelsesnavne.

Damsted. 1604 SA C XII 1 Nr. 508 *de olde dam Stede.* — Jfr. Bd. X under *Dam.*

Dowemoor [*do·vəˈmo·ɹ*]. Kat *Dove-Moor.* — Adj. nty. *doof*, her i Betydningen „ufrugtbar"; jfr. Mensing I 765. Ifl. Opt 1935 er der stenet Undergrund.

Flag [*de flax*]. Kat *Flag, Flagg.* — To smaa Arealer umiddelbart ved Byen. *Flag*, se Bd. X.

Frisbæk [*ˈfri·sˌbèg, fri·sˈbèg*]. U 1797 *Friesbeck Skift, Friesbeck Holzschiften*; U 1799 *Friesbeck*; Kat *Friesbeck Skift.* — Samme Navn som *Frisbæk*, Gde i N.-Snede S., Vrads H. (Mandt 1610 *Friißbech*) og Naturnavnet *Frisbæk* i Tønder Amt. Det sidste tolkes i DS V 442 af Folkenavnet sønderjy. *Frise* „Friser". Den oftere forekommende Sammensætning af dette Folkenavn med *Bæk* er dog paafaldende.

Fruerlund Lyk. Kat *Fruerlundlück, Fruerlund-Lück.* — Paa Grænsen til *Fruerlund.*

Fuglsang. 1773 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 508 *Vogelsanger-Koppel*; Kat *Vogelsanger Feld.* — Se *Fuglsang* under Bebyggelsesnavne.

Fælled. Kat *Fehle.* — *Fælled*, se Bd. X.

Geilkoppel [*ˈxailˌkùbəl*]. — Plantenavnet *Gejl* „Gyvel", der ogsaa forekommer som da. Laaneord i Nty. (Mensing under *Geil*).

Grootmoor. 1604 SA C XII 1 Nr. 508 *dat groth vnd kleine Mor.* — Nty. *groot* „stor".

Grusbjerg. U 1799 *Grusberg.*

Hathøj [*hadhâi, ˈhadˌhâi, ˈhadˌhø·*]. U 1797 *Hatthoi Skift*; U 1799 *Hatthoi*; Einteilung 1837 *Hatt hoy*; Kat *Katthoi Skift.* — Af Sb. *Hat*, der antagelig sigter til Højens Form; jfr. *Hathøj* paa Broager DS VII 123. *Hathøj* forekommer ogsaa flere Steder i Nørrejylland; se Registret til Trap[4]. Udtalen viser dels Paavirkning fra Skriftformerne, dels Oversættelse til ty. *-höhe.*

Hauslyk. Kat *Hauslücke, Hauslükke.* — To Lokaliteter.

Holt [*hòld, dad hòld*]. Kat *Holt.* — *Holt*, se Bd. X.

Holzlyk. Kat *Holzlücke.*

Humlegaard. Kat *Hommelgaard.* — Sb. *Humlegaard* „Humlehave".

?Hungerholt [*ˈhùŋəɹˌhòld*]. Kat *Hungreholm.* — Agerjord med en Grusgrav. Forleddet sigter til Jordens ringe Kvalitet.

Hyroj [*ˈhyˌrai*]. Kat *Hürei.* — Første Led er Adj. *høj* eller Sb. *Høj*. Efterleddet er Sb. *Roj*, hvorom se Bd. X, næppe Sb. *Rad*; Udtalen [*-rai*] i Stedet for [**râi*] skyldes Paavirkning fra Formen i Kat.

Hørland. Kontraktb 1726 *zur Wisch im Osterholtz das Schifft, Hörlandt genandt.*

Jes Müllers Lyk. Kontraktb 1691 *die Lücke Ieß Müllers-Lücke genandt.*

Jochimsdam. U 1797 *Jochims Damm.* — Eng.

Kavslund Lyk. Einteilung 1828 *Causlunder Lücke*; Kat *Kauslundlücke, Causlundlücke, Kauslunderlück, Kauslund-Lück, Kl. Kauslundlück.* — Se *Kavslund* under Bebyggelsesnavne.

Kieltrumkær. 1776 ArkMariekirke *gros Kieltrum-Kier, klein Kieltrum-Kier.* — Skov, samme Lokalitet som *Nordergehege* og *Südergehege* ndfr. Forleddet er uklart, men som en Mulighed kan nævnes, at det kunde være Ordet *Kæltring* „Tater, Natmand"; jfr. m. H. t. Lydudviklingen Svend Aakjær i DSt 1931 p. 176 f.

Klunslyk [*ˈklùnsˌlỳg*]. Kat *Klonslück.* — Af Sb. da. *Kluns* „Klump" (ODS) eller et tilsvarende nty. Ord; jfr. nty. *Klunsen* „große an der Oberfläche abgestochene Torfsoden" (Mensing fra Svavsted). Om

herhen hørende Ord se Torp NEO p. 289. Marken har ifl. Oplysning fra Stedet Navn af, at den er meget bred i den ene Ende.

Kolyk. Kontraktb 1708 *in der Norder Kuhlücke.*

Komaj. 1604 SA C XII 1 Nr. 508 *komay.*

Kriegerled. Se under Tremmerup, Munkbrarup S.

Langelyken [ˈlaŋəˌlỳgən].

Langmose [ˈlaŋˌmo·ɹ]. U 1799 *Langemoos*; Kat *Langes Moor.*

Langtoft. Kontraktb 1726 *Langetofft.*

Lund [*lùnd*]. U 1803 *Lond*; Kat *Lundlücke.* — *Lund*, se Bd. X.

Lyk. U 1797 *Lyck, Lycke*; U 1799 *Lyk, Lück*; U 1803 *Hinterst Lück, Vorderst Lück*; Einteilung 1829 *Vorder-Lucke*; Einteilung 1830 *Hinter-Lücke*; Kat *Hintere Lücke, Vordere Lücke.* — *Lyk*, se Bd. X.

Lykdam. Kontraktb 1708 *den süder Lückdamm.*

Lyksted. Kontraktb 1680 *auf der Lückstedt*; Kontraktb 1726 *auff der Lück stedte.* — Se under *Lyksted* i Dollerup, Grumtoft S.

Maj. U 1803 *May.* — *Maj*, se Bd. X.

Margretherønne. Kontraktb 1726 *der Ründe Gretgens*; Kontraktb 1758 *die sogenannte Margrethen Rönne.* — I Vestermark.

Melbjerg. Kontraktb 1680 *bey Mehlbercke.* — Adj. glda. *mæthal* „midter-"; jfr. *Melbjærg* DS V 210.

Middelslag [ˈmìdəlˌslax]. — Nty. *middel* „midter-".

Moorslag [ˈmo·ɹˌslax]. Kat *Moorlücke.*

Munkenskov. Kontraktb 1691 *im Munkenholtz*; Kontraktb 1718 *in Monckenholtze*; Kontraktb 1726 *Muncken-Holtz-Schifft*; U 1797 *Munkenschau*; U 1799 *Munkenskov*; Kat *Munkenhoelzung* (rettet fra *Munkenskov*). — Hører til det lyksborgske Skovdistrikt og har vel oprindelig tilhørt Ryde Kloster. Formen *Munken-* skyldes antagelig Indflydelse fra Tysk; mindre sandsynligt er det, at der foreligger et da. **Munkens-* med efterhængt, bestemt Artikel.

Niels Ostersens Lyk. HusbyTingb 1720 *Niels Osterßen Lücke*; U 1797 *Ostersens Lück, Nis Ostersens Lück*; U 1799 *Niss Ostersens Lyk.*

Nordergehege. 1790 ArkMariekirke *das Norder-Gehäge*; MarieSkyldprot *Norder- und Süder Gehege.* — Jfr. *Kieltrumkær* ovfr.

Nordertoft. Kat *Nordertoft.*

Nüelyk [*de* ˈny·əˌlỳg]. Kat *Neulück.* — Nty. *nü* „ny" (Mensing under *nie*).

Nymark [ˈnyˌma·g]. 1773 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 508 *Neumarck*; Kat *Neumark.*

Nørrelyk. 1604 SA C XII 1 Nr. 508 *de norder lucke*; U 1797 *die Norder Lycke.*

Nørremark. Kontraktb 1680 *aufm Norderfelde.*

Nørreskov. Kontraktb 1721 *Tweter-Norder Holtz.*

Polkskoppel. Kontraktb 1706 *an der Kleinen so genandten Polks-Koppell.* — Snarest af Sb. *Pølk*, hvorom se Bd. X.

Roggenacker. Kontraktb 1726 *Rocken Acker bey Waterloß.*

Roggenberg. Kat *Roggenberg.*

?Ryde. 1604 SA C XII 1 Nr. 508 *ruie.* — *Ryde*, se Bd. X.

Røland. U 1803 *Röland.* — Maaske af Adj. *rød.*

Sadenra. 1604 SA C XII 1 Nr. 508 *Sadenra.*

Sakketoft. Kontraktb 1744 *im Osterfeld der kl. Acker Sacketoft.* — Af da. Dial. *Sak* „en lille Fordybning el. Sigde i Jordsmonnet; en lille Indbøjning i en Mur el. et Dige" (Hagerup²).

Sandlyk. (Her?) U 1799 *Sandkuhl*; Kat *Sandlücke.*

Schustermachersacker. Kontraktb 1758 *Schustermachers Acker.*

Skidengab [*sgiŋˈgaf*]. Einteilung 1834 *Schieden Gafs Lüche*; Kat *Schiedengafs-Mark.* — Se *Skidengab* under Bebyggelsesnavne.

Skovgab. U 1797 *bei Schaugaff.*

Skruphøj. Kontraktb 1680 *auff schrubhüy.* — *Skrup*, se Bd. X.

Smedeled. 1761 SA C XII 1 Nr. 373 *zum Schmiedeheck im Windloch.* — Paa Flensborg-Lyksborg Vejen.

Splittenstein. Einteilung 1837 *Splittenstein.* — Forleddet er antagelig en Omdannelse af Sb. *Split(te)* „Spalte".

Stordam [ˈsdo·ɹˌdam]. C. 1604 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 508 *in meinem großen teiche*;

1606 ib. *der Grosse Teich*; U 1799, Kat *Stordamm.*

Südergehege. 1790 *das Süder Gehäge*; MarieSkyldprot 1820 *Norder- und Süder Gehege.* — Jfr. *Kieltrumkær* ovfr.

Süderholz. Kat *Süderholz.*

Søkær [ˈsʏ̀ˌkiæ·ɹ]. U 1797 *Soekier, Soekier Wiese*; U 1799 *Soekier*; Kat *Sökier.* — Se under *Søkær* i Engelsby.

Sønderlyk. Kontraktb 1680 *in der Süder Lücken*; Kontraktb 1736 *süder Lücke, die süderste große Lücke.*

Søndermark. Bericht 1771 *das Süder-Feld.*

Teglgaard Skift. U 1797 *Tielgaard Skift*; U 1799 *Tielgaarskifft*; Kat *Thielgaardskift.* — Ved Mejervig Teglværk. Sb. *Teglgaard* „Teglværk".

Tvedingmark [*twe·dəɹˈfèld*]. U 1797 *Tvedingmark*; U 1799 *Tvedtinger Feld*; Einteilung 1837 *Twedterfeld*; Kat *Twedtinger Feld.* — Af Indbyggernavnet *Tveding*; jfr. *Tvedskov* under Bebyggelsesnavne.

Twedterdamm [*twe·dəɹˈdam*]. — Se *Tved* under Bebyggelsesnavne. Jfr. *Dam* ovfr.

Wasserlooslyk. Einteilung 1836 *Waßerlooslükke*; Kat *Wasserlooslück, Wasserloos-lücke.* — Se *Vandløs* under Bebyggelsesnavne.

?Weckertoft. Sen. Tilf. i FæsteReg 1779 *We*[*ck?*]*ertoft.*

Vejrgab Lyk. U 1803 *Wehrgaf Lück*; Einteilung 1831 *Windlocherlükke*; Kat *Windlocher-Lück.* — Se *Vejrgab* under Bebyggelsesnavne.

Vestermark. Kontraktb 1726 *jm Wester Feldt*; Kat *Westerfeld.*

Vesterskov. U 1799 *Vesterskov, Vesterskov*; Kat *Westerskov.*

Østerlyk. Kontraktb 1758 *die Oster-Lücke.*

Østermaj. Kontraktb 1736 *in der Oster May.*

Østermark [ˈo·sdəɹˌfèld]. Kontraktb 1744 *im Osterfeld*; U 1797 *Östermark, im Oster Felde*; U 1799 *Östermark, Östermark bei Blocksberg, Östermark Skov, Östermarks Moos*; Einteilung 1833 *im Osterfeld*; Kat *Osterfeld.*

Østerskov [ˈo·sdəɹˌhòld]. Kontraktb 1726 *im Osterholtz*; Kat *Osterholz, Osterholzermoor.*

Tvedskov.

Achterkoppel [ˈaxdəɹˌkùbəl]. — Samme Lokalitet som *Böwerkoppel* ndfr.

Blikskov [*blìgˈhòld*]. Kat *Blickskov.* — Se under Tved.

Breedland [ˈbre·dˌland]. — Nty. *breed* „bred".

Brunthøj [*de brùndˈhy·*].

Busch [*de bùʃ*]. Kat *Busch.* — *Busch,* se Bd. X.

Böwerkoppel [ˈbø·vəɹˌkùbəl]. Kat *Obere-Lücke.* — Nty. *böwer* „øvre". Samme Lokalitet som *Achterkoppel.*

Farensmose. FlensbArmenrechn 1592—93 *Varenßmoeß.* — Stedet nævnes i Anledning af, at „Hanß Laßen sin Sohn tho S. Jurgen" har hugget „etzlige telgen van den bomen" der. Der er sandsynligvis topografisk Sammenhæng med det følgende Navn.

Farensodde [*fransˈø·də*]. JSørensenPap 87 *Farens Odde, Farnes Odde*; JSørensenK X *Farnæs*; Kat *Franz Ode, Fahrensoede.* — Se *Farensodde* under Bebyggelsesnavne. Udtalen er paavirket af Katasterformen.

Fuglsang [ˈfå·xəlˌsaŋ]. Kat *Vogelsanger Koppel.* — Har tidligere hørt til *Fuglsang*; se ovfr. under Bebyggelsesnavne.

Grosselyk. Kat *Grosse-Lücke.*

Hauslyk, Kat *Hauslücke.*

Hausstelle. Kat *Hausstelle.*

Heidekoppel. Kat *Heidekoppel.*

Heidelyk [*haidəˈlʏ̀g*]. Kat *Heideland.*

Holzkoppel. Kat *Holzkoppel.*

Huuskoppel [ˈhu·sˌkùbəl]. Kat *Hauskoppel, Haus Koppel.* — To Lokaliteter. Nty. *Huus* „Hus".

Jenkelsheck [ˈjèŋgəlsˌhèg].

Jenkelskoppel [ˈjèŋgəlsˌkùbəl]. Kat *Jenkels Koppel.* — Ved *Jenkelscheck.* Forleddet er maaske Gen. af et Personnavn.

Kleenelyk [ˈkle·nəˌlʏ̀g]. Kat *Kleine Lücke.* — To Lokaliteter. Nty. *kleen* „lille".

Kleinekoppel. Kat *Kleine Koppel.*

Klosterskov. Rodeboeck 1590 *vann dem Klosterholte*; 1734 ArkFlensb Nr. 700 *im Closterholtz*; Kat *Klosterholz.* — Enklave til Fruerlund. Jfr. *Klosterskov* under Bebyggelsesnavne.

Lehmbarg [ˈle·mˌba·x]. Kat *Lehmberg.* — Nty. *Lehm* „Ler".

Lenkekuul [ˈlèŋgəˌku·l]. — Ifl. Opt 1935 har man tidligere hentet Vand til hele Byen her. Maaske har der da været en *Lænke* til at gøre Vandspandene fast i.

Lusthuuslyk [ˈlùsdhusˌlỳg]. — Nty. *Lusthuus.* Her har tidligere ligget et Lysthus (Opt 1935).

?**Marensdam** [*ma·nˈsdam, mansˈdamsˌpùl.* Kat *Harrensdamm.* — Om *Pold* se Bd. X.

Mittellyk. Kat *Mittel Lücke, Mittel-Lücke.*

Moorlyk [ˈmo·ɹˌlỳg]. Kat *Moorlücke.*

Neuelyk. Kat *Neue Lücke.*

Norderlyk. Kat *Norder Lücke.*

Oberekoppel. Kat *Obere Koppel.*

Ooldelyk [ˈo·ləˌlỳg]. Kat *Alte Lücke.* — Nty. *oold* „gammel".

Osterkoppel. Kat *Osterkoppel.* — To Lokaliteter.

Osterlyk [*ò·sdəɹˌlỳg*].

Potteslyk. U 1797 *Pottes Lück*; U 1799 *Pottes Lyk*; Kat *Potteslück.* — Antagelig et oprindeligt **Potterslyk*, af Sb. *Potter* „Pottemager". Stedet ligger ved Mejervig Teglværk.

Rabenskoppel. Kat *Rabenskoppel, Rabens Koppel.* — Slægtsnavnet *Raben.*

Rieselwisch [ˈri·səlˌvìš]. — Nty. **Rieselwisch* „Eng, som kan overrisles".

(Her?) **Rotelyk.** SkyldprotFlensb 1729 *bey der rohten Lücke.*

Schottweg [*de* ˈšòdˌvèx]. U 1797 *an den Schottdamm.* — Vej fra Tvedskov til Engelsby. *Schottdamm* og *Schottweg*, der ofte forekommer i sydslesvigske Kilder, er sikkert af nty. Oprindelse, selv om Sammensætningerne mangler i de nty. Ordbøger. Forleddet kunde formelt være nty. *Schott* „Riegel, Verschluß", men er snarere identisk med nty. *Schott* i Betydningen „ausgeschossene, ausgeworfene Erde", og Navnets oprindelige Betydning er antagelig „opkastet og indgrøftet Vej". I et Dok fra 1777 (SA C XII 1 Nr. 372) omtales *den auf der Land Straßen nach Flensburg neu aufgeworfenen Schottdam*, og om *Skotvej* i Frøslev, Bov S., der er Navn paa en Mosevej, oplyses det, at Vejen er dannet ved, at der er kastet Jord op paa den fra begge Sider; man „skotter" en Vej op paa den Maade (DS VI 581). Fra Nty. er laant sønderjy. Dial. *Skotvej* „mindre bivej fra by til by" (Feilb. fra Agerskov). Feilb. har ogsaa fra Agerskov under Opslagsformen *skudt vej* et [*skŏt vœj*] „mest om mindre veje, med grøfter på hver side", som er samme Ord, men omtydet efter Ptcp. *skudt.* Jfr. de talrige Eksempler paa *Skotdam, Skotvej* og *Skøtvej* i nordslesvigske Stednavne, hvor ældre Former som *schöte veg* [sic] 1683 og *Schüttwegk* 1704 af *Skøtvej* i Mjolden S. (DS V 382) viser, at Omtydningen er temmelig gammel; undertiden forekommer iøvrigt ogsaa Omtydning til *Skytte-* (*Skøtvej* DS V 118, 401).

Stavnskoppel [ˈsdaunsˌkùbəl]. Kat *Stävenskoppel.* — Lille Areal ved et Hus. Jfr. m. H. t. Betydningen af *Stavn* Hagerup²: *han har bygget på fri Stavn* o: bygget Hus på ny Grund, hvor der aldrig var Hus før.

Stuvland [ˈsdu·ˌland]. Kat *Stufland.* — — *Stuv*, se Bd. X.

Süderlyk [ˈsy·dəɹˌlỳg]. Kat *Süderlücke.* — To Lokaliteter.

Tved Skov. 1647 SA A XVII Nr. 967 *Tweter Holtz*; 1767 SA C XII 1 Nr. 256 *in dem sogenanten Twedter Holtze*; U 1797 *Tvedterholz*; U 1799 *Tvedterholz, Norden Tvedterholz.* — Jfr. *Tvedskov* under Bebyggelsesnavne.

Unterekoppel. Kat *Untere Koppel.*

Westerfeld. Kat *Westerfeld.*

Westerkoppel. Kat *Westerkoppel.*

MUNKBRARUP SOGN.

Kilder.

ArkAsmusJoost	Se under Adelby S.
ArkGrumtoft	Se under Grumtoft S.
ArkMunkbrarup	Munkbrarup Sognearkiv (deponeret i Flensborg Byarkiv).
Borgerskabsreg 1594—95	Se under Flensborg.
Chronik 1898	Chronik der Kirchengemeinde Munkbrarup. Anno MDCCCXCVIII. Ms. Pastoratet, Munkbrarup. (Heri er benyttet forskellige Kirkebøger etc., der her blot citeres med Aarstal).
Dagbog 1808 ff.	Tagebuch des Hufners Hans Andresen, Ringsberg. 1808 ff. ArkMunkbrarup.
Einkunft 16. Aarh.	Jarlich Einkunfft von Ruhcloster. Slutn. 16. Aarh. SA A XVII Nr. 13.
Extract 1569	Extract aus dem kloster Rudj kloster Birck von 12 Jarß gewiße vnd vngewiße Jarliche hebung. 1569 ff. SA A XVII Nr. 13.
FlensbArmenrechn	Se under Flensborg.
Forstreg 1734 ff.	Forstregnskaber 1733—36. RA. Glycksborg Ark. F. LXXIV.
FæsteReg 1780	Feste-Register über die Munch-Brarupper Harde. 1780. SA C XII 1 Nr. 167.
GlücksbMastReg 1667	Mast Register Im Ambte Glücksburgk uff Martini 1667. RA. Glycksborg Ark. Amts-Regnskaber 1666—81.
GlücksbReg 1668	Amtsregnskab 1668. RA. Glycksborg Ark. F.
Jb 1685	Erdt Buch auß Angeln Anno 1685. SA C XII 3 Nr. 181.
Jb 1756	Erd-Buch von dem Fürstl. Glücksburg Anglischen Lehn. 1756. SA C XII 3 Nr. 181 a.
Jb 1779	Erd Buch, pro 1779. Uber das Glücksburgische Angeler Lehn. Uber das adel. Guth Nübel. Uber das adel. Guth Norgard und Uber das adel. Guth Unewadt. SA C XII 3 Nr. 182.
Jb 1781	Erd-Buch über die Ländereyen welche die ... Kätner zu Geil inne haben. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 202.
Jb 1781	Erd-Buch über die Ländereyen welche die ... Kätner zu Holnis und Drey inne haben. 1781. SA Abt 25[1] p. 199.
Jb 1781	Erd-Buch über die ... zu dem Dorffe Munckbrarup und Kragholm gehörige Ländereyen. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 18.
Jb 1781	Erd-Buch über die Ländereyen welche zu dem ... Dorfe Ringsberg gehören. SA Abt 25[1] p. 213.
Jb 1781	Erd-Buch über die ... zu Rosgarde gehörige Ländereyen. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 45.
Jb 1781	Erd-Buch über die ... zu Rüde & Iskiersand gehörige Ländereyen. 1781. SA Abt 25[1] p. 203.
Jb 1781	Erd-Buch über die ... zu Sygum gehörige Ländereyen. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 15 Fasc. 3.

Jb 1781	Erd-Buch über die ... zu dem Dorffe Ulstrup gehörige Ländereyen. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 16.
Jb 1782	Erd-Buch über die Landereyen welche zu dem ... Dorfe Rannmarck gehören. 1782. SA Abt 25[1] Nr. 13 Fasc. 7.
Jb 1782	Extract aus dem Erdbuche über die Ländereyen welche zu den ... Dorfschaften Weese und Oxbüll gehören ... 1782, und zwar über die Ländereyen welche No 96 dem Halbhufner Christian Christiansen gehören. Extrahirt im Julius 1818. SA C XII 3 Nr. 191.
Jb 1782—83	Erd Buch. Munkbrarup et Kragholm vertheilt im Jahr 1782 et 83. SA Abt 25[1] Nr. 18 Fasc. 7.
Jb 1782—83	Erd-Buch von dem ... Dorfe Ulstrup. 1782 & 1783. SA Abt 25[1] Nr. 16 Fasc. 7.
Jb 1783	Erd-Buch über die Ländereyen welche die ... Kätner zu Bockholm und Cobbelück inne haben. 1783. SA Abt 25[1] p. 198.
Jb 1783	Erd-Buch über die ... zu Geil gehörige Ländereien. 1783. Abt 25[1] Nr. 202.
Jb 1783	Extract aus dem Erdbuche von Rüde und Jskiersand vom Jahre 1783 betreffend die Hufenländereien im Dorfe Rüde. Afskr. 1836. SA C XII 3 Nr. 191.
Jb 1783	Erd Buch über die ... zu Sygum gehörige Ländereyen. 1783. SA Abt 25[1] Nr. 15.
Jb[1] 1783	Erd-Buch über die Ländereien welche die ... Käthner zu Hollnis und Drey inne haben. 1783. SA C XII 3 Nr. 186.
Jb[2] 1783	Erd-Buch über die Ländereyn welche die ... Kätner zu Holnis und Drey innehaben. SA C XII 1 Nr. 306.
Jb 1800	Auszug aus dem Munkbrarupper Erd Buch von dem Besitz des No 44 Voll-Hufners Peter Petersen. Extrahirt 1800. SA C XII 3 Nr. 191.
Jb 1843	Se under Lyksborg.
Jb u. A.	Auszug aus dem Erdbuche über Bockholm. SA C XII 3 Nr. 191.
Jb u. A.	Udtog af udat. Jordebog fra Ulstrup. SA C XII 3 Nr. 191.
Jb u. A.	Erd-Buch von Wees et Oxbüll. U. A. SA Abt 25[1] p. 210 Fasc. 8.
K 1781	Grund-Riß von den ... zu Geil gehörigen Ländereyen. 1781. SA A 4 Nr. 259.
K 1781	Grund-Riß über die Ländereyen welche zu ... Holnis und Drey gehören. 1781. SA Abt 402 A 4 Nr. 260.
K 1781	Grund-Riß von dem ... Dorfe Rosgaarde. 1781. SA Abt 402 A 4 Nr. 276.
K 1781	Grund-Riß von dem ... Dorfe Rüde. 1781. SA Abt 402 A 4 Nr. 280.
K 1781	[Fredskov, Skovsende, Tremmerup, Ulstrup, Ves]. Se under Lyksborg.
K 1781	Grund-Riß von den ... zu Sygum gehörigen Ländereyen. 1781. SA Abt 402 A 4 Nr. 296.
K[1] 1781	Kort uden Titel fra Tremmerup. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 4.
K[1] 1781	Plann von dem ... Dorfe Ulstrup. 1781. SA Abt 402 A 4 Nr. 298.
K 1782	Grund-Riß von den ... Dorfe Ranmarck. 1782. SA Abt 402 A 4 Nr. 285.
K 1782	Grund-Risz von den ... Dorfe Ringsberg. 1782. SA Abt 402 A 4 Nr. 274.
K 1782	Grund-Riß von den ... Dörfern Wees & Oxbüll. 1782. SA Abt 402 A 4 Nr. 303. (Med enkelte Varianter fra et andet Kort fra 1782: SA Abt 402 A 4 Nr. 304).
K 1782—83	Grund-Risz von dem ... Dorfe Munckbrarup & Kragholm. 1782—83. SA Abt 402 A 4 Nr. 265. (Med enkelte Tilføjelser fra et andet Kort fra 1782—83: SA Abt 402 A 4 Nr. 262).
K 1783	Grund-Riß von den ... zu Bockholm & Cobbelück gehörigen Ländereyen. 1783. SA Abt 402 A 4 Nr. 253. (Med enkelte Varianter fra et andet Kort 1783: SA Abt 402 A 4 Nr. 254).
K 1783	Grund-Riß von Holnis et Drey. 1783. SA Abt 402 B II 7.

K 1795	Carte über der sogenannte Toullesberg. 1795. SA C XII 3 Nr. 191.
K c. 1781	Grund Riß von Rosgaard. C. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 45.
KI 1782	Munck-Brarupper Kirchen Inventarium. 1782. SA C XII 2 Nr. 160 & A VI 87B 5m.
KI 1840	Entwurf zu einem rectificirtem Kircheninventar für Munkbrarup. (1840). Pastoratet, Munkbrarup. Andre Eksemplarer i SA C XII 2 Nr. 160 & A VI 87B 5m.
KR	Kirchen Buch der Kirchen zu Brarup. 1655—1779. SA C XII 2 Nr. 158.
KR[1]	Rechnung über die Munck Brarupper Kirche des Amts Flensburg. 1780 ff. & Buch des Kirchspiel Munkbrarup. 1828 ff. Pastoratet, Munkbrarup.
K u. A.	Kort u. A. fra Bokholm og Kobbellyk. SA Abt 402 A 4 Nr. 252.
K u. A.	Rids u. A. fra Holdnæs og Drej. SA Abt 402 A 4 Nr. 261.
K u. A.	Kort u. A. fra Munkbrarup. SA Abt 402 A 4 Nr. 263.
K u. A.	Rids u. A. fra Rosgaard. SA SA Abt 402 A 4 Nr. 277.
K u. A.	Rids u. A. fra Sigum. SA Abt 402 A 4 Nr. 294.
K u. A.	Kort u. A. fra Ves og Oksbøl. SA Abt 402 A 4 Nr. 301. (Med enkelte Varianter og Tilføjelser fra et andet udat. Kort: SA Abt 402 A 4 Nr. 302).
K u. A.	[Skovsende, Tremmerup]. Se under Lyksborg.
K[1] u. A.	Grundriß von einigen Ländereien ... zu Bockholmwick. U. A. Abt SA 402 A 4 Nr. 255.
K[1] u. A.	Kort u. A. fra Ranmark. SA Abt 402 A 4 Nr. 282 & 283.
K[2] u. A.	Rids u. A. fra Ranmark. SA Abt 25[1] Nr. 13 Fasc. 9.
K[2] u. A.	Rids u. A. fra Sigum. SA Abt 25[1] Nr. 18 Fasc. 8.
MarieKR	Se under Flensborg.
MarieSkyldprot	Se under Flensborg.
Prot Nr. 360	Protokol Nr. 360 i Amtsretten i Flensborg (under »nicht zu unterbringende Bücher«). Indeholder Fæstebreve fra Munkbrarup Herred. 1780 ff.
U 1769	Se under Rylskov S.
U 1781	Aufmeßungs-Protocoll über die Ländereyen welche zu dem ... Dorfe Bockholm gehören. 1781. SA Abt 25[1] p. 198.
U 1781	Bonitirungs Instrument über die sämtliche Ländereyen des ... Dorffe Munck Braderup. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 18 Fasc. 3.
U 1781	Bonitirungs Instrument über die sämtliche Ländereyen ... Rosgaarde. SA Abt 25[1] Nr. 45.
U 1781	Aufmessungs Protocoll über die Ländereyen welche zu dem ... Dorfe Ranmark gehören. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 13 Fasc. 3.
U 1781	Bonitirungs Instrument über die sämtliche Ländereyen des ... Dorffe Sychum. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 15 Fasc. 4.
U 1781	Aufmessungs Protocoll über die ... Hölzung Süder-Holz, und ein Stück von Tremmerup ... SA Abt 25[1] Nr. 4.
U 1781	Bonitirungs Instrument über die sämtliche Landereyen des ... Dorffe Ulstrup. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 16 Fasc. 3.
U 1782	Bonitirungs Instrument über ... Bockholm & Kowel-Lück. 1782. SA Abt 25[1] p. 198.
U 1782	Bonitirungs Instrument über die zu dem ... Dorfe Hollniss Gehörige Ländereyen. 1782. SA Abt 25[1] p. 194.
U 1782	Vertheilungs-Protocoll über die Ländereyen welche zu Munkbrarup und Kragholm gehören. 1782. SA Abt 25[1] Nr. 18 Fasc. 6.
U 1782	Bonitirungs Instrument über die zu dem ... Dorffe Rüde gehörige Ländereyen. SA Abt 25[1] p. 203.
U 1782	Vertheilungs-Protocoll über die Ländereyen welche zu dem Dorfe Ulstrup gehören. 1782. SA Abt 25[1] Nr. 16 Fasc. 6.
U 1782	[Skovsende, Tremmerup]. Se under Lyksborg.

U 1827	Vermessungs-Jnstrument über die Ländereyen der Hufe des Christian Hansen in Ulstrup. 1827. Afskr. SA C XII 3 Nr. 191.
U 1828	Vermessungs-Jnstrument über die Ländereyen des Käthners Christian Pugh zu Bockholm. 1828. SA C XII 3 Nr. 191.
Udregn 1781	Ausrechnungs-Protocoll über die ... zu Sygum gehörige Dismembrirte Ländereyen. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 15 Fasc. 1.
Udregn 1781	[Skovsende m. m.]. Se under Lyksborg.
Unters 1806	Untersuchung der seit der Landvertheilung im Glücksburgischen Angler Lehnsdistrict vorgefallenen Veränderungen. 1806. SA C XII 3 Nr. 184.
Udregn u. A.	Ausrechnungs Protocoll von Rosgaarde. U. A. SA Abt 25[1] Nr. 45.
Udregn u. A.	Ausrechnungs Protocoll von dem ... Dorffe Ulstrup. U. A. SA Abt 25[1] Nr. 16 Fasc. 1.
Verz 16. Aarh.	Verzeichnuß der vffkumpsten deß Ruige Closters Bircke Brarup Carspell genannt. Slutn. 16. Aarh. SA A XVII Nr. 13.
Verz 1797	Se under Hyrup S.
Verz 1814	Verzeichniß aller im Glücksburgischen Lehnsdistrict Amts Flensburg vorhandenen Herrschaftlichen Gebäude, Mühlen ... etc. 1814. SA C XII 1 Nr. 532.
Verz 1818	Verzeichniß der Trinte, Kirchspiele und Dörfer, wie auch der Rechens- und Sandmänner in der Huesbye-Harde ... Wies-Harde ... Uggel-Harde. SA C XII 1 Nr. 1.

Meddelere.

Bokholm, Sigum m. m.	Jacob Andersen, Kobbellyk, f. sts. 1869, Asmus Jessen, Ringsbergfeld, f. sts. 1850, Marcus Jürgensen, Lyksborg, f. i Bokholm 1861. Enkelte Navne efter Peter Puck, f. i Bokholm 1863. Opt. 1936.
Holdnæs	Kristian Petersen, Holdnæs, f. sts. (78 Aar gl.), Friedrich Asmussen, Holdnæs, f. sts. (72 Aar gl.). Opt. 1932—33. Nogle Navne efter Jacob Andersen (se ovfr. under Bokholm).
Munkbrarup	Johannes Stüdtje, Munkbrarup, f. sts. 1897, Lorenz Schwennesen, Munkbrarup, f. sts. 1876. Opt. 1932.
Oksbøl og Rosgaarde	Hans Asmussen, Rosgaarde, f. sts. 1878. Opt. 1932.
Ranmark	Carl Jordt, Ranmark, f. i Berrishave, Esgrus S., 1867, kom til Ranmark 1896. Opt. 1933.
Ringsbjerg	Jacob Nissen, Ringsbjerg, f. i Munkbrarup 1870, kom til Ringsbjerg 1870, Asmus Jessen, Ringsbergfeld (se ovfr. under Bokholm). Opt. 1933—36.
Rosgaarde	Se ovfr. under Oksbøl.
Ryde	Johannes Erichsen, Ryde, f. sts. 1881. Enkelte Navne efter Asmus Jessen, Ringsbergfeld (se ovfr. under Bokholm). Opt. 1933—36.
Sigum	Se ovfr. under Bokholm.
Skovsende m. m.	Jacob Andersen, Kobbellyk (se ovfr. under Bokholm), Waldemar Nissen, Lyksborg, f. sts. 1874. Opt. 1936.
Tremmerup m. m.	Christian Birckholm, Rødehus, f. i Lyksborg 1865. Opt. 1935.
Ulstrup	Peter Lund, Ulstrup, f. sts. 1877. Opt. 1933.
Ves	Christina Andresen, Ves, f. sts. 1846. Opt. 1934 eller 1935.

BEBYGGELSESNAVNE.

Amthuus, forsv. Hs [*dad amdhus*]. — Hus, hvor der boede Teglværksarbejdere; jfr. *Amthuuslyk* i Gejl. Navnet, der er af spøgende Karakter, betyder muligvis „Amtskontor"; jfr. ODS under *Amtshus*; Mensing har *Amtshuus* i Betydningen „Raadhus".

Arnklev, forsv. Mejergaard. Mejer 1648 *Arnklaw*; Mejer 1649 *Arnklou, Arnklew*; Danckw 102 Aren-Klaw; Gude 105 *Arenklau.* — Navnet opfattes af Kok II 69 som et da. **Arnklo*, identisk med vn. *arnarkló* „Ørneklo". Mejers Former har imidlertid intet at gøre med ty. *Klaue*, men gengiver et da. **Arnklev*, sammensat af Fuglenavnet *Ørn*, der i sønderjy. Sammensætninger optræder i den ikke-omlydte Form *Arn-*, og Sb. *Klev* „Strandskrænt", hvorom se Bd. X. Gaarden har ligget ved Kysten; jfr. Gude p. 104 f.: „auf einem Hügel am Wasser, wo Nicolay Pugh wohnet, sind an einem Ort in seiner Feldfluhr deutliche Merkmale von einem ehemaligen Gebäude vorhanden, und hat ohne Zweifel in alten Zeiten der Meyerhof Arenklau hier gelegen".

Ballum, Hs [*balǝm*]. Chronik 1898 *Balm.* — Oprindelig et Fattighus, bygget 1840 (Chronik 1898). Efter Naturnavnet *Ballum* i Munkbrarup.

Bawerdörp [ˈ*bå·vɔɹˌdɔ̀ɹb*]. — Navn paa en Del af Sigum. Komparativen nty. *bawer* „øvre"; Mensing (under *baben*) kender kun den omlydte Form *böwer.*

Bokholm, Lb [ˈ*bùgˌhòlm*, da. *boghǝlm* opt. paa Holdnæs]. Mejer 1648 *Böckholm*; Mejer 1649 *Böckholm, Boeckholm*; Danckw 102 *Bockholm*; Jb 1685, Gude 97 *Bockholm*; VSK *Bukholms Huuse*; Schröder I 119 *Bokholm*; Gst 1858, Trap *Bogholm*; Kok *Bokholm* (= *Fksp.*); LA *Bockholm.* — Ifl. Kok II 87 oplyses det i en Kirkebog fra c. 1700, at Bebyggelsen er opkaldt efter en Mand ved Navn *Bok*, som har boet der, men denne Tradition kan ikke være rigtig. Navnet maa sammenstilles med Naturnavnet *Bokholm, Bukholm*, der forekommer flere Steder i Nordslesvig (se Registret i DS III), og er sammensat med Dyrenavnet *Buk.* En Oplysning fra en Meddeler om, at den danske Udtale var [*bo·x-*], gaar sikkert paa en eller anden Maade tilbage til Skrivemaaden paa Gst 1858 og i Trap.

Bokholmvig, Hse [*bùgholmˈvig*]. Kontraktb 1736 *in Buckholmwick*; 1743 Ark-Flensb Nr. 700 *auff Bockholm-Wyck*; Gude 97, KR[1] 1800 *Bockholmwick*; Verz 1818 *Bockholmwieck*; Schröder I 119 *Bokholmwiek*; Gst 1858, Trap *Bogholmvig*; Kat *Bockholmwick*; LA *Bokholmwik.* — Se det foregaaende Navn.

Brunlyk, forsv. Beb. 1629 & 1690 (Chronik 1898) *Brunlück.* — Har ifl. Chronik 1898 ligget i Egnen ved Rødehus. Jfr. Naturnavnet *Brunlyk* under Ves.

Byllemose, Gd og Hse [da. ˈ*byləmos*]. Jb 1756, 1766 SA C XII 1 Nr. 523 *Büllemos* [som Persontilnavn]; VSK 1783 *Bøllemoese*; Dörfer[3] 316, Schröder II 417 *Böllemose*; Gst 1857 *Bøllemose*; Kok *Bøllemose* (*Byllemos*). — Plantenavnet *Bølle* „Vaccinium uliginosum" (se Feilb.).

Dreifeld, Hse [ˈ*draiˌfèld*]. LA *Dreifeld.* — Se det flg. Navn.

Drej, Hse [*drai*]. GlücksbReg 1668 *uffm Dreye*; 1743 SA C XII 1 Nr. 523 *auf der Dreye*; Jb 1756, Gude 103 *Drey*; 1780 SA C XII 1 Nr. 306 *auf der Drey*; VSK 1783 *Drey gaard*; Verz 1797 *Drey*; Schröder I 212 *Drei*; JensenAng 345 *am Holnisser-Drey*; Gst 1858 *Draget*; Kok *Dreg* (*å e Drej*); Kat, LA *Drei.* — *Drej*, hvorom se Bd. X, er oprindelig Navn paa den smalle Landtange, der forbinder Holdnæs med det øvrige Angel.

Danskelyk, forsv. Hs. 1787 SA C XII 1 Nr. 523 *öde Kathe oder so genannte dänische Lücke.* — Efter Naturnavnet *Danskelyk* i Bokholm.

Eskær, Hs. 1780 SA C XII 1 Nr. 160 *eine Kathe Isckier genant*; VSK 1783 *Eskiær*; Schröder I 303 *Iskjer.* — Af Trænavnet *Esk.* Ogsaa som Naturnavn; se under *Eskær* i Ryde.

Eskærsand, Hse [*èskiæ·ɹˈsand, ìšɔɹˈsand*]. KR c. 1655 *Eschersand, Escher Sand*; GlücksbReg 1668 *Eschersandt*; Verz 1797 *Jskiaersand*; Dörfer[2] 29, 199 *Eskiersand, Iskiersand*; Schröder I 443 *Iskjersand* (*Eskjersand*); Jb 1843 *Eskiersand*; Gst 1858 *Eskjærsande*; Kat *Iskiersand*; LA *Iskjersand.* — I KR c. 1655 et enkelt Hus. Ved *Eskær* ovfr.

Fiskerhytte. K 1781 *Fischer-Hütte.* — I Tremmerup.

Flæholt. Se ndfr. under *Fredskov.*

Fredskov, Hse [ˈ*fræ·dǝˌhòld, ˈflæ·ˌhòld*]. 1751 SA C XII 1 Nr. 523 *Kathe in Friede-*

holtz; Jb 1756 *Friedeholtz, Friedeholtz*; Fæste-Reg 1780 *zu Fride-Holtz*; 1787 SA C XII 1 Nr. 161 *im Frideholtz*; Dörfer[1] *Fredeholz*; 1806 SA C XII 1 Nr. 523 *Friedeholz*; Dörfer[3] 85 *Fredeholz* (*Friedeholz*); Schröder I 277 *Friedeholz*. — Naturnavnet *Fredskov*; se ndfr. under Bokholm og Fredskov. [ˈ*flæ·ˌhòld*] er Navn paa to Ejendomme, der ligger ved Skoven *Fredskov*, og Formen er sikkert en Omdannelse af et ældre [**fræ·(də)ˌhòld*].

Geilkoppel, Parcel. Chronik 1898 *Geilkoppel*. — Efter Naturnavnet *Gejlkoppel* i Rosgaarde.

Gejl, Hse [*xail*]. 1742 SA C XII 1 Nr. 523 *in der Geill*; Kontraktb 1748 *Geil*; 1753 SA C XII 1 Nr. 524, Jb 1756 *Geil*; Gude 107, 105 *Geil, der Geiler Ziegelhof*; 1780 SA C XII 1 Nr. 160 *in der Geil*; VSK 1783 *Geil huuse*; Verz 1818, Schröder I 303 *Geil*; Gst 1858 *Gejl*; LA *Geil*. — Plantenavnet *Gejl* „Gyvel". Gude p. 107 bemærker, at „das hiesiges Ortes benannte Kraut, Geil oder Pfriemenkraut, nebst der Heyde fast den mehresten Boden bedecket". Det da. *Gejl* er oprindelig laant fra Nty. (Falk-Torp EW under *Gyvel*), men naar *Geil* nu i Angel er det almindelige Ord for Planten, medens den længere mod Syd hedder *Braam* (se Mensing), beror det paa et nyt Laan til Nty. fra den da. Dial.

Godische Kate, forsv. Hs. 1780 SA C XII 1 Nr. 523 *die so genante wüste Godische Kahte in Geil*.

Haak, Gd [*hå·g*]. — I Skovsende. Nty. *Haak* „Hage" (Mensing under *Haken*); jfr. Bd. X.

Haarager, forsv. Hs. KR c. 1660 *Haar Agger*. — Maaske et oprindeligt **Haardager*, af Adj. *haard*.

Hale, Gd [*de hå·l*]. Kok *Hale* (*i æ Håhl*). — Efter Naturnavnet *Hale* i Munkbrarup.

Harbjerg, forsv. Hs. Schröder II 417 *Hasenberg*; Kok *Harebjerg* (*Hahbjerre*); Chronik 1898 *Hasenberg*. — Huset blev Aar 1900 solgt til Ejeren af Kopperfeld og nedbrudt (Chronik 1898). Se *Harbjerg* under Naturnavne i Ves.

Harkmose, Gd [ˈ*ha·gˌmo·ɹ*]. Dörfer[3] 34, 115 *Harksmoos, Harcksmoes*; Schröder II 82 *Harksmoor*; Kok *Harksmose* (*Hahksmohs*). — Efter Naturnavnet *Harkmose* i Munkbrarup. Chronik 1898 oplyser, at Gaarden er udflyttet for godt 100 Aar siden.

Hermannsbarg, Hs. [ˈ*hèɹmansˌba·x*].

Himmerigshoved, Hse [da. *hemərəsˈho·j* opt. i Hanved, *hemərəsˈhu·əj* opt. i Hyrup]. Mejer 1648 *Himmeris*; Mejer 1649 *Himeris, Himeriß*; Danckw 102 *Himmershövet*; KR c. 1655 *Himmerishoj, die Kaat bey Himmerigshoy*; KR c. 1660 *bey Himmershoy*; GlücksbReg 1668 *Himmerishoy*; 1669 RA GlycksbArk F CIV *Humereßhöe*; Jb 1685 *bey Himmers Hoey*; Kontraktb 1750 *Himmerigs Hoy*; Jb 1756, Gude 98 *Himmershoy*; K 1782 *Himmerig*; Jb u. A. *Himmerige*; VSK *Himmershoved*; 1786 SA C XII 1 Nr. 306 *Himmarckshoy*; Verz 1797 *Himmereshoi*; Dörfer[1] 26, 91 *Himmershoy, Himmelhoy*; Dörfer[2] 264 *Himmerigshode*; Schröder II 417 *Himmelshoi*; Gst 1858 *Himmershøj*; Kok *Himmerigshøved* (*Himmerishøj*); LA *Himmershoi*; Chronik 1898 *Himre* („*wie man dort sagt*"). — *Himmerig* forekommer oftere paa dansk Omraade, baade som Bebyggelsesnavn og Naturnavn; jfr. Registret i DS III. Her synes Navnet at være et oprindeligt Naturnavn (jfr. KR c. 1655 *die Kaat bey Himmerigshoy*), maaske et gammelt Skovnavn, saaledes at *Himmerigshoved* betyder „Hjørnet eller Fremspringet paa Skoven *Himmerig*" (jfr. Bd. X under *Hoved*). I Norge er *Himmerike* overleveret som Gaardnavn allerede i Middelalderen (NG I 155, V 333), medens de danske Navne synes at stamme fra nyere Tid. Navnet forekommer ogsaa i Sverige; jfr. under *Himmelriksdalen* OGB XVIII 116.

Holdnæs, Halvø, Hse [ˈ*hòlˌnìs*, da. ˈ*hoʃnəs* opt. i Hanved, *hoʃnəs* opt. i Skelde paa Broager]. Rodeboeck 1576 *jm Holdeniße*; Mejer 1648 *Holdenyß, Holde nys*; Mejer 1649 *Holdenyß*; Mejer 1650 *Holde nis*; Danckw 102 *Holdenis*; KR c. 1660 *Kötener im Holtze Holdenis*; GlücksbReg 1668 *Holnus*; Jb 1685 *Hollnis, Hollniß*; JSørensenK X *Holens*; Jb 1779 *Holdenes*; Gude 96 ff. *Holnes, Holdenes*; VSK 1783 *Holdnæs huuse*; Dörfer[1] 96 *Holdenes* (*Holnes*); Schröder I 403 *Holnis*; Gst *Holdnæs*; LA *Holnis*. — De ældre For-

mer, der findes ndfr. under *Munkbrarup*, viser, at Navnet har glda. *a* og *ld* i Forleddet, og dette kan derfor ikke være Adj. vn. *hallr* „hældende", som antaget af Svend Aakjær (Grænsevagten VI 139). Formelt mulig er Koks Forklaring (II 185), ifl. hvilken Navnet er sammensat med Vb. *holde* („*fordi Skibene der lagde til?*"), men fra Betydningens Side er den lidet tilfredsstillende. Derimod kan Forleddet, som antaget af A. D. Jørgensen (Sønderjy. Aarb. 1891 p. 32) være Gen. af Mandsnavnet glda. *Halfdan*; flere Navne paa *-næs* indeholder Personnavne, selv om det lige overfor liggende *Brunsnæs* paa Broager, som A. D. Jørgensen anfører som Parallel, er af anden Oprindelse (DS VII 116). *Halfdan* optræder i sønderjy. Kilder fra det 15. Aarh. i Formen *Holden*, idet *f*-et allerede i det 12. Aarh. er svundet, hvorved Navnet kommer med i den glda. Forlængelse af *a* foran *ld* (se Materialet i DgP). Den mest nærliggende Forklaring er dog den, at første Led er Gen. Pl. af et glda. **hald*, vn. *hǫldr* „Odelsbonde"; Navnet bliver derved en Parallel til Sognenavnet *Rinkenæs* paa den anden Side af Fjorden, idet dette Navn indeholder Gen. Pl. af Sb. glda. **rink*, vn. *rekkr* „Kriger"; se under *Rinkenæs* i Svans S., Bd. IX. I Gen. Sg. indgaar *hǫldr* i det nordiske Navn *Holderness* i Yorkshire East Riding (Ekwall i Festskr. Finnur Jónsson p. 215 ff., EPNS XIV 14 f.). Se iøvrigt Kristian Hald i DF VII 77 ff. — Det upplandske Sognenavn *Hållnäs*, som Kok anfører som en Parallel, hører ikke herhen. Det skrives 1312 *Huldancæs*; se Hellq. Sjön. I 247.

Holdnæs Færge. Kort i Henrik Rantzau, Descriptio nova 1597 *Holden hre* [ɔ: *Holdenis Vehre*]; Mejer 1648 *Fehr, Fehrhus*; Mejer 1649 *Fehr, Holdenyßfehr, Troffhauß* [sic]; Kontraktb 1760 *Hollnisser-Fehr*; Gude 103 *Holneßfehre*; Gst 1858 *Fœrge*. — Jfr. ogsaa *Nørrebro* og *Sønderbro* under Naturnavne i Holdnæs.

Johannesbarg, Kro [*jùˈhanəsˌbaˑx*]. — I Bokholm.

Jägerslust, Hs [ˈ*jœˑxəɹsˌlùsd*]. — Mellem Ringsbjerg og Langballe, muligvis i Grumtoft Sogn.

Klopp, Hse [*klùb, de klìb*]. — I Bokholm. Uklart, men Udtalen [*klùb*], der er optegnet paa Stedet, er vel den genuine; Formen [*klìb*] er optegnet i Tvedskov, Adelby S. Hvis Navnet er gammelt, kunde det maaske være ænyda. *klop* „Klods" (Kalkar efter Moth).

Kobbellyk, Hse [*kòbəlˈlỳg, kòbəˈlỳg, ˈkòbəlˌlỳg*, da. *kɔfəlˈlyg*]. GlücksbMastReg 1667 *Cobülücke*; GlücksbReg 1668 *Kohbüllücke*; Jb 1685 *Cobülücke*; 1742 SA C XII 1 Nr. 523 *Cobelück*; Jb 1756 *Cobbelück*; Jb 1779 *Cobbeluck*; Gude 97 & 102 *Cobbellück, in Koböll . . . 2 Holzkathen Cobbelück genannt*; U 1781 *Kowellück, Kowel-Lücke*; 1788 SA C XII 1 Nr. 523, KR[1] 1794 *Cobbelück*; Verz 1797 *Cobbellück*; Dörfer[1] 122 *Koppellück*; Schröder I *Kobbellück*; JensenAng 345 *Kobbellük*; Gst 1858 *Kobbelløk*; Kok *Kobøllykke* (*Kåffellyk*); Kat *Kobbelück* (rettet fra *Cobbelück*); LA *Kobbellück*. — Ifl. Gude p. 102 anlagt 1668. Har Navn efter den forsv. Bebyggelse *Kobøl*; se ndfr.

Kobøl, forsv. Beb. GlücksbReg 1668 *Cobül*; Gude 102 *Koböll* [som Marknavn]. — Af Dyrenavnet *Ko*. Jfr. m. H. t. Betydningen *Oksbøl* ndfr.

Kollenborg. Se under Husby Sogn.

Koppelheck [ˈ*kùbəlˌhèg*]. — Navn paa *Kopperfeld* ndfr.

Kopperfeld, Parcel. (Her?) 1772 (Chronik 1898) *Kohfeld*; (her?) 1776 (Chronik 1898) *Kuhfeld*; 1795 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 306, Verz 1797 *Koperfeld*; 1804 (Chronik 1898) *Coperfeld*; Unters 1806 *Koperfeld*; Dörfer[1] 122 *Kopperfeld*; 1821 (Chronik 1898), Schröder I 494 *Kopperfeld*; Jb 1843, JensenAng 345 *Koperfeld*; Kat, LA *Kopperfeld*. — Formerne 1772 og 1776 hører ifl. Chronik 1898 herhen. Ifl. samme Kilde er Navnet „nicht mehr officiel, wird auch kaum noch gebraucht"; jfr. *Koppelheck* ovfr. Efter Naturnavnet *Kopperfeld* i Ves (s. d.); i 1768 solgtes tre Parceller *in dem Koperfelde*, og det blev bestemt, at Grundene „solten ... mit Gebäuden in der Zukunft besetzet werden" (SA C XII 1 Nr. 306).

Kragholm, Gde og Hse [ˈ*kraˑxˌhòlm*]. 1624 SA A VIII Nr. 46 *Kragholm*; Reg-Flensb 1635—36, Mejer 1648, 1649 & 1650,

Danckw 102, Jb 1685, Jb 1756, Gude 97 f., VSK 1783, Schröder I 497, Gst 1858, LA *Kragholm.* — Fuglenavnet *Krage.*

Krittenborg, Hs. U 1782, Dörfer[3] 237, Schröder II 205 *Krittenburg*; Kok *Krittenborg.* — I Ryde. Samme Navn forekommer i Siversted S., Bd. IV; s. d.

Kule, Gd [*de ku·l*]. Schröder II 187 *in der Kuhle*; Kok *Kule* (*i æ Kuhl*). — Gaarden ligger i en Fordybning. *Kule,* se Bd. X.

Laasled, Hs [*slå·dən|hèg,* da. ˈ*loaslœj* opt. i Hyrup]. 1752 SA C XII 1 Nr. 524 *beym Gescloßsenen Heck*; Jb u. A. *Lohs Ley*; K 1782 *Lohsley*; Dörfer[1] 72, Schröder II 417 *Geschlossenheck*; JensenAng 344 *Geschlossenheck* (*dänisch Laasdlej*); Gst 1858 *Laasled*; Kok *Låsled* (*Låslej*); Kat, LA *Geschlossenheck.* — Hus paa Grænsen til Adelby Sogn ved Vejen fra Flensborg til Lyksborg. I den hertugelige Tid var her et Led med Laas for (Kok II 264). Oprindelig er Forleddet vel Ptcp. *laast*; jfr. Jensens Form og den moderne nty. Form [*slå·dən-*], der er Ptcp. af Vb. *sluten* (Mensing).

Laveskær, Hs [ˈ*lɑus|kœ·ɹ*]. — Efter Naturnavnet *Laveskær* i Ves.

Meierhof, Alter-, Hs, forsv. Mejergaard [ˈ*maiəɹ|hòf,* da. *æ majəhof* opt. i Hanved]. Jb 1756 *auf dem Meyer-Hof*; Verz 1797 *der alte Meierhof*; Schröder II 64, 85 *Alter-Meierhof*; JensenAng 345 *Alter Meierhof*; Schmidt 268 *den gamle Ladegaard*; Chronik 1898 *Alter Meierhof.* — Ifl. Chronik 1898 er Alter-Meierhof dannet af Wester-Ziegelhofs Jorder og omtales ofte under Navnet *Wester-Ziegelhof* (se ndfr.). Mejeriet blev 1773 flyttet til Neuer-Meierhof, men blev allerede ophævet 1783.

Meierhof, Neuer-. Se ndfr. under *Neufeld.*

Mejervig, Ml [*maiəɹˈvik*]. 1777 SA C XII 1 Nr. 523 *die Graupen Mühle bey Meyerwick*; VSK 1783 *Meyerviig M.*; Verz 1797 Meyerwick; Schröder II 64 *Meierwiek*; JensenAng 345 *die Meierwiker Mühle*; Kok *Mejervig*; Kat *Meierwieck.* — Ved *Mejervig* Teglværk i Adelby S. Møllen blev ifl. Gude p. 100 opført 1715, og Vigen hed oprindelig *Vestervig.* Navnet *Mejervig* skyldes antagelig Opkaldelse efter *Alter-Meierhof.* I det nærliggende Munkenskov i Adelby S. boede der ifl. Husby-Tingb i 1727 en Teglmester *Hans Christopher Meyer,* men dennes Navn beror vel ogsaa paa Tilknytning til Mejergaarden.

Midtkoppel, Gd [ˈ*mìd|kùbəl*]. Jb 1843 *Mitkoppel*; Kat *Mittkoppel*; LA *Miethkoppel*; Chronik 1898 *Mitkoppel* (*eigentlich Mietkoppel*); LA 1926 *Mittelkoppel.* — Efter Naturnavnet *Midtkoppel* i Tremmerup.

Mose, Hs, tidl. Teglværk [*mo·s*]. 1783 SA Abt 25[1] Nr. 4 *aufm Moos*; Dörfer[3] 245 *auf dem Moor*; Schröder II 226, Jb 1843 *auf dem Moos*; Kok *Mose* (*å æ Mohs*); Kat, LA *Moos.* — I Skovsende.

Munkbrarup, Lb [*brå·rùb,* da. *moŋgˈbrarub* opt. i Hyrup, ˈ*bra·rub* ˈ*sɔwn* opt. i Ves]. Dag? 1209 (Stadfæstelse 9/1 1255) BullDan 374 *Haldenesbrathorp*; s. Dok (c. 1400 Rydeaarb I GldaKr 115) *Holdenasbrothorp*; s. Dok (15. Aarh. Rydeaarb II GldaKr 181) *Haldenes Bratorpp*; LibCens 1462 *Holdenisbradorp*; LibCens 1462 (SRD VII 504) *Holdensbradorp*; Zinsb 1509—15 *Holdensbradorpe, Munkebradorp* (sen. Tilf.: *ist Holdesbradorp*); 1523 (1526) DiplFl II 164 *Mungelbrarup*; Slewert 1538 *braderup*; 1566 SA A VII Nr. 981 *Muncke Brarup*; Rodeboeck 1574 *Munke brarup*; Kort i Henrik Rantzau, Descriptio nova 1597 *Muncke Brarup*; Verz 16. Aarh. *Brarup*; Mejer 1648 *Mönck Braderup*; Mejer 1649 *Monckbradrup*; Mejer 1650 *Mönckbrarup, Monckbrarup*; Danckw 102 *Munck Brarup, Munck Brarup-Kirche*; MarieSkyldprot 1696 *Holdeniß Brarup*; Gude 97 f. *Brarup, Monckbrarup*; VSK 1783, Schröder II 82, Gst 1858 *Munkbrarup*; Hagerup[2] 174 *Brarr'p-Savn*; LA *Munkbrarup.* — Navnet maa sammenstilles med tre andre sydslesvigske Sognebyer: *Brarup* (25/10 1451 DiplFl I 551 *to Brodorppe*; LibCens 1462 *Bradorp*; se Bd. IV), *Nørre-Brarup* (LibCens 1462 *Nortbradorp*; se Bd. VIII) og *Sønder-Brarup* (VJb *Syndræbrathorp*; se Bd. VIII), samt med Landsbynavnet *Brarup* i Keitum S. paa Sild (Bd. I). Et Bebyggelsesnavn af samme Oprindelse ligger vel desuden til Grund for Marknavnet *Brarup Land* i Tønder (DS V 231, DS III 176). De ældste Former viser, at Forled-

det maa være et glda. Enstavelsesord, og Navnet maa have oprindelig lang Vokal. M. H. t. Vokalforkortelsen kan jævnføres det nordslesvigske *Grarup*, der synes at indeholde et Tilnavn glda. *Grā* (DS IV 112), og det nørrejy. *Nørup* (1330—48 *nythorp*; se DS VIII 97). *Brā-* maa formodentlig identificeres med det *Brā-*, som indgaar i det bekendte svenske *Bråviken* og de dermed sammenhørende Navne, bl. a. det i vn. Kilder forekommende *Brávellir*, og som ifl. den almindelige Antagelse har Relation til den stejle Fjeldskrænt paa Nordsiden af Vigen. Hellquist (Sjön. I 72 f., jfr. SEO[2] p. 106) antager, at der her foreligger et Adj. **brā(r)* „brat, høj", germ. **branha-*, i Aflydsforhold til Stammen i Ordet *Bringe*, medens Axel Olrik (NoB 1914 p. 307) som en anden Mulighed nævner, at der kunde foreligge et Sb. *brā* med Betydningen „Rand, Kant", identisk med glda. *brā* „Øjenlaag", vn. *brá* f. „Øienlaagenes Haarbesætning" (Fritzner). Olriks Forslag har fundet Tilslutning fra flere Sider (se Litteraturhenvisningerne hos Franzén, Vikbolandet p. 50), men Franzén (l. c.) har med Rette fremhævet, at det nævnte Ord næppe kan have Betydningen „Rand"; det maa høre til germ. **brehan* „glimte, bevæge sig hurtigt", idet den gamle Betydning er „Øjenlaag" eller „Øjenvippe", ikke „Bryn" som antaget af Olrik. Om der ved Siden af har eksisteret et ubeslægtet **brā* med Betydningen „Rand", der eventuelt kunde foreligge i sv. Dial. *brå* „Kant paa Kulmile" og da. Dial. *Braa* „Tagskæg" lader Franzén være uafgjort, men i gamle Stednavne finder han det afgjort rimeligst at gaa ud fra det af Hellquist foreslaaede Adj. Et Ord med den nævnte Betydning vil ogsaa kunne passe paa Naturforholdene ved de sydslesvigske *Brarup*'er. *Munkbrarup* ligger højt med ret stejle Skrænter ned mod Brarup Aa, der løber lige forbi Byen, ved *Nørre-* og *Sønder-Brarup* er der højtliggende og bakket Terræn, og ogsaa ved *Brarup* i Kær H. og paa Sild kan Betydningen forenes med Terrænforholdene. Det sandsynligste er dog, at det ikke er Adj., men en Substantivering heraf, der indgaar som Forled. I ældre Tid hed Sognet *Holdnæs-Brarup* efter *Holdnæs* ovfr. (s. d.), til Forskel fra *Nørre-* og *Sønder-Brarup*. Den senere Tilføjelse *Munk-* sigter til, at største Delen af Sognet hørte under Ryde Kloster.

Nedderdörp [ˈnæːrəˌdɔ̀ɹb]. — Del af Sigum. Af Komparativen nty. *nedder* „nedre" (se Mensing); jfr. *Bawerdörp* ovfr.

Neufeld, Parcel, forsv. Mejergd. Gude 97, 113 *Meyerhof in Neuenfeld*; Verz 1797 *Neufeld*; 1798 SA C XII 1 Nr. 398 *bei dem Neufelder Meierhof*; Dörfer[1] 141 *Neuer-Meierhof*; KR[1] 1809 *Neufeld*; Verz 1818 *Neufeld eine Parcelenstelle, auch der neue Meierhof genannt*; Schröder II 85 *Neufeld, Neuer-Meierhof*; Jb 1843 *der Neufelder Hofplatz*. — Vistnok efter Naturnavnet *Nymark* i Skovsende. Jfr. det flg. Navn samt ovfr. under *Alter-Meierhof*.

Nygaard, forsv. Gd. 1623 SA A VIII Nr. 46 *Nygaard*; Gude 113 *Nygard, in dem Neuenfeld vorhin Nygaard geheissen*; Kok *Nygaard*. — Gaarden har ifl. Gude l. c. ligget ved Neufeld, og paa hans Tid kunde man endnu tydelig se Grundstenene af det gamle Hussted. Dok fra 1623 oplyser, at „vngefehr vor 60 Jaren, Alß H: Christen Erstlichen tho dissem Karcke vnd Karspell geeschett vnd vociert wart, hadde he sin Residenz, vnd Presterlichen Sitz vnd Whaninge in dem schonen Egen vnd Velde, so mit Namen wart genennet *Nygaard*". Hos Kok optræder *Nygaard* som Marknavn.

Oksbøl, Lb [ˈògsˌbə̀l, da. ˈɔwsbøl opt. i Hanved og paa Holdnæs]. 1622 SA A VIII Nr. 46 *Ousbull*; Mejer 1649 *Ousbüll*; Danckw 102 *Ousbyl*; Kontraktb 1724 *Ausbüll*; VSK 1783 *Ousbøl*; Schröder II 150 *Oxbüll* (*Ausbüll*); Gst 1858 *Oxbøl*; Kok *Oksbøl* (*Åvsbøl*); LA *Oxbüll*. — *Oksbøl* forekommer som Sognenavn paa Als og som Landsbynavn i Gammel-Haderslev S., Haderslev H. og i Aal S., V.-Horne H.; desuden forudsættes vel et Bebyggelsesnavn af samme Oprindelse i Marknavnet *Ovsbøl Ager* DS III 30. Paa svensk Omraade forekommer Navnet to Gange i Jämtland (1460 *Vxabøle*, 1568 *Oxeböle*; se Nordlander i ANF XXIII 287), og af samme Oprindelse er vistnok norsk *Oksebøl* (NG XVI 379 f.). I DS IV 27 og VII

393 er det formodet, at Forleddet kunde være Dyrenavnet *Okse* anvendt som Personnavn, og som et Personnavn tolkes det ogsaa af Svend Aakjær (Grænsevagten VI 235). Ogsaa de jämtlandske og — med Tvivl — det norske Navn forklares paa denne Maade (Nordlander og NG l. c.). Den store Udbredelse gør det imidlertid usandsynligt, at Forleddet er et sjældent Personnavn. Det maa være Dyrenavnet *Okse*, glda. *uxi*, der direkte indgaar i Navnene; jfr., at Ordet forekommer i den gamle Gen. Pl.-Form *uxna* i Landsbynavnet *Oksenbøl* i Vestervig S., Refs H., der kan sammenstilles med det shetlandske *Oksnabøl* (Shetl. Stedn. p. 140). M. H. t. Betydningen kan desuden jævnføres Navne som *Kobøl* ovfr., *Rubølled* ndfr., *Studebøl* i Kappel S. (Bd. VIII) og — med en anden Endelse — det danske *Oksby* og det norske *Yksnebø* (NG X 90). Maaske forudsætter *Oksbøl*, *Oksenbøl* ligefrem et gammelt Appellativ **ux(n)abōli* med Betydningen „Oksestald".

Oxbüllfeld. Chronik 1898 *Oxbüllfeld.*

Petersilienstraat [*peˑdəɹˈsìliənˌsdrå·d*]. — Vej i Munkbrarup By. Navnet er sikkert spøgende og maa sammenstilles med det danske Gadenavn *Persillegade*, der bruges om ubrolagte Gader af landlig Karakter (Hugo Matthiessen, Gamle Gader p. 20). Dette Navn er almindeligt rundt om i Nordslesvig, hvor det sikkert skyldes Opkaldelse efter den bekendte *Persillegade* i Aabenraa. Der er ingen Grund til at tro, at det skulde være en Omtydning af et oprindeligt **Parcelgade*, som formodet DS V 485.

Philipshof, Mejergaard. Mejer 1648 *Philippshoff*; Mejer 1649 *Philipshoff*; Danckw 102 *Philipshoff ... zuvorn Rußgarde*; DAtl VII 873 *Philippshof*; Dörfer[1] 178 *Rosgaarde* (*Philippshof*). — Et andet Navn paa *Rosgaarde* ndfr. Formodentlig opkaldt efter Hertug *Philip* af Lyksborg (1584—1663).

Pugum, Hse [*puxùm*]. Mejer 1648 & 1649 *Pugen*; Danckw 102 *Pügen*; Gude 97, 103 *Pugum, Pugen*; Schröder II 166 *Pügen.* — Se *Pugum* under Naturnavne i Fredskov.

Quellental, Hs [ˈ*kwèlənˌtå·l*]. Oldekop V 41 *Quellental.*

Ranmark, Lb [ˈ*ranˌma·g*, ˈ*raˌma·g*, da. ˈ*raŋmarəg* opt. i Hyrup]. Rodeboeck 1562 *Randemarck*; Borgerskabsreg 1594—95 *Rendemarck*; Mejer 1648 & 1649, Danckw 102 *Randemarck*; Jb 1685 *Randmarck*; Gude 97f. *Ranmarck, Randmarck*; VSK 1783 *Randmark*; Dörfer[1] 171, Schröder II 173, Gst 1858 *Ranmark*; Kok *Randmark*; LA *Ranmark.* — Da de fleste sønderjy. Navne paa *-mark* er sammensat med Personnavne, er Forleddet maaske, som antaget af Steenstrup (NoB 1914 p. 129) og Svend Aakjær (Grænsevagten VI 236), et Mandsnavn glda. **Randi*, der ogsaa formodes at indgaa i Sognenavnene *Randbøl* i Tørrild H. (jfr. DS VIII 101) og *Randlev* i Hads H. (Aakjær l. c.). Navnet kunde være identisk med runesv. *ranti* og beslægtet med *rantr* paa den hallandske Getinge-Sten; se K. G. Ljunggren i ANF XLVII 231 f. og Jacobsen-Moltke Sp. 697. En anden Mulighed er dog, at Forleddet, som antaget af Kok II 314, er Sb. *Rand*, der indgaar i sv. og no. Stednavne i Betydningen „Aas, Jordryg"; se OGB I 252 og MM 1921 p. 140. En saadan Betydning vilde passe fortræffeligt paa Naturforholdene ved Randbøl, der ligger paa Randen af et Højdeplateau med stejle Skrænter ned mod Vejle Aa, og kunde ogsaa passe paa det bakkede Terræn ved Ranmark.

Ranmark, Sønder-, Hs. KR c. 1660 *Süder Rande*[ß].

Rehof Teglgaard. VSK 1783 *Rehof Teglgaard*; Dörfer[3] 132 *2 Ziegeleien, von welchen eine die Rehhofsche heißt.* — Paa Holdnæs. *Johann Andreas Rehhoff* nævnes som „Ziegelmeister" paa Holdnæs i Jb 1783.

Ringsbergfeld, Hse [*rìŋsbaˑxˈfèld*]. Kat, LA *Ringsbergfeld.*

Ringsbjerg, Lb [ˈ*rìŋsˌbaˑx*, da ˈ*reŋsbjerə* opt. i Hyrup]. RegFlensb 1483 *Ringhesberge*; RegFlensb 1499 *Ringeßberg*; Rodeboeck 1563 *Ringßberch*; 1622 SA A VIII Nr. 46 *Ringeßberch*; Mejer 1648 & 1649, Danckw 102 *Ringsberg*; VSK 1783 *Ringsbierg*; Schröder II 187 *Ringsberg*; Gst 1858 *Ringsbjerg*; Hagerup[2] 174 *Ringbjirre*; LA *Ringsberg.* — Samme Navn forekommer i Sædder S., Bjæverskov H. (8/6 1336 *Rings-*

byærgh). Forleddet er muligvis, som antaget i DgP Sp. 1170, Mandsnavnet glda. *Ring*. Svend Aakjær (Grænsevagten VI 237) antager, at Forleddet er Sb. *Ring*, og tænker sig, at Navnet kunde sigte til Oldfund eller gammel Soldyrkelse.

Rosgaarde, Parceller [*ròsˈxåˑɹ*, da. *rosˈgåˑə* opt. i Ves]. Rodeboeck 1567 *tho Rußgarde, tho Roeß garden*; FlensbArmenrechn 1593—94 *Russchar*; Jb 1685 *Rußgard*; Gude 90, 99 *Rusgaard, Rus oder Rosgaarde*; VSK 1783 *Riisgds huuse*; Dörfer[1] 178 *Rosgaarde* (*Philippshof*); Schröder II 202, Gst 1858 *Rosgaarde*; Kok *Rodsgård*; Kat *Rosgaarde*; LA *Rosgaard*. — Den nuværende Bebyggelse er opstaaet ved Parcellering i 1755 af en tidligere Mejergaard (Gude p. 99), der ogsaa hed *Philipshof* (se ovfr.). Forleddet er ifl. Svend Aakjær (Grænsevagten VI 237 f.) et til vn. *Hrútr* svarende Mandsnavn, men Navnet hænger vel snarere sammen med *Rubølled* ndfr.; s. d. Efterledstrykket bekræftes af Kok II 322 og Hagerup[2] p. 133.

Rosgaarde Mark. Jb u. A. *auf Rosgaarder Feld*; 1789 ArkAsmusJoost *auf Rosgarder-Feldt*.

Rubølled, Hs, Kro [*ruˑbəˈlai*, da. *rubəˈlæj* opt. i Hanved]. 1550 SA A XVII Nr. 933 *Rubull*; Danckw 102 *Rubeley*; 1753 SA C XII 1 Nr. 523 *Rubbeley*; Gude 98, Verz 1797 *Rubeley*; Schröder II 150, 204 *Rubeley, Rubelley* (d. i. *Rubel-Heck*); JensenAng 326 *Rubelei*; Kok *Rudbølled* (*Rubbellej*); Kat *Rubelei*; LA *Rübelei*. — Ved Vejen mellem Oksbøl og Rosgaarde. Ifl. Gude p. 98 f. betyder *Rubeley* „eigentlich das Hecke bey *Ruby* welches in alten Zeiten ein Dorf von 8, aber nicht vollen Hufen, gewesen und eingegangen ist, nachher theils nach Oxbüll und Wees, theils aber nach dem Meyerhofe Rusgaarde verleget worden". Schröder II 202 opfører Landsbyens Navn som *Rubüll* (*Rubye*), og at *-bøl* er den oprindelige Form fremgaar dels af det ovfr. citerede Dok fra 1550, dels af Tilnavnet *Rupell, Ruppell*, der optræder i Munkbrarup S. i Jb 1685. Forleddet i *Rubøl* er snarest Dyrenavnet vn. *hrútr* „ugildet Væder" (Fritzner). Ordet forekommer ifl. Hellquist (Xen. Lid. p. 97) i det fsv. Tilnavn *Rut*, der ogsaa kendes fra Danmark, og et til vn. *Hrútr* svarende Døbenavn forekommer muligvis paa Vordingborg-Stenen (Jacobsen-Moltke Sp. 273). *Rubøl* er i saa Fald en Parallel til *Oksbøl*, der er sammensat med Ordet *Okse*; se ovfr. Af samme Oprindelse er antagelig det nordslesvigske *Rudebøl* i Højer Lands. (21/5 1444 (RegChrI) *Rutebul*), der i DS V 266 antages at indeholde et ellers ukendt Mandsnavn **Rūti*, en svagtbøjet Sideform til det ovfr. omtalte *Hrútr*. Da en Del af den forsvundne Landsby ifl. Gude er lagt ind under *Rosgaarde*, er det en nærliggende Tanke, at der er Sammenhæng mellem de to Navne. *Rosgaarde*, i ældre Kilder ofte skrevet *Rus-*, gaar snarest tilbage til et **Ru(de)sgaarde*, der er Ellipse for **Ru(de)bølsgaarde*; jfr. Efterledstrykket.

Ryde, Lb [*ryˑdə*, da. ˈ*ryrə* opt. i Hyrup]. Mejer 1648, 1649 & 1650, Danckw 102 *Rude*; VSK 1783 *Ryde*; Schröder II 205 *Rüde*; Gst 1858 *Rydde*; Kok *Ryde* (*Folkespr. Ryrre*); LA *Rüde*. — Se under *Ryde Kloster* i Lyksborg.

Rydeled, Hse [*ryˑdəˈhèg*]. 1772 SA C XII 1 Nr. 523 *bey Ruder Heck*; Dörfer[1] 179 *Rüderheck*; KR[1] 1828 *bei Rüdeheck*; Schröder II 205 *Rüderheck*; JensenAng 344 *Rüder-Heck, auch Krittenburg genannt*; Kat *Rüdeheck, Rüderheck*; LA *Rüderheck*. — Paa Grænsen mellem Ryde og Lyksborg; hos Schröder et enkelt Hus. Jfr. *Krittenborg* ovfr.

Rødehus, Hse [*roˑdənˈhuˑs*]. KR c. 1660 *das Rothe Hauß*; GlücksbReg 1668 *in dem Rothenhaus*; Kontraktb 1715 *beym Roden Hauß*; 1727 (Chronik 1898) *beim roten Haus bei Rosgaard*; 1751 SA C XII 1 Nr. 524 *im Rothen Hause*; Jb 1756 *im Rohten Haußе*; U 1769 *Westen rothen Haus*; Gude 100 f. *das rothe Haus*; Verz 1797, Schröder II 417 *Rothenhaus*; Gst 1858 *Rødehus*; Kok *Rødhus* (*Røhus*); Kat, LA *Rothenhaus*. — Materialet viser, at der foruden det nuværende Rødehus ved Vejen fra Flensborg til Lyksborg har ligget et andet paa Grænsen mellem Rosgaarde og Rylskov. Det førstnævnte er ifl. Gude l. c. et tidligere Jægerhus, der har Navn efter sit røde Tegltag.

Sandrum, forsv. Gd. Gude 101 *Sandrum*.

— Gaard ved Vesterværk i Tremmerup, „wo vorhin ein Hufner gewohnt, dessen Hofstelle schon vorlängst abgebrochen, und wo bey einem kleinen Wasserfluß, so aus Westerwerkmoor kommt, auf einen Berg die Grundsteine von einem alten Wohnplatz noch kürzlich anzutreffen waren, und wo noch jetzt die Aepfelbäume in der alten Hofstätte zu sehen sind“ (Gude). Af Sb. *Sand* og *Rum*, hvorom se Bd. X. Stedet har ikke ligget langt fra *Sandvig* ndfr.

Sandvig, Hse [*sanvix*, ˈ*sandˌvix*]. Jb 1685 *Sandwig*; 1746 (Chronik 1898) *bei Sandewieck*; Jb 1756 *Sandwig*; 1762 SA C XII 1 Nr. 524 *bey Sandwich ... belegene ... Kate*; Gude 102 *Sandwich*; VSK *Sandwig M.*; Verz 1797 *Sandwig*; Dörferˡ 26, 182 *Sandwik, Sandwig*; Schröder II 216, JensenAng 345 *Sandwig*; Gst 1858 *Sandvig*; LA *Sandwig*. — Den paa VSK afsatte Mølle er ifl. Gude p. 102 opført 1753.

Sigum, Hse [*siˑxùm*]. Rodeboeck 1567 *Nedder Sigum*; 1622 SA A VIII Nr. 46 *Sygum*; 1654 ArkGrumtoft Nr. 153 *Siegum*; GlücksbReg 1668 *Sygum*; Jb 1685 *Siegum, Sygum*; 1692 ArkGrumtoft Nr. 153 *die Beyde wyst gelegte Bohlen Sygum genant*; Jb 1756 *Sygum*; Gude 104 ff. *Sichum, Sygum, Sichen, Sikkum ... in alten Zeiten wurde diese Gegend Niedersichum genannt*; VSK 1783 *Sigem*; Dörferˡ 199 *Sigum*; Verz 1818, Schröder II 344 *Sygum*; JensenAng 346 *Siegum*; Gst 1858 *Sigum*; LA *Siegum*. — To Bol, der blev lagt ind under Freienwillen i Grumtoft S. 1692 og parcelleret 1755 (Gude p. 106). Dat. Pl. af Sb. *Sig*, hvorom se Bd. X. Den af Svend Aakjær (Grænsevagten VI 239) anførte Form *Siggem* fra 1411 hører ikke herhen, men er et tysk Slægtsnavn (*Marquard van Siggem* DiplFl I 185).

Sigumlund, Hse [*siˑxùmˈlùnd*]. 1782 SA C XII 1 Nr. 524 *Sygumlund*; c. 1792 ArkGrumtoft Nr. 153 *Lund*; Dörfer³ 291, Schröder II 344 *Sygumlund*; LA *Lund*; Chronik 1898 *Siegumlund*. — Efter Skoven *Sigum Lund*; se under Naturnavne i Sigum.

Skidenhulvej, Hse [*ʃiˑnˈhòlˌvèx, ʃidənˈhòlvèx*]. Jb 1685 *Schiden Holweg*; 1751 SA C XII 1 Nr. 524 *Kathe in Schiedenhollweg*; Jb 1756 *Schiedenholweg*; Gude 92 ff. *Schiedenhollweg*; K 1781 *Schiedenholweg*; Dörferˡ 26, 185 *Skidenholwei, Schiedeholweg* (*Skideholwey*); Schröder II 226 *Schiedenhohlweg*; Gst 1858 *Skidenhulvej*; LA *Schiedenhohlweg*.

Skovsende, Hse, Teglværk [*ʃausˈèn*, da. *sgɔwsˈæˑn* opt. paa Holdnæs]. GlücksbReg 1668 *Schous Ende*; Jb 1685 *Schaus Ende*; Jb 1756 *Schausende*; Gude 102 *Schauesende*; VSK 1783 *Skovsende Huuse*; Dörferˡ 26, 184 *Schausende, Schauesende*; Schröder II 223 *Schausende*; Gst 1858 *Skovsende*; Kok II 351 *Skovsende* (*Skovsæhn*); LA *Schausende*. — Ved Kysten Nord for Fredskov. Efterledstrykket bekræftes af Hagerup² p. 133.

Slott, Hs [*dad slòd*]. — Nty. *Slott* „Slot“. Spøgende Navn paa et gammelt Hus med to Arbejderboliger i Skovsende.

Svenaa, Hse [*swènau, swènˈau, ʃwènˈau*]. 1756 (Chronik 1898) *Schwenne Aue*; Jb 1756 *Schwennaw*; Gude 102 *Schwennau*; FæsteReg 1780 *Schwenau*; VSK 1783 *Svendaae Teglgd*; 1792 (Chronik 1898) *Schwennau*; Dörferˡ 195, Verz 1818 *Schwenau*; Schröder II 256 *Schwenaue*; Gst 1858 *Svendaa*; Kat *Schwennau*; LA *Schwenau*. — Se *Svenaa* under Naturnavne i Skovsende.

Sønderskov, Hs [ˈ*syˑdəˌhòld*]. KR c. 1660 *Süderschow*; GlücksbReg 1668 *im Süd.sch.*(?); Jb 1685, 1742 SA C XII 1 Nr. 524 *Süderschau*; Gude 97 *Suderschau*; KI 1782 *Süderholtz*; Dörferˡ 216, LA *Süderholz*. — Efter Naturnavnet *Sønderskov* i Tremmerup.

Troldkær. KRˡ 1828 *Trollkier*. — Antagelig efter Naturnavnet *Troldkær* i Tremmerup.

Tullesbjerg, Parcel [ˈ*tulisˌbaˑx, tulsˈbaˑx*]. 1776 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 523, Jb 1779 *Toulis Berg*; U 1781 *Tulesberg*; K 1795 *Toullesberg*; Verz 1797 *Toulisberg*; 1798 (Chronik 1898) *Tulsberg*; Dörfer³ 29, Schröder I 119, JensenAng 345 *Toulisberg*; Kat *Touhlisberg*. — Navnet *Tullesbjerg* forekommer paa tre Steder i Nordslesvig, i Halk, Løjt og Felsted Sogne, hvor det antages at indeholde det sønderjy. Mandsnavn *Tulle* (DS IV 131, DS VI 243, DS VI 443, 445). Forklaringen er imidlertid usandsynlig, da Navnet i alle tre Tilfælde udtales med Efter-

ledstryk og ligesom i Munkbrarup S. forekommer i Forbindelse med andre Sammensætninger med samme Forled (i Halk S. *Tulleshole*, i Løjt S. *Tulleshøj* og i Felsted S. *Tullesgaard* og *Tullesløkke*). Dette Forhold tyder bestemt paa, at *Tulles-* indeholder et selvstændigt Stednavn. Som en Mulighed kan nævnes, at dette kunde være et glda. **Tūlith*, sammensat af den gl. Neutrumsform af Talordet *to* og Pl. af Sb. *Led*, glda. *lith*.

Tullesdam, Kro. Dörfer[3] 29 *Waterpött oder Toulisdamm*; Schröder I 119 *Toulisdamm* (*Waterpött*). — Efter Naturnavnet *Tullesdam* i Bokholm. Jfr. under det foregaaende Navn.

Tullesfeld, Parcel. Dörfer[3] 29, Schröder I 119 *Toulisfeld*. — Efter Naturnavnet *Tullesmark* i Fredskov. Jfr. ovfr. under *Tullesbjerg*.

Ulnæs, forsv. Beb. 1689 (Chronik 1898) *Ulnis*. — Efter Naturnavnet *Ulnæs* i Skovsende.

Ulstrup, Lb [*ùlsdrùb*]. Schötebock 1519 *Vlsterup*; Mejer 1648 & 1649 *Vlstrup*; Danckw 102 *Ulsterup*; Gude 98 *Ulstrup*, *Olstrup*; VSK 1783, Schröder II 396, Gst 1858, LA *Ulstrup*. — Af Mandsnavnet glda. *Ulf*.

Ulstrupfeld, Hse [ˈ*ùlsdrùbˌfèld*]. 1828 SA C XII 3 Nr. 191, Jb 1843, Kat, LA *Ulstrupfeld*.

Vaarbjerg, Hse [ˈ*vå·ɹˌba·x*]. (Her?) 1705 (Chronik 1898) *Waterberg*; Jb 1756 *Waarberg*; Gude 97, 105 *Waarberg*, *Waarburg*; K u. A. *Warbierre*; U 1781 *Wahrberg*; Kappel SH 24H *Wahrborg*; Dörfer[3] 29, 313 *Wreberg*, *Warberg*; Schröder I 119, JensenAng 346 *Waarberg*; Kok *Varbjerg* (*Fkspr.*: *Vårbjerre*); Kat *Wahrberg*; LA *Waarberg*. — Oprindelig et enkelt Hus paa en Bakke ved Kysten. Af Sb. glda. *warth* „Vagt" (Kalkar IV 743), vn. *vǫrðr* m. „Vagt, Vagtpost". En Tradition om Navnets Oprindelse er bevaret hos Kappel SH 24 H: „soll die Stelle sein wo man in Alten Zeiten that Aufpassen wenn See-Räuber kämen und Landen wollten". Af samme Oprindelse er det nordslesvigske Gaardnavn *Vaarbjerg* i Kværs S. (DS VI 501) og Naturnavnet *Vaarbjerg* paa Als (DS VII 220). I Nørrejylland forekommer *Vaarbjerg* som Landsbynavn i Nørresundby Lands., Kær H. (udat. 1202—41 (Vitskølb.) *Wordberg*).

Vaardal, Hs. Verz 1797 *Waardahl*. — Der er muligvis topografisk Sammenhæng med det foregaaende Navn.

Wasserkobo. Gude 102 *Wasserkobo*. — Ifl. Gude Navn paa Egnen ved Skovsende og Kobbellyk, hvor der i gamle Dage laa en Gaard ved Kysten; *-kobo* er vel identisk med *Kobøl* ovfr.

Waterpütt, Kro [ˈ*vå·dəɹˌpỳd*]. Dörfer[3] 29 *Waterpött oder Toulisdamm*; Schröder I 119 *Toulisdamm* (*Waterpött*); Kat *Waterpött*. — Nty. *Waterpütt* (Mensing fra Angel), her formodentlig Oversættelse af et da. **Vandpyt*. Jfr. *Tullesdam* ovfr.

Venemose. 1685 & 1697 (Chronik 1898) *Weenmoss*. — I Chronik 1898 formodes det, at Formen enten er Fejl for *Vesmose* ndfr. eller er det gamle Navn paa *Byllemose*. Det er vel mere sandsynligt, at Bebyggelsesnavnet hænger sammen med Naturnavnet *Venemose Lyk* i Gejl; s. d.

Ves, Lb [*ve·s*, da. *ve·s*]. RegFlensb 1483 *Wese*; RegFlensb 1499 *Weße*; Schötebock 1518 *Weße*; Rodeboeck 1567 *Weese*; Mejer 1648 & 1649 *Wees*; Danckw 102 *Waes*; VSK 1783 *Vees*; Schröder II 417 *Wees*; Gst 1858 *Ves*; Hagerup[2] 30 *Vehs*; Kok *Vese* (*Vehs*); LA *Wees*. — Sb. glda. **wisa* „Sump"; se under *Veseby* i Hyrup S. Det er den store Mosestrækning Syd for Byen, der har været navngivende.

Vesmose, forsv. Hs. KR c. 1660 *Wees Moes*; 17. Aarh. (Chronik 1898) *Wees Moos*. — Efter Mosen, der i Kat kaldes *Grosse-Moor* og i ældre Kilder *Præstensmose*; se under Naturnavne i Ves.

Vesris, Hse [*ve·sˈri·s*, da. *ve·sˈri·s* opt. i Hanved]. KR c. 1660 *Wees kies* [sic]; Jb 1756 *Weßries*; 1758 SA C XII 1 Nr. 524 *zu Wees Riesse*; Verz 1797 *bei Weesries*; Schröder II 417 *Weesries*; JensenAng 344 *auf Weesriesfeld*; LA *Weesries*. — Efter Skoven *Vesris*; se under Naturnavne i Ves.

Vesternæs. MarieKR[3] 1570 *tho Westernes im Ruikloster holthe*. — Ifl. Gude p. 100 hed Egnen ved *Westerwick* (se under Naturnavne

i Tremmerup) „in vorigen Zeiten *Westernes*, wo ein Hufner gewohnt, der den *Wester Ziegelhof* besessen".

Ziegelhof, Oster-, forsv. Teglværk. Extract 1569 *vom oester Ziegelhoue*; Einkunft 16. Aarh. *der oster Ziegelhoff*; Verz 16. Aarh. *der oster Tegelhoue*; GlücksbReg 1668 *beim Oster Ziegelhoeffe*; Jb 1685 *der Oster Ziegelhof*. — Laa ifl. Gude p. 104 ved Sigum, men blev nedbrudt i 1654 og flyttet til Krammark paa Broager. I GlücksbReg 1668 nævnes det ogsaa som „Anno 1654 wüst gelegt".

Ziegelhof, Wester-, forsv. Teglværk. Rodeboeck 1563 *Rukloesters Tegelhaue*; Extract 1569 *vom wester Ziegelhoue*; Einkunft 16. Aarh. *der wester Ziegelhoff*; Verz 16. Aarh. *Tegell houe*; Mejer 1648 *Thegelhoff, Zigelhof*; Mejer 1649 *Thegelhoff, Tegelhoff*; Mejer 1650 *Tegelhoff*; Danckw 102 *Ziegelhoff*; KR c. 1660 *der Wester Ziegel-Hoff*; Jb 1685 *Wester Ziegelhoff*; 1745 (Chronik 1898) *Wester-Ziegel oder Majerhoff*; Jb 1756 *Wester Ziegelhoff*. — Blev ifl. Gude p. 100 nedbrudt 1692 og lagt under Mejergaarden; jfr. ovfr. under *Alter-Meierhof*.

NATURNAVNE.

Bokholm.

Appelhof. Kat *Appelhof*. — Nty. *Appelhof* „Abildgaard".

Augustlyk [ˈ*auxùsd*ˌ*lỳg*]. Kat *Augustlyk*. — Ifl. Opt 1936 efter en tidligere Ejer *August Petersen*.

Bagskov. 1783 SA Abt 25[1] Nr. 2 *Holzgrund Bag-Sckau genant*.

Barland. U 1781 *Baarland*; U 1782, K 1783 *Bahrlan, Barlahn*; Jb 1783 *Barland*; Unters 1806 *Baarland*; Kat *Borbon*. — Af Adj. *bar*, enten i Betydningen „træløs" eller i Betydningen „fattig, mager" (se Feilb.). Stedet støder op til *Sandkoppel* ndfr. Samme Navn forekommer paa Broager (DS VII 130).

Bergkoppel. Kat *Bergkoppel, Grosse Bergkoppel*. — Fire Lokaliteter, den ene identisk med *Vesterbjerg* ndfr.

Bjerglyk [ˈ*ba·x*ˌ*lỳg*]. U 1781, K 1783 *Bierrelück*; Kat *Berglyk*. — Tre forskellige Lokaliteter.

Bokholmkoppel. (Her?) GlücksbReg 1668 *Bockholmäcker*; Kat *Bockholmkoppel*. — Samme Lokalitet som *Vilhelmslyk* ndfr. Se *Bokholm* under Bebyggelsesnavne.

Bokholm Kær [*bùghòlm*ˈ*kiè*]. U 1781, K 1783 *Kier*; Kat *Bockholmkjaer*. — *Kær*, se Bd. X.

Bokholm Skov. U 1781 *Bockholmskou*; K 1783 *Bockholmskov*; 1784 SA Abt 25[1] Nr. 2 *Bokholm-Schau*.

Bokholm Vig. K 1783 [Holdnæs] *Bockholm Wiek oder die Ost-See*; 1827 SA C XII 1 Nr. 413 *Bockholms-Wick*; JensenAng 17 *Bockholmwik*. — Jfr. Bebyggelsesnavnet *Bokholmvig*.

Danskelyk. Jb 1779 *die Dansch Lucke*; FæsteReg 1780 *die Dansche Lücke*; U 1781 *Danckeslück*; U 1782 *Dansckes Lücke*; Jb 1783 *Danskeslück*; K 1783 *Dansklük, Danskeslück*; c. 1800 SA C XII 3 Nr. 191 *Danskes Lück*. — Af Tilnavnet *Dansk*, der forekommer i det nærliggende Sigum i FæsteReg 1780 (*Jurgen Dansch*). Navnet betegner sikkert en Mand fra Kongeriget.

Dreeeck [ˈ*dre·*ˌ*èg*]. Kat *Dreieck*. — To Lokaliteter. Nty. *Dreeeck* „Trekant".

Ecklyk. Kat *Ecklyk*. — Trekantet Areal, en Del af *Eskærsandslyk* ndfr.

Eskær Dam [*ìšə*(*ɹ*)ˈ*dam*, *èskiæ·ɹ*ˈ*dam*]. U 1781, K 1783 *Eskedamm*; 1783 SA Abt 25[1] p. 198 *Eskedamm, Jskier dam*; Kat *Oster Eskjaerdamm, Wester Eskjaerdamm, Eskjaerdamm Wiesen*. — Se *Eskær* under Bebyggelsesnavne.

Eskærsandslyk. U 1781 *Eskesanslück*,

Esckesanslück; U 1782 *Eskiersans Lücke*; K 1783 *Eskesanslück*. — Ved Bebyggelsen *Eskærsand* og ikke langt fra *Eskærsandslyk* i Ryde.

Fredskov. 1745 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 523 *ein in Frede-Holtz bey Bockholm belegenes Stück Land*; 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Bockholmer Friede Holtz*; U 1781 *Fredeholdt, Frede Holz*; K 1783 *Fredeholt*; Jb 1783 *Fredeholt, Friedeholtz*; Unters 1806 *Fredeholt*. — I Nærheden af Skoven *Fredskov* (s. d.), hvortil det ældste Belæg maaske skal henføres.

Fælledsager. U 1781 *Fehleds Ager*; K 1783 *Fehledsager*. — *Fælled*, se Bd. X.

Fælledslyk. U 1781 *Fehleds Lycke, Fehledslück*; K 1783 *Fehledslück*; 1783 SA Abt 25[1] p. 198 *Fehled Lücke*; Unters 1806 *die Fehleslücken*. — Samme Lokalitet som *Kleine* og *Grosse Sandkoppel* i Kat. *Fælled*, se Bd. X.

Grossewiese. Kat *Grosse Wiese*. — Samme Lokalitet som *Vaarbjerg Maj* ndfr.

Grosskoppel. Kat *Grosse Grosskoppel, Kleine Grosskoppel*. — *Grosse Grosskoppel* er samme Lokalitet som *Wester Tangsager* paa K 1783.

Hafforte [ˈ*haf*ˌ*fùɹd*]. — Nty. *Haff* „Hav".

Haffwisch. Kat *Haffwisch*. — Nty. *Haff* „Hav".

Ham. Kat *Hamm*. — Fire Lokaliteter. *Ham*, se Bd. X.

Hartewisch. Kat *Hartewisch*.

Hawerlyk [ˈ*hå·vəɹˌlỳg*]. Kat *Haferlyk*. — Nty. *Hawer* „Havre".

Hedepold [*he·pùl*]. U 1781 *Hee-poll*; K 1783 *Heepoll*; Jb 1783 *Heedpoll*. — Samme Lokalitet som *Westerkoppel* ndfr.

Heideberg. Kat *Haideberg*.

Heidekoppel. Kat *Haidekoppel*.

Holm. U 1781, K 1783, Kat *Holm*. — *Holm*, se Bd. X.

Holtlyk [*hòldˌlỳg*, ˈ*hòldˌlỳgən*]. Jb 1779 *die Holtz Koppel*; 1783 SA Abt 25[1] p. 198 *Bockholmer sogenandten Holtz Koppeln*; K u. A. *Oberste Holzkoppel*; Kat *Holzkoppel, Hintere Holzkoppel, Vordere Holzkoppel, Holzkoppelwiese*. — Flere Lokaliteter. *Holt*, se Bd. X.

Holtschift [ˈ*hòldˌʃỳfd*]. — *Holt*, se Bd. X.

Holzberglyk. Kat *Holzberglyk*.

Hopperegaj [*hòbrəˈxai, hòbrəˈgai*]. Kat *Hoppregai*. — Sandjord, omgivet af Eng. Sammensætningen er snarest af spøgende Karakter; jfr. et Ord som jy. *Hopperekik* „et selvlavet ord om noget kunstigt, man ikke ved navn til = himphamp" (Feilb.) og muligvis det nordslesvigske Stednavn *Hoppentekuk* i Øsby S. (DS IV 157). Hopperegaj blev ved Optegnelsen 1936 beskrevet som „eine verlorene Koppel". Jfr. *Hopperegaj* i Grimmerup, Husby S., og *Habrogeir* i Grumtoft, Grumtoft S.

Huslyk [ˈ*husˌlỳg*]. U 1781 *Huuslücke*; Jb 1783 *Hus Lück*; Kat *Hauslyk*. — To Lokaliteter.

Huuskoppel [ˈ*husˌkùbəl*]. Kat *Hauskoppel*. — Fire Lokaliteter. Nty. *Huus* „Hus".

Jägerbarg [ˈ*jæ·xəɹˌba·x*]. Kat *Jägerberg*. — Ved Grænsen til Fredskov.

Kleinekoppel. Kat *Kleine Koppel*.

Kleinewiese. Kat *Kleine Wiese*. — Del af *Westerlück* paa K 1783.

Klüft [ˈ*mìdlỳg* ˈ*klèfd*]. Unters 1806 *Kluft*; Prot Nr. 360 1829 *Kluftland*; Kat *Klüft*. — Arealer ved Strandskrænterne. Ty. *Kluft*, nty. *Klüft* (se Bd. X), gengiver et da. **Klev*; jfr. under *Klev* i Kobbellyk.

Kolyk [*kòlg, kùlg,* ˈ*ko·lˌlỳg*]. U 1781, K 1783 *Kulck*; 1783 SA Abt 25[1] p. 198 *Kolck, Kulck*; Unters 1806 *Kulk*; U 1828 *Kolk, Kleine-Kolk*; Kat *Kollyk, Ober-Kollyk, Unter-Kollyk*. — Den sidst anførte Udtaleform er paavirket af Skrivemaaden i Kat.

Kortager [*kòɹdˈagəɹ*]. U 1781, K 1783 *Kortager*; Kat *Kurzacker*. — Ved *Langager* ndfr.

Land. U 1781 *Lahns Lück*; K 1783 *Lahnslück*; Kat *Lahn*. — *Land*, se Bd. X.

Langager [*laŋˈagəɹ*]. U 1781 *Langager, Lang Ager*; K 1783 *Langager*; Kat *Langacker*.

Lehmkoppel. Kat *Lehmkoppel*.

Lillelyk. U 1781, K 1783 *Lillelück*. — Samme Lokalitet som den ene *Wischlyk* ndfr.

Lænding [*lènəŋ*]. Kat *Lenning*. — Areal ved Kysten. Sb. *Lænding*, vn. *lending* f. „Landingssted". I denne Betydning forekom-

mer Ordet oftere i alsiske Stednavne; se DS VII 177 under *Lændingskobbel.*

Maj. K 1783 *May*; U 1828 *Mai.* — *Maj*, se Bd. X.

Mittlyk [ˈmìdˌlỳg]. Kat *Mittlyk.* — To Lokaliteter i Kat.

Moorlyk. Kat *Moorlyk.*

Norderfeld [ˈnùɹdəɹˌfèld].

Nyland [*ny·land*]. Jb 1779 *Neu-Land.*

Nørregaard. U 1781 *Nörregaard.* — Agerjord.

Nørrelyk [ˈnùɹdəɹˌlỳg]. U 1781 *Nörre Lück*; K 1783 *Nörrelück*; Kat *Norderlyk.* — To Lokaliteter paa K 1783; den ene er identisk med *Wisch* ndfr., den anden er en Del af *Osterkoppel. Norderlyk* i Kat er samme Lokalitet som *Ondsted* ndfr.

Nørreskov. U 1781 *Nörreskou*; K 1783 *Nörresckov.* — Samme Lokalitet som *Vordere Holzkoppel* i Kat (se ovfr. under *Holtlyk*).

Ondsted. U 1781 *Uhnsted*; K 1783 *Uhnstedt.* — Adj. *ond*, brugt om daarlig eller besværlig Jord. Jfr. ovfr. under *Nørrelyk.*

Osterkoppel. Kat *Osterkoppel.* — Jfr. ovfr. under *Nørrelyk.*

Plantegaard [ˈplandˌtòfd]. U 1781, K 1783 *Plantgaard*; Kat *Planthof.* — Lille Stykke Agerjord. *Plantegaard* er formodentlig et gammelt Appellativ, og Betydningen er snarest „Indhegning til Kaalplanter"; samme Navn forekommer i Bov S. (DS VI 593). Den moderne Udtaleform paa *-toft* er en Omdannelse af den ty. Form *Planthof.*

Plarn. Kat *Plarn.* — Del af Bokholm Skov ovfr., nu Agerjord. Antagelig et da. *Plan* „flad Mark" (Feilb.) eller en Sideform **Plane* (jfr. *Plane* paa Rømø DS V 359). Da *ar* i Nty. gaar over til langt *a*, kan dansk *a·* gengives ved ty. *ar.*

Pucklyk [ˈpùgˌlỳg, ˈpugˌlỳg]. Kat *Pucklyk.* — Samme Lokalitet som *Sünderlück* paa K 1783. Forleddet er Slægtsnavnet *Pug*, udt. [*pux*], der forekommer flere Gange i Bokholm i U 1781, hvor det skrives *Pugh*; her forudsættes den yngre Form *Puck.*

Ruwaldlyk [*ru·valdˈlỳg*]. — Efter en tidligere Ejer ved Navn *Ruwald* (Opt 1936).

Sandbjerg. K 1783 *Sandbierre.*

Sandlyk [ˈsandˌlỳg]. Kat *Sandkoppel, Grosse Sandkoppel, Kleine Sandkoppel.* — Jfr. *Fælledslyk* ovfr. og *Tangsager* ndfr.

Schaapstieg [ˈʃɑ̂·bˌsdix]. Kat *Schafsstieg.* — Lille Areal ved Kysten. Nty. *Schaapstieg* „Faaresti".

Skemaj. U 1781 *Skeemay*; U 1782 *Sckemay*; K 1783, Jb u. A. *Skeemay.* — Forleddet er muligvis ænyda. *skede* „Grænse". Stedet ligger nær Grænsen til Kobbellyk.

Skovbjerg. U 1781 *Skoubierre*; K 1783 *Skovbierre*; 1783 SA Abt 25[1] p. 198 *Schauberg, Skoubierre.*

Sommerswisch [ˈsùməɹsˌvìʃ]. Kat *Sommerswiese.* — Slægtsnavnet *Sommer.* Har ifl. Opt 1936 Navn efter en tidligere Ejer.

Stenfald. 1784 SA C XII 1 Nr. 120 *Steinfall.*

Stenhøj [ˈsdènˌhy·]. U 1781 *Steenhöys-Lücke*; K 1783 *Steenhoyslück*; Jb 1783 *Steenhoys Lück*; 8. Bericht vaterl. Altert. 7 *die Steinhöhe*; Schmidt 269 *Steenhye*; Kat *Steenhöh.* — Ifl. 8. Bericht vaterl. Altert. p. 7 er der en „Riesenbett" her.

Sønderbjerg [ˈsy·dəɹˌba·x]. (Her?) U 1781 *Süder Bierre, Sünder Bierre*; Kat *Süderberg.* — Kaldes paa K 1783 *Osterlück.*

Sønderlyk. U 1781, K 1783 *Sünderlück*; U 1828 *Süderlück*; Kat *Süderlyk.* — *Sünderlück* paa K 1783 er en anden Lokalitet end *Süderlyk* i Kat. Jfr. ovfr. under *Pucklyk.*

Tangsager. U 1781 *Tangs Ager, Westertangs Ager*; U 1782 *Tangsagger*; K 1783 *Tangsager, Wester Tangsager*; Unters 1806 *Tangsagger.* — *Tang*, se Bd. X. Jfr. ovfr. under *Grosskoppel.*

Tegelhofslyk. Kat *Tegelhofslyk.* — Nty. *Tegelhof* „Teglværk".

Tullesbjerg. 1768 (Prot Nr. 360 1781) *Toulisberg*; 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 523 *Tullesberg*; 1776 (Afskr.) ib. *Toulis Burg*; Jb 1779 *Foulis Berg und Damm*; U 1781 *Tulesbarg*; Jb 1783, K 1783 *Tulesberg*; K 1795 *Toullesberg.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; s. d.

Tullesdam. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 523 *Tullesdamm*; 1776 (Afskr.) ib. *Toulis Burg und Damm*; Jb 1779 *Foulis Berg und Damm*; U 1781 *Tulesdamm.* — Ved *Tullesbjerg.*

Tullesrönn [*tuləsˈrỳn (-rònʔ)*]. — Vandløb.

Vaarbjerg Maj. U 1781 *Warbierremay*; K 1783, Jb 1783 *Wahrbierremay.* — Se *Vaarbjerg* under Bebyggelsesnavne. Jfr. *Grossewiese* ovfr.

Vesterager [*vèsdəɹˈagəɹ*]. K. u. A. *Westeracker.*

Vesterbjerg. U 1781, K 1783 *Westerbierre.* — Jfr. ovfr. under *Bergkoppel.*

Westerkoppel. Kat *Westerkoppel.* — Jfr. *Hedepold* ovfr.

Vesterlyk [*ˈvèsdəɹˌlỳg*]. K 1783 *Westerlück*; Kat *Westerlyk.* — To forskellige Lokaliteter. Jfr. *Kleinewiese* ovfr.

Vilhelmslyk. U 1781 *Wilhelms Lücke*; K 1783 *Wilhelmslück.* — Tilhørte i 1781 en *Willhelm Albrecht.* Jfr. *Bokholmkoppel* ovfr.

Wisch. Kat *Wisch.* — Tre Lokaliteter. *Wisch,* se Bd. X.

Wischlyk [*de ˈvìšˌlỳg*]. Kat *Wischlyk.* — To Lokaliteter. *Wisch,* se Bd. X.

Østerlyk [*ˈoˑsdəɹˌlỳg*]. U 1781 *Oster Lücke, Osterlücke, Oster Lück, Osterlück*; K 1783 *Osterlück*; Kat *Osterlyk.* — Fire Lokaliteter i Kat. Jfr. *Sønderbjerg* ovfr.

Fredskov.

Bregneager. K 1781 *Bregen Agger*; U 1781 *Bregen Ager.*

Byllemose [*byləmùs*]. K 1781 *Bülle Moos*; 1783 SA Abt 25[1] Nr. 2 *Bülemooß*; Kat *Büllemoos.* — Plantenavnet jy. *Bylle* „Vaccinium uliginosum" (se Feilb.).

Døde Mand. K 1781, U 1781 *beym Todten Mann.* — Skovpart. Maa have Navn efter et Ligfund.

Fikkensmaj [*ˈfigənsˌmai*]. Kat *Vikens May.* — Der er ingen topografisk Forbindelse med det følgende Navn.

Fikmose. K u. A. *Fickmos*; U 1783 *Fickmoos.* — Sønderjy. *Fikke* „Lomme". Mosens Form maa have givet Anledning til Navnet.

Fredskov [*ˈfriˑdəˌhòld*]. K 1781 *Das Friede Holtz*; 1796 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 127 *das eingefriedigte Friedeholz*; Kok *Fredskov (Frejskov)*; Kat, LA *Friedeholz.* — Ældre Former findes under Naturnavnet *Fredskov* i Bokholm. Udtalen er paavirket af Højtysk.

Graubök [*xrauəˈbøˑg*]. — Navn paa en gammel Bøg. Nty. *grau* „graa" og *Bök* „Bøgetræ".

Grausteen [*xrauəˈsdeˑn*].

Hans Fischers Bro. K 1781 *bey Hans Fischers Brück*; U 1781 *Hans Tischers Brock.* — Har sikkert Navn efter samme Mand som *Hans Fischers Maj* i Lyksborg. Hans Fischers Maj støder op til Fredskov, men der er ikke topografisk Sammenhæng mellem de to Lokaliteter.

Hussted, Gammel-. K 1781 *Gammel Hustedt*; U 1781 *Gammel Husstäht.* — Sb. *Hussted* „Sted, hvor der har staaet et Hus".

Hørager. K 1781 *Hörr Ager, Westen de Hörager*; U 1781 *Hörrager.* — Plantenavnet *Hør.* Var Skov allerede i 1781.

Kadum. K 1781 *Kadum, Kadum Kier*; U 1781, Kok *Kadum.* — Skovpart i Nærheden af *Kadum* og *Kadum Lund* i Kobbellyk. Det sidstnævnte Navn skrives i Kat *Kraam-Lund,* og den moderne, nty. Udtale er [*kaˑm*]. Dette tyder paa, at Navnet er et oprindeligt **Karm,* og Formen paa K 1781, hvoraf U 1781 er afhængig, gengiver da en da. Udtale [**karəm*]; jfr., at Ordet *Arm* i Hyrup udtales [*arəm*] (Udv. f. Folkemaal). Ogsaa Koks Form maa antages at gaa tilbage til K 1781 eller en nærbeslægtet Kilde. *Karm* er antagelig identisk med Sb. *Karm,* men den nøjagtige Betydning er ukendt. I nordslesvigske Stednavne forekommer Ordet baade usammensat og som første Led i Sammensætninger. Betydningen i disse Navne er muligvis „Brøndkarm"; jfr. DS III 152 under *Karmdal* og Svend Aakjær i DSt 1931 p. 175. Et svensk *Karmemaden* OGB XVIII 363 er af uvis Oprindelse. Jfr. ogsaa ndfr. under *Pugum.*

Knakeninsel [*de ˈknåˑgənˌìnsəl*]. — Nty. *Knaken* „Knogle".

Nisseslyk. K 1781, U 1781 *Nisses Lück.*

Paul Rabatts Pold [*paulraˈbadsˌpùl*].

Pold. U 1783 [Lyksborg] *das Stück auf*

upn Poll genand; U 1784 [Lyksborg] *ob den Poll*; Jb 1843 *Friedeholz opn Pol, Friedeholz opn Poll.* — Formerne gengiver et da. *„aa æ Pold"*. *Pold*, se Bd. X.

Pugum [*puxùm*]. Gude 96, 103 *Pucken, Gros- und Klein-Pucken, Gros- und Klein-Pugen*; K 1781 *Alte-Pugum, Nye Pugum*; U 1781 *Alte Pugum, Neue-Pugum, Nye Pugum*; K 1783 *Alt Puggum, Neue Puggum*; 1783 SA Abt 25[1] p. 198 *Pughkum*; 1791 SA C XII 5 Nr. 28 *Alt Pughkum, Neu Pughkum*; Unters 1806 *Pugkum*; 1816 SA C XII 5 Nr. 28 *Alt Pughkum, Neupughkum*; U 1828 *Pugum*; JensenAng 17 *Gros- und Klein-Pugen*; Gst 1858 *Gl Pugum, Ny Pugum*; Kat, LA *Alt-Pugum, Neu-Pugum.* — To smaa Søer, hvoraf *Ny-Pugum* hører til Skovsende, medens *Gammel-Pugum*, der nu er udtørret, hører til Fredskov. Søerne er ifl. Gude l. c. opstaaet ved Inddæmning fra Havet. Navnet skrives paa Mejers Kort *Pugen* (se under Bebyggelsesnavne), men denne Skrivemaade beror antagelig paa en Fejl, saaledes at man ved Tolkningen maa gaa ud fra Formen paa *-m* som den oprindelige; naar ogsaa de yngre Topografier har Former paa *-en*, skyldes det sikkert Paavirkning fra Mejer. *Pugum* forklares af Kok II 311 som et oprindeligt **Púkaheimr*, sammensat med Ordet *púki* „Nisse", og som en Sammensætning paa *-hēm* tolkes det ogsaa af Svend Aakjær (Grænsevagten VI 236); Aakjær er dog snarest tilbøjelig til at regne med, at Forleddet er et Personnavn **Puge*. De sønderjy. Marknavne paa *-um*, som Navnet sammenstilles med, er imidlertid gamle Dat. Pl.-Former (Kristian Hald, De danske Stedn. paa -um p. 45 f.; jfr. Bd. X under *-um*), og Forklaringen kan derfor næppe være rigtig. Som en Mulighed kan nævnes, at *Pugum* kunde være Dat. Pl. af Ordet *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr. Hagerup[2] under *Pug*); jfr. m. H. t. Betydningen, at *Sandlopperne* hos Thurah forekommer som Navn paa en Sandstrækning paa Samsø (DS I 110). Mere sandsynligt er det dog, at der foreligger en gammel Sammensætning af *Pugge* og Sb. *Karm*, der synes at ligge til Grund for det tilstødende *Kadum*; se ovfr.

Pugum Kær. K 1781, U 1781 *Pugum Kier.* — Ved *Pugum.*

Pugum Maj. K 1781 *Pugum May*; U 1781 *Pugum-May*; 1782 SA Abt 25[1] Nr. 3 *die Wiese Pugummay.* — Ved *Pugum.*

Raahave. K 1781 *Rahauge.* — Skovpart. Dyrenavnet *Raa.*

Siv. K 1781 *In de Sieve*; U 1781 *in der Siewe.* — Skovpart.

Tullesbjerg. Sen. Tilf. i FæsteReg 1780 *Toulisberg*; Kat *Thulisberg* (*Die Rüder Festehölzung*). — Støder op til *Tullesbjerg* i Bokholm.

Tullesdam. Sen. Tilf. i FæsteReg 1780 *Toulisdam, Toulisfeld od. Damm.* — Jfr. *Tullesdam* i Bokholm.

Tulleskær. K 1781, U 1781 *Toules Kier.* — Skovpart ved *Tullesbjerg.*

Tullesmark. Sen. Tilf. i FæsteReg 1780 *Toulisfeld.* — Jfr. *Tullesdam* ovfr.

Ved Skovsende. K 1781 *bey Schausende.* — Se *Skovsende* under Bebyggelsesnavne.

Vildthus. K 1781 *beym Wild Haus*; U 1781 *beym Wildhaus.* — Skovpart.

Vindelsten [ˈvìnəlˌba·x]. K 1781, U 1781 *Winnel Steen.* — Bakke. Sb. ænyda. *vindelsten* „Vindeltrappe". Bakken er ifl. Opt 1936 formet som en Vindeltrappe.

Gejl.

Amthuuslyk. Kat *Oster Amthaus lyk, Wester Amthauslyk.* — Se *Amthuus* under Bebyggelsesnavne. Delvis samme Lokalitet som *Stormaj* ndfr. Kaldes ogsaa [ˈle·mˌba·x].

Bokholmwiese. Kat *Bockholmwiese.* — Ved Grænsen til *Bokholm.*

Dreieck. Kat *Dreieck.*

Eskær Ager. FæsteReg 1780 *Jskier Acker*; K 1781 *Escheracker.* — Se *Eskær* under Bebyggelsesnavne.

Gejl [*xail*]. Kat *Geil.* — Se *Gejl* under Bebyggelsesnavne.

Gejl Skov. K 1781 *Geiler Holz*; Jb 1781 *Geiler Holtz*; Jb 1783 *Geilholtz*; Unters 1806 *Geil Holz, Geiler Holz.*

Ham. Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Klüft. Kat *Klüft.* — Areal ved Kysten. *Klüft*, se Bd. X. Jfr. under *Klev* i Kobbellyk.

Kær. K 1781, Jb 1781 *Kier*; Kat *Kjer.* — *Kær*, se Bd. X.

Lehmbarg. Se ovfr. under *Amthuuslyk.*

Lehmland [ˈle·mˌland]. — Her eller i Sigum. Nty. *Lehm* „Ler".

Lehmlyk [ˈle·mˌlỳg]. Kat *Lehmlyk.* — To Lokaliteter.

Lyk. Jb 1781 *Lücke, die mittelste Lücke, die nörderste Lücke, die osterste Lücke, die süderste Lücke, die westerste Lücke*; Jb 1783 *Norderlük, die Norderste Lücke, die Südwesterste Lücke*; 1784 SA Abt 25¹ Nr. 2 *oster Lücke.* — *Lyk*, se Bd. X.

Stenhøj [ˈsde·nˌhy·]. Kat *Steinhöh.*

Stormaj. K 1781 *Sturmay*; Jb 1781 *Sturemay.* — Samme Lokalitet som *Oster Amthaus lyk* i Kat.

Venemose Lyk. Jb 1783 *Wienmooslük, Wienmooslücke.* — Forleddet er Plantenavnet *Hvene* med Diftongering af det lange *e*. Stednavnet *Venemose* forekommer ogsaa i Nordslesvig (DS VI 225, VII 26). Jfr. *Venemose* under Bebyggelsesnavne.

Westeracker. Kat *Westeracker.*

Vogtlyk [ˈfo·xdˌlỳg]. Kat *Vogtlyk.* — Efter en tidligere Ejer ved Navn *Vogt* (Opt 1936).

Holdnæs med Drej.

Banke. Jb² 1783 *die Banck in Kennohr*; 1783 SA Abt 25¹ p. 199 *in der sogenante Bancke daselbst.* — *Banke*, se Bd. X.

Barglyk [ˈba·xˌlỳg]. 1783 SA Abt 25¹ p. 199 *die Wester-Lücke und Berg.* — Nty. *Barg* „Bjerg".

Birkmose. K 1781 *Birckmoos*; Jb¹ 1783 *Birkmoos*; Kat *Birk-Moos.*

Bregnebjerg [ˈbræ·ᵍnˌba·x]. Kat *Brekenberg.*

Byllemose [ˈbỳləˌmo·ɹ]. K 1781 *Bülmoos*; Jb 1781 *Bülmoos, Büllmoos, Büllemoos*; U 1782 *Bülle Moos*; Kat *Bülle-Moos.* — Plantenavnet jy. *Bylle* „Vaccinium uliginosum" (se Feilb.).

Damlyk [ˈdamˌlỳg]. Jb¹ 1783 *Dammlück, Dammlücke*; Kat *Damm-Lücke.* — *Dam*, se Bd. X.

Dreeangel [ˈdre·ˌaŋəl]. Kat *Dreiangel.* — Nty. *Dreeangel* „Trekant".

Dreeeck [ˈdre·ˌèg]. Kat *Dreieck.* — Nty. *Dreeeck* „Trekant".

Drej. Gude 103 *die Drey*; JensenAng 17 *Drey.* — Se *Drej* under Bebyggelsesnavne.

Elvig [*èlvix*]. (Her?) 1783 SA Abt 25¹ p. 199 *den Ellern Brock*; Kat *Elwig.* — Mark ved Holdnæs Nor. Trænavnet *El.*

Forland. Jb¹ 1783 *von Sörnsmay und dem Vorlande*; Kat *Vorland.* — To Lokaliteter i Kat.

Fortelyk [ˈfùɹdˌlỳg]. — Del af *Strassenkoppel* ndfr. *Forte*, se Bd. X.

Fælled [*fœ·ləd*]. K 1781 *Fehled*; Jb 1781 *Fehled oder Norder Koppel*; U 1782 *Fehle*; K 1783 *Fehled oder Norder Koppel*; 1783 SA Abt 25¹ p. 199 *Fehlet*; c. 1816 SA C XII Nr. 413 *Fehle*; Kat *Fehlet.* — *Fælled*, se Bd. X.

Gab. Se ndfr. under *Karlsgab.*

Gammellyk. K 1781 *Gammel Lücke*; Jb 1781 *Gammellück, Gammellücke*; Kat *Gammel-Lück.*

Gravet [*grèuə* ?]. K 1781, Jb 1781 *Grauet.* — Eng. Se under det flg. Navn.

Gravpold [*ˈxrèuˌpùl, ˈxrauˌpùl*]. Kat *Grau-Poll.* — *Gravpold* støder op til *Gravet* og maa antages at være sammensat med dette Navn. *Gravet* synes at være en Substantivering af Ptcp. *gravet*, sandsynligvis i Betydningen „indgrøftet". Den paafaldende Udtaleform [*xrèu-*], der maa gengive en ældre, da. Udtale, beror maaske paa en forkert Restitution, der har fundet Sted i den danske Dialekt, efter at Overgangen til Nty. var begyndt, idet den da. *öw*-Diftong i Nty. gengaves ved *au*. Mindre sandsynlig er Paavirkning fra den omlydte Præs.-Form

af Vb. *grave*, der hos Hagerup[2] p. 151 hedder *grœwer*, men som sikkert har været udtalt med *öw*-Diftong ligesom andre Ord med glda. *-œf-* (jfr. Hagerup[2] p. 120 f.). Paa Grund af de gamle Skriveformer er det ogsaa usandsynligt, at der foreligger Sammensætning med et Sb. glda. **grœf* „Grav", svarende til fsv. *grœf*.

Ham. Jb 1781 *Hamm beym Hause*; Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Hansbærlyk. 1782 SA Abt 25[1] p. 199 *Hansbeerlück*; K 1783 *Hansbeer-Lück*; Jb[1] 1783 *die Hansbeerlücke.* — Sønderjy. *Hansbœr* „Ribs".

Hanseslyk [ˈ*hansəsˌlỳg*, *hansəsˈlỳg*]. K 1781, Jb 1781 *Hanses Lücke*; U 1782 *Hansens Lück*; Kat *Hansens-Lück.* — Tilhørte i 1781 delvis *Hans Christian Petersen* i Drej.

Hestelyk [ˈ*pèrəˌlỳg*, ˈ*pœ·rəˌlỳg*]. Jb[1] 1783 *Pferdelücke*; Kat *Pferdekoppel.* — Forleddet er oversat til nty. *Perd.*

Holdnæs. Se under Bebyggelsesnavne.

Holdnæs Hage. JSørensenPap 87 *Hallens Skovhag, Hallens Hag*; Gude 103 *der Hacke von Holnes*; Den danske Lods 10. Udg. p. 381 *Holdnæs Hage.* — Den nordøstlige Spids af Holdnæs.

Holdnæs Nor [*hòlnìsˈno·ɹ*]. Gude 103 f. *in dem Holnessernoer, Holdnessernoer*; K 1781 *Das grose Nohr*; U 1781 *das Große Nohr*; JensenAng 17 *das Holnisser Noor*; Gst 1858 *Noret*; LA 1926 *Holniser Moor* [sic]. — Samme Lokalitet som *Karlsgab* ndfr. Se *Holdnœs* under Bebyggelsesnavne. *Nor*, se Bd. X.

Holdnæs Rev. 1821 SA C XII 1 Nr. 413 *Holnis Reff.*

Holdnæs Sund. Kort i Henrik Rantzau, Descriptio nova 1597 *Holdenis Sund.*

Holzlyk. Kat *Holz-Lücke.*

Huslyk. U 1782 *Haus Lücke*; Kat *Hauslücke, Haus-Lücke.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Hussted. U 1782 *Hustedt*; K 1783 *Hussted.* — Sb. *Hussted* „Sted, hvor et Hus har staaet".

Højklev [*hâiˈklỳf*]. K 1781, Jb 1781 *Hoyklif*; K u. A. *Hoyklif lück*; U 1782 *Hoy Klift*; Jb[1] 1783 *Hoyklif*; Kat *Hoykleſ.*

Karlsgab. Mejer 1649 [to forskellige Kort] *Gaab, Gaull*; JSørensenPap 87, JSørensenK X *Carlsgab.* — Et andet Navn paa *Holdnæs Nor.*

Kinningnor [*kìnəˈno·ɹ, kìnəˈno·ɹˌvìʃ*]. K 1781 *Kennohr*; Jb 1781 *Kennohr, Kennnohr*; U 1782 *Kenor Lücke, Kenor Lück*; 1783 SA Abt 25[1] p. 199 *Kinning Nord*; Jb[1] 1783 *Kennohr*; Unters 1806 *Kennohr, Kennoor, K(un?)noor*; Kat *Kinne-Noor.* — Betegnelse for et Areal ved *Lillenor* ndfr., men maa fra først af være Navn paa selve Noret. Skrivemaaden 1783 repræsenterer antagelig den oprindelige Form; jfr. Efterledstrykket. Forleddet kunde formelt være Sb. *Kinding*, der forekommer i flere Betydninger i Jysk: „tangen, hvori vognstjærten er fastgjort", „to småreb, der i form af en tang fæster hovedlaget til klaptræerne på hestens grime" og „et af de garn, sildevåddet består af" (Feilb.). Samme Ord er vn. *kinnungr*, der dels bruges om en Fals i Enden af en Tømmerstok, dels om en Skibsbov, og no. *kinning* „Dørstolpe"; se Torp NEO p. 268. Mere sandsynligt er det vel, at **Kinding* er det gamle, usammensatte Navn paa Noret, og at der foreligger en *ing*-Afledning af Ordet *Kind* i terrænbetegnende Betydning, her brugt om Klinten, *Højklev*, Nord for Kinningnor. I Nærheden findes der et sammensat Navn paa *-kind, Skidenkind* (se ndfr.), men dette beror vel paa en Tilfældighed. Et glda. *Kinning-* indgaar iøvrigt i Navnet *Kinningsager* (RO 1300—20 *Kinninghsakœr*) i V.-Vedsted S. ved Ribe, men det er uklart, hvorledes Forleddet her skal opfattes (DS V 56; jfr. Modéer i NoB 1937 p. 176).

Kolyk [ˈ*koˑˌlỳg*]. K 1781 *Kuh Lücke*; U 1782 *Kohlück*; Kat *Kuh-Lücke.*

Kontrolleurlyk [ˈ*kùndəlœ·ɹˌlỳg*]. Kat *Controlleurfeld.* — Tilhørte Toldvæsenet. Udtaleformen er formentlig fejlskrevet for [**kùndəˈlœ·ɹˌlỳg*].

Langacker [ˈ*langˌagəɹ*].

Lehmbarg [ˈ*le·mˌba·x*]. — Nty. *Lehm* „Ler".

Lillelyk. U 1782 *Kleine Lücke*; Kat *Kleine-Lücke.*

Lillenor [*dad no·ɹ*]. K 1781 *Das kleine Nohr*; Kat *Kleines-Noor.* — Jfr. *Kinningnor* ovfr.

Lyk. K 1781, Kat *Lücke.* — To Lokaliteter. *Lyk*, se Bd. X.

Maj. K 1781, Jb 1781 *May.* — *Maj*, se Bd. X.

Midtlyk [ˈmìdˌlỳg]. K 1781 *Mittel Lücke*; Jb 1781 *Mittellück*; U 1782 *Mitteler Lücke*; Kat *Mittel-Lücke.*

Moselyk [ˈmo·sˌlỳg]. Kat *Moos-Lück.*

Nylyk [ˈnyˌlỳg]. K 1781 *Nye Lücke*; Jb 1781 *Nylück*; U 1782 *Nie Lück*; Jb¹ 1783 *Nylück, Nielücke*; 1802 SA C XII 1 Nr. 523 *Nylücke*; Unters 1806 *Nyelück*; Kat *Neue-Lücke, Neue Lücke.* — To Lokaliteter.

Nørrebro [*nòɹdəɹˈbrỳx*, da. *nörəˈbro·*]. Gude 104 *bey der Norderbrücke*; K 1781 *die Norder Fehr Brücke*; 1787 SA C XII 1 Nr. 390 *beeden Holnißer Fährbrücken, zu der Norder Brücke*; Dagbog 1812 *auf die Fehr Brück*; Kat *Norder Brüche*; LA *Norder-Br.* — Den nordligste af de to Færgebroer. Jfr. *Holdnæs Færge* under Bebyggelsesnavne.

Nørrekoppel. FæsteReg 1780, K 1781 *Norder Koppel*; K 1783 *Fehled oder Norder Koppel*; Kat *Norder-Koppel.*

Nørrelyk [ˈnòɹdəɹˌlỳg]. K 1781 *Norder Lücke*; Kat *Norder-Lücke.*

Osterlyk. 1829 SA C XII 1 Nr. 523 *die Osterlücke.*

Perdepold [ˈpèrəˌpùl, ˈpœ·rəˌpùl]. Kat *Pferde-Poll.* — Nty. *Perd* „Hest".

Peter Hansens Lyk. K 1781, Jb 1781 *Peter Hansens Lücke.*

Pisspott [ˈpìsˌpùd]. — Eng med Vandhul. Nty. *Pisspott* „Natpotte".

Riedbahn [ˈri·dˌbå·n]. — Nty. *Riedbahn* „Ridebane". Ordet mangler hos Mensing.

Sivmade. 1782 SA Abt 25¹ p. 199 *Süves moos*; K 1783 *Süves may*; Jb¹ 1783 *Süvermay.*

Skidenkind. JSørensenPap 87 *Skidenking, Skidenking Hag*; Den danske Lods 10. Udg. p. 381 *Skidenkind.* — Nu Navn paa et bredt Sandflak, der strækker sig en halv Sømil ud i Fjorden fra Holdnæs. Oprindelig maa det være Navn paa den nordvestlige Spids af Næsset, hvor Terrænet er lavt og sumpet. Det spøgende *Skidenkind* forekommer ogsaa som Engnavn i Nordslesvig (DS V 103).

Skovhage. Se ovfr. under *Holdnæs Hage.*

Storelyk. K 1781 *Grot Lück*; Jb 1781 *Grotlück*; Jb¹ 1783 *Grotlücke*; c. 1816 SA C XII 1 Nr. 413 *Grootlück.* — Forleddet er i Kilderne oversat til nty. *groot.*

Strassenkoppel. Kat *Strassen-Koppel.* — Jfr. *Fortelyk* ovfr.

Süderbarg [ˈsy·dəɹˌba·x]. — Et Stykke af Vejen fra Holdnæs til Bokholm.

Sønderbro [*sy·dəɹˈbrỳx*, da. *synəˈbro·*]. 1779 ArkMunkbrarup *Holnisser Süder-Fährbrücke*; K 1781 *die Süder Fehr Brücke*; 1787 SA C XII 1 Nr. 390 *zu der Süder Brücke*; Kat *Süder-Brücke*; LA *Süder-Br.* — Jfr. *Nørrebro* ovfr.

Sønderkoppel. 1780 SA C XII 1 Nr. 306 *Süder-Koppel*; K 1781 *Süderkoppel, Süder-Koppel*; K u. A. *Süderholt, Süder hold*; 1827 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 413 *Süderkoppel.* — Navnene paa K 1781 og paa K u. A. betegner samme Lokalitet.

Sønderlyk. K 1781 *Süder Lücke*; Unters 1806 *Süderlück, Süderlücke.*

Sønderør [*sỳnəˈø·ɹ, sỳnəˈrø·ɹ*]. Kat *Süder-Oehr.* — Areal ved Kysten.

Sørensmaj [*sòrənsˈmai*, da. *sø·ɹnsˈmaj*]. GlücksbReg 1668 *Söritz May*; Jb 1685 *Söritzmay*; K 1781 *Sörns May*; Jb 1781 *Sornsmay, Sörensmay*; U 1782 *Sörens May*; Jb¹ 1783 *Sörnsmay, Sornsmay*; Kat *Sörens-Mai.* — Første Led er Ordet *Sø*; jfr. det flg. Navn. Det midterste Led er uklart, muligvis *Ris* eller en svækket Form af Ordet *Roj*, hvorom se Bd. X.

Sørensmaj Sø. K 1781 *See*; Jb 1781 *Sörensmay-See*; Jb¹ 1783 *die in Sörnsmay belegene See.*

Vejsvig [ˈvaisˌvix]. K 1781 *Weiswig moos*; Jb 1781 *Weiswigmoos*; U 1782 *Weis wig*; K 1783 *Weiswig*; Jb¹ 1783 *Weiswig mit dem Moos*; Kat *Weis-Wig.* — Areal ved Fjorden paa et Sted, hvor der i Nutiden kun er en

svag Indbugtning af Kystlinien. Forleddet er formodentlig Gen. af Ordet *Vej*; jfr. det nordslesvigske *Vejsvig* DS IV 156.

Vesterkoppel. K 1783 *Wester Koppel*; Kat *Wester-Koppel.*

Vesterlyk. Jb[1] 1783 *Westerlück*; Kat *Wester-Lück.*

Ør [*ø·ɹ*]. K 1781, Jb 1781 *Öhr*; U 1782 *Öhr Lücke*; Jb[1] 1783 *Øhr, Öhr, Ohr*; Kat *Oehr.* — Areal ved Kysten. *Ør*, se Bd. X.

Kobbellyk.

Arnrede [*a·nˈre·*]. — Agerjord ved Rugholt. Sb. **Arnrede* „Ørnerede". Ordet *Ørn* optræder i Sønderjysk i den ikke-omlydte Form *Arn-* i Sammensætninger; jfr. f. Eks. det almindelige Stednavn *Arnkule.* Samme Navn er muligvis det alsiske *Arnre* DS VII 401.

Birkmose [*ˈbìɹgˌmo·s*]. U 1781 *Birckemoos*; K 1783, Jb 1783 *Birckmoos*; 1818 SA C XII 3 Nr. 191 *Birckmoos, Birkmoes*; Kat *Birk-Moos.* — Ifl. U 1781 delvis „mohrigte Heide mit Streubusch". Støder op til *Birkmose* i Drej; se ovfr. under Holdnæs.

Bolsnakke [*bùlˈšnag*]. U 1781, K 1783, Unters 1806, Kat *Bolsnack.* — Fremspringende Pynt i Holdnæs Nor. Ifl. Opt 1936 kommer Navnet af, at de to Gaarde (oprindelig Huse) i Kobbellyk tilsammen udgjorde eet *Bol.* Jfr. *Kobbellyk* ovfr. under Bebyggelsesnavne.

Brunpold. Kat *Brun-Poll.*

Böwerlyk [*ˈbø·vəɹˌlỳg*]. Kat *Oberste Lücke.* — Nty. *böwer* „øvre".

Dreeeck [*de ˈdre·ˌèg*]. Kat *Dreieck.* — To Lokaliteter. Nty. *Dreeeck* „Trekant".

Drejsacker [*dra·sˈagəɹ*]. Kat *Dreisacker.* — Paa Grænsen til *Drej*; se under Bebyggelsesnavne.

Faarbjerg [*ˈšå·bˌba·x*, da. *ˈfå·ɹˌbjerə*]. Kat *Schaaf-Berg.*

Hans Christians Maj [*hans ˈkrìšəns ˈmai*]. K u. A., Kat *Hans Christians May.* — Kaldes ogsaa *Tegelwisch*; se ndfr.

Hauslyk. Kat *Haus-Lücke.*

Kadum [*ka·m*]. — Se under *Kadum* i Fredskov.

Kadum Lund [*ka·mˈlùnd*]. Kat *Kraam-Lund.* — Fremspring i Søen Ny-Pugum; se under *Kadum* i Fredskov.

Kleenelyk [*ˈkle·nəˌlỳg*]. — Nty. *kleen* „lille".

Klev [*klỳfd, de klỳfd, de ˈlæ·rə(ɹ)s ˈklə̀fd*]. U 1781 *Klöv oder Klindt*; 1783 SA Abt 25[1] p. 198 *das Klüf bey den Osterlücken*; K 1783 *Kliff.* — Strandskrænt. *Klev*, se Bd. X.

Kobbelled [*kòbəlˈhèg*, da. *kɔfə(l)ˈlaj*]. Kat *Koppel-Heck.* — Ved Vejen mellem Holdnæs og Lyksborg. Efter den forsv. Bebyggelse *Kobøl*, som ogsaa Bebyggelsen *Kobbellyk* har Navn efter; s. d.

Kobøl. Se *Kobbellyk* under Bebyggelsesnavne.

Lyk. U 1781, K 1783 *Lücke.* — *Lyk*, se Bd. X.

Marensholm. Kat *Marrens-Holm.*

Rugholt [*ˈròxənˌhòld*, før *ˈrauˌhùld*]. U 1781 *Ranholt, Ranholdt*; U 1782 *Rouholdt*; K 1783 *Rauhold*; Jb 1783 *Rauholt*; Kat *Norder-Roggenholz, Süder-Roggenholz.* — Bakke.

Tegellyk [*ˈte·xəlˌlỳg*]. Kat *Ziegel-Lücke.* — Har tidligere hørt til et Teglværk (Opt 1936). Nty. *Tegel* „Tegl".

Tegelwisch [*te·xəlˈvìš*]. — Ved *Tegellyk.* Jfr. *Hans Christians Maj* ovfr.

Viekær [*ˈvigˌšè*]. Kat *Wiehkjer.* — Forleddet er antagelig da. *Vie* „Vidje, Pil", og Udtaleformen gengiver i saa Fald da. *kj* som *k+sch.*

Munkbrarup.

Aabjerg [ˈ*au*ˌ*ba·x*]. Jb 1781 *Auberg*; K 1782—83 *Aubarg*; Jb 1800, KI 1840 *Auberg*; Kok *Åbjerg* (*Fkspr.*: *Åbjerre*); Kat *Auberg*. — To forskellige Lokaliteter i Kat, begge ved Brarup Aa.

Aakær [*òkiè*]. Jb 1781, K 1782—83, Kat *Aukier*.

Aulyk. Kat *Aulücke*.

Ballum [*baləm*, *baləm*ˈ*agəɹ*, ˈ*xro·d baləm*ˈ*ba·x*, ˈ*kle·nə baləm*ˈ*ba·x*]. 1779 SA C XII 1 Nr. 527, K 1782—83, Jb 1782—83 *Balm*; Dok 1783 i U 1782 *Palm*; 1817 (efter Jb) SA C XII 3 Nr. 191 *Palmacker*; Kat *Balm*, *Balmacker*, *Balmlücke*, *Balmwiese*. — Skov. Støder op til *Ballum* i Ryde. Dat. Pl. af Sb. *Balle*, hvorom se Bd. X. Navnet forekommer oftere, baade i Nørre- og Sønderjylland (Kristian Hald, De danske Stedn. paa -um p. 124).

?**Beskabild** [*bìs*ˈ*afəl*]. Kat *Beschaffel* rettet til *Bisapfel*. — Agerjord. Forleddet er antagelig Adj. *besk*.

Bjørnkær [ˈ*biɔ·n*ˌ*kiè*, ˈ*bɔ·n*ˌ*kiè*]. Kat *Biörnkier*. — Dyrenavnet *Bjørn*.

Bleiche. Kat *Bleiche*.

Bokshorn [ˈ*baus*ˌ*vùɹm*]. Jb 1782—83 *Bockshorn*; 1817 (efter Jb) SA C XII 3 Nr. 191 *Bockshörn*; Kat *Bauswurm*. — Sb. glda. *boxhorn* „Bukkehorn"; Ordet findes i denne Form i Romantisk Digtning II 138 (Kalkar V 150). Her er det brugt som Sammenligningsnavn paa en Bakke. Udtalen [*baus-*] forudsætter gl. Forkortelse af *kk* i Lydforbindelsen *kks* (BrN GG II 403), saaledes at den behandles som oprindeligt *ks*; [*-vùɹm*] for ventet [*-vùɹn*] skyldes antagelig Paavirkning fra Skrivemaaden i Kat.

Bolsteg [ˈ*bo·l*ˌ*sdèx*]. 1817 (efter Jb) SA C XII 3 Nr. 191 *Bohlsteg*; Kat *Bohlstäg*. — Agerjord ved et lille Vandløb; i 1817 omtales en Fodsti her. Navnet maa sammenstilles med det sundevedske *Bolsti*, der skrives *Bohlsteg* 1768, *Bohlstedt* 1783 (DS VII 83). Der foreligger snarest et oprindeligt Appellativ, laant fra et nty. **Bollsteg*, sammensat af Sb. *Boll* „Planke", hty. *Bohle*, og *Steg* „Gangbræt" (se Mensing); jfr. Sammensætningen nty. *Bollbrüch*, da. *Bulbro*. Udtalen gaar tilbage til den højtysk paavirkede Skriftform.

?**Borgesig** [*bògˈsi·*]. Kat *Borgesieg*.

Borrehøj [*bùrəˈhy·*]. Jb 1782—83 *Borhuy*; Kat *Borrehoi*. — Navn paa to forskellige Lokaliteter i Kat, begge Øst for Byen. Forleddet er sandsynligvis Ordet *Borg*. Den ene af Lokaliteterne ligger ved Vejen til Flensborg.

Brarup Aa [*brå·rùbˈau*, *de* ˈ*brå·rəbəɹ* ˈ*au*]. Gude 96 *Brarupau*; 1780 [2 Dok] SA C XII 1 Nr. 381 *die Brarup Aue*, *die Brarupper Aue*; KI 1840 *an der Brarupaue*; Kat *Munkbraruper Aue*; LA *Munkbrarup-Au*. — Se *Munkbrarup* under Bebyggelsesnavne.

Brarup Bro. 1781 SA C XII 1 Nr. 381 (*Bau*) *der Brarupper Brücke*; Dagbog 1814 *die Brücke bey Brarup Aue*.

Bredbol. Kat *Brebohl*.

Bregneager. Kat *Brekenacker*.

Brændager [*brènˈaxə*]. Kat *Brennacker*. — Forleddet er antagelig (Ptcp. af) Vb. *brænde*.

Faarkær. Jb 1782—83 *Fahrkier*; Jb 1800 *Fahrkierre*; KI 1840 *Fahrkjär*; Kat *Fahrkier*. — Laa 1782—83 i *Lund*.

Flinsten [*fliˑnˈsdeˑn*]. Kat *Flinsteen*. — Højtliggende Agerjord. Forleddet kan være identisk med Adj. da. *flen-* i *flenskallet*, no. *flein*, sv. Dial. *flen* „bar, nøgen" eller det tilsvarende Sb. no. *flein* „nøgen Plet"; se f. Eks. Hellq. SEO² p. 219. En anden Mulighed er, at Forleddet kunde være Gen. af et Mandsnavn glda. **Flēn* svarende til vn. *Fleinn*.

Floot [*de flo·d*]. Kat *Pflottteich*. — Dam i Munkbrarup By. Det nty. *Floot*, der ellers bruges om Flod i Modsætning til Ebbe (Mensing), gengiver antagelig her et da. *Flod*, glda. *flōth*; se Bd. X.

Flootlyk [ˈ*flo·d*ˌ*lỳg*]. Kat *Pflottlücke*. — Ved *Floot*.

Fælled. Jb 1781 *Fellig*; 1782 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 306 *Fehle*; K 1782—83 *Fehle*, *Fellig*. — To Lokaliteter paa K 1782—83. *Fælled*, se Bd. X.

Gaasrøgel [ˈxo·sˌrò̜xəl]. U 1781 *Goos Röggel*; Jb 1781 *Goose Roggel, Goose Röggel*; K 1782—83 *Gose-Röggel*; Kat *Goosröggel.*

?Galbjerg Høj [ˈxa·bəlˌxy·]. Kat *Gallberghoi.* — Areal Øst for Byen, Nord for Vejen til Ringsbjerg. Navnet er muligvis et oprindeligt **Galgebjerg Høj*, idet den moderne nty. Udtale kan bero paa en Forvanskning.

Groof. Kat *Gros.* — Støder op til *Groof* i Ringsbjerg (s. d.). Formen er Fejl for **Grof.*

Græslyk [*xrasˈlỳg*]. Jb 1782—83 *Grass Lück, Grasslück*; Jb 1800 *Grasslück*; Kat *Graslücke.*

Hale [*hå·l, ˈbø·vəɹˈhå·l, ˈnæ·rəˈhå·l*]. U 1781 *in die Haale*; Jb 1781 *In de Hahle*; K 1782—83 *Haale*; Jb 1782—83 *in* (rettet fra *up*) *de Haale*; 1784 SA Abt 25[1] Nr. 2 *in de Hahl*; Kat *Ober-Haal, Unter-Haal.* — *Hale*, se Bd. X.

Harkmose [*ha·gˈmo·ɹ*]. Jb 1781 *Harrckmohr*; K 1782—83 *Harck-Mohr*; Kat *Harkmoor.* — Sb. jy. *Harke* „en hårdbundet tør eng; mager, med lyng og ris bevokset hede og kær" (Feilb. fra Vends.). I denne Betydning forekommer Ordet som Stednavn i Nordslesvig (DS VII 164), og lignende Betydning har det svenske Gaardnavn *Hark* („trol. med hänsyftning på mager och stenbunden jord"; se Franzén, Vikbolandet p. 161). I nogle da. Navne paa *Hark-* maa man muligvis ogsaa regne med en Betydning „Snævring" (Steenstrup, Indl. Stud. p. 29; jfr. Svend Aakjær i DSt 1922 p. 26).

(Her?) **Hasselholm.** 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Haßelholm.* — Skov i Munkbrarup S.

Hauslyk. Kat *Hauslücke.* — Fem Lokaliteter.

?Havelyk. Jb 1782—83 *Haujelück.* — I Nørre-Kolyk. Forleddet er antagelig Fejl for **Hauge-. Have*, se Bd. X.

Hessig [*hæ·six*]. Kat *Hessig.* — Navnet er vel snarest et oprindeligt **Hest(e)sig* med Forlængelse af *æ* foran *st* og senere med Bortfald af *t* i Trekonsonantgruppe. Jfr. dog det nordslesvigske *Hersig* i Løjt, i 1599 skrevet *Hersiek* (DS III 192).

Holzlyk. Kat *Holzlücke.*

Hosbøl Mose [*hasbølˈmo·ɹ*]. U 1781 *Hosbül Mohr*; Jb 1781 *Hosbüll Mohr*; K 1782—83 *Hosbül Mohr*; KI 1840 *Hosböllmoor*; Kat *Hasbymoor.* — Areal Øst for Byen mellem *Bredbol* og den ene *Borrehøj*. Navnet forudsætter utvivlsomt en forsvunden Bebyggelse. Forleddet er snarest Dyrenavnet *Hors* „Hoppe", og Navnet er i saa Fald en Parallel til det nærliggende *Oksbøl* (se under Bebyggelsesnavne); jfr. Naturnavnet *Horsbøl* DS V 129, 146. En anden Mulighed er dog Mandsnavnet glda. **Horsi*; jfr. under *Hostrup* i Havetoft S., Bd. VIII.

Hælder [*hèlə*]. — Skraaning. *Hælde*, se Bd. X.

Kilstoft [ˈki·lsˌtò̜fd]. U 1781 *Kielstofft*; Jb 1781 *Kilstoft*; K 1782—83 *Kielstoft*; K u. A. *Külstoft*; KI 1840 *Kielstoft*; Kok *Kilstoft* (*Kilståvt*); Kat *Kielstoft.* — Forleddet er Gen. af Mandsnavnet glda. *Kœtil.*

Kirkebjerg. Jb 1782—83 *Kirckberg.* — I Østermark.

Kleinetoft. Kat *Kleine Toft.*

Knudsten [*knudˈsde·n*]. U 1781 *Knudsteen*; Jb 1781 *Knudssteen*; K 1782 *Knudsteen*; K u. A. *Knutsteen*; (her?) Jb 1800 *Lundsteen*; Kat *Knudsteen.* — Bakket Areal. Forleddet er Sb. *Knud*(*e*) brugt om en Bakke (se Bd. X) eller muligvis Gen. af Mandsnavnet *Knud*, glda. *Knūt.*

Kolyk [*de kùlg*]. KR c. 1660 *jn Brarupper Kuhlücke*; Jb 1781 *Süder Kolck, Norder Kolck*; K 1782—83 *Norder-Kolck, Süder-Kolck*; K u. A. *Süder Kollig*; Jb 1800 *Süder Kolck*; Unters 1806 *Süder kolk*; Kok *Kolk*; Kat *Norderkolk, Norder-Kolk, Süder-Kolk, Kleiner Kolk.* — Der er ingen topografisk Sammenhæng mellem *Süder-* og *Norder-Kolk* i Kat; *Kleiner Kolk* ligger i Nærheden af *Süder-Kolk.*

Kragholm Lyk [ˈkra·xholmˌlỳg]. KI 1840 *Kragholmlück*; Kat *Kragholmlücke.* — Se *Kragholm* under Bebyggelsesnavne.

Lilledam. KI 1840 *Lilldamm*; Kok *Lilledam* (*Lildam*); Kat *Lilledamm.* — Mark ved *Lusthausteich* ndfr.

Lund [*lùnd*]. Gude 98 *Braruplund*; 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Brarup Lundt*; U 1781 *Lund*; Jb 1781, K 1782—83 *Lund*; Dok 1783 i U 1782 *Brarup Lund*; KI 1840, Kok

Lund; Kat *Lund, Kleenlund, Lundholz, Lundsfeld.* — Areal Sydøst for Byen, i 1779 Skov. Naar Gude angiver, at *Braruplund* er den lille Skov mellem Ryde og Munkbrarup, skyldes det Forveksling med *Ballum* ovfr. *Lund*, se Bd. X.

Lusthausteich. Kat *Lusthausteich.* — Dam i Byen. Jfr. *Lilledam* ovfr.

Lyk. Jb 1781 *Lück*; K 1782—83 *Lücken, de Lücken, Lück*; Kat *Lücke.* — Paa K 1782—83 et større Areal Nordøst for Byen omkring Kragholm. *Lyk*, se Bd. X.

Lyksted. B 1781, Jb 1781 *Lücksteer*; U 1782 *Lücksteed*; K 1782—83, Kat *Lücksteer.* — Ved *Lyk* ovfr. Se under *Lyksted* i Dollerup, Grumtoft S.

Maj [*mai, de main*]. Kat *Mai* (rettet til *Grosse Wiese*). — *Maj*, se Bd. X.

Mittelheck [ˈmɪ̀dəlˌhèg].

Nørremark. K 1782—83 *Wester-Nörmark.*

(Her?) **Pugholm.** Müllenhoff 604 *Pugholm.* — Eng ved Munkbrarup. Antagelig af Sb. *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr Hagerup[2] under *Pug*).

Rim [*de rìm, ˈrìmˌsdrá·d*]. Jb 1781, K 1782—83, Jb 1800, KI 1840 *Rimm*; Kok *Rim*; Kat *Rimm.* — Agerjord. Subst. jy. *Rimme* „langagtig Bakkestrækning" etc.; se Feilb. Samme Ord er vn. *rimi* m. „Jordryg" (Fritzner).

Ringsbergland. Kat *Ringsbergland.* — Paa Grænsen til *Ringsbjerg*; se under Bebyggelsesnavne.

Rokær. Kat *Rokier.* — Maaske af Dyrenavnet *Raa.* Forleddet er næppe *Raa* i Betydningen „Grænse", da Stedet ikke ligger paa Bygrænsen.

Roodebrüch [*de ˈro·də ˈbrɣ̀x*]. Kat *Rothenbrücke.* Bro over Brarup Aa paa Vejen til Ulstrup. Nty. *rood* „rød".

Runbæk [ˈru·nˌau]. Mejer 1648 *Ruen beck*; Mejer 1649 *Ruenbeck*; Schröder II 82 *an der Ruenbek*; Kok *Runbæk*; Oldekop V 99 *die Runau.* — Et andet Navn paa *Brarup Aa.* Bækken udspringer i *Runmark* (se under Bebyggelsesnavne i Rylskov S.), og Navnet er Ellipse for **Runmark Bæk*; det beror dog muligvis paa en Konstruktion af Mejer.

Ryde Bæk. Gude 90 *Rüdebeck*; Gst 1858 *Ryddebæk.* — Andet Navn paa *Brarup Aa*; se *Ryde* under Bebyggelsesnavne.

Rydefeld. KI 1840 *Rüderfeld*; Kat *Rüdefeld.* — Nær Grænsen til *Ryde.*

Sandkoppel. Kat *Sandkoppel.*

Silager [*sìlˈaxə, sìlaxə*]. Kat *Silacker.* — Forleddet er antagelig Sb. *Selje* „Pil".

Skovmark. K 1782—83 *Skovmarck*; KI 1840 *Schaumark.*

Smedeled. 1783 SA C XII 1 Nr. 306 *bey der Schmiede Heck.*

Sommers [*sùməɹs, sùməɹsˈlɣ̀g*]. Kat *Sommers.* — Gen. af Slægtsnavnet *Sommer*; jfr. *Sommerswisch* i Bokholm.

?Stakketbrede [ˈ*sdagəlˌbræ·*]. Jb 1782—83 *Stackeb(i?)eren*; Kat *Staggelbree.* — Maaske en Forvanskning af et oprindeligt **Stakketbrede*, sammensat af Adjektiverne *stakket* og *bred.* Navnet vilde i saa Fald være en Parallel til det nordslesvigske *Langsmalle*, der forekommer som Marknavn paa Als og i N.-Tyrstrup H. (DS VII 425, III 68).

Storeng. U 1781 *die Große Wisch, in die Grose Wisch*; K 1782 *in der Grossen-Wiese*; K u. A. *in de Gosse Wiese*; Kat *Grosse-Wiese.*

Strandsig [*sdrandsix*]. Kat *Stranzig.* — Ved Brarup Aa. Da Stedet ikke ligger ved Kysten, synes *Strand* her at maatte have Betydningen „Aabred".

Svansten. U 1781, Jb 1781 *Schwansteen Feld*; K 1782—83 *Schwansteen, Schwansteen-Feld*; Jb 1782—83 *Schwansteen, Schwansteen Feld, Schwansteen Feldt*; (her?) KI 1840 *Schmenzenfeld*; Kat *Schwansteen.* — Af Fuglenavnet *Svane*, glda. *swan*; et **Svansteinn* forudsættes maaske i det no. Stednavn *Svantesvold* (NG X 451). Formelt er der dog ogsaa Mulighed for et Personnavn ligesom i de andre Navne paa *-sten* i Munkbrarup, *Flinsten* og *Knudsten.* Mandsnavnet glda. *Swan* indgaar bl. a. i det sønderjy. *Svanstrup* (DS V 410).

Svinestisig [ˈ*swinsəˌsɨ̀x*]. Kat *Schwienstersiek.* — Areal langt fra Byen, paa Grænsen til Ryde.

Sønderskov [ˈ*syˑdəɹˌhòld*]. K 1782—83 *Süder-Holz*; 1801 SA C XII 1 Nr. 117 *Brarup Süderholtz*; Kat *Süderholz.*

Ulstrupfeld. KI 1840 *Ulstrupfeld.* — Efter Nabobyen *Ulstrup*; se under Bebyggelsesnavne.

Ulvehøj [ˈulə¦hyˑ]. 4. Bericht vaterl. Altert. 21 *auf dem sogenannten Ulehoy*; Kat *Ulehoi.*

Waterloos [ˈvåˑdəɹ¦loˑs]. — Samme Lokalitet som *Lyksted.* Nty. Navn med samme Betydning som det danske *Vandløs*; se under Bebyggelsesnavne i Adelby S.

Westerfeld. KI 1840, Kat *Westerfeld.*

(Her?) **Vindbjerg.** 1696 SA C XII 1 Nr. 373 *das Windt Barg.* — I Munkbrarup S.?

Ærtehøj [ˈœˑɹd¦hy]. Kat *Erdhoi.*

Østermark [ˈoˑsdəɹˌˈèld]. K 1782—83 *Oster-Feld*; Kat *Osterfeld.*

Oksbøl.

Abildbjerg [*afəlˈbaˑx*]. K 1782, Jb u. A. *Affelbierre*; Unters 1806 *Affelbiere, Affelbierre*; Kat *Affelberg.* — Sb. *Abild* „Æbletræ".

Brændkær [*brɛnˈkiœˑɹ*]. Kat *Bringkiär.* — Støder op til *Brændkær* i Ves; s. d.

Byglandshøj. K u. A. *Büglandshöy*; Schröder II 150 *Bygländshoi.*

Bökholt [ˈbøˑg¦hòld]. Kat *Böckholt.* — Nty. *Bök* „Bøg". Formen gengiver maaske et da. **Bøgholt.*

Falletoft [ˈ*falig¦tòfd*]. K 1782, Jb u. A. *Falletaut*; Unters 1806 *Falletout* (rettet fra *Fäll(e?)lück*); Kat *Falligtoft.* — Sb. jy. *Falg*; ifl. Hagerup[2] p. 21 bruges *Rugfalle* om „Rugstubben, når den er pløjet". Det tilsvarende nty. Ord er *Fallig* „flach umgepflügtes Weideland oder Stoppelfeld", „Brache" (Mensing). Udtaleformen maa være fejlhørt eller fejlskrevet for [**falix-*].

Fændenseng. Jb 1782 *Fanens-Eng*; Jb u. A. *Fänens Eng*; 1806 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 159 *Fehnens-Eng.* — Glda. *fændæn* „Fanden". Formen med *æ* indgaar ogsaa i *Fændens Kløv* i Rabsted S. (DS V 573).

Galgemark. Jb u. A. *Gallemarck*; 1816 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 125 *auf dem so genannten Galgen Felde*; Kat *Galgenfeld.* — Ifl. Chronik 1898 blev Retterstedet flyttet hertil fra Lyksborg i 1720. Spor af Galgen saas endnu for 50 Aar siden.

Galgemose. K 1782 *Gallemoos, Gallemoos-Ager*; Jb u. A. *Gallemoos, Gallemoosagger, Gallemoosager*; Unters 1806 *Gallemoosagger.* — *Gallemoos* og *Gallemoos-Ager* paa K 1782 er tilsammen samme Lokalitet som *Galgenfeld* i Kat. I *Gallemoos* er Galgen aftegnet paa Kortet. Jfr. det foregaaende Navn.

Gejlkoppel [ˈ*xail¦kùbəl*]. 1770 ArkMunkbrarup Oksbøl Nr. 3 *Oster- und Wester-Geilkoppel.* — Plantenavnet jy. *Gejl* „Gyvel". Ifl. Opt 1932 har der vokset mange Gyvel her.

Graasten. K 1782 *Graasteen, Groa Steen*; Jb u. A. *Graasteen*; 1805 SA C XII 3 Nr. 191 *Grabenstein.* — Samme Lokalitet som *Hauslyk* ndfr.

Grønmaj. K 1782 *Grön May*; Jb u. A. *Grönmay.* — Samme Lokalitet som *Jugmose* ndfr.

Ham. K 1782, Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Hauslyk. Kat *Hauslücke.*

Have [*hau*]. K 1782 *Förste Hauge, Förste-Hauge, Bagest-Hauge*; Jb u. A. *Förste Hauge, Bagest Hauge*; Unters 1806 *Foste Hauge, Bagesthauge*; 1806 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 159 *Bagest Hau*; Kat *Hau.* — Stort Areal i den nordøstlige Del af Byen ved *Have* i Ulstrup. *Have*, se Bd. X.

Have Dam. K u. A. *Haudamm.* — Ved *Have.*

Have Kule. K u. A. *Hau Kuhl.* — Ved *Have.*

Have Mose. K u. A. *Haumoos.* — Ved *Have.*

Jugmose [ˈ*juˑx¦mùs*, da. ˈ*juˑxmos*]. Kat *Iugmoor.* — Plantenavnet sønderjy. *Juge* „Rosa canina; Rubus"; se Mar. Kristensen i NoB 1936 p. 176 f.

Kokmose. K 1782, Jb u. A. *Kockmoos.* — Forleddet kan være Fuglenavnet jy. *Kok* „Hane", her snarest om Hannen af Agerhøns eller andre, vilde Fuglearter. Andre Muligheder er *Kok* i Betydningen „lille Høstak" eller brugt som Plantenavn; se Feilb. Samme

Navn forekommer i Aabenraa Amt (DS VI 216, 411).

Kolyk [*de kùlg*]. K 1782 *Kulck*; Kat *Kuhlücke*. — Støder op til *Kolyk* i Ves.

Korsvej. Kat *Korswei*. — Agerjord ved en Vejforgrening.

Lillemark [*ˈlilə¦ma·g*]. K 1782 *Lille-Marck*; 1806 SA C XII 3 Nr. 191 *Lillmark*; Kat *Lillemark*.

Lilleskov. K u. A. *Lilleskou acke*[*r*].

Lyk. K 1782 *Lück, Lücke*. — *Lyk*, se Bd. X.

Lykbjerg. K u. A. *Lückbierre*. — *Lyk*, se Bd. X.

Maj [*mai*]. K 1782 *May*; Kat *Mai*. — *Maj*, se Bd. X.

Nørrelyk. K 1782 *Norre Lück, Nörre Lück*; Jb u. A. *Nörre Lück*; Kat *Norderlücke, Norderlück*. — Tre Lokaliteter.

Nørremølle. K 1782 *Nörre-Möll*; Jb u. A. *Nörremöll*; Chronik 1898 *Nørremølle*. — Støder op til *Nørremølle* i Runmark, Rylskov S. Ifl. Chronik 1898 skal her tidligere have ligget en Mølle.

Osterfeld. Se ndfr. under *Westerfeld*.

Panhøj [*ˈpan¦hy* el. *ˈpan¦hy·*]. — Forleddet kan efter Naturforholdene at dømme være Sb. *Pande*, brugt om et fremspringende Bakkeparti; se Kristian Hald, De danske Stedn. paa -um p. 88 f. og der cit. Litt.

Pinkeryde. 1805 SA C XII 3 Nr. 191 *Pinckeruy*. — Jfr. under *Pinkvraa* i Hyrup By og S.

Plummdamm [*ˈplùm¦dam*]. Kat *Plummdamm*. — Sb. sønderjy. *Plomme* „Blomme" eller det tilsvarende nty. *Plumm* (Mensing). Da *Damm* forekommer som da. Laaneord i den nty. Dial. (se Mensing), kan det ikke afgøres, om Navnet er af da. eller nty. Oprindelse.

Præstensdam [*prèsdəˈdam*]. K u. A. *Prestens-damm*; Kat *Priesterdamm*.

Pugmaj [*pùgˈmai*]. K 1782 *Pug-May*; Jb u. A. *Pugmay*; Kat *Pugmai*. — Sb. *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr. Hagerup[2] under *Pug*).

Rubølledsager. K 1782 *Rubbeleys Ager*; Jb u. A. *Rubeleys Agger*; Kat *Rubeleilücke*. — Se *Rubølled* under Bebyggelsesnavne.

Rævehøj [*ˈfòs¦ba·x*]. K 1782, Jb u. A. *Rewhoy*; Kat *Fuchshöhe*. — Første Led i Udtaleformen er nty. *Voss* „Ræv", Efterleddet nty. *Barg* „Bjerg".

Rævemose. K u. A. *Rewmos*. — Ved *Rævehøj*.

Schoollyk [*ˈʃo·l¦lỳg*]. — Nty. *School* „Skole".

Silleholm [*ˈsìləɹ¦hòlm*]. K 1782 *Silleholm*; Jb u. A. *Silleholmley, Silleholm Lück*; Unters 1806 *Silleholm*; 1806 SA C XII 3 Nr. 191 *Silholm-Ley*; Kok *Selholm*; Kat *Sillerholm*. — Plantenavnet *Selje* „Pil".

Skøsgab [*sy·dˈʃafd*]. Kat *Südschaft*. — Støder op til *Skøsgab* i Ulstrup; s. d.

Smedroj. K 1782 *Schmeyroy*; K u. A. *Lill Smeiroy*; Kat *Sonoyroi* [sic].

Sokær [*ˈsù¦kiæ·(ɹ)*]. K u. A. *Sokier*; Kat *Sökier*. — Dyrenavnet *So*.

Spitzlyk [*ˈsbìdsˌlỳg*]. Kat *Spitzlücke*. — Nty. *Spitz* „Spids".

Stærdam [*ˈsdè¦dam*]. Kat *Steddamm*. — Plantenavnet *Stær* „Star, Carex".

Sønderlyk. K 1782 *Sünder Lück*; Kat *Süderlücke*.

Søndermark [*ˈsy·dəɹ¦fèld*]. Jb 1781 [Rosgaard] *Sündermarck*; K 1782 *Sünder Marck, Süder-Feld*; Unters 1806 *Sündermarck, Sundermɔrk, Sündermark*; Kat *Süderfeld*. — *Sünder Marck* og *Süder-Feld* paa K 1782 er to forskellige Lokaliteter. Den sidstnævnte støder op til *Søndermark* i Ulstrup.

Tidselpold [*ˈdìdsəl¦pùl*]. K 1782, Jb u. A. *Tisselpoll*; Kat *Distelpoll*.

Timmertved [*ˈtìməˌvi·*]. K 1782, Jb u. A. *Timmertwig*; Kat *Timmertwieg*. — Støder op til *Timmertved* i Rosgaard; s. d.

Vanrad [*ˈvand¦rai*]. K 1782 *Wannroy-Lück, Wannrott May*; K u. A. *Wannroymay*; Jb u. A. *Wannray Lück, Wannray May*; Unters 1806 *Wanroy lücke, Wanroylük, Wanroylück, Wannraylük*; Kat *Wanroy*. — Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV.

?Vasebro [*ˈva·s¦brùi*]. Kat *Warsbroe*. — Areal ved en Markvej til *Ves*. Forleddet er snarest Sb. *Vase*, hvorom se Bd. X, Endelsen muligvis *Bro*.

Westerfeld. Chronik 1898 *auffällig u. mir unerklärlich ist, daß der östliche Teil der Oxbüller Feldmark zwischen Peter Koch und Brarup bis zur letzten Vermessung den Namen*

Westerfeld geführt hat; damals hat der Landmesser auf eigene Hand es in Osterfeld umgenannt. — Forklaringen er vel den, at Marken tidligere har hørt til Munkbrarup, idet den ligger Vest for denne By. Et *Osterfeld* er iøvrigt ikke fundet i Kat.

Vesterlyk. K 1782 *Wester-Lück, Wester Lück*; Kat *Westerlücke.* — Tre Lokaliteter paa K 1782.

Vinterslyk [*vìndəsˈlỳg*]. K u. A. *Winterslück*; Kat *Winterslücke.* — Slægtsnavnet *Vinter.*

Østerlyk. K 1782 *Oster Lück*; Kat *Osterlücke.* — To Lokaliteter i Kat.

Ranmark.

Albæk Dam [*albyˈdam*]. U 1781 *Albeckdamm*; K 1782 *Albecksdamm*; Jb 1782 *Wester Albecksdamm*; Kat *Albüdamm.* — Trænavnet ænyda. *al* „El". Omtydningen til *Alby Dam* skyldes maaske Paavirkning fra Sognenavnet *Adelby.*

Bannacker [ˈ*banˌagəɹ*]. Kat *Bannacker.*

Buchweizenlyk. Kat *Buchweizenlücke.*

Damkær. K[1] u. A. *Damm kier*; K[2] u. A. *Dammkier.* — Eng. *Dam*, se Bd. X.

Elmkær. U 1781 *Elmskier, Elmkier Wisch*; K 1782 *Elmkier, Elmkier Wisch*; Jb 1782 *May bey Elmkier, Elmkier Wisch*; K[2] u. A. *Elm Kier*; Kat *Elmkjer.* — Trænavnet *Elm.* Støder op til *Elmkær* i Ringsbjerg.

Englyk [ˈ*èŋˌlỳg*]. Kat *Englück.*

Eskær [ˈ*èsˌkiœ·ɹ*]. U 1781 *Jiskier, Jiskier-Wisch*; K 1782 *Iskier*; Jb 1782 *Jskier*; K u. A. *Iiskier*; Kat *Jskjer.* — De ældre Skrivemaader med *i(i)* tyder paa, at Forleddet er Gen. af Trænavnet *Eg*; jfr. *Iskær* DS IV 448.

Faarkær. Jb 1782, K u. A. *Faarkier*; Kat *Vorkjer.*

Flæskager [ˈ*sbègˌagəɹ*]. K u. A. *Fleskager Sieg*; Kat *Speckager.* — Sandsynligvis af et Sb. **flæsk* med Betydningen „Flig", der almindeligt indgaar i nordiske Stednavne; se Kristian Hald, De danske Stedn. paa -um p. 113 f. og der cit. Litt. Forleddet er nu gengivet ved ty. *Speck. Sig*, se Bd. X.

Gammellyk [ˈ*oˑləˌlỳg*]. U 1781 *Gammellück*; K 1782, Jb 1782 *Gammellück*; Kat *Ohlelück.* — Tre Lokaliteter. Af Adj. *gammel*, nty. *oold.* Den ene *Ohlelück* i Kat er en Del af *Westerlück* paa K 1782.

Gerdtlyk [ˈ*xæˑɹdˌlỳg*]. Kat *Gerdtlücke.* — Mandsn. *Ger(d)t.*

Grosselyken. Kat *Grosselücken.*

Havrebjerg Maj. K u. A. *Hauerbiere May*; K[2] u. A. *Hauerbieremay.* — *Maj*, se Bd. X.

Hodderupheck. Kat *Hodderupheck.* — *Hodderupheck* og *Hodderup Ryde* ndfr. ligger paa Grænsen til *Hodderup* i Husby S.

Hodderup Ryde [*hòdərùbˈryˑ*]. Kat *Hoddеruprüh.*

Holt [*hòld*]. U 1781 *Holt, Holdt*; K 1782, Jb 1782, Kat *Holt.* — *Holt*, se Bd. X.

Kaadsager. K 1782 *Kadsager*; Jb 1782 *Kahts ager.* — Se det flg. Navn.

Kaadslyk [ˈ*kåˑlsˌlỳg*]. U 1781 *Kads-lück, Kads Lück*; K 1782 *Kadslück*; Jb 1782 *Kahts Lücke*; K[1] u. A. *Kodslück*; K[2] u. A. *Kads Lück*; Unters 1806 *Kathslück*; Kat *Koslücke.* — Støder op til *Kaadsager.* Forleddet er antagelig Gen. af Ordet *Kaad*, hvorom se Bd. X.

Kalvehave. U 1781 *beide Kalle Hauen*; K 1782 *Kallhauge*; K[1] u. A. *Kallehaue.*

Knagesbjerg. Jb 1782 *Knagesberg.* — Se det flg. Navn.

Knagesbro. 1795 SA C XII 1 Nr. 397 *Knages-Brück.* — Paa Vejen mellem Ranmark og Munkbrarup og formodentlig i topografisk Sammenhæng med *Knagesbjerg* ovfr. Navnene forudsætter snarest et usammensat **Knag*, identisk med sv. Dial. *knagg* „liten kulle", hvorom se v. Friesen, Mediageminatorna p. 103 ff. *Knag* forekommer flere Gange usammensat som Stednavn og indgaar i det vestslesvigske Landsbynavn *Harknag*; se DS V 330. En formel Mulighed er ogsaa Slægtsnavnet *Knag*; jfr. DS IV 426.

Kollenborg. Kat *Kollenburg.* — Mark ved Bebyggelsen *Kollenborg* i Husby S.; s. d.

Kragager. K 1782, Jb 1782 *Norder Kragager, Süder Kragager.* — Fuglenavnet *Krage.*

Krog [*kro·x, de kro·x*]. Kat *Krog.* — To Lokaliteter. *Krog,* se Bd. X.

Langballe Ager. U 1781 *Langballeager*; K 1782 *Norder Langbalager, Süder Langbalager*; Jb 1782 *Süderlangballager, Norderlangbalager*; Kat *Niederlangballigacker, Oberlangballigacker.* — Højtliggende Terræn. Maaske efter Nabobyen *Langballe* i Grumtoft S.; Stedet ligger dog ikke ved Grænsen til denne By.

Langelyk. Kat *Langelücke.*

Langstreng [*laŋˈsdrèŋ*]. K 1782 *Stor Langstreng, Lill Langstreng*; Jb 1782 *Lille Langstreng, Storelangstreng*; Kat *Langstreng.*

Lundager. K 1782, Jb 1782 *Lundager.* — *Lund,* se Bd. X.

Lyk. K 1782 *Lücke*; Kat 2te *Lücke,* 3te *Lücke.* — Formerne paa K 1782 og i Kat betegner forskellige Lokaliteter.

Løgelager [*ˈlỳxəlˌagəɹ*]. Kat *Lögelager.* — Samme Lokalitet som *Lundager* ovfr. Forleddet er Sb. jy. *Løgel* „Nøgle", men Anledningen til Navnet er ukendt; det sigter maaske til Markens Form, idet *Løgelager* er et krumt Areal ved en Markvej. Jfr. *Løgelmose* i Langballe, Grumtoft S. *Løgel-* indgaar i flere nordslesvigske Navne, bl. a. i *Løgelager* DS IV 79.

Maj [*mai*]. U 1781, K 1782, Kat *May.* — Tre Lokaliteter. *Maj,* se Bd. X.

Markskel [*ˈma·gˌšal*]. Kat *Markscheide.* — Paa Grænsen til Husby S.

Mittellyk [*ˈmìdəlˌlỳg*]. Kat *Mittellücke.*

Nylyk. U 1781, K 1782 *Nielück*; Jb 1782 *Nielück, Nylück;* K[1] u. A. *Nülück*; K[2] u. A. *Nülück, Nüluck, Nüe lück.* — Tre Lokaliteter.

Nørrelyk. U 1781 *Nörrelück*; K 1782 *Nörlück*; Jb 1782 *Norrelück*; Kat *Norderlücke.* — Tre Lokaliteter.

Nørremark. U 1781 *Nörremark, Nörre-Mark*; Jb 1782 *Norremarck, Nörremarck*; K u. A. *Nörre-Mark*; Kat *Norderfeld.*

Osterlyk [*ˈo·sdəɹˌlỳg*]. Kat *Osterlücke.*

Padsig [*ˈpùdˌsig*]. U 1781 *Padsick, die Westerste Padsick, die österste Padsick*; K 1782 *Padsieck*; Jb 1782 *Padsieck, die westerste Padsieck, daselbst die osterste*; Kat *Gross-Podsiek, Klein-Podsiek.* — Sb. *Padde,* der i den da. Dial. bruges i Betydningen „Frø" (jfr. Hagerup[2]). Udtalen skyldes Paavirkning fra Skrivemaaden i Kat.

Ranmark Aa. Verz 1819 *Rannmark Aue.* — Se *Ranmark* under Bebyggelsesnavne.

Rim [*rìm*]. K 1782 *Rim*; Jb 1782, Kat *Rimm.* — Støder op til *Rim* i Ringsbjerg og Munkbrarup.

Ryttersbjerg [*ryˈdəsˈba·x*]. K 1782 *Rüttersbierre*; Jb 1782 *Rüttersbierre*; K[1] u. A. *Rütersberg*; Kat *Rüdesberg.* — Forleddet er nu omtydet til Landsbynavnet *Ryde*; Ryttersbjerg ligger ved Vejen til denne By.

Ryttersdam. K[1] u. A. *Rütter damm, Rütters Damm*; K[2] u. A. *Rütterdamm.* — Ved *Ryttersbjerg* ovfr.

Skidenager [*ši·nˈde·l*]. K 1782 *Skiedenager*; Jb 1782 *Sckiedenager*; Kat *Schittendeel.* — Leret Jord. Den oprindelige Endelse er nu erstattet af *Del,* hvorom se Bd. X.

Skovmark [*ˈšauˌma·g*]. U 1781 *Skou-Mark*; K 1782 *Sckovmarck*; Jb 1782 *Skoumarck*; Kat *Norderschaumark, Süderschaumark.* — Ved *Skovmark* i Munkbrarup. Støder op til Sønderskov.

Stenager Mose. K u. A. *Stenager Moos.*

Sønderham. U 1781 *Süder Hamm*; K 1782 *Süderham.*

Sønderlyk [*sy·dəɹˈlỳg, ˈsy·dəɹˌlỳg*]. U 1781 *Sünder lück*; Jb 1782 *Sünderlück*; Kat *Süderlücke.*

Søndermark [*ˈsy·dəɹˌfèld*]. U 1781 *Sünder-Mark*; K 1782 *Sünder-Marck*; Jb 1782 *Süder Marck, Sünder Marck*; Kat *Süderfeld.*

Sønderskov [*ˈsy·dəɹˌhòld*]. U 1781 *Sünderskou, Sünder-Skou*; K 1782 *Sünderskov*; Jb 1782 *Sünderskov*; 1784 SA Abt 25[1] Nr. 2 *Sunnerskau, Sünner Skau*; Kat *Süderholz.*

Trindmaj. K u. A. *Trinmay.* — Adj. *trind* „rund".

Waterstellyk [*ˈvâ·dəɹsdèlˌlỳg*]. Kat *Wasserstelllücke.* — Nty. *Waterstell* „Vandsted"; Sammensætningen mangler hos Mensing.

Vesterlyk. U 1781 *Westerlück, Wester Lück, Wester-Lück*; K 1782 *Westerlück*; Kat *Westerlücke.* — Jfr. *Gammellyk* ovfr.

Vestermark. U 1781 *Wester-Mark*; K 1782 *Westermarck*; Kat *Westerfeld.*

Wisch. U 1781, K 1782 *Wisch.* — To Lokaliteter. *Wisch*, se Bd. X.

Vollesbarg [*vùləsˈba·x*]. Kat *Wollersberg.* — Ved *Vollesmaj* ndfr. Af Mandsnavnet *Ole*, jy. *Volle.*

Vollesmaj. K 1782, Jb 1782 *Wollesmay.*

Ringsbjerg.

Bojkhøj [*bùiəˈky·, bùiˈky·, ˈbùgˌhy·*]. K 1781 *Boykoemarck*; Jb 1781 *Boyköemarck*; K 1782 *Boekömarck*; Kat *Boykü.* — Forleddet kan være Sb. *Buddike* „lille, rund Trææske med Laag", der antagelig forekommer usammensat i Navnet *Bojek* i Ves. Ordet, der ogsaa indgaar i det nordslesvigske *Boddikmade* DS IV 159, udtales i Agerskov med *j*-Lyd (Feilb.). En mindre sandsynlig Mulighed er det fra Frisisk laante Mandsnavn *Boike*, der bl. a. forekommer i Flensborg (DgP).

Bokholm Koppel. Jb 1685 *Bockholm Coppel.* — Se *Bokholm* under Bebyggelsesnavne.

Brunsig. Kat *Brunsieg.*

Elbjerg [*ˈèlˌba·x*]. Jb 1781 *Ellbierremarck, Ebierremarck*; K 1782 *Elbierremarck*; Unters 1806 *Elbierre*; Dagbog 1809 *Löcke Ellen Barg mit einer Wiese dabey*; Kat *Ellberg.* — Trænavnet *El.*

Elleshøj [*ˈùləsˌsy·, ˈɣləsˌhy·*]. Jb 1781 *Elishoymarck*; K 1782 *Elishoy-Marck*; Unters 1806 *Ellishoy*; Kat *Elleshöe.* — Første Led er maaske Gen. af Mandsnavnet glda. *Ēlēf* (DgP).

Elmkær [*ˈèlmˌkiæ·ɹ, ˈɣlmˌkiè*]. K 1782 *Elmkiermoos*; Kat *Elmkjer.* — Støder op til *Elmkær* i Ranmark. Forleddet er Trænavnet *Elm*; Udtalen med rundet Vokal skyldes maaske Association med nty. *ölm* „elleve".

Friedenseiche. Kat *Friedenseiche.* — I Ringsbjerg By. Maa være Navn paa en Eg, der er plantet til Minde om Fredsslutningen 1871.

Fældebyg [*ˈfèləˌby·*]. Jb 1781 *Fellebügsmarck, Fellbügsmarck*; K 1782 *Fellebügsmarck*; Unters 1806 *Fellebüys mark*; Kat *Fellerbye.* — Bakke med Grusgrav Nordvest for Byen. Første Led er snarest Sb. *Fælde* „Rydning, Svedje", hvorom se Bd. X. Efterleddet er *Bygge* „Bygning" eller snarere Kollektivet *Bøge* „Bøgebevoksning"; se om disse Ord Bd. X.

Groof [*xro·f*]. Kat *Groof.* — Støder op til *Groof* i Munkbrarup. Nty. *Groof* „Grøft", se Bd. X.

Holmkær [*ˈhòlmˌkiæ·ɹ, ˈhòlmˌkiè*]. Dagbog 1809 *Wiese Holmkier*; Kat *Holmkjer.* — *Holm*, se Bd. X.

Horsbjerg [*ˈhòsˌba·x*]. Kat *Hofbach.* — Utvivlsomt et da. Navn paa *-bjerg*, der er gengivet ved nty. *-barg.* Forleddet er Sb. da. *Hors* „Hest"; Formen i Kat er Fejl for **Hos-*.

Huuslyk [*ˈhu·sˌlɣg*]. Kat *Hauslücke.* — Tre Lokaliteter.

Kars [*kå·ɹs*]. Kat *Kars.* — Lille Stykke Agerjord ved Vejen til Ryde. Antagelig Fejl for **Kors.*

Kirchbarg [*ˈkiɹxˌba·x*]. Kat *Kirchberg.* — Ved Vejen til Munkbrarup.

Kolk [*kùlg, de kùlg*]. Kat *Kleiner Kolk.* — To Lokaliteter. *Kolk* er antagelig her, som andre Steder i Angel, sammentrukket af et oprindeligt **Kolyk*. Jfr. *Østerkolk* ndfr.

Laaddenhøj [*låinˈhy·, lùndˈhy·*]. Jb 1781 *Loyenhoymarck*; K 1782 *Lojenhoymarck*; Kat *Leujenhöes.* — Adj. *laadden*, sigtende til Bevoksning. Den sidst anførte Udtaleform viser Omtydning til *Lund.*

Lyk. Jb 1781 *Lücke*; K 1782 *Lucke, Lücke.* — *Lyk*, se Bd. X.

Lykager Moor [*ˈlygagəɹˌmo·ɹ*]. Kat *Lückagermoor.* — *Lyk*, se Bd. X.

Løghøj [*ˈlø·xˌhy·, ly·xhy*]. Jb 1781 *Lochhoymarck*; K 1782 *Löchhoymarck*; Unters 1806 *Löghöi, Löghoy*; Kat *Lögü.* — Plantenavnet *Løg.*

Maj [*mai*]. Kat *May.* — Tre Lokaliteter. Den ene kaldes ogsaa [*jˈbsənˈmai*] efter en Ejer, der hed *Jebsen.* Jfr. ndfr. u. *Vanrad.*

Niederlyk. Kat *Niederlücke.*

Norderlyk. Kat *Norderlücke.*

Nørremark [ˈnùɹdəɹˌfèld]. Jb 1781 *Oster Nörremarck, Wester Norremarck, Westernörremarck*; K 1782 *Wester-Nörrmarck, Oster-Nörrmarck*; Unters 1806 *Nörrmark*; Kat *Norderfeld.*

Ooldelyk [*de* ˈoˑlə ˈlỳg]. Kat *Ohlelück.* — Nty. *oold* „gammel".

Rim [*rìm*]. Jb 1781 *Rimmarck*; K 1782 *Rimmark*; Kat *Rimm.* — Støder op til *Rim* i Ranmark og Munkbrarup; s. d.

Ringsbjerg Høj. Kat *Ringsberghöe.* — Se *Ringsbjerg* under Bebyggelsesnavne.

Streng [*sdrèŋ*]. Kat *Streng.* — *Streng*, se Bd. X.

Süderlyk. Kat *Süderlücke.*

Söharberg. Kat *Söharberg.*

Søndermark [ˈsyˑdəɹˌfèld]. Jb 1781, K 1782 *Sündermarck*; Kat *Süderfeld, Gross-Süderfeld.*

Troldmose [*tròlˈmoˑɹ*]. 1795 SA C XII 1 Nr. 397 *Trol Mohr*; Kat *Trollmoor.*

Vanrad. Jb 1781 *Wannrott*; K 1782 *Wanrott.* — Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV. Samme Lokalitet som den ene *Maj* ovfr.

Vedstol [*vìsdòl, vìsdùl*]. Jb 1781 *Wedstolmarck*; K 1782 *Wedstollmarck*; Kat *Widstoll.* — Se under *Vedstol* i Hyrup, Hyrup S.

Westerlyk. Kat *Westerlücke.*

Østerkolk. Jb 1781 *Oster Kolck, Öster Kolck*; K 1782 *Oster-Kulck*; Kat *Osterkolk.* — Jfr. *Kolk* ovfr.

Rosgaarde.

Bargkoppel. Jb 1756 *die Barg Koppel.* — Nty. *Barg* „Bjerg". Muligvis Gengivelse af et da. Navn paa *Bjerg-*.

Byskopbjerg [*bỳšəˈbaˑx*]. Jb 1756 *Buscat-Berg Koppel*; Jb 1779 *Burgschatt Berg Koppel, Burgschat kl. Berg Koppel*; K 1781 *Büschobbierg*; U 1781 *Bischob Bierg, Byschob Bierg*; Jb 1781 *Büschopbierg, Busch op Bierg*; K c. 1781 *Büschopbierg*; K u. A. *Büschopbierg, Büsch op Berg*; Udregn u. A. *Büsch op Barg, Busch op Barg, Busch op Bierr, Busch op bierg*; Unters 1806 *Büschopberg*; Kat *Buschubberg.* — Trods Skrivemaaderne i de ældste Jordebøger sandsynligvis af da. Dial. *Byskop* „Byskæppe", der i Angel brugtes om et Areal paa 6 Skæpper Land (Hagerup²; jfr. Svend Aakjær i Nord. Kult. XXX 227 f.); de senere Former viser i alt Fald, at Forleddet har været forstaaet paa denne Maade, og Etymologien stemmer med den moderne nty. Udtale. Ordet *Byskop* forekommer som Marknavn i Slogs H. (DS V 551).

Englyk [ˈèŋˌlỳg]. Jb 1756 *die Helffte der Enge Lücke*; K 1781 *Eng Lück*; U 1781 *Eng-Lücke*; K c. 1781 *Eng-Lück*; Unters 1806 *Englück*; Kat *Wiesenlücke.*

Faarlyk [ˈfåˑˌlỳg]. K 1781 *Fahr Lück*; U 1781 *Fahr Lücke, Fahr-Lücke*; Jb 1781 *Fahr Lück, Fahr Luck*; Unters 1806 *Fahrlück*; Kat *Schaaflücke.*

Gejlkoppel [ˈxailˌkùbəl]. Jb 1756 *die beede Oster Geil Koppeln, die beede Wester Geil Koppel*; K 1781 *Oster Gaiel Koppel, Wester Gaiel Koppel*; Jb 1781 *Oster Geil Koppel, Wester Geil Koppel, Wester Gail Koppel*; K c. 1781 *Wester Gaiel Koppel, Wester Gail Koppel, Oster Gaiel Koppel*; Kat *Oster-Geilkoppel, Süder-Geilkoppel, Wester-Geilkoppel.* — Plantenavnet *Gejl* „Gyvel". Der voksede tidligere mange Gyvel her.

Grosselyk. Kat *Grosze-Lücke.*

Ham. Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Hauslyk. Kat *Hauslücke.*

Hinterlyk. Kat *Hinter-Lücke.*

Kaalgaardmaj. K 1781 *Kallgaar-Mai*; U 1781 *Kallegaard May, Kallegaards May, Kallgaard May*; Jb 1781 *Kallgaar Mey, Kallgar Mey, Kalgar Mey, Kalgaar Mey, Kallgar May, Kallgaar May, Kalgaar May*; K c. 1781 *Kalgaar-May*; Unters 1806 *Kalgaardmay, Kallgaardmay*; Kat *Gartenmai.* — Jy. *Kaalgaard* „Have".

Kälberkoppel. Jb 1756 *Kälber-Koppel*; Jb 1779 *Kälber Koppel.*

Kälbermaj [ˈkèlbəɹˌmai]. Jb 1756 *die Helffte der Kälber May Wiese, Theil der Kälber Wiese, Theil der Kalber Wiese.* — Udtalen er højtysk.

Lerland [*leˑmland*]. K 1781 *Lier-Land*; U 1781, Jb 1781 *Lier Land*; K c. 1781

Lierland, Lier Land; Kat *Liirland*. — Første Led er nu gengivet ved ty. *Lehm*.

Lundbjerg. K 1781 *Lunnbierg*; U 1781 *Lundbierre*; Jb 1781 *Lunbierg, Lundbierg*; K c. 1781 *Lunbierg*; Udregn u. A. *Luin Berg*; Kat *Lundberg*. — *Lund*, se Bd. X.

Lyk. K 1781, K c. 1781 *Lück*; Kat *Lücke*. — Fire Lokaliteter. *Lyk*, se Bd. X.

Maj. Jb 1779 *May Wiese*. — *Maj*, se Bd. X.

Norderenge. 1777 ArkMunkbrarup Oksbøl Nr. 14 *der Hälfte Enge Lück, Norder Enge genannt*. — Jfr. *Englyk* ovfr.

Osterham. Kat *Oster-Hamm*.

Osterlyk. Kat *Osterlücke*. — To Lokaliteter.

Ostertoft. Kat *Oster-Toft*.

Rubølled [ˈoˑsdəɹ ruˑbəˈlaiˌkùbəl, ˈvèsdəɹ ruˑbəˈlaiˌkùbəl]. Jb 1756 *die Oster Rubeley Koppel, die Wester Rubeley*; Jb 1779 *Oster Rubeley Koppel, Wester Rubeley*; K 1781 *Oster Rubbeleys Koppel, Wester Rubbeleys Koppel*; K c. 1781 *Oster Rubeleys Koppel, Oster Rubbeleys Koppel, Wester Rubeleys Koppel, Wester Rubbeleys Koppel*; K u. A. *Rubeley Koppeln, Oster-Rubbelleys-Koppeln, Wester-Rubbeleys-Koppel*; Udregn u. A. *Rubeley, Rubeley Koppel, Rubeley Marckt*; Kat *Oster-Rubeleikoppel, Wester-Rubeleikoppel*. — Efter Bebyggelsen *Rubølled*.

Spitzlyk. Kat *Spitzlücke*.

Stegheck [ˈsdègˌhèg]. — Ved *Stegmark*. Den oprindelige Udtale er sikkert [**sdèx*-].

Stegmark. K 1781, U 1781 *Steg Marck*; Jb 1781 *Steg Marckt*; K c. 1781 *Steg Marck*; K u. A. *Steg Marck, Steg Marcke*; Udregn u. A. *Steg Marckt*. — Agerjord ved en Bæk. *Steg* er antagelig et Laan fra nty. *Steg* „Gangbræt"; jfr. under *Bolsteg* i Munkbrarup.

Storkær. Kat *Stuurkieer, Stuurkjeer*.

Süderlyk. Kat *Süderlücke*. — To Lokaliteter.

Taubemaj [ˈtaubəˌmai]. Kat *Taubemai*. — Adj. hty. *taub* gengiver da. *døv* eller nty. *doof*; begge Ordene kan anvendes om daarlig Jord. *Taubemaj* er mindre god Eng.

Timmertved [ˈtìməˌtweˑd]. Jb 1756 *die beede Timmer Twedt Koppel*; Jb 1779 *die Timmer Koppeln*; K 1781, U 1781 *Oster Timmertwig, Wester Timmertwig*; Jb 1781 *Oster Timmertwieg, Wester Timmertwieg*; K c. 1781 *Oster Timmer Twieg, Oster Timmertwig, Wester Timmertwig*. — Støder op til *Timmertved* i Oksbøl. Forleddet er jy. *Timmer* „Tømmer".

?**Tungled** [*de* ˈtùŋˌlai]. — Agerjord ved en Vej.

Westerlyk. Kat *Westerlücke*.

Ryde.

Achter de Lyken. K 1781, Jb 1781 *Achter de Lücken*; U 1782 *Agter de Lücken*; Kat *Hinterlück*. — Gengiver et da. **Bag Lykkerne* el. lgn.

Agerkamp [*axəɹˈkamb*]. K 1781 *Ager Camp*; Jb 1781 *Agger Camp*; Jb 1783 *Aggerkamp*; 1783 SA C XII 1 Nr. 306, Kat *Ackerkamp*.

Alby Kær. K 1781 *Albykier*; Jb 1781 *Albuy Kier*; U 1782 *Albuy Kier, Albuykier*; Jb 1783 *Aalbyekier*. — Nordvest for Byen paa Grænsen til Lyksborg. Snarest Sb. glda. *athalbȳ* „Adelby" (se under Sognenavnet *Adelby*), der i saa Fald maa sigte til en forsv. Bebyggelse; maaske har det nuværende Ryde tidligere ligget paa denne Plads. Det er dog ikke udelukket, at *Alby* er opstaaet af et ældre **Albæk*; jfr. *Albæk Dam* i Ranmark, der i Kat og den moderne Udtale er blevet til *Alby Dam*.

Ballum [*balm*]. K 1781, Jb 1781 *Ballem Lück*; U 1782 *Ballum Lücke*; Jb 1783 *Ballemlyck, Ballemlück*; Unters 1806 *Balmluck*; Kat *Ballum*. — Støder op til *Ballum* i Munkbrarup; s. d.

Bylleholm [ˈbyləˌhòlm]. K 1781, Jb 1781, Jb 1783 *Bülleholm*; Kat *Bölleholm*. — Plantenavnet jy. *Bylle* „Vaccinium uliginosum" (se Feilb.).

Eskær. K 1781 *Eskier Lück*; Jb 1781 *Iskier Lück*; U 1782 *Eskier Lücke*; Jb 1783 *Jskierlück*; Kok *Eskkær*; Kat *Iskier*. — Trænavnet *Esk*.

Eskær Høj. K 1781, Jb 1781 *Eskierhoy*

Lück; U 1782 *Eskier Höy Lücke*. — Ved *Eskær*.

Eskærsandslyk. Jb 1685 *ein Lücke bey Eschersand*; K 1781 *Iskiersands Lück*; U 1782 *Iskiersands Lücke*; Unters 1806 *Jskiersandslück*. — Se *Eskærsand* under Bebyggelsesnavne.

Fælled [*de fæ·(ɹ)lə*]. K 1781, Jb 1781, Jb 1783 *Fehle*; Kat *Ferle*.

Grootelyk [*xro·dəˈlỳg*]. Kat *Groszlück*. — Nty. *groot* „stor".

Hauslyk. Kat *Hauslück*.

Have. K 1781, Jb 1781 *Hauge*; U 1782 *Haue*; 1782 SA C XII 1 Nr. 306 *Hau*. — Ved *Have* i Ulstrup. *Have*, se Bd. X.

Katsig. K 1781 *Kattsieg*; Jb 1781 *Katsieg*; U 1782 *Kattsiech*; Jb 1783 *Katsieg*; Kat *Katsieck*.

Knæk [*knìg*]. K 1781, Jb 1781, Jb 1783 *Kneck*; Kat *Knick*. — Eng. *Knæk*, se Bd. X.

Krog. K 1781, Jb 1781 *Krog*; U 1782, Unters 1806 *Kroog*; Kat *Krog*. — *Krog*, se Bd. X.

Krogslyk. K 1781, Jb 1781 *Kroges Lück*; U 1782 *Krogs-Lücke*; Jb 1783 *Krogeslück*. — Ved *Krog*.

Kær. K 1781, Unters 1806 *Kier*. — *Kær*, se Bd. X.

Lyk. K 1781 *Lück*; U 1782 *Lücke beym Hauße*; Jb 1783 *Lücke*. — Tre Lokaliteter. *Lyk*, se Bd. X.

Maj. K 1781, Unters 1806 *May*. — Tre Lokaliteter. *Maj*, se Bd. X.

Moselyk [ˈmo·ɹˌlỳg]. K 1781 *Moos Lück, Moos-Lück*; Jb 1783 *Mooslück, Mooslycke, Mooslücke*; Kat *Moorlück*.

Mølledamsende. K 1781 *Mülldams Ende*; Jb 1781 *Müldams Ende*; Jb 1783 *Mühldammende*. — Ved Enden af *Mølledam* i Lyksborg.

Mørkenshøj. K 1781 *Mörkenshoy*; Jb 1781 *Mörckens hoy*; U 1782 *Mörckens Höy, Mörckens Höy, Mörckens-Höy*. — Forleddet er sikkert Gen. af Sb. jy. *Mørken* „Mørke", snarest brugt om en mørk Skovstrækning; af samme Oprindelse er Forleddet i det uforklarede alsiske *Mørkensroj* DS VII 379. Jfr. m. H. t. Betydningen sv. *Mörkret* som Navn paa henholdsvis „skogstrakt" (OGB III 275) og „fiske" (Jämtl. ortn. p. 19).

Nørrelyk. K 1781 *Nörre Lück, Nörre-Lück*; Jb 1781 *Nörre Lück*; Kat *Nodelück*.

Nørremark [ˈnùɹdəɹˌfèld]. K 1781 *Nörre Marck Lücker*; Unters 1806 *Nörremarkslück*; Kat *Nordfeld*.

Oberlyk. Kat *Oberlück*.

Osterlyk [ˈo·sdəɹˌlỳg].

(Her?) **Ostermoor.** 1785 SA C XII 1 Nr. 306 *Norder Oster Mohr*.

Rosensgaard [ˈru·(ɹ)nˌʃau]. K 1781 *Rosenschar*; Jb 1781 *Rosenschaar*; U 1782 *Rosensgaard*; Jb 1783 *Rosenschaar, Rosenschär*; Kat *Ruhrenschau*. — Sb. glda. *rosensgarth* „Blomsterhave". Navnet er blevet omtydet til *-skov*, idet den tryksvage Form [*-sgo*] af dette Ord faldt sammen med den tryksvage Form af *-gaard* + foregaaende Genitivs-*s*. Stedet støder op til *Alby Kær* ovfr.

Rugland [ˈrògənˌland]. K 1781 *Rauland, Raulanshoy*; Jb 1781 *Rauland, Raulans hoy*; U 1782 *Rouland, Roulands Höy*; Jb 1783 *Raulandshoy*; 1785 SA C XII 1 Nr. 306 *Rolandsfeldes*; Kat *Roggenland*. — Udtaleformen er hty.

Ryde Lyk [*ry·dəˈlỳg*]. K 1781, Jb 1781 *Rüde Lück*; U 1782 *Rüde Lücke*; Jb 1783 *Rüdelück, Rüderlück*; Kat *Rüder Lück*. — Se *Ryde* under Bebyggelsesnavne.

Rydemoor. Jb 1783 *Rüder Moor*; Kat *Rüdemoor*.

Skovshøj. K 1781, Jb 1781 *Schaushoy*; U 1782 *Schoushöy*; Jb 1783 *Schauhoy*; Kat *Schaushöi*.

Søndermark [ˈsy·dəɹˌfèld]. K 1781 *Sünder Marck*; Jb 1783 *Sündermark, Südermark*; Kat *Süderfeld*.

?**Toftlund** [ˈtafˌlùnd, *taflùndˈvìʃ*]. K 1781 *Taut-Lamm*; Jb 1781 *Taut Lamm, Taut-Lamm*; U 1782 *Tout Lamm*; Jb 1783 *Tautlamm*; 1783 SA C XII 1 Nr. 306 *Toftlund*; Kat *Toftlund, Toftlundwiese*. — Den ældste Form er maaske Fejl for **-lann* = *-land*.

Trolddam. K 1781 *Trolldamm*.

Vingsbed. K 1781, Jb 1781 *Wingsbeed*; U 1782 *Wingsbed*; Jb 1783 *Wingsbeed*. — Efterleddet synes at være Sb. *Bed* „Græsgang"; se Bd. X.

Sigum.

Bulbro. 1753 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 160 *Bolbro-Koppel*; Jb 1756 *die Bolbro Koppel*; 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 524 *Bölbro Koppel*; Jb 1779 *Bolbro Koppel*; K 1781 *Bolbroe, Bohlbroe Koppel*; U 1781 *Bolbroe Holtz, Bolbroe Koppel*; Jb 1781 *Boolbro, Bollbrokoppel, Boolbrokoppel*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 153 *Bohlbrokoppel, Bohlbroheck*; 1801 SA C XII 1 Nr. 524 *Bolbro Kopel, Bolbro Koppel*. — Sb. *Bulbro* „Plankebro".

Bulbro Maj [*bo·blɔˈmai*]. Kat *Bobelmai*. — Ved *Bulbro*.

Damhale Koppel [ˈ*dam*ˌ*kùbəl*]. 1753 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 160 *Dammhahl Koppel*; Jb 1756 *Dam Hohl Koppel*; Jb 1779 *Dammhohl Koppel*; c. 1779 SA C XII 1 Nr. 523 *die Sygummer Damm Hohl Koppel*; Fæste-Reg 1780 *Dammhohl Koppel*; K 1781 *Damhahl Koppel*; U 1781 *Dammhahl Koppel*; Jb 1783 *Dammhohl Koppel*; 1792 SA Abt 25[1] Nr. 1 *Befriedigung der Sygummer Dammhahl Koppel*; 1792 SA C XII 1 Nr. 271 *der Sygummer Dammholtz Koppel*; Unters 1806 *Dammholkoppel*; K u. A. *Dammkoppel*. — Ved *Sigum Dam*.

Dampold [ˈ*dam*ˌ*pùl*]. Kat *Dammpoll*. — Ikke langt fra *Sigum Dam*.

Englyk [ˈ*èŋ*ˌ*lỳg*]. K 1781 *Englück*; U 1781 *Eng Lücke*; K u. A. *Engkoppel, Engcoppel*; Kat *Englyk*.

(Her?) **Friedlyk.** 1792 ArkGrumtoft Nr. 153 *Fried Lücke*.

Gejlkoppel [ˈ*xaɪl*ˌ*kùbəl*]. K u. A., Kat *Geilkoppel*. — Støder op til *Gejllyk*. Ikke langt fra Grænsen til *Gejl*.

Gejllyk. K 1781 *Geillück*; U 1781 *Geil Lücke*; Jb 1783 *Geillück*. — Samme Lokalitet som den ene *Mittlyk* ndfr.

Grosskoppel. Kat *Grosskoppel*.

Günterlyk [ˈ*xỳnɒəɹ*ˌ*lỳg*]. Kat *Güntherlyk*. — *Günter*, som ikke findes hos Mensing, er et Adj. dannet til Adv. nty. *günt* „hinsides" i Analogi med Ord som *böwer, nedder* etc.

Ham. Jb 1781, Jb 1783, Kat *Hamm*. — *Ham*, se Bd. X.

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel*. — Tre Lokaliteter.

Hauslyk. Kat *Hauslyk*. — To Lokaliteter.

Hauswisch. Kat *Hauswisch*.

Hjortland [ˈ*jòd*ˌ*land*]. (Her?) K u. A. *Jordlück*; Kat *Jordtland*.

Holmys [*hòlˈmy·s*]. K 1781 *Holmüs*; U 1781 *Holniss*; Udregn 1781 *Hollmüss*; Jb 1781 *Holmüs*; K[1] u. A. *Hollmüis*; Kat *Hollmüüss*. — Smal Kløft med Eng. Forleddet er Sb. jy. *Hol* „Hul", Efterleddet er antagelig et glda. **mỹs*, med Bet. „Sump" el. lgn., en Sideform til *Myr* „Mose" og identisk med oe. *mēos*, ohty. *mios* „Mos" (se f. Eks. Torp NEO p. 444).

Hældelyk [ˈ*hèl*ˌ*lỳg*]. Kat *Helllyk*. — To Lokaliteter. *Hælde*, se Bd. X.

Jægerlyk [ˈ*jœ·xəɹ*ˌ*lỳg*]. Kat *Jaegerlyk*.

Kleinekoppel. Kat *Kleine Koppel*.

Lundlyk [ˈ*lùnd*ˌ*lỳg*]. K u. A. *Lundlück*; c. 1792 ArkGrumtoft Nr. 153 *die Lundlücke*; Kat *Lundlyk*. — To Lokaliteter, der begge støder op til *Sigum Lund*, den ene i Nærheden af Bebyggelsen *Sigumlund*.

Lysholt. 1753 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 160 *Lüsholtz, Lüsholtz Koppel*; Jb 1756 *die Lüsholtz Koppel*; 1765 SA C XII 1 Nr. 524 *Lusholtz Koppel*; Jb 1779 *Lüs Holtz Koppel*; K 1781 *Lüsholz*; Jb 1781 *Lüsholz, Lüsholtlück*; Udregn 1781 *Lühsholz, Lüüsholz, Lühsholt Lück*; K[2] u. A. *Lüsholt*; Prot Nr. 360 1784 *Sygummer Lusholtz Koppel*; Unters 1806 *Lysholzlücke*; Prot Nr. 360 1829 *Sygumer Lysholzkoppel*. — (Delvis) samme Lokalitet som *Gejlkoppel* ovfr. Nu Agerjord, der støder op til *Sigum Lund*. Forleddet er antagelig Adj. *lys*, der sigter til aaben Bevoksning; jfr. m. H. t. Betydningen Navnet *Klarskov*. *Lysholt* forekommer ofte som Stednavn, som Gaardnavn saaledes i Hornstrup S., Nørvang H., 1323 *Lyusholth* (DS VIII 52). Det nordslesvigske *Lysholt* i Ødis S. er gammel Kirkejord, og i DS III 112 antages det derfor, at Navnet sigter til, at Jorden har været hen-

lagt til Anskaffelse af Kirkelys. Denne Forklaringsmulighed kommer ikke i Betragtning her.

Midtkoppel. 1753 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 160 *Mittel-Koppel*; FæsteReg 1780 *Mittel Koppel*; K 1781 *Mittkoppel*; U 1781 *Mitt Koppel, Mitt-Koppel.*

?Mittelfoged. Jb 1756 *die Mittel Foged*; Jb 1779 *Mittelfoget.*

Mittlyk. Kat *Mittlyk.* — Tre Lokaliteter.

Mørksø [ˈmɔ̀ɥgˌseˑ]. 1646 ArkGrumtoft Nr. 153 *Morcksehe*; 1646 ArkGrumtoft Nr. 222 *Marcksehe, Marsehe, Marcksehr*; 1753 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 160 *Mörck See Wiese, Mörck See-Wisch*; 1761 SA C XII 1 Nr. 524 *Mörck-See-Wiese*; 1780 SA C XII 1 Nr. 160 *Mörck See Wiese, Marck-See Wiese*; K 1781 *Mörcksee*; U 1781 *Mörck See*; Jb 1783 *Mörcksee, Morcksee*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 153 *Morcksee, klein Morksee, klein Mörcksee*; Unters 1806 *Morksee, Mörksee, Mörcksee*; Kat *Mörksee.* — Nu Mose. Adj. *mørk.*

Niederlyk. Kat *Niederlyk.*

Norderlyk. Kat *Norderlyk.*

Nüeland. Kat *Nyeland.* — Nty. *nü* „ny" (Mensing under *nie*).

Nüelyk. Kat *Nyelyk.*

Oberste Lyk. Kat *Oberste Lyk.*

Ooldland [ˈoˑlˌland]. Kat *Oland.* — Nty. *oold* „gammel".

Osterlyk. Kat *Osterlyk.*

Osterwiese. Kat *Osterwiese.*

Pahllyk [ˈpàˑlˌlɏ̀g]. Kat *Norder-Pahllyk, Süder Pahllyk.* — Nty. *Pahl* „Pæl".

Park [*paˑg*]. 1753 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 160 *Parck-Koppel*; Jb 1756 *die Parick Koppel*; Jb 1779 *die Parck Koppel*; K 1781 *Parck Koppel*; K¹ u. A. *Park*; Prot Nr. 360 1790 *die Sygummer Parck Koppel*; Kat *Grosser Park, Kleiner Park.* — Areal med Fiskedam. *Park*, se Bd. X.

Sigum Dam [*siˑxùmˈdam*]. K 1781 *Sygum Dam*; Udregn 1781 *Sygum dam*; Jb 1783 *Sygum-Damm*; K u. A. *Sigum dam*; Unters 1806 *das Stück Moor Sygumdamm*; Kat *Siegumdamm.* — Mose. Se *Sigum* under Bebyggelsesnavne. *Dam*, se Bd. X.

Sigumkoppel. (Her?) U 1781 *Koppel*; Kat *Siegumkoppel.*

Sigum Lund. 1753 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 160 *die neue Koppel Lund*; Jb 1756 *die Lund-Koppel*; Gude 106 *Hölzung Sichum Lund genannt*; 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Siegumlundt*; FæsteReg 1780 *Sygumlund*; K 1781 *Lund*; U 1781 *die Höltzung Lund*; Jb 1781, Jb 1783 *Sygum Lund*; K² u. A. *Lund Holz*; 1801 SA C XII 1 Nr. 117 *Sygumlundt*; Unters 1806 *Sygumlund*; Prot Nr. 360 1829 *Lund-Koppel*; Schröder I 313 *Siegumlund*; Kat *Kleiner Siegumlund, Grosser Siegumlund.* — Skov. *Lund*, se Bd. X.

Skel [*ʃèl*]. Kat *Schell.* — Agerjord ved Grænsen til Grumtoft S.

Strandkær [ˈ*sdrandˌkiæˑɹ, sdrandkiæˑɹˈmoˑɹ, sdrandkiæˑɹˈvɪ̀ʃən*]. K 1781, Jb 1781 *Strandkier*; K² u. A. *Strandkier*; Jb 1783 *vom Ringsberger Strandkier*; Kat *Strandkjaermoor, Grosse Strandkjaerwiesen, Kleine Strandkjaerwiesen.* — Enklave til Ringsbjerg.

Süderlyk [ˈ*syˑdəɹˌlɏ̀g*]. Kat *Süderlyk.*

Sønderdam. U 1781 *das Stück vergrabene Mohr Süder Damm genannt.* — Jfr. *Sigum Dam* ovfr.

Westerlyk. Kat *Westerlyk.*

Vestermark. K¹ u. A. *das Westerfeld.*

Skovsende.

Bloksbjerg [ˈ*blògsˌbaˑx*]. K 1781, Unters 1806, Kat *Blocksberg.* — Se under Bebyggelsesnavnet *Bloksbjerg* i Adelby S.

Flackesee [*flaxəˈseˑ*]. Kat *Flackersee.* — Lavt Areal ved Kysten, (delvis) identisk med *Sønderlyk* ndfr. Forleddet er Adj. nty. *flack* „flad", nu i Udtalen afløst af den fra Hty. indtrængende Form *flach*; jfr. Mensing.

Fælled. Kat *Fehle.* — Lille Stykke Eng. *Fælled*, se Bd. X.

Grosselyk. Kat *Grosse-Lücke.*

Grossewiese. Kat *Grosse-Wiese.*

Hafflyk [ˈhafˌlỳg]. Kat *Hafflücke*. — To Lokaliteter. Nty. *Haff* „Hav".

Ham. Kat *Hamm*. — To Lokaliteter. *Ham*, se Bd. X.

Hans Antons Lyk. Kat *Hans Anton's Lücke*.

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel*.

Hauslyk. Kat *Hauslücke, Haus-Lücke*. — Tre Lokaliteter.

Heckenkoppel. Kat *Heckenkoppel*.

?Holvig Kær. K 1781 *Hollwig Kier*; Udregn 1781 *Holwig Kier*; U 1782 [Munkbrarup] *Holweg-Kier*. — Ved Kysten. Af jy. *Hol* „Hul". Der er ikke topografisk Forbindelse med Bebyggelsen *Skidenhulvej*.

Holzkoppel. Kat *Holzkoppel*.

Holzlyk. Kat *Holzlücke*.

(Her?) **Horskoppel.** Prot Nr. 360 1781 *Hors und Ulniss Koppel*. — Sb. *Hors* „Hest".

Hæve. K 1781 *Hœve*; U 1782 *Häve Lücke*. — Antagelig Fejl for **Have*, hvorom se Bd. X.

Jomfrubjerg. Jb 1779 *Jungf. Berg, für den Jungfern Berg*; K 1781 *Jungfern-Berg*; Udregn 1781 *Jügfernberg, Jüngfernberg*; JensenAng 345 *Jungfernberg*; 1863 SA C XII 5 Nr. 28 *Jomfruebjerget*; Kat *Jungfernberg*; LA *Jungfern-B*; Chronik 1898 *Jungfrauenberg*. — Samme Navn forekommer ved Haderslev. Anledningen til Navngivningen er uklar. Stedet ligger ikke langt fra *Bloksbjerg* ovfr. Om et sv. *Jungfruberget* se NoB 1915 p. 116.

Kareck. Kat *Kareck*.

Kleinkoppel. Kat *Klein-Koppel*.

Kær. Kat *Kier*. — *Kær*, se Bd. X.

Königseiche. LA 1926 *Königseiche*.

Laksfang. K 1781 *Laxfangberg, Laxfang May*; Udregn 1781 *Laxfangbierg*; 1784 SA Abt 25[1] Nr. 3 *beym sogenannten Lachsfangberg*; 1787 SA C XII 1 Nr. 524 *Laxfang Berg*; 1791 SA C XII 5 Nr. 28 *der Laxfang*; Jb 1843 *Laxfangmay*. — Sb. *Laksefang* i Betydningen „Sted, hvor der fanges Laks" (ODS).

Landbrook. 1784 SA Abt 25[1] Nr. 2 *Landbrook*. — Eng.

Langager. Kat *Langagger*.

Lehmbarg [ˈleˑmˌbaˑx]. K 1781, U 1782 *Leimberg*; K u. A. *Leim Kuhl*; Kat *Lehmberg*. — To Lokaliteter i Kat. Muligvis Oversættelse af et da. **Lerbjerg*.

Luspold. Kat *Luspoll*. — Lille Bakke. Forleddet er Insektnavnet *Lus*, der formentlig sigter til Bevoksningen.

Lyk. K 1781 *Lücke*; Kat *die Lücke*. — *Lyk*, se Bd. X.

Mose. K 1781 *Moos*; Kat *das Moor, im Moor*. — To Lokaliteter i Kat.

Myrpold [ˈmyˑɹˌpùl, ˈmøˑɹˌpùl]. Kat *Mührpoll*. — Sb. *Myrepold* „Myretue".

Neuelyk. Kat *Neue-Lücke*.

Nymark [ˈnyˑˌfèld]. 1768 (Prot Nr. 360 1829) *in dem Neufelde*; Jb 1779 *Neu-Feld, Neu und Koper Feldt*; K 1781 *Nye-Marck*; U 1782 *Nie Marck*; 1783 SA Abt 25[1] Nr. 4 *Neumarck, Nüe Marck, Nue-Marck*; Kat *Neufeld*. — Agerjord, der støder op til Fredskov.

Nørrelyk. K 1781 *Norder Lück*; U 1782 *Norder Lücke*; Kat *Norder-Lücke*.

Osterkoppel. Kat *Oster-Koppel*.

Rørum Bleg [rùmˈblìg]. K 1781 *Rörum Blieg*; Udregn 1781 *Röram blig*; U 1782 *Rörum Blech*; 1783 SA Abt 25[1] Nr. 4 *Rörum Blick*; U 1783 *das Bruch Rorumblig*; Unters 1806 *Rörumblig*; Kat *Kören blech*. — Sumpet Areal paa Grænsen til Fredskov. *Rørum* er Dat. Pl. af Plantenavnet *Rør* „Phragmites"; jfr. Kristian Hald, De danske Stedn. paa -um p. 130 f. Efterleddet opfattes vel nu som nty. *Blick* „holzfreie Stelle, Wiese" (jfr. under *Blikskov* i Tved, Adelby S.), men Skrivemaaderne med *g* og *ch* tyder paa, at det oprindelig er da. *Bleg*(*e*) i Betydningen „Blegeplads".

(Her?) **Sandheck.** 1799 SA C XII 1 Nr. 398 *am Flensburger Wege zwischen dem vormaligen Sandheck und dem Neufeldter-Meier-Hofe*.

Sandvig. GlücksbReg 1668 *Sandwig*.

Sandwiger Hölzung. 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Sandwiger Höltzung*.

Sandwiglyk. Kat *Sandwig Lücke*. — Se *Sandvig* under Bebyggelsesnavne.

Schosteenfegerwisch [ˈʃòsdeˑnfœˑxəɹˌvìʃ]. Kat *Schornsteinfegerwiese*. — Nty. *Schosteenfeger* „Skorstensfejer".

Schweiz. Kat *Die Schweiz*. — Bakket Areal.

Skallesø [ˈʃalənˌseˑ]. K 1781 *Sckalle Söe*,

Skalle Söe Kier; U 1782 *Sckalle Söe Kier*; 1787 SA Abt 25¹ Nr. 4 *Stalle-See-Ende*; 1791 SA C XII 5 Nr. 28 *der Schallesee Teich*; 1816 ib. *Schallesee*; 1816 (Afskr.) ib. *Skallesee*; Kat *Schallensee, Schallenseer Moor*. — Fiskenavnet *Skalle*.

Slottlyk [ˈslòdˌlỳg]. Kat *Schlosslücke*. — Efter Huset *Slott*; se under Bebyggelsesnavne.

Smidtwisch [ˈʃmìdˌvìʃ]. Kat *Schmiedwiese*. — Nty. *Smidt* „Smed".

Soltewisch [*sòldəˈvìʃ*]. — Eng ved Holdnæs Nor. Nty. *solt* „salt".

Spultlyk. Kat *Spultlücke*. — Areal ved Skov. Forleddet er Sb. jy. *Spalt*, her i Betydningen „Træstub" (se Hagerup² p. 85 under *Spult*), eller samme Ord optaget som Laaneord i Nty. (Mensing under *Spult*). Betydningen „Træstub" har Forleddet ogsaa i det nordslesvigske *Spaltknæk* i Kværs S., Aabenraa Amt, der opgives at være Navn paa en tidligere Skov, hvoraf Stubbene stod i flere Aar (anderledes DS VI 507).

Strandweg. 1788 SA C XII 1 Nr. 529 *an dem Sandwiger Strandt und Mühlenweg*; Kat *Strandweg*.

Svenaa [*swènau*]. JSørensenK X *Suane Nor*; Gude 92 *Schwennau*; K 1781 *Schwannau*; 1813 SA C XII 1 Nr. 140 *die sogenante Schwenn-Aue*; JensenAng 17 *Schwenau*; Gst *Svend Aa*; Kok *Svenå*; Kat *Schwennau, Swennau, die Schwenn-Aue, Swennau Lücke*; LA *Schwen-Au*. — Forleddet er maaske Dyrenavnet *Svin* med Vokalforkortelse i første Sammensætningsled; Forklaringen støttes af, at *Svinemose* ndfr. synes at ligge ved Aaen. En anden Mulighed er et Sb. glda. **swin-*, en Afledning af Roden i Vb. vn. *svina* „aftage, formindskes". Paa denne Maade forklares det no. Elvenavn *Svenoa* (NI I 196, NoB 1928 p. 168; jfr. NG XI 326 f.). Terrænet ved Aaens Udløb er meget sumpet.

Svinemose. 1784 SA Abt 25¹ Nr. 2 *Schwinemoos*; 1787 SA C XII 1 Nr. 524 *Schwienemoes*; Kok *Svinemose*. — I 1787 „Holz-Grund".

Sønderlyk. K 1781 *Suder Lücke*; U 1782 *Süder Lücke*.

(Her?) **Teglkoppel.** Forstreg 1735 *Ziegelkoppel, Ziegel-Koppel*.

Tørvebro. Gude 102 *bey der Weinbrücke, jetzo Torfbrücke genannt*; K 1781 *Torff Brüg*; 1782 SA Abt 25¹ Nr. 3 *Weide Land Torfbrüg genannt*; U 1783 *Torfbrüg*. — Landingsplads, hvor der ifl. Gude tidligere blev udlosset Vin.

Ulnæs. Gude 92 & 102 *Ullniß*; 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Ulniß*; Prot Nr. 360 1781 *Ulniss Koppel*; Kok *Ulnœs*. — Dyrenavnet *Ulv*.

Unter dem Holze. Kat *Unter dem Holze*.

Vesterlyk. 1763 SA C XII 1 Nr. 524, Prot Nr. 360 1784 *die Wester Lücke*.

Vestermark. K 1781 *Wester-Marck*; 1783 SA Abt 25¹ Nr. 4 *Westermarck*.

Vinbro. Se ovfr. under *Tørvebro*.

Østerlyk. 1765 SA C XII 1 Nr. 524, Prot Nr. 360 1783 *die Oster Lücke*.

Østermark. K 1781, 1783 SA Abt 25¹ Nr. 4 *Oster Marck*.

Tremmerup.

Augustabuche. LA 1926 *Augustabuche*. — Bøgetræ.

Barglyk [ˈbaˑxˌlỳg]. (Her?) Kat *Bergkoppel*. — Nty. *Barg* „Bjerg".

Bredengslyk [*brœˑŋsˈlỳg*]. — Antagelig efter *Bredeng* i Lyksborg, der ligger nær Grænsen til Tremmerup.

Deefstieg [ˈdeˑfˌsdix]. — Nty. *Deef* „Tyv". Sti, der benyttedes af Skovtyve.

Elbenwisch [ˈèlbənˌvìʃ]. Oldekop V 41 *Elfenwiese*. — Ty. *Elb* „Alf". Navnet er sikkert nyt.

Frisbæk Maj. K 1781 *Friesbeckmay*; K¹ 1781 *Friisbeck May*. — Ikke langt fra *Frisbœk* i Tved, Adelby S.; s. d.

Grosselyk. Kat *Grosse-Lücke*.

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel*.

Hauslyk. Kat *Hauslücke*.

Holzkoppel. Kat *Holzkoppel*.

Jægerbjerg. K 1781 *Igerberg*; K¹ 1781

Iegerberg; 1782 SA Abt 25[1] Nr. 3 *der Iägerberg*; K u. A. *Iegerberg*.

Kleekoppel. Kat *Kleekoppel*. — Ty. *Klee* „Kløver".

Kleinelyk. Kat *Kleine-Lücke*.

Kriegerled [ˈkri·xlai˩sdrå·d]. 1789 SA C XII 1 Nr. 306 *beym Kriegerheck, durch Anlegung des sogenannten Krieger-Hecks*; 1790 SA C XII, Nr. 54, 1791 SA Abt 25[1] Nr. 3 *Krieger Heck*. — Paa Grænsen til Adelby S. Antagelig af et Slægtsnavn *Krieger*.

Lammehave. 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Lamhau, Lemhau*. — Skov.

Lammehavesti Kær. 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Lamhausterkier*; K 1781 *Lamhausted Kier*; K[1] 1781 *Lammhausted Kier*; U 1781 *Lammhaustekier*; 1782 SA Abt 25[1] Nr. 3 *Lamhaustedkier*; U 1782 *Lam Hau Stieg Kier*; 1809 SA C XII 1 Nr. 529 *Wiese Lamhaustedtkier*; Jb 1843 *Lamhaustedkier, Lamhaustedtkier*; Kat *Lammhaustedtkier*. — Sidste Led i *Lammehavesti* er snarest Ordet *Sti* i Betydningen „Fold"; jfr. Formen i U 1782.

Langekoppel. Kat *Langekoppel*.

Langmose. K[1] 1781 *Langmohr*.

Lillekoppel. 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Kleinkoppel*; K 1781, K[1] 1781 *Lille-Kowel*; U 1781 *Lillekowel*; U 1782 *Lille Koppel*; 1809 SA C XII 1 Nr. 529 *Kleinkoppel*; Jb 1843 *Klein und Mittkoppel, jn der Klein-Koppel*.

Luspold [ˈlu·s˩spùl, luspùl]. — Af samme Oprindelse som *Luspold* i Skovsende; s. d.

Mejervig. JensenAng 17 *Meyerwik*. — Se *Mejervig* under Bebyggelsesnavne.

Midtkoppel. K 1781 *Mitt-Kowel*; K[1] 1781 *Mitt Kowel*; Jb 1843 *Mittkoppel, Mittel-Koppel*.

Moorkoppel. Kat *Moorkoppel*.

Munkenskov. Kat *Munkenhoelzung*. — Ved *Munkenskov* i Tved, Adelby S.; s. d.

Mühlenteich. Kat *Mühlenteich*.

Möhlenbarg [ˈmø·lən˩ba·x]. Kat *Mühlenkoppel*. — Ved Mejervig Mølle ligesom *Mühlenteich* ovfr. Af Nty. *Möhl* „Mølle".

Nydam. Einkunft 16. Aarh. *der Newe dam diek*; Verz 16. Aarh. *Newe damme dicke*; 1782 SA Abt 25[1] Nr. 3 *Nydam, Nydamsende*. — Eng.

(Her?) **Ondvad.** 1794 SA C XII Nr. 406 *Silkis oder Böswadter Brücke*. — Antagelig et da. **Ondvad*, sammensat med Adj. *ond*. Jfr. *Silkesvad* ndfr.

Rævemose. 1623 SA A VIII Nr. 46 *ein Wisch Reffmoeß*; K 1781 *Räwe Moos*.

Rødebro. Gude 100 *die rothe Brücke*; 1795 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 127 *von der rothen Brücke*; Verz 1814 *die sogenannte rothe Brücke über die Schwennau*. — Jfr. *Roodebrüch* i Munkbrarup.

Rørkær [*rø·ɹkè, rø·kèˈse·*]. Gude 96 & 101 *Rögkier, Roykier*; 1779 SA C XII 1 Nr. 140 *des Fischteiches Rockier*; K 1781 *Röhr-Kier, Röckier*; K[1] 1781 *Röhrkier, Rökier*; U 1781 *Rökier-Holz, Röhrkier-Teich*; 1791 SA C XII 1 Nr. 140 *den Teich Rockier, Roikier*; 1791 SA C XII 5 Nr. 28 *der Teich Roikier*; 1816 ib. *Röhrkier*; Kok *Rørkær*; Kat *Röhrkier*; LA 1926 *Rörkjärteich*. — Paa K 1781 og K[1] 1781 er *Röhr-Kier* (*Röhrkier*) Navn paa den tidligere Fiskedam, der paa LA kaldes *Rörkjärteich*, medens *Röckier* (*Rökier*) er Navn paa et Kær i Nærheden. Der foreligger dog næppe to indbyrdes uafhængige Navne, og Forleddet er vel oprindelig Plantenavnet *Rør* „Phragmites"; i nogle Kilder er det opfattet som Ordet *Roj*, hvorom se Bd. X.

Sandkoppel. Kat *Sandkoppel*.

(Her?) **Silkesvad.** Gude 96 *eine Wasserfurth, Silckeswadt genannt*; 1794 SA C XII 1 Nr. 406 *Brücke über Silckeswadt*; 1794 (Afskr.) ib. *Silkis oder Böswadter Brücke*; Verz 1814 *die Silkiswadter Brücke*; Kok *Silkesvad*. — Muligvis af et Sb. **Silke* med Betydningen „Sump" el. lign., der forekommer usammensat som Stednavn i Tønder Amt (DS V 137, 511). Ordet er en Afledning af Roden i Sb. vn. *sil* „stilleflydende Strækning i Elv eller Bæk" (NG Indl. p. 74), der ogsaa antages at indgaa i det norske Elvenavn *Silka* og det svenske Sønavn *Silken* (NE p. 211, Hellq. Sjön. I p. 529). Der foreligger dog ogsaa den Mulighed, at *Silkes-* kan være Gen. af et Stednavn **Silkær*, sammensat med Ordet *Sil*, hvorom se Bd. X.

Stenvad. K 1781 *Steenwatt*; K[1] 1781 *Steen Watt*; Kok *Stenvad*.

Sønderskov. Forstreg 1734, Gude 98 *Süderschau*; 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Süder-*

holz, Brarupper Süderholtz; K 1781 *Süderholz*; Prot Nr. 360 1781 *Süder Holtz Kiers Marck*; JensenAng 206 *im Süderholze*; Kok *Sønderskov*; Kat, LA *Süderholz*.

Tremmerup [*trèmərùb*]. 1691 SA A VIII Nr. 22 *bey Tremmerup*; 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Trimrup*; K 1781 *Trimmerupper Holtz*; 1783 SA Abt 25[1] Nr. 3 *hinter der Trinderopschen Holzung*; 1795 SA C XII 1 Nr. 127 *im Trimmrop-Geheege*; Schröder II 417 *Trimmerup*; JensenAng 345 *Tremmerup*; Kat *Klein-Tremmerup, Gross-Tremmerup*; LA *Gr. Tremmerup, Kl. Tremmerup*. — Nu Skov, men oprindelig maa Navnet have betegnet en Bebyggelse. Forleddet er antagelig Gen. af et Mandsnavn glda.**Thrimmi*, en svagtbøjet Sideform til fsv. **Thrimmer*, der forudsættes i sv. *Trimstorp*, 1405 *Thrymstorp*. Ifl. Ivar Lundahl (Falbygden p. 168) er Personnavnet et oprindeligt Tilnavn og Nomen agentis til et Vb. **thrimma* „hoppe" el. lgn.

Troldkær. U 1781 *Trollkier*; Kok *Troldkær*.

Troldsmose. K 1781 *Trolsmoos*; K[1] 1781 *Trols Moose*; Kok *Troldsmose*.

Vasbro Kær. K 1781 *Wasbrockier*; K[1] 1781 *Wasbrokier*; U 1781 *Wassbrokier*; Kok *Vadsbrokær*. — Snarest af Sb. jy. *Vas* „Kvas" (se Feilb.).

Vesternæs. MarieKR[3] 1570 *Westernes*. — Skov. Se *Vesternæs* under Bebyggelsesnavne.

Vestervig. Gude 94 *Westerwick*.

Vesterværk [*vèsdəɹˈva·g*]. Gude 96 & 101 *Westerwerck, Westerwerckmoor, Westerwerckteich*; K 1781 *Wester-Warck*; U 1781 *Wester Warck*; 1791 SA C XII 1 Nr. 140 *Weesterwerck*; JensenAng 17, Kat *Westerwerk*; LA *Wester-Werk*. — Fiskedam, dannet ved Inddæmning af en lille Vig af Fjorden.

Vilde [*ho·xˈvilə*]. GlücksbReg 1668 *willöe*; JSørensonK X *wilə*; Gude 113 *die Willekoppel*; 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Wille*; K 1781 *Wilde*; 1793 SA C XII 1 Nr. 373 *die Willer Höltzung*; 1795 SA C XII 1 Nr. 127 *Willer-Geheege*; JensenAng 345 *Wilde*; Kat, LA *Wille*. — Skoven har ifl. Gude Navn efter Præsten i Munkbrarup, Christian Christiansen *Welling*, der boede paa det nærliggende Neufeld, tidligere Nygaard, til 1582. Denne Forklaring kan dog næppe være rigtig. Forleddet er snarest Sb. *Væld*, der i Angel udtaltes med *i*-Lyd i Sammensætningen *Vældkilde* (Feilb.), og Efterleddet kan muligvis være en svækket Form af Ordet *Høj*. Første Led i Udtaleformen er Adj. nty. *hoch* „høj".

Wildplanke. 1785 SA C XII 1 Nr. 306 *die sogenannten Wildplancke vom Strande bis am geschloßenenheck*; 1789 SA C XII 1 Nr. 127 *die sogenannte Wildplanke, Wildplancke*. — Vildthegn.

Wildsprung. K 1781, K[1] 1781 *Wildsprung*. — Gengiver formodentlig et da. **Vældspring* „Kildevæld", udtalt med *i*-Lyd i første Led (jfr. ovfr under *Vilde*).

Winzigerhuuk. LA 1926 *Winzigerhuuk*. — Pynt. Adj. ty. *winzig* „lillebitte".

Ulstrup.

Anddøbbel [ˈan‚dỳføl]. — Nu Navn paa en Vej. Forleddet er antagelig Fuglenavnet *And*.

Bliksbarg [ˈblĩgs‚ba·x]. Kat *Blixberg*. — Af Sb. nty. *Blik* eller snarere samme Ord indlaant i Dansk; se under *Bliksko*v i Tved, Adelby S.

Bobberoj [*bùbəˈrâi*]. Kat *Bobberoi*. — Snarest af Sb. *Bulbro* „Plankebro"; en Markvej fører over en Grøft her. M. H. t. Bortfald af *l* kan jævnføres et nordslesvigsk *Bulbro Made*, udtalt [*bœbrəˈmaį*] (DS IV 69).

Bregnebjerg [ˈbrœ·gən‚ba·x]. Jb u. A. *Breckenberg*; Kat *Bregenberg*.

Bulmose [ˈbùl‚mùs]. Kat *Bolmus*. — Sb. sønderjy. *Bolle* „Tyr".

Bymaj [ˈby·‚maį]. K[1] 1781 *Bysmay*; Jb 1781 *Bys May*; U 1781 *By May*; Jb 1782—83 *Bys May*; Unters 1806 *Byemay*; Kat *Bümai*. — Lille Eng ved Byen.

Damsbjerg [*dams'ba·x*]. K[1] 1781 *Damms Bieere*; Jb 1781 *Dammsbierre*; U 1781 *Damms Biere*; U 1782 *Damsbierg, Damsbierre*; U 1827 *Vorderst, Mittelst und Hinterster Damsbierre*; Kat *Dammsberg*. — Ved en lille *Dam*.

Goosholt [*'xo·s|hòld*]. Kat *Goosholz, Goosholz-Wiese*. — Nty. *Goos* „Gaas". Maaske Oversættelse af et da. Navn.

Grydhøj [*xry·xi*]. Kat *Grühü*. — Sb. glda. *griüt*, vn. *grjót* n. „Sten".

Grünholz. Kat *Grünholz*.

Grøft [*xrèfd*]. 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Gruft*; K[1] 1781 *In de Greft*; Jb 1781 *In de Greeft*; Jb u. A. *in de Greft, in de Grüft*; 1784 SA Abt 25[1] Nr. 2 *Grift*; 1801 SA C XII 1 Nr. 117, U 1827 *Grüft*; Kat *Greft, Vorder-Greft, Hinter-Greft, Unter-Greft, Ober-Greft*. — Større Areal, tildels Eng eller Kær, tidligere delvis Skov; en Bæk løber gennem Arealet. *Grøft*, se Bd. X.

Ham. Kat *Hamm*. — *Ham*, se Bd. X.

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel*.

Have [*hau*]. K[1] 1781, Jb 1781 *Hau*; Jb 1782—83 *in de Hau*; U 1827 *Haaf*; Kat *Haiw*. — *Have*, se Bd. X.

Haveholt [*hau'hòld*]. — Skov ved *Have*.

Holm. Kat *Holm*. — Skov. *Holm*, se Bd. X.

Huuslyk [*'hus|lÿg, de 'hu·s|lÿg*]. Kat *Hauslüke*. — To Lokaliteter. Nty. *Huus* „Hus".

Højbjerg [*hy'ba·x*]. K[1] 1781 *Höybierre*; Jb 1781 *Höbierre*; U 1781 *Höy Bierre*; U 1782 *Höybierre*; Jb 1782—83 *Hoybierre*; Udregn u. A. *Höbierre*; Kat *Hoybierre, Hüberg*.

Højholt Dam. Kat *Hüholzdamm*.

Kelbjerg [*'ke·l|ba·x*]. Kat *Keelberg*. — Sb. *Kilde*.

Kleinberg. Kat *Kleinberg*.

Kobberhøj [*kòbə'hy·*]. Kat *Kopperhü*. — Se under *Kobberbjerg* i Tastrup, Adelby S.

Kolyk. K[1] 1781 *Oster Kolck*; U 1781 *Oster Kolk*; Jb 1781 *Osterkolck*; Kat *Kohlük, Vorder-Kohlük*.

Lassesmaj [*lasəs'mai*]. Kat *Lassesmai*.

Laveshjørne. Kat *Laiws-Wörn*. — Støder op til *Laveskær* i Ves; s. d.

Lyk. K[1] 1781 *Lück, de Lück*; Jb 1781 *Lück*. — *Lyk*, se Bd. X.

Meierhofskoppeln [*de 'maiəɹhòf|kùbəln*]. Kat *Meierhofsland*. — Paa Grænsen til Lyksborg og maa have hørt til *Mejergaard* sts.

Möhlendammlyk [*'mø·ləndam|lÿg*]. — Støder op til *Mølledam* i Lyksborg.

Niederlyk. Kat *Niederlük*.

Nørrelyk. K[1] 1781 *Norder Lück*; U 1781 *Norder Lücke*.

Nørremark. K[1] 1781 *Nörmarck*; Jb 1781 *Nörrmarck*; U 1782 *Normarck, Nörmarckt*; Jb 1782—83 *Nörmarck, Normarck, Nörremarck*; Jb u. A. *Norrmark, Norremark, Nörremarck*; 1785 SA C XII 1 Nr. 306 *des ... Norderfeldes*; Unters 1806 *Norremark, Nörremark*.

Oberlyk. Kat *Oberlüke*.

Ooldelyk [*o·lə'lÿg*]. Kat *Ohle-Lük*. — Nty. *oold* „gammel".

Osterlyk. Kat *Osterlük*.

Palm [*palm*]. Kat *Palm*. — Snarest Dat. Pl. af Sb. *Balle*, hvorom se Bd. X; jfr. *Ballum* i Munkbrarup, der i nogle Kilder skrives *Palm*. Der er ingen topografisk Sammenhæng med denne Lokalitet.

?Porsdam [*pùds'dam*]. Kat *Pasdamm*. — Snarest et da. *Porsdam*, sammensat med Plantenavnet *Pors*, men senere omtydet efter det bekendte tyske *Potsdam*. Marken støder op til en lille Lavning.

Revndal [*'rauən|då·l*]. Kat *Röwndall*. — Agerjord, tildels begrænset af smalle Slugter. Forleddet er antagelig Sb. *Revne* (eller Enstavelses-Sideformen jy. *Revn*; se Feilb.). Ordet maa i den da. Dialekt have været udtalt med *öw*-Diftong (jfr. Hagerup[2] p. 120 f.), der i Nty. gengives ved *au*.

Rugbjerg [*rauby, 'ròxən|ba·x*]. K 1781 *Rau-Bierre*; Jb 1781 *Raubierre*; Unters 1806 *Raubierre, Raubierrelück*; U 1827 *Raubjerre*; Kat *Raubierre*. — I den første Udtaleform er Endelsen omtydet til *-by*.

Ryde Koppel. K 1781 *Rüde-Koppel*; Prot Nr. 360 1781 *die erste Rüder [Koppel]*; Unters 1806 *die Rüderkoppel*; Kok *Rydkobbel*; Kat *die Koppel*. — Hørte tidligere til Lyksborg. Se *Ryde* ovfr. under Bebyggelsesnavne.

Ryde Lyk [*de 'ry·dəɹ|lÿgən*]. K[1] 1781

Rüder Lück; Kat *Rüde Lük*. — Paa Grænsen til *Ryde*.

Silleholm [ˈsìlə(ɹ)ˌhòlm]. KI 1840 *Selholm*; Kat *Seleholm*. — Støder op til *Silleholm* i Oksbøl; s. d.

Skarre [*šarə*]. Kat *Scharve*. — Bakket Terræn. Maaske af et Sb. identisk med no. *Skarv* „nøgen Klippe, stenet Højde" (se Torp NEO).

Skøsgab [*sȳdˈšaf*]. 1805 SA C XII 3 Nr. 191 *Schösgaf*; Kat *Schütschaft*. — Støder op til *Skøsgab* i Oksbøl. *Skøs-* er antagelig Gen. af Sb. glda. *skōt* „Flig, Hjørne", her i Betydningen „Fremspring i Terrænet"; jfr. DS IV 67 under *Skødshøj*.

Smedroj [ˈšmèˌrȧi]. Kat *Schmeiroi*.

Stakkelskoppel. Kat *Grot-Stackelskoppel*. — Støder op til *Stakkelskoppel* i Lyksborg; s. d.

Stormaj. Kat *Stormai*.

Streng [*sdrèŋ*]. Kat *Ober-Streng*, *Unter-Streng*. — *Streng*, se Bd. X.

Svansroj [ˈ*swansˌrȧi*]. Kat *Schwansroi*. — Af Mandsnavnet glda. *Swan* (DgP); jfr. *Svansten* ovfr. under Munkbrarup.

Sønderlyk. K[1] 1781, Jb 1782—83 *Süder Lück*.

Søndermark. K[1] 1781, Jb 1782—83 *Süder Feld*.

Tidseltoft [ˈ*disdəlˌtòfd*]. Jb 1782—83 *Diesteltofft*; Jb u. A. *Diesteltoft*; U 1827 *Tisseltoft*; Kat *Disteltoft*.

Trökbarg [ˈ*trȳgˌba,x*]. Kat *Unter-Trökberg*, *Ober-Trökberg*. — Navnet er vel af da. Oprindelse, men Forleddet er uvist.

Tysager [*tyˈsagəɹ*]. K[1] 1781, Jb 178[1] *Tysackern*; U 1781 *Tys Acker*; U 1782 *Tysackern*; U 1827 *Thüesacher*; Kat *Tüssager*. — Forleddet kan være Gen. af Mandsnavnet glda. **Thiūf*, vn. *Þiófr*, der indgaar i Landsbynavnet *Tystofte* i Tjæreby S., V.-Flakkebjerg H. (16/10 1360 *Thyufstofte*), og muligvis i det nordslesvigske *Tystoft* (DS IV 53, VI 467).

Ulstruper Holt [ˈùlsdrùbəɹ ˈhòld]. — Samme Lokalitet som *Holm* ovfr. Se *Ulstrup* under Bebyggelsesnavne.

Vedstol [*vìsdəl*]. U 1827 *Westuhl*; Kat *Wistell*. — Større Agerstrækning Nordvest for Byen. Se under *Vedstol* i Hyrup, Hyrup S.

Westen [*vèsdən*]. — Areal Vest for Byen, tildels samme Lokalitet som *Skøsgab* ovfr.

Vesterager. K[1] 1781 *Westerackern*; Unters 1806 *Westeracker*; U 1827 *Westeracher*.

Westerlyk. Kat *Westerlück*.

Wischhof. Jb 1781 *Wischhof*; Jb 1782—83 *Wisch-Hof*. — Nty. *Wischhof* „Wiese unmittelbar beim Haus" (Mensing). Gengiver maaske et da. **Maj*, hvorom se Bd. X.

Wischlyk. U 1781 *Wisch Lücke*; Jb 1782—83 *Wisch Lück*.

Væksig [*vègˈsi·*]. Kat *Wecksieg*. — Antagelig af Vb. *vække* „hugge Hul paa Is"; Feilb. kender Ordet fra Als.

Ærholt [ˈœ·ɹˌhòld]. Kat *Erholz*. — Trænavnet sønderjy. *Ær* „Ahorn".

Ves.

Berglyk. Kat *Berg-Lük*.

Birkland. K 1782, Jb u. A. *Birckland*; Kat *Birkland*. — Trænavnet *Birk*; *-land* er maaske her, som i andre Tilfælde, et oprindeligt *-lund*.

Bliksmose [ˈblìdsˌmo·ɹ]. 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Blicks Mohr*; K 1782 *Blicksmoose*; Jb u. A. *Blicksmoos*; 1784 SA C XII 1 Nr. 306 *Blicks Mohr*; 1785 SA C XII 1 Nr. 125 *das Blicks Mohr*, *das Brick-Mohr*; 1795 SA C XII 1 Nr. 133 *Blix Mohr*; Schröder II 202 *das Blixmoor*; Kat *Blixmoor*. — Sb. *Blik*, antagelig i Betydningen „Aabning i Skov"; se under *Blikskov* i Tved, Adelby S. Mosen støder op til Vesris Skov.

Bojek. K u. A. *Bojeck*. — Et lille Stykke Skov. Antagelig Sb. *Buddike* brugt som Sammenligningsnavn; jfr. *Bojkhøj* ovfr. under Ringsbjerg.

Bondenholzschift. Unters 1806 *Bondenholz Schifte*, *Bondenholzschiffte*. — Her eller i Oksbøl. Ty. *Bondenholz* „Bønderskov"; snarest Appellativ.

(Her?) **Brunlyk.** KR c. 1660 *Brun Lück*;

c. 1694 SA A VIII Nr. 45 *Brun-lücke*; KI 1782 *Braunlik, Braunlück.* — Jfr. *Brunlyk* under Bebyggelsesnavne.

Brændkær [*brɛn'kiɛ·ɹ, brɛn'kiæ·ɹ*]. Kat *Brinkjär.* — Støder op til *Brændkær* i Oksbøl. Forleddet er (Ptcp. af) Vb. *brænde.*

?Brødmose [*'brø·'mo·ɹ*]. K 1782 *Broomoose*; 1796 SA C XII 1 Nr. 306 *Bromus*; Kat *Broymoor, Norder-Broymoor, Süder-Broymoor.* — Muligvis af Sb. *Brød* „opbrudt Jord", hvorom se Bd. X. Brødmose støder op til Vesris.

Byllemose. K u. A. *Bullemoos.* — Ved Gaarden *Byllemose*; se ovfr. under Bebyggelsesnavne.

Byllemose Kær. K 1782 *Büllemooskier.* — Del af Vesris Skov, uden topografisk Sammenhæng med det foregaaende Navn. Plantenavnet jy. *Eylle* „Vaccinium uliginosum" (se Feilb.).

Bødkersgab. K 1782 *Bödekersgaff.* — I Vesris Skov.

Dauland. Kat *Dauland.* — Del af *Byllemose* ovfr. *Dau-* er maaske en nty. Gengivelse af et da. *Døv-*; jfr. *Døvmose* ndfr.

?Dolsvraa. K 1782 *Dolswra*; 1787 SA C XII 1 Nr. 133 *zur Weesrießer Höltzung abgelegte und eingefriedigten Landes Dunsvra genandt.*

Døvmose. K u. A. *dö[w?] Moos.* — Adj. *døv* i Betydningen „ufrugtbar"; jfr. under *Døvholm* i Tarup, Adelby S.

Eskær. (Her?) GlücksbReg 1668 *Eskieracker*; Jb 1779 *Jskier Acker*; K u. A. *Eskertunk.* — *Eskertunk* er Agerjord paa Grænsen til Sønderskov i Tremmerup. Af Trænavnet *Esk. Tunk*, se Bd. X.

?Galgeled. K u. A. *G[a?]lleley.* — Paa Grænsen til Sønderskov.

Gammellyk. K 1782, Jb u. A. *Gammel Lück.*

Garrelsig. K u. A. *Garrel Sieg.* — Forleddet er antagelig da. Dial. *garlig* (*gahrle*) „bekvem, brugbar" (Hagerup[2]).

Gejlkoppel. Kat *Geilkoppel.* — Støder op til *Gejlkoppel* i Rosgaarde; s. d.

Geschlossenheck. Kat *Geschlossen-Heck.* — Areal ved Bebyggelsen *Laasled*, ty. *Geschlossenheck*; se under Bebyggelsesnavne.

Grosselyk. Kat *Grosse-Lük, Grosse-Lück.* — To Lokaliteter.

Grossemoor. Kat *Grosse-Moor.* — Samme Lokalitet som *Præstensmose* ndfr.

Grønholm [*xrỳn'hòlm*]. K 1782 *Grönholmsager*; Jb 1782 *Grönholmager*; Jb u. A. *Grönholmsager*; Unters 1806 *Grünholmsagger*; Kat *Grönholm.*

Halvbolslyk. K 1782 *Halbohls Lück*; Jb u. A. *Hallbohls Lück.* — Der var to *Halvbol* i Ves (JensenAng p. 344).

Ham. K 1782, Jb u. A., Unters 1806 *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Harbjerg [*'hòɹsən|ba·x*]. K 1782 *Harbierre*; K u. A. *Hahrbierre*; Jb u. A. *Harrbierre*; 1784 SA Abt 25[1] Nr. 2 *Harbirrer*; Unters 1806 *Hörbierre*; Kat *Hasenberg, Hasenbergdamm.* — Dyrenavnet *Hare.* Udtaleformen er Fejl eller Fejlhøring for [**hå·sən-*].

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel.* — To Lokaliteter.

Havrelyk. 1789 SA C XII 1 Nr. 306 *in meiner Haberlücke.* — Maaske Appellativ.

Heidefeld [*'haidə|fèld*]. 1819 (Afskr.) SA C XII 3 Nr. 191 *Heidefeld*; Kat *Haidefeld, Haidefelds-Lük.*

Heringgrow. K u. A. *Hering grow.* — Navn paa en smal Kløft med et Vandløb, der udmunder i en Engstrækning i Ulstrup. Efter Naturforholdene at dømme er Endelsen snarest Ordet *Grue*, hvorom se Bd. X. *Hering-* kan være et oprindeligt **Hyrdeeng.*

Hestehoved [*'pæ·ɹdə|kòb*]. K u. A., Unters 1806 *Hesthöy*; Kat *Pferdekopp.* — Et Stykke Agerjord, hvis Form minder om et Hestehoved. Navnet er nu oversat til nty. *Perdekop.*

Himmerigshoved Mose. K 1782 *Himmerigshoods Moos*; Jb u. A. *Himmerigs Hodsmoos, Himmerigshodsmoos, Himmerighodsmoos*; 1819 SA C XII 3 Nr. 191 *Himmerigshoodsmoos.* — Se *Himmerigshoved* under Bebyggelsesnavne.

Hjortkule. K 1782 *Hiortkuhl, Hiort Kuhl Taut, Hiartkuhl, Hiartkuhl Taut.*

Hugormkær. K u. A. *Hochwurm Kier.*

Huslyk. K 1782, Jb u. A. *Huus Lück*; Kat

Hauslük, Hauslüke, Hauslücke. — Syv Lokaliteter i Kat.

Kaskær. K 1782 *Kaskerdamm*; Kat *Kasscher.* — Plantenavnet *Karse.*

Kelbjerg [ˈke·lˌba·ɤ]. K 1782 *Keelbierre*; K u. A. *Kielbierre*; Jb u. A. *Keelbierre*; 1784 SA Abt 25¹ Nr. 2 *Kehlbirrer*; Kat *Kleine-Keelberg, Grosse-Keelberg.* — Sb. *Kilde.* Der er ikke topografisk Sammenhæng med *Kelbjerg* i Ulstrup.

Kelstoft. Kat *Keelstoft.* — Mandsnavnet *Keld*, glda. *Kætil.*

Kiellyk. Kat *Kiellücke.* — Kileformet Jordstykke. Nty. *Kiel* „Kile".

Kleinelyk. Se ndfr. under *Lillelyk.*

Klewerlyk. Kat *Klever Lük.* — Nty. *Klewer* „Kløver".

Kolyk [*kùlg*]. K 1782 *Kulck*; Jb 1782 *Kulk*; Jb u. A. *Kulck*; 1784 SA Abt 25¹ Nr. 2 *Kolck*; Unters 1806 *Kulk*; Kat *Kohlük.*

Koppel. K 1782, Jb 1782 *Kowel*; Jb u. A. *Kowel, Koueel*; 1784 SA Abt 25¹ Nr. 2 *Kowell*; Kat *Koppel, Vorder-Koppel, Hinter-Koppel.* — Agerjord ved Sønderskov. *Koppel*, se Bd. X.

Kopperfeld. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 306 *in dem Koperfelde*; Jb 1779 *Koper Feld, Koper Feldt*; K 1781 *Kober-Feld.* — Forekommer ogsaa som Bebyggelsesnavn (s. d.). Der foreligger sikkert ikke et da. Navn paa *-mark*, da denne Form aldrig optræder i Kilderne, men Endelsen er enten ty. *Feld* eller glda. *fælla* „Rydning" (se Bd. X under *Fældc*), der bl. a. indgaar i Landsbynavnene *Stenfeld* og *Notfeld*; Stedet støder op til Tremmerup Skov. Forleddet er muligvis Sb. *Kobber*; se under *Kobberbjerg* i Tastrup, Adelby S.

Korsvej [*kòsˈvai*]. K u. A. *Korswey Sieg*; Kat *Kaswai.* — *Sig*, se Bd. X.

Kurkær. K 1782 *Kuhrkier*; Jb u. A. *Kuhrkier, Kuhr Kier*; 1784 SA Abt 25¹ Nr. 2 *Kuhrkier.* — Forleddet er maaske et Sb. identisk med sv. Dial. *kur*, der indgaar i adskillige svenske Stednavne i Betydningen „jaktkur, gömställe vid jakt" (Natan Lindqvist, Bjärka-Säby ortnamn p. 191 f.; jfr. Modéer, Småländska skärgårdsnamn p. 201, 205). Ordet er antagelig et nty. Laaneord (saaledes Hellq. SEO² p. 526; anderledes SAOB K 3237 og Lindqvist l. c.) og kan i saa Fald sammenstilles med mnty. *kūrhūs* „Vægterhus" (Sch.-Lüb.) og ænyda. *kuretaarn* „Vagttaarn" (Kalkar). *Kurkær* støder op til *Nørreskov* og er samme Lokalitet som *Norderholz wiese* i Kat.

Laaddenbro Kær. K 1782 *Layenbrokier*; K u. A. *Leuenbrokier.*

Laveskær [ˈlausˌkæ·ɹ]. K 1782, Jb 1782, Jb u. A. *Laueskier*; 1786 SA Abt 25¹ Nr. 1 *Lauskier*; Unters 1806 *Lauenskier*; Kat *Laiwskjar.* — Støder op til *Laveshjørne* i Ulstrup. Af Mandsnavnet sønderjy. *Lave* (DgP under *Laghi*; Kok II 34 under *Lage*).

Lehmberg. Kat *Lehmberg.*

Lillelyk. K 1782 *Lille Lück*; Jb 1782 *Lille-Lück*; K u. A. *Lille luck*; Jb u. A. *Lille Lück*; Kat *Kleine-Lük, Kleine-Lück, Kleinelük.* — Fem forskellige Lokaliteter. En *Kleine-Lük* i Kat er samme Lokalitet som *Lille luck* paa K u. A.

Lillemaj. K 1782 *Lille May, Lillmay*; Jb u. A. *lille May*; Kat *Lile-Mai.* — To Lokaliteter.

Lillemark. K 1782 *Lille Marck, Lille-Marck*; Jb 1782 *Lillmark*; Jb u. A. *Lillmarck*; Unters 1806 *Lillmark, Lillemark, Lilliemark.* — Delvis samme Lokalitet som *Schmidtlyk ndfr.*

Lund. Kat *Lund, Grosse-Lund, Kleiner-Lund.* — Der er topografisk Sammenhæng med de følgende Navne paa *Lunds-*, og Katastrets *Lund* er samme Lokalitet som *Lundsager* og *Lundsmose. Lund*, se Bd. X.

Lundsager. K 1782 *Lundsager.* — Se ovfr. under *Lund.*

Lundsbusk. K 1782 *Lundsbusch.* — Eng i 1782. Se ovfr. under *Lund.*

Lundsmose. K 1782 *lundsmoos.* — Se ovfr. under *Lund.*

Lundspold. K 1782 *Lundspoll.* — Se ovfr. under *Lund.*

Lushøj. Kat *Lushoi.* — Sb. *Lus.* Jfr. *Luspold* i Skovsende.

Lussig. Kat *Lussieg.* — Støder op til *Lushøj.*

Lusthausheck. Kat *Lusthausheck.*

Lyk. K 1781, K 1782 *Lücke*; Jb u. A.

Lück, Lücke; Kat *die Lücke*. — Fire Lokaliteter. *Die Lücke* i Kat er samme Lokalitet som *Lille Lück* paa K 1782. *Lyk*, se Bd. X.

Maj. K 1781, K 1782, K u. A. *May*; Kat *Mai*. — Syv Lokaliteter. *Maj*, se Bd. X.

Marem [*ma·m*]. K 1782, Jb u. A. *Marrem Lück*; Kat *Marm*. — Agerjord, omgivet af *Marem Mose* (se ndfr.) *Marem* er enten Dat. Pl. af Sb. *Mar* „Sump" eller et oprindeligt **Marholm*, hvor *-holm* er svækket til *-em* i ubetonet Stilling i Sammensætningen med *Mose* (og eventuelt *Lyk*). *Mar* er samme Ord som vn. *marr* „Sø, Hav", men bruges paa østnord. Omraade, hvor Ordet er særlig almindeligt i Kystegnene ved Østersøen, i Betydningen „Sump", specielt om en grund og sumpet Vig (SBÖ I 226 ff.; Franzén, Vikbolandet p. 61 f.; Ohlsson, Blekingskusten p. 221 f.). Et dansk Eksempel paa denne Betydning er det lollandske Sognenavn *Danmare*. I nordslesvigske Marknavne synes Ordet ogsaa at være brugt om Lokaliteter inde i Landet; se DS V 586 under *Toftmare*. Hvis Navnet ikke er en Dat. Pl.-Form, men en Sammensætning paa *-holm*, foreligger der dog ogsaa andre etymologiske Muligheder, f. Eks. Sb. glda. *mar* „Hoppe" (i Sammensætningen *marfyl*).

Marem Mose. K 1782 *Lille Marremoos, Store Marre Moos*; Jb 1782 *Marenmoos*; K u. A. *Lille Marem Mos*; Jb u. A. *Store Marem moos, Store Marremoos*; Kat *Marrensmoor*. — Se under det foregaaende Navn.

Midtlyk. K 1782 *Mitt Lück*; Jb u. A. *Mitt Lücke*; Kat *Mittlük*. — To Lokaliteter.

Mittelwiese. Kat *Mittel-Wiese*.

Munkeland [ˈ*mùŋˌland*]. Kat *Munkland*. — Har antagelig tilhørt Ryde Kloster.

Nederlyk. K 1782, Jb u. A. *Nedder Lück*.

Nedermose. K 1782, Jb 1782, Jb 1800 *Neddermoos*; 1818 (Afskr.) SA C XII 3 Nr. 191 *Neddermoor*; Kat *Nedder-Moor*.

Nielslyk. GlücksbReg 1668 *Nielslücke*; Jb 1756 *Niels- oder Philips-Lucke*. — Jfr. *Philipslyk* ndfr.

Nylyk. K 1782 *Nye Lück*; Jb u. A. *Ny Lück*; Kat *Neue Lük*.

Nørrelyk. K 1781 *Nörr Lück*; K 1782 *Nörre Lück, Norre Lück*; Kat *Norderlük*. — Tre Lokaliteter.

Nørreskov [ˈ*nùɹdəɹˌhòld*]. 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Weeser Norder Holtz*; K 1782, Jb 1782 *Nörreschau*; K u. A. *Nörreskou*; Jb u. A. *Nörreskou, Nörreschau, Nörrsckov*; 1784 SA Abt 25[1] Nr. 2 *Norskau, Norreskau*; 1806 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 159 *Norrischau*; Schröder II 150 *Nordschau*; Kat *Norderholz, Norderholz wiese*.

Ooldeland [*oˑləˈland*]. Kat *Ohle-Land*. — Samme Lokalitet som *Rævegrav* ndfr. Nty. *oold* „gammel".

Overlyk. K 1782 *Auer Lück*; Jb u. A. *Auerlück*; Kat *Oberlük*.

Philipslyk. Jb 1756 *Niels- oder Philips-Lucke*; Jb 1779 *Philips Lücke*; K 1782 *Philips Lück Ager*; Jb u. A. *Philipsluck, Philipslückager*; Kat *Philippes-Lük*.

Præstensmose. K 1782 *Prestens Moos*; Jb u. A. *Prestens Moos, Prestens moos*; Unters 1806 *Prestensmoos, Prästensmoos*, — Samme Lokalitet som *Grossemoor* ovfr.

Roj. K 1782 *Roy*. — *Roj*, se Bd. X.

Rojum. K 1782 *Royum*; Jb 1782 *Rojum*; Jb u. A. *Royum*. — Ager og Eng i Nørreskov (Jb u. A.). Dat. Pl. af Sb. *Roj*, hvorom se Bd. X.

Rotenhauswiese. Kat *Rothhaus-Wiese*. — Se *Rødehus* under Bebyggelsesnavne.

Rævegrav. K 1782, Jb 1782 *Rewgraw*; Jb u. A. *Rewgrau*; Unters 1806 *Revgrau*. — Jfr. *Ooldeland* ovfr.

Rødmaj. Kat *Röhmai*.

Sandlyk. Kat *Sandlück*.

Schafheck. Kat *Schaf-Heck*.

Schmidtlyk. Kat *Schmidtlüke*. — Ved *Smeddam* ndfr. Jfr. ovfr. under *Lillemark*.

Skærmholt Sig. K u. A. *Skermholt Sieg*. — Lille Eng.

Smeddam. K u. A. *Smed damm*. — Dam i Byen.

(Her?) **Smørmark.** 1793 Sønderborg Museum *auf dem Schmörmarcker Felde, bey jener Schmörmarcker-Wege*; c. 1793 (Afskr.) ib. *auf dem Schmörmarcker Felde*. — Sb. *Smør*, formodentlig i rosende Betydning.

?Stenhøj. K u. A. *Stenshoy, Steenhoy*.

Storager. K u. A. *Stoorager*; Kat *Grossacker, Grot-Acker.*

Storelyk. K 1782 *Store Lück*; Jb 1782 *Sture-Lück*; Jb u. A. *Store Lück.*

Stubdam. K 1782 *Store Stuffdamm, Lille Stuff-Damm, Stor Stoffdamm, Lill Stoffdamm.* — I Vesris Skov.

Svedenmose [ˈ*swai*ˌ*mo·ɹ*]. K 1782 *Schweinmoos*; Jb 1782 *Schwienemoos*; K u. A. *Schweiemoos*; Jb u. A. *Schweinmoos, Schweinmos, Schweien moos*; Kat *Schweinemoor.* — Ptcp. *sveden,* der i den da. Dialekt har været udtalt med *j*-Lyd.

Süderholz. 1801 SA C XII 1 Nr. 117 *Weeser Süder und Norder Holtz*; Schröder II 417 *Süderholz.*

Sømaj [ˈ*šìm*ˌ*mai*]. K 1782 *Sömay*; Unters 1806 *Seemay*; Kat *Schönmai.* — Lille Eng. Den nty. Udtale gengiver en da. Form paa *Sjø-.*

Sønderlyk. K 1782 *Sünder Lück*; Kat *Süderlük.* — Fire Lokaliteter.

Søndermark [ˈ*sy·dəɹ*ˌ*fèld*]. K 1782 *Sündermarck, Sünder Marck*; Jb 1782 *Südermark, Sündermark*; K u. A. *Sundermark*; 1806 SA C XII 3 Nr. 191 *Sundermarck, Sündermarck*; Kat *Süderfeld.*

Tornbjerg [ˈ*tòɹn*ˌ*ba·x*, ˈ*tȧ·ɹnba·xəɹ*ˌ*mo·ɹ*]. K 1782 *Tornbierre, Tornbierremoos*; Jb 1782 *Tornbierremoos*; Unters 1806 *Tornbierre, Tornbierremoos*; 1818 (Afskr.) SA C XII 3 Nr. 191 *an dem Moore Thornbjerg*; Kat *Tornberg.*

Vesdam. Verz 1814 *auf Weeserdamm.* — Navn paa en Vej ? Se *Ves* under Bebyggelsesnavne.

?**Vesmark.** Forstreg 1735 *Weesfeld, Weesfeldt.*

Vesris. MarieSkyldprot 1722 *weistrieß*; Forstreg 1734 *Wees-ries*; Gude 99, 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Weesries*; K 1782 *Wees-Ries, Weesries-Marck*; Jb u. A. *Weesries, Weesriesmarck*; 1806 SA C XII 3 Nr. 191 *Weesriesermark*; Unters 1806 *Weesriesmarck, Weesriesmark, Süderweesriesmark*; 1819 SA C XII 3 Nr. 191 *Weesries-Gehäge*; Schröder II 417 *Weesries*; Kat *Gehege Weesries, Weesrieslük, Weesries-Lük.* — Skov. Se *Ves* under Bebyggelsesnavne.

Westerholz. 1784 SA C XII 1 Nr. 120 *Weeser Wester Holtz.*

Vesterlyk. K 1781 *Wester-Lück.*

Vildthuspold. K u. A. *Wildhuus poll.* — I Nørreskov.

LYKSBORG.

Kilder.

AnnFlensb	Se under Flensborg.
ArkGrumtoft	Se under Grumtoft S.
ArkMunkbrarup	Se under Munkbrarup S.
Chronik 1898	Se under Munkbrarup S.
Estimation 1784	Estimations Instrument wegen die bedürfende Freiheits-Jahren, auf die zu den Flecken Glücksburg gelegten, und mit Holtz-Busch und Steine, Beschwerten Ländereyen ... 1784. SA Abt 25[1] Nr. 4.
FlensbHeimatb	Se under Flensborg.
Forstreg 1735	Se under Munkbrarup S.
FæsteReg 1780	Se under Munkbrarup S.
Gerichtsprot	Se under Flensborg.
GlücksbReg 1668	Se under Munkbrarup S.
Jb 1685	Se under Munkbrarup S.
Jb 1756	Se under Munkbrarup S.
Jb 1779	Se under Munkbrarup S.
Jb 1784	Extract aus dem Erdbuche von 1784 über die zum Flecken Glucksburg gehörigen Grundstücke imgleichen über die den Einwohnern von dem vormaligen Herrschaftl. vorwerk und Meierhoff zugelegten Ländereien. SA C XII 3 Nr. 189.
Jb 1843	Erd-Buch über die zum Flecken Glücksburg gehörigen Grundstücke und über die, den Einwohnern, von dem vormaligen Herrschaft. Vorwerck und Meierhof zugelegten Ländereien. Unter Zugrundelegung des ... im Jahre 1784 ausgefertigten Erdbuchs, und mit Berücksichtigung aller Veränderungen welche durch Kauf oder Tausch oder Vermagschiftungen von dem Jahre 1784 bis jetzt entstanden sind, errichtet im Jahre 1843. SA C XII 3 Nr. 189.
K 1781	Grund-Riß von den Ländereyen so zu dem Flecken Glücksburg dem daselbst belegenen Meyerhoff und Vorwercke, und den zu Kober-Feld, Ruhedahl, Schausende, Schwannau, Schauendahl, Sandewig und im Süderholz wohnende Unterthanen gleich wie über die bey Glücksburg belegenen Höltzungen. 1781. SA Abt 402 A 4 Nr. 231.
K u. A.	Kort u. A. SA Abt 402 A 4 Nr. 232 b.
Kämmereirechn	Se under Slesvig, Bd. V.
NikolaiKR	Se under Flensborg.
Prot Nr. 360	Se under Munkbrarup S.
U 1782	Bonitirungs-Instrument über die sämtliche dessen Eingeßeßenen zu Schausende, Schiedenholweg & Sandwig zugehörige Ländereyen, zugleich mit einige zu dem Flecken Glücksburg gehörige Koppeln. 1782. *Samt* Bonitirungs Instrument über die zu den im Glücksburgischen District Belegene Güter Neufeldt Alt Meyerhoff und Ladegaardt nebst einige daran stoßende Eingeseßenen Gehörige Ländereyen. 1782. SA Abt 25[1] Nr. 4.

U 1783 Bonitirungs Instrument über Einige, Von der Höltzung Bey Glücksburg abgeschnittene Land stücke. SA Abt 25[1] Nr. 4.

U 1784 Vermessungs- und Setzungs Register vom Flecken Glücksburg. 1784. SA C XII 3 Nr. 188.

Udregn 1781 Ausrechnungs-Protocoll von den Ländereyen so zu dem Flecken Glücksburg dem daselbst belegenen Meyerhof und Vorwercke, und den zu Kober Feld, Ruhedahl, Schausende, Schidenholweg, Schwanau, Schauendahl, Sandewig und im Süderholz wohnenden Unterthanen gehören gleich wie über die bey Glücksburg belegene Hölzungen. 1781. SA Abt 25[1] Nr. 4.

Verz 1814 Se under Munkbrarup Sogn.

Meddelere.

Gustaf Franzen, Lyksborg, f. sts. 1872. Nogle Navne efter Waldemar Nissen, Lyksborg, f. sts. 1874. Opt. 1936.

BEBYGGELSESNAVNE.

Carolinenstift. Jb 1843, JensenAng 348f. *das Carolinenstift.* — Stiftelse, grundlagt af Enkehertuginde Anna *Caroline* (JensenAng); jfr. under Naturnavnet *Carolinenlund.*

Glücksburgfeld, Hse. Kat, LA *Glücksburgfeld.* — Se ndfr. under *Lyksborg.*

Kleen Dännemark [*kle·n ˈdènəˌma·g*]. — Del af Lyksborg. Af nty. *kleen* „lille"; spøgende Navn, der sigter til Beboernes danske Sindelag.

Kollenborgerstraat [ˈ*kùlnbòɹxəˌsdrà·d*]. Oldekop V 40 *Kollenburgerstraße.* — Jfr. Bebyggelsesnavnet *Kollenborg* i Husby S.; maaske af dette Navn anvendt som Slægtsnavn. Navnet skal ifl. Opt 1936 være gammelt.

Krim [*de krìm*]. — Navn paa en Blindgade, den nuværende *Waldstrasse.* Jfr. *Krim* under Bebyggelsesnavne i Grumtoft S.

Ladegaard, forsv. Gd. VSK 1783 *Lade gaard.* — Ladegaarden til Lyksborg Slot, nedlagt 1783 (Trap p. 492).

Lyksborg, Slot, Flække [ˈ*glỳgsˌbùɹx*, da. ˈ*løgsborə* opt. i Hyrup]. Kort i Henrik Rantzau, Descriptio nova 1597 *Lucksborg*; Ann-Flensb under 1600 *Lucksborch*; 1607 SA C XII 1 Nr. 508 *Geluckesburg*; Mejer 1648 *Luxborg*; Mejer 1649 *Luxborg, Lucks borg*; Mejer 1650 *Luxborg, Lucksborg*; Danckw 102 *Lücksburg*; DAtl VII 867 *Glyksborg*; VSK 1783 *Lyksborg*; Schröder I 312 *Glücksburg*; Gst 1858 *Lyksborg, Lyksborg Slot*; LA *Glücksburg.* — Slottet er opført af Hertug Hans den Yngre og fuldført i 1587 (JensenAng p. 347). Ifl. Kok II 261 er Navnet snarest et hty. *Glücksburg*, der straks er blevet oversat til da. *Lyks-*, og paa samme Maade opfattes Forholdet af Svend Aakjær (Grænsevagten VI 143); ogsaa Jensen (KirchlStat p. 992) antager, at Formen *Lyksborg* er dansk. I Virkeligheden foreligger der snarest et oprindelig nty. Navn, sammensat med mnt. *lucke* n. „Lykke" (Sch.-Lüb.), der tidligt er blevet oversat til Hty.; jfr. Skrivemaaden *Geluckesburg* 1607. Mindre sandsynligt er det, at Navnet oprindelig er hty., selv om det formodentlig, som antaget af Kok l. c., har Relation til Bygherrens Valgsprog: Gott gebe Glück mit Frieden, hvis Initialer er anbragt over Indgangen til Slottet.

Mejergaard. VSK 1783 *Meyergd*; Gst 1858 *Mejergaard.*

Neuhaus. Gude 91, 109 *dem sogenannten Neuenhause, das so genannte Neu- oder Bedienten-Haus.* — Ifl. Gude p. 109 opført 1685.

Neuhof. Gd. LA *Neuhof.*

Nyby. Gude 115 *Niebye.* — Navn paa

20 Huse, der blev flyttet fra *Nyby* i Nykirke S. til Lyksborg, „woselbst sie auch noch lange den Namen Niebye behalten" (Gude).

Pulvermølle. Mejer 1648 *Pulfer möll*; Mejer 1649 *Pulwermöhl*; Verz 1814 *die sogenannte Pulvermühle*; Gst 1858 *Krudtmølle*; LA *Pulver M.*

Ruhetal, Gd [ˈruˑnˌdåˑl]. K 1781 *Ruhedahl*; U 1784, Schröder II 207, Jb 1843, Kat, LA *Ruhethal.* — Efterleddet er oprindelig nty. *Dal* „Dal"; jfr. *Schauental* ndfr.

Ryde Kloster. (Det middelalderlige Stof er ikke fuldstændig medtaget). Dag? 1209 (15. Aarh. Rydeaarb. II) GldaKrøn 181 *Konnings land j Rythie*; 22/2 1215—17/7 1216 (Afskr.) BullDan 98 *de Purregio*; 9/1 1255 BullDan 373 *de Rure Regis*; 6/5 1263 (Exordium Caræ Insulæ) DiplDan 2 R. I Nr. 376 *de Rure regio*; [6/5 1263] (Exordium Caræ Insulæ) DiplDan 2 R. I Nr. 377 *Rureg.*; 21/10 1263 (Exordium Caræ Insulæ) DiplDan 2 R. I Nr. 399 *de Rure regio*; 30/9 1266 DiplDan 2 R. Nr. 39 *de Rureregio*; 13. Aarh. AnnRyenses under 1210, 1237, 1273, 1283 & 1284 AnnDan 99, 109, 119, 123 *in Rus regium, Rurius regii, Ruris regis*; Indskrift c. 1300 FlensbHeimatb I 115 *Ruris regii*; 28/9 1303 DiplDan 2 R. V Nr. 264 *de Rure Regio*; 15/9 1306 Rep[1] Nr. 837 *Ruris regii*; 23/11 1312 (12/5 1465 [Original i RA]) *de Rure Regio*; u. D. 1321 (Afskr. c. 1600 af nty. Udtog 16/5 1513) UrkRuhkloster Nr. 7 *Ruge Kloster*; 1/7 1354 ActaPont I 180 *Rurisregis*; 20/8 1379 [Original i RA] *Ruris regij, Ruris regii*; 9/11 1396 ActaPont II 78 *Rurisregii*; 6/10 1397 DiplFl I 134 *Rude closter*; 6/10 1397 DiplFl I 136 *Rudecloster*; c. 1400 Rydeaarb. I under 1209 & 1284 GldaKr 115 f., 129 *Rus regis, Rydhæ clastær, Rythæ clastær, Rytha clastær, Rydhe clostær*; 4/8 1421 Antislesvigh. Fragm. XIII 118 *Rudecloster*; 5/1 1423 (Kejserproc 1424) SRD VII 286 *Rudeclauster*; 5/5 1423 ActaPont II 344 *Rurisregii*; 27/6 1424 (samtidig Afskr.) DiplFl I 371 *Rudhe closter*; 26/6 1427 ActaPont II 394 *Rurisregii*; 18/11 1431 DiplFl I 388 *Rudekloster*; 11/1 1433 (RegChrI 328) *Rurisregii*; Overskr. i RegChrI 327 ved s. Dok *Rudekloster*; u. D. 1433 (Svavstedb) Westphalen IV 3185 Nr. 42 *Ruhekloster*; 24/5 1433 (15. Aarh.) Zeitschr III 101 *Rudecloster*; Jb 1436 DiplFl I 446 *Rüde Closter*; 27/7 1437 ActaPont VII 340 *Rurisregii*; udat. 1451—1513 (Ulr. Petersen) Rep[2] Nr. 13019 *Rüdekloster*; 23/8 1455 ActaPont III 221 *Rurisregii*; 25/11 1458 SlesvProv 2 R. III 158 *Rudecloster*; LibCens 1462 *Ruris regij, in Rure regio*; LibCens 1462 (SRD VII 486) *Ruris Regii*; 22/8 1463 Rep[2] Nr. 1626; 28/8 1463 (Svavstedb) Rep[2] Nr. 1634, 30/8 1463 DiplFl I 570, 6/9 1463 Rep[2] Nr. 1637 *Rudekloster*; 12/5 1465 [Original i RA] *Rudecloster*; Regnsk 1481 Medd. fra Rentekammerark. 1872 p. 2 *Rudekloster*; 27/3 1482 DiplFl I 636 *Rudeclostere*; 27/3 1490 (omtrent samtidig Afskr.) SlesvProv 2 R. III 159 *Rugecloster*; 10/8 1490 (samtidig Afskr.) DiplFl I 684 *Rugekloster*; 6/2 1491 (NoodtBeitr I 16) *Ruris regii*; 2/4 1492 (18. Aarh.) Rep[2] Nr. 7106 *Rugecloster, Rügecloster*; 26/8 1493 (18. Aarh.) NoodtBeitr I 22 *ruris regii*; 10/11 1495 ActaPont V 128 *Rurisregii*; 13/7 1499 ActaPont VII 609 *Ruris regis*; 27/11 1499 SlesvProv 2 R. III 160 ff. *Rudekloster*; RegFlensb 1499 *Rudeklosster*; 15. Aarh. AnnDano-Suecani 826—1415 under 1191 AnnDan 139 *Rus regis*; 15. Aarh. Rydeaarb. II under 1208 & 1210 GldaKr 180 f. *Konnings landh j Rythie, Konnings landh j Rithie*; NikolaiKR[6] c. 1500 *rudekloster*; 14/11 1505 SlesvProv 2 R. III 163 *Rudecloster*; 4/7 1507 ActaPont V 480 *Rurisregii*; 26/11 1507 ActaPont V 490 *Ruris regii*; Regnsk 1507 DiplFl II 30 *tome Rugecloster*; Zinsb 1509—15 *Ruyscloster*; 24/1 1513 (Vid. 1626) Rep[2] Nr. 12454 *Rye Kloster*; 16/5 1513 (c. 1600) UrkRuhkloster Nr. 7 *Rug Kloster*; Regnsk 1513 DiplFl II 87 *Rye closter*; 31/3 1513 NoodtBeitr II 217 *Rugekloster*; 1515 UrkRuhkloster Nr. 8 *Rudecloster*; 1521 UrkRuhkloster Nr. 11 *Ryeeclostere*; 1523 UrkRuhkloster Nr. 12 *Rukloster*; udat. (c. 1524 ÆDA IV 399) *Ryecloster*; 1536 UrkRuhkloster Nr. 14 *Rugkloster, Rugekloster*; 1538 UrkRuhkloster Nr. 15, 1541 DiplFl II 304, Landreg 1543 *Rucloster*; 1544 DiplFl II 349 *Rugecloster*; 6/6 1552 (1552—53) DiplFl II 534 *Ruuhe closter*;

Schötebock 1556 *Rugekloster*; Kämmereirechn 1557 *Ruykloster*; Ritterschaft 1564 *Rue Closter*; Extract 1569 *Rudj kloster Birck*; AnnFlensb under 1571 *Rhuekloster*; Gerichtsprot 1576 *Rudikloster*; AnnFlensb under 1581 *thom Rhuenkloster*; Einkunft 16. Aarh. *Ruhe closter*; Verz 16. Aarh. *deß Ruige Closters Bircke*; RegFlensb 1600—01 *Rudj Kloster*; GeldReg 1621 *Ruhe Kloster*; KornReg 1621 *Rudj Closter*; Gude 93 *Rudeklosterbirck*. — Efter Landsbyen *Ryde* i Munkbrarup S. Den da. Udtale [ˈʀyrə] og Formen *Rythie*, *Rithie* i Rydeaarb. II viser, at Navnet er et oprindeligt **Rythia* ligesom *Ryde* i Satrup S., Bd. VIII. Af Sb. glda. **rythia* f. „Rydning", samme Ord som sv. *rödja* „uppröjd plats" (SOÄ I 51). Det latinske Navn *Rus regis*, hvoraf *Konnings landh* i Rydeaarb. II er en Oversættelse, kan sigte til, at Klostergrunden er skænket af Kongen (JensenAng p. 184), eller bero paa, at Ryde oprindelig har haft Tilføjelsen **Kunungs-* til Adskillelse fra det ovennævnte Ryde i Satrup. Iøvrigt er der ligesom ved andre latinske Klosternavne (f. Eks. *Locus dei* = Løgum, *Vitæ schola* = Vitskøl) tilstræbt en vis lydlig Lighed med det danske Navn.

Rydeled. Se under Munkbrarup S.

Schauental, Gd [ˈʃauən¦tå·l, ˈʃaun¦då·l]. K 1781, Verz 1797 *Schauendahl*; Dörfer[3] 85 *Schauental*; Schröder I 277, JensenAng 345 *Schauenthal*; Kok *Skovdal*; LA *Schauenthal*. — Ikke, som antydet gennem Koks Form, Oversættelse af et da. **Skovdal*, men et ungt, ty. Opkaldelsesnavn. Jfr. *Ruhetal* ovfr.

Skovby, forsv. Lb. Gude 92, 113 *Schuby oder Schauby*; JensenAng 185 *Skovbye*. — Ifl. Gude l. c. Navn paa en Landsby med to Gaarde og et Hus; den laa Nordøst for Klostret og blev lagt ind under Lyksborg Ladegaard.

Sorgenfrei, Gd. Kat, LA *Sorgenfrei*. — „Vor einigen Jahren abgebrannt und als Villa wieder aufgebaut" (Chronik 1898).

Stakær, forsv. Gd. 1578 SA A XVII Nr. 971 *das Gut Stacker*, *Stocker*; Gude 92 *Stakier*. — Gaarden laa ifl. Dok 1578 „dem Closter gar nahe", og dens Navn indgaar i Naturnavnet *Stakkelskoppel*. Forleddet er maaske Ordet *Stav*.

NATURNAVNE.

Baumgarten. Jb 1843 *der Baumgarten*; Kat *Baumgarten*. — Ty. *Baumgarten* „Frugthave".

Bredeng [*brɪˈlèŋ*, ˈ*bre·¦èŋ*, *de brœ:ŋ*]. Forstreg 1735, 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 306 *Breeng*; 1779 ArkMunkbrarup *Brieng*; K 1781 *Brieng*, *Briengs Ende*; K 1781 [Ulstrup, Munkbrarup S.] *Breeng Wiese*; Estimation 1784 *Brieng*, *Brieeng*, *Breeng*, *Breengs Ende*, *Brieengs Ende*; Jb 1784 *Brieng*; Jb 1843 *Brieng*, *Briengsende*; 1846 SA C XII 1 Nr. 332 *die Wiese Gr. Brieng*; Kat *Brieng*. — Jfr. *Bredengslyk* i Tremmerup, Munkbrarup S.

Bremsbjerg [ˈ*brèms¦ba·x*]. 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Bramsberg*, *Bremsberg*; K 1781 *Stor-Bremsbierg*, *Lille-Bremsbierg*; U 1782 *Lill Brems Biere*, *Store Brems Biere*; Prot Nr. 360 1783 *Gros- und Kleinbremsberg*; Estimation 1784 *grot Bremsberg*; Jb 1843 *Groß-Bremsberg*, *Klein-Bremsberg*; Kat *Grod Bremsberg*, *Klen Bremsberg*. — Snarest af Sb. *Bremse*, der i sønderjy. Dialekter bruges om forskellige Insekter (se DS V 5 under *Bremsholm*). Mindre sandsynligt er det vel, at Forleddet er Gen. af et. Sb. glda. **brim* „Rand, Kant" (der muligvis forudsættes i hallandsk Dial. *bremm*; se OGB II 102 Fodn. 2), beslægtet med det fra Nty. laante *Bræmme*. Bremsbjerg skraaner mod Vest stærkt ned mod en smal Dal.

Brosmark [ˈ*brùs¦ma·g*]. K 1781 *Auer-Broes-Marck*, *Neyer-Broes-Marck*; Prot Nr. 360 1781 *Brodes Ackern*; U 1782 *Auer Broes-*

marck, Neyer Broesmarck; Estimation 1784 *Nedder Brosfeldt, Nedder Brosfeld*; Jb 1843 *Ober-Broes-Feld, Baver und Nedder Broesfeld, Nedder-Broesfeld*; Kat *Nedder Brosfeld.* — Antagelig af Mandsnavnet glda. *Brōthir.*

Burgsee. Se ndfr. under *Slossdiek.*

Carolineninsel [*de ˈinsəl*]. 1826 SA C XII 1 Nr. 538 *Carolinen-Jnsel*; Kat *die Insel.* — Lille Ø i Mølledam, som ifl. det citerede Dok „immer der regierenden Herzogin zu einem Lustplätschen gedient hat". Se det flg. Navn.

Carolinenlund [*karùli:nˈlùnd*]. 1826 SA C XII 1 Nr. 538 *Gehölz Carolinenlund*; Kat *Carolinenlund.* — Ifl. Dok 1826 „von der letztverstorbenen Herzoginn von Bevern eingefriedigt und mit Gehölz bepflanzt worden, zu ejner Zeit, wie sie noch Gemahlin des regierenden Herzogs war". Enkehertuginde Anna *Caroline* af Nassau-Saarbrück, der i andet Ægteskab var gift med Hertug Frederik Carl Ferdinand af Brunsvig-Bevern, boede paa Lyksborg til sin Død 1824 (Trap p. 491).

Dammberg. Gude 111 *der Dammberg hinter dem Fürstlichen Garten.* — Ved *Schinderdamm* ndfr. I 1712 indviet til en Kirkegaard, kaldet *Zum heiligen Kreuz* (Gude).

Friedekoppel. Prot Nr. 360 1781 *die andere Friede Koppel.* — Antagelig ved *Fredskov*, ty. *Friedeholz*, i Munkbrarup S.

Gejlkoppel [ˈ*xailˌkùbəl*]. K 1781 *Gaiel-Koppel*; U 1782 *Gail Koppel*; Jb 1784 *Geil- und Mohr-Koppel*; Kat *Geilkoppel.* — Plantenavnet *Gejl* „Gyvel".

Glücksburger Koppel. K 1781 *Glücksburger Koppel*; Jb 1843 *in der Glücksburger Koppel*; Kat *Glücksburger Koppel.* — Se *Lyksborg* under Bebyggelsesnavne.

Gærde [*de xeˑ*]. — Dæmning.

Gærdesgaard [ˈ*xeˑsˌxåˑɹ*]. 1788 SA C XII 1 Nr. 529 *Holzgrundes, Geestgaardt genannt*; Jb 1843 *Groth u. Klein Geestgaard*; Kat *Klein Geest gaard.* — Dæmning og Skov, omgivet af Eng. Antagelig Sb. ænyda. *gærdesgaard* „Gærde", i Kilderne omtydet til *Geest-*, hvorom se Bd. X.

Hans Fischers Maj. 1768 (Prot. Nr. 360 1783) *sogenannte Hans Fischers-May*; K 1781 *Hans Fischers May*; 1784 SA Abt 25[1] Nr. 3 *Fischers-May*; Kat *Hans Fischer's Mai.*

Hinter dem Garten. Kat *Hinter dem Garten.*

Hofpredigerwiese. 1779 ArkMunkbrarup *Hofprediger-Wiese*; K u. A. *Hoff Prediger Wiese*; Jb 1843 *in der Hofprediger-Wiese.*

Holkær. K 1781 *Holl Kier*; U 1782 *Hool Kier*; Jb 1843 *Holkier, Hollkier*; Kat *Holkier.* — Jy. *Hol* „Hul". Samme Lokalitet som *Puckskoppel* ndfr.

Holzkoppel. 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Glücksburger Holtzkoppel.*

Holzstapel. Jb 1843 *der Holzstapel.* — Formen gengiver vel et nty. **Holtstapel* „Træstabel"; jfr. Mensing under *Stapel.*

Hopfenheck. Verz 1814 *Hopfenheck.* — Her eller i Munkbrarup S.

Hoppengaarn [ˈ*hòbənˌxåˑɹn, de ˈhòbənˌxåˑɹn*]. Jb 1843 *der Hopfen-Hof*; Kat *Hopfengarten.* — Nty. **Hoppengaarn* „Humlehave".

Hyldelyk. K 1781 *Hüll-Lück*; U 1782 *Hüll Lück*; Estimation 1784 *Höll Lück, Hüll Lück*; Jb 1843 *Hüllück*; Kat *Hullück.* — Antagelig af Trænavnet *Hyld.* Efter Formerne at dømme er der næppe Mulighed for Sb. *Høl* „dybt Sted i Aa" (se Bd. X), da dette Ord synes at have været udtalt med aaben ö-Lyd i den da. Dialekt (Hagerup[2] under *Hølle*). Arealet støder iøvrigt op til Svenaa.

Hørkoppel. U 1782 *Hörr Koppel*; Estimation 1784 *Hör Koppel*; Jb 1843 *Horrkoppel, in der Hörrkoppel, in der Hörr-Koppel*; Kat *Hörrkoppel.*

Jahnskoppel. Jb 1843 *Iahnskoppel.* — Slægtsnavnet *Jahn.*

Keglebjerg [ˈ*kæˑxəlˌbaˑx*]. Gude 112 *der so genannte Kegelberg, wo die Vogelstange stehet*; K 1781, Udregn 1781 *Kechelberg*; Schröder I 314, Jb 1843 *der Kegelberg*; JensenAng 345 *Kegelberg*; Kok *Kegelbjerg* (*Kejlbjerre*); Kat *Kegelberg*; LA *Kegel B.* — Høj, kegleformet Bakke. Navnet er maaske oprindelig tysk.

Kohlbrennerei. K 1781 *Kohlbrennerei*; U 1782 *Kohl Brennerey*; Jb 1843 *Köhlbrennerei*; Kat *Köhlbrennerei.* — Ty. *Kohlbrennerei* „Kulbrænderi"; de senere Skrive-

maader er paavirket af den nty. Form *Köhl.* Navn paa et Areal, der støder op til Tremmerup Skov.

Kokkens Svinesti. 1783 SA Abt 25[1] Nr. 4 *Kockens Schwienstieg*; Jb 1843 *Lücke in Nedder-Broes-Feld, Kokkens-Schwienstieg.*

Krodam [*krɑiˈdam*]. K 1781 *Kro-Damm*; U 1782 *Krodamm*; Unters 1806 *Wiese Krogdamm*; 1819 ArkGrumtoft Nr. 222 *Krogdamm*; Jb 1843 *Krogdam, Krogdamm.* — Forleddet er Sb. *Kro*, nty. *Kroog*; Stedet støder op til Bebyggelsen *Ruhetal*, hvis Navn kunde tyde paa, at der oprindelig har været en Kro. Den moderne nty. Udtale maa være forvansket.

Langelyk [*laŋəˈlɣg*].

Lüdersallee [*lyˑdəɹsaˈleˑ*]. — Vej.

Lyk. Jb 1843, Kat *Lücke.* — To Lokaliteter. *Lyk*, se Bd. X.

Lämmerlyk [ˈ*lèmə|lɣg*]. Jb 1756 *wegen der Lämmer Lücke*; Jb 1779 *Lämmer Lücke*; FæsteReg 1780 *die Lammer Lücke*; K 1781 *Lammer-Lück*; Jb 1843 *Lämmer-Lück*; Kat *Lämmerlück.* — Areal lige ved Byen. Om Navnet er oprindelig tysk eller gengiver et da. **Lammelyk*, kan ikke afgøres.

Moorkoppel [ˈ*moˑɹ|kùbəl*]. K 1781 *Mohr-Koppel*; Jb 1843 *Mohrkoppel, Mohr-Koppel.*

Mühlenstrom. 1789 SA C XII 1 Nr. 386 *über den Mühlenstrom.*

Mølledam [ˈ*møˑlənˌdig*]. Gude 92 *von dem Mühlenteich*; K 1781 *der Mühlen-Teich*; 1791 SA C XII 1 Nr. 140 *den grosen Mühlen Teich*; Gst *Mølledam*; Kat *Mühlenteich*; LA *Mühlen-Teich.* — Jfr. *Mølledamsende* i Ryde, Munkbrarup Sogn, samt *Rüder See* ndfr.

Nefferkoppel. K 1781 *Norder Neffer-Koppel, Süder Neffer-Koppel*; Jb 1843 *Norder Neffer-Koppel, Norderneffer Koppel, Norder-Neffer-Koppel, Süder-Neffer-Koppel*; 1783 SA Abt 25[1] Nr. 4 *Norder Neffel-Koppel*; Estimation 1784 *Norder Neffes Koppel*; Kat *Norder Nefferkoppel, Süder Nefferkoppel.* — Af Trænavnet sønderjy. *Niffer* „Elm", der kendes fra Sundeved og Als (se Feilb.). Ordet indgaar i de alsiske Marknavne *Nifferstykker* og *Niffersløkke*; se DS VII 148, 161.

Nydam [*niˑdam*]. 1779 ArkMunkbrarup *Neudamm, Neudamms-Ende*; K 1781 *Grot-Ny Damm, Nydamm, Nydams-Ende*; U 1782 [Munkbrarup] *Niedamm, Nie-Damm, Grot Nie Damm, Nie Dams Ende*; Jb 1843 *Niedamm, Nydamm, Grot-Niedamm, Grot-Nydamm, Niedamms-Wiese, Niedammsende*; Kat *Niedamm, Gross-Niedamm.* — Eng.

Oberförsterkoppel [ˈ*oˑbəɹfò(ɹ)sdəɹ|kùbəl*]. — Hører til Overførsterembedet.

Pilkær [ˈ*pìl|kiæˑɹ*, ˈ*piˑl|kiæˑɹ*]. 1768 (Prot Nr. 360 1781) *Pilkier wiese*; Jb 1779 *Pilkier*; FæsteReg 1780 *Pielkier, Pilkier Ende*; K 1781 *Piel-Kier*; U 1782 [Munkbrarup] *Pielkier May*; Jb 1843 *Pielkier*; 1846 SA C XII 1 Nr. 332 *Pilkjær*; Kat *Pielkjer.* — Eng, omgivet af Skov. Af Trænavnet *Pil.*

Præstmark [ˈ*preˑsdəɹ|kùbəl*]. GlücksbReg 1668 *OberPrestmarck*; Jb 1685 *Oster Prestmarck*; K 1781 *Auerst-Praest-Marck, Neyer Praest Marck*; Prot Nr. 360 1781 *Präster* (muligvis rettet til *Priester*) *Marck*; U 1782 *Ower Prestmarck, Neyer Prestmarck*; Jb 1843 *Ober-Prestmark, Nedder Prestmark, Nedder-Prestmark*; Kat *Ober Prestmark, Nedder Prestmark.*

Puckskoppel [ˈ*pugs|kùbəl*]. Af Slægtsnavnet *Puck*; jfr. under *Pucklyk* i Bokholm, Munkbrarup S. Samme Lokalitet som *Holkær* ovfr.

Rydemark. GlücksbReg 1668 *Rüdemarck*; K 1781 *Gammel Rüde Marck*; Jb 1781 [Ryde, Munkbrarup S.] *Rüder Koppel*; U 1782 *Gammel Rüdemarck*; Estimation 1784 *Gammel Rüde Marck*; 1810 SA C XII 1 Nr. 473 *Gammelrüderfeld*; Jb 1843 *Gammel-Rüder-Feld, Gammel-Rüderfeld*; Kat *Gammel-Rüder-Feld.* — Efter Nabobyen *Ryde* i Munkbrarup S.

Rüder See. JensenAng 24 *der Rüder-See.* — Ikke identisk med *Ryde Sø* ndfr., men et andet Navn paa *Mølledam.*

Ryde Sø. K 1781, Udregn 1781 *Rüde Söe*; (her?) 1791 SA C XII 5 Nr. 28 *Rüder See*; Jb 1843 *Rüder-See.* — I *Rydemark.* Nu Eng.

Sandkoppel [*de* ˈ*sand|kùbəl*]. K 1781 *Sand-Koppel*; Jb 1843 *Sandkoppel, Sand-Koppel*; Kat *Sandkoppel.*

Schinderdamm [ˈ*ʃnəˈdam*]. Gude 111 *Schinderdamm*; K 1781 *Schinder-Damm*; 1783 SA Abt 25[1] Nr. 4 *Schindersdamm*; 1791

SA C XII 5 Nr. 28 *der Schinder Damm*; Jb 1843 *Schinderdamm*; Kat *Schinderdamm* (*Brandteich*). — Dam i Lyksborg By. Navnet kommer ifl. Gude p. 111 f. af, at Retterstedet laa her, før det i 1712 blev flyttet til Munkbrarup. Af Sb. *Skinder* i Betydningen „Rakker" (se ODS) eller det tilsvarende tyske *Schinder*.

Schlosslyk. 1795 SA C XII Nr. 332 *in der Schloß Lücke*.

Schokolaadeninsel [*de ʃògùˈlâ·dənˌˀinsəl*]. — Et andet Navn paa *Carolineninsel* ovfr.; s. d. Navnet eksisterede i Meddelerens Barndom (f. 1872). Af nty. *Schokolaad* „Chokolade".

Schoolkoppel [ˈʃo·lˌkùbəl]. Kat *Schulland*. — Nty. *School* „Skole".

Schreiberberg. Oldekop V 41 *Schreiberberg*.

Simensholt. K 1781, K u. A. *Simen Solt*. — Halvø i Mølledam. Forleddet er antagelig Gen. af Mandsnavnet *Simon*.

Skovbjerg. 1691 SA A VIII Nr. 22 *unter Schau Berg*; Gude 102 *Schauberg*; K 1781 *Under-Schaus-Bierg*; U 1783 *under Schausbiere*; 1784 SA Abt 25[1] Nr. 3, Estimation 1784, Jb 1843 *Schauberg*. — Paa Grænsen til Fredskov i Munkbrarup S.

Slossdiek [ˈʃlòsˌdig]. 1667 SA A VIII Nr. 20 *auff der burg-See*; K 1781 *Schloss-Teich*; Jb 1843 *der Schloß-Teich*; JensenAng 17 *im Glücksburger Schloßteiche*; Kat *Schlossteich*; LA *Schloss-Teich*. — Sø ved Lyksborg Slot, dannet ved Opstæmning af en Bæk (JensenAng p. 347). Nty. *Sloss* „Slot"; se Mensing under *Slott*.

Snapskov [ˈsnabˌʃau]. Gude 99, 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Schnapschau*; Estimation 1784 *Schnaphau*; Jb 1843 *Schnapskov*; Kat *Schnapsschau*. — Fremspringende Bakke. Om Forleddet se Bd. X under *Snabe*.

Spøgmose [ˈsbə·gˌmo·s]. — Af Sb. sønderjy. *Spøg* „Spøgeri" (Feilb.). Forleddet er nu gengivet ved det tilsvarende nty. *Spök*.

Stakkelskoppel. Jb 1756 *kleine Stackels Koppel*; Jb 1779 *klein Stackels-Koppel*; Gude 92 *klein und Grosstackelskoppel*; 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *Stockels Koppel*; K 1781 *Grott Stockels-Koppel, Klein Stockels-Koppel*; U 1782 *Grot Stockels Koppel, Klein Stockels Koppel*; Estimation 1784 *Stackels Koppel*; 1792 SA C XII 3 Nr. 191 *klein Stackels Koppel*; Jb 1843 *Grot-Stakkelskoppel, Groß-Stakkels-Koppel, Klein-Stakkels-Koppel*; Kok *Stakkelskoppel*; Kat *Klein Stackelskoppel*. — Gude p. 92 oplyser om Munkene i Ryde Kloster, at „aussen von den Klosterstacketen sind ihre Felder gegen Süden gewesen, die noch heut zu Tage klein und Grosstackelskoppel heissen, und wo vormals der Klosterhof Stakier oder das Vorwerk gewesen"; jfr. *Stakær* under Bebyggelsesnavne.

(Her?) **Stenbro, Lange-.** Verz 1814 *Langstenbrug*.

Tiergarten. 1779 SA C XII 1 Nr. 527 *des so genannten Glücksburgischen Thier Gartens*.

Vagelberg. K 1781 *Vogelsee Berg*; Udregn 1781 *Vogel See Berg*; 1784 SA C XII 1 Nr. 120 *Vogelberg*.

Vagelsee [ˈfå·xəlˌse·]. Jb 1756 *Vogel See*; Gude 96 & 112 *Gros- und Klein-Vogelsee*; Jb 1779 *Vogel-See*; FæsteReg 1780 *Vogel See*; K 1781 *Klein Vogel See, Grosser Vogelsee, Vogel See May*; U 1782 [Munkbrarup] *Vogel See May*; Prot Nr. 360 1787 *Mohrlandes Vogelsee genannt*; 1791 SA C XII 1 Nr. 140 *Grosvogelsee, Kleinvogelsee*; Jb 1843 *Groß-Vogelsee, Klein-Vogelsee, Vogelsee-May, Vogelseemay*; Kat *Vogelsee-Mai*. — Ifl. Dok 1791 to Fiskedamme. Forleddet er nty. *Vagel* „Fugl", og Navnet kommer af, at Dammene ligger ved Keglebjerg, hvor der holdtes Fugleskydning (Gude p. 112).

Waterlyk [*de ˈvå·dəɹˌlʏg*]. — Nty. *Water* „Vand".

Westeskoppel [ˈvèsdəsˌkùbəl]. — For 100 Aar siden skal en Ejer have heddet *West* (Opt 1936).

Zum heiligen Kreuz. Se ovfr. under *Dammberg*.

GRUMTOFT SOGN.

Kilder.

AnnFlensb	Se under Flensborg.
Anschlag 1749	Se under Sørup S.
ArkGelting	Se under Gelting S.
ArkGrumtoft	Grumtoft Sognearkiv (i Undevad).
ArkHusby	Se under Husby S.
Beschr 1787	Beschreibung der aus den Hof-Feldern des ... Guths Lundsgaarde und der dazu gehörigen beeden Meyerhöfe Grüneberg und Voldewra abgelegten Parcelen. Schleswig 1787.
Conditiones 1758	Conditiones, wornach das Guht Uenewatt cum pertinentiis ... zur öffentlichen Licitation und zum Verkauf gebracht werden soll. Flensburg 1758.
DiakonatReg 1769	Copia des vollständigen und genauen Registers aller zum Grundhofter Diaconate gehörigen Einkünfte und Gebühren. 1769. ArkGrumtoft Nr. 20.
FlensbArmenrechn	Se under Flensborg.
GlücksbReg 1668	Se under Munkbrarup S.
Holzbuch 1699	Holtz Buch: Anno 1699 d. 20 Februarij haben die Nachbahren in Langballig Eine Anfang gemacht Jhre Höltzung zu Meßen vnd seyn damit zu Ende gekommen, am nechst folgenden 2ten Martiij. ArkGrumtoft Nr. 239.
Jb 1685	Se under Munkbrarup S.
Jb 1756	Se under Munkbrarup S.
Jb 1787	Erd-Buch über die zu dem .... Guhte Lundsgaarde und die beeden Meyerhöfe Grünberg und Voldewraa gehörige Ländereyen. Vistnok hos Lærer Andresen, Flensborg.
K 1787	Grund Riß von Lundsgaardt ... Grünberg & Voldewraa 1787. Tidligere paa Lundsgaard, i 1936 hos Lærer Andresen, Bismarckstr., Flensborg.
KI 1763	Verzeichnis aller beweg- und unbewegliche Güter ... der Kirche u. des Pastorats zu Grundhoff in Angeln. 1763. Pastorat, Grumtoft.
KI 1769	Grundhofter Kirchen-Inventarium Ambts Flensburg. Afskr. 18. Aarh. SA A VI 87 B 5f.
Kirchennachrichten 18. Aarh.	„Alte Nachrichten von der Kirche". Beg. 18. Aarh. ArkGrumtoft Nr. 153.
Kirkeb	Se under Nykirke S.
KR	Kirkeregnskab uden Titel. 1724—63. SA C XII 2 Nr. 85.
KR[1]	Grundtoffter Kirchen Rechn. de A. 1671 biß A. 1698. SA C XII 2 Nr. 83.
KR[2]	Kirchen Rechnung für die Kirche zu Grundtofft. 1735 ff. Pastorat, Grumtoft.

Nerong	O. C. Nerong, Das Kirchspiel Grundhof. Gettorf 1895.
Nerong-Christesen	Das Kirchspiel Grundhof... von O. C. Nerong. Weitergeführt und neu bearbeitet von Jul. Christesen. 1922.
PastoratGrumtoft	Dokumenter i Grumtoft Pastoratarkiv.
Quittungsbuch c. 1750	„Quittungsbuch" i ArkGrumtoft Nr. 37.
Regnsk[1]	Regnskabsbog 1810 ff. ArkGrumtoft Nr. 37.
Regnsk[2]	Regnskabsbog 1701 ff. ArkGrumtoft Nr. 37.
Regnsk[3]	Regnskabsbog 1816 ff. ArkGrumtoft Nr. 40.
Taxation 1788	Se under Jørl Sogn, Bd. IV.
U c. 1727	Optegnelser c. 1727 om Landmaalingen i Bønstrup. Lille Oktavhefte i ArkGrumtoft Nr. 37.
U 1728	Maß und Theilung Bug vor Paull Paulßen zu Bönstrop & Maß und Theilungs Bug vor Clauß Paulßen zu Bönstrop. 1728. ArkGrumtoft Nr. 20.
U 1769	Udskiftningssag fra Dollerup 1769. SA C XII 1 Nr. 269.
U 1800	Vermeß, Bonitir- und Auseinandersetzungs-Jnstrument der von Paul Paulsen in Dollerup vermagschifteten Landtheile. 1800. ArkGrumtoft Nr. 296.
U 1801	Vermeß, Bonitir und Auseinnandersetzung der sämtlichen Ländereyen welche dem Hufner Peter Lund in Dollerup zugehörig. 1801. Afskr. ArkGrumtoft Nr. 303.
U 1802	Vermeß, Bonitir und Auseinandersetzung der sämtl. Bonden Ländereyen, welche dem Huefener Hinrich Hinrichsen Jordt in Langballig zugehörig. 1802. Afskr. ArkGrumtoft Nr. 222.
U 1802	Vermeß, Bonitir und Auseinandersetzung der Abgabe und Wiedernahme einiger zwischen nachstehenden vermagschifteten Ländereyen etc. 1802. ArkGrumtoft uden Nr. [Dollerup].
U 1804	Auseinandersetzung einiger durch Peter Lund zu Lundsgaarde vermagschifteten Ländereyen. 1804. ArkGrumtoft Nr. 421.
U 1806	Vermessungs Jnstrument über die ... Lars Larsen in Dollerup gehörige Ländereyen. 1806. ArkGrumtoft Nr. 101.
U 1811	Vermessungs Jnstrument über des Bohls vom Jürgen Lund zu Bondeslund seine in Besitz habende Lendereien. 1811. ArkGrumtoft Nr. 193.
U 1819	Vermessungs-Jnstrument über die Königl. Hufen Ländereien des Mathias Lassen in Dollerup. ArkGrumtoft Nr. 224.
U 1822	Vermessungs-Jnstrument über die Landereien des adelichen Stammguts Uenewdt [sic]. 1822. ArkGrumtoft Nr. 386.
U 1833	Aufmessungs-Register über die sämmtlichen zum Hauptpastorate in Grundhof ... gehörigen Ländereyen. 1833. ArkGrumtoft Nr. 216.
U 1835	Se under Kværn S.
U 1852	Auseiandersetzungs-Instrument. 1852. ArkGrumtoft Nr. 189.
U[1] 1769	Meß- und Vertheilungs-Instrument des Dollerup Norder-Feldes ... 1769. ArkGrumtoft Nr. 353.
U[2] 1769	Vergleich und Separations-Acte. 1769. ArkGrumtoft Nr. 353.
Verz 1731	Se under Sørup S.
Verz 1797	Se under Hyrup S.
Verz 1803	Verzeichniß derer ...bey.. Guthe Freyenwillen befindlichen .. Ländereyen. 1803. ArkGrumtoft Nr. 153.
Verz 1811	Verzeichniß der Ländereyen von Paul Paulsens Hufe auf Höckeberg. 1811. Afskr. ArkGrumtoft Nr. 421.
Verz u. A. (1757)	Copia [1757] des ... Verzeichnißes über die sämtl. Beneficia des Pastorat Dienstes zu Grundhof .. von Joh. Christoph Ordorff.. nat. 1694 vocat. 1727. Pastorat, Grumtoft.

Meddelere.

Bønstrup	Hans Martensen, Bønstrup, f. sts. 1872. Enkelte Navne efter Fru Anna Asmussen, Rosgaarde, f. i Bønstrup 1849. Opt. 1933.
Dollerup	Georg Lassen, Nordballe, f. sts. 1855, Hans Lassen, Undevadgaard, f. i Nordballe 1859, og Georg Erichsen, Dollerupskov, f. sts. 1867. Opt. 1935—36.
Freienwillen	Asmus Jessen, Ringsbergfeld, f. sts. 1850, og Georg Hansen, Langballe, f. sts. 1849. Opt. 1936 og 1933.
Grumtoft	Hans Hansen, Grumtoft, f. sts. 1871. Enkelte Navne efter Johs. Diedrichsen, Lyshøj. Opt. 1933.
Langballe	Heinrich Schwensen, Langballe, f. sts. 1869, og Georg Hansen, Langballe, f. sts. 1849. Opt. 1933.
Lundsgaard	Se under Lyshøj, Husby Sogn.
Terkelstoft	Wilhelm Petersen, Strygmølle, f. 1866, og Hans Andersen, Nørremark, f. 1889. Opt. 1936.
Undevad	Hans Lassen, Undevadgaard, f. i Nordballe 1859, kom til U. 1882, og Jul. Christesen, Undevad, f. sts. 1862. Opt. 1933—35.
Vesterskov	Henning Henningsen, Vesterskov, f. sts. 1879. Opt. 1936.

BEBYGGELSESNAVNE.

Alvej, forsv. Beb. Kontraktb 1727 *Peter Hansen in allewege.* — Formen gengiver et da. *Alvej* „Adelvej, Hovedvej".

Bei Freienwillen, Hse. Gude 106 *bey Freyenwillen*; Schröder I 275 *bei Freienwillen* (*Langballigkathen*). — Jfr. *Langballekaad* ndfr.

Bi dat Watt, Gd [*biˑ d ˈvad, bi dad ˈvad*]. — Naturnavnet *Watt* i Dollerup.

Bi de Busch, Hs [*bi de ˈbùš*]. — I Dollerup. Nyere, nty. Navn („ved Busken").

Bondeslund, Gd [*bùnəsˈlùnd, bùndəsˈlùnd*]. Reg 1634—35 *Bundeßlundt*; KR[1] 1687 *in Bundes Lundt*; Kontraktb 1700 *Bundeslundt*; 1716 PastoratGrumtoft *Bundes Lund, Bundeslund*; DAtl VII 384 *Bundeslund*; Verz 1797 *Bundeslundt*; Dörfer[1] 23 *Bondeslund*; Dörfer[2] 109, Schröder I 339 *Bundeslund*; JensenAng 336, Gst 1858 *Bondeslund*; Kok *Bondeslund* (*Bunneslohn*); Kat *Bundeslund*; Oldekop V 48 *Bunderslund*; LA *Bundeslund.* — Af Mandsnavnet glda. *Bōndi* med yngre Gen. paa *-s.*

Bredsten. U[1] 1769 *auf Bredestein.* — Naturnavnet *Bredsten* i Dollerup.

Buroj, Gd [*ˈbyˌråi*]. Dörfer[3] 58 *Burrott*; Schröder I 208 *Burott*; JensenAng 339 *Burroth*; Nerong 81 *Burott*; Oldekop V 27 *Büreu* (*Bürott*). — Naturnavnet *Buroj* i Dollerup.

Bygbjerg, Hse [*ˈbygˌbaˑx*]. 1807 ArkGrumtoft Nr. 388 *Bügberg*; 1821 ArkGrumtoft Nr. 15/16 *Büchberg*; Schröder I 115 *Bückberg*; Kappel SH 24 H *Bügbierg*; 1858 ArkGrumtoft Nr. 15/16 *Bückberg*; Kat *Bükberg*; LA *Bückberg.* — Naturnavnet *Bygbjerg*; se under Naturnavne i Undevad.

Bønstrup, Lb [*bønsdrùb*]. RegCap 1352 (1661—70 SRD VI 579) *Boenstorp*; RegCap (16. Aarh. LibQuotlib f. 11a) *Bonstorp*; RegCap c. 1445—50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Bunstorp, Bonstorp*; RegFlensb 1483 *Bunstorp*; RegFlensb 1499 *Bunβtorppe*; 1536 SA UrkBistumSchlesw Nr. 70 *Bunstorppe*; Slewert 1538 *bunsto*[*rp*]; RegGottorp 1565, SvineReg 1572 *Bunstorp*; DomkapReg 1586—87 *Bonstorp*; RegFlensb 1587 *Bonstorf*; DomkapReg 1588—89 *bonstorff*; RegFlensb 1593 *Bönsterup, Bonsterup, Bonsterop, Bunstörp, Bunstrup, Bunsterup*; RegFlensb 1600—01 *Benstrup, Bunstrup*; DomkapReg 1602—03 *Bonstörp*; KornReg 1621 *Bonstorff,*

Bönstorff; GeldReg 1621 *Bonstörff, Bönstrup, Bönstorff, Bonstorff, Bonstrup*; PlovskHusby 1643 *Bönstrup, Bonstrup, Bonsterup*; Mejer 1648 *Bonstorp*; Mejer 1649 *Bostorp, Bonstorp*; Danckw 107 *Bonstrup*; DAtl VII 384, VSK 1783 *Bønstrup*; Schröder I 114 *Bönstrup*; Gst 1858 *Bønstrup*; LA *Bönstrup*. — Af samme Oprindelse som *Bønstrup* i Vamdrup S., Anst H. (8/10 1280 (RO 15) *Bønstorp*). Forleddet maa være et ellers ukendt Mandsnavn glda. **Bōn*; jfr. Svend Aakjær i Grænsevagten VI 78, hvor samme Navn bl. a. antages at indgaa i sv. *Bönstad*. Om en svagt bevidnet Sideform **Bøne* i sv. Stednavne se ogsaa Ödeen p. 45 f. Glda. **Bōn* udgaar muligvis fra et ældre **Bō-win*; jfr. (?) det een Gang forekommende fsv. (lat.) *Bovinus* (Lundgren-Brate).

Bønstrup, Sønder-. 1611 (1727) SA A XVII Nr. 542 *Süder Bönstrup*.

Dollerup, Lb [*dòlərùb, dòləʊb*]. 13/9 1334 ActaPont I 122 *Dalderup*; RegCap 1352 (1661—70 SRD VI 579) *Dolrup*; RegCap (16. Aarh. LibQuotlib f. 11a) *Doldorp*; 1/8 1406 Stemann III 34 *Doldorpe*; 4/8 1406 Rep[1] Nr. 4805, 22/9 1406 Molbech & Petersen 295 *Doldorp*; RegCap c. 1445—50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Doldorp*; 29/7 1450 DiplFl I 545 *Doldorpe*; RegFlensb 1483, RegFlensb 1499 *Doldorppe*; Opt 1514—27 *Doldorp*; Slewert 1538 *dolderup*; 1547 (1632 ÆDA V 550) *Dalderupp*; DomkapReg 1586—87 *Doldorp*; RegFlensb 1587 *Doldorp, Doldorpf*; RegFlensb 1592 *Dalldrup* [flere Gange]; RegFlensb 1593 *Dollerup, Dollerop, Dolderup, Dolderop*; RegFlensb 1600—01, GeldReg 1621 *Dollerup*; PlovskHusby 1643, Mejer 1648 & 1649, Danckw 107 *Dolderup*; DAtl VII 384, VSK 1783, Schröder I 207, Gst 1858, LA *Dollerup*. — I Pavebrevet 1334 forekommer Navnet i Forbindelsen *Lagho Petri de Dalderup monachus Ruris regii*. Forleddet er næppe, som antaget af Svend Aakjær i Grænsevagten VI 78, et Personnavn **Dalli* eller **Dalla*, men Sb. *Dal*, idet glda. **Dalthorp* gaar over til **Daldorp*, hvor *a* faar tidlig Forlængelse og Runding foran *ld*-Forbindelsen (jfr. BrN GG I 356 f.). Samme Udvikling er indtraadt i flere nørrejy. *Dollerup*'er, bl. a. i Sognenavnet *Dollerup* i Nørlyng H. (DS IX 132).

Dollerupkær, Hs. JensenAng 340 *bei Dollerupkjär*. — Naturnavnet *Dollerup Kær* i Dollerup.

Dollerupmark, Gd el. Hs. Gst 1858 *Dollerupmark*.

Dollerupskov, Gde og Hse [*dòlərùbˈhòld*, ældre *dòlərəbˈsgau*]. RegFlensb 1612—13 *dollerupholtz, dollerupholtte*; RegFlensb 1632—33 *dollerupholtz*; 1652 SA C XIV Nr. 183 *Dolderupholtz*; SkyldprotFlensb 1737 *Dollerupholtz*; DAtl VII 384 *Dollerupholt*; VSK 1783 *Dollerups Skovhuuse*; Schröder I 208 *Dollerupholz*; Gst 1858 *Dollerupskov*; LA *Dollerupholz*.

Dybgrav (Deepegruft), Gd. JensenAng 341 *beim Tiefengruft*; Gst 1858 *Dybgrav*; Oldekop V 27 *Tiefengruft*. — Jfr. Naturnavnet *Deepegruft* i Dollerup.

Elgaard, Gd [ˈèlˌxɑ̀·ʊd]. 1557 Stemann III 244 *Elgarten*; RegFlensb 1606—07 *Elgardt*; 1631 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 391 *Ellgardt*; Mejer 1648 *Elgard*; Mejer 1649 *Elgard, Ellgard*; Kontraktb 1701 *Ellgardt*; VSK 1783 *Elle Gd.*; Schröder I 235 *Ellgaard*; Gst 1858 *Ellegaard*; Kok *Elgard*. — Tidligere Mejergaard til Undevadgaard (Schröder l. c.).

Elle, forsv. Hs. RegFlensb 1632—33 *in die Ell*; RegFlensb 1639—40 *in die Elle*. — Kollektivet *Elle* „Ellebevoksning".

Fiefsösstel, Gd [*fi·fˈsòsdəl*]. — I Vesterskov. Gaarden var oprindelig $^5/_6$ Bol, deraf det nty. Navn. Navnet bruges ikke mere.

Fischerkoppel, Hs. Nerong-Christesen 181 *Fischerkoppel*. — Naturnavnet *Fischerkoppel* i Freienwillen.

Fiskerhus. Gst 1858 *Fiskerhus*.

Freienwillen, Hgd [*fri·ənˈvil, fri·ənˈvilən*]. 1540 ArkGelting *thom vrien willenn*; Flensb-Armenrechn 1593—94 *Fryen willen*; Landreg 1626, 1642 SA C XII Nr. 46 *Freyenwillen*; Mejer 1648 *Fryenwillen*; Mejer 1649 *Freyenwillen, Fryenwillen*; Mejer 1650 *Fryenwillen, Feyenwillen* [sic]; Danckw 102, 107 *Freyen Willen, Freyen Willenhoff*; Jb 1669 *Freyenwillen*; 1675 (Kontraktb 1681) *auff Frey wille*; Jb 1685 *Freyenwillen*; VSK 1783 *Frydenvill Meyer gd og Huuse*; Schröder I

273 *Freienwillen*; JensenAng 257 *Freienwill*; Gst 1857, LA *Freienwillen*. — Den oprindelige *Langballegaard* (se ndfr.), der i 1443 fik adelige Friheder (JensenAng p. 257). Navnet, af mnty. *vrī* „fri" og *wille* „Vilje", maa sigte til Ejerens frie Dispositionsret over Godset.

Grav, Hs [*xrab*]. Anschlag 1749 *in der sogenanten Grafft bey Dollerup belegene Kathe*; c. 1750 ArkGrumtoft Nr. 325 *die Grafft*; 1793 ArkGrumtoft Nr. 43 *in Dollerupgraff .. belegene Kathe*; 1820 ib. *die Graffkathe*; Nerong 94 *die Grabkate*. — *Grav*, se Bd. X.

Grubbemølle. VSK 1783 *Grubbe M*; Gst 1858 *Grubbemølle*. — Sb. *Grubbemølle* „Mølle med Grubbeværk"; se om dette Ord Peter Skautrup i DF I 81 ff.

Grumtoft, Lb [ˈ*xrùnd*ˌ*hòf*, da. *gruntawd* opt. i Ves, ˈ*gruntɔwd* opt. i Hyrup]. Dag? 1209 (c. 1400 Rydeaarb. I) GldaKr 115 *Grumethoft*; Dag? 1209 (15. Aarh. Rydeaarb. II) GldaKr 181 *Gruntoft*; Dag? 1209 (9/1 1255) BullDan 374 *Grumetolt*; RegCap 1352 (1661—70 SRD VI 579) *Grumtoft*; 9/11 1396 ActaPont II 78 *Grumtofe*; 2/2 1433 (RegChrI 390) *Gruntofft*; RegCap (16. Aarh. LibQuotlib f. 10 a) *Grumtofft* (overstr.); RegCap c. 1445—50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Grumtofft*; 28/5 1446 (RegChrI 362) *Grumtoffte*; 25/10 1450 DiplFl I 550 *Grumptofft*; udat. 1451—1513 før 4/12 1459 (RegChrI 337) *Grunttofftkerspel*; LibCens 1462 *Grumtoft*; LibCens 1462 (SRD VII 504) *Gramtofft*; 22/1 1481 ActaPont IV 278 *Grumtofft*; 22/1 1481 ActaPont IV 278 *Grinitofft*; Gildebog 1481 DiplFl I 68 *Grumpthofft*; RegFlensb 1483 *Grumptoft*; 5/2 1490 DiplFl I 678 *Grumptofft*; Gildebog 1495 DiplFl I 72 *Grumtoft*; RegFlensb 1499 *Grumtofft*; Zinsb 1509—15 *Grumtoft*; 1523 (1526) DiplFl II 164 *Grumtofft*; Rostjeneste 1530 *gruntofft*; 1533 (Afskr.) SA C XIV Nr. 6 *Grundtofft*; 1536 SA UrkBistSchlesw Nr. 70 *Gruntoff*; Slewert 1538 *Grontofft*; Landreg 1543 *Gruntofft*; Landreg c. 1544 *Grontofft*; Schötebock 1548 *Grumtofft*; 1550 DiplFl II 470 *Grunthoff*; 1559 SA A XVII Nr. 548 *Grumbthofft, Grumpthafft, Gruempthofft*; Ritterschaft 1564 *Gruntofft*; AnnFlensb under 1578 *Grumtofft*; Landreg 1588 (Afskr.) *Grumbtorff*; RegFlensb 1593 *Grumtofft*; udat. (16. Aarh. ÆDA V 513) *Gruntofft*; s. Dok (16. Aarh. ÆDA V 528) *Grumtofft*; Reg Flensb 1600—01 *Grumtofft, Gruntofft, Grontofft*; RegFlensb 1606—07 *Gromtofft*; Landreg 1626 *Grundthoff*; Mejer 1648 *Grumtoft*; Mejer 1649 *Grumtofft*; Mejer 1650 *Grumtofft*; Danckw 107 *Grumtofft-Kirche, Grumtofft Dorff und Edelhoff*; SkyldprotFlensb 1721 *Grundhofft*; DAtl VII 384 *Grundtoft* („*skrives og Grumtofft eller Grundhoff*"); VSK 1783 *Grumtofte K og Bye*; Schröder I 339 *Gruntoft* (*Grumtofte*); Gst 1858 *Grumtofte*; Kok *Grumtoft* (*Gruntovt*); LA *Grundhof*. — Af Mandsnavnet glda. *Grūmi* (DgP), der bl. a. indgaar i Sognenavnet *Grumby*, Bd. VIII; Overgangen *m*>*n* foran *t* fremtræder allerede i Skriftformer fra det 15. Aarh. Naar det i en Opt fra Dollerupskov angives, at den ældre Udtale var [ˈ*grùmˌtaud*], skyldes denne Form sikkert Paavirkning fra den nyere da. Skriftform. Omtydningen af Efterleddet til *-hof* beror sikkert paa en nty. Udtale af det danske *-toft* med Bortfald af udlydende *t* efter *f* (Lasch § 310); jfr. *Runtoft*, ty. *Rundhof*, i Esgrus S.

Grumtoftgaard. FrowkennSchatt 1548 *Grumtofttgarde*; 1549 (SH 357 4to) *Grumtoftgaarde*; Danckw 107 *Grumtofft Dorff und Edelhoff*. — Et andet Navn paa *Lundsgaard* ndfr. Nogle af Formerne under Grumtoft skal henføres til Gaardnavnet.

Grønbjerg, Gd [ˈ*xrø·nˌba·x*]. Beschr 1787 *Grüneberg*; 1799 ArkGrumtoft Nr. 392 *Grünberg*; Schröder I 330, II 47 *Grünberg, bei Grünberg*; Gst 1858 *Grønbjerg*; LA *Grünberg*. — Kaldes ogsaa *Mejergaard*, idet Gaarden oprindelig var Mejergaard til Lundsgaard; ifl. JensenAng p. 261 er den oprettet af Kaadnersteder c. 1714.

Grönhof, Hgd. 1690 SA A XX Nr. 3203 *Gröhnhoff oder Lundsgarde*; JensenAng 335 *Lundsgaard, vormals Grundtoftgaard, auch Grünhof genannt*. — Nty. *grön* „grøn". Jfr. *Lundsgaard* ndfr.

Hedewigshof, Hgd. Jb 1685 *Hedewigshoff, Hedewigshoffs Lehn*. — Andet Navn paa *Undevadgaard* ndfr. Efter Hertuginde

Agnes *Hedewig* af Lyksborg, der købte Gaarden i 1679 (DAtl VII 402).

Hessel, Hs [*hìsəl*]. Nerong-Christesen 192 *Hassel*. — Efter Naturnavnet *Hessel* i Grumtoft.

Hohenau, Hs. Nerong 167 *Hohenau*. — Nedlagt Sommerpensionat i Langballeskov, bygget 1888 (Nerong). Ogsaa som Naturnavn.

Hoot, Hs [*de ho·d*]. — Naturnavnet *Hoot* i Undevad.

Høgbjerg, Gd. 1816 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *Höckeberg*; 1817 ArkGrumtoft Nr. 34 *Hoeckeberg*; Schröder I 208, II 46 *Höckeberg*; JensenAng 339 f. *Höckeberg, Hökeberg*; Kok *Høgebjerg*; LA *Höckeberg*. — Naturnavnet *Høgbjerg* i Grumtoft.

Hölle, Hs [*hỳlə*]. — I Nordballe. Ty. *Hölle* „Helvede".

Hørrebjerg, Hs [*hỳrəˈba·x*]. 1642 SA C XII 4 Nr. 46 *Hörreberg*; KR[1] 1671 *Hörberg*; 1678 (c. 1691 SkyldprotFlensb Nr. 358) *Höreberg*; Kontraktb 1692 *Hörberg*; Kontraktb 1694 *Höruppberg*; c. 1700 ArkGrumtoft Nr. 153 *Höreberg*; c. 1752 ArkGrumtoft „Juraten-Archiv" *Hörebarg*; 1761 SA C XII 1 Nr. 269 *Horreberg*; KR[2] 1772 *Höreberg*; Verz 1797 *Hürreberg*; 1800 ArkGrumtoft Nr. 153, Schröder I 208, 387 *Hörreberg*; Gst 1858 *Hørrebjerg*; LA *Hörreberg*. — Efter Naturnavnet *Hørrebjerg* i Dollerup.

Katbjerg, Gde [ˈ*kadˌba·x*, da. ˈ*kadbjerə* opt. i Hyrup]. Dörfer[3] 30 *Kottberg*; 1829 ArkGrumtoft Nr. 22, Schröder I 115, LA *Kattberg*. — Naturnavnet *Katbjerg* i Bønstrup.

Kiekut, Kro [*kigˈu·d*]. 1767 SA C XII 1 Nr. 160 *Kieckut*; Verz 1798 *Kuckut*; Dörfer[3] 58, JensenAng 341 *Kikut*; Kok *Kikud*; LA *Kikut*. — Navnet er almindeligt paa nty. Omraade (Mensing III 106), men forekommer ogsaa i Danmark: *Kikudhuse* i Bavelse S., Tybjerg H. og *Kigud*, Højdepunkt i Gerum S., Horns H. (Trap[4] III 425, V 116); her er Navnet vel snarest af nty. Oprindelse. Forleddet er Imp. af Vb. nty. *kieken* „kikke", Efterleddet Adv. nty. *ut* „ud".

Knøs, Hs [*knyˑəs*]. 1858 ArkGrumtoft Nr. 15/16 *Knöös*; Kok *Knøs* (*å œ Knys*); Nerong 261 *Knöes*. — Naturnavnet *Knøs* i Undevad.

Kollenborg. Se under Husby S.

Kragbjerg, Hs [*kraiˈba·x*, ˈ*kraiˌba·x*]. 1782 ArkGrumtoft Nr. 386 *Krageberg*; Verz 1797 *Krackberg*; 1799 ArkGrumtoft Nr. 438 *Krayenberg*; 1815 ArkGrumtoft Nr. 391 *Kreiberg*; Schröder II 390 *Kroyberg*; Gst 1858 *Kragbjerg*; Kok *Kragbjerg, Krøgbjerg* (*Kröjbjerre*); Oldekop V 127 *Kreiberg*. — Efter Naturnavnet *Kragbjerg* i Undevad. Den sidst anførte Form fra Kok er blot en Gengivelse af den urigtige Form hos Schröder.

Krim [*krìm*]. — *Krim* er et almindeligt Navn paa afsides liggende Lokaliteter. Det er givet efter Krimkrigen 1854—55.

Kule, Gd [*kuˑl, de kuˑl*]. JensenAng 340 *in der Kuhle*; Nerong 106 *die Kuhle*. — I Dollerupskov. Gaarden, der ligger i en Lavning, eksisterede c. 1730 (Nerong p. 106 f.). *Kule*, se Bd. X.

Kummele, Hs. Nerong 121 *auf Kummerle*. — Naturnavnet *Kummele* i Vesterskov.

Laasled, Hs [ˈ*slòdˌhèg*]. Jb 1685 *beim Schloßhecke*; Kontraktb 1689 *Laaß-Leye*; Jb 1756 *beym Geschloßen-Heck*; Kirkeb 1777 *beim Laasley*; Verz 1797 *Geschlossen Heck*; Schröder I 208 *Geschlossenheck*; JensenAng 340 *beim geschlossenen Heck*; Kok *Låsled*; LA *Geschlossenheck*. — Paa Grænsen mellem Dollerup og Nybøl i Kværn S. Jfr. *Laasled* i Munkbrarup S.

Langballe, Lb [ˈ*laŋgˌbalix*]. Opt c. 1450 DiplFl I 546 *Langeballech*; RegFlensb 1483 *Langkballie*; Slewert 1538 *langeberch*; Landreg 1543 *Lanngbalge*; FrowkennSchatt 1548 *Langkbalge*; 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 18 *Langeballj, Lanngballj*; RegFlensb 1587 *Langeballig, Langballig*; Rodeboeck 1589 *Langebalg*; RegFlensb 1593 *Langballi, Langballj, Langballie*; KornReg 1621 *Langballie, Langeballje, Langeballj*; 1631 ArkGrumtoft Nr. 292 *Langeballe*; Mejer 1648 *Langballig*; Mejer 1648 *Langball, Langballig*; Mejer 1650 *Langballig*; Danckw 107, DAtl VII 384 *Langballig*; VSK 1783 *Langballe*; Schröder II 4 *Langballig*; Gst 1858 *Langballe*; LA *Langballig*. — Beboerne hed ifl. Hagerup[2]

p. 174 *di Långballer, di Långballemind.* Enkelte Former hører til *Langballegaard* ndfr.

Langballeaa, Hse [*laŋgbalix'au*]. Kontraktb 1715 *Langballie-Aw*; Schröder II 274 *Langballigaue*; Gst 1858 *Langballeaa*; LA *Langballigau.* — Naturnavnet *Langballe Aa* i Langballe.

Langballegaard, Hgd. 2/2 1433 (RegChrI 390) *Langhbalgard*; 1552 UrkKloster-Flensb Nr. 18 *Langeballj garde, Langkballj garde*; DomkapJb 1638 *Langebal gard*; Dörfer[1] 63 *Freienwillen* (*Langballighof*). — Jfr. *Freienwillen* ovfr.

Langballekaad, Hse [*kå·d*]. C. 1650 ArkGrumtoft Nr. 153 *zu dem Newen Kahtt*; 1760 ArkGrumtoft Nr. 350 *langballigkaat*; 1817 ArkGrumtoft Nr. 37 *Langballigkater Weg*; Schröder I 275 *bei Freienwillen* (*Langballigkathen*); Kat *Langballigkathe*; LA *Langballigkathen.*

Langballeskov, Hse [*laŋgbalix'hòld*]. RegFlensb 1632—33 *Langbaljer Holtz*; 1756 SA C XII 1 Nr. 268 *Langballieholtz*; DAtl VII 384 *Langballigholt*; VSK 1783 *Skov huuse*; Schröder II 4 *Langballigholz*; Gst 1858 *Langballeskov*; LA *Langballigholz.* — Naturnavnet *Langballe Skov* i Langballe.

Lundsgaard, Gd. Gst 1858 *Lundsgd.* — I Vesterskov.

Lundsgaard, Hgd [*lùns'xå·ɹ*]. Udat 1450—1513 før 4/12 1459 (RegChrI 337) *Lundesgard*; Landreg 1626 *Lundtsgard*; Mejer 1648 *Lunds gard*; Danckw 107 *Lundsgardehoff*; Kontraktb 1739 *Lunds gaarder Ziegel-Hoff*; DAtl VII 384 *Lundsgaard*; VSK 1783 *Lund gd*; Schröder II 45 *Lundsgaarde*; Gst 1858 *Lundsgaard*; Kok *Lund* (*å æ Lohn*); LA *Lundsgaard.* — Samme Gaard som *Grönhof* ovfr. Gaarden kaldes i ældre Tid ogsaa *Grumtoft*(*gaard*); jfr. JensenAng p. 258. Forleddet er snarest Slægtsnavnet *Lund*, idet Hertug Adolf ifl. det ovfr. cit. Dok fra RegChrI skænker Gaarden til *Jurien Lundt.* Den usammensatte danske Form *Lund* (jfr. Kok) beror da paa en senere Forkortelse.

Mejergaard [*'maiəɹˌhòf*]. DAtl VII 397 *Lundsgaards Meyergaard.* — Jfr. *Grønbjerg* ovfr.

Moor, Gd [*dad mo·ɹ*]. — I Langballe. Nty. *Moor* „Mose".

Myrpold, Hse [*de 'my·ɹˌpùl*]. Oldekop V 27 *Mürpoll.* — Efter Naturnavnet *Myrpold* i Dollerup.

Møllekær, Hs? 1807 ArkGrumtoft Nr. 376 *Mühlenkier.* — Efter Naturnavnet *Møllekær* i Terkelstoft.

Neukoppel, Hs el. Gd. Verz 1797 *Neukoppel.* — Jfr. (?) Naturnavnet *Niekoppel* i Grumtoft.

?Nipkil, forsv. Hs. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *das Wüste Kaht nibkier.* — Antagelig efter Naturnavnet *Nipkil* i Undevad.

Nordballe, Lb [*'nùɹdˌbalix*, ældre *'nùɹˌbalə*]. GeldReg 1621 *Norballie*; Reg 1634—35 *Norbalj, Nordollerup*; RegFlensb 1635—36 *Nor Dollerup*; (Bilag til) RegFlensb 1640—41 *Nordollerup*; 1641 ArkGrumtoft Nr. 386 *Norball*; 1652 SA C XIV Nr. 183 *Nortdolderup*; Jb 1669 Nordballie; Kontraktb 1684 *Nordertheill Dollerupp. sonst Norballie genannt*; Jb 1685 *Norballig, Norddollerup*; Jb 1756 *Nordballig*; 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *Nor ballie*; DAtl VII 384 *Nordballig*; VSK 1783 *Nordballe*; Schröder I 207, II 101 *Norderballig, Nordballig*; Gst 1858 *Nordballe*; Kok *Nørballe* (= *Fksp.*); LA *Norderballig.* — Om *Balle* i Betydningen „Del af Landsby" se Bd. X.

Norderenn [*'nùɹdəɹˌèn*]. — Del af Langballe. Nty. *Enn* „Ende".

Nylyk, Parcel [*ny·'lyg*]. 1807 ArkGrumtoft Nr. 425, Nerong 258 *Neulücke.* — Naturnavnet *Nylyk* i Vesterskov.

Nørremark, Gde [*'nùɹdəɹˌfèld*]. VSK 1783 *Nørremark*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 361 *Nordfeld*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 353 *Norderfeldt*; Dörfer[3] 58 *Dollerup-Norderfeld*; Schröder I 207 *Norderfeld*; Gst 1858 *Nordremark*; Trap *Nordmark*; Kat *Nordfeld*; Oldekop V 117 *Dollerupnorderfeld*; LA *Norderfeld.*

Oksbæk, Hs. 1751 SA C XII 1 Nr. 270 *Haußе bey Langballieaue belegen, und Osbeck benant.* — Jfr. Naturnavnet *Oksbæk* i Langballe.

Peter Klausens Lyk, Parcel. Jb 1787 *Peter Claussen-lück.* — Naturnavnet *Peter Klausens Lyk* i Vesterskov.

Piksbol, forsv. Gd. 1582 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 448 *Pikesbole, Pikes böel, Picksböle*; 1584 (Afskr.) ib. *das Picksbol*; Schröder II 160 *Pickeböll (ehemalige Stelle)*. — I Dollerup. Af Tilnavnet glda. *Pik*; jfr. *Pigsgaard* DS IX 167.

Pold [*de pùl*]. — Navn paa 4—5 Gaarde i Dollerup By. *Pold*, se Bd. X.

Poseby. Se under Nykirke S.

Ravnholt, Gd [ˈrâ·ᵇmˌhòld]. Dörfer[1] 44 *Rabeholz*; Dörfer[3] 58, Schröder I 208 *Rabenholz*; Kok *Ravnholt*; Oldekop V 27 *Rabenholz*. — Gaarden laa tidligere i Dollerup By, men blev nedbrudt 1805 og genopbygget paa Marken *Ravnholt* (Nerong p. 85).

Rævemose, Gd [*rèumùs, råimùs*]. 1630 SA C XII 1 Nr. 471, Reg 1634—35 *Reeffmoß*; 1642 SA C XII 1 Nr. 471 *Rieffmoser Wacht*; Mejer 1648 *Remoes*; 1692 ArkGrumtoft Nr. 292 *Reuwmoss*; 1696 SA C XII 1 Nr. 373 *Röew Moeß*; c. 1712 SA C XII 1 Nr. 371 *Röemoes*; 1716 PastoratGrumtoft, Kontraktb 1723 *Reumoß*; 1737 ArkGrumtoft Nr. 167 *Reuwmoeß*; HusbyTingb 1740 *Röwmoeß*; 1741 ArkGrumtoft Nr. 167 *Röwmoess*; DAtl VII 384 *Neumoos* [sic]; Verz 1797, Schröder I 339 *Reumoos*; Gst 1858 *Rœvemose*; Kok *Rœvmose (Rövmohs)*; LA *Reumoos*. — Af Dyrenavnet *Rœv*. Ordet blev i den da. Dial. udtalt *Röw* (Hagerup[2]), og denne Form er bevaret i Udtalen [*rèumùs*]; Udtalen [*råimùs*] beror derimod paa Skriftformen *Reu-*. Rævemose ejedes i 1691 af *Peter Röw* (Nerong p. 129), der formodentlig har faaet sit Tilnavn efter Gaarden.

Sandbjerg, forsv. Hs. 1641 ArkGrumtoft Nr. 386 *die öde Kahtstede zu Dollerup auff Sandtberge*; 1648 ib. *auffn Sandberg*.

Sankwatt, Hse [ˈsaŋgˌvad]. — I Dollerup. Navnet, der ikke bruges mere, er formodentlig en Omdannelse af Naturnavnet *Sandvad*.

Sivlyk, Hs [ˈsiˑvəɹˌlỳg]. — I Dollerupskov.

Spaanbro, Hse [ˈsboˑnˌbrỳx]. 1828 ArkGrumtoft Nr. 143 *Sponbrück*; 1835 ib. *Spönbrücke*; Oldekop V 27 *Sponbrück*. — Efter Naturnavnet *Spaanbro* i Vesterskov.

Spitzbergen, Villa. Nerong-Christesen 221 „*Villa Spitzbergen*". — Opkaldelsesnavn.

Stiveled, forsv. Beb. [ˈsdifəlˌhèg]. RegFlensb 1614—15 *Stiuelei*; GeldReg 1621 *Stiueley*; RegFlensb 1634—35 *Stiveley*; Danckw 107 *Stiefeheck*. — Gaard med 5 Huse, der c. 1714 blev lagt ind under Lundsgaard (JensenAng p. 261). Efter Naturnavnet *Stiveled* i Bønstrup.

Strygmølle, Ml [ˈsdrigˌməˑl]. KR[1] 1671 *Strickmöhl*; 1772 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 269 *Stridt-Mühle*; DAtl VII 384, 398 *Brik-Mølle* [sic], *Strik-Vandmølle*; 1752 ArkGrumtoft Nr. 391 *strück Mühl*; VSK 1783 *Stryg M.*; 1792 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 50 *Strückmül*; Verz 1797 *Streichmühle*; 1807 ArkGrumtoft Nr. 388 *Strickmühle*; 1815 ArkGrumtoft Nr. 376 *Streich mühle*; JensenAng 339 f. *Streichmühle (Strik-Möhl), Strichmühle*; Gst 1858 *Strygmle*; Kok *Strykmølle (Strygkmøll)*; LA *Streichmühle*. — Under Forudsætning af at Navnet i den da. Dial. har været udtalt med [*x*], hvad Formen paa VSK og Udtaleangivelsen hos Kok tyder paa, kan Forleddet være Ordet *Stryg* i Betydningen „Strømhvirvel" el. lign. (se ODS); jfr. no. *stryk* „en Strøm i et Vanddrag, en Snævring med stærkere Strøm" (Aasen). De ældre Skrivemaader med *i* og den moderne nty. Udtale skyldes da Paavirkning fra Vb. nty. *strieken* „stryge".

Süderenn [ˈsyˑdəɹˌèn]. — Navn paa en Del af Langballe By. Nty. *Enn* „Ende".

Søklev, Gd [ˈseˑˌklèfd, ˈseˑˌklỳfd]. Regnsk[2] 1710 *Seekluft*; Kontraktb 1713 *Seeklufft*; Kontraktb 1751 *Seekloft*; 1775 ArkGrumtoft Nr. 333 *Seeklöft*; 1807 SA C XII 2 Nr. 195 *Seeklüft, Seeklüfft*; Schröder I 208 *Seekluft*; JensenAng 341 *Seeklüft*; Gst 1858 *Søkløft*; Kok *Søkleve (Søklövv)*; LA *Seeklüft*. — Efter Beliggenheden nær Kystskrænten.

Sønderballe [ˈsyˑdəɹˌbalix]. KR[1] 1671 *Dollrup Südert*; 1674 (Kontraktb 1681) *Süder Dolderupp*; 1740 PastoratGrumtoft *Süderballie*; U[1] 1769 *Süderballig*; DAtl VII 384 *Syder-Ballig*; VSK 1783 *Sønderballe*; Dörfer[3] 58 *Süderballe*; Schröder I 207 *Süderballig*; Gst 1858 *Sønderballe*. — Den sydlige Del af Dollerup; jfr. *Nordballe* ovfr.

Terkelstoft, Lb [ˈtèɹgəlsˌtòfd, da. ˈtæɹgəlsˌtawd opt. i Hyrup]. 25/10 1451 DiplFl I 550

Torkelstofft; 26/7 1495 (1550—1600) Rep[2] Nr. 7940 *Terkelstofft*; Mejer 1648 *Terckelstofft*; Mejer 1649 *Terckolstofft, Terikelstoft*; Danckw 107 *Torckelstofft, Terckestofft*; DAtl VII 384 *Terkelsdorf*; VSK 1783, Schröder II 350, Gst 1858, LA *Terkelstoft*. — Af Mandsnavnet glda. *Thorkil*.

Troldkær, Gd [ˈtròlˌkiæːɹ, ˈtrùlˌkiæːɹ]. 1809 ArkGrumtoft Nr. 391 *Trollkier*; Schröder II 390 *Trollkjär*; Kok *Troldkær*; LA *Trollkjer*. — Efter Naturnavnet *Troldkær* i Undevad.

Tøsmose, Gd el. Hs. 1787 ArkGrumtoft Nr. 17 *Tösmoos*. — Efter Naturnavnet *Tøsmose* i Dollerup.

Undevad, Lb [ˈỳnəˌvad, ældre ˈỳnəˌvai]. 5/2 1490 DiplFl I 678 *Junniway*; RegFlensb 1499 *Vnewath*; Slewert 1538 *Hundewath*; 1538 (c. 1600) ArkGrumtoft Nr. 371 *Vhnewadt, Vhnewatt*; Landreg 1543 *vndewath*; Landreg c. 1544 *Vndewath*; 1552 UrkKloster-Flensb Nr. 18 *Vnnewadt*; Ritterschaft 1564 *Vnewath*; Rodeboeck 1567 *Vnnewat*; RegFlensb 1593 *Vnnewatt, Vnnewadt*; RegFlensb 1600—01 *Vnnewatt, Vnnewat*; RegFlensb 1604—05 *Junewatt*; GeldReg 1621 *Vnewadtt*; PlovskHusby 1643 *Ünewadt, Unewath, Unewadt*; Mejer 1648 *Vnewatt*; Mejer 1649 *Vnewath, Vnewatt*; Mejer 1650 *Vnewath*; Danckw 107 *Unewattdorp Meyerhoff und Mühl*; DAtl VII 384, 402 *Nievadt, Unevat*; VSK 1783 *Ynevad B Gd og M, Ynevad Gd og Hse*; Schröder II 390 *Uenewatt*; Gst 1858 *Undevad*; Kok *Unevad* (*Ynnevaj*); LA *Unewatt*. — Navnet har antagelig i den da. Dial. været udtalt med [*y*]; jfr. den ældre Udtale af *Undevadskov* ndfr. Den ældste Form af Undevadgaard, *Undiwat hove*, i Forbindelse med Formen *Junniway* 1490 viser, at Forleddet i det 15. Aarh. har endt paa *-i*, og dette gaar snarest tilbage til et glda. *-ia* (jfr. BrN GG I 395 f.). Der kunde da foreligge et glda. **Ynia*(*r*)-, Gen. af et Sb. glda. **yn* f., en Aflydsform til vn. *vin* og identisk med ohty. *wunnia* „Græsgang". En Modsvarighed til dette Ord indgaar ogsaa, som paavist af Ekwall (Meijerbergs arkiv III 72 og der cit. Litt.), i engelske Stednavne, og samme Ord kunde foreligge i det fingerede Elvenavn vn. *Yn* i Þulur (jfr. dog Finnur Jónsson i APhS VIII 268). De talrige Skrivemaader med enkelt *n* synes at vise, at Forleddet, trods den ældste Skrivemaade med *nd*, ikke har haft palatalt *n*. Skrivemaaderne med *ju* i 1490 og 1604—05 maa være en nty. Betegnelse for *y*-Lyden (jfr. Lasch § 46). Andre Tolkningsforslag, der ikke tager Hensyn til *i*-et i de ældste Former, er givet af Svend Aakjær i Grænsevagten VI 364. Nogle af de anførte Former hører til *Undevadgaard* ndfr.

Undevadgaard, Gd, tidl. Hgd [*ỳnəvadˈhòf*]. 28/5 1446 (RegChrI 362) *in Undiwat hove*; Overskrift i RegChrI 361 ved s. Dok *den hoff Vndiwath*; 1538 (c. 1600) ArkGrumtoft Nr. 371 *Uhnewadtgarde*; 1641 ArkGrumtoft Nr. 386 *Guth Vndt Hoff zu Vnnewadt*; Schröder II 389 *Uenewatt*; Gst 1858 *Undevadgd*. — Jfr. ovfr. under *Undevad*.

Undevadmark, Gde og Hse [*ỳnəvadˈfèld*]. 1806 ArkGrumtoft Nr. 387 *Ünnewattfeld*; Schröder II 390 *Uenewattfeld*; Gst 1858 *Undevadmark*; LA *Unewattfeld*.

Undevad Mølle. Danckw 107 *Unewattdorp Meyerhoff und Mühl*; VSK 1783 *Sliibe M.*; 1845 Ark Grumtoft Nr. 386 *Uenewattmühle*; LA *Unewatt-M.*

Undevadskov, Hse [*ỳnəvadˈhòld*, ældre *ynəvadˈhòld*]. 1666 ArkGrumtoft Nr. 334 *Önewat Holtz*; Jb 1669 *Unewatth-Holtz*; KR[1] 1671 *Ünewatt Holtz*; 1752 ArkGrumtoft Nr. 391 *Ünnewadt Holtz*; DAtl VII 384 *Unevadholt*; Schröder I 208 *Uenewattholz*; Gst 1858 *Undevadskov*; LA *Unewattholz*.

Vapperyde, Hs [*vabəˈriˑ*]. — Efter Naturnavnet *Vapperyde* i Dollerup.

Ved Bækken, Gd [*de bèg, de bæːg*]. Schröder II 101 *beim Beck*; JensenAng 340 *beim Bek*; Kok *ved æ Bæk*; AnglJahrb 1934 85 *Bi de Beek*.

Vejgab, forsv. Hs [ˈvaiˌχab, ældre ˈvaiˌχaf]. U 1769 *Weygabb* [som Tilnavn]; Gude 125 *Weygab*; Jb 1787 *Weigab*. — Sb. *Vej*. *Vejgab* er maaske et oprindeligt Appellativ med Betydningen „Vejforgrening".

Vesterskov, Gde og Hse [ˈvèsdəɹˌhòld, ældre ˈvèsdəɹˌsgau]. 1812 ArkGrumtoft Nr. 50 *Lundsgarderwesterholtz*; Schröder II 45, 47

Westerholz, Lundsgaarder-Westerholz; Gst 1858 *Vesterskov*; LA *Westerholz*.

Virmose. 1770 SA C XII 1 Nr. 269 *Wismoes*. — I Dollerup, vistnok Navn paa en Bebyggelse. Efter Naturnavnet *Virmose*.

Østenbjerg, Gd [ˈo·sdənˌba·x]. 1812 ArkGrumtoft Nr. 361, Schröder II 4, 46, LA *Ostenberg*. — Naturnavnet *Østenbjerg* i Grumtoft.

Østerskov, Gde og Hse [ˈo·sdəɹˌhòld, ældre ˈøsdəɹˌsgau]. Dörfer[1] 165 *Osterholz*; Schröder II 45 f. *Osterholz, Lundsgaarder-Osterholz*; Gst 1858 *Østerskov*; LA *Osterholz*. — Naturnavnet *Østerskov* i Vesterskov.

NATURNAVNE.

Bønstrup.

Abildholm [ˈabəlˌhòlm]. U 1728 *appelholm, oppelholm*; Jb 1787 *Apfelholm*; Kat *Apfelholm, Grosser Apfelholm, Kleiner Apfelholm*.

Allemandsager. U 1728 *Allmans acker, almans aker*.

Apfelhof. Kat *Apfelhof*.

Baar. Jb 1787 *Klein Baar*. — Ager og Eng.

Bregnebjerg [ˈbræ·gənˌba·x]. 1800 ArkGrumtoft Nr. 34 *Breckenberg, Brekenberg*; Kat *Bregenberg*.

Bremersdam [ˈkle·nə brùməsˈdam, ˈxro·də brùməsˈdam]. Kontraktb 1695 *Bremers-Damm, Bremersdammmen, Kl. Bremmers damm, Kl. Bremers-damm, den Großen Bremmers damm*; Kat *Brimmersdamm, Grosser Brimmersdamm, Hokenbrimmersdamm*. — *Bremers-* er antagelig et sammensat Stednavn, snarest et oprindeligt **Bredmose*; Stedet ligger lige ved *Moorlyk* i Langballe. Udtalen [*brùməs-*] kan jævnføres med den da. Udtale [*broˈmaj*] af *Bredmaj* i Hyrup, Hyrup S.; s. d.

Bulbrokær [*bùlbyˈkœ·ɹ*]. Regnsk[3] 1816 *Bobolg Kier*; Regnsk[3] 1819 *Bohlbrokier*; Kat *Bolbrückkier*. — Sb. *Bulbro* „Plankebro". I Udtalen er det midterste Led omtydet til *-by*.

?Bullebak [ˈbuləˌba·x]. 1685 (1717) ArkGrumtoft Nr. 20 *auf Büllbach*; s. Dok i Kontraktb 1686 *Bullbach*; 1756 SA C XII 1 Nr. 268 *Büllebach*; Regnsk[1] 1810 *Bullebach*; Regnsk[1] 1812 *Bullebach Fallig*; Kat *Bullberg*. — De ældre Former synes at maatte identificeres med *Bullberg* i Kat, og sidste Led er i saa Fald Ordet *Bakke*, der er blevet gengivet ved nty. *Barg*. Mod at opfatte de ældre Former som et Navn paa *-bæk* taler ogsaa den Omstændighed, at denne Endelse som Regel skrives *-beck* i ældre Kilder. Forleddet er uklart.

Bussebjerg [ˈbusəˌba·x]. 1763 ArkGrumtoft Nr. 392 *Busseberg*; Kat *Buschberg*. — Forskellige Tolkningsmuligheder for Forleddet *Busse-* er omtalt under Husnavnet *Bussesig* i Adelby S.; s. d.

Bygbjerg [ˈbygˌba·x]. 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Bügberg*; 1821 ArkGrumtoft Nr. 15/16 *Büchberg*; Kat *Bückberg*. — Ved *Bygbjerg* i Undevad; s. d.

Bønsbjerg [ˈbønsˌba·x]. 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 268 *Bönsberg*; Jb 1787 *Bünsberg*; Regnsk[1] 1811 *Bönsberg*; Kat *Bönsberg, Kleine Bönsberg*. — Sydvest for Byen ved Vejen til Husby. Navnet er Ellipse for **Bønstrup Bjerg*; se *Bønstrup* under Bebyggelsesnavne.

Bønstrup Lyk. DiakonatReg 1769 *Bönsterup Lücke*; 1800 ArkGrumtoft Nr. 34 *Bönstrup-Koppel, süder Bönstrup-Koppel, süder Bönstrupper Koppel, norder Bönstrup-Koppel, norder Bönstrupper Koppel*; Kat *Bönstrupkoppel*.

Damsted. Kontraktb 1715 *damstädt*. — „Eine kleine Wisch" i Østerlyk. Se Bd. X under *Dam*.

Dreeeck [ˈdre·ˌèg]. Kat *Dreieck.* — Nty. *Dreeeck* „Trekant".

Einhegungkoppel. Vide 1722 (Kontraktb 1723) *Einhegung Koppel.* — Ty. *Einhegung* „Indhegning".

Elkær Bjerg [ˈe·gənˌba·x, (her?) *axənˈba·x*?]. 1611 (Afskr.) PastoratGrumtoft *Elkehr Barg*; 1611 (Afskr.) SA A XVII Nr. 981 *Ehlkerbarg*; 1611 (1727) SA A XVII Nr. 542 *Elkehr-Barg*; 1647 (Afskr.) PastoratGrumtoft *Elckerbarg*; 1651 PastoratGrumtoft *Elkiehrberg*; U 1728 *Ellckenberg, Elcken Berg, Ellcken Berg*; Kontraktb 1745 *Elcken Barg*; Verz u. A. (1757) *Elkerberg*; KI 1763 *Elckerberg*; ?1765 PastoratGrumtoft *Ellckenberg*; KI 1769 *Ekkerberg*; 1778 ArkGrumtoft Nr. 20 *Elcken Berg*; Jb 1787 *Elckenberg nach Abzug die darin Befindl. Mohrkühle*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Elckenbergs Lücke*; 1805 ArkGrumtoft Nr. 30 *Elkenberg*; 1834 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 20, Kat *Eckenberg.* — De ældre Former viser, at der foreligger et Stednavn *Elkær*, sammensat med Trænavnet *El.* Overgangen *r*>*n* i tryksvag Stilling, som der er flere Eksempler paa i danske Stednavne, kan muligvis i dette Tilfælde være støttet af Association med Sb. nty. *Elk* „Ilder", mnty. *ilke* (se Mensing under *Ilk*). Den moderne Udtale [ˈe·gən-] skyldes Paavirkning fra Katasterformen.

Elle. 1685 (1717) ArkGrumtoft Nr. 20 *in der Norder Lücke Ostert bey der Elle.* — Muligvis Bebyggelsesnavn. Se *Elle* under Bebyggelsesnavne.

Eskær [ˈèsˌkæ·ɹ]. Jb 1787 *Eßkier*; 1795 ArkGrumtoft Nr. 253 *Eskier Lücke*; Kat *Esskier.* — Trænavnet *Esk.*

Fischdiek [*fiśdig*]. Jb 1787 *der Fisch-Theig so im Dorfe Bünsterup Belegen*; Kat *Fischteich.* — Nty. *Fischdiek* „Fiskedam". Gengiver vel et da. **Fiskedam.*

Fruerbjerg. 1673 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 40 *Frauwerberg.* — Kan muligvis have hørt til Grumtoft Kirke, der var indviet til Jomfru Maria (JensenAng p. 341).

?Gaasborg. 1673 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 40 *Goeßborg.*

Gaasmaj. 1797 ArkGrumtoft Nr. 360 *die Gänse May.*

Gammelmose [*o·ləˈmo·ɹ*]. 1779 ArkGrumtoft Nr. 20 *die Alte Mohr*; 1798 ib. *auf der alten Mohr*; Kat *Altes Moor.* — Forleddet er nu nty. *oold* „gammel".

Gerkløft. Jb 1787 *Gierkklüft*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 20 *Gierkluft.* — Maaske af Mandsnavnet glda. *Gēri* (DgP).

Grisbæk. 1792 ArkGrumtoft Nr. 37 *bey Griesbeck.* — Dyrenavnet *Gris. Grisbæk* forekommer som Landsbynavn i Vejrup S., Gørding H. (11/3 1420 *Griisbek*).

Grosselyk. Kat *Grosse Lücke.*

Græslyk [ˈxrasˌlỳg]. Jb 1787 *Graß-Lück*; Kat *Graslück.*

?Gyldenport. 1673 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 40 *gülden Port, den weg durch gülden Pfordt.*

Ham. Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Hardesvogtslyk. U c. 1727 *jn der Hardesvoigts Luck.* — Ty. *Hardesvogt* „Herredsfoged".

Hassel. 1787 ArkGrumtoft Nr. 34 *Koppel Hassel*; 1800 ib. *die Hasseler-Lükken.*

Hermansryde. Kontraktb 1726 *auf dem Wester-Felde bey Hermanns-Rue.*

Hjortdal. 1750 ArkGrumtoft Nr. 20 *auf Jord dall*; 1758 ArkGrumtoft Nr. 30 *auf Jortall.*

Hollehit [*hòləˈhỳd, ˈhòləˌhỳd*]. 1727 ArkGrumtoft Nr. 371 *Halehöyt*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 40 *Hollehit Lücke, Hollehit-Lücke*; Regnsk[3] 1816 *Holhüt, Holhött*; Regnsk[3] 1819 *Holhütt*; Regnsk[3] 1833 *Holhött*; Regnsk[3] 1850 *Holhöt*; Kat *Hollhütt, Hinterste-Hollhütt, Vorderste-Hollhütt.* — Agerjord Nord for Byen ved Skoven Holm. Navnet er sandsynligvis af samme Oprindelse som Bebyggelsesnavnet *Hollehit* i Sørup S.: s. d.

Holm [ˈhòlmˌśfd]. Kontraktb 1695 *in der Lücken Hollm genannt*; U c. 1727 *in der Holm, Holm Acker, Holm Lücke, Holm schifft*; Jb 1787 *Holm, Holmlück*; Regnsk[3] 1816 *Holmeholtz*; Kat *Holmschift.* — Skov. *Holm*, se Bd. X.

Holtlyk [ˈhòldˌlỳg]. (Her?) 1865 ArkGrumtoft Nr. 20 *Holzschift*; Kat *Holzlücke.* — Nty. *Holt*, se Bd. X.

Horsroj. U c. 1727 *Hoers Roey*; Jb 1787 *Haßrott.* — Skov. Af Sb. *Hors* „Hest".

Hummelryde [ˈhùməlˌry·]. HusbyTingb 1731 *die Lück Hummelrey*; 1771 ArkGrumtoft Nr. 20 *Hummelrüy*; 1865 ib. *Hummelrüh*; Kat *Hummelrye*. — Plantenavnet *Humle*.

Hussted. 1780 ArkGrumtoft Nr. 292 *Hauß-Stätt-Lücke*; Jb 1787 *Haus-stell-lück*; 1834 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 20 *Koppel alte Hausstelle genannt*; Kat *Hausstätte*. — Areal umiddelbart ved Byen. Sb. *Hussted* „Sted, hvor et Hus har staaet".

Høj [*hy·*]. Kat *Hye*. — *Høj*, se Bd. X.

Høllemose. Jb 1787 *Höllemoosdamm*; 1797 ArkGrumtoft Nr. 27 *Lücke Hühlemus, Fischteig in Hühlemus*. — Antagelig et glda. **Hyliar-*, Gen. af Sb. glda. *hyl* f.; se Bd. X under *Høl*. Jfr. *Høllemose* DS IV 105.

Kalvehave [ˈkaləˌhau]. U 1728 *Kallvehaf Heck*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Kallehaff*; Kat *Kälberhagen*.

Kaskær [ˈka·sˌkæ·ɹ]. 1780 ArkGrumtoft Nr. 292 *Kaß-Kier*; 1805 ArkGrumtoft Nr. 30 *Karskier*; c. 1822 ArkGrumtoft Nr. 34 *Kaskier, Ckaskier* [sic]; Kat *Karskier*. — Plantenavnet *Karse*.

Katbjerg [ˈkadˌba·x]. 1675 (Afskr.) PastoratGrumtoft *auf Kat berg*; 1701 SA A XVIII Nr. 542 *Katberg*; Vide 1722 (Kontraktb 1723) *Kattberg*; U 1728 *Kattberg, Katt Berg*; Jb 1787 *Kattberg*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Katberg Lücke, Katberg Wisch, Kattberg Wisch*; Regnsk[3] 1816 *Kaatberg, Kattberg*; Kat *Kattberg, Kattbergwiese*. — *Katbjerg* forekommer ogsaa i Nordslesvig (DS IV 35) og som Landsbynavn i Mariager Lands., Onsild H. Forleddet er Dyrenavnet *Kat*.

Klablyk [ˈkla·fˌlyg]. U c. 1727 *Klabluck, Klaw Luck, Klawluck Acker*; Jb 1787 *Klablück*; Regnsk[3] 1816 *Klaaf lücke, Klafflücke*; Kat *Klaflücke*. — Udtalen forudsætter et glda. **Klapœ-* eller **Klabbœ-*, og Forleddet kan da være et Sb. med Grundbetydningen „Klump", beslægtet med jy. Dial. *Klab* „stump til at bøde med af tøj, træ, jærn; et stykke træ, som slås på en bjælke for at styrke den, en tværbed for at styrke fjæller" (Feilb.), no. *klabb* „vedhængende Klump, f. Ex. af Snee" (Aasen), „Klodrian, Klods" (Ross) etc.; se v. Friesen, Mediageminatorna p. 54 ff. Da Ord med lignende Betydning ofte forekommer som Personnavne (Tilnavne), er der ogsaa Mulighed for et herhen hørende Personnavn. Et Mandsnavn glda. **Klapi* indgaar antagelig i Landsbynavnet *Klattrup* i Udbyneder S., Gerlev H. (3/7 1469 *Klaptrop*) og muligvis i andre jyske *Klattrup*'er.

Kleenbarg [ˈkle·nˌba·x]. Kat *Kleinberg*. — Nty. *kleen* „lille".

Kleinelyk. Kat *Kleine Lücke*.

Kleinetoft. Kat *Kleine Toft*.

Klewertoft [ˈkle·ˌtòfd]. Regnsk 1824 *Kleefertoft*; Kat *Kleetoft*. — Nty. *Klewer* „Kløver"; Udtalen har nu (under Paavirkning af Kat) den hty. Form *Klee*.

Knudsmaj. 1807 ArkGrumtoft Nr. 388 *Knutes-May*. — Af Mandsnavnet *Knud*.

Kolyk [*kùlg*, ˈ*xro·də* ˈ*kùlg*]. 1633 ArkGrumtoft Nr. 40 *in den Kho Coppell*; DomkapJb 1638 *in die Kuhe Koppell*; Kontraktb 1686 *in der Kuh Lücken*; Vide 1722 (Kontraktb 1723) *in der Wester Kuh-Lücke*; Quittungsbuch c. 1750 *Wester Kuhlück, Süeder Kuhlück*; 1758 ArkGrumtoft Nr. 30 *Wester-Kuhweide, die Wester Kuh-weide*; Jb 1787 *Kolcklück*; 1797 ArkGrumtoft Nr. 27 *die Kolcklücke*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Ober Kohlücke, Nieder Cholücke*; Regnsk[3] 1816 *Kulck*; Regnsk[3] 1819 *Kolk*; Kat *Kuhlücke, Untere Kuhlücke, Südere Kuhlücke*. — To forskellige Lokaliteter.

Kragmose [*kraimùs*]. Kat *Kraimoor*. — Et dansk **Kragmose*, hvor Forleddet er gengivet ved nty. *Kreih* „Krage".

Kvit. 1784 SA C XII 1 Nr. 271 *in der Lücke Quit*; Kat *Quitt*. — Lille Stykke Agerjord med Eng. Navnet er muligvis en Substantivering af Adj. *kvit*, idet det kunde sigte til, at Jorden var erhvervet kvit og frit, uden Betaling eller Skat. Er Navnet gammelt, skal det maaske snarere sammenstilles med det skaanske *Kvittinge* i Gryts S., Öster Göinge H. (14/5 1509 Rep[2] Nr. 11263 *Quittinge*), der iøvrigt er af ukendt Oprindelse. Et no. Gaardnavn *Kvitt* er muligvis et oprindeligt **Kvitopt*; se NG XII 114, 534.

Langelyk [*laŋəˈlyg*, ˈ*laŋəˌlyg*]. Jb 1787, Kat *Langelück*.

Langetuun. U c. 1727 *den Langethun.* — Det nty. *Tuun* gengiver vel da. *Gærde.*

Langkoppel. Kat *Langkoppel.*

Langsig [ˈlaŋsˌ(h)yˑ, ˈlaŋˌsɛ̀g]. U 1728 *mit der Lange Sick*; Kat *Klein Langsieck, Grosser-Langsieck.* — I den først anførte Udtaleform er Endelsen omtydet til *-høj.*

Langstück [ˈlaŋˌsdɣ̀g]. Kat *Langstück.*

?Lerengskov [ˈlɛ̀ɤxənˌhòld]. U c. 1727 *Lergern, Lereng schauw, Lergern schauw, Lern schauw, Leren schauv acker, Lerray schauw schifft*; 1750 ArkGrumtoft Nr. 27 *Lerger-Schau*; Jb 1787, 1798 ArkGrumtoft Nr. 20 *Lerringerschau*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Lergeschau*; 1805 ArkGrumtoft Nr. 30 *Leringer-Schau*; Regnsk[3] 1816 *Lerringerskauv, Leringer holtz*; Regnsk[3] 1819 *Lergennschau*; 1832 ArkGrumtoft Nr. 34 *Lergneschau*; Kat *Lerchenholz.* — Forleddet forstaas nu som det (fra Hty. laante) nty. Fuglenavn *Lerch* „Lærke" (se Mensing under *Lewark*). Oprindelig foreligger der muligvis en Sammensætning med et Stednavn **Lereng.*

Lienkoppel. U c. 1727 *Lin Koppel,* (her ?) *Lin Acker.* — Den sidst anførte Form kan muligvis læses *Ein Acker* [sic]. Antagelig af nty. *Lien* „Hør", der i saa Fald gengiver et da. *Hør-.*

Lund [ˈɤroˑdəˈlùnd, ˈkleˑnəˈlùnd]. Kontraktb 1695 *in den Lundten, beyde Lunten, von der Lunten*; Kontraktb 1697 *in der Lundt*; Jb 1787 *Lundslück*; Taxation 1788 *Holzkoppel Lundt genannt*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 20 *die Lund-Lücke*; Kat *Grosse Lund, Kleine Lund.* — Nu Navn paa to Stykker Agerjord ved en lille Skov. *Lund,* se Bd. X.

Lunddam [ˈlùnˈdam]. U 1728 *der Wisch in Londam, Londams Ende*; Kontraktb 1745 *Lundam*; 1763 SA C XII 1 Nr. 273 *Lundam, Lundam Lücke*; 1780 ArkGrumtoft Nr. 292 *Lunds-Damm*; 1782 SA C XII 1 Nr. 268 *Lunddam*; Jb 1787 *Lundsdamm, Lunds-Damm Wiese*; Regnsk[1] 1811 *Londamm*; Kat *Lundsdamm, Hinterste Lundsdamm, Vorderste Lundsdamm, Lundsdammlücke, Lundsdammwiese.* — Der er ikke topografisk Sammenhæng med det foregaaende Navn. *Lund,* se Bd. X.

Lushøj [*lusy*]. U 1728 *Lußhoy*; Kontraktb 1745 *Lushuy*; Kat *Vorderste-Luushye, Hinterste-Luushye.* — Navn paa en Mark ved Grænsen til *Lyshøj* i Husby S. og identisk med Landsbynavnet (s. d.).

Maj. U 1728 *der May, der Maay bey dem Haußе*; 1820 ArkGrumtoft Nr. 264 *die May.* — *Maj,* se Bd. X.

Majsbjerg. 1761 SA C XII 1 Nr. 268 *auf dem Bönsterupper Norder Felde bey Mags Berg, Magsberger Lücken.* — Antagelig samme Lokalitet som *Majsbjerg* i Langballe (s. d.), der ligger paa Grænsen til Bønstrup.

Marienlyk [*mariˑənˈlɣ̀g*]. Kat *Marienlücke.* — Kvindenavnet *Marie.* Ligger ikke ved Grænsen til *Mariegaarde.*

Midtlyk. Quittungsbuch c. 1750 *die Mitt Lück.*

Moorlyk. Kat *Grosse Moorlücke, Kleine Moorlücke.*

Mühlenweg. 1761 SA C XII 1 Nr. 268 *Langballier Mühlen Weg.*

Neuewiese. Kat *Neue Wiese.*

Nordlyk [ˈnoˑɹˌlɣ̀gən]. 1628 (U c. 1727) *Bönstrup Nordenluck*; 1685 (1717) ArkGrumtoft Nr. 20 *in der Norder Lücke*; Vide 1722 (Kontraktb 1723) *in Bönstrupper Norder-Lücke*; U c. 1727 *in der Norden Lück*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 40 *Nordlükke*; Kat *Norder Lücke, Norderlücke.* — To Lokaliteter i Kat.

Nydam [*nyˑˈdam*]. HusbyTingb 1731 *Neudam*; Quittungsbuch c. 1750 *Nüydam*; Regnsk[1] 1814 *Neudamm*; Regnsk[1] 1826 *Neydamm*; Kat *Neudamm.* — Eng.

Nylyk [ˈnyˑəˌlɣ̀g, ˈnyˑˌlɣ̀g]. Kontraktb 1695 *in der neuen Lücken*; Kat *Neue Lücke, Neuelücke, Hinter Neulücke, Kleine Neulücke, Grosse Neulücke.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Nørremark. 1673 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 40 *nach dem Norderfeldt*; Jb 1787 *Norderfelds-Lück.*

Nørretoft. HusbyTingb 1731 *seinen Norder-Tofft oder Kuppel*; Kat *Nordertoft.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Ochsenstieg. 1771 ArkGrumtoft Nr. 20 *den Holen Grufft und Ochsenstieg an der norder Ende der Lücke Hummelrüy.* — Appellativ ?

Ostermaj [ˈoˑsdəɹˌmai]. 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Oster May*; Kat *Ostermai.*

Pold. U 1728 *daß Poll bey appelholm*; Regnsk[1] 1831 *der pol.* — *Pold*, se Bd. X.

Preesterkoppel [ˈ*pre·sdəɹˌkùbəl*]. 1611 (Afskr.) SA A XVII Nr. 542 & 981 *de Prester Acker*; Kat *Priesterlücke.* — Nty. *Preester* „Præst". Den oprindelige Form er maaske **Præsteager*. Hørte i 1611 til Præstegaarden.

Schoffreholm [*ʃùfrəˈhòlm*]. Kat *Schoffreholm.* — *Schoffre-* er muligvis et sammensat Stednavn paa *Skov-*.

Skovlyk. Kontraktb 1683 *Schaw Lücke*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Schaulücke.*

Smedekoppel. Kontraktb 1695 *die so genandte Schmede Koppell.*

Smedetoft. 1776 ArkGrumtoft Nr. 20 *Schmiedetofft, Schmiede-Toff*; Jb 1787 *Smit-Toft*; c. 1822 ArkGrumtoft Nr. 34 *Schmittofft.*

Sniederkoppel [ˈ*sniˑdəɹˌkùbəl*]. Kat *Schneiderkoppel.* — Nty. *Snieder* „Skrædder".

Spang [*sbaŋ*]. 1675 (Afskr.) Pastorat Grumtoft, 1701 SA A XVII Nr. 542 *Spang*; 1761 SA C XII 1 Nr. 268 *Spang, Spanger Felde*; 1782 ib. *Spange*; Jb 1787 *Klein Spange, Groß-Spange, Spangsbrück*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Norder-spangs-Brüch*; 1808 ArkGrumtoft Nr. 37 *Spang, Spang-Lücke*; Kat *Spang.* — Ved *Spang* i Hodderup, Husby S.; s. d.

Stagdam [ˈ*sdaˑxˌdam*]. 1685 (1717) ArkGrumtoft Nr. 20 *auf dem Stagdam*; U 1728 *bey Staagdam*; Kat *Starchdamm.* — Agerjord ved Vejen til Lundsgaard. Af Sb. *Stage.*

Steglund [ˈ*sdeˑxˌlùnd*]. Regnsk[3] 1816, Kat *Steglund.* — Af Sb. jy. *Stege* „Stage, Pæl" (se Feilb.).

Stenbro. 1780 ArkGrumtoft Nr. 292 *Steinbrügg.*

Stensager. 1750 SA C XII 1 Nr. 271 *Steens Acker*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *stensacker Lücke.*

Stiveled [*sdifəlˈhèg, sdifəlˈhègen*]. 1675 (Afskr.) PastoratGrumtoft *Stieve Hecks Lücke*; 1722 (Afskr.) *daß so genandte Stiefer Heck*; 1723 PastoratGrumtoft *Stieferheck*; Vide 1722 (Kontraktb 1723) *Stuer-Heck*; U 1728 *Stüveheck, Stuverheck*; HusbyTingb 1731 *Stüverheck-Lüeck*; Kontraktb 1745 *Stüfferleys-Lücke, Stüfferley-Lücke*; Quittungsbuch c. 1750 *der Norden* [sic] *Stüwerley, Süder Stüverley, Süder Stüwerley*; 1750 ArkGrumtoft Nr. 20 *Stüberley*; K 1787 *Stiefeheck*; Jb 1787 *Stiefeheck, Groß Stiefeheck, Klein Stiefeheck*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 20 *Stiefheck*; 1798 ib. *Stiefeley, Groß-Stiefeley, klein Stiefeley*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Ober stiefheck, Nieder stiefheck*; Regnsk[1] 1811 *in der kleine Stüferheck*; Regnsk[1] 1813 *der Kleine Stüferley*; c. 1820 ArkGrumtoft Nr. 20 *Stüwelei*; Kat *Stiefelheck, Obere-Stiefelheck, Untere-Stiefelheck, Lang-Stiefelheck, Kleiner-Stiefelheck, Norder-Stiefelheck, Süder-Stiefelheck.* — Større Areal ved en Korsvej paa Vejen fra Grumtoft til Katbjerg. *Stiveled* er desuden Navn paa en forsvunden Bebyggelse (s. d.), der i det 17. Aarh. skrives *Stiuelei* etc. Forleddet er antagelig Sb. *Stiffel* „Støtte", der i Jysk kendes i de specielle Betydninger „stiver i en mergelgrav; de lodrette pæle, der er nedrammede i bunden af vandet og som holder dæmningen ved en mølle, og imellem hvilke skytterne bevæger sig" (Feilb.). Ordet er laant fra mnty. *stivel* „Stütze, bes. hölzerne Stütze, z. B. für Erbsen, Weinstöcke etc." (Sch.-Lüb.). Materialet viser, at Navnet paa Dansk har været udtalt med labialiseret Vokal i første Stavelse. Skrivemaaden *Stieve-* etc. beror paa, at Forleddet har været opfattet som Adj. *stiv*, nty. *stief.*

Strengager. U c. 1727 *streng Acker.* — Sandsynligvis samme Lokalitet som *Streng* i Undevad, nær Grænsen til Bønstrup; s. d.

Swans [*swans*]. 1780 ArkGrumtoft Nr. 292 *Schwarz* [sic] *Damm*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 20 *der nördliche Theil von der Lundsdammer Wiese der Schwanz genannt*; Kat *Schwanz.* — Nty. *Swans* „Hale", sandsynligvis, da Navnet er overleveret allerede 1780, som Laaneord i den da. Dialekt. Jfr. m. H. t. Betydningen det almindelige sønderjy. Stednavn *Damhale*, der rimeligvis er et gammelt Appellativ (DS III p. XXXI).

Svinerønne [ˈ*swiˑnˌrỳn*]. U 1728 *bey schwien rön*; *schwienrön dam, schwienrön damm, schwienröndam*; 1797 ArkGrumtoft Nr. 27 *Lücke Schweine rünne*; 1799 Ark-

Grumtoft Nr. 20 *Lücke Schweinrönne*; Kat *Schweinrönn.* — Areal med Eng.

Süderholzschift. 1832 ArkGrumtoft Nr. 34 *in Holm belegene Süderholzschift.*

Süderwisch. Kontraktb 1694 *in der Süder Wisch.*

?Søkær. 1771 ArkGrumtoft Nr. 20 *das Heck bey Sökier*; Regnsk[3] 1816 *Sokier, Sookier.*

Sønderlyk [ˈsy·dəɹˌlỳg, ˈsy·dəɹˌlỳgən]. Kontraktb 1695 *in der Süder Lücken*; Regnsk[3] 1816 *Süderlücke oder Klein Wester Lück*; Kat *Süderlücke, Süderlück, Unterste Süderlücke, Oberste Süderlücke.* — Seks Lokaliteter i Kat.

Søndermark. 1675 (Afskr.) Pastorat-Grumtoft *in der Bönsteropper Suder Feld*; Kontraktb 1686 *auff dem Süderfelde*; 1763 SA C XII 1 Nr. 273 *auf dem Bönsterupper Süder Felde.*

Søndertoft. Jb 1787 *Süder Toft, Süder-Toft*; *Kat Südertoft.* — To Lokaliteter i Kat.

Thomas Höcks Acker. U c. 1727 *Thomas Höck Acker.*

Troldmose. U 1728 *Troll Mohr, tollmohr.*

Tyndeg [*dỳˈni·x*]. U 1728 *Dün Eick, dünn Eick*; Kontraktb 1745 *die Lücke Dunne Ecke*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 20 *Dünick*; Kat *Dünneiche.* — Af Adj. *tynd*, gengivet ved ty. *dünn*, og Trænavnet *Eg* eller Kollektivet *Ege.* Af samme Oprindelse er Gaardnavnet *Tyndege* i Gylling S., Hads H. og det nordiske Stednavn *Thonock* i Lincolnshire (Domesday Book *Tunec*, c. 1115 *Tuneic*; se Ekwall DEPS p. 445).

Wasserteich. Jb 1787 *Waßer-Teich*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 294 *Wasser-Teich.* — Eng.

Vendsyssel, Klein-. C. 1822 ArkGrumtoft Nr. 34 *das kleine Wensüssel, der kleine Wehnsüssel.* — Anledningen til Opkaldelsen kan maaske være den, at Stedet har ligget langt mod Nord i Bymarken.

Vesterager. U c. 1727 *den Wester Acker Ende.*

?Vesterdæmning [*vèsdəɹˈsdèməŋ*]. Kat *Wessendämning.* — Eng.

Vesterlyk [ˈ*vèsdəɹˌlỳg*]. Quittungsbuch c. 1750 *der Wester Lück, der Ober Wester Lück*; Kat *Westerlücke, Wester Lücke, Unterste Westerlücke, Oberste Westerlücke.* — Seks Lokaliteter i Kat.

Vestermaj [ˈ*vèsdəɹˌmai*]. 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Wester May*; Kat *Wester Mai.*

Vestermark. 1675 (Afskr.) Pastorat-Grumtoft *auf der Bönsteropper Wester Feld*; 1763 SA C XII 1 Nr. 273 *auf dem Bönsterupper Wester Felde, auf dem Bönsterupper Wester Felde oder sogenanten Kuh Weide.*

Vesterskift. U c. 1727 *das Wester schiefft, Wester schifft acker.*

Vestertoft. U 1728 *die Wester tofft*; Kat *Westertoft.* — To Lokaliteter.

Viemose [*viˈmùs*]. Jb 1787 *Wiemoos*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 28 *Wiemooß*; Kat *Wiemoos.* — Plantenavnet *Vie* „Vidje, Pil".

Viesig. Kontraktb 1715 *bey Wiesieck.*

Vildbjerg [ˈ*viˑlˌbaˑx*]. 1685 (1717) ArkGrumtoft Nr. 20 *Wilbarg*; s. Dok i Kontraktb 1686 *Willbarg*; U 1728 *Wilde berg, Wildeberg*; 1761 SA C XII 1 Nr. 268 *Wiedeberg, Wiedeberger Lücken*; Jb 1787 *Wildberg*; Kat *Grosser Wilberg, Kleiner Wilberg, Oberer Wilberg, Unterster Wilberg.* — Af Sb. *Vœld*, der i den danske Dialekt har været udtalt med lukket *i*-Lyd (jfr. under *Vilde* i Tremmerup, Munkbrarup S.), som i Nty. kan gengives ved [*iˑ*]. *Vildbjerg* støder op til *Bremersdam* ovfr.

Ødegaard [ˈ*øˑˌxåˑɯd*]. Jb 1787 *Öhgaard*; Kat *Ögard*; Nerong 69 *Ögaard.* — Areal ved Byen, hvor der er fundet mange Teglsten; „auch sind da noch die Spuren eines tiefen und breiten Grabens zu sehen" (Nerong l. c.).

Østerlyk [ˈ*oˑsdəɹˌlỳg*, ˈ*oˑsdəɹˌlỳgən*]. 1642 (HusbyTingb 1731) *zwischen der Oster-Lücke*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Klein Oster Lücke, Groß Oster Lücke*; Kat *Osterlück, Osterlücke, Oster Lücke, Kleine Osterlücke, Grosse Osterlücke.* — Fire Lokaliteter i Kat.

Østermark. 1756 SA C XII 1 Nr. 268 *auf dem Oster Felde.*

Østertoft. U 1728 *die ostertofft, der oster tofft*; Kat *Ostertoft.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Dollerup med Nordballe og Dollerupskov.

(Navnene fra Poseby er opført under Nykirke S.).

Aakær [ˈau¦kiæ·ɹ]. KI 1769 *hinterm Norder-Aukier*; U 1802 *Auekier*; Kat *Aukier*.

Abildholm [ˈafəl¦hòlm, ˈabəl¦hòlm]. 1699 ArkGrumtoft Nr. 334 *Appelholm*; 1710 ArkGrumtoft Nr. 334 *Apfelholm Beck*; 1712 ib. *Appelholm*; HusbyTingb 1734 *Appelholm-Beck*; Kontraktb 1736 *Apfellholm Beck, Apfelhollm Heck*; 1767 ArkGrumtoft Nr. 140 *Apfelholmer Feld*; U 1769 *Apfel-Holm, Apfelholm*; U¹ 1769 *Appelholm-Beck*; 1777 ArkGrumtoft Nr. 334 *Abbat Holm*; 1777 SA C XII 1 Nr. 269 *der Lücke Appelholm*; Jb 1787 *Apfelholz*; 1801 ArkGrumtoft Nr. 320/321 *Apfelholm*; Kat *Oberste-Apfelholm, Unterste Apfelholm, Vorderste Apfelholm, Hinterste Apfelholm, Affelholm, Apfelholm, Norder Affelholm, Süder Affelholm*.

Achterkoppel [ˈaxdəɹ¦kùbəl]. Kat *Hinterkoppel, Wester Hinterkoppel, Oster Hinterkoppel, Norder Hinterkoppel, Obere Hinterkoppel, Unterste Hinterkoppel*.

Acker. Kat *Acker*. — To Lokaliteter.

Allemandskoppel [ˈalmans¦kùbəl]. Kontraktb 1707 *beym Allmanns Acker*; 1714 ArkGrumtoft Nr. 334 *Allmanß Acker*; U¹ 1769 *von Allmanns-Schiffte, die sogenannten Allmanns-Schifften, Allmanns Wiese, Allmanns Grund, Allmanns Gegenstück*; Kat *Allmannskoppel*.

Apfelhof. Kat *Apfelhof*.

Armslag [ˈa·m¦slax]. Kat *Armschlag*. — Nty. *Arm* „Arm". Arealets Form mindede tidligere om en Arm.

Asholt. Jb 1787 *Aßholz, Aßholzberg*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 305 *Assholz*; 1807 ArkGrumtoft Nr. 323/324 *Aßholt*; Kat *Arsholt*. — Skrivemaaden med *r* i Kat tyder paa, at Navnet har været udtalt med langt *a*. Forleddet er da snarest Sb. sønderjy. *As* „Aadsel".

Bakkentoft [ˈbagən¦tòfd]. 1758 SA C XII 1 Nr. 269 *Backen Tofft*; U 1769 *Koppel Westen Backentofft genannt*; U¹ 1769 *Backentofft, Wester Backentofft*; 1786 ArkGrumtoft Nr. 140 *Oster-Backentofft Koppel*; Kat *Backentoft, Grosse Backentoft*. — Af Mandsnavnet *Bakken*, der er særlig udbredt i Sønderjylland (DgP).

Ballesig [*balə*ˈ*sig*]. 1767 SA C XII 1 Nr. 269 *Ballesieck*; (her?) U 1802 *Balleh(ä?)ft*; Kat *Balligsieck*. — *Balle*, se Bd. X.

Barg [*de ba·x*]. (Her?) Kontraktb 1716 *Norden den berg*; Kat *Berg, Norder-Berg*. — Nty. *Barg* „Bjerg".

?Benslyk. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Benß-lück*.

Besland. 1712 ArkGrumtoft Nr. 334 *Beeßlandt*.

Bjerglyk [ˈba·x¦lỳg]. 1726 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *in die Barglücke*; U 1800 *Süderberg Lücke, Noderberglücke*; Kat *Berglücke*. — Tre Lokaliteter i Kat.

Blumenland. U 1806 *Blumer Land*; Kat *Blumenland*.

Bohnenhof. Kat *Bohnenhof*.

Bojek [*bùig, bø·g*]. Kat *Böek*. — Lille Stykke Agerjord. Sb. *Buddike*, brugt som Sammenligningsnavn; jfr. *Bojek* i Ves, Munkbrarup S. Udtalen [*bø·g*] skyldes Paavirkning fra Skrivemaaden i Kat.

Bokholm. 1758 SA C XII 1 Nr. 269 *auf dem Dollerupper Wester Felde Kl. Bockholm genant*. — Antagelig Opkaldelse efter Bebyggelsen *Bokholm* i Nabosognet Munkbrarup.

Bondeslund [*bùndəsˈlùnd*]. Kat *Bundeslund*. — Ved Bebyggelsen *Bondeslund*; s. d.

?Bosiek [*bùˈsig*]. (Her?) Kat *Boik*. — Hvis Formen i Kat ikke hører herhen, kan den være af samme Oprindelse som *Bojek* ovfr.

?Bredege. 1769 SA C XII 1 Nr. 276 *auf dem sogenanten Breder Ecken*; 1772 SA C XII 1 Nr. 269 *auf Breden(be?)cken*.

Bredkær. Jb 1787 *Bredekier*.

Bredmaj. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Brede May*.

Bredmose [ˈbre·d¦mo·ɹ]. 1740 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *Breemoeß*; U 1769 *Bredemohr, Brede-Mohr*; Jb 1787 *Breemoos, Brenmoos*; Kat *Breitmoor*.

Bredsten [*bre·dˈsde·n, ˈbre·dˌsde·n, bre·dənˈsde·n*]. 1770 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 34 *Bredesteen*; 1772 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 269 *Bredstein*; 1781 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 334 *Bredestein*; 1858 ArkGrumtoft Nr. 224 *Bredsteen*; Kat *Breitenstein*. — Agerjord.

Bredtved. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Briestwadt*; Kontraktb 1702 *Bredt-Twedt*; Kontraktb 1737 *Lücke Bredtwedt*; Kat *Bredtwier*.

Breedstück [*ˈbre·dˌsdyg*]. Kat *Breitstück, Kleines Breitstück, Grosses Breitstück*. — Nty. *breed* „bred".

Bregnebjerg. U 1800, Verz 1811 *Bregenberg*.

Brenneskær [*ˈbrènəsˌkiæ·ɹ, brènəsˈkiæ·ɹ, prìnsˈkiæ·ɹ*]. Kat *Brenneskier, Hinterste Brenneskier, Vorderste Brenneskier*. — *Brennes*- er antagelig et sammensat Stednavn.

Brinhøj. Kat *Brinhy*. — Forleddet er muligvis Vb. *brænde*.

Brügglyk [*de ˈbrỳxˌlỳg, de ˈbrỳgˌlỳg*]. Kat *Brücklücke*. — Nty. *Brügg* „Bro".

Buckhagen [*bùgˈhå:ŋ*]. 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Bock hagen*; 1758 SA C XII 1 Nr. 269 *gros Bockhagen, Kl. Bockhagen*; U[1] 1769 *Bockhagen*; U 1800 *Bockhagen, Buckhagen*; Kat *Bukhagen, Buckhagen*. — Opkaldelse efter Herregaarden *Bukhavn*, ty. *Buckhagen*, i Kappel S.

Buroj [*ˈbuˌrâi, ˈbyˌrâi*]. Verz 1737 *Buhray, Buhr Ray*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 47 *Wester Burad, Oster Burad*; U 1819 *Burü*; 1858 ArkGrumtoft Nr. 224 *Bureu*; 1859 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 353 *Bureu, Bureau*; Kat *Bureu, Klein Bureu, Gross-Bureu, Hinterste Bureu, Vorderste Bureu*; Nerong 80 *Burott*. — Forleddet kan være Sb. *Bur*, glda. *būr* „lille Hus". Mindre sandsynligt er vel det sjældne Mandsnavn glda. *Būri* (DgP).

Buschlyk [*ˈbùšˌlỳg*]. Kat *Buschlücke*.

Buschschiften [*de ˈbùšˌšỳfdən*]. Kat *Buschschiften*.

Butkær [*bùdˈkiæ·ɹ, ˈpùdˌkiæ·ɹ*]. 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Wische Butkier*; Kat *Buttkier*. — Adj. *but* „stump".

Bygge [*byx*]. 1717 ArkGrumtoft Nr. 334 *bey der Bügg genandt*; Kat *Büg*. — Lille Areal i Nordballe By. *Bygge*, se Bd. X.

Bækkum [*bègùm*]. U 1769 *Brecking, Brecking* (rettet til *Becking*); U[1] 1769 *die Lücke Becken, Becking*; U[2] 1769 *Becking*; Kat *Becken* (rettet med Blyant til *Beckum*). — Navnet er antagelig et oprindeligt **Bækking*, en *ing*-Afledning af Sb. *Bæk*, der senere er gaaet over til *Bækken* og derefter, muligvis under Paavirkning af Dat. Pl.-Navne paa *-um*, til *Bækkum*. Jfr. det nordslesvigske Landsbynavn *Bækken* i Rinkenæs S., der 1592—93 skrives *Beckringk* (DS VI 516, DS III 202).

Bæklyk [*ˈbègˌlỳg*]. Jb 1787 *Beecklück*; U 1811 *die Beck Lök*; Kat *Bachlücke, Neue Bachlücke, Alte Bachlücke*. — To Lokaliteter.

Bækmaj [*ˈbègˌmai*]. Jb 1787 *Beeckmay*; Kat *Bachmay*. — To Lokaliteter.

Bøste [*de byˑəsd*]. Kat *Schinken*. — Et Jordstykke, der havde Form som en Skinke. Sammensætningen *Flæskebøste* forekommer oftere som Sammenligningsnavn i Nordslesvig (se Registret i DS III).

Bøttetap [*ˈbỳdˌlòg*]. Kat *Böttab*. — Navn paa et lille Engstykke, der ligger i Nærheden af *Bøttelaag* i Grumtoft, hvortil Udtaleformen egentlig hører. *Bøttetap* er sikkert en sekundær Dannelse i Forhold til *Bøttelaag*.

Christian Friedrichs Toft. Jb 1787 *Christian Friederichs Toft*.

Dam [*dam, de dam*]. U 1806 *aus dem nordlichen Teich, aus dem sudlichen Teich*; Kat *Damm, Grosse Damm, Kleine Damm*. — Eng. *Dam*, se Bd. X.

Damsbjerg. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Damßberg*.

Damslyk [*ˈdamsˌlỳg*]. 1767 SA C XII 1 Nr. 269 *Damm-Lücke*; Kat *Dammlücke*. — Ved *Dam* ovfr.

Damsted [*ˈdamˌsdæ·d*]. Jb 1787 *Dammstedt*; U 1802 *Damstädt*; Kat *Dammstedt*. — Lille Areal med Eng. Se Bd. X under *Dam*.

Deepegruft [*de·bəˈxrùfd*]. Kat *Tiefegruft*. — Adj. nty. *deep* „dyb".

Dejerager [*ˈdaiˌraxə, ˈdaiˌragəɹ*]. 1710 ArkGrumtoft Nr. 334 *Deyer Acker, Deyer-Acker*; Kontraktb 1736 *Drey Acker Heck*; 1767 SA C XII 1 Nr. 160 *Deyer Acker*; 1767 ArkGrumtoft Nr. 333 *Dreyer Acker*; Kat *Deiracker*. — Adj. glda. *dighær* „stor".

Dollerup Kær. Verz u. A. (1757) *Dolrup Keer bey Lanke-Beck*; 1769 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 47 *Dolleropper Kier oder Wischen*; U 1769 *nach den so genannten Kier*; 1804 ArkGrumtoft Nr. 348 *Dollerupper Kier*; 1807 ArkGrumtoft Nr. 305 *Dollrops Kier*; Schröder II 101 *Kiär.* — Mose. Se *Dollerup* under Bebyggelsesnavne.

Dollerup Lyk. 1651 PastoratGrumtoft *dollerup Lucke*; 1701 SA A XVII Nr. 542 *Dolderup Lücke*; DiakonatReg 1769 *Dollerup-Lücke.*

Dollerup Schift. K 1787 *Dollerup Schift.* — I Tøsmose.

Dollerup Skov. Relation 1730 *die Dollerupper Fest-Höltzung*; U² 1769 *nach dem Dollerupper-Holtze*; Gude 125 *Dolleruperholz*; Taxation 1788 *Holz Schift Dollerupholz genannt.* — Jfr. Bebyggelsesnavnet *Dollerupskov.*

Dose. Kat *Dose.* — Ty. *Dose* eller da. *Daase* brugt som Sammenligningsnavn. Jfr. *Dose* DS IV 77.

Dreekant [*dre·kand*, ˈ*dre·ˌkand*, *de* ˈ*dre·ˌkand*]. Kat *Dreikant.* — To Lokaliteter. Nty. *Dreekant* „Trekant".

Dreieck. Kat *Dreieck, Kleines Dreieck.*

Dyndmaj. U 1769 *Donmay*; U² 1769 *Dönmay*; 1804 ArkGrumtoft Nr. 348 *Döhnmay.*

Dyrholt Dam. 1772 ArkGrumtoft Nr. 47, 1781 ArkHusby Grimmerup Nr. 22 *Dürholtdamm*; 1789 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 454 *Dührholt Damm*; 1794 (Afskr.) ib. *dürholtz damm*; 1807 ArkGrumtoft Nr. 305 *Dürholtdamm.*

Döntreliche Høj. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Döntreliche Hoy.* — Formen er forskrevet.

Egholm [ˈ*e·xˌhòlm*, ˈ*e·gˌhòlm*]. Jb 1787 *Eich-Holm*; 1804 ArkHusby Grimmerup Nr. 22 *Eichholm Eck*; Kat *Eekholm, Norder Eekholm, Süder Eekholm, Vorderste Eekholm, Hinterste Eekholm, Mittelste Eekholm, Eekholm Wiese.*

Elbjerg. 1765 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 333 *Elle berg Koppel.*

Elgaardseng. Jb 1787 *Ellgaards Eng*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 337 *Ellgaardseng.* — Se *Elgaard* under Bebyggelsesnavne.

Elgaardslyk [ˈ*èlxå·ɹdsˌlỳg*]. Kontraktb 1705 *Ellgards-Koppell*; SkyldprotFlensb 1728 *frey-Koppel Ellgaardt genannt, Ellgaards-Kuppel*; SkyldprotFlensb 1730 *Ellgardt*; 1751 SA C XII 1 Nr. 269 *Koppel Elgaard*; Jb 1787 *Ellgaardslück*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 337 *Ellgaardslükke*; Kat *Ellgaardslücke.*

Endeholm. U 1811 *Ehnholm lök.* — Antagelig af Ordet *Ende*, i den da. Dial. udtalt *Æhnd* (Hagerup²).

Englyk [ˈ*èŋˌlỳg*]. Kat *Englück, Englücke.* — To Lokaliteter i Kat.

Eskær [ˈ*isˌkiæ·ɹ*]. (Her?) 1803 ArkGrumtoft Nr. 47 *klein Escheracker, groß Escheracker*; U 1806 *Eschkier*; Kat *Iskier.* — Trænavnet *Esk.*

?Eskær Mose [*èsəˈmo·ɹ*]. 1740 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *Jschremoeß*; 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *Wschere Mohr, Eschere Mohr-Lücke*; 1780 ib. *Esgrus-Mohr*; U 1819 *Jskiermoos*; 1858 ArkGrumtoft Nr. 224 *Eskiermoos*; Kat *Eschemoor, Norder Eschemoor, Süder Eschemoor.* — Første Del af Navnet er i det 19. Aarh. opfattet som *Eskær*, men de ældre Skrivemaader kunde tyde paa, at der i Stedet for foreligger et oprindeligt **Eskroj* eller **Eskryde* med Svækkelse af Efterleddet; der er ingen topografisk Sammenhæng med det foregaaende Navn. Formen 1780 er omtydet efter Sognenavnet *Esgrus.*

Eskær Tved [*èsəˈtwi·ɹ*, *iskiæ·ɹˈtwi·ɹ*]. Taxation 1788 *Eskier Twedt*; Kat *Eschetwiet.* — Ved *Eskær* ovfr. I Taxation 1788 omtales „in sein Ackerkoppel Eskier Twedt einige wenige junge Eichen und Ellern".

Faarbjerg. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Fahrberg*; 1716 PastoratGrumtoft *unter Faarberg*; 1737 ib. *Faarberg*; Verz u. A. (1757) *farberg*; KI 1763 *unter farberg*; 1780 SA C XII 1 Nr. 269 *Fohrberg*; Kat *Vorberg.*

Fald [*de fal*]. Kat *Fall.* — *Fald*, se Bd. X.

Felsten. U 1769 *Felstein*; U¹ 1769 *Fellstein, Fellstein Ackertheil*; U² 1769 *Felstein.* — Maaske i topografisk Sammenhæng med *Fælde* ndfr. eller sammensat med Appellativet *Fælde*; se Bd. X.

Fikke [*fìg*]. Jb 1787, 1792 ArkGrumtoft Nr. 337 *Fick*; Verz 1811 *die sogenante Fekke oder süder Fenne auf Kommerlöe*; Kat *Fick.*

— To Lokaliteter, den ene et lille trekantet Agerstykke. Sb. sønderjy. *Fikke* „Lomme", brugt som Sammenligningsnavn.

Flachskoppel. 1758 SA C XII 1 Nr. 269 *sogenante Flachs-Koppel.*

Frielyk [*de* ˈ*fri*·ˌ*lỳg*]. Kat *Freilücke.* — Nty. *frie* „fri". Tidligere adelig Grund, deraf Navnet.

Fruertoft. Kontraktb 1715 *auff Frauertofft- und . . . in das Süder-feld*; Kontraktb 1731 *ins Norder-feld auf Frauertofft*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 193 *Fruertofft*; 1777 ArkGrumtoft Nr. 62 *Frauentoft.* — Ved Bondeslund; her eller i Grumtoft. Jfr. under *Fruerbjerg* i Bønstrup.

Fynssten. 8. Bericht vaterl. Altert. 6 *Fyen-Steen*; Die Heimat 1919 p. 155 *der Fünenstein.* — Er ifl. Sagnet kastet herover fra Fyn af Djævelen (Bericht vaterl. Altert. l. c.).

Fælde [*fèld*]. Kontraktb 1728 *in der Felle*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 292 *in der fell, bey der felle*; 1801 ArkGrumtoft Nr. 320/321 *Felle Schift*; U 1802 *klein Felle*; Kat *Feldlück.* — I Dollerupskov. Sb. *Fælde*, se Bd. X, nu omtydet til ty. *Feld.*

Fælled [*fœ*·(*ɹ*)*lə*, *fœ*·*ɹlə*]. U 1819 *Fehlert, Oster-Fehlert*; Kat *Fähle, Oster-Fähle.* — Fire Lokaliteter. *Fælled*, se Bd. X.

Fælledslyk. 1740 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *die Fehleslucke*; U 1769 *Fehles-Lücke*; 1794 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 454 *Fehles Lücke*; (her?) Kat *Fählelücke.* — *Fælled*, se Bd. X.

Gammeltoft. U 1769 *Gammeltofft*; U[1] 1769 *Gammeltoffte, Gammeltofter Theil*; U 1835 *Gammeltoft.*

Geschlossenheck. Kat *Geschlossen Heck.* — Efter Bebyggelsen *Laasled*; s. d.

Giskær Bro. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Giskirr-bro.*

Goostoft [ˈ*xo*·*s*ˌ*tòfd*]. Kat *Gänsetoft.* — Nty. *Goos* „Gaas".

Grabenland. U[1] 1769 *Graben Land.*

Grabsbarg [*de* ˈ*xrabs*ˌ*ba*·*x*]. Kat *Grabsberg.* — Har ligesom de følgende Lokaliteter Navn efter Huset *Grav.*

Grabstoft. Kat *Grabstoft.*

Grabstraat [ˈ*xrab*ˌ*sdrå*·*d*]. Kat *Grabstrasse.*

Grabwiese. Kat *Grabwiese.*

Graslyk [*de* ˈ*xras*ˌ*lỳg*]. Kat *Grasslücke.* — Nty. *Gras* „Græs".

Grebsholt [ˈ*xræ*·*fs*ˌ*hòld*]. GlücksbReg 1668 *Gregsholz*; 1761 SA C XII 1 Nr. 269 *Grebholtz, Gresholtz*; Kat *Gräfsholz.* — Forleddet kunde være Gen. af Sb. *Greb*, maaske i den fra Ænyda. kendte Betydning „den indvendige Side af Haanden" (Kalkar), anvendt som Betegnelse for et Terrænforhold. En anden Mulighed er det sjældne Mandsnavn glda. *Grēp* (DgP), vn. *Greipr.*

Grootholt [ˈ*xro*·*d*ˌ*hòld*, ˈ*xro*·*də*ˌ*hòld*]. Kat *Grosse-Holt.* — Nty. *groot* „stor".

Grootlyk [ˈ*xro*·*də*ˌ*lỳg*]. U 1806 *Oster Groß Lükk, Wester Groß Lükk*; Kat *Grosse Lücke.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Grossetoft. Kat *Grosse Toft.*

Grossewiese. Kat *Grosse Wiese.* — Tre Lokaliteter.

Grossmoor. Kat *Grossmoor.*

Grossmudderholt [ˈ*xro*·*smùdəɹ*ˌ*hòld*]. — Nty. *Großmudder* „Bedstemoder" (Mensing under *Grootmoder*). Navn paa Aftægtsjord; jfr. *Oldemorsager* i Hyrup, Hyrup S.

Grue [*de xru*·]. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *auf Gorff*; Kontraktb 1716 *Wisch bey der Grof*; 1737 PastoratGrumtoft *die Gruw*; U 1769 *in die Grube, bey der Grube, Grube-Lücke*; 1794 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 454 *die Grube Lücke*; U 1801, 1804 PastoratGrumtoft *Grube am Strande*; 1822 ArkGrumtoft Nr. 333 *Gruvlücke*; Kat *Gruh.* — Udtalen betegner en Kløft i Dollerupskov, sikkert samme Lokalitet som den *Grube am Strande*, der omtales 1801 og 1804. Katastrets *Gruh*, som de øvrige Former maa sammenstilles med, er derimod Navn paa et Stykke Agerjord ved en smal Kløft Nord for Dollerup By. Denne Kløft har ogsaa givet Navn til Huset *Grav* (se under Bebyggelsesnavne), og Husnavnet maa antages at være den gamle Betegnelse for Kløften, der senere er blevet afløst af det mere almindelige *Grue.* Formen *Grof* i Kontraktb 1716 og den forskrevne Form i Dok c. 1676 gengiver muligvis det oprindelige Navn, idet *ov-* og *av-*Diftongen er faldet sammen i den danske Dialekt. Om *Grue* og *Grav* se Bd. X.

Græsmose [ˈxrɑs¡mo·ɹ]. 1792 ArkGrumtoft Nr. 337 *Graßmooß.*

(Her?) **Grönetoft** [ˈxrø·nə¡tòfd]. — Nty. *grön* „grøn".

Gundeskær [xùnəˈkiæ·ɹ]. U 1800, Kat *Gondeskier.* — Mandsnavnet glda. *Gunni* med yngre Gen. pɑa *-s.*

Ham [*de ham*]. U 1806 *die südliche Hamme*; Kat *Hamm.* — Seks Lokaliteter i Kat. *Ham*, se Bd. X.

Harheck. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Harheck.*

(Her?) **Hasselholzkoppel.** 1852 SA C XII 3 Nr. 190 *Hasselholzkoppel.*

Have [*hau*]. Taxation 1788 *Ackerkoppel Haav*; U 1806 *Norder Haff, Suder Haff*; Kat *Hau, Hinterste Hau, Mittelste Hau, Vorderste Hau.* — Ifl. Taxation 1788 med „Streubäume". *Have*, se Bd. X.

Havekær [ˈhau¡kiæ·ɹ]. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Haul. Kirr*; U 1806 *Haffkier*; Kat *Haukier.* — *Have*, se Bd. X. Der er ikke topografisk Sammenhæng med det foregaaende Navn.

Hegede. Vide 1723 SA C XII 1 Nr. 357 *in die Kuhweyde oder Hegede.* — Vel Appellativ. Maaske en Fortyskning af da. *Hegned* „Indhegning", glda. *hæghnath.*

Heller. 1750 ArkGrumtoft Nr. 138 *in Uhleschow . . . an dem so genannten Heller.* — Nty. *Heller* „kleiner Fischteich" (Mensing).

Helligland. Kontraktb 1708 *Hillig-Land, auf das Heilige Land, auf dem . . . sobenandten Hilligen Lande*; U[1] 1769 *Helleland, Hellig-Land, Helligland, Helgeland, Helliglands Ackertheil.* — I Nørremark. *Helligland* er rimeligvis et oprindeligt Appellativ med Betydningen „Kirkejord". Ordet er i saa Fald laant fra nty. *Hilligland*, der forekommer i denne Betydning (Mensing II 800; jfr. Skautrup i DSt 1924 p. 186 f.). Mindre sandsynligt er det, at Navnet er Opkaldelse efter Øen *Helgoland*, saaledes som det i DS IV 639 er antaget om det nordslesvigske *Helligland* i Gram S.

Hesselager [ˈhìsəl¡agəɹ]. 1772 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 269 *Heßel-Acker*; U 1801 *Gros Haßelacker, klein Heßelacker*; 1804 PastoratGrumtoft *groß Hesselakker*; 1822 ArkGrumtoft Nr. 91 *Gros-Hesselacker, Klein-Hessel-Acker*; Kat *Hisselacker.*

Hesselgaard [ˈhìsəl¡xå·ɹ, ˈhìsəl¡xå·ɹd]. Kat *Hisselgaard, Obere Hisselgaard, Untere Hisselgaard.* — Agerjord.

Hestkær [ˈhìs¡kiæ·ɹ]. U 1800 *Hestkier*; U 1819 *Häästkier*; 1858 ArkGrumtoft Nr. 224 *Hestkier*; Kat *Häskier.*

Hjortmaj [ˈjòd¡mai]. Kat *Jordmay.*

?Hobbæk. Kontraktb 1702 (*H?*)*obbeck.*

Holager [ˈhòl¡agəɹ]. U 1769 *Hohlacker, Hohl-Acker*; U[1] 1769 *Holl Acker*; Kat *Hohlacker.* — Sb. jy. *Hol* „Hul".

Holel [*ho·lˈèl*]. U 1800 *Hohlel*; U 1802 *Hahlell*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 47, 1804 PastoratGrumtoft *Hohlell*; 1822 ArkGrumtoft Nr. 91 *Höhlell*; Kat *Grosse Hohlell, Kleine Hohlell, Vorderste Hohlell, Hinterste Hohlell.* — Adj. jy. *hol* „hul" og Trænavnet *El.*

Hollwegslyk [ˈhòlvèxs¡lÿg]. U[1] 1769 *nechst dem Hollwege*; Kat *Hohlwegs Lücke.* — Nty. *Hollweg* „Hulvej".

Holtlyk [ˈhòld¡lÿg]. 1785 ArkGrumtoft Nr. 320/321 *sogenannte Holtz-Lücke*; Kat *Holzlücke, Osterholzlücke, Norderholzlücke, Süder Holzlücke, Süderholzlücke.* — Fem Lokaliteter i Kat.

Holzschift. 1714 ArkGrumtoft Nr. 334 *vom Holtzschifft*; 1858 ArkGrumtoft Nr. 224 *Holzschift*; Kat *Langes Holzschift.*

Horiager. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Horiaker.*

Horskoppel. 1788 ArkGrumtoft Nr. 138 *Hors Koppel*; 1789 ib. *die sogenannte Horstkoppel*; LA *Horstkoppel.* — Skov. Sb. *Hors* „Hest", senere opfattet som ty. *Horst.*

Huusste [*de* ˈhus¡sdœ·]. Kat *Hausstelle.* — Nty. *Huusste* „Sted, hvor et Hus har staaet", muligvis et Laan fra da. *Hussted*; Sammensætningen mangler hos Mensing. Ifl. Opt 1935—36 stod her tidligere et Hus.

Huusstelyk [ˈhusdœ·¡lÿg]. Kat *Hausstellücke.* — Se under det foregaaende Navn.

Hældelyk [ˈhèl¡lÿg, *de*ˈhèl¡lÿg]. (Her?) 1797 ArkGrumtoft Nr. 360 *die Hell-Lücke*; Kat *Hellücke.* — *Hælde*, se Bd. X.

Höekkoppel [*de* ˈhø·g¡kùbəl]. Kat *Höckkoppel, Kleine Höckkoppel.* — Af Slægts-

navnet *Höe(c)k*. *Hans Petersen Höeck* og *Jacob Höeck* nævnes i U 1769.

Høffelmose. U 1802 *Höffelermohr*. — Plantenavnet sønderjy. *Høffel* „Kristtjørn"; Planten er almindelig i Angel (Hagerup²).

Høgholt [ˈhə·gˌhòld]. Kontraktb 1710 *Höekhold*; Kontraktb 1731 *Höeckholtz*; Verz u. A. (1757) *Hoeckholt*; KI 1763 *Hoeckholtz*; 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *auf dem sogenanten Hoeg-Holtze, auf dem sogenanten Dolleruper Hoeg Holtze*; 1767 SA C XII 1 Nr. 160 *Höeckholt*; U 1769 *Hoeg-Holz*; U¹ 1769 *Hoeckholt, Höeckholt, Hoeckholt-Lücke*; Kat *Höckholt, Mittelste Höckholt, Hinterste Höckholt, Unterste Höckholt*. — Fuglenavnet *Høg*.

?Høholt. 1763 SA C XII 1 Nr. 160 *Heuholt*; U¹ 1769 *Hoyholt*.

Høj [*hy, de hy·*]. Kontraktb 1715 *in das Süder-feld bey der Häy*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 47 *an der Hugel*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 292 *von der Högel*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 325 *Lükke Hüy genannt*; Kat *Hye*. — Formen i Kontraktb 1715 er antagelig Fejl for **Höy*, men betegner en anden Lokalitet end *Hye* i Kat. *Høj*, se Bd. X.

Højtoft [ˈhyˌtòfd]. Kat *Hyetoft*.

Hørrebjerg [*hỳrəˈba·x*]. 1642 SA C XII 4 Nr. 46 *Hörreberg, Hörriberg*; 1678 (1691 SkyldprotFlensb Nr. 358) *Lück bey Höre Berg*; Kontraktb 1692 *Höreberg*; Kontraktb 1700 *eine Lücke Hörup berg*; 1726 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *Höreberg*; 1744 ArkGrumtoft Nr. 117 *Horreberg*; KI 1763 *Höreberg*; 1801 ArkGrumtoft Nr. 325 *Hörreberger Grufft*; U 1806 *Horreberger Lükk*; Kat *Hörreberg, Hörreberglücke*. — *Hörre-* er et sammensat Stednavn, muligvis et oprindeligt **Hørup*; jfr. Formen i Kontraktb 1700. Ogsaa af det tilsvarende Bebyggelsesnavn (s. d.) forekommer der i Kontraktb 1694 en Skrivemaade *Höruppberg*. **Hørup* er i saa Fald en forsvunden Bebyggelse, og Navnet maa antagelig være af samme Oprindelse som Sognenavnet *Hyrup* (s. d.), idet der i den ubetonede Stilling kan indtræde en senere Lydaabning $y > ø$. Hvis Formerne 1694 og 1700 ikke repræsenterer en gammel Skrifttradition, er der flere andre etymologiske Muligheder. *Hørre-* kunde saaledes være en Sammensætning paa *roj, -ryde* eller *-høj*; for en af de sidstnævnte Muligheder kunde Formen *Hörriberg* i Dok 1642 tale, idet et ældre *y* i ubetonet Stilling kan optræde som *i*.

Hørremaj [*hỳrəˈmai*]. 1703 ArkGrumtoft Nr. 334 *Höre Maj*; 1714 ib. *Hörre May*; 1758 SA C XII 1 Nr. 269 *auf dem sogenanten Horre-Mey*; 1767 ArkGrumtoft Nr. 334 *Horrebergs May*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 325 *Hörremay*; 1821 ArkGrumtoft Nr. 305 *Höre May*; 1855 ArkGrumtoft Nr. 224 *Hörmai*; Kat *Hörremay, Hyremay*. — Antagelig Ellipse for **Hørrebjerg Maj*; se det foregaaende Navn.

Hørremaj Pold [*hỳrəmaiˈpùl*]. 1769 SA C XII 1 Nr. 270 *Horre May-Poll*; 1772 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 270 *Hörremay Pol*; 1778 ArkGrumtoft Nr. 325 *Horre mays poll*; Jb 1787 *Hörremays-Poll*; Kat *Hyremayspoll*. — Ved *Hørremaj*.

Hørrewisch [*hỳrə, hỳrəˈvìš*]. Kat *Hörrewiese*. — Ellipse for **Hørrebjerg Wisch*.

Igelholt [*ˈi·lˌhòld, ˈi·ˌhòld*]. 1703 ArkGrumtoft Nr. 334 *Ihl-Holtz, Ihlholt lucke*; 1712 ib. *ihlholt*; 1741 ArkGrumtoft Nr. 50 *Jhlholtz*; 1766 ArkGrumtoft Nr. 334 *Igellholtz, Jhle Holtz*; 1769 ArkGrumtoft Nr. 305 *Igelholt*; U 1769 *Ihl-Holz*; U¹ 1769 *Ihlholt*; 1778 ArkGrumtoft Nr. 325 *Jhl holtz*; Jb 1787 *Jhlholz*; U 1806 *Jhlholt Lükk*; 1825 ArkGrumtoft Nr. 138 *Ihlholt*; Kat *Ilholt, Süder-Ilholt, Obere Ilholt, Untere Ilholt*. — Forleddet er snarest Dyrenavnet *Igle*. Igelholt støder op til *Tøsmose*, og i Dok 1741 omtales *wischland . . . . in Jhlholtz*.

Ilholm. U 1769, U² 1769, 1772 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 334 *Ihlholm*. — Af Dyrenavnet *Igle*. Muligvis Fejl for det foregaaende Navn.

Jammertal [*ˈjaməɹˌtǎ·l*]. Kat *Iammerthal*.

Johan Lausens Lyk. 1718 ArkGrumtoft Nr. 122 *so genandte Lausens Lücke*. 1751 ArkGrumtoft Nr. 325 *eine Lücke Iohann Laussens Lücke genannt*.

Kajkraglyk. U 1811 *Kaikr(a ?)g Lök*; Kat *Keikraglücke*.

Kajsenskoppel. Verz 1811 *Keysens Koppel*. — Slægtsnavnet *Kajsen*.

Kalkkuhle. Kat *Kalkkuhle*. — Nty. *Kalk-*

kuul „Grube, in die man den gelöschten Kalk abließ“ (Mensing).

Kalleby Lyk [*kaləby|lÿg*]. U 1801 *Kallebuyer Felder Lück*; 1804 PastoratGrumtoft *Kallebyer-Felder Lükke*; Kat *Kallebylücke*. — Støder op til *Kalleby* i Kværn S.

Kalleskær. 1777 SA C XII 1 Nr. 269 *Holtz-Lücke Kallekiaer*; 1777 ArkGrumtoft Nr. 50 *Kallis-Kier Lücke*; 1781 ib. *Kalles-Keer*; 1804 ib. *Kallis Kier*. — I Søndermark. Af Mandsnavnet sønderjy. *Kalle* (DgP under *Kalli*). Kalleskær sælges i 1777 af *Peter Callesen* i Mariegaarde til en Mand i Dollerup.

Kalvehave [*|kalə|hau*]. 1772 (Afsk.) SA C XII 1 Nr. 269 *bey Callehaw*; 1787 ArkGrumtoft Nr. 17 *im Kälberhofe*; Jb 1787 *Kalberhaaf*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 325 *Kalberhagen*; Kat *Kälberhagen*.

Kellebæk. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Kelle-beck*.

Kerlslyk. Kat *Kerlslücke*. — Formen gengiver vel et da. **Karlslyk*.

Kilsig. 1751 SA C XII 1 Nr. 269 *Kielsieg*. — Maaske af Sb. *Kil(e)*, hvorom se Bd. X.

Kleenholt [*|kle·n|hòld, |kle·nə|hòld*]. Kat *Kleine Holt*. — Nty. *kleen* „lille“.

Kleinekoppel. Kat *Kleine Koppel*. — To Lokaliteter.

Kleinelyk. 1710 ArkGrumtoft Nr. 334 *die Kleine Lücke*; Jb 1787 *Kleinelück*; 1804 PastoratGrumtoft *klein Lükk*; Kat *Kleine Lücke*. — Otte Lokaliteter i Kat.

Kleinetoft. Jb 1787 *Kleine Toft*; U 1801 *die kleine Toft beym Kruge*; Kat *Kleine Toft*. — Fire Lokaliteter i Kat.

Kleinewiese. 1726 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *die Kleine Wisch*; Kat *Kleine Wiese*. — Fire Lokaliteter i Kat.

Klev. U 1806 *das Kliffe am Strande*; Kat *Klüft*. — *Klev*, se Bd. X.

Klewertoft [*|kle·vɔɹ|tòfd*]. Kat *Kleetoft*. — Nty. *Klewer* „Kløver“.

Klieffpiel. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Klieff-Piel*. — Navneformen er antagelig forskrevet.

Klægsig [*klèg|si·x*]. Kat *Klacksieg*. — Af Sb. *Klæg* „fedt, sejgt ler som afsættes af havet; fugtig, lerblandet sandjord“ (Feilb.), der i flere sønderjy. Dialekter udtales med *k*-Lyd. Jfr. *Klægsig* ved Aabenraa, udtalt [*klæg|si.*] og i ældre Kilder skrevet *Kleck-*, *Klick-* (DS VI 41), *Klægsig* i Øster-Løgum S., Jb 1704 *Klecksig* (DS VI 134), og *Kliksig* i Hjordkær S. (DS VI 306).

Knagbro [*knå·xbrù, |knå·x|bro·*]. KI 1763 *Knaack-Brücke*; 1767 ArkGrumtoft Nr. 140 *Knackbrug*; 1777 ArkGrumtoft Nr. 333 *Knochbrüg*; 1790 ArkGrumtoft Nr. 140 [2 Dok] *Knagbro, Knagbrück*; U 1802 *Knakebroe*; Kat *Knagbrücke*. — Skrivemaaderne med *a* tyder paa, at Forleddet er Vb. *knage*, i den da. Dial. udtalt [*kna·x*]; da. [*a·*] kan i Nty. gengives ved [*å·*]. Har Navnet ogsaa paa Dansk været udtalt med [*å·*], hvad Formen *Knoch-* 1777 kunde tyde paa, maa Forleddet være Sb. jy. *Knoge* „Knogle“, i Sønderjy. udtalt [*knå·x*] etc. (se Feilb.).

Knudsmaj [*knuds|mai*]. Kontraktb 1689 *Knuds May*; U 1769 *Knudsmay*; U[1] 1769 *Kunthes May, Kunttes-May*; 1770 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 34 *Kuntes-May*; 1772 ArkGrumtoft Nr. 47 *Knutis-May*; 1811 ArkGrumtoft Nr. 34 *Kunts May, Kunttes Mayer*; Kat *Knudsmay*. — Mandsnavnet *Knud*.

Kohlhof. Kat *Norder Kohlhof*.

Kohlhofwiese. Kat *Kohlhofwiese*.

Kokkeroj [*kùgə|råi, |kògə|råi*]. Verz u. A. (1757) *Kockerey*; KI 1763 *Kockery*; KI 1769 *Kokberg* [sic]; U 1769 *Kockeroy*; U[1] 1769 *Kackeroy*; 1810 ArkGrumtoft Nr. 167 *Kokoroy*; Kat *Grosse Kokkereu, Kleine Kokkereu*. — Agerjord og Eng. *Kokke-* er sikkert et sammensat Stednavn paa *-kær*, snarest et oprindeligt **Kokær*. Kokkeroj støder op til *Eskær Tved* ovfr.

Kolkwisch [*|kòlg|vìʃ*]. — *Kolk*, se Bd. X. Muligvis samme Lokalitet som *Kohlhofwiese* ovfr.

Kolyk [*|ko·|lÿg*]. DomkapJb 1638 *die gemeine Kuhe Koppell*; Vide 1723 SA C XII 1 Nr. 357 *in die Kuhweyde oder Hegede*; U 1801 *Kuhlückschifft*; 1804 PastoratGrumtoft *Kuhlükk-Schift*; (her?) 1807 SA C XII 2 Nr. 195 *Kuhllükke, Kuhlükkeholz, Kuhllükkeholz*; Kat *Kuhlücke, Kuhlücken*. — Fire Lokaliteter i Kat.

Koppel. Jb 1787, Kat *Koppel*. — To Lokaliteter i Kat. *Koppel*, se Bd. X.

Kratt [*krad*]. Kat *Kratt*. — Nty. *Kratt* „Krat", se Bd. X.

Krattesmaj [*kradəsˈmai*]. U 1769 *Krattismay, Krattesmay*; U¹ 1769 *Krattes-May*; 1774 ArkGrumtoft Nr. 325 *Krattes May*; Kat *Krattesmay*. — Forleddet er antagelig Gen. af et Stednavn **Krat*, identisk med Sb. *Krat*, hvorom se Bd. X. Der er ikke topografisk Sammenhæng med det foregaaende Navn.

Kuler [*kuləɹ*]. (Her?) 1767 SA C XII 1 Nr. 269 *in der sogenanten Kuhle*; Kat *Oberste Kullerlücke, Niederste Kullerlücke*. — Den da. Pl.-Form med kort *u* af Sb. *Kule*, hvorom se Bd. X.

Kær [*kiæˑɹ*]. (Her?) 1767 SA C XII 1 Nr. 160 *Kier Wiese*; Kat *Kier*. — Tre Lokaliteter i Kat; ingen af dem er identisk med *Dollerup Kær* ovfr. *Kær*, se Bd. X.

?Kærhøj. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Kirr Hoyyrl*. — Formen er, som mange andre i samme Kilde, forskrevet.

Kærknop. Kat *Kierknopp*. — Lille Odde, der strækker sig ud i Dollerup Kær. Sidste Led er Sb. *Knop* „enhver lille forhøjning paa jordens overflade større end en knold" (Feilb. fra Vestjyll.). Ordet forekommer ogsaa som da. Laaneord i den nty. Dial. i Angel i Betydningen „kleine Erhöhung", „erhöhtes Stück Land" (Mensing under *Knupp*).

Kærlyk [*ˈkiæˑɹˌlỳg, de ˈkiæˑɹˌlỳg*]. Kat *Kierlücke*.

Kærstraat [*de ˈkiæˑɹˌsdrâˑd*]. Kat *Kier Strasse*.

Langager. 1690 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *die lange Acker*.

Langekoppel. Kat *Lange Koppel*.

Langeland [*ˈlaŋəˌland*]. — Skovparcel.

Langelyk [*laŋəˈlỳg* (*ˈlaŋəˌlỳg*?), *ˈlaŋəˌlỳg, laŋəlỳgˈvɨʃ*]. 1801 ArkGrumtoft Nr. 320/321 *Langelükk*; U 1801 *Langelück*; Kat *Lange Lücke, Langelücke, Langelückwiese*. — Syv Lokaliteter i Kat.

Langeng [*laŋˈèŋ*]. 1758 SA C XII 1 Nr. 269 *auf der sogenanten langen Wiese*; U¹ 1769 *Lang-Eng*; U 1801 *Langengschifft*; 1806 ArkGrumtoft Nr. 363 *Wester Langenck*; U 1811 *Lang Eng*; Kat *Langeng, Langwiese*.

Langroj. 1740 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *Langroy, Langröy, Langröye*.

Langschiften. U¹ 1769 *die langen Schifften*.

Langsig [*ˈlaŋˌsix*]. Kontraktb 1694 *die wische Langsüeck*; U 1811 *Langsicht*; Kat *Langsieg*.

Lehmbarg [*ˈleˑmˌbaˑx*]. Kat *Lehmberg*. — Nty. *Lehm* „Ler".

Linmaj. (Her?) 1763 SA C XII 1 Nr. 160 *Kleinmey*; Kat *Linmay*. — Forleddet er antagelig Adj. *liden*.

Lockberg. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Lockberg*.

Lund. 1813 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Holzschift Lund*; U 1811 *die Lund Lök*. — Ved Bondeslund. *Lund*, se Bd. X.

Lundsgaard Dam. U¹ 1769 *Lundsgaarder Teich . . . osten der Demmung*. — Se *Lundsgaard* under Bebyggelsesnavne.

Lundsgaarder Parzelle. Kat *Lundsgaarder Parcele*.

Lundslyk [*ˈlùndsˌlỳg, peˑdəɹ ˈlùnds ˈkùfəl*]. Kat *Lundslücke*. — Efter en tidligere Ejer (Opt 1935). *Lund(t)* forekommer som Familienavn i Byen i U 1769.

Lyk. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *de Löck*; Kontraktb 1692 *die beeden Lüken*; Jb 1787 *Lück*; Kat *Lücke*. — *Lyk*, se Bd. X.

Lyksted. 1699 ArkGrumtoft Nr. 334 *ein Kleine Lück-stete auf Dolderupper Norder-Feld*; 1712 ib. *Beeßland mit daß Lückstedt*. — Det oftere forekommende *Lyksted* synes at være et oprindeligt Appellativ med Betydningen „Sted, hvor der er en *Lyk*", og Navnet har altsaa samme Betydning som det usammensatte *Lyk*. Jfr. Forholdet mellem *Dam* og *Damsted*.

Maj [*mai, de mai*]. Kat *May*. — *Maj*, se Bd. X.

Mark Guld [*maˑgˈxùldəs*]. 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *vom so genannten Mark Goldes-Schifft*; U 1801 *Marckgoldesschifft*; Kat *Mark Goldes*. — Skov. Efter Jordmaalet *Mark Guld*; se herom Svend Aakjær i Nord. Kult. XXX 231 ff.

Markuslyk [*ˈmaˑgùsˌlỳg*]. Kat *Marcus Lücke, Markuslücke*. — To Lokaliteter.

Matzenslyk [*ˈmadsənˌlỳg*]. Kat *Matzens Lücke*.

Metlyk. 1686 SA C XII 1 Nr. 471 *Mettlücke*; U[1] 1769, Jb 1787 *Mettlück*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 337 *Mettlücke*, (her?) *der Mittlücke*; 1792 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 50 *Metlück*. — Af Kvindenavnet *Mette* eller maaske Ptcp. af Vb. jy. *mæde* „maale" (jfr. Feilb.).

Mittelkoppel. Kat *Mittelkoppel*.

Mittellyk. Kat *Mittel Lücke, Mittellücke*. — Fem Lokaliteter.

Mittkoppel. Kat *Mittkoppel*.

Mittlere Koppel. Kat *Mittlere Koppel*.

Mittlyk [ˈmɪ̀dˌlɣ̀g]. Kat *Mittlücke*. — Fire Lokaliteter i Kat.

Mittoft. Kat *Mittoft*.

Moorkuul. Jb 1787 *Mohrkuhl*. — Nty. *Moorkuul* „wassergefüllte Grube auf dem Moor" (Mensing). Stednavn?

Mose [*moˑs*]. Kat *Moos, Erstes Moor, Hinterstes Moor*.

Mosebjerg [ˈ*moˑsˌbaˑx*]. U 1806 *Moosberg*; U 1811 *Mohr Barg lök*; Kat *Moosberg*. — Ved *Mose*.

Mosebøl. 1547 (Registrant i UB Kiel) SH 373 4to *ein Stück Landes genannt Moosbüll . . . im Dorfe Dolldorp*. — Maa oprindelig være Navn paa en Bebyggelse. Jfr. Landsbynavnet *Maasbøl* i Rylskov S.

Moselyk [ˈ*moˑsˌlɣ̀g*]. 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Moos-luk*; 1767 SA C XII 1 Nr. 269 *Mohr Lücke*; U 1811 *die kleine Mohr lök, die Grosse Mohr lök*; 1813 ArkGrumtoft Nr. 369 *Mooslücke, die Mooslücke*; Kat *Moorlücke, Kleine Mooslücke*. — To Lokaliteter i Kat.

Multorbusch. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Multorbusch*.

Mühlenau. 1804 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 348 *dem Mühlenaue*.

Mühlwiese. 1787 ArkGrumtoft Nr. 17 *in der Mühlwiese*.

Myrpold [ˈ*myˑɹˌpùl, de* ˈ*myˑɹˌpùl*]. 1763 SA C XII 1 Nr. 160 *Unter Mührpoll*; U 1769 *Norder Mühle-Polle, Südermühr-Polle*; U[1] 1769 *Norder Mühr-Poll Lücke, Süder Mührpolle, Süder Mühr-Poll*; Jb 1787 *Mührpull*; Kat *Mürpoll*; Nerong 79 *Mührpoll*. — Agerjord, i 1787 Eng, der støder op til Mosen Dollerup Kær. Sb. jy. *Myrepold* „Myretue".

Mølledam [ˈ*møˑlˌdam*, ˈ*møˑlənˌdig*]. 1726 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *in die Mühlteich*; Jb 1787 *Mühlendammland*; 1788 ArkGrumtoft Nr. 138 *aus der Mühlen-Teich Wiese*; 1789 ib. *aus der Mühlendamms-Wiese*; Kat *Mühlenteich, Mühlendamm*. — To Lokaliteter.

Møllehøj [ˈ*mɣ̀lˌhyˑ*]. 1758 SA C XII 1 Nr. 269 *Mühlhoj, auf dem sogenanten Mühlen Höy*; 1767 ib. *auf dem sogenanten Mühlen Berg, auf dem . . . Süder Mühlen Berge*; U 1769 *Muhlhoy*; U[1] 1769 *Muhlhöy, Mühlhoy, Muhlhoy Ackertheil, die Lücke Müllhoy, Müllhoy Lücke, Möllhöy Lücke*; 1787 ArkGrumtoft Nr. 17 *den Mühlenberg*; Jb 1787 *Mühlhöy*; U 1806 *Mühlhüy*; Kat *Möllhye*. — Ved den ene *Mølledam* ovfr. (= Kat *Mühlenteich*).

Møllekær [ˈ*mɣ̀lˌkiœˑɹ, mɣ̀lˈkiœˑɹ*]. 1767 ArkGrumtoft Nr. 52 *Mühlen-Kier-Lücke*; U 1801 *Mühlenkier*; Kat *Möllkier, Mühlenkier*. — To Lokaliteter, den ene ved *Møllehøj* ovfr., den anden i Nærheden af *Møllekær* i Terkelstoft.

Møllemark. 1740 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *auf Möllmarckern* [sic], *auff Möllmarckackern*; KI 1763 *Mölmarck*; KI 1769 *Möllmarck*.

Mølletoft. 1644 (Nerong 92) *die Mühlentoft*.

Naverskaft [ˈ*nɑ̀ˑvəˌskafd*]. U 1769 *Noverschatt*; U[1] 1769 *Nawerschatt, Naberschat-Lücke*; U[2] 1769 *Nawerschatt*; U 1819 *Naweschatt, Hinterste-Naweschatt, Naweschatt-Wiese*; 1855 ArkGrumtoft Nr. 224 *Naverschaft*; 1858 ib. *Naverschatt, Hinterste Naverschatt, Naverschatt Wiese*; Kat *Naveschaft*. — Jordstykke af uregelmæssig Form. *Naverskaft* „Skaft til Naver (et Slags Bor)" er et Sammenligningsnavn, der er udbredt over hele Norden. I Norge forekommer *Navarskaft(et)* flere Gange som Sønavn (NI I 142) og en enkelt Gang som Gaardnavn, oprindelig om et lavere Fremspring paa Fjældet *Navaren*, se NG XVI 57; jfr. ogsaa om Navnets Forekomst i Norge K. Rygh i (Norsk) Hist. Tidskr. I 106). I Sverige kendes *Navraskaftet* som Skov- eller Engnavn (OGB I 207), og i Danmark er *Naverskaft* et almindeligt Marknavn (DS I 62, DS III—VII passim). Ogsaa det usammensatte *Naver* forekommer som

Sammenligningsnavn. Ovenfor er nævnt det no. Fjældnavn *Navaren*, og fra Færøerne kendes *Navar* som Skærnavn (Matras p. 216). Som Forled indgaar Ordet i det shetlandske *Naversgil* (Shetl. Stedn. p. 44), det sv. Sønavn *Navarstjärn* (Hellq. Sjön. I p. 440 f.) og i Skærnavnet *Navarskär* i Österbotten (SBÖ I 338 f.). Som Efterled indgaar det i *Fölsönavare*, Navn paa en Odde i Bleking (Ohlsson, Blekingskusten p. 172).

Nederlyk. Jb 1787 *Nedderlück.*

Neusteig. Kat *Neusteig.*

Nordballigkoppel. Kat *Nordballigkoppel.* — Se *Nordballe* under Bebyggelsesnavne.

Norderende. Kat *Norder Ende, Norderende.* — To Lokaliteter.

Norderkoppel. Jb 1787 *Norder Koppel, Norder-Koppel*; Kat *Norderkoppel.* — To Lokaliteter.

Norderlyk [ˈnùɯdəɹˌlỳg]. U 1802 *Nordlükk*; 1804 PastoratGrumtoft *Nord-Lükke*; Kat *Norderlück, Norderlücke, Norder Lücke, 1ste Norderlücke, 2te Norderlücke.* — Atten Lokaliteter i Kat.

Norderwiese. Kat *Norderwiese.*

?Nykær. U 1769 (*n ?*)*ie Kier.*

Nylyk [ˈnyˑəˌlỳg]. U 1769 *die neue Lücke*; Jb 1787 *Nieluck*; 1788 ArkGrumtoft Nr. 167 *Nie Lüke*; 1794 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 454 *die Neue Lücke*; 1801 ArkGrumtoft Nr. 320/321 *Neulükk*; Kat *Neue Lücke, Neulücke, Neuelücke, Grosse Neulücke, Kleine Neulücke.* — Elleve Lokaliteter i Kat.

Nørremark. Se under Terkelstoft.

Nørretoft. Jb 1787 *Norder Toft*; U 1811 *die Norder Toft*; Kat *Norder-Toft, Norder Toft, Nordertoft.* — Tretten Lokaliteter i Kat.

Obere Toft. Kat *Obere Toft.*

Oberholz. Kat *Oberholz.*

Oberlyk. Jb 1787 *Oberlück*; Kat *Oberlücke, Grosse Oberlücke, Kleine Oberlücke.* — To Lokaliteter i Kat.

Oberste Lyk. Kat *Oberste Lücke.*

Oldemorstoft [ˈxroˑsmùdəɹˌlỳg, tidligere *ùləmùsˈtaud*]. Kat *Grossmutterslücke.* — Se under *Oldemorsager* i Hyrup, Hyrup S.

Ooldewisch [ˈoˑləˌvìʃ]. Kat *Alte Wiese.* — Nty. *oold* „gammel".

Osterfælled. 1858 ArkGrumtoft Nr. 224 *Osterfehlert.*

Osterwiese. Kat *Osterwiese.*

?Ottebjerg. 1765 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 333 *Otteberg*; U[1] 1769 *Orten Berg.*

Ottekær. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *OstKirr, Oß Kier Wisch*; 1692 ArkGrumtoft Nr. 292 *Ottekeyr wisch.* — Muligvis af Mandsnavnet *Otte* (DgP).

Oyerfflyk. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Oyerffl.* — Formen er forskrevet.

Parzelle [*padˈseˑl, de padˈseˑl*]. Kat *Parzelwiese.*

Penneshøj. U[1] 1769 *Penneshöy.* — Forleddet er snarest et glda. **Pœnnings-*, Gen. af Sb. *pœnning*, Navn paa en Mønt. Navnet kan skyldes Møntfund eller Sagn om en nedgravet Skat. Samme Forled er antaget i de nordslesvigske Navne *Penneshøj* og *Pindeshøj*; se DS VII 199.

Peter Elsens Kær. 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Peter Elsens Kier.* — Slægtsnavnet *Elsen* kan være Patronymikon til Mandsnavnet glda. *Ēlēf.*

Peter Lunds Koppel. Se ovfr. under *Lundslyk.*

Petersenstoft [ˈpeˑdəɹsəns ˈtòfd]. Kat *Petersens Toft.* — Her laa tidligere en Gaard, hvis Ejer hed *Petersen* (Opt 1935).

Piksskov. 1582 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 448 *Pikesschow edder Picks acker.* — Efter det forsvundne *Piksbol*; se under Bebyggelsesnavne.

Pilholm. 1767 SA C XII 1 Nr. 269 *Pielholm.*

Pold. SkyldprotFlensb 1730 *ein Acker auff die Poll genandt*; KR 1740 *Polle*; 1741 SA C XII 2 Nr. 92 *Norder Polle, Süder Polle*; 1759 SA C XII 1 Nr. 269 *gros Polle*; KI 1763 *Alt und klein Polle*; U 1769 *Gros-Polle, Klein-Polle*; 1778 ArkGrumtoft Nr. 52 *Polle Koppel*; Jb 1787 *Poll*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 325 *Polle*; Kat *Poll, Klein Poll.* — *Pold*, se Bd. X.

Poldekær [*pùləˈkiœˑɹ*]. U[1] 1769 *Pollekier*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 325 *Pollekier, Pollskier*; Kat *Pollerkier, Grosse Pollerkier, Kleine Pollerkier.* — Agerjord og Eng ved *Pold* ovfr.

Posbjerg. 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *Poesberg.* — Af Plantenavnet *Pors*?

Potvraa [ˈpùdˌvrå·]. Kat *Pottwraa, Kleine Pottwraa.* — Sb. *Potte.* Maaske efter Fund af Lerkar.

Preesterlyk [*de* ˈpre·sdəɹˌlỳg]. Kat *Priesterlücke.* — Nty. *Preester* „Præst". Arealet er erhvervet ved Mageskifte med Præstegaarden.

Pugholm [ˈpuxˌhòlm]. 1547 (Registrant i UB Kiel) SH 373 4to *Pukholm*; 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Pugholm*; 1741 ArkGrumtoft Nr. 50 *Pugkholm*; 1751 SA C XII 1 Nr. 269 *Puegholm*; Jb 1787 *Puckholm*; U 1806 *Klein Puchholm, Groß Puchholm Lükk*; Kat *Pugholm, Pugholmwiese.* — Af Sb. *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr. Hagerup² under *Pug*).

Pæksig [*pègsix*]. U 1800 *Noder-Peckschift, Süder Peckschift*; 1814 ArkGrumtoft Nr. 50 *Pekksicht*; 1822 ArkGrumtoft Nr. 91 *Norder Pecksicht*; Kat *Pecksieg.* — Sb. jy. *Pæk* „almind. navn på forskellige, mest bredbladede vandplanter" (Feilb.). Her var tidligere en stor Dam.

Raschlyk [ˈraščlỳg, *de* ˈraščlỳg]. Kat *Raschlücke.* — Tilhørte tidligere en Mand ved Navn *Rasch* (Opt 1936). *Rasch* forekommer som Slægtsnavn i Byen i Kontraktb 1706.

Ravnholt. Kontraktb 1707 *Rabenholt*; 1740 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *Rabenholt, Rabenhold, Rabenholdt, Rabenholdtwadt*; 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *Raben Holtz Lücke, Raben Holtzer Lücke*; U¹ 1769 *Rabenholt, Rabenholt-Lücke*; U 1801 *Groß Rabenholt, klein Rabenholt*; U 1802 *Gros Rabenholtz, Rabenholz kier*; 1804 PastoratGrumtoft *Groß-Rabenholt.*

Rieselwisch [ˈri·səlˌvìš]. Kat *Rieselwiese.* — Nty. *Rieselwisch* „Eng, der kan overrisles".

Rodeng [*rùˈèŋ, rù(ɹ)ˈèŋ*]. Kontraktb 1715 *Rodeng*; 1741 ArkGrumtoft Nr. 50 *Rod Eng*; 1758 SA C XII 1 Nr. 269 *auf dem sogenanten Roed Eng*; 1766 ib., Jb 1787 *Rohr Eng*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 337 *Rohreng*; 1801 ArkGrumtoft Nr. 325 *Rörreng*; 1804 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 348 *Rorreng*; Kat *Rohreng, Rohrwiese.* — Sb. *Rod* „Trærod" eller muligvis et Sb. identisk med ænyda. *rod* „Raaddenskab, Materie" (se Kalkar), her i Betydningen „Dynd" eller lignende.

Roj [*råi, de råi*]. Kat *Reu.* — Agerjord ved Skov. *Roj*, se Bd. X.

Rojbæk [ˈråiˌbèg]. Kat *Robeck.* — Første Led er antagelig *Roj*, hvorom se Bd. X. Der er ikke topografisk Sammenhæng med det foregaaende Navn.

?Rævedam. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Reudam.*

Rødstendels. 1759 SA C XII 1 Nr. 269 *Roe Stendes*; 1763 SA C XII 1 Nr. 160 *Roht Stennels*; 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *Roe Stendels*; U 1769 *Rostendels, Röstendels*; U¹ 1769 *Röe-Stendels, Röstendels-Lücke*; Kat *Restendeels.* — Af Adj. *rød* og Sb. *Stendys(se).* Om Indskud af *l* foran *s* i ubetonet Stavelse se under *Gundelsby* i Gelting S.

Rønne [*rỳn, de rỳn*]. SkyldprotFlensb 1726 *Lücke in der Frey-Koppel, Noder Rün genandt*; Kat *Rönn.* — *Rønne*, se Bd. X.

Sandtoft. 1726 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *Sandtofft*; U¹ 1769 *Sandtoft, Sandtofft*; 1807 ArkGrumtoft Nr. 388 *Sandtofft.*

Sandvad. 1761 SA C XII 1 Nr. 269, 1772 (Afskr.) ib. *Sandwatt.* — I Vestermark.

Sausiek. Kat *Sausiek.*

Schaaplyk [ˈšå·bˌlỳg, *de* ˈšå·bˌlỳg]. (Her?) 1835 ArkGrumtoft Nr. 143 *der sogenannten Scha(tt?)lücke*; Kat *Schaflücke.* — Nty. *Schaap* „Faar".

Scharland. Kat *Scharland.* — Antagelig af Sb. nty. *Schaar* „Plovskær" (Mensing), hty. *(Pflug-)schar.* Navn paa et lille Stykke Agerjord ved Dollerup By, hvis Form kan minde om et Plovskær.

Schass. Kontraktb 1692 *in daß so genante Schaß.* — I Dollerupskov.

Scheerschift. Kat *Scheerschift.* — Del af Dollerup Kær.

Schmalelyk. Kat *Schmale Lücke.*

Schmalkoppel. Kat *Schmalkoppel.*

Schneiderkoppel. Kat *Schneiderkoppel.*

Schoolland [ˈšo·lˌland]. — Nty. *School* „Skole".

Schooltoft [*de* ˈšo·lˌtòfd]. Kat *Schultoft.*

Schusterlyk. Kat *Wester Schusterlücke, Oster Schusterlücke.*

?Sedau. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Wisch bey die Sedau.*

Seelyk. Kat *Seelücke.* — To Lokaliteter ved Kysten.

Sibhave [ˈsìfˌhau]. 1703 [2 Dok] ArkGrumtoft Nr. 334 *Sibhaff, Siebhaff*; 1761 SA C XII 1 Nr. 269 *Siphaff*; Jb 1787 *Sefhaaf*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 333, Kat *Siffhagen.* — Forleddet kan være Gen. af Mandsnavnet glda. *Sibbi* (DgP). En anden Mulighed er, at der foreligger et Sb. af en Stamme **sibb-* beslægtet med Vb. *sive*, sv. Dial. *sipa*, mnty. *sipen* etc. og da. Dial. *sippe* „sive" (Falk-Torp EW under *sive*, Torp NEO under *sipa* og ODS under II *sippe*). Ord af samme Stamme kunde indgaa i skaansk *Sibbakärr* og sv. *Sibbamossen*, der begge er tolket af Mandsnavnet *Sibbe* (E. Bruhn, Ägonamn i Rönnebergs härad p. 180; SOÄ X 277). Jfr. m. H. t. Betydningen det nordslesvigske *Sipkær*, udtalt [ˈsɛ'bk̥əɹ], der DS V 103 tolkes af et Sb. **Sippe*, laant fra mnty. *sīp*, *sipe* m. „Bächlein", *sipe*, *sippe* f. „feuchtes Land, Niederung", eller et Vb. **sippe*, laant fra mnty. *sipen* „tröpfeln, triefen, sickern". At Forleddet i dette Navn skulde være et nty. Laaneord, er der dog ingen tvingende Grund til at antage. Sibhave er Agerjord, der støder op til *Dam* og *Moselyk.*

Sickslyk [ˈsigəsˌlỳg, ˈsìgəsˌlỳg(?)]. U 1806 *Sicks Lükk*; Kat *Sickes Lücke.* — Ifl. Opt 1935 efter en Ejer, der hed *Sick.*

Sivland. Jb 1787 *Siwerland*; Kat *Sieverland.*

Skorrehoved [sgùrəˈhui, šùrəˈhy·]. 1763 SA C XII 1 Nr. 160 *Schorrehöfft*; 1767 ArkGrumtoft Nr. 333 *Schorrehoy*; 1780 SA C XII 1 Nr. 269 *Skorrighoved*; U 1806 *Schorrehöfet*; Kat *Schorrehye.* — Sb. *Skurv* eller Adj. *skurvet*; jfr. under *Skorrebjerg* i Veseby, Hyrup S. Ifl. Opt 1936 var her en Kilde, hvor man vaskede Hestene for Skurv, men Anledningen til Navnet er snarest Bevoksningen. I Kat og den sidst anførte Udtaleform er Endelsen omtydet til *-høj.*

Skovland [ˈšauˌland]. Jb 1787 *Schauland, Süder Schauland, Norder Schauland*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 337, Kat *Schauland.*

Skovlyk [ˈšauˌlỳg]. Kat *Schaulücke.* — To Lokaliteter.

Skovreb. 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Schau-Reep, Schaureep*; 1803 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 196 *die Pastorathölzung, Schaureep genannt.* — Efterleddet er Sb. *Reb*, brugt som Maaleenhed. M. H. t. Inddeling af Skovarealer i Reb kan jævnføres et Citat fra Kalkar V 839: „nyde og beholde 7 reb i skoven af bemeldte 10 reb" (1598). *Reb* indgaar som Efterled i de jyske Stednavne *Helreb* og *Halvreb* (Svend Aakjær i Nord. Kult. XXX 223).

Sluderstraat [slurəˈsdrå·d, de ˈslurəˌsdrå·d]. Kat *Slure Strasse.* — Af nty. *Sluder* „Sludder". Navnet er utvivlsomt dannet i Analogi med *Vrævelstraat* ndfr., hvis Forled med Urette er blevet opfattet som *Vrøvl* i Betydningen „Vaas". Ifl. Opt 1933 var her tidligere nogle Huse, hvor Konerne ikke kunde forliges.

?Smaadam [småˈdam]. (Her?) 1827 ArkGrumtoft Nr. 79 *des so genannten Schmiedeteiches, welcher nahe an der Dollerupper Schmiede liegt*; Kat *Schmaadamm.* — Hvis Formen i Dok 1827 skal henføres hertil, er Navnet et oprindeligt **Smededam*, hvor Forleddet er blevet opfattet som *Smaa-*, efter at Vokalen i ubetonet Stavelse er gaaet over til en *o*-Lyd; jfr. den oftere forekommende Overgang af *Bred-* til *Bro-*.

Smaahøj. 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Schmahoy.*

Smedetoft. 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Schmidetofft.*

Smidtslyk [ˈsmìdsˌlỳg]. U 1806 *Schmidts Lükk*; Kat *Schmidt Lücke.* — Nty. *Smidt* „Smed", maaske anvendt som Personnavn.

?Sofferstoft. U 1801 *Sofferstoft*; 1804 PastoratGrumtoft *Süffers Tofft*; Kat *Sockestoft.*

Solager. 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Solagger.* — Antagelig af Sb. *Sol* „Sump", se Bd. X.

Spaanbro [ˈsbo·nˌbrỳx]. 1582 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 448 *Spaen Broschow*; 1631 (Nerong 118) *Sponbrügge*; 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *Spon Brücke*; U 1769 *Spönbruck,*

Spönbrucke; U[1] 1769 *Spöenbrück Lücke, Spöenbrück Ecke*; 1769 SA C XII 1 Nr. 270 *Sponbrück, Spohn Brücke*; 1769 ArkGrumtoft Nr. 193 *Spenbrück*; 1770 ArkGrumtoft Nr. 119 *Speenbrücke*; Kat *Sponbrück.* — Areal, der støder op til *Spaanbro* i Vesterskov; her var en Træbro over et lille Vandløb. Af Sb. *Spaan.*

Stagen. Conditiones 1758 *zwey Aecker . . . Stagen genannt.* — Formen er muligvis Fejl for **Aagen* og hører i saa Fald til *Oggen* i Terkelstoft.

Stakkevad. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *beym Stackewadt*; 1737 ArkGrumtoft Nr. 167 *daß Stacke wadt*; 1743 ArkGrumtoft Nr. 224 *Stake wadt*; Jb 1787 *Stackewattslück*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 337 *Stackewattslücke*; 1793 ArkGrumtoft Nr. 325 *Stackewadts Lücke*; 1806 ArkGrumtoft Nr. 359 *Stackewatt.* — Adj. *stakket* „kort". Jfr. *Stakkevad* ved Aabenraa (DS VI 21).

Stallwisch. Kontraktb 1706 *in Johan Raschen freyen Ellgards Koppell belegene, so genandte Stallwische.*

Stangsbjerg [ˈ*sdans*ˌ*ba·x*]. Jb 1787 *Stangs-Berg*; 1818 ArkGrumtoft Nr. 50 *Stangsbierg*; Kat *Grosser Staunsberg.* — Sb. *Stang*, her sikkert i Betydningen „Grænsemærke". Stangsbjerg ligger paa Grænsen mellem Dollerup, Grumtoft og Terkelstoft.

Steidam. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Steidam.*

Stenhøj [ˈ*sde·n*ˌ*hy·*]. Kontraktb 1692 *Steinhöe*; 1699 ArkGrumtoft Nr. 334 *Steen-Hoy*; 1712 ArkGrumtoft Nr. 334 *Steen Höj*; 1787 ArkGrumtoft Nr 119 *Stenshui*; 1804 PastoratGrumtoft *Steenshøy*; Kat *Steenhye.*

Stenmose [ˈ*sde·n*ˌ*må·d*]. 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *auf der sogenanten Stein Maase*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 119 *Steinmaas*; Verz 1811, 1816 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *Steinmoos*; Kat *Steinmaas.* — Nu Agerjord med lidt Eng. Efterleddet er Ordet *Mose*, i Kilderne ofte i den nty. Form *Maas* (jfr. Bd. X). Ved Overgangen til nty. Talesprog opfattes denne Skriftform som hty. *Mass* „Maal" og gengives ved det tilsvarende nty. *Maat.*

Straatlyk [ˈ*sdrå·d*ˌ*lỳg*]. Kat *Strassenlücke.* — Nty. *Straat* „Vej".

Strassenkoppel. Kat *Strassen Koppel* (rettet fra *Vorder Koppel*).

Strube [*de sdro·f*]. Jb 1787 *Strohf*; Kat *Stroff.* — Agerjord. *Strube*, se Bd. X.

Struksborg [ˈ*sdrugs*ˌ*bùux*]. 1762 SA C XII 1 Nr. 269, KI 1763 *Struxburg*; U 1769 *bey Struxburg, auf Struxburg*; KI 1769 *bey Strauxburg*; 1793 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 325 *Strucksburger frey Lücke*; Kat *Strucksburg.* — Betegner nu Agerjord, men er sikkert et gammelt Husnavn. Af Sb. *Strug* „Ris, Kvas" (Hagerup[2]), et Laan fra nty. *Struuk.* Navnet er vel af nedsættende Karakter.

St. Toft. 1767 ArkGrumtoft Nr. 334 *auf dem so genannten St. Tofft im Wester Felde.*

Stämmellyk [ˈ*sdèmə*ˌ*lỳg*]. — Nty. *Stämmel* „Træstub".

Stæreng [ˈ*sle·*ˌ*vìš*]. 1741 ArkGrumtoft Nr. 50 *Norder Sterr Eng*; 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *in der Stehr Wiese*; Jb 1787 *Norder Sterr-Eng, Süder Sterr-Eng, Norder Sterr Eng, Süder-Sterr Eng*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 337 *Sterreng*; U 1801 *Sterengschifft*; 1804 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 348 *Sterreng, Sterreng Grufft*; U 1811 *stereng*; 1834 ArkGrumtoft Nr. 89 *Sterringschift*; 1858 ArkGrumtoft Nr. 224 *Stereng*; Kat *Sleerwiese* (rettet med Blyant til *Steerwiese*). — Af Plantenavnet *Stær* „Star, Carex". Udtaleformen gaar tilbage til den forkerte Skrivemaade i Kat.

Svendebjerg [ˈ*swèn*ˌ*ba·x, swènə*ˈ*ba·x*]. 1547 (Registrant i UB Kiel) SH 373 4to, 1740 ArkGrumtoft Dollerup u. Nr. *Schwenneberg*; 1769 SA C XII 1 Nr. 270 *Schwennebergs Lücke*; 1818 ArkGrumtoft Nr. 421 *Norder- und Süder-Sshwennebierg*; Kat *Schwenneberg, Kleiner Schwenneberg, Grosser Schwenneberg.* — Bakke Syd for Dollerup. Af Sb. *Svend*, der i den da. Dial. udtaltes med *ø*-Lyd (Hagerup[2]).

Svendestoft [ˈ*swènəs*ˌ*tòfd*, ˈ*swènə*ˌ*tòfd*]. 1763 SA C XII 1 Nr. 160 *Schwennestofft*; U 1769 *Schwennistofft*; U[1] 1769 *Schwennes toft*; 1776 ArkGrumtoft Nr. 167 *Schwenne-Tofft*; U 1800 *Schwennstoft*; Kat *Schwennestoft.* — Gen. af Mandsnavnet *Svend.*

Süderende. Kat *Süder-Ende.*

Süderholz. Jb 1787 *Süder-Holz*; 1787 ArkGrumtoft Nr. 17 *aus dem Süderholtz.*

Süderkoppel. Jb 1787 *Süder Koppel*; Kat *Süderkoppel.*

Südertoft. 1801 ArkGrumtoft Nr. 320/321 *süder und Nordertofft*; U 1811 *die Süder Toft*; Kat *Süder-Toft, Südertofft, Süder Toft, Südertoft, Grosse Südertoft, Kleine Südertoft.* — Femten Lokaliteter i Kat.

Süderwiese. Kat *Süderwiese.* — Tre Lokaliteter.

Südostlyk. Kat *Südostlücke.*

Søklev. 1707 ArkGrumtoft Nr. 138 *Seekluft*; 1715 ib. *Seeklifft.* — Se under Bebyggelsesnavnet *Søklev.*

Sønderlyk [ˈsy·dəɹˌlỳg]. 1753 ArkGrumtoft Nr. 47 *der Süder Lücke*; Jb 1787 *Süderlück*; Kat *Süderluck, Süderlucke, Süder Lücke, Süderlücke, Erste Süderlücke, Zweite Süderlücke.* — Toogtyve Lokaliteter i Kat.

Søndermark. Kontraktb 1710 *suderfeld*; 1759 SA C XII 1 Nr. 269 *auf dem Dollerupper Süder Felde, auf diesem Süder Felde*; Jb 1787 *Süder Felds-Lück*; U 1801 *groß Süderfelds Lücke*; Kat *Süderfeld, Grosse-Süderfeld, Kleine Süderfeld.* — To Lokaliteter i Kat.

Søndersig. 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *Süder Sieg, auf dem sogenanten Dollerupper-Süder Sieg*; 1786 ArkGrumtoft Nr. 140 *Südersick*; Kat *Südersieck.*

Tegelhof [*te·xəlˈhòf, de* ˈte·xəlˌlỳg]. Kat *Ziegelkoppel.* — Ved Søklev. Nty. *Tegelhof* „Teglværk".

Toft [*taud*]. — *Toft*, se Bd. X.

Toftmaj. 1763 SA C XII 1 Nr. 160 *Toffmay*; 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *Tofft May*; U[1] 1769 *Tofftmaj*; Kat *Toftwiese.*

Tornryde. Kat *Dornrye.*

Tranmaj. Verz 1811, 1822 ArkGrumtoft Nr. 91 *Tranmay.* — Formodentlig af Fuglenavnet *Trane.*

Trindkær [ˈtri·nˌkiæ·ɹ]. Kat *Trinkjer.* — Adj. *trind* „rund".

Troldbjerg [ˈtrùlˌba·x]. Kat *Trollberg.* — Nordvest for Dollerup.

Troldeng [*trùlˈèŋ*]. 1737 PastoratGrumtoft *Troll Eng*; 1743 ArkGrumtoft Nr. 224 *Throl Eng*; U 1769 *Trolleng*; U[1] 1769 *Troll-Eng, Troll-Enge*; U[2] 1769 *Trolleng, Troleeng*; Jb 1787 *Troll Eng*; U 1806 *Trolleng*; Kat *Trollwiese.* — Ved *Troldbjerg.*

Tværkær. 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Twer Kier*; U 1769 *Tiver-kier*; U[1] 1769 *Twerkier.*

Tønnesberg. Kat *1ste Tönnesberg, 1ste Tönneberg, 2te Tönnesberg.* — Antagelig af Mandsnavnet *Tønne.*

Tøsmose [*tø·smùs*]. 1722 SA A XVII Nr. 542 *Töeß Moose*; 1723 PastoratGrumtoft *Toeß Moße*; K 1787 *Toysmoos, Töysmos*; Jb 1787 *Töysmoos, Neu-Töysmoos, Neu Töysmoos, Toysmoos Wiese, Töysmoos Wiese*; (her?) Beschr 1787 *Loysmoos*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 337 *Toysmoos, Toyßmooß, Neutoyßmooß, Ney-Toysmoos, Neu-Toyßmooß*; 1799 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 305 *Töösmoos*; 1802 ib. *Toysmoos, Töysmoose*; 1805 ib. *Töösmoos-Wiese*; Schröder II 101 *Tösmoos*; Kat *Töösmoos, Töösmooskoppel, Töösmooswiese, Norder Töösmoos, 1ste Süder Töösmoos, 2te Süder Töösmoos, Vorderste Töösmoos, Hinterste Töösmoos.* — Den ene af Meddelerne, der var født 1855, oplyste, at Navnet betød „to Moser". Denne Oplysning kan bero paa en ægte Tradition, idet Forleddet kan være Adv. jy. *tøse*, glda. *tyswar* „to Gange", her brugt i Betydningen „dobbelt"; Ordet udtales i Angel *tøhs* (Hagerup[2]). Formen *Töys-, Toys-* gaar antagelig tilbage til K 1787 og stemmer med den Udtale [*töj·s*] af det nævnte Ord, som Feilb. opgiver fra Agerskov og Brarup. Den samme Form kan have eksisteret i vedkommende Landmaalers Dialekt; han boede i Ipland i Treia S. Mosen bestaar af to Dele, der er adskilt ved Agerjord.

Ulvegrav [ˈulə̀ˌxraf]. Kat *Ullegraf, Gross-Ullegraf, Klein Ullegraf.* — Sb. *Ulvegrav* „Grav til Ulvefangst".

Ulvehave [ˈulə̀ˌhau]. (Her?) Kat *Wolfsschiften.* — Ved den ene *Ulveskov* ndfr.

Ulvemose [*uləmùs*]. Kat *Ullemoos.*

Ulveskov [*ulə̀ˈsgau, ulə̀ˈʃau*]. 1750 ArkGrumtoft Nr. 138 *Uhleschow*; KI 1763 *Uhleschau*; 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *Uhle Schaus-Lücke*; 1769 SA C XII 1 Nr. 270 *Uhle Schaw*; Kat *Ulleschau.* — To Lokaliteter i Dollerupskov.

Ulvsbro. 1769 SA C XII 1 Nr. 270 *unweit der Land Strase Uhlsbrück*; 1822 ArkGrum-

toft Nr. 91 *Wolfsbrück-Lücke*; Kat *Wolfsbrück*. — Ved Bebyggelsen *Ulvsbro* i Kværn S.; s. d.

Ulvsholt [ˈuls¦hòld]. Kat *Ulleholt*. — Støder op til den ene *Ulveskov*. Muligvis blot en Form af dette Navn, hvor Endelsen er gengivet ved nty. *Holt*, idet Udtalens [*uls-*] i Stedet for [**ulə-*] kunde bero paa en Forvanskning.

Unterste Lyk. Kat *Unterste Lücke*. — Tre Lokaliteter.

Vadsager. U 1769 *Waisacker*; U¹ 1769 *Ways-Acker, Wais ackertheil, Ways Acker Theil*. — Maaske samme Lokalitet som *Watt* ndfr.

Vandløs [ˈvan¦lo·s, ˈvå·dɜɹ¦lo·s]. Kat *Erste Wasserloos, Zweite Wasserloos*. — Se under Bebyggelsesnavnet *Vandløs* i Adelby S.

Vanrad [ˈvan¦råi]. Jb 1787 *Wanrott*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 337 *Wanrott*; Kat *Wanreu*. — Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV.

Vapperyde [*vabəˈri·*]. 1765 ArkGrumtoft Nr. 122, Jb 1787 *Wappery*; 1806 ArkGrumtoft Nr. 1 *Lücke Wapperie, Wapperie Lükk*; 1820 ib. *Wapperie*; 1824 ArkHusby Grimmerup Nr. 22 *Wabbery*; Kat *Wapperie, 1ste Wapperie, 2te Wapperie*. — Agerjord (i 1787 ogsaa lidt Eng), omgivet af Skov. Sidste Led er oprindelig *-ryde*, men er senere opfattet som Afledningsendelsen *-ri*, nty. *-rie*. Forleddet er maaske, som i mange Navne paa *-ryde*, et Personnavn, og man kunde da tænke paa et Tilnavn glda. **Wappi*, Nomen agentis til Vb. jy. *vappe* „vade i mudder, sejgt føre" (Feilb.), ænyda. *vappe* „arbejde forgæves" (Kalkar efter Moth), vn. *vappa* „gaa med vraltende Gang" (Fritzner), mhty. *wappen* „hin und her schwanken" (Torp NEO under *vapla*; Walde-Pokorny I 258). Et Mandsnavn **Wappa* eller **Wæppa* forudsættes ogsaa af engelske Stednavne (Ekwall DEPN p. 473). En anden Mulighed er et herhen hørende Appellativ med Betydningen „Sump" el. lgn.; jfr. det beslægtede ofris. *wapul* „Sump", nordfris. *wobbel*, der antagelig foreligger som Laaneord i det vestslesvigske *Vobbel*, Navn paa et Vandhul (DS V 83). Som en tredie Mulighed maa nævnes et Sb. beslægtet med nty. *wapp* „Aks" (Mensing), mnty. *wappe* „dochtbüschelige Fruchtrispe"? (Sch.-Lüb.), der iøvrigt hører til samme Rod (Falk-Torp EW under *Vippe*).

Waterkuul [ˈvå·dɜɹ¦ku·l, ˈvå·dɜɹku·l¦lỳg]. Kat *Wasserkuhllücke*. — Nty. *Waterkuul* „Vandhul".

Watt [ˈvad¦lỳg eller ˈvads¦lỳg]. 1858 ArkGrumtoft Nr. 224 *Watt*; Kat *Wattslücke*. — *Watt*, se Bd. X.

Vejgab. Kat *Weigab*. — Efter det forsv. Hus *Vejgab*; se under Bebyggelsesnavne.

Veslyk [ˈve·s¦lỳg]. Kat *Weeslücke*. — Se under *Veseby* i Hyrup S.

Westeracker. Kat *Norder Westeracker, Süder Westeracker*.

Westerkoppel. Kat *Wester Koppel, Westerkoppel*. — To Lokaliteter.

Westerlyk. 1804 PastoratGrumtoft *Wester-Lükke*; Kat *Westerlück, Westerlücke, Wester Lücke, Westerlucke, Oberste-Westerlücke, Unterste Westerlücke*. — Tretten Lokaliteter i Kat.

Vestermark. 1712 ArkGrumtoft Nr. 334 *Wester feldt*; Kat *Westerfeld*.

(Her?) **Westerschiftwiese.** 1852 SA C XII 3 Nr. 190 *die Westerschiftwiese*.

Westertoft. Kat *Wester Toft, Westertoft*. — Fire Lokaliteter.

Vierkantkoppel. Kat *Vierkantkoppel*. — Forleddet er nty. *Veerkant* „Firkant".

Virmose [*vi·mùs, ˈvi·¦mo·s, vi·lmùs*]. 1766 SA C XII 1 Nr. 269 *Witt Mohr*; U¹ 1769 *Wittmoes, Wittmoes Acker theil*; Jb 1787 *Wihrmoos-Schifte, Wihrmoos-Schift, Norder Wihrmoos-Schift, Süder Wihrmoos-Schift*; 1792 ArkGrumtoft Nr. 337 *Wihrmooßschift, Wihrmooßschifft*; U 1801 *Wittmoßschift*; 1804 PastoratGrumtoft *Wittmoes-Schift*; 1834 ArkGrumtoft Nr. 89 *Wittmoos*; 1855 ArkGrumtoft Nr. 224 *Wiermoos*; Kat *Wiehmoos*. — I Dollerup Kær. Forleddet er opfattet som Adj. *hvid*, idet det i nogle Kilder er gengivet ved nty. *witt*. Den nty. Udtale [*vi·l-*] (med velart *l*) udgaar muligvis fra en da. Udtaleform [**vi·ɹ-*].

(Her?) **Vraa.** Kontraktb 1707 *in der vraa*; HusbyTingb 1724 *in der Wraa*; Verz 1731

Wrah; 1751 ArkGrumtoft Nr. 167 *Wrae*; 1769 ib. *Wra-Lücke*. — *Vraa*, se Bd. X.

Vrævel [*de vræ·vəl*]. 1741 ArkGrumtoft Nr. 50 *in der wrewel*; Jb 1787 *Wrevel*; Kat *Wrewel*. — Agerjord og Eng nær Dollerup By. Formerne gengiver formodentlig da. *Vrøvl* „Hønserede". Dette Ord forekommer ogsaa som Stednavn i Nordslesvig (DS V 432, VII 27).

Vrævelstraat [ˈ*vræ·vəlˌsdrå·d*, *de* ˈ*vræ·vəlˌsdrå·d*]. — Vejen forbi *Vrævel*.

Østerlyk. Kontraktb 1742 *in der Oster Lücke*; U 1819 *Hinterste-Osterlück, Vorderste Osterlück*; Kat *Osterlücke, Grosse Osterlücke, Kleine Osterlücke*. — Ni Lokaliteter i Kat.

Østermark. 1712 ArkGrumtoft Nr. 334 *oster felt*; 1767 SA C XII 1 Nr. 269 *auf dem sogenanten Nor Ballier Oster-Felde, auf ... diesem Oster Felde*; Kat *Osterfeld*.

Østertoft. Jb 1787 *Oster Toft*; Kat *Oster-Toft, Oster Toft, Ostertoft*. — Tretten Lokaliteter i Kat.

Freienwillen.

Bargkoppel [ˈ*ba·xˌkùbəl*]. 1676 [2 Dok] ArkGrumtoft Nr. 153 *die Berger Koppel, daß Bergkopel*; Verz 1803, Kat *Bergkoppel*. — Nty. *Barg* „Bjerg". Til Grund ligger maaske et da. **Bjergkoppel*.

Bleiche. 1735 ArkGrumtoft Nr. 157 *die Bleiche*. — Ty. *Bleiche* „Blegeplads".

Brandwisch. Kat *Brandwiese*. — Maaske af da. eller nty. *Brand* sigtende til Afbrænding af Terrænet; Engen støder op til Skov og til *Holtkoppel* ndfr. Jfr. det nordslesvigske *Brandeng* DS V 470. Det er vel mindre sandsynligt, at Forleddet er Slægtsnavnet *Brand*, der indgaar i *Peter Brands Hölzung* ndfr.

Bønderkoppel [ˈ*bỳnəˌkùbəl*]. Verz 1803 *Bunden Koppel*; Kat *Bünderkoppel*.

Eskær [ˈ*èsˌkiæ·ɹ*, ˈ*isˌkiæ·ɹ*]. Verz 1803 *Eschkier*; Kat *Esskier*. — Agerjord. Af Trænavnet *Esk*.

Fischerkoppel [ˈ*fiʃəɹˌkùbəl*]. 1676 [2 Dok] ArkGrumtoft Nr. 153 *Fischerkopel, die Fiescher Koppel*; 1753 ib. *daß Fischer Koppel*; Verz 1803 *Süder Fischer Koppel, Norder Fischer Koppel*; Kat *Norder Fischerkoppel, Süder Fischerkoppel*.

Grimsbjerg [ˈ*ɣrìmsˌba·x*]. 1676 [2 Dok] ArkGrumtoft *Großegrimsberg, Kleine Westen grimsberg, Große gremß Berch, Kleine gremß Berch*; Verz 1803 *Grimsberg, Grimsberg Höltzung*; Kat *Grimsberg*. — Støder op til *Grimsbjerg* i Langballe; s. d.

Have. Verz 1803 *Hauw*. — *Have*, se Bd. X.

Holtkoppel [ˈ*hòldˌkùbəl*]. Kat *Holzkoppel*. — *Holt*, se Bd. X.

Humlegaardbjerg. Verz 1803 *Hopfengaardberg*.

Kleineham. 1788 ArkGrumtoft Nr. 157 *die kleine Hamme*.

Lohkoppel. Verz 1803 *Lohkoppel*. — Nty. *Loh* „Lo".

Möhlkoppel [ˈ*mø·lˌkùbəl*]. Kat *Mühlenkoppel*. — Nty. *Möhl* „Mølle". Her stod tidligere en Olie- og Kornmølle, der nedbrændte 1876 (Nerong p. 123).

Mørksø. Kat *Mölkschau*. — Eng, der støder op til *Mørksø* i Sigum, Munkbrarup S. *Mölkschau* maa være en forvansket Form af dette Navn.

Niekoppel [ˈ*ni·ˌkùbəl*]. Kat *Neukoppel*. — Nty. *nie* „ny".

Perdekoppel [ˈ*pæ·rəˌkùbəl*]. Verz 1803 *Pferde Koppel*; Kat *Pferdekoppel*. — Nty. *Perd* „Hest".

Peter Brands Hölzung. Verz 1803 *Peter Brandtz Höltzung*. — Peter *Brand* ejede Freienwillen fra 1638 til 1646 (JensenAng p. 257). Navnet skrives *Brandt* 1643 i ArkGrumtoft Nr. 153.

Seewiese. Kat *Seewiese*. — Ved Kysten.

Troldens Hvilested [*tròlsˈvi·lˌsdæ·*]. — Tidligere Navn paa en lille Skov. Nu er der kun et enkelt Træ tilbage, og naar det falder, skal Gaarden brænde (Opt 1933 efter Meddeler f. 1849). *Trolden* har maaske her den sønderjy. Betydning „Fanden".

Vesterfeld [ˈ*vèsdəɹˌfèld*]. Verz 1803 *Groß Westerfelds Koppel, Klein Westerfelds Lükk*; 1820 ArkGrumtoft Nr. 153 *Wester Felds-Koppel*.

Grumtoft.

Aakær [ˈau¦kæˑɹ, ˈau¦kiæˑɹ]. 1695 PastoratGrumtoft *das Aakier*; 1723 ib. *daß ackier*; 1731 ib. *Aukier, Aukier Copel*; Verz u. A. (1757) *Auckier Lücke*; KI 1763 *Norder Auckier, Auckier Lücke*; DiakonatReg 1769 *Ackier Lücke, Ackier Berg*; KI 1769 *Aukier-Lükke, die Akar-Lükke, Akerberg*; 1773 PastoratGrumtoft *bey Aukier-Heck*; 1773 ArkGrumtoft Nr. 174 *Wiese Aukier*; 1816 PastoratGrumtoft *Auekier Lükk*; U 1833 *Auekier, Auekierlücke*; Kok *Åkær*; Kat *Aukier, Aukierlücke*.

Achterkoppel [ˈaxdəɹ¦kùbəl]. 1810 ArkGrumtoft Nr. 182 *Hinterkoppel, Hinter-Koppel*; Kat *Hinter Koppel*.

Allmannswisch. 1722 PastoratGrumtoft *All Mans Wisch.* — Se *Allmanns* ndfr. under Undevad.

Andreśdam. 1722 SA A XVII Nr. 542 *Andres dam*; 1722 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 471 *Andres damm.* — Mandsnavnet *Andreas*.

Aubarg [*de* ˈau¦baˑx]. — Maaske samme Lokalitet som *Ackier Berg, Akerberg*, der nævnes 1769; se ovfr. under *Aakær*.

Bachpoll. Kat *Bachpoll*.

Berg. Kat *Berg*.

Bjørning [bɔˑ(ɹ)nəŋ]. 1707 SA A XVII Nr. 541 *Böring, so ein klein stück land ist*; 1708 SA A XX Nr. 3203 *die Borning, an der Börning*; 1722 SA A XVII Nr. 542 *zwischen... der Biörning*; 1722 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 471 *zwischen ... der Börnnung*; DiakonatReg 1769 *Biornung Acker*; KI 1769 *groß Biörning Akker*; K 1787 *Börning*; Jb 1787 *Börrning*; U 1800 *Biörning*; Verz 1811 *Börning*; 1816 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *Börrning*; 1827 ArkGrumtoft Nr. 173/178 *Koppel Biörning*; 1828 ArkGrumtoft Nr. 376 *aus der Biörning*; 4. Bericht vaterl. Altert. 23 *in den sogenannten Boirning*; 8. Bericht vaterl. Altert. 4 *Boirning*; Kat *Börning*. — Areal Nord for Grumtoft Kirke, hvor der ifl. Bericht vaterl. Altert. l. c. er fundet Urner c. 3 Fod under Jordoverfladen. Navnet er en *ung*-Afledning af Dyrenavnet *Bjørn*. Samme Afledning foreligger vistnok i det nordslesvigske *Bjørninglund* i Agerskov S. (DS IV 706) og en Sideform med *ing*-Suffix i Sognenavnet *Bjerning* (DS IV 212). Det er sandsynligt, at *Bjørning* er det oprindelige Navn paa Grumtoft.

Bondeslund [*bùnəsˈlùnd*]. U 1833 *Bundeslundterlücke*; Kat *Bundeslunder Holz.* — Efter Gaarden *Bondeslund*; se under Bebyggelsesnavne.

Bregnebjerg [ˈbræˑgənˌbaˑx]. K 1787, Jb 1787 *Bregenberg*; Kat *Brechenberg, 1ste Brechenberg, 2te Brechenberg*.

Byteich. U 1852 *Byeteich.* — Til Grund maa ligge et da. **Bydam*.

Bytoft [ˈbyˌtòfd, ˈbyˑˌtòfd]. 1695 PastoratGrumtoft *die Buytofft*; 1719 ib. *By-toft*; 1722 SA A XVII Nr. 542 *Bütoff*; 1723 [tre Dok] PastoratGrumtoft *Bütofft, Büetofft, auf der Beutofft, auff der Boytofft*; KI 1763 *Bütoft*; 1773 PastoratGrumtoft *Büetofft*; JensenAng 261 *in der sogenannten Bytoft*; U 1852 *Byetoft*; Kat *Bytoft*. — Areal umiddelbart Syd for Byen. I 1722 var der Strid om en Gaard, der paastodes at have ligget her (JensenAng p. 261).

Bønstrup Lyk [ˈbònsdrùbˌkùbəl]. C. 1635 SA C XII 1 Nr. 457 *Bonstrup Luck*; c. 1700 SA A XX Nr. 3203 *Bönstrupper Koppel*; 1723 PastoratGrumtoft *Bönsteruper Koppel*: KI 1769 *Bönstrup-Lükke*; K 1787 *Bünstrup Koppel*; Jb 1787 *Bünsterup Koppel*; Verz 1811 *Bönstrup-Koppel*; 1827 ArkGrumtoft Nr. 173/178 *Norder Bönstrup Koppel*; U 1833 *Bönstruplücke*; Kat *Bönstrup Koppel, 1ste Bönstrupkoppel, 2te Bönstrupkoppel, 3te Bönstrupkoppel, 4te Bönstrupkoppel.* — Støder op til *Bønstrup*; se ovfr. under Bebyggelsesnavne.

Bøttelaag [ˈbùdˌlòg]. 1723 ArkGrumtoft *Büetloch*; K 1787, Jb 1787 *Büttloch*; 1810 ArkGrumtoft Nr. 182, Kat *Böttloch.* — Eng. Samme Navn forekommer i Undevad (se ndfr.) samt i Stallerup, Bredstrup S., Elbo H. (Mb 1683 *Bøt log*), hvor det ligeledes er Engnavn. Sb. *Bøttelaag* brugt som Sammenligningsnavn. M. H. t. Betydningen kan jævnføres Højnavnet *Pottelaag* i Falling S., Hads

H. (Trap[4] VII 266), samt Navne som sv. *Soffelocket* (OGB IX 160), no. *Spannsloket, Spannsloki* (NI II 173; Indrebø, Stadnamn i Oslofjorden p. 57) og færøsk *Kerlok* (Matras p. 170). Jfr. ogsaa *Bøttetap* ovfr. under Dollerup.

Damsted [ˈ*dam*ˌ*sdœˑ*]. 1695 PastoratGrumtoft *mit dem damstede*; 1773 ib. *Dammstät*; U 1852, Kat *Dammstedt*. — Eng. Jfr. Bd. X under *Dam*.

Districtslyk. Kat *Districtslücke*.

Dollerup Lyk. KI 1769 *Dollrup-Lücke*; 1816 PastoratGrumtoft *die Dollerup Lükke*; U 1833 *Dolleruplücke*, (her?) *Dollerupfeld*; Kat *Vorderste-Dollerupkoppel, Hinterste Dollerupkoppel*. — Støder op til *Dollerup*; se under Bebyggelsesnavne.

Dybdynd [*dɔˈfˈdøˑn*]. 1722 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 471 *Düipdühn*; Jb 1787, Beschr 1787 *Düfdöhn*; 1788 ArkGrumtoft Nr. 167 *Dufdün*; U 1811 *Oster Düeft Döhn Lök, Wester Düeft Döhn Lök*; Kat *Düfdünn, Süder Düfdünn, Vorderste Düfdünn, Hinterste Düffdünn, Unterste Düfdünn, Oberste Düffdünn*. — Ager og Eng.

Dæmning [*dèmnəŋ*]. Kat *Dämmning*. — Eng. *Dœmning*, se Bd. X.

Fælledslyk. Kat *Fähleslücke*. — *Fælled*, se Bd. X.

Gaaskær. 1695 PastoratGrumtoft *Goskier*.

Geltinger Landstraat [*xèldəŋəˌlandˌsdrå·d*]. — Vej, der fører til *Gelting*. Nty. *Landstraat* „Landevej".

Grimbæk. Mejer 1648 *Grim beck*; Mejer 1649 *Grimbeck*. — Snarest Fejl for **Grumbeck*, en af Mejer konstrueret Ellipse for **Grumtoft Bæk*.

Grossewiese. U 1833, Kat *Grosse Wiese*.

Grosskoppel. 1727 SA A XVII Nr. 542 *jn der groß Koppel*.

Grundhofer Koppel. Kat *Grundhofer Koppel*. — Se *Grumtoft* ovfr. under Bebyggelsesnavne.

Grönestraat [*de* ˈ*xrøˑnə* ˈ*sdrå·d*]. — Nty. *grön* „grøn". Markvej bevokset med Græs.

Habrogeir. Jb 1787 *Habrogeir*. — Agerjord med lidt Eng. Navnet minder om *Hopperegaj* i Bokholm, Munkbrarup S., og er muligvis af samme Oprindelse.

Haferberg. U 1852, Kat *Haferberg*.

Ham. Kontraktb 1734 *Acker ... Hamm genannt*; Kat *Hamm*. — *Ham*, se Bd. X.

Hambarg [ˈ*hamˌbaˑx*]. — *Ham*, se Bd. X.

Hauptwiese. KI 1763, KI 1769 *in der Haupt-Wiese*. — Stednavn?

Hausstellyk. Kat *Hausstellücke*. — Agerjord Syd for Høgebjerg og samme Lokalitet som *Högberg* paa K 1787. Af ty. *Hausstelle* „Hussted".

Hessel [*hasəl*]. 1695 PastoratGrumtoft *suden den Hasselen*; 1722 SA A XVII Nr. 542 *bey der Haßel, jn den Hasel Ackern, jn der Haßel-Lück*; K 1787, Jb 1787 *Hassel*; Beschr 1787 *aus der Koppel Hassel*; (her?) 1790 ArkGrumtoft Nr. 79 *Hassellücke*; JensenAng 261 *in der Hassel*; Kat *Hassel, 1ste Hassel, 2te Hassel, Hinterste Hassel, Oberste Hassel, Unterste Hassel*. — Agerjord. Har som Gaardnavn Udtalen [*hlsəl*] (se ovfr. under Bebyggelsesnavne), hvilket viser, at Navnet er et oprindeligt **Hessel*, der i de skriftlige Kilder og Udtalen er gengivet ved nty. *Hassel*; jfr. *Hesseldam* ndfr., der skrives *Hißeldam* 1730. Af Kollektivet *Hesle*, glda. *hæsli* (i Stednavne) „Hasselbevoksning".

Hesseldam [*hasəlˈdam*]. SkyldprotFlensb 1730 *Hißeldam*; Kat *Hasseldamm*. — Støder op til *Hessel* ovfr.; s. d.

Hesselmaj. 1695 PastoratGrumtoft *Hasselmay*; 1722 SA A XVII Nr. 542 *Haselmey*. — Samme Lokalitet som *Hesseldam* ovfr.?

Hintere Koppel. Kat *Hintere Koppel*.

Høgbjerg [ˈ*høˑgəˌbaˑx*]. 1707 SA A XX Nr. 3203 *Höhberg*; 1722 SA A XVII Nr. 542 *Högebarg*; K 1787, Jb 1787 *Högberg*; U 1800 *Höckeberg*; 1800 ArkGrumtoft Nr. 34 *Höckberg, Hockberg*; Verz 1811 *Höckeberg*; Kat *Klein Hökeberg, Gross Hökeberg, Oberste Hökeberg, Vorderste Hökeberg, Hinterste Hökeberg*. — Fuglenavnet *Høg*.

Katüffelhof [*kaˈtʏfəlˌhòf*]. Kat *Kartoffelhof*. — Nty. *Katüffel* „Kartoffel" (Mensing under *Kantüffel*).

Kirchhofswiese. Kat *Kirchhofswiese*. — Maaske samme Lokalitet som *Kirkemaj* ndfr.

Kirchlyk [ˈ*kiɹxˌlʏg*]. Kat *Kirchenlücke*. — Nty. *Kirch* „Kirke" (Mensing under *Kark*).

Kirkebjerg. 1719 PastoratGrumtoft *Karck-Barg.*

Kirkegaardslyk [ˈkɪɹxhòfˌkùbəl]. C. 1700 SA A XX Nr. 3203 *in der Kirchhoflücke*; 1722 SA A XVII Nr. 542 *Karckhofs Lücke*; KI 1769 *Kirchhof-Lükke, die Kirch-Hof-Lükke*; U 1833 *Kirchhofslücke*; Kat *Kirchhofskoppel.*

Kirkemaj. 1695 PastoratGrumtoft *Kirchmay, Kirchenmay*; 1773 ib. *Kirch-May.*

Kirkesti. 1773 ArkGrumtoft Nr. 174 *dem Kirchen Steig.*

Kirketoft. Kontraktb 1693 *Kirchtofft*; 1695 PastoratGrumtoft *Osterste Kirchtofft*; KI 1763 *Kirchtofft-Lücke*; 1773 PastoratGrumtoft *Kirch-Tofft.*

Kleinekoppel. Kat *Kleine Koppel.* — To Lokaliteter.

Kleinelyk. Kat *Kleine Lücke.*

Kleinetoft. Kat *Kleine Toft.*

Kleinewiese. U 1833, Kat *Kleine Wiese.*

?Knudhole. 1722 PastoratGrumtoft *Knutt Hooll.*

Kollenborg [ˈkòlmbùɹxˌkùbəl?]. (Her?) c. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Koldreburg, Koldre-burg*; Kontraktb 1697 *bey Coldenburg Heck*; 1722 *Kaldenburger Koppell*; K 1787, Jb 1787 *Callenburg*; Beschr 1787 *Kallenburg, das Kallenburger Heck*; 1827 ArkGrumtoft Nr. 173/178 *Koppel Kallenburg*; Kat *Collenburg, Collenburgkoppel, 1ste Collenburgkoppel, 2te Collenburgkoppel, Collenburglücke, Grosse Collenburgkoppel, Kleine Collenburgkoppel.* — Støder op til *Kollenborg* i Lyshøj, Husby S.; s. d.

Kolyk. 1722 PastoratGrumtoft *Süder Koh Lück*; SkyldprotFlensb 1730 *in die süder Kolück.*

Koppel. U 1852, Kat *Koppel.* — *Koppel*, se Bd. X.

Kösterwisch [*de* ˈkèsdəɹˌvìʃ]. (Her?) 1722 SA A XVII Nr. 542 *des Diaconi Lücke.* — Nty. *Köster* „Degn".

Langelyk. Jb 1787 *Langelück*; Kat *Lange Lücke.*

Langeng [*laŋəŋ, laŋìŋ*]. DiakonatReg 1769 *Lang-Enge*; KI 1769 *Lang-Eng.* — Samme Lokalitet som *Langelyk* ovfr.

Langsig. 1722 SA A XVII Nr. 542 *Langensück*; 1723 PastoratGrumtoft *langen sick.*

Lorenzenstoft. Kat *Lorenzens Toft.*

Lundbjerg [ˈlùndˌbaˑx]. 1816 PastoratGrumtoft *Lundberg Lükk*; U 1833 *Lundberglücke*; U 1852 *Lundberg*; Kat *Lundberg, Lundbergholz.* — *Lund*, se Bd. X.

Lundlyk [ˈlùndˌlỳg]. Kat *Lundlücke.*

Lyk. Kat *Lücke.* — *Lyk*, se Bd. X.

Maj. Kat *May.* — *Maj*, se Bd. X.

Mergelkuullyk [ˈmèɹxəlkuˑlˌlỳg]. Kat *Mergelkuhllücke.* — Nty. *Mergelkuul* „Mergelgrav".

Mittkoppel [ˈmìdˌkùbəl]. Kat *Mittel Koppel.*

Moselyk. 1695 PastoratGrumtoft *Holtz Koppel Mas Lucke*; 1722 SA A XVII Nr. 542 *die Moes-Lücke.*

Niekoppel. K 1787 *Nie-Koppel*; Beschr 1787 *Niekoppel*; Kat *Neue Koppel, Neukoppel, 1ste Neukoppel, 2te Neukoppel, 3te Neukoppel, Obere Neukoppel, Unterste Neukoppel.* — To forskellige Lokaliteter i Kat. Af nty. *nie* „ny".

Nordertoft. Kat *Nordertoft.* — To Lokaliteter.

Nüelyk [*de* ˈnyˑəˌlỳg]. 1812 ArkGrumtoft Nr. 193 *Nielück*; 1835 ArkGrumtoft Nr. 182 *Hinterkoppel (welchen wir jetzt Neulücke nennen)*; U 1852 *Neulück*; Kat *Neulück, Neue Lücke, Erste Neulücke, Zweite Neulücke.* — Fire Lokaliteter i Kat. Nty. *nü* „ny".

Nördliche Wiese. U 1852, Kat *Nördliche Wiese.*

Nørrelyk. 1687 (1691 SkyldprotFlensb Nr. 358) *in der Norder Lücke*; DiakonatReg 1769 *die Noder Lücke*; Kat *Norder Lücke.*

Nørremark. 1722 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 471 *auf dem norderfelt*; U 1833 *Norderfeld.*

Ostertoft. Kat *Ostertoft.*

Perdekoppel [ˈpæˑrəˌkùbəl]. KI 1763 *Pferdekuppel, in der . . . kleinen Pferde-kuppel*; KI 1769 *Pferde-Koppel, in der . . . kleinen Pferde-Koppel*; U 1833, Kat *Pferdekoppel.* — Nty. *Perd* „Hest". Navnet gengiver antagelig et da. **Hestekoppel.*

Rickertslyk. 1695 *Osterste Rickers Lucke, Westerste Rickers Lucke*; U 1852 *Rickertsacker*; Kat *Richelsacker.* — Af Mandsnavnet sønderjy. *Rickert* (DgP under *Rikhard*), i

Kat omtydet til *Riggel* (DgP under *Rikulf*).

Roj [*råi, rùi*]. 1695 PastoratGrumtoft *in die Roy*; 1719 ib. *die Roy*; SkyldprotFlensb 1730 *auff die Roy*; 1734 ArkGrumtoft Nr. 182 *Roeu*; 1740 PastoratGrumtoft *die sogenannte Rewe*; 1768 SA C XII 1 Nr. 270 *auf der sogenanten Roi*; DiakonatReg 1769 *auf der Roy*; KI 1769 *auf dem Roy*; 1816 PastoratGrumtoft *Roy Lükk*; U 1833 *Roylücke*; Kat *Roy*. — *Roj*, se Bd. X.

Rævemose [*råimùs*]. Kontraktb 1701 *Reumoß*; 1722 SA A XVII Nr. 542 *Reumoes-Barg, Reu Morsbarg*; Kontraktb 1734 *Reumoß Lücke*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 167 og 193 *Rewmoeßlücke*; (her?) 1768 SA C XII 1 Nr. 270 *auf der so benahmten Renn-Moes*; 1769 ArkGrumtoft Nr. 193 *Roumoes-Lücke*; U 1769 *im sogenannten Reumor*; U[1] 1769 *Reumoes*; 1770 ArkGrumtoft Nr. 182 *Reumos*; Jb 1787 *Räumooslück*; U 1833 *Roymoos*; Kat *Reumoos, Reumoosberg, Reumooslücke, Vorderste Reumooslücke, Kleine Reumooslücke, Grosse Reumooslücke*. — Udtalen [*råi-*] gaar tilbage til den ty. Skriftform *Reu-*. Den danske Udtale med *øu*-Diftong (se *Rævemose* under Bebyggelsesnavne) vilde give en nty. Udtale med [*au*].

Rønne. 1768 SA C XII 1 Nr. 370 *die Rönne*. — Ifl. Dok paa Grænsen til Ny H. *Rønne*, se Bd. X.

(Her?) **Schmidtslyk.** KI 1763 *Schmidts Lücke*; U 1833 *Schmidtslücke*. — Maaske samme Lokalitet som *Smidtslyk* i Dollerup.

Sletfold [*ʃlad|fo·l*]. 1695 PastoratGrumtoft *Schlet folde, Schlett voll*; 1722 SA A XVII Nr. 542 *den Schlicht föhler Zaun*; Kat *Schlatfohl, Vorderste Schlatfohl, Hinterste Schlatfohl*. — Agerjord paa Grænsen til Lyshøj, Husby S.; der maa være topografisk Sammenhæng med *Sletfold* i denne By. Forleddet er antagelig Sb. *Slet(te)*, hvorom se Bd. X.

Steenbrügg [*ʃde·n|brỳx*]. Kat *Steinbrügge*. — Areal nær Byen ved Vejen til Lundsgaard og Undevad. Nty. *Steenbrügg* „Stenbro".

Stiveled. 1701 SA A XVII Nr. 542 *Stiveheckes Lücke*; 1722 *das sogenante stiefer Heck*; DiakonatReg 1769 *Stiefeleis-Lücke*. — Ved *Stiveled* i Bønstrup; s. d.

Straatenlyk [*ʃdrå·dən|lỳg*]. Kat *Strassenlücke, 2te Strassenlücke*. — Areal ved en Vej. Nty. *Straat*, se Bd. X.

Svendeslyk. 1722 SA XVII Nr. 542 *Schwenneslück, Schwenslück, Suennes Lück*. — Gen. af Mandsnavnet *Svend*.

Süderlyk. Kat *Süderlücke, Vorderste Süderlücke, Hinterste Süderlücke*. — To Lokaliteter.

Südertoft. Kat *Südertoft*.

Südliche Wiese. U 1852 *Südliche Wiese*.

Søndermark [*ʃsy·dəɹ|fèld*]. 1651 PastoratGrumtoft *Gruntoffter Kuhweide oder Süder Feldt*; 1695 ib. *im Süderfelde*; Kat *Süderfeld, 1ste Süderfeld, 2te Süderfeld, 3te Süderfeld, 4te Süderfeld, 5te Süderfeld, Hinterste Süderfeld, Vorderste Süderfeld*.

Sønderskov. 1611 (Afskr.) PastoratGrumtoft *jm Süderholte*; 1647 (Afskr.) SA A XVII Nr. 981 *in Süder Holtz*; 1722 PastoratGrumtoft *Landt jn Süder Koh Lück, Süder Holtz genandt*.

(Her?) **Walpurgiszaun.** HusbyTingb 1726 *Walpurgis Zaun*. — Ifl. det citerede Dok klager Folk i Terkelstoft og Undevad over, at man „ihnen aufbürden wollen, einen Scheide-Zaun, *Walpurgis Zaun* genandt, auf der Hardes-Scheide zu verfertigen". Forleddet gengiver maaske et da. **Voldborgs-*; jfr. under *Volborgmaj* i Veseby, Hyrup S.

Westerkoppel. Kat *Westerkoppel*.

Vesterlyk. DiakonatReg 1769 *die Wester Lücke*; Kat *Westerlücke*.

Villevad [*vilə|vad, ʃdrå·d*]. C. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Wedelewadt*; 1695 PastoratGrumtoft *Widdele wey*; 1716 ib. *weddelewoy*; 1788 ArkGromtoft Nr. 167 *Willewats-Lüke*; 1812 ArkGrumtoft Nr. 193 *Wirlewad*; 1813 ArkGrumtoft Nr. 292 *Wellewads Straße*; Kat *Willewatt, Wallewattstrasse*. — Maaske af et da. *Vædel* (se Bd. X), der i de ældre Kilder er gengivet ved nty. *Weddel* „Vadested". Sammensætningen *Vælevad* forekommer i Aabenraa Amt (DS VI 308).

Vordere Koppel. Kat *Vordere Koppel*.

Vörkoppel [*ʃfo·ɹ|kùbəl*]. Kat *Vorder Koppel*. — Nty. *Vör-* „For-".

Østenbjerg [*ʃo·sdən|ba·x*]. 1695 PastoratGrumtoft *Ostenberg*; 1722 SA A XVII Nr. 542

Ostenbarg; 1737 PastoratGrumtoft *Osten Berg*; (her?) DiakonatReg 1769 *Oster barg*; KI 1769 *Osten-Barg*; 1773 PastoratGrumtoft, Kat *Ostenberg*. — Til Grund ligger sikkert et da. *Østenbjerg*. Stedet ligger Øst for en Bakke.

?Østerkoppel. 1722 SA A XVII Nr. 542 *Einhegungen der Osterholtzkoppel*; 1722 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 471 *Oster Koppelholtz*; 1723 PastoratGrumtoft *in der Oster Koppel Holtz*; (her?) 1816 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *Osterholz*.

Østermark [ˈo·sdəɹˌfèld]. 1723 PastoratGrumtoft *daß oster Feld*; DiakonatReg 1769 *jn der Osterfelde, auffm Grundhofter Oster Feld*; Kat *Osterfeld*.

Langballe.

Afnehmholt [ˈafnœ·mˌhòld]. Kat *Abnahmeholz*. — Nty. *Afnehm* „Aftægt".

Akkeryde [agəˈry·]. 1751 SA C XII 1 Nr. 270 *Ockerue*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Acker Roi, Acker Röi, nach den Ackeröier Wiesen*; 1799 ArkGrumtoft Nr. 206 *Ackeroy-Lücke*; 1802 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 253 *Okeroy-Kiaer*; Kat *Ackerye, Vorderste Akerye, Vorderste Ackerye, Hinterste Akerye, Hinterste Ackerye*. — Af Mandsnavnet glda. *Akki* (DgP), eller maaske snarere et oprindeligt **Aakær-* med tidlig Vokalforkortelse i tryksvag Stilling; Stedet ligger nær Langballe Aa. Efterleddet er *Ryde*, vekslende med *Roj* i nogle Kilder; se Bd. X.

Allemandsmose [*almans*ˈmo·ɹ, ˈaləmansˌmo·ɹ]. Kontraktb 1715 *bey dem Allmans-Mohr*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *auf Almanns Mohr*; 1770—71 ArkGrumtoft Nr. 218 *Allmans-Mooße*; U 1802 *Almanns Mohr*; Verz 1803 *Allmenns Mohr*.

Apfelgarten. Kat *Apfelgarten*.

Arnkær [ˈå·niˌkiæ·ɹ]. Kontraktb 1731 *Arnekier-Lücke*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Arne Kier Kuh Lücke*; 1822 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *Arnkier*. — Hvis Udtalen er ægte, tyder den paa et oprindeligt *Arnhøj-*, men muligvis beror den paa en Forvanskning. Af Fuglenavnet *Ørn*, der i Sønderjy. har Formen *Arn-* i Sammensætninger; jfr. under *Arnrede* i Bokholm, Munkbrarup S.

Bavnehøj [ˈbaunˌhy·, ˈbauəɹnˌhy·]. Kontraktb 1719 *blaunhuy* [sic]; 1753 ArkGrumtoft Nr. 153 *Bauen Höy, Baum Höy*; 1769 ArkGrumtoft Nr. 271, 1788 ArkGrumtoft Nr. 239 *Bauen Höy*; Kat *1ste Baunhye, 2te Baunhye*. — Udtalen [*bauəɹn-*] skyldes sikkert Paavirkning fra hty. *Bauer* [!].

Berg. Kat *Berg*. — I Langballeskov.

Berglyk. Kat *Berglücke*.

Bjerge. Kontraktb 1704 *uf Bergen*. — I Vestermark.

Bleiche. Kat *Bleiche*. — Lille Stykke Eng ved Byen. Ty. *Bleiche* „Blegeplads".

Boholt [ˈbùˌhùld]. 1779 ArkGrumtoft Nr. 20, 1802 ArkGrumtoft Nr. 34 *Boholt*; Regnsk[3] 1816 *Bughold, Bugholtz*; Kat *Boholz*. — Af Sb. *Bod*; se under Bebyggelsesnavnet *Boholt* i Strukstrup S., Bd. VIII.

Breddal [*brèˈdal*]. 1753 ArkGrumtoft Nr. 153 *Bredall*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Bredahl, Bredahl Lücke*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 386 *Bredall*; Kat *Bredal, Vorderste Bredal, Hinterste Bredal*.

Bredmaj [ˈbræ·dəˌvìš, *bræ·dəˈvìš*]. U 1802 *Norder breite May, süder breite May*; Kat *Breite Wiese*.

Bregneager. Kontraktb 1731 *Bregen-Acker*; 1822 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *Bregen, Bregenacker, Bregen Ackern, Bregen oder Schellsackern*. — I Vestermark.

Breitau. Kat *Breitau*. — Agerjord. Efterleddet kan ikke være *Aa*, men er maaske en Omdannelse af et da. **Have*, udtalt [*hau*]. Jfr. *Riggelshave* i Tarup, Adelby S., udtalt [*rìxəlsˈau*].

Bremerholm [*bræ·məɹˈhòlm*]. 1824 SA C XII 1 Nr. 271 *Bremerholm*; Kat *Bremer Holm*. — *Bremerholm*, der forekommer flere Steder i Sønderjylland, er et Navn af nedsættende Karakter, idet det er opkaldt efter det bekendte københavnske Fængsel *Bremerholm* (29/9 1510 *Brœmerholm*); Arealet er ifl. Opt 1933 „ganz schlechter Boden". M. H. t. Betydningen kan man jævnføre svenske Marknavne som *Marstrand* og *Marstranda*,

der har faaet Navn efter en kendt Straffeanstalt, fordi Arbejdet med Rydningen var saa besværligt, at det var „ett riktigt marstrandsarbete" (OGB IV 144; Friberg, Ortnamnen i Kållands härad p. 21). Andre svenske Paralleller er *Rasphuset* (OGB IV 146) og *Spinnhuset* (OGB XX:1 224 f.).

Brændkær [ˈbrìŋˌkiæˑɹ, ˈbrìnˌkiæˑɹ ?]. Kontraktb 1719 *brenkier*; 1788 ArkGrumtoft Nr. 239 *Brenkier*; 1822 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *Brennkier*; Kat *Brunnenkier*. — Forleddet er (Ptcp. af) Vb. *brænde*.

Bæklyk [ˈbœˑgˌlỳg]. Jb 1787 *Beecklück*; 1796 ArkGrumtoft Nr. 15/16 *in der Beck-Lücke*; Kat *Bachlücke, Becklücke*. — To Lokaliteter i Kat.

Bæksbjerg [ˈbègsˌbaˑx]. Kontraktb 1715 *beckberg*; U 1728 *Becks Berg*; 1770—71 ArkGrumtoft Nr. 218 *Becks-Berg, becksberg*; 1779 ArkGrumtoft Nr. 20 *Becks Berg*; 1784 SA C XII 1 Nr. 271 *Becksperg*; 1784 ArkGrumtoft Nr. 259 *Bexberg, Becxberg-Straße*; 1784 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 20 *Becksbarg*; Kat *Becksberg, Kleiner Becksberg, Grosser Becksberg*. — Ved *Bæklyk*.

(Her ?) **Bønstrup Lyk.** C. 1820 ArkGrumtoft Nr. 20 *Bonstruplück*. — Se *Bønstrup* under Bebyggelsesnavne.

Bønstrup Skov. Relation 1730 *die Benstrupper Fest-Höltzung*.

Damme. (Her ?) Slewert 1538 *dem acker*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 153 *zwischen die Damme*; 1822 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *in die Damme, Junckers Dam oder zwischen die Dämme*. — I Vestermark. *Dam*, se Bd. X.

(Her ?) **Dejerager.** 1804 ArkGrumtoft Nr. 333 *Deyeracker*. — Af Adj. glda. *dighær* „stor". Formen skal muligvis henføres til *Dejerager* i Dollerup.

Drodeenge. Kontraktb 1680 *drohde Enge*.

Dueballe [ˈdu·ˌbalix]. 1769 SA C XII 1 Nr. 271, Kat *Duballig*. — Støder op til *Dueballe* i Undevad. Af Fuglenavnet *Due*.

Døvmose. 1753 ArkGrumtoft Nr. 214 *in der dawe Mohr*; 1771 *Todte Mooße, der Todten Moose*. — Af Adj. *døv* i Betydningen „ufrugtbar"; jfr. under *Døvholm* i Tarup, Adelby S. Overgangen fra *døv* til *død*, der kan bruges i samme Betydning, er ogsaa indtraadt i det alsiske *Døvmose* (DS VII 209).

Ebbestoft [*iˑvəɹsˈtòfd*]. Kontraktb 1726 *süder Effestofft*; 1788 *ArkGrumtoft* Nr. 239 *Jbes Toft*; 1822 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *norder Ebbeß toft, norder Elbes toft*; Kat *Öfterstoft*. — Af Mandsnavnet *Ebbe*, nu omtydet til *Iver*.

Faarlyk. 1726 ArkGrumtoft Nr. 222 *Schap Lück*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Fahr Lücke Acker*.

Faartorn [ˈfå·ɹdˌfùɹn (ˈfå·ɹˌtwùɹn ?), ˈfùɹdˌfå·ɹn]. 1798 ArkGrumtoft Nr. 206 *Vordohrn*; Kat *Forthorn*.

Flande [*flan*]. 1746 ArkGrumtoft Nr. 392 *Lücke Bey flann*; Kat *Flande*. — Navnet er beslægtet med Vb. jy. *flande* „stå skråt ud fra, som staverne i et kar, når åbningen ved bunden er mindre end ved mundingen; om vognfjæl, hjul, siderne i et trug, hornene på køer" (Feilb. under *flanre*) og Adj. jy. *flandhornet* „som har udstaaende Horn" (se Feilb. under *flannerhorn*); jfr. Adjektiverne ænyda. *flan* „udspærret, vidt fra hinanden stående" og *flanhornet* „med store vidt udstående horn" (Kalkar efter Moth). Ordene maa sammenstilles med eng. Dial. *flan* „to spread or expand at the top; to widen upwards, as the sides of a bowl, &c" og Adj. *flan* „broad, wide", hvortil Sb. *flan-hat* „a large hat with a flapping, wide brim, worn by farmer's wives" (Wright). *Flande* er et Stykke bakket Agerjord, der skraaner ned mod et lille Enghul i Midten, og det er sikkert denne Form, Terrænet har faaet Navn efter.

Freggelsberg. Kat *Freggelsberg*.

Geilkoppel [ˈxailˌkùbəl]. Kat *Geilkoppel*. — Plantenavnet nty. *Geil* „Gyvel", et Laan fra da. *Gejl*, der indgaar i det følgende Navn.

Gejlbjerg [ˈxailˌbaˑx]. C. 1770 ArkGrumtoft Nr. 218 *Lill Geilberg*; 1788 ArkGrumtoft Nr. 239, Kat *Geilberg*.

Gekær. 1805 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 222 *Gekier*; Kat *Gelser-Wiese*. — Maaske af Dyrenavnet *Ged*.

Gertslyk. C. 1770 ArkGrumtoft Nr. 218 *Gerths Lücke*.

Grashof. Kat *Grashof*.

Grimsbjerg [ˈxrìmsˌbaˑx]. 1646 ArkGrum-

toft Nr. 153 *Grimbßberg*; 1646 ArkGrumtoft Nr. 222 *Grimbsberg, Grimßbarg*; Kat *Grimsberg.* — Af Mandsnavnet glda. *Grīm*, der indgaar i talrige Stednavne (DgP).

Grosskær. 1828 ArkGrumtoft Nr. 239 *dem so genannten großen Kjer.*

Gundesgab [*xùnəˈšab, ˈxùnəˌšab*]. 1771 ArkGrumtoft Nr. 153 *Gondesgab*; c. 1800 ArkGrumtoft Nr. 214 *Gundesgab*; 1822 (Afskr.) ib. *Gonneß Gaff*; Kat *Gundesgab.* — Af Mandsnavnet glda. *Gunni* med yngre Gen. paa *-s.*

Hans Christens Lyk. Kontraktb 1680 *bey Hanß Christens Lücke.*

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel.* — To Lokaliteter.

Hauslyk. Kat *Hauslücke.*

Hausstätte. Kat *Hausstätte.* — Areal ved Byen.

Have. Kontraktb 1704 *die kleine Hawe beym saltzen waßer*; U 1802 *Haff am Strande.* — Eng. *Have*, se Bd. X.

(Her?) **Hegenitz.** C. 1750 Pastorat Grumtoft *am Hegenitz u. Langballiger felde*; Verz u. A. (1717) *am Hegenitzer und Langballger Feld.* — Snarest et Navn paa *-næs*. Oprindelig Betegnelse for en Bebyggelse?

Hellerschift. 1824 SA C XII 1 Nr. 271 *Hellerschift.* — Nty. *Heller* „kleiner Fischteich" (Mensing).

Hinterkoppel. Kat *Hinterkoppel.*

Hinterm Garten. Kat *Hinterm Garten.*

Hohelyk. Kat *Hohelücke.*

Hohenau. Nerong-Christesen 231 *Hohenau.* — Areal.

Holmlyk. Kat *Holmlücke.* — *Holm*, se Bd. X.

Holmschift. C. 1820 ArkGrumtoft Nr. 20 *Süderholmschift*; 1822 ib. *die Holmschift.*

Holswatter Straat [*hùlsvadəɹˈsdrå·d*]. — Maaske et da. **Holtsvad* med Bortfald af *t* i Trekonsonantgruppe. *Holt*, se Bd. X.

Holt [*hùld*]. U 1728 *Bey Hoolt, Bey Rannmarck felt scheide oder Bey Holt genandt*; Kat *Holt.* — Udtalen [*hùld*] i Stedet for det nty. [*hòld*] gengiver en da. Udtale [*hoɫt*]. *Holt*, se Bd. X.

Holzkluft. 1784 ArkGrumtoft Nr. 259 *Holtz Kluft.*

Holzkoppel. Kat *Holzkoppel.*

Holzlyk. Kat *Holzlücke.*

Holzschift. (Her?) 1736 (Nerong-Christesen 230) *Osterholzschift*; U 1802 *vom Holtz-Schifft.*

Hoot [*de ho·d*]. 1818 ArkGrumtoft Nr. 222 *der sogenannte kleine Huth*; Kat *Hut.* — Lille, trekantet Jordstykke. Sb. nty. *Hoot* „Hat", brugt som Sammenligningsnavn. Paa samme Maade bruges *Hat* almindeligt i Nordslesvig (se Registret i DS III); ogsaa i Langballe kan et dansk Navn ligge til Grund.

Hummelkær [*ˈhùməlˌkiæ·ɹ*]. Kat *Hummelkier.* — Støder op til *Hummelkær* i Undevad. Af Plantenavnet *Humle.*

Hundsig. 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Hund-Sieg.*

Hundslyk [*ˈhùndsˌlỳg*]. Kat *Hundslücke.* — Et meget lille Areal. Samme Navn forekommer paa Als (DS VII 176).

Hælde [*de hèl*]. Kat *Hell.* — To Skrænter, den ene ved Kysten, den anden ved en Bæk inde i Landet. *Hælde*, se Bd. X.

Hældelyk [*ˈhèlˌlỳg*]. Kat *Hellücke.* — *Hælde*, se Bd. X.

Hønhøj. Jb 1787 *Hänhöy, Hännhöy*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 294, 1805 ArkGrumtoft Nr. 30 *Hähnhöy*; Kat *Höhnhye.* — Fuglenavnet *Høne.*

Jakobseng. 1751 ArkGrumtoft Nr. 239 *Jacobs Eng.*

Junkersdam [*jùŋəɹsˈdam, jùŋgəɹsˈdam*]. C. 1770 ArkGrumtoft Nr. 218 *Junckers damm*; U 1802 *Junkersdamm*; 1822 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *Junckers Dam oder zwischen die Dämme*; Kat *Iunkersdamm.* — Har formodentlig tilhørt en adelig Ejer af Freienwillen.

?Kallestub. U 1802 *Kallestoff.* — Endelsen er muligvis *-stub*, men Formen kunde ogsaa være Fejl for *-tofft.*

Kartoffelhof. Kat *Kartoffelhof.*

Ketel [*kæ·dəl*]. Kat *Kessel.* — Lille Areal ved Langballe Aa. Nty. *Ketel* „Kedel".

Kirchbrücke. 1817 ArkGrumtoft Nr. 37 *von der sogenanten Kirchbrücke.*

Kirkenskov. 1722 ArkGrumtoft Nr. 153 *Kirckenschau*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 153 *Kirchen Holtz*; 1796 ArkGrumtoft Nr. 253

Kirchen Schau Lücke. — Forleddet er et da. *Kirkens-*, Gen. af Ordet *Kirke* med efterhængt Artikel.

Kleinekoppel. Kat *Kleine Koppel.*

Kleinelyk. Kat *Kleine Lücke.* — Syv Lokaliteter.

Kleinesmoor. Kat *Kleines Moor.*

Kleinfeld. Kat *Kleinfeld.*

Kluft. 1784 ArkGrumtoft Nr. 259 *aus dem Klufft, dem Kluft*; 1784 ArkGrumtoft Nr. 257/258 *Klüft- oder Leim-Berg.* — Gengiver sikkert et da. **Klev*, hvorom se Bd. X.

Kollenborg [ˈ*kòlmˌbɔɯx*]. 1769 SA C XII 1 Nr. 171 *bey Collundburg Heck*; c. 1770 ArkGrumtoft Nr. 218 *bej Collenburgstück*; 1817 ArkGrumtoft Nr. 153 *Collenbargheck*; Kat *Collenburg.* — Der er ingen topografisk Forbindelse med *Kollenborg* i Grumtoft, men ogsaa her ligger der formodentlig et Husnavn til Grund.

Kolyk [*kùlg*, ˈ*koˑˌlỳg*]. 1653—57 ArkGrumtoft Nr. 153 *die Wester Kuhweyde, in die Oster Kuhluck*; (her?) 1750 SA C XII 1 Nr. 271 *in der sogenanten Langballier Oster gemeinen Weide*; 1788 ArkGrumtoft Nr. 239 *Kuhlück*; U 1802 *Süder Kuhlück, Norder Kuhlück*; Kat *Kuhlücke, 1ste Kuhlücke, 2te Kuhlücke, Nördlichste Kuhlücke, Süderste Kuhlücke, Mittlere-Kuhlücke, Mittelste Kuhlücke, Oberste Kuhlücke, Unterste Kuhlücke.* — To Lokaliteter.

Kortestykke. Kontraktb 1687 *das korte stück genandt.*

Kragbjerg [ˈ*kraiˌbaˑx*]. 1769 SA C XII 1 Nr. 271, c. 1800 ArkGrumtoft Nr. 214 *Kragberg*; 1822 ArkGrumtoft Nr. 206 *Kreyberg*; Kat *Kraiberg.* — Fuglenavnet *Krage*, nu gengivet ved nty. *Kreih.*

Krügerlyk. Kat *Krügerlücke.*

Kuul. Kat *Kuhl.* — Lille Engstykke ved en Bæk. Nty. *Kuul*, se Bd. X.

Kællingbro [*kèləŋsˈbryx*]. Jb 1787 *Kellingbroh*; Kat *Kellingbrücke.* — Areal paa Grænsen til Foldbro i Husby S. Af Sb. *Kælling*, muligvis ligesom i Navnet *Kællingsti* i Betydningen „Tiggerske". Samme Navn forekommer i Nordslesvig (DS IV 267) og som Gaardnavn i Ørum S., Dronninglund H. (Mandt 1610 *Kiellingbro*).

Kællinglyk. Kat *Kellinglucke.* — Ved *Kællingbro.*

Kær. Kat *Kier.* — *Kær*, se Bd. X.

Königsau [*de* ˈ*køˑnixsˌau*]. — Spøgende Navn paa Bækken mellem Langballe og Sigum i Munkbrarup S. Navnet kommer af, at Bækken dannede et Stykke af Grænsen mellem 2. og 3. Afstemningszone efter den første Verdenskrig.

Laaddenhøj. Kontraktb 1719 *auff Ladenhuy*; 1822 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *Laanehuw.* — Maaske to Lokaliteter, idet *Ladenhuy* i 1719 angives at ligge i Vestermark, medens *Laanehuw* i 1822 ligger i Østermark. Adj. *laadden*, brugt om Bevoksning.

Ladkær [ˈ*laiˌkiœˑɹ*]. Kontraktb 1680 *Laykeer*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Lade Kier*; 1784 ib. *Lackiaer*; 1824 ib. *Süder-Leykier*; Kat *Laikier.* — Nordøst for Byen. Af Sb. *Lade.*

Langager. Kontraktb 1719 *der lange Acker.* — I Vestermark.

Langballe Aa. 1653—57 ArkGrumtoft Nr. 153 *bej Langball Beck*; Kontraktb 1701 *süden den Langballier Beck*; 1756 SA C XII 1 Nr. 268 *Langballieaue*; Gude 94 *Langballigau*; DAtl VII 396 *Langballig-Aae*; Beskr 1787 *die Langballiger Aue*; Jb 1787 *Langballger Beeck*; 1819 SA C XII 1 Nr. 336 *Langballig-Back*; JensenAng 18 *die Langballiger Au*; Gst 1858 *Langballe Aa*; Schmidt 267 *Rexbækken eller Langballigaa*; Kat *Langballiger-aue*; Oldekop V 70 *Langballigau, Langballiger Bach*; LA *Langballig-Au.* — Se *Langballe* under Bebyggelsesnavne. Formen *Rexbækken* gaar tilbage til *Reebeck* paa MejersKort; se under *Undbæk* i Undevad.

Langballe Skov [*laŋgbalixˈhòld*]. 1665 ArkGrumtoft Nr. 153 *Langebalger Holtz*; Gst 1858 *Langballe Skov*; Kat *Langballiger-Hölzungen.*

Langelyk [ˈ*laŋəˌlỳg*]. Kat *Langelücke, Langlücke.* — Tre Lokaliteter.

Langetoft. Kat *Lange Toft.*

Lavesig. 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *in deßen Teich Laue Sieg.*

Lerbjerg [ˈ*leˑmbaˑxˌsdråˑd*]. Kontraktb 1757 *von dem Leimberg*; Kat *Lehmberg.* — Sb. *Ler*, gengivet ved nty. *Lehm.*

Lotrønne. 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Lott-Rönne, N. Lott Rönne, Süder Lott-Rönne*; 1824 ib. *Lottrönn*; Kat *Lothrönn*. — Agerjord, der støder op til Eng. Forleddet er Ptcp. *lukket*, i den da. Dial. udtalt *lót* (Hagerup[2] p. 146).

(Her?) **Ludvigsmaj.** C. 1820 ArkGrumtoft Nr. 20 *Ludwigsmai*.

Lund. 1723 ArkGrumtoft Nr. 254 *in der Lund*. — *Lund*, se Bd. X.

Lyk. Kontraktb 1694 *in der Lücken*. — *Lyk*, se Bd. X.

Lykager. 1726 ArkGrumtoft Nr. 222 *Lücke Acker*.

Løgelsmose [ˈlèxəlsˌmoˑɹ, ˈlèxəlsˌmoˑɹ]. C. 1770 ArkGrumtoft Nr. 218 *Lögelsmohr, Löggels Moeße*; 1770—71 ArkGrumtoft Nr. 218 *bej Lögels Mooße*; Kat *Löchelsmoor*. — Af Sb. jy. *Løgel* „Nøgle". Mosen har en langstrakt, uregelmæssig Form med Fremspring, saa at den kan minde om Kammen paa en Nøgle. Jfr. *Løgelager* i Nabobyen Ranmark i Munkbrarup S.

Maj. 1788 ArkGrumtoft Nr. 239 *in der Kleine Wieße Mai genant*; Kat *Mai*. — To Lokaliteter i Kat. *Maj*, se Bd. X.

Majsbjerg [ˈmaisˌbaˑx]. Kat *Maisberg*. — Ved *Majsbjerg* i Hodderup i Husby S. Støder op til en Eng. *Maj*, se Bd. X.

Mittelfeld. 1653—57 ArkGrumtoft Nr. 153 *Middelfeldt, Mittelfeldt*. — Gengiver vel et da. **Meldmark* „Mellemmark".

Mittellyk. Kat *Mittellücke*.

Mittelste Koppel. Kat *Mittelste Koppel*.

Mosebjerg [ˈmoˑsˌbaˑx]. Kontraktb 1731 *Mosberg*; 1770 ArkGrumtoft Nr. 222 *auf dem Moosberg*; 1827 ArkGrumtoft Nr. 239 *Morsberg Acker*; Kat *Moosberg*.

Moseenge. Kontraktb 1680 *maaß Enge*; 1751 ArkGrumtoft Nr. 239 *Moes Eng*; Kat *Mooswiese*.

Mosehøj. 1726 ArkGrumtoft Nr. 222 *Moß Hoy*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Mods Hoy, Mads-Höy*; 1802 ArkGrumtoft Nr. 222 *werster* [sic] *Moshu*; U 1802 *Mooshuy, Wester Mooshuy*; 1807 ArkGrumtoft Nr. 222 *Westemorshoy*; 1819 ib. *Mooshoy*; Kat *Mooshye*.

Moselyk [ˈmoˑɹˌlỳg]. Kontraktb 1719 *in der Mohrlücke*; 1823 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 239 *Nordermoorlücke*; Kat *Moorlücke*. — Seks Lokaliteter i Kat.

Mühlacker. Kat *Mühlacker*. — Efter en Mølle, der tidligere har ligget i Langballeskov (c. 1650 ArkGrumtoft Nr. 153 *bei den salzen Waßer ein Muhlsted*; 1662 ib. *eine Muhlstette in Langbalje Holz*).

Mühlenweg. 1817 ArkGrumtoft Nr. 153 *der Mühlenweg*.

Naldholm [ˈnaiˌhòlm]. Kontraktb 1687 *Wisch ... in Nollholm*. — Plantenavnet *Nælde*, der i Jysk udtales med *a*-Lyd. Udtalens [*i*] er opstaaet af det palatale *l*.

Nassersbarg [*nasəsˈbaˑx*]. Kat *Nassers Berg*. — *Nasser* forekommer som Familienavn i Sognet.

Neuwerk. 1788 ArkGrumtoft Nr. 239 *der sogenante Neue werck*.

Norderfeld. Kat *Grosser Norderfeld, Kleiner Norderfeld*.

Nordertoft. Kat *Nordertoft*.

Nylyk [ˈnyˑəˌlỳg]. 1726 ArkGrumtoft Nr. 222 *Neu Lück*; Kontraktb 1731 *in der neuen Lücke*; Kat *Neue Lücke, Neulücke*. — Syv Lokaliteter i Kat.

Nørrekoppel. Kontraktb 1733, Kontraktb 1751 *in der Norder Koppel*.

Nørrelyk [ˈnùɹdəɹˌlỳg]. Kontraktb 1726 *in der Norder Lycke*; U 1802 *Nordlükk*; Kat *Norderlücke, Kleine Norderlücke, Unterste Norderlücke, Obere Norderlücke*. — Tolv Lokaliteter i Kat.

Nørremose. 1770—71 ArkGrumtoft Nr. 218 *in der Norder Mohr*; U 1802 *Oster norder Mohr*; 1821 ArkGrumtoft Nr. 222 *Norder oder Comüne Moor*.

Nørrepold. 1788 ArkGrumtoft Nr. 239 *der Norder poll in der Kleine Wieße Mai genant*.

Oberste Koppel. Kat *Oberste Koppel*.

Ochsensteig. 1771 ArkGrumtoft Nr. 153 *dem Ochsensteig*. — Muligvis Appellativ.

Oksbæk. Kontraktb 1720 *von Ausbeck biß an die Langballie Au*.

Ondkær. U 1802 *Uhnkier*. — Adj. *ond* i Betydningen „vanskelig, besværlig".

Osterheck. Kontraktb 1732 *Bey der Oster-Hecke*.

Ostermaj. 1806 ArkGrumtoft Nr. 235 *Ostermay.*

Peter Wies Kær. 1722 ArkGrumtoft Nr. 153 *Peter Wies Kier, Peter-Wieses-Kier.*

Plankermose [*plaŋgəˈmoˑɹ, ˈplaŋgəˌmoˑɹ*]. 1769 SA C XII 1 Nr. 271, 1770—71 ArkGrumtoft Nr. 218 *Plancker-Mohr*; Jb 1787 *Planckkiermohr*; 1805 ArkGrumtoft Nr. 30 *Plankemohr*; Kat *Planke Moor.* — *Planker-* er muligvis et oprindeligt **Plankekær-*; jfr. Jb 1787. Plankermose ligger paa Grænsen til Ringsbjerg i Munkbrarup S. og har Navn efter Plankeværket (Vildthegnet), der omgav de lyksborgske Besiddelser.

Pold [*de pùl*]. Kat *Poll.* — To Lokaliteter. *Pold,* se Bd. X.

Pottenburg. Kat *Pottenburg.* — Agerjord umiddelbart Syd for Byen. Oprindelig vel Navn paa et Hus, der har tilhørt en Pottemager. Jfr. *Potterslyk* ndfr., med hvilket der dog ikke er topografisk Sammenhæng.

Potterslyk. U 1802 *Pottes Lükk*; 1807 ArkGrumtoft Nr. 253 *Potters-Lücke*; 1833 ib. *Potterslücke*; Kat *Potteslücke.* — Sb. *Potter* „Pottemager", her maaske anvendt som Tilnavn.

Priesterland. 1748 PastoratGrumtoft *Priesterland.*

Prikkedam [*prìŋgənˈdam*]. 1792 ArkGrumtoft Nr. 37 *brickedam*; 1799 (Afskr.) ib. *Preckedamm-Lücke, Preckedamms-Lücke*; Kat *Grosser Prikedamm, Kleiner Prikedamm.* — Maaske af Vb. *prikke* i Betydningen „strikke"; Feilb. Till. har Ordet i denne Betydning fra Mols. Stedet støder op til *Kællingbro* ovfr.

Pughol. Kontraktb 1757 *im Wester Holtz-Schift nahe am Strande liegende Puckholl.* — Antagelig af Sb. *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr. Hagerup[2] under *Pug*).

Rendebjerg. 1653—57 ArkGrumtoft Nr. 153 *Rendebergk*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 214 *renberg*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 153 *Renberg, Renbarg*; 1754 ib. *Renneberg, Renneberg Luck.* — Af Sb. *Rende.*

Riggelskær [*rìɤəlsˈkìœˑɹ, ˈrìɤəlsˌkiœˑɹ*]. Kontraktb 1731 *Riggels kier*; sen. Tilf. i Dok 1788 ArkGrumtoft Nr. 239 *Rechels kier*; 1824 SA C XII 1 Nr. 271 *Süder-Riggelskier, Norder-Riggelskier*; 1831 ArkGrumtoft Nr. 239 *Norder-Riegelskier*; Kat *Reggelskier.* — Mandsnavnet sønderjy. *Riggel* (DgP under *Rikulf*).

Ringsbargsteg [*rìŋsbaˑxˈsdèɣ*]. Kat *Ringsbergsteg.* — Ved *Ringsbjerg Lyk.* Sidste Led er nty. *Steg* „Gangbræt", se Bd. X.

Ringsbjerg Lyk [*rìŋsbaˑxˈlỳg*]. 1771 ArkGrumtoft Nr. 153 *Ringsbergerstück*; Kat *Ringsberglücke.* — Paa Grænsen til *Ringsbjerg* i Munkbrarup S.

Rojum [*råiùm*]. (Her?) 1730 ArkGrumtoft Nr. 153 *Rohms Ende*; 1750 SA C XII 1 Nr. 271 *Roims-Acker*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 153 *raum*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Räum, Röym, Roym, Wester Räum*; 1788 ArkGrumtoft Nr. 239 *Royem, Norder Royem, Wester Royem*; 1804 ArkGrumtoft Nr. 222 *Roym*; Kat *Royum.* — Dat. Pl. af Sb. *Roj*, hvorom se Bd. X.

Rundemoor [*rùnəˈmoˑɹ*]. Kat *Rundes Moor.*

Rødeng [*rỳˈèŋ, røˈèŋ*]. 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Rod-Eng*; 1800 ArkGrumtoft Nr. 235 *Rohreng*; 1826 ArkGrumtoft Nr. 387 *Rorenger Wiese*; Kat *Rödwiese.* — Adj. *rød* eller muligvis Sb. *Rør* „Tagrør".

Rødstykke. Kontraktb 1687 *Rohtstück.* — I Vestermark.

Rønne [*rỳn, rèn*]. 1798 ArkGrumtoft Nr. 386 *Rönne*; 1819 SA C XII 1 Nr. 336 *Wiese die Rönne genant*; Kat *Rönne.* — *Rønne,* se Bd. X.

Rønnetved. 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Rönne Twedt, Ronn Twedt.* — Af Trænavnet *Røn* eller muligvis af Sb. *Rønne*, hvorom se Bd. X.

Sandvej. 1792 ArkGrumtoft Nr. 37 *auf der Langballiger Sand Weg.*

Schift. 1821 ArkGrumtoft Nr. 259 *in der so genannten Schift*; Kat *Schift.* — *Schift,* se Bd. X.

Schowuled. 1646 ArkGrumtoft Nr. 222 *Scho Wuley.* — Navnet er forskrevet, men første Led er vel Ordet *Skov.*

Schulberg. 1817 ArkGrumtoft Nr. 37 *nach dem Schulberg.*

Schullyk. Kat *Schullücke.*

Seewisch [ˈse·ˌviš]. Kat *Seewiese*. — Ved Kysten.

Sillekær [ˈsilə¸kiæ·ɹ]. 1795 ArkGrumtoft Nr. 222 *Sellekiermay*; U 1802 *Sillekier*; 1807 ArkGrumtoft Nr. 266/267 *Sillekiaer*. — Plantenavnet *Selje* „Pil".

Sillelyk [ˈsiləɹˌlỳg]. 1646 ArkGrumtoft Nr. 222 *Sillj Lücke, Sille Lücke, Selle Lücke*; 1662 ArkGrumtoft Nr. 153 *Sillelucke*; 1722 ib. *Sille Lück, Selɛ Lück*; 1726 ArkGrumtoft Nr. 222 *Selle Lück, Klein Selle Lück*; 1730 ArkGrumtoft Nr. 153 *Süllelück, Syllelück, Klein Syllelück*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 153 *Selle Luck*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Sille Lücke*; 1822 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *Selle Lücke*; Kat *Sillerlücke*. — Plantenavnet *Selje* „Pil".

Sillemaj. Kontraktb 1687 *Sillemay*; Kontraktb 1732 *Sielle-May*.

Simonslyk [*simənsˈlỳg*]. 1784 ArkGrumtoft Nr. 259 *Simons Lücke, Siemons-Lücke*; Kat *Siemenslücke*.

Skel [*ʃèl*]. 1722 ArkGrumtoft Nr. 153, c. 1800 ArkGrumtoft Nr. 214 *unter Schell*; Kat *Schelde, Grosse Schelde, Kleine Schelde*. — Areal paa Grænsen til Sigum i Munkbrarup Sogn. Der er rimeligvis topografisk Sammenhæng med de følgende Lokaliteter.

Skelsagre. 1822 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *auf Bregen oder Schellsackern*.

Skelshælde. Kontraktb 1726 *von dem Berg Schehls-Höel genandt*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 153 *bey schelß Häll*. — I Vestermark. Antagelig samme Lokalitet som *Hældelyk* (se ovfr.), der støder op til *Skel*.

Skelslyk. Kontraktb 1726 *Schels-Lycke*; 1771 ArkGrumtoft Nr. 153 *Schells-Lück*; 1800 ArkGrumtoft Nr. 222 *Schels-Lücke*; U 1802 *Schells Lükk*. — I Vestermark.

Skelsroj. C. 1800 ArkGrumtoft Nr. 214 *Schelß Roy*.

Skovshoved [ˈʃ*aus¸hy·*]. 1552 UrkKloster-Flensb Nr. 18 *schoweshouet, wegen eins stuck holtes . . . Schoweshouet genohmet*; 1726 ArkGrumtoft Nr. 222 *Schauw Hoy*; Kontraktb 1731 *Schaushoy*; 1753 ArkGrumtoft Nr. 153 *schauß Hoye, schaußhoye*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Schaws Höy*; 1817 ArkGrumtoft Nr. 37 *Schaushöy*; 1817 ArkGrumtoft Nr. 153 *Schaushoe*; Kat *Schaushye*. — Jfr. *Skovshoved* i Hyrup, Hyrup S. Endelsen er nu omtydet til *-høj* ligesom i Landsbynavnet *Lyshøj* i Husby S.

Skævlyk. Kontraktb 1731 *Schaef-Lücke-Acker*; 1784 ArkGrumtoft Nr. 259 *Schieb-Lücke*.

Smedslyk. 1771 ArkGrumtoft Nr. 153 *des Schmids-Lücke*.

Stadtwegmoor. Kat *Stadtwegmoor*. — Ikke langt fra Vejen til Flensborg.

Stakketoft [*sdagəˈtòfd*]. Kat *Stacketoft*. — Adj. *stakket* „kort".

Stavnsland. Kat *Staunsland*. — Lille Areal ved et Hus i Langballeskov. Jfr. under *Stavnskoppel* i Tvedskov, Adelby S.

Stenhøj. 1804 ArkGrumtoft Nr. 373 *Stennhöy*.

Stormersig [*sdèməˈsig*]. 1753 ArkGrumtoft Nr. 153 *Stormer Sick*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 222 *Sturmersiek*; c. 1814 ArkGrumtoft Nr. 214 *Stormer Sick*. — Jfr. det alsiske *Stormerholm* DS VII 370, hvor det dog formodes, at Navnet kunde være forskrevet for **Stærmose-*.

Svendland. 1726 ArkGrumtoft Nr. 222 *Schwenn Landt*. — Sb. *Svend* i den angelske Betydning „Tjenestekarl" (jfr. Hagerup²). Sandsynligvis Jord, der har været overladt Tjenestefolkene til Dyrkning som en Del af Lønnen.

Süderkoppel. Kat *Süderkoppel*.

Südertoft. U 1802 *Südertofft, Süder Tofft*; Kat *Süder Toft, Südertoft*. — To Lokaliteter i Kat.

Sønderhoved. 1662 ArkGrumtoft Nr. 153 *Sünderhoy, Sunderhoye*; Kontraktb 1704 *süderhoye*; 1726 ArkGrumtoft Nr. 222 *Süder Hoy*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Süder Höy*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 222 *achter Süderhöft oder Uhlehaff*; 1802 ib. *die Lücke Süderhöft*. — I Østermark.

Sønderlyk [*ˈsy·dəɹˌlỳg, ˈsy·dəɹˌlỳgən*]. Kontraktb 1738 *die süder Lücke*; Kat *Süderlücke*. — Elleve Lokaliteter i Kat.

Tappeskær. Kat *Süder Tappeskier, Norder Tappeskier*. — Forleddet kan være Gen. af Tilnavnet glda. *Tap*, der kendes fra Sønderjylland (Eks. *Nicholaus Tap* 21/10

1308 Rep[1] Nr. 875). Jfr. *Tappesager* DS IV 730.

Troldbjerg. Jb 1787, 1798 ArkGrumtoft Nr. 20 *Trollberg*; 1822 ArkGrumtoft Nr. 206 *Trollberg, Trollberger Lücke*; Kat *Trollberg.*

Trübsal. 1800 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 384 *Lücke Trübsal.* — Ty. *Trübsal* „Kummer, Trængsel"; Navnet maa sigte til Jordens Ringhed. Samme Navn forekommer i Terkelstoft ndfr. og i Haksted, Haksted S., Bd. IV.

Trynsdam. C. 1770 ArkGrumtoft Nr. 218 *Trüns damm.* — Forleddet er muligvis en Form med labialiseret Vokal af Sb. ænyda. *trindse*, sv. Dial. *trinse* „Tridse"; se om dette Ord Torp NEO p. 806. Ordet kunde maaske ogsaa, ligesom beslægtede Afledninger, have Betydningen „Kreds". M. H. t. Labialiseringen kan jævnføres, at Vb. *rense* i den da. Dial. udtales *rönns* (Hagerup[2]).

Tubarg [ˈ*tu*ˌ*ba·x*]. Kat *Tuberg.* — Gengiver antagelig et da. **Tuebjerg*, af Sb. *Tue.*

Tværager. Kontraktb 1694 *dem Ostersten Twer-Acker* (vistnok rettet til *Qwer-Acker*).

Ulvehave [ˈ*ulə*ˌ*hau*, ˈ*ùlə*ˌ*hau*]. Kontraktb 1680 *Ullahawu* [sic]; 1726 ArkGrumtoft Nr. 222 *Ulle Haff*; KI 1763 *Uhlehoff*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *Uhle Haf*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 253 *Ulehaf*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 264 *Ullehaff Lücke*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 222 *Uhlehaff, achter Süderhöft oder Uhlehaff*; 1824 SA C XII 1 Nr. 271 *Ouhlehauberg*; Kat *Ullehau, Ullehauberg.* — Delvis Skov.

Unterste Koppel. Kat *Unterste Koppel.*

Wachthausberg. Nerong 168 *der Wachthausberg.* — Her skal Franskmændene have holdt Udkik i 1813 (Nerong).

Wasserkluft. 1732 ArkGrumtoft Nr. 266/267 *das Wasser Klufft.*

Vedsten. Kontraktb 1704 *Wedtstein*; c. 1800 ArkGrumtoft Nr. 214 *Wittsten.* — Antagelig Sb. jy. *Hvædsten* „Hvæssesten". Jfr. *Vædstenshave* DS IV 153.

Westerheck. 1818 ArkGrumtoft Nr. 222 *beim Westerheck.*

Vesterlyk [ˈ*vèsdəɹ*ˌ*lỳg*]. Kontraktb 1680 *wester-Lücke*; Kontraktb 1687 *in die Wester Löcke*; Kat *Westerlücke, Grosse Westerlücke, Kleine Westerlücke, Kleine Vesterlücke.* — Ti Lokaliteter i Kat.

Vestermark [ˈ*vèsdəɹ*ˌ*fèld*]. 1653—57 ArkGrumtoft Nr. 153 *Wester Langebalierfelde*; Kontraktb 1680 *auff dem Wester Felde*; Kat *Westerfeld.*

Westermoor. Kat *Westermoor.*

Vesterskov. Holzbuch 1699 *das Wester Holtz*; Kontraktb 1726 *von dem Wester-Holtz-Lande*; Kontraktb 1737 *in der westersten Holtzschifft*; 1824 SA C XII 1 Nr. 271 *Westerschau, Westerholz.*

Westerstrasse. 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *in der Wester Strase auf dem Wester-Felde.*

Westertoft. Kat *Westertoft, Wester-Toft.* — To Lokaliteter.

Østerlyk [ˈ*o·sdəɹ*ˌ*lỳg*]. Kontraktb 1680 *Oster Lücke*; Kat *Osterlücke.* — Ti Lokaliteter i Kat.

Østermark [ˈ*o·sdəɹ*ˌ*fèld*]. 1653—57 ArkGrumtoft Nr. 153 *Oster als Wester Langbalierfelde*; Kontraktb 1680 *daß Osterfeldt*; 1769 SA C XII 1 Nr. 271 *das Langballier Oster Feld Marck*; Kat *Osterfeld, Grosser Osterfeld, Grosse Osterfeld, Vorderste Osterfeld, Hinterste Osterfeld, Kleine Osterfeld.*

Østerskov [ˈ*o·sdəɹ*ˌ*hòld*]. Holzbuch 1699 *das Oster Holtz*; Kontraktb 1730 *im Oster Holtz, Oster-Holtz-Schifft*; 1801 ArkGrumtoft Nr. 277 *Osterholzland*; Kat *Osterholz.*

Østertoft. Kontraktb 1720 *von der Oster-Tofft*; 1770—71 ArkGrumtoft Nr. 218 *oster-Tofft.*

Lundsgaard.

Anbarg [ˈ*an*ˌ*ba·x*]. Kat *Grosser Anberg, Kleiner Anberg.* — Nty. *Anbarg* „Abhang des Berges", „Hügel" (Mensing). *Anberg* forekommer ofte som Appellativ i Kilderne.

Eckkoppel [ˈ*èg*ˌ*kùbəl*]. Kat *Eckkoppel.* — Nty. *Eck* „Hjørne".

Frauenloch. Danske Sagn 2. R. IV 136 *Kvindehullet* (*das Frauenloch*). — Sump bag Gaarden, hvor en tidligere Ejerinde af Lundsgaard ifl. Sagnet er nedmanet.

?Gaardskoppel. 1654 (Afskr.) SA A XX Nr. 3203 *Holtschifftung* (*B?*)*erds Koppel*;

1654 (DAtl VII 395) *Gerds-Kobbel*; 1654 (SH 357 4to), 1654 (JensenAng 262) *Gaardskoppel*. — Det er uklart, om der foreligger et *Gaardskoppel*, eller et oprindeligt **Gertskoppel*, sammensat med Mandsnavnet *Gert*; de anførte Former maa gaa tilbage til samme Kilde.

Grootewisch [ˈɣro·dəˌviš]. Kat *Grosse Wiese*. — Nty. *groot* „stor".

Holländerhof. Jb 1787 *Holländerhof*. — Af *Holländer* i Betydningen „Mejeriforpagter"; se Mensing II 864.

Kaikoppel. 1722 SA A XVII Nr. 542 *Key-Koppels Grabe*; HusbyTingb 1735 *so genandte Kay Koppell*; K 1787, Jb 1787 *Kaysens Koppel*; Verz 1811 *Keysens Koppel*; 1825 ArkGrumtoft Nr. 371 *Keyes Koppel*. — Af Mandsnavnet *Kai*, i nogle Kilder erstattet af det tilsvarende Slægtsnavn *Kaiser*.

Kleinekoppel. 1707 SA A XX Nr. 3203 *die kleine Koppel*; K 1787 *Klein Koppel*. — Gengiver maaske et da. **Lillekoppel*.

Kätnerkoppel. Beschr 1787 *Käthener-Koppel*.

Maj. K 1787, Jb 1787 *May*. — *Maj*, se Bd. X.

Mittelkoppel [ˈmìdəlˌkùbəl]. Kat *Mittel Koppel*.

(Her?) **Mühlenredder.** 1707 SA A XX Nr. 3203 *in dem so genannten Mühlen-Redder*. — Ved Lundsgaard.

Ostertoft. Beschr 1787 *Ostertoft*.

Redder. Beschr 1787 *das Redder*. — *Redder*, se Bd. X.

Reitkoppel. Kat *Reitkoppel*. — Maaske af nty. *Ried* „Ried", „Schilf", „Rohr", „Gebüsch", „Gestrüpp" (Mensing), der er gengivet ved hty. *Reit*, fordi Forleddet med Urette er sat i Forbindelse med nty. *rieden* „ride"; Reitkoppel støder op til *Grootewisch* ovfr.

Stallkoppel. 1708 SA A XX Nr. 3203 *swischen der Stallkoppel und Ostenberg*; K 1787 *Stall-Koppel*; 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *Stallkoppel-Lücke*; 1810 ArkGrumtoft Nr. 360 *Stallkoppel Lükk, die sogenannte Stallkoppel Lükke*; Kat *Erste Stallkoppel, Mittelste Stallkoppel, Unterste Stallkoppel*. — Til Grund ligger maaske et da. **Staldkoppel*.

Undevadskoppel. 1654 (DAtl VII 395) *Unevats-Kobbel*; 1654 (SH 357 4to), 1654 (JensenAng 262) *Uenewattskoppel*. — Efter Nabobyen *Undevad*; se ovfr. under Bebyggelsesnavne. Formerne gaar tilbage til samme Kilde.

Terkelstoft.

Aabjerg. Jb 1787, Kat *Auberg*.

Acker. Kat *Acker*.

Altetoft. Kat *Alte Toft*.

Breedemoor. Kat *Bredemoor*. — Nty. *breed* „bred".

Bylund. Jb 1787, Kat *Bielund*. — Ved *Bymaj* ndfr. og antagelig samme Forled.

Bymaj [ˈbyˌmai]. Jb 1787, Kat *Biemay*. — Støder op til *Bymaj* i Undevad; s. d.

Bøttetap [*de* ˈbø̀(d)ˌtòfd]. 1828 ArkGrumtoft Nr. 376 *Bottap, Böttap*; Kat *Bütttap*. — Støder op til *Bøttetap* i Dollerup; s. d.

Damm [*dam*]. Kat *Damm*. — Eng. *Damm*, se Bd. X.

Devkerlyk. Kat *Devker-Lücke*.

Dreekant. Kat *Dreikant*. — Nty. *Dreekant* „Trekant".

Freiland. Kat *Freiland*.

Fuglkær. 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Vul Kier*; U1 1769 *Faulkier, Fauelkier Acker Theil*; Kat *Vogelkier*.

Gaasemaj. 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *Gänse May*.

Gammellyk. Jb 1787 *Gammellück*; 1787 ArkGrumtoft Nr. 24 *Gammellück, Gammellücke*; Kat *1ste Gammellücke, 2te Gammellücke*.

Glerholz. Jb 1787 *Glerholz*.

(Her?) **Graastenshøj.** 1657 ArkGrumtoft Nr. 371 *binnen den grafen Stens Hue*. — Skrivemaaden er paavirket af den tyske Form *Gravenstein* af det nordslesvigske *Graasten*.

Grossewiese. Kat *Grosse Wiese*. — To Lokaliteter.

Grube. Jb 1787 *Gruben*; 1798 ArkGrum-

toft Nr. 384 *die Grube*. — Formerne gengiver sikkert et da. **Grue*, hvorom se Bd. X.

Ham. Kat *Hamm*. — *Ham*, se Bd. X.

Hauslyk. Kat *1ste Hauslücke, 2te Hauslücke*.

Hjortkær. Jb 1787 *Jortkier*; 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *Jordt Kier*. — Eng. Formerne skal muligvis henføres til *Hjortkær* i Undevad.

Katlyk. 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *Katlück*; Kat *Kattlücke*.

Katmaj. 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *Kadmay, Katmay, Kad May*.

Kleeholt. Kat *Kleeholt*.

Kleinekoppel. Kat *Kleine Koppel*.

Kleinelyk. Kat *Kleine Lücke, Kleinelücke*. — Tre Lokaliteter.

Kleinewiese. Kat *Kleine Wiese*.

Kloj Hans [*klâi'hans*]. — Et sammensat Personnavn, anvendt som Stednavn. Første Led er en sønderjy. Form af Navnet *Nikolaj*. Jfr. *Klojstoft* DS V 356 og Kok II 41 under *Niklavs* („i daglig Tale *Klod*").

Kohave. Jb 1787 *Kuhaaf*; 1825 ArkGrumtoft Nr. 371 *beym Kohaf*; Kat *Kuhhof*. — Eng.

?Kollund. Jb 1787 *Kallund*; Kat *Collund*. — Muligvis af samme Oprindelse som Landsbynavnet *Kollund* i Bov S., der er sammensat med Fuglenavnet glda. *kā* „Allike" (DS VI 561). Da Stedet ligger tæt ved Grænsen til Undevad, foreligger der dog ogsaa den Mulighed, at Navnet kan være en Omdannelse af det under Undevad opførte *Kolding*; s. d. Omdannelsen kan være støttet af Navnet paa det tilstødende *Bylund*.

Koppellyk. Kat *1ste Koppellücke, 2te Koppellücke*. — *Koppel*, se Bd. X.

?Kragbjerg. (Her?) 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Krags Vierre*; (her?) U[1] 1769 *Kragberg, Kragsbergs Ackertheil*; Kat *Kreiberg*. — Forleddet i Katasterformen er nty. *Kreih* „Krage", men hvis de ældre Former skal henføres hertil, ligger der et da. Navn til Grund.

Kragdam [*krai'dig*]. U[1] 1769, 1813 ArkGrumtoft Nr. 391 *Kragdamm*; Kat *Kreidiek*. — Fuglenavnet *Krage*, nty. *Kreih*.

Kuhlyk. 1811 ArkGrumtoft Nr. 353 *von der sogenannten grosen Kuhlücke*. — I Nørremark.

Kvintsig. U[1] 1769 *Quint-Sieck, ein Sieck Quint-Moor genannt*. — I *Skarphoved* ndfr. Forleddet er uklart. Som en Mulighed kan nævnes Sb. ænyda. *kvint* „Grille, List, Rænke" (se Kalkar), der maaske kunde sigte til, at Græsvæksten paa Stedet slog fejl; m. H. t. Betydningen kunde man i saa Fald jævnføre Marknavnet *Vendekaabe* i Haderslev (DS IV 23). Formelt mulig var ogsaa et Sb. svarende til østsv. Dial. *kvint* „Bogfinke, Fuglekonge" (Vendell, Wessman), men dette lydefterlignende Ord har næppe haft større Udbredelse i de nord. Dialekter.

Langeng. (Her?) 1657 ArkGrumtoft Nr. 371 *Lang Eing*; 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *Langeng*; Kat *Lange Wiese*.

Langvad. C. 1635 SA C XII 1 Nr. 457 *bey Lange Wadt*; U 1769 *Langewatt*; U[1] 1769 *Langewatts Ackern, Langewatts Acker Theil*; U 1819 *Langwadt*; 1858 ArkGrumtoft Nr. 224 *Langwatt*. — I Nørremark.

Lassesmaj. 1738 ArkGrumtoft Nr. 371 *Laces May*.

Lunkebæk [*'lùŋgə¸bèg*]. 1692 ArkGrumtoft Nr. 292 *große Luncke Beck*; Verz u. A. (1757) *Lanke-Beck*; U 1769 *Lunckebeck*; U[1] 1769 *Lunckebeck Heck, Lunckebeck Schifft*; KI 1769 *Langebek*; (her?) 1765 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 333 *Luckeboy*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 359 *Lükke Lunkebek*; Kat *Lunkebek, Norderlundebek, Süderlundebek*. — Areal ved et Vandløb. Forleddet kunde være et Vb. identisk med sv. og no. *lunka* „gaa sagte" eller maaske med vn. *hlunka* „drønne, afgive en dump Lyd" (Fritzner), ifl. Lidén (NoB 1916 p. 92 ff.) en Afledning af Roden *hlun-* i oe. *hlynnan, hlynian* „to make a loud sound; to resound, roar". et til *hlunka* svarende Vb. antages af Lidén l. c. at indgaa i det svenske *Lunkebäcken* i Västergötland, men Betydningen passer daarligt paa det lille Vandløb ved Lunkebæk. En anden Mulighed er et Sb. identisk med nty. *lunk* „Vertiefung im Erdboden", „Niederung", „Schlucht" (Mensing), der er laant til Dansk i tekniske Betydninger, bl. a. om „fordybning i behugget stens flade" (ODS); Ordet sammenstilles i ODS med jy.

Slunk „fordybning i jord, vej" (Feilb.). Sb. *Lunk* „Klump", der ifl. K. G. Ljunggren (NoB 1945 p. 40 ff.) indgaar i en Række nordiske Stednavne i Betydningen „liten kulle" el. lgn., passer mindre godt i Sammensætning med *Bæk*.

Mittlyk [ˈmìdˌlỳg]. Kat *Mittlücke*. — Fire Lokaliteter i Kat.

Moorlyk. Kat *Moorlücke*.

Moorwisch [ˈmoːɹˌvìʃ]. Kat *Moorwiese*.

Mulhøj [ˈmùlˌhyˑ]. Kat *Mulhüe*. — Forleddet er maaske Sb. *Muld*.

Mühlenstrom. Jb 1787 *des Mühlenstroms*; Verz 1819 *Streichmühl Aue*. — Ved *Strygmølle*.

Möhlbarg [ˈmøːlˌbaːx]. Kat *Mühlenberg*. — Nty. *Möhl* „Mølle".

Mølledam. Jb 1787 *Mühlen-Teich*; 1824 ArkGrumtoft Nr. 376 *des Mühlendamms*; 1828 ib. *sogenannten Mühlendamm-Landes*; Kat *Mühlenteich, Müllerteich*. — Ved *Strygmølle*.

Møllekoppel. K 1787 *Mühlen Koppel*; 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *beym Lundsgaarder Mühlen Koppel*; Kat *Mühlenkoppel, Kleine Mühlenkoppel, Grosse Mühlenkoppel*. — To Lokaliteter i Kat, den ene ved *Strygmølle*, den anden ved *Undevad Mølle*.

Møllekær [ˈmøːlənˌkiæːɹ]. 1738 ArkGrumtoft Nr. 371 *Möllkier*; Jb 1787, 1812 ArkGrumtoft Nr. 361, Kat *Mühlenkier*. — Efter *Strygmølle*.

Møllelyk. Jb 1787 *Mühlen Lück*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 384 *Mühlen-Lücke*.

Neulyk. Kat *Neulücke*. — To Lokaliteter.

Norderlyk. Kat *Norderlücke*. — Tre Lokaliteter.

Nordertoft. Kat *Nordertoft*. — To Lokaliteter.

Nymark. Jb 1787 *Niemarck*; 1827 ArkGrumtoft Nr. 371 *die Niemark-Lücke, Niemark- oder Neumark-Lücke*; Kat *1ste Neufeld, 2te Neufeld*.

Nørremaj. 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *Norder-May*; Kat *Norderwiese*.

Nørremark. Kontraktb 1702 *aufs Norderfeld*; U[1] 1769 *der Lundsgaarder so genannter Norderfelds-Teich*; 1773 SA C XII 1 Nr. 269 *das große Norder-Feld*; 1859 (Afskr.) *Vorderste Norderfeldslücke, Hinderste Norderfeldslücke*; Kat *Norderfeldslücke*.

Oggen [åˑxən]. 1703 ArkGrumtoft Nr. 360 *Ooggen*; U 1769 *auf dem so genannten Ochen*; U[1] 1769 *Ogen, Oggen, Ogen Ackertheil*; 1770 ArkGrumtoft Nr. 391 *Ogen*; 1778 ArkGrumtoft Nr. 52 *Oggen*; Jb 1787 *Aagen*; Kat *Osteragen, Süderagen, Westeragen*. — Højtliggende Agerjord, der støder op til *Oggen* i Undevad. Navnets første Led er muligvis et glda. **ogg-* med Betydningen „Spids" eller „Fremspring", beslægtet med sv. Dial. *ugg, ogg* „rot på en skadad lie, hvars krona är borta; tagg af en skämd tand" (Rietz p. 777) og no. *ugg* „Torn, Braad, Pig" etc., *ugge* „Finne paa Fisk" (Aasen). Det norske Ord bruges ogsaa om topografiske Forhold i Betydningen „skarp Ryg eller Nakke", og den bestemte Form *Uggen* forekommer som Gaardnavn (NG V 53). Paa dansk Omraade indgaar et herhen hørende Ord sandsynligvis i det nordsjællandske Sognenavn *Uggeløse* (DS II 107 f.). Sidste Led i *Oggen* er ganske usikkert.

?Oksbjerg. 1738 ArkGrumtoft Nr. 371 *das Ausbarg*. — Snarest af Dyrenavnet *Okse*. Udelukket er det dog ikke, at Formen kan være Fejl for **Aubarg* og høre til *Aabjerg* ovfr.

Ostertoft. Kat *Ostertoft*. — To Lokaliteter.

Pastorenkoppel. Kat *Pastorenkoppel*.

Preesterlyk [ˈpreˑsdəɹˌlỳg]. — Af nty. *Preester* „Præst". Stedet skal ifl. Opt 1936 have tilhørt Præstegaarden i Kværn. Hvis Stedfæstelsen er rigtig, er *Preesterlyk* ikke samme Lokalitet som *Pastorenkoppel* ovfr.

Pælbjerg [ˈpåˑlˌbaːx]. U 1769 *Pehlberg*; U[1] 1769 *Pehlberg, Pehlberg-Acker*; Jb 1787 *Pfahlberg*; U 1801 *Pahlberg*; U 1804 *P(e?)hlberg*; 6. Bericht vaterl. Altert. 34 *Pahlberg*; 8. Bericht vaterl. Altert. 5 *Pfahlberg*; Kat *Pfahlberg, 1ste Pfahlberg, 2te Pfahlberg, Neu Pfahlberg, Pollberg, Pfahlbergwiese*. — Ved *Pælbjerg* i Undevad, hvor der ifl. Opt 1935 skal have staaet en Stenpæl. Sandsynligvis har det været et gammelt Grænsemærke. Navnet forekommer ogsaa i Nordslesvig (DS IV 101).

?Rauertoft. Kontraktb 1710 *R(a?)u(er?) tofft.* — I Nørremark.

Renbjerg [ˈrèn¡ba·x]. 1763 ArkGrumtoft Nr. 392 *renberg*; 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *Rennberg, süder Rennberg, Norder Rennberg*; 1797 ArkGrumtoft Nr. 360 *Norder Rennberg, Süder Rennberg*; 1808 ib. *norder Renberg*; 1825 ArkGrumtoft Nr. 371 *Renbarg*; Kat *Rennberg, Oberste Rennberg, Unterste Rennberg.* — Forleddet er antagelig *Rende*, der i Udtalen er gengivet ved nty. *Rönn*; en Del af Arealet er Eng. Jfr. *Rendebjerg* i Langballe.

Reumooswisch [*råimùsˈvìš*]. — Har ifl. Opt 1936 hørt til Gaarden *Rævemose*, ty. *Reumoos*, i Grumtoft.

Rewelstraat [ˈ*ræ·vəl¡sdrå·d*]. — Muligvis i Dollerup. Af nty. *Rewel*; se Mensing under *Rebel*. Naar Ordet i Angel forekommer i Betydninger som „länglicher Haufe zusammengeharkter Halme", „Hügel von länglicher Gestalt", „Sandbank", er det et Oversættelseslaan fra da. *Revl.*

Rævshale. 1650—51 (KR c. 1700 [Kværn]) *Röeffs-hool*; c. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Rewshol*; 1692 ArkGrumtoft Nr. 292 *Rewßhal*; 1714 ArkGrumtoft Nr. 334 *Reushall*; 1722 SA A XVII Nr. 542 *Reufsholtz*; 1737 ArkGrumtoft Nr. 167 *Rewfsholl*; 1767 ArkGrumtoft Nr. 325 *Reus-solt*; U[1] 1769 *Reuwsholt, Reusholt, Reuwsholt-Theil, Gros Reuwsholt-Theil, klein Reuwsholt, Klein und Gros Reuws holl.* — Endelsen synes at være et oprindeligt *-hale*, jfr. Skrivemaaden med *a* i de ældste Originaldokumenter, men er senere omtydet til *-hol* og *-holt*. I saa Fald det oftere forekommende Sammenlignings-navn *Rævshale* „Rævehale"; jfr. Bd. X under *Hale*.

Rævsland [ˈ*raus¡land*]. Kat *Grosse-Räusland, Kleine Räusland.* — Af Dyrenavnet *Ræv*. Endelsen er maaske her, som i andre Tilfælde, omdannet af et oprindeligt *-lund*. Rævsland ligger paa Grænsen til Vesterskov.

Røyreng. 1727 ArkGrumtoft Nr. 371 *Röyr Eng.* — Paa Grænsen til Undevad. Maaske af Plantenavnet *Rør* „Phragmites".

Sandager. 1714 ArkGrumtoft Nr. 334 *Sand Acker*; U[1] 1769 *Sandacker, Sand Acker Theil, Sandacker-Theil, Süder Sand Ackertheil*; 1777 ArkGrumtoft Nr. 62 *Sandacker Lücke*; Kat *1ste Sand, 2te Sand.*

Sivskift. 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 & 360 *Siefer Schifft.* — Eng.

Skarphoved. 1681 ArkGrumtoft Nr. 153 *Scharriphoye*; 1686 ArkGrumtoft Nr. 439/440 *Scharphoye*; 1692 ArkGrumtoft Nr. 292 *Scharp Hoy*; 1737 ArkGrumtoft Nr. 167 *scharphoy*; 1765 ArkGrumtoft Nr. 369 *Scharphowet*; U[1] 1769 *Scharphoy, Scharphoy Ackertheil, Scharphowet*; Kat *Wester Scharfkopf, Oster Scharfkopf.* — Højtliggende Agerjord paa Grænsen til Vesterskov. Første Led er Adj. *skarp*, brugt om Jordbunden.

Sommers [ˈ*sùmɔɹs¡lỳgən*]. Kat *Sommers.* — Gen. af Slægtsnavnet *Sommer*. Jfr. *Sommerswisch* i Bokholm, Munkbrarup S.

Stenshøj. Jb 1787 *Stens-Höy*; 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *Steens Hoy.*

Strassenkoppel. Kat *Strassenkoppel.* — To Lokaliteter.

Streichmühlwiese. Kat *Streichmühlwies.* — Se *Strygmølle* ovfr. under Bebyggelsesnavne.

Stæreng. Kat *Stereng.* — Støder op til *Stæreng* i Dollerup; s. d.

Süderlyk [ˈ*sy·dəɹ¡lỳg*]. Kat *Süderlücke, Unterste Süderlücke, Oberste Süderlücke.* — Fire Lokaliteter i Kat.

Südertoft. Kat *Südertoft.* — To Lokaliteter.

Trübsal [ˈ*tryb¡så·l*]. Jb 1787 *Trübsahl*; 1787 ArkGrumtoft Nr. 17, Kat *Trübsal.* — Ifl. Opt 1936 daarlig Sandjord. Se under *Trübsal* i Langballe.

Trögelswisch [*trỳxəlsˈvìš*]. Kat *Tröggelswiese.* — Se under *Trögelsstraat* i Undevad.

Unterste Lyk. Kat *Unterste Lücke.*

Watt. Kat *Watt.* — Lille Stykke Eng ved en Bæk. *Watt*, se Bd. X.

Veslingbjerg [ˈ*vèsləŋ¡ba·x*]. U 1769 *Weslingberg*; U[1] 1769 *Weßlingberg, Weßlingbergs Ackertheil*; 1813 ArkGrumtoft Nr. 369 *Weslingberg*; U 1835 *Weslingbarg*; Kat *Weslingberg, Unterste Weslingberg, Oberste Weslingberg.* — Forleddet er antagelig Dyrenavnet *Væsling* „Væsel". Formen er nu kun kendt fra Fjoldemaalet (se Anders Bjerrum, Fjolde-

maalets Lydsystem p. 122, 217), men den maa tidligere have haft en videre Udbredelse. Det vestslesvigske Marknavn *Væsling* i Brøns S. er i DS V 175 tolket som et oprindeligt **Vestling*, en Afledning af Verdenshjørnenavnet, men da det i 1927 oplyses, at mange Væsler har Tilhold paa Stedet, er det sandsynligt, at *Væsling* er subtraheret af et sammensat Stednavn med Dyrenavnet *Væsling* som første Led; i 1683 skrives Navnet *Vesseling Aaβ*, i 1770—79 *Vedsling Fenne*. Fra Angel opfører Mensing (under *Wesel*) Formen *Wessling* (og *Westling*!), der sikkert er optaget fra den da. Dial.

?Vettelsdæmning. Se ndfr. under Undevad.

Westerkoppel. Kat *Westerkoppel.*

Westerlyk [ˈvèsdəɹˌlỳg]. Kat *Westerlücke.*

Vestertoft [*vèsdəɹˈtòfd*]. 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 *die Wester Toft*; Kat *Westertoft.*

Wienbarg [ˈvi·nˌba·x]. Kat *Weinberg.* — Muligvis et nty. *Wienbarg* „Vinbjerg" saaledes som Navnet er opfattet i Kat; det maatte i saa Fald være af spøgende Karakter. Mere sandsynligt er det, at der til Grund ligger et da. **Vindbjerg*, hvis lukkede *i*-Lyd (foran det palatale *n*) er blevet gengivet ved nty. [*i·*]; jfr. f. Eks. *Almind* i Hyrup, Hyrup S., der paa Dansk udtales [ˈ*almiŋ*] og paa Nty. [ˈ*alˌmi·n*] ved Siden af [*almìŋ*].

Viepold [ˈ*viˌpùl*, ˈ*vixˌpùl*]. 1818 ArkGrumtoft Nr. 421 *Wiespoll*; Kat *Wiehpoll.* — Af Plantenavnet *Vie* „Vidje, Pil"; Viepold er et lille Fremspring i Mosen Dollerup Kær. Den sidst anførte Udtaleform gaar maaske tilbage til en Fejllæsning af Katasterformen som **Wichpoll.*

Vindbjerg. Se ovfr. under *Wienbarg.*

Virmose [*vìdmùs ˈagəɹ*]. Kat *Wittmoosacker.* — Ved *Virmose* i Dollerup; s. d.

Vobberdel. Kontraktb 1702 *1 Acker genandt Wobber Dehl aufs Norderfeld.* — Af uvis Oprindelse. Som en Mulighed kan nævnes, at Formen kunde være opstaaet ved Dissimilation af et ældre **Vobbeldel*, sammensat med et fra Fris. laant *Vobbel* med Betydningen „Sump"; se ovfr. under *Vapperyde* i Dollerup.

Vrette [*vrœ·ɹd, vre·ɹd*]. U[1] 1769 *Wrädt, Wrædt Ackertheil, Wrœdts Ackertheil*; Kat *Osterwräht, Westerwräht.* — Agerjord. *Vrette*, se Bd. X.

Østenbjerg. 1708 SA A XX Nr. 3203, K 1787, Jb 1787, 1812 ArkGrumtoft Nr. 361 *Ostenberg*; Kat *Ostenberg, Lange Ostenberg, Grosse Ostenberg, Kleine Ostenberg.* — Ved *Østenbjerg* i Grumtoft; s. d.

Østerlyk [ˈ*o·sdəɹˌlỳg*]. 1727 Ark Grumtoft Nr. 371 *Osterlücke*; Kat *Osterlück, Osterlücke.* — To Lokaliteter i Kat.

Undevad

Allmanns [*almans*]. Kat *Allmanns.* — Nty. *Allmanns* maa være Ellipse for **Allmannsgrund* el. lgn. og maa betyde „Jord, der dyrkes i Fællesskab"; jfr. Sammensætningerne paa *Allmanns-* hos Mensing. Ordet forekommer 1768 i en ty. Udskiftningsforretning fra Sundeved: 1 *Acker Allmanns genannt* (DS VII 83 under *Allemands*).

Avnbjerg Ryde. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *Auwenbiere Ry.* — *Avnbjerg* maa sammenstilles med det nordslesvigske *Avnbjærg* (DS VII 21) og sandsynligvis med sv. *Agnaberget* (SOÄ VIII 298) og no. *Agneberg* (NG IV:1 53). Navnets Udbredelse gør det usandsynligt, at Forleddet er det sjældne Mandsnavn *Agne*, der kun er sikkert overleveret paa sv. Omraade (Lundgren-Brate; jfr. DgP under *Aghen*). I sv. *Agnhammar* og andre Stednavne har Hjalmar Lindroth (NoB 1918 p. 69) formodet, at der kunde foreligge et naturbetegnende **Agn-* af ukendt Oprindelse, og dette kunde ogsaa være Tilfældet i *Avnbjerg.*

Bagkleve [*baglə*]. 1783 ArkGrumtoft Nr. 443 *Backlef, Backlef Lücke*; 1785 ArkGrumtoft Nr. 391 *Backlef Lücke*; Kat *Backle, Backlewiese.* — Agerjord. Sb. *Bagkleve* „Kammeret bag Storstuen"; se under *Bagkleve* i Husbyskov, Husby S.

Bjerglyk. U 1822 *Biere-Lück.*

Boshøj [*bùsˈhyˑ, bùˈsyˑ*]. 1807 ArkGrumtoft Nr. 392 *Boshüy*; Kat *Boshüe*. — Mandsnavnet glda. *Bōsi*.

(Her?) **Bregnehole.** Kontraktb 1701 *Bregenhoel*. — Ifl. Kontraktb „süden dem Langballier Beck".

Bygbjerg [*ˈbygˌbaˑx, ˈbỳgˌbaˑx*]. Kirchennachrichten 18. Aarh. *Büg birre*; Conditiones 1758 *Bögberg*; 1763 ArkGrumtoft Nr. 392 *Bügberg*; Kat *Bükberg*. — Støder op til *Bygbjerg* i Bønstrup. Forleddet er antagelig Plantenavnet *Byg*, men er i Folketraditionen opfattet som Sb. *Bygge* (se Bd. X) eller Vb. *bygge*. I Kirchennachrichten fortælles det bekendte Sagn om Kirkens Flytning: „sie sollte aber nicht gewesen sein wo sie jetzunger stehet, sondern die stelle war aus gesehen dar zu auf Unewatt feld *Büg birre* genant, alß welche ohn gefehr mitten in dem Kirchs[p]iel gelegen; auch schon Materialen darzu hingefahren, des Morgens aber drauf von da weg und wo sie jetzo stehet vorgefunden". Ifl. Opt 1935 findes der stadig Urner paa Bygbjerg.

Bymaj [*ˈbiˌmai*]. 1686 (1691 Skyldprot-Flensb Nr. 358) *Wischlandt Bymay*; 1722 ArkGrumtoft Nr. 391 *Biemay*; Kat *Bienenwiese, Hinterste Bienenwiese, Mittel Bienenwiese, Vorderste Bienenwiese, Unterste Bieeng*. — Forleddet er Sb. *By*, men er senere blevet opfattet som *Bi*; jfr. Formerne i Kat. Det tilstødende *Bymaj* i Terkelstoft udtales [*ˈbyˌmai*]. Se ogsaa ndfr. under *Majbjerg*.

Bæklyk [*ˈbègˌlỳg*]. Kontraktb 1716 *die Becklücke*; 1837 ArkGrumtoft Nr. 387 *Backlück*; Kat *Beklücke, Grosse Beklücke, Kleine Beklücke, Oberste Beklücke, Unterste Beklücke*. — To Lokaliteter i Kat.

Bøttelaag [*ˈbỳdˌlòg*]. 1706 ArkGrumtoft Nr. 407 *böttelog*; Conditiones 1758 *Büttlag*; Kat *Büttloch*. — Agerjord. Se under *Bøttelaag* i Grumtoft; der er ikke topografisk Forbindelse med denne Lokalitet.

Diekkoppel [*de ˈdigˌkùbəl*]. Conditiones 1758 *die sogenannte Dick-Koppel*; 1802 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 386 *bey der sogenannten Dykkoppel*; 1803 ib. *Dickkoppel*. — Hørte til Undevadgaard. Af nty. *Diek*, se Bd. X. Maaske Gengivelse af et da. **Digekoppel* eller **Damkoppel*.

Dueballe [*ˈduˌbalix, ˈduˑˌbalix*]. 1803 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 385/390/394 *Dueballig*; 1818 ArkGrumtoft Nr. 389 *Dueballig Lücke*; Kat *Duballig*. — Støder op til *Dueballe* i Langballe; s. d.

Dæmning [*ˈdèmnəŋˌvìš*]. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *die dämmung*; 1818 ArkGrumtoft Nr. 389 *Dämmung Lücke*; Kat *Dämmungwiese*. — Eng ved en Vej. *Dœmning*, se Bd. X. Jfr. ndfr. under *Vettelsdœmning*.

Fuglkær. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *eine Lücke Vagelkier genand*.

?Fælledled. HusbyTingb 1720 *Feler-Heck*.

Gaarnlyk [*ˈxåˑɹnˌlỳg*]. Conditiones 1758 *Garten-Koppel*; 1759 ArkGrumtoft Nr. 386, 1803 ib. *Garten Koppel*; U 1822 *Gartenlück*; Kat *Gartenlücke* (rettet fra *Gartenwiese*). — Hørte til Undevadgaard. Af nty. *Gaarn* „Have".

Gaasemaj [*ˈxoˑsˌvìš*]. Conditiones 1758 *Goesch-Wisch, in der Goesewisch*; 1759 ArkGrumtoft Nr. 386 *Gosewisch*; 1803 ib. *Goesewisch*; U 1822 *Goosmai*; 1827 ArkGrumtoft Nr. 386 *Gosewisch*; 1849 ib. *Goosewiese*; Kat *Gänsewiese*. — Hørte til Undevadgaard.

Grantsten. 1538 (Afskr. c. 1600) ArkGrumtoft Nr. 371 *Grantstehen*. — I Skellet mellem Undevad og Undevadgaard. Antagelig af Sb. *Grande* „Nabo, Bymand".

Grashof. Kat *Grashof*.

Grootelyk [*ˈxroˑdəˌlỳg*]. U 1822 *Großlück*; Kat *Grosse-Lücke*. — Nty. *groot* „stor".

Grootewisch [*de ˈxroˑdəˌvìš*]. Kat *Grosse-Wiese*.

Grossetoft. Kat *Grosse Toft*.

Gudholm [*ˈguiˌhùlm*]. Jb 1787 *Guyholm*; 1797 ArkGrumtoft Nr. 24 & 360, 1808 ArkGrumtoft Nr. 392 *Gutholm*. — Lille Stykke Eng ved Langballe Aa. Forleddet bør muligvis sammenstilles med det norske Stednavn *Goe*, vn. **Guðir* eller **Guðar*, hvor Magnus Olsen (NG X 209) tænker sig Muligheden af, at der til Grund for Navnet kunde ligge et Sb. **guði-* f. „Udgyden, Oversvømmelse" (= gr. χύσις); jfr. om dette Navn ogsaa Magnus Olsen i Oldtiden IV 129 f.

Habermarkt. 1845 ArkGrumtoft Nr. 386 *von dem sogenannten Habermarkt.* — Maa efter Sammenhængen være en Lokalitet i Undevad By. Opkaldelse efter det bekendte *Habermarkt* i Flensborg.

Hage [*hå·x, de hå·x*]. Kat *Hag.* — Lille Stykke Agerjord ved en skarp Drejning af Langballe Aa. *Hage,* se Bd. X.

Harkær [ˈ*ha·ˌkiæ·ɹ*, ˈ*hai̯ˌkiæ·ɹ*]. 1784 ArkGrumtoft Nr. 392 *Harkier-Lücke*; 1817 ArkGrumtoft Nr. 222, Kat *Harkier.* — Antagelig af Dyrenavnet *Hare.* Den sidst anførte Udtaleform maa være forvansket.

Have. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391, 1706 ArkGrumtoft Nr. 407 *Hawe.* — *Have,* se Bd. X.

?Hjortgaard. Nerong-Christesen 297 *Obstgarten „Hjordgaard" (Hirschgarten).*

Hjortkær [ˈ*jòdˌkiæ·ɹ, jòdˈkiæ·ɹ*]. Conditiones 1758 *Jordbargkien-Wiese*; Kat *Iordtkier.* — Eng ved Langballe Aa. *Hjortkær* er Ellipse for **Hjortbjerg Kær,* jfr. Formen 1758, og **Hjortbjerg* er antagelig det gamle Navn paa en tilstødende Bakke, der i Kat hedder *Norderkoppel.*

Hofwiese. 1745 SA C XII 1 Nr. 268 *an der Hof Wiese, Uhnewadter Hof-Wiese.*

Holm [*hòlm, hùlm*]. 1826 ArkGrumtoft Nr. 387 *Hollmer Wiese*; 1837 ib., Kat *Holm.* — *Holm,* se Bd. X.

Holmlyk. 1644 ArkGrumtoft Nr. 391 *Holm Lucke*; 1745 SA C XII 1 Nr. 268 *aus dem sogenanten Holm-Lücke*; Kat *Holmlücke.* — Støder op til *Holm.*

Holtgrue [ˈ*hòlˌɤru·*]. (Her?) Jb 1787 *dessen Antheil Holzgruben in Peter Clausens lück*; Kat *Holzgrube.* — Dal med Skovbevoksning. Forleddet er antagelig *Holt,* hvorom se Bd. X.

Holtlyk [ˈ*hòldˌlỳg*]. 1760 ArkGrumtoft Nr. 438 *so genante Holtz Lücke*; Kat *Holzlücke.* — Maaske et oprindeligt **Skovlyk.*

Hoot [*de ho·d*]. — Navn paa et trekantet Jordstykke, muligvis samme Lokalitet som *Winkel* nfr. Nty. *Hoot* „Hat", brugt som Sammenligningsnavn; jfr. *Hoot* i Langballe.

Hummelkær [ˈ*hùməlˌkiæ·ɹ*]. Kat *Norder Hummelkier, Süder Hummelkier.* — Ved *Hummelkær* i Langballe; s d.

Hussted. 1727 ArkGrumtoft Nr. 386 *auff den so Genanten Hausstädten*; U 1822 *Husstedt*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 386 *Hausstell Lükk.* — Sb. *Hussted* „Sted, hvor et Hus har staaet".

Joelskluft. Kat *Ioelsklüft.* — Maaske et oprindeligt **Hjort(s)*-. Stedet ligger i Nærheden af *Hjortkær* ovfr.

Kamplyk. 1837 ArkGrumtoft Nr. 387 *seiner kamp lucke.* — *Kamp,* se Bd. X.

Kleenfeld [ˈ*kle·nˌfèld*]. Kat *Kleinfeld.* — Nty. *kleen* „lille".

Kleineham. Conditiones 1758 *dessen ... sogenannte kleine Hamme.*

Kleinelyk. Kat *Kleine Lücke.*

Kleinetoft. Kat *Kleine-Toft.*

Klewerhof. U 1822 *Kleberhof.* — Nty. *Klewer* „Kløver".

Klægdel. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *Kleckdeel.* — Af Sb. *Klæg*; se under *Klægsig* i Langballe.

Knoldlyk [ˈ*knùlˌlỳg*]. U 1822 *Knoll-Lück*; Kat *Knölllücke.* — Af Sb. da. *Knold* eller det tilsvarende nty. *Knull, Knoll* (Mensing).

Knøs [*kny·əs, dad knø·s*]. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *Knöß*; 1641 ArkGrumtoft Nr. 386 *Kröeß*; 1648 ArkGrumtoft Nr. 386 *Kroeßmuhlenkoppell*; 1678 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 391 *Knöes*; 17. Aarh. ib. *Knoeß, Knöeß*; 1703 ib. *Knöß*; Conditiones 1758 *Knües*; 1758 ArkGrumtoft Nr. 392 *Knöeß*; c. 1758 ib. *Knöes Koppel*; 1759 ArkGrumtoft Nr. 386 *Knöeß*; 1763 ArkGrumtoft Nr. 392 *Knöes*; Jb 1787 *Knües, Knüesnack, Knües-wisch*; 1798 ArkGrumtoft Nr. 384 *Knöß*; 1845 ArkGrumtoft Nr. 386 *Knöes*; Kat *Knüs.* — Fremspringende Bakke, tildels skovbevokset, omgivet af Eng. *Knøs,* se Bd. X. I Dok 1648 er Navnet skrevet sammen med *Möhlenkoppel* ndfr. Sidste Led i *Knüesnack* i Jb 1787 er Ordet *Nakke,* hvorom se Bd. X.

Kolding. 1637 ArkGrumtoft Nr. 386 *auff Ünewather feldt gegen Koldinges Zeune belegen*; 1716 ib. *ein Kleine Lücke bey Kollding genandt.* — Navnet er antagelig et glda. **Kaldung* eller **Kalding,* en *ung-* eller *ing-*Afledning af Adj. *kaldær* „kold". Afledningen

foreligger sikkert ogsaa i nordslesvigske Navne som *Kolding* (1784 *Kolding*), Navn paa en Eng i Ø.-Løgum S., der i DS VI 125 opfattes som en Sammensætning paa *-eng*, *Kolding Made* (DS IV 64), *Koldingvraa* (DS IV 685) og muligvis ogsaa i *Kollingeng* (DS V 356). Som Sønavn forekommer Afledningen i det nordsjællandske *Kollensø* (1682 *Kolling søe*; se DS II 127) og i det norske Sønavn *Kaldingen* (NI I 107).

Kolyk. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *in der Norder-Kuhweyde*; 1641 ArkGrumtoft Nr. 386, 1646 ib. *Kuhkoppell*; 17. Aarh. ArkGrumtoft Nr. 391 *in der Kuhlück, Vnnewadter Kuhlücke*; 1763 SA C XII 1 Nr. 273 *Wester Kuhlücke*.

Kors. 1611 (Afskr.) PastoratGrumtoft *Creutz*; s. Dok (Afskr.) SA A XVII Nr. 981 *Crütz*; 1647 (Afskr.) PastoratGrumtoft *Creutz*; Verz u. A. (1757), KI 1763 *Kors*; 1763 SA C XII 1 Nr. 273 *Cors*; KI 1769 *auf Kors*. — Areal, der hører til Præstegaarden. Navnet sigter snarest til, at her har staaet et Kors i den katolske Tid.

Kragbjerg [*krai'ba·x*, *'krai¡ba·x*]. Conditiones 1758 *Kreyen-Barg-Koppel*; 1759 ArkGrumtoft Nr. 386 *Kreyenbarg*; 1766 ArkGrumtoft Nr. 438 *Kreyberger Coppell*; 1785 ArkGrumtoft Nr. 391 *Oster kreyenberg, Kreyen berg, Kreyenberg*; 1813 ib. *Kreyberg*; 1820 ArkGrumtoft Nr. 387 *der Kreyberger Weg nach Schleswig*; 1845 ArkGrumtoft Nr. 386 *von dem sogenannten Kraiberger Heck*; Kat *Kreiborg*. — Ogsaa som Bebyggelsesnavn (s. d.), i de ældste Kilder skrevet *Krage-*, *Krack-*. Af Fuglenavnet *Krage*, nty. *Kreih*.

Kridmaj [*'kri·d¡vìš*]. Conditiones 1758 *Crid-May-Wiese*; Kat *Kreidewiese*. — Sb. jy. *Kride* „Kridt".

?Krantesvraa. 1641 ArkGrumtoft Nr. 386 *Kromteswrah* (*Kranteswrah*?); 1648 ib. *Krauteswrah*.

Kær [*kiæ·(ɹ)*]. 1811 ArkGrumtoft Nr. 423 *Unnewatter-kier*; Kat *Kier*. — Eng. *Kær*, se Bd. X.

Kærholt [*'kiæ·ɹ¡hòld*]. Kat *Kierholz*. — Ved *Kær* ovfr.

Lammeeng. Conditiones 1758 *die sogenannte Lämmer-Wiese*. — Nævnt efter *Bemmer-Koppel* i Conditiones 1758; se det flg. Navn.

Lammehave [*'lam¡hau*]. 1641 ArkGrumtoft Nr. 386, 1648 ib. *Lemmerhoff*; Conditiones 1758 *die sogenannte Bemmer-Koppel* [sic]; 1759 SA C XII 1 Nr. 273 *Lämmer-Koppel*; 1766 SA C XII 1 Nr. 270 *Lämmer-Lücke, die Lämmer-Koppel*; Kat *Lämmerkoppel*.

Langballiger Redder. 1831 ArkGrumtoft Nr. 387 *in dem sogenannten Langballiger Reder*. — Se *Langballe* ovfr. under Bebyggelsesnavne. *Redder*, se Bd. X.

Langelyk [*'laŋə¡lỳg*]. Kat *Langelücke, Lange-Lücke*. — To Lokaliteter i Kat.

Langmaj. U 1822 *Langmai*; Kat *Langenwiese*.

Lehmkuhlen. 17. Aarh. ArkGrumtoft Nr. 391 *die Leimkuhlen*. — Ty. *Lehmkuhle* „Lergrav".

Majbjerg. 1631 ArkGrumtoft Nr. 391 *Bymaybargh*; c. 1700 ib. *beymayberg*; 1706 ArkGrumtoft Nr. 407 *Majberg*. — Om de ældste Belæg hører til *Bymaj* ovfr. eller er Navnet *Majbjerg* sammenskrevet med Præpositionen (nty. *bi*, hty. *bei*), kan ikke afgøres med Sikkerhed. Der er ogsaa den Mulighed, at *Majberg* i Dok 1706 i Virkeligheden staar for **Bymaj Bjerg*, idet Navneformen kan have været delt paa en saadan Maade, at første Led ved Excerperingen er opfattet som en Præposition (og derfor ikke medtaget).

Metteslyk [*'mèdəs¡lỳg*]. — Delvis samme Lokalitet som *Vesterlyk* ndfr.

Moorlyk [*'mo·ɹ¡lỳg*]. Kat *Moorlücke*. — Nty. *Moor* „Mose".

Mühlenbach. Conditiones 1758 *des Mühlen-Bach*; 1759 ArkGrumtoft Nr. 386 *des Mühlen-Bachs*; 1786 ArkGrumtoft Nr. 350 *dem Mühlen-Strom*.

Möhlenkoppel [*'mø·lən¡kùbəl*]. 1641 ArkGrumtoft Nr. 386 *Mühlen Koppel*; 1803 ib. *Mühlenkoppel, Mühlenkoppel Wisch*; U 1822 *Mühlkoppel-Wiese*; Kat *Mühlenkoppel*. — Hørte til Undevadgaard. Af nty. *Möhl* „Mølle". Til Grund ligger maaske et da. **Møllekoppel*.

Møllebro. 1538 (c. 1600) ArkGrumtoft Nr. 371 *van der Möhlen Bruggen*.

Mølledam. 1760 ArkGrumtoft Nr. 350 *Norden der Mülldamme.*

?Møllefold. 1786 ArkGrumtoft Nr. 350 *das um die Mühle eingezäunte Land, oder so genante Mühlen-Fohll (-Pohll?).*

Nipkil [ˈnìbˌkiˑl]. Kontraktb 1701 *Niep-Kiehl*; Jb 1787 *Nip-kuhl*; U 1804 *Nepkiel*; 1822 ArkGrumtoft Nr. 421 *Nipkuhl*; Kat *Nippkiel.* — Eng ved Langballe Aa. Antagelig af Sb. *Nip* i Betydningen „Spids". Ordet bruges i Sønderjy. om Spidsen af en Le (Feilb.), og i Ænyda. bl. a. om „den yderste ende af vippen på et ax" (Kalkar efter Moth). En anden Mulighed er dog Vb. *nippe*; jfr. det nordslesvigske *Nippefenne* DS V 532.

Norderkoppel. Kat *Norderkoppel, 1ste Norderkoppel, 2te Norderkoppel.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Norderpoll. 1837 ArkGrumtoft Nr. 387 *Norderpoll.* — Formen gengiver formodentlig et da. **Nørrepold*, selvom Ordet *Pold* i topografisk Betydning forekommer som da. Laaneord i den nty. Dial. i Angel (Mensing under *Pull*).

Norderstück. U 1822, Kat *Norderstück.*

Norderteich. 1837 ArkGrumtoft Nr. 387 *Norderteich.*

Nüelyk [ˈnyˑəˌlỳg]. Kat *1ste Neulücke, 2te Neulücke.* — Nty. *nü* „ny".

Nørregrue. 1745 SA C XII 1 Nr. 268 *aus der sogenanten Norder-Grube.*

Nørrelyk. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *beym Norderlücken*; Kat *Norderlücke.*

Nørremark [ˈnùɹdəɹˌfèld]. 17. Aarh. ArkGrumtoft Nr. 391 *daß Norderfelt*; Kat *Norderfeld.*

Oggen [*åˑxən*]. 1759 ArkGrumtoft Nr. 386 *Oggen, Oggen Heck*; 1782 ArkGrumtoft Nr. 391 *Oggen*; Kat *Agen.* — Støder op til *Oggen* i Terkelstoft; s. d.

Oksegang. 1763 SA C XII 1 Nr. 273 *mit dem so genanten Ochsen Gange.* — Oksegangen er ifl. Dok 28 Fod bred, hvilket synes at vise, at det drejer sig om en Drivvej for Okser; jfr. Bd. X under *Gang.* Vel egentlig Appellativ.

Osterdiek. Kat *1ste Osterdiek, 2te Osterdiek.* — Delvis Eng.

Ostertoft. Kat *Ostertoft.*

Osterwiese. Kat *Osterwiese.*

Papeager. 1611 (Afskr.) SA A XVII Nr. 981 *Pape Acker*; s. Dok (Afskr.) PastoratGrumtoft *Papacker*; 1647 (Afskr.) PastoratGrumtoft *Papacker.* — Hørte til Præstegaarden og nævnes i Dokumenterne i Forbindelse med *Kors* ovfr. Af mnty. *pape* „Pfaffe, Welt-Geistlicher" (Sch.-Lüb.), nty. *Paap.* Ordet indgaar almindeligt i Navne paa Kirkejord i Holsten og det sydligste Slesvig (Mensing III 945 f.) og har vel ogsaa eksisteret som Laaneord i den danske Dialekt i Angel.

Pebertved [ˈpæˑvəɹˌtwè (*pæˑbəɹ-*), ˈpæˑvəɹˌtwì]. 1781 ArkGrumtoft Nr. 387 *Pefertwet Lücken*; 1783 ArkGrumtoft Nr. 386 *Päuwertwe Lücke*; 1784 ArkGrumtoft Nr. 392 *Päuertwe*; Kat *Pepertwe.* — Agerjord, der støder op til *Moorlyk* ovfr. Forleddet kan være Sb. *Peber* brugt som Plantenavn; som sidste Led indgaar Ordet i adskillige sammensatte Plantenavne: *Frøpeber, Musepeber* etc. (se ODS under *Peber*). Paa denne Maade forklares Forleddet i nordslesvigske Navne som *Peberholm, Peberkær, Pebermose* m. fl. (DS V 46). En anden Mulighed er, at der foreligger et Sb. af en Stamme **pipr-* med Betydningen „Væld" el. lgn., der indgaar i det sjællandske Stednavn *Pebringe*; se Kristian Hald i APhS XVIII 276 ff.

Postlyk [ˈpòsdˌlỳg]. 1806 ArkGrumtoft Nr. 387 *in der Postlücke*; Kat *Postlücke.* — Plantenavnet *Pors* „Myrica Gale". Formen *Post* er oprindelig nty. (Mensing under *Pors*), men er ogsaa indlaant i de danske Dialekter og forekommer i flere nordslesvigske Navne paa *Post-* (se Registret i DS III).

Pumplyk [*de* ˈpùmbˌlỳg]. 1807 ArkGrumtoft Nr. 392 *Pumplükke*; Kat *Pumplücke.* — Her stod tidligere en Pumpe (Opt 1935). Af nty. *Pump* „Pumpe".

Pælbjerg [ˈpåˑlˌbaˑx]. 1798 ArkGrumtoft Nr. 384 *Pahlberg*; Kat *Pfahlberg.* — Støder op til *Pælbjerg* i Terkelstoft; s. d.

Ryde. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *Matz Laßens Ry.* — *Ryde*, se Bd. X. *Matz Laßen* i Undevad nævnes i Dok.

Rytterkaad [ˈryˑdəɹˌkò]. Kat *Reutherkathe.* — Areal nær Byen, hvor der ifl. Opt 1935

har staaet et Hus. Forleddet er nu gengivet ved nty. *Rüter*.

Sammelstykke [*dad* ˈ*saməlˌsdỳg*]. 1759 SA C XII 1 Nr. 273 *bey dem so genanten Sammelstück*; Kat *Sammelstück*. — Af jy. *sammel* „tilfælles" (Feilb. under *sammen*).

Sandkoppel. Kat *Sandkoppel*.

Schatborg. 1538 (c. 1600) ArkGrumtoft Nr. 371 *Schatborg*. — Paa Grænsen mellem Undevad og Undevadgaard.

Schlagbrücke. 1800 ArkGrumtoft Nr. 386 *Schlagbrücke*; 1817 ib. *die sogenannte Schlagbrücke*. — Ty. *Schlagbrücke* „Bro, der kan slaas ned".

Schmiedetoft. Kat *Schmiedetoft*. — Her har tidligere ligget en Smedje, bygget 1647 (Nerong p. 248).

Sillebjerg [*sìləˈba·x*, ˈ*sìləˌba·x*]. 1641 ArkGrumtoft Nr. 386 *Sillebergk*; 1648 ib. *Sillebeng*; Conditiones 1758 *Sellebarg-Koppel*; 1758 ArkGrumtoft Nr. 392 *Sellebarg, Sellebargerstücken*; 1781 ArkGrumtoft *Selleberger Lück*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 386 *Selleberg*; 1816 ArkGrumtoft Nr. 438 *Silleberg*; U 1822 *Unter-Sillebiere, Ober-Sillebiere*; 1849 ArkGrumtoft Nr. 386 *Silleberg*; Kat *Silberberg, Hinterste Silberberg, Vorderste Silberberg*. — Plantenavnet *Selje* „Pil".

Skibæk [ˈ*ʃìfˌbèg*, ˈ*ʃìbˌbèg*; tidligere *sgibèg*]. 1710 ArkGrumtoft Nr. 389 *Schibbeckker Koppel*; 1729 ib. *schiebecks Koppell*; 1758 ArkGrumtoft Nr. 392 *Schibeck*; Conditiones 1758 *Schiffbeck-Koppel*; 1759 ArkGrumtoft Nr. 386 *Schibeck*; 1760 ArkGrumtoft Nr. 438 *Schibeck, Schipbeck Koppel*; 1782 ArkGrumtoft Nr. 386 *Schifbeck*; 1783 ArkGrumtoft Nr. 391 *Schifbeck, Schifbecker Lücke*; Kat *Schiebeck*. — Areal ved et lille Vandløb. Forleddet er maaske Sb. glda. **skīth*, vn. *skíð* n. „et af de Stykker hvori en Stok kløves" (Fritzner), her snarest i Betydningen „Hegn, Indhegning". Om Ordets Forekomst i da. Stednavne se O. Nielsen i UBl II 33 f.

Smedjekær. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *Schmiedekiers Land*; 1647 ArkGrumtoft Nr. 386 *Schmiedeker oder Wester lücke*; 1664 ib. *Smydekier, Smidekihrs-Lücke, Smiede Kihrs Lücke*.

Smedjesig [*ʃmirəˈsig*, ˈ*smæ·dəˌsig*]. 1743 ArkGrumtoft Nr. 386 *Schmidesick*; Kat *Schmiedesiek*. — Ifl. Opt 1933 har her tidligere ligget en Smedje, som blev ødelagt af Polakkerne. Den første Udtaleform gengiver den da. Udtale *Smèrre* (Hagerup² p. 126).

Sniederlyk [*de* ˈ*sni·dəɹˌlỳg*, ˈ*sni·dəɹˌkùbəl*]. Kat *Schneiderkoppel*. — Har ifl. Opt 1935 tidligere tilhørt en Skrædder. Nty. *Snieder* „Skrædder".

Stegmaj [ˈ*sdèxˌvìʃ*]. 1706 ArkGrumtoft Nr. 407 *steg Maj*; c. 1740 ArkGrumtoft Nr. 386 *Wisch-Lucke, Steg genannt*; Kat *Steigwiese*. — Eng ved en Krumning af Langballe Aa. *Steg* har maaske her Betydningen „Gangbræt"; jfr. under *Bolsteg* i Munkbrarup, Munkbrarup S.

Streng [ˈ*sdrèŋˌlỳg*]. 1745 SA C XII 1 Nr. 268 *auf dem sogenanten Strenge*; 1759 SA C XII 1 Nr. 273 *Streng Acker*; 1763 ib. *Streng*; Kat *Strenglücke*. — *Streng*, se Bd. X.

(Her?) **Stæreng.** 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *ein Wisch die Sterreng genand*; 17. Aarh. ib. *ster Eng, Sterr Eng*. — Formerne skal muligvis henføres til *Stæreng* i Dollerup; s.d.

Størel [*sdiˈvèl* eller *sdyˈvèl*, ˈ*sdyˌvèl*, ˈ*sdu·ˌèl*]. 1641 ArkGrumtoft Nr. 386, 1648 ib. *Störell*; Conditiones 1758 *die Koppel-Stuel genannt*; 1759 ArkGrumtoft Nr. 386 *Stuel*; 1760 ib. *Stuell*; 1776 ib. *Stuels-Lücke*; 1818 ArkGrumtoft Nr. 389 *Stürel, Stuel, die Stuel Lücke*; Kat *Stöwell, 1ste Stöwell, 2te Stöwell*. — I den moderne Opt er [ˈ*sdu·ˌèl*] opfattet som et selvstændigt Navn og henført til en anden Lokalitet end [*sdyˈvèl*]. Dette beror dog vistnok paa vedkommende Meddelers Kendskab til de gamle Skriveformer, thi i Virkeligheden synes *Stuel* i Conditiones 1759 at være samme Lokalitet som *Störell* i de ældre Kilder. Heller ikke Udtaleformen [*sdyˈvèl*] eller [*sdiˈvèl*] synes at være helt organisk udviklet, men er antagelig paavirket af en forkert Skrivemaade i Kat. De ældste Skriveformer forudsætter antagelig et glda. **Stōr-*, hvis *ō* diftongeres i Dialekten; jfr. Skrivemaaden *Stürel* 1818. Forleddet er da. snarest Sb. vn. *staurr* „Stang", fsv. *stør*. Samme Ord indgaar

muligvis i de nordslesvigske Navne *Støring* og *Størmose* (DS IV 67, 74). Sidste Led er Ordet *Elle* „Ellebevoksning"; se Bd. X.

Sømose. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *Sömoß.*

Søndergrue. 1747 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 391 *in seiner so genannten süder Grube.*

Søndermark. 17. Aarh. ArkGrumtoft Nr. 391 *daß Süderfelt*; 1759 SA C XII 1 Nr. 273 *auf dem Ühnewadter Süder Felde*; 1783 ArkGrumtoft Nr. 386 *Süderfelds Lücken*; Kat *Süderfeld.*

Teglskov. 1647 (Afskr.) SA A XVII Nr. 981 *Tillschaw*; Verz u. A. (1757) *tielschau*; KI 1763 *Tielschau*; 1763 SA C XII 1 Nr. 273 *Thielschau*; KI 1769, 1817 ArkGrumtoft Nr. 34 *Tielschau.* — Sb. *Tegl.* Jfr. m. H. t. Formen *Tiel-* Navnet *Teglgaardlyk* i Hyrup, Hyrup S., der skrives *Tiehl Lücke* i U 1800 og *Tielgarde Lück* i U 1808.

Teichkoppel. Kat *Oberste Teichkoppel, Unterste Teichkoppel.*

Terkelstoft Lyk [ˈtɛɹgəlstòfdˌlỳg]. 1716 ArkGrumtoft Nr. 386 *Terckelstofft Lücke*; Kat *Terkelstoftlücke.* — Paa Grænsen til *Terkelstoft*; se under Bebyggelsesnavne.

Toftbarg [ˈtòfdˌbaˑx]. Kat *Toftberg.*

Troldkær [ˈtròlˌkiæˑɹ, ˈtrùlˌkiæˑɹ]. 1741 ArkGrumtoft Nr. 386, 1804 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 37, 1811 ArkGrumtoft Nr. 391 *Trollkier*; Kat *Trollkier, 1ste Trollkier, 2te Trollkier.*

?Trögelsstraat [ˈtraulˌsdrâˑd, ˈtrỳxəlˌsdrâˑd?]. — Ved *Trögelswisch* i Terkelstoft. Udtalen [ˈtraulˌsdrâˑd] tyder paa, at Forleddet er Mandsnavnet *Trauls*, glda. *Throgils*, der indgaar i Slægtsnavnet *Traulsen*, og Formen [*trỳxəl*(*s*)-] er i saa Fald dannet i Analogi med *Trögelsby*, den tyske Form af *Troelsby* i Adelby S. Der foreligger dog maaske den Mulighed, at Navnene er Omdannelser af et oprindeligt **Terkels*-; Trögelswisch støder op til *Terkelstoft Lyk* ovfr.

Undbæk [*de* ˈùnˌau]. Mejer 1648 *Reebeck*; Mejer 1649 *Vnbeck*; Kok *Rebæk.* — Ifl. Opt 1935 er [ˈùnˌau] det gamle Navn paa *Langballe Aa* (se ovfr. under Langballe), men i Virkeligheden beror Formen sikkert paa en litterær Tradition, der gaar tilbage til Mejer, og dennes Form *Vnbeck* er næppe heller folkelig, men en vilkaarlig dannet Ellipse for **Undevad Bæk.* Formen *Reebeck* paa det andet Mejer'ske Kort (som Koks Form gaar tilbage til) maa skyldes en ren Forvanskning af den førstnævnte Form.

Undevad Aa. Verz 1819 *Unewatt-Aue.*

Unterste Lyk. Kat *Unterste Lücke.*

Vesterbjerg. 1636 ArkGrumtoft Nr. 391 *unter dem Wester berg.*

Vesterlyk [ˈvèsdəɹˌlỳg]. 1647 ArkGrumtoft Nr. 386 *Schmiedeker oder Wester lücke*; Kat *Westerlücke.*

Westertoft. Kat *Westertoft.*

Westerwisch [*vèsdəɹˈvìš*]. Kat *Westerwiese.*

?Vettelsdæmning [*vèsdəɹˈdèmnəŋ*, ˈvèsdəɹˈdèmnəŋ]. Kontraktb 1716 *wettels demming im Süder-felde*; 1818 ArkGrumtoft Nr. 389 *Werseldänung* [sic], *Wesseldämmung Lücke*; 1835 ArkGrumtoft Nr. 360 *Wesses demming, Wesses demmig*; Kat *Westerdämmung.* — De ældre Kilders Former betegner sandsynligvis samme Lokalitet som *Westerdämmung* i Kat, og *Wester-* maa da bero paa en sen Omtydning. *Westerdämmung* støder op til *Dæmning* ovfr.

Winkel. Kat *Winkel.* — Navn paa et vinkelformet Jordstykke.

Wischlyk. 1807 ArkGrumtoft Nr. 392 *seiner Wischlükke.* — *Wisch*, se Bd. X.

Østerlyk [ˈoˑsdəɹˌlỳg]. 1759 ArkGrumtoft Nr. 386 *Oster Lücke*; Kat *Osterlücke.* — To Lokaliteter i Kat.

Vesterskov.

Agerfenne. Jb 1787 *jn der Acker Fenne*; Beschr 1787 *Acker-Fenne.* — Del af *Kummele* ndfr.

?Anna Beckers Lyk. K 1787 *Annabeckeslück*; Beschr 1787 *Anna Beckers Lücke.* — Om Slægtsnavnet er *Beck* (*Bæk*) eller *Becker* kan ikke afgøres.

Asmus Lunds Lyk. U[1] 1769 *Asmus*

Lundts Lücke; U² 1769 *Asmus Lunds Lücke*.

Barg [*ba·x*]. Kat *Berg*. — Tre Lokaliteter i Kat.

Barglyk [ˈ*ba·x*ˌ*lyg*]. Kat *Bergkoppel*.

Buschlyk. Kat *Buschlücke*.

Byllemose [*byləmùs*]. 1801 ArkGrumtoft Nr. 441 *Bühlemoos*; 1804 ArkGrumtoft Nr. 421 *Bühlemohr*; Kat *Büllemoos*. — Plantenavnet jy. *Bylle* „Vaccinium uliginosum" (se Feilb.).

Dreekant [*de dre·kand*]. Kat *Kleine Dreikant, Grosse Dreikant*. — Nty. *Dreekant* „Trekant".

Drengdel. Jb 1787, Beschr 1787 *Drengdehl*; 1787 ArkGrumtoft Nr. 17 *Drängdehl*. — Sb. *Dreng*, antagelig i Betydningen „Karl".

Dueballe [ˈ*du·*ˌ*balix*]. Kat *Duballig*. — Fuglenavnet *Due*. Der er ikke topografisk Forbindelse med *Dueballe* i Langballe og Undevad.

Fedefenne [ˈ*fède* ˈ*fèn*, *de fèdəˈfèn*]. K 1787 *Fette Fenne*; Jb 1787 *die Fette Fenne*; Kat *Fette Fenne*. — Del af *Kummele* ndfr.

Fünfsechstelholz. Kat *Fünfsechstelholz*. — Efter Gaarden *Fiefsösstel*.

Fährbrücke, Nerong-Christesen 173 *am Strande ... eine ca. 5 m breite und 15 m lange Steinbrücke, die sog. „Fährbrücke"*.

Grossefenne. Jb 1787 *in der Großen Fenne*. — Del af *Kummele*. Stednavn?

Grosselyk. Kat *Grosse-Lücke*.

Gruelyk [*de* ˈ*xru·*ˌ*lyg*]. Kat *Gruhlücke, Grühlücke*. — To Lokaliteter. *Grue*, se Bd. X.

(Her?) **Harhøj.** 1803 ArkGrumtoft Nr. 153 *Harhoy*.

Heckfenne. K 1787 *Heck Fenne*; Jb 1787 *die Heck Fenne*; Beschr 1787 *Heck-Fenne*; Verz 1811 *aus der Hekkfenne*. — Del af *Kummele* ndfr. Hørte til Lundsgaard. Maaske Oversættelse af et da. **Ledfenne*.

Holtlyk [ˈ*hòld*ˌ*lyg*]. Kat *Holzlücke*. — To Lokaliteter. *Holt*, se Bd. X.

Holzheck. Jb 1787 *bey dem sogenannten Holz Heck*.

Holzkoppel. Kat *Holzkoppel*.

Holzschift. 1787 ArkGrumtoft Nr. 435 *das Holtzschifft*.

Hoppenmaj [ˈ*hòbənˌvi*ˑ]. Jb 1787 *Hopfen-May*; 1804 ArkGrumtoft Nr. 421 *Hopfenmay*; Kat *Hopfenwiese*. — Forleddet er sikkert oprindelig da. *Humle*; det er nu gengivet ved nty. *Hoppen*.

Hælde [*de hèl*]. Kat *Hell*. — *Hælde*, se Bd. X.

Hældelyk [ˈ*sy·dəɹ* ˈ*hèl*ˌ*lyg*, *dòləˈhèl*ˌ*lyg*]. Kat *Süderhellücke, Westerhellücke*. — [*dòləˈhèl*ˌ*lyg*] er samme Lokalitet som *Westerhellücke* i Kat. Forleddet er Adj. nty. *doll* i Betydningen „arg", „schlimm" (Mensing under *dull*).

Høj. Kat *Hye*. — *Høj*, se Bd. X.

Hörnberg. Beschr 1787 *dem Spahnbröck mit der Hörnberger Schifte*. — Her eller i Dollerup.

Joostenstoft [ˈ*jo·sdənsˌtòfd*]. Kat *Iostenstoft*. — Umiddelbart ved Grønbjerg. Antagelig efter *H. F. Joost*, der ejede Gaarden ved Parcelleringen i 1787.

Joostsberg. 1804 PastoratGrumtoft *Joosts-Berg*; U 1804 *Josts Berg*. — Her eller i Dollerup. Jfr. det foregaaende Navn.

Jümferholz. Kat *Iunpfernholz*. — Støder op til *Jümferkær* ndfr.; s. d.

Jümferkær [*jymfəɹsˈkiæ·ɹ*]. 1816 ArkGrumtoft Nr. 423 *im Jungfer-Kier*; Kat *Iunpfernwiese*. — Eng. Af nty. *Jümfer* „Jomfru". Ved den tidligere Mejergaard Grønbjerg.

Kleelyk. Kat *Kleelücke*.

Kleetoft. Kat *Kleetoft*.

Kleinelyk. Kat *Kleinelücke, Kleine Lücke*. — Fire Lokaliteter.

Kleinewiese. Kat *Kleine Wiese*.

Klemmesenslyk [ˈ*klèməsənsˌlyg*]. — Familienavnet *Klemmesen*. Samme Lokalitet som den ene *Mittlyk* ndfr.

Klüft [*ət klyfd*]. 1830 ArkGrumtoft Nr. 425, Kat *Klüft*. — Strandskrænter. *Klüft*, se Bd. X.

Knudsenslyk [ˈ*knudsənsˌlyg*]. K 1787 *Knutzenslück*; Beschr 1787 *Knutzens-Lück*; Kat *Knutzenslücke*.

Knull [*knùl*]. Kat *Knöll*. — *Knull*, se Bd. X.

Kohlyk [ˈ*ko·*ˌ*lyg*]. Kat *Kuhlücke*. — Nty. *Koh* „Ko".

Kokkesplan [*kògəsˈpla·n*]. — Sumpet

Areal med Buske inde i en Skov. Første Led er Gen. af Slægtsnavnet *Kok* (*Koch*), der kendes fra Vesterskov (Nerong p. 263). Efterleddet er vel Sb. *Plan*; Feilb. kender Ordet fra Darum i Betydningen „flad Mark".

Kreihbarg [*ˈkrai¡ba·x*]. Kat *Kreiberg, Unterste Kreiberg, Oberste Kreiberg.* — Nty. *Kreih* „Krage".

Kummele [*kùmələ, kùmlə*]. 1631 ArkGrumtoft Nr. 391 *Kummeleh*; 1631 (Afskr.) ib. *Kummeleh Marck*; c. 1635 SA C XII 1 Nr. 457 *Kommerloe, Kommerlo, Kummerloe, Kommerle*; Mejer 1648 *Kummelmay*; Mejer 1649 *Kummelmay, Kumelleff*; 1654 (Afskr.) SA A XX Nr. 3203 *Kümmelöe*; 1654 ib. *Kommeloe*; 1654 SH 357 4to *Kommels-Eng*; 1722 SA A XVII Nr. 542 *Cumeloe*; 1723 PastoratGrumtoft *Comeloe, Cumeloer Wische*; K 1787, Jb 1787 *Kommerlöe*; Beschr 1787 *Kommerlöe, Klein-Kommerlöe*; 1791 SA C XII 1 Nr. 373 *Kummelleſ*; 1792 ib. *Komle*; c. 1792 ArkGrumtoft Nr. 235 *Commele*; 1799 ArkGrumtoft Nr. 254 *Commelöe*; 1799 ArkGrumtoft Nr. 392 *Kommerloe, klein Kommerloe*; U 1800 *Kommelöe*; 1816 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 214 *Kommerlöe*; JensenAng 18 *Kummelmay*; Kat *Kummerle.* — Større Engstrækning ved Mundingen af Langballe Aa. Forleddet er sandsynligvis Sb. glda. *kumbl* „Mærke", men den nærmere Betydning er uklar; dog ligger det nær her at tænke paa den fra sv. Dial. kendte Betydning „Sømærke". Se iøvrigt om Ordet og dets Forekomst i nord. Stednavne Karl Martin Nielsen i DSt 1941 p. 33 ff. Efterleddet kan være Sb. Ø i Betydningen „lav Strækning ved Vand" (se f. Eks. NG Indl. p. 88), men andre Tolkninger er mulige. Navnet kan saaledes sammenstilles med det vestslesvigske Landsbynavn *Kumled* (udt. [*kɔmˑlə*]; VJb *Cumled*; 6/6 1277 (Løgumb.) *Kumleth*), hvis Efterled ifl. DS V 409 f. er glda. *with* „Skov". Kummele støder op til en Skovstrækning.

Kærkoppel. Kat *Kierkoppel.* — *Kær*, se Bd. X.

(Her?) **Kätnerwiese.** Beschr 1787 *nach der kleinen Freienwillener Käthner-Wiese.*

Kötnerland. Conditiones 1758 *Graß-Kätschener-Koppel, Klein-Käthener-Koppel*; 1758 ArkGrumtoft Nr. 392 *Köthener Land*; 1760 ArkGrumtoft Nr. 438 *Groß und Klein Kötner Land.* — Af nty. *Kötner* „Kaadner, mindre Landbruger".

Langelyk [*ˈlaŋə¡lỳg*]. Kat *Langelücke.*

Lausenslyk [*ˈlausəns¡lỳg*]. Jb 1787 *Lorentzens Lück*; Beschr 1787 *Lorenzens Lück*; Kat *Lorenzenswiese.* — Slægtsnavnet *Lausen* blev ifl. Opt 1936 skrevet *Lorenzen.*

Lehmbarg [*ˈle·m¡ba·x*]. Kat *Lehmberg.* — Nty. *Lehm* „Ler".

Linvæverslyk [*ˈlìnəvœ·vəl¡kùbəl*]. K 1787 *Linnweberslück*; 1799 ArkGrumtoft Nr. 392 *Linnwebers Lücke*; 1809 ArkGrumtoft Nr. 420 *Leinwebers Lücke*; 1812 ArkGrumtoft Nr. 431/432 *Linwebers Lükke*; Kat *Leinweberlücke, 1ste Leinweberlücke, 2te Leinweberlücke, 3te Leinweberlücke.* — Sb. *Linvæver* „Linnedvæver" (ODS), nty. *Linnwewer* (Mensing). I Udtaleformen er det midterste Led omtydet til nty. *Wewel* „Væv" (Mensing V 552).

Lusthuusbarg [*ˈlùsdhus¡ba·x*]. — Af nty. *Lusthuus* „Lysthus"; i 1848 laa her et Vagthus (Opt 1936). Samme Lokalitet som *Norderneulück* i Kat.

Lysmose [*lysˈmo·ɹ*]. Jb 1787 *Lüsmoos*; U 1804 *Lüesmoos*; 1804 PastoratGrumtoft *Lüesmoes*; 1822 ArkGrumtoft Nr. 421 *Lüysmoos*; Kat *Lüsmoor.* — Det almindelige Stednavn *Lys(e)mose* har muligvis ikke overalt samme Oprindelse. En meget nærliggende Mulighed er, at Forleddet er Adj. *lys*, sigtende til klart Vand eller aaben Bevoksning; jfr. som Modsætning hertil det flere Steder forekommende *Mørkemose.* I nogle Tilfælde kan Navnet vel skyldes Lygtemænd eller Bevoksning med Lysesiv eller Forekomst af Lyseklyne; Lyseklyne blev gravet i *Lysemose* i Bække S., Anst H. (DS V 235). Til det nordslesvigske *Lysemose* i Agerskov S. er knyttet et Sagn om en Skat, hvorover der brænder Lys (DS IV 729). Derimod er der næppe Grund til at tro, at hedenske Forestillinger (Lysdyrkelse) ligger til Grund for Navnene.

Mergelkuullyk [*ˈmèɹxəlku·l¡lỳg*]. Kat *Norder Mergelgruben Koppel, Süder-Mergelgruben Koppel.* — Nty. *Mergelkuul* „Mergelgrav".

Mittelfenne. K 1787 *Mittel Fenne*; Beschr

1787 *der Mittel Fenne.* — Del af *Kummele* ovfr.

Mittelste Koppel. Kat *Mittelste-Koppel.*

Mittlyk [ˈmìd‿lỳg]. Kat *Mittlücke.* — Fem Lokaliteter i Kat.

Mittstück [ˈmìd‿sdỳg]. Kat *Mittstück.* — To Lokaliteter, den ene identisk med *Kleelyk* ovfr.

Moorlyk. Kat *Moorlücke.*

Mørkparcel. 1812 ArkGrumtoft Nr. 431/432 *aus der so genannten Mörkparcele*; Kat *Kleine-Düstre-Parcele, Grosse-Düstre-Parcele.* — Adj. *mørk*, i Kat gengivet ved ty. *düster.*

Neue Einname. Beschr 1787 *der ... sogenannte neue Einnahme.*

Norderkoppel. Kat *Norderkoppel.* — Fem Lokaliteter.

Norderlyk [ˈnùɯdəɹ‿lỳg, ˈnùrə‿lỳg]. Kat *Norderlücke.* — Ni Lokaliteter i Kat.

Nordertoft [ˈnùɯdəɹ‿tòfd]. Kat *Nordertoft.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Nylyk [ˈny·ə‿lỳg]. Jb 1787 *Süder und Norder Nielück*; Beschr 1787 *Süder-Nielück, Norder-Nielück*; 1787 ArkGrumtoft Nr. 435 *Süder-Nielück, die Norder Nielück, bey den Neue Lücken*; Kat *Neulücke, Lange Neulücke, Westerneulücke, Norderneulücke, Süderneulücke.* — Fem Lokaliteter i Kat.

Nørremark. K 1787 *Oster Norderfeld, Wester Norderfeld*; Kat *Norderfeld.*

Obere Koppel. Kat *Obere Koppel.*

Oberste Koppel. Kat *Oberste-Koppel, Oberste Koppel.* — To Lokaliteter.

Osterlyk [ˈo·sdəɹ‿lỳg]. Kat *Osterlücke, Norder Osterlücke, Süder-Osterlücke.* — Seks Lokaliteter i Kat.

Ostertoft. Kat *Ostertoft.*

Parzelle [*de padˈse·l, de ˈpad‿se·l*]. Kat *Parcele.* — To Lokaliteter.

Peter Klausens Lyk. K 1787 *Peter Clausenslück*; Beschr 1787 *Peter Clausens Lücke;* Kat *Clausenslücke.*

Priesterschift. 1804 ArkGrumtoft Nr. 421 *neben dem Priesterschift.*

Sandbarg [ˈsand‿ba·x]. Kat *Sandberg.*

Schaapbarg [ˈʃå·(b)‿ba·x]. Kat *Schafberg.* — Nty. *Schaap* „Faar".

Schaaplyk [ˈʃå·b‿lỳg]. K 1787 *Schaf ...*, *Schaafeluck*; Beschr 1787 *Schaaf-Lück, Schaafkoppel*; Kat *Schafkoppel.* — Oprindelig to Lokaliteter. Nty. *Schaap* „Faar"; gengiver vel et da. **Faarelyk.*

Schottweg. Beschr 1787 *bis an den Damm oder Schottweg*; Nerong-Christesen 47 *der sogen. Schuttweg.* — Se under *Schottweg* i Tvedskov, Adelby S.

Schwanz. Kat *Schwanz.* — Smal Engstrimmel. Sammenligningsnavn.

Sivertstoft. Jb 1787 *Siverts-Toft*; (her?) U 1804 *Suffers tofft.*

Skibæk [ˈʃi‿bèg]. 1783 ArkGrumtoft Nr. 438 *Schiebeck, Schifbeck*; Kat *Untere Schiffbek, Obere Schiffbek.* — Bæk og Agerjord, der støder op til *Skibæk* i Undevad; s. d.

Spaanbro [*sbo·nbrỳxˈagəɹ*]. K 1787 *Spahnbrück*; Beschr 1787 *dem Spahnbröck, Westen Spanbröck*; Kat *Sponbrück, Sponbrückacker, Sponbrückwiese.* — Støder op til *Spaanbro* i Dollerup; s. d.

Stavnland [ˈ*sdaun‿land*]. — Samme Lokalitet som *Jümferholz* ovfr. Forleddet er antagelig da. *Stavn* i den sønderjy. Betydning „hovedparcel ved udstykning af ejendomme" (Feilb.).

Sundewitter Holz. Kat *Sundewitter Holz.* — Opkaldelse efter Landskabet *Sundeved.*

Swienstiegbarg [ˈ*swinsdix‿ba·x*]. Kat *Hinterste Schweinstiegberg, Vorderste Schweinstiegberg.* — Nty. *Swienstieg* „Svinesti".

Süderkoppel [ˈ*sy·der‿kùbəl*]. Kat *Süderkoppel.* — To Lokaliteter i Kat.

Süderlyk [ˈ*sy·dəɹ‿lỳg*]. Kat *Süderlücke, Suderlücke.* — Tolv Lokaliteter i Kat.

Südertoft. Kat *Südertoft.* — To Lokaliteter.

Tadderlyk [ˈ*tarə‿lỳg*]. Samme Lokalitet som *Norder Osterlücke* i Kat. Forleddet er sønderjy. *Tadder* „Boghvede" eller det derfra laante nty. *Tarr* (Mensing).

Tegelkoppel [ˈ*te·xəl‿kùbəl*]. (Her?) Kirchennachrichten 18. Aarh. *der Ziegel Kuhlen*; Kat *Ziegelkoppel.* — Nty. *Tegel* „Tegl". *Ziegel Kuhlen* laa i Undevad Skov, og ifl. Kirchennachrichten blev Stenene til Grumtoft Kirke brændt her.

Undevad Skov. 1722 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 471 *Ünnewatt Holtz*; 1723 Pastorat-

Grumtoft *Unnewattholtz*; U 1769 *Unewadter-Holze*; U[1] 1769 *Ünewadtholtz*; Schmidt 267 *Unevadskov*. — Se *Undevad* under Bebyggelsesnavne.

Unterste Koppel. Kat *Unterste-Koppel, Unterste Koppel.* — To Lokaliteter.

Vanrad [ˈvanˌrad, ˈvanradˌsdrå·d]. K 1787 *Wester Wannrot, Oster Wannrott*; Beschr 1787 *dem Oster-Wannrott, dem Wester-Wannrott*; Kat *Grosse Wannrad, Kleine Wannrad.* — Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV.

Vesterlyk [ˈvèsdəɹˌlèyg]. Kat *Westerlücke, Erste Westerlücke, 2te Westerlücke.* — Fem Lokaliteter i Kat.

Vesterskov. K 1787 *Wester-holz*; Beschr 1787 *aus dem Westerholz, im Wester-Holz*; Schröder II 47 *Westerholz*; JensenAng 260 *Lundsgaarder Westerholz.*

Wisch [*vìš, de vìš*]. — To Lokaliteter. ***Wisch,*** se Bd. X.

Vosskuul [ˈ*fùsˌku·l*]. Kat *Fuchsgrube.* — Nty. *Vosskuul* „Rævegrav"; Sammensætningen mangler hos Mensing.

Ylkeneng [*åigənˈèŋ*]. K 1787 *Ülcken Eng*; Jb 1787 *Ulcken Eng*; Beschr 1787 *Uehlkeneng*; 1799 ArkGrumtoft Nr. 392 *Ulkeneng*; 1803 ArkGrumtoft Nr. 153 *Uelkeneng*; 1822 ArkGrumtoft Nr. 421 *Ulkeneng*; Kat *Örkeneng.* — Eng ved Foden af en Skraaning ved Langballe Aa. Efterleddet i *Ylken-* er snarest Sb. *Kind* brugt som Terrænbetegnelse; jfr. DS VIII 66 under *Ulkind.* Første Led er uklart, men Navnet maa i den da. Dial. have været udtalt med palatalt *l*, der her, som i flere Tilfælde, er optaget i Nty. som en *i*-Lyd.

Zwillingskoppel. Kat *Zwillingskoppel.*

Østerskov [ˈ*ɔ·sdəɹˌhòld*]. Jb 1787 *Osterholz*; Beschr 1787 *Oster-Holz*; Schröder II 46 *Osterholz*; JensenAng 260 *Lundsgaarder Osterholz*; Kat *Osterholz.*

HUSBY SOGN.

Kilder.

ArkFlensb	Se under Flensborg.
ArkGrumtoft	Se under Grumtoft S.
ArkHusby	Husby Sognearkiv, Husby.
ArkKværn	Se under Kværn S.
ArkRuntoft	Se under Esgrus S.
ArkSøgaard	Arkivet paa Søgaard, Husby S.
Bericht 1754	Bericht von denen Merckwürdigkeiten in der Kirchen und Gemeine zu Husbuy. SA C XII 1 Nr. 1.
Beschr 1787	Se under Grumtoft S.
Boysen 1754	Ioh. Boysen Past. Bericht von denen Merckwürdigkeiten in der Kirche und Gemeine zu Husbuy. 1754. Afskr. Moller. ArkRuntoft I 20. (Et andet Eksemplar af Bericht 1754).
FæsteReg 1779	Verzeichniß der in der Huesby-Harde befindlichen . . . Feste-Besitzer. 1779. SA C XII 1 Nr. 165.
Hölzungen 1872	„Hölzungen, welche der Kirche zu Husbye gehören". Pastorat, Husby.
Jb 1685	Se under Munkbrarup S.
Jb 1716	Copia Des Husbuyschen General-Land-Buchs de Anno 1716. Pastorat, Husby. (Heri ogsaa en senere Optegnelse fra 1755).
Jb 1741	Land-Maße, Abtheilung, Register und Erdbuch für die Sämbliche Huefner zu Marckerop. 1741. ArkHusby.
Jb 1787	Se under Grumtoft S.
Jb u. A. (1758)	Ekstrakt 1758 af „Ausacker Land Maaß Buch". SA C XII 1 Nr. 257.
Jb u. A. (1785)	Afskr. af udateret Jordebog uden Titel fra Oksager. Bag i Ms. staar: „Peter Hansen aus Ausacker geschrieben Anno 1785". Ark. Johannes Hansen, Oksager.
Jb u. A. (c. 1830)	Afskr. af udateret Jordebog uden Titel fra Oksager. Af en Paategning fremgaar det, at Afskr. maa være fra c. 1830. Ms. er temmelig medtaget, og undertiden er Skriften opfrisket. Ark. Johannes Hansen, Oksager. (De to Jordebøger, der foreligger i Afskr. 1785 og c. 1830, kan ikke have været identiske, men bygger dog antagelig begge, ligesom Ekstrakten fra 1758, paa tabte Opmaalinger, der er foretaget c. 1716—17. I et Dok fra 1777 i SA C XII 1 Nr. 257 omtales en „von den verstorbenen Landmeßer Peter Claussen zu Sterup in ao 1717 gehaltenen Vermeßung", og ifl. HusbyTingb 1726 har der fundet en Landmaaling Sted i Oksager i 1716).
K 1805	Kort over Søgaard. 1805. ArkSøgaard.
K 1828	Situations Riss über den zu combinierenden Schuldistrict Ausacker und Ausackerholz. 1828. SA Abt 402 A. 4 Nr. 212.
KI[1] 1768	Huesbyer Kirchen Inventar 1768. Pastorat, Husby. (Bygger tildels paa et Kirkeregnskab fra 1677).
KI[2] 1768	Kirchen-Inuentarium von Huesbye. ArkHusby Lyshøj Nr. 1.

KR	Se under Munkbrarup S.
MarieSkyldprot	Se under Flensborg.
NikolaiGerichtsprot	Se under Rylskov S.
NikolaiKR	Se under Flensborg.
NikolaiMemorial	Memorial Bey der Kirchen St. Nicolai Rechnung ... 1629 & St. Nicolai Kirchen Memorial 1749—1823. Nikolai Kirkes Ark., Flensborg.
NikolaiSkyldprot	Se under Rylskov S.
NybølReg 1599	Se under Kværn S.
PfandReg 1617	Se under Flensborg.
Regnsk 1686, 1709	Brudstykke af en Regnskabsbog over Præstens Indtægter 1674 ff. Pastorat, Husby.
Tax 1785	Taxations-Instrument über die Bonden-Hölzungen welche den Hufen-Besitzern in dem Dorfe Aussacker ... zutaxiret worden. Copia Copiæ. SA C XII 1 Nr. 117.
U 1768	Approbation über die ... Vermaagschifft. und Einkoppelung der Ländereyen des Dorfes Husbye. 1768. SA C XII 1 Nr. 261.
U 1771	Udskiftningssag i ArkHusby Lyshøj Nr. 1.
U 1773	Udskiftningsdok fra Hodderup og Foldbro. ArkHusby.
U 1779	Dok vedrørende Udskiftningen i Markerup 1779. SA C XII 1 Nr. 261.
U 1786	Vermeß-Bonitir- und Auseinandersetzungs-Jnstrument wegen des von Asmus Claussen an Nicolai Simonssen et Consorten überlaßenen 1/3 Bonden Bohls. 1786. SA C XII 1 Nr. 257. (Oksager).
U 1805	Rectificirtes Auseinandersetzungs-Instrument über die ... 1805 von der in Bondengut verwandelten 1/2 Hufe des Iess Thomsen, jetzt Jacob Clausen in Markerup der Treiaharde vorgenommenen Landtrenung. Copia. SA C XII 5 Nr. 32.
U 1806	Udskiftningsdok fra Hodderup 1806. Afskr. ArkHusby.
U 1807	Vermeß und Vertheilungs Instrument über die den Eingesessenen zu Huesbuy zugehörigen beeden Feldern, namentlich Westerfeld und Galgenfeld. 1807. SA C XII 1 Nr. 261.
U 1807	Udskiftningsdok fra Hodderup 1807. ArkHusby.
U 1826	Vermessungs-Schein über den Landbesitz des Hufeners Peter Franzen in Hodderup. 1826. Afskr. 1841. ArkHusby.
U 1843	Vermessungs- und Bonitirungs-Instrument betreffend einige Landstücke. Afskr. SA C XIII 9 Nr. 1104. (Markerup).
U 1847	Vermessungs und Bonitirungs-Jnstrument 1847. ArkHusby Grimmerup Nr. 16.
U 1853	Entwurf zu einem Auseinandersetzungsinstrument über die von dem Hufener Franz Franzen in Markerup beabsichtigte Veräußerung. 1853. SA C XIII 9 Nr. 1104.
U[1] 1826	Aufmessungs-Register für Peter Nissen Gregersen in Gremmerup. 1826. & Aufmessungs-Register für Asmus Nissen. 1826. ArkHusby Grimmerup Nr. 5, 12.
U[2] 1826	Aufmessungs-Schein über den Kirchenlansten Erich Jacobsen seine Hufe in Gremmerup. 1826. ArkFlensb IV A 529.
Verz 1731	Se under Sørup S.
Verz 1797	Se under Hyrup S.
Verz 1816	Verzeichnis der Ländereyen welche zu der 1/2 Bondenhufe des Peter Henningsen zu Lützhöft gehören. 1816. ArkHusby Lyshøj Nr. 1.

Meddelere.

Grimmerup	Hans Owesen, Grimmerup, f. i Hyrup 1863, kom til G. 1882. Matthias Andresen, Grimmerup, f. sts. 1874. Opt. 1933.

Hodderup m. Foldbro	W. Juhl, Hodderup, f. sts. 1888. Opt. 1933.
Husby	Henning Jacobsen, Husby, f. i Fladsby 1855 (1858?), kom til Husby 1861 (1864?). Opt. 1933, 1935.
Husbyskov	Jacob Thomsen, Husbyskov, f. sts. 1856. Peter Thomsen, Husbyskov, f. sts. 1862. Opt. 1933.
Lyshøj	Johs. Diederichsen, Lyshøj, f. sts. 1865. Opt. 1933 og 1939.
Markerup	Hans Nissen, Markerup, f. sts. 1838. Opt. 1933.
Oksager	Johs. Hansen, Oksager, f. sts. c. 1880. Opt. 1933.

BEBYGGELSESNAVNE.

Adderoj, forsv. Beb. Se under Naturnavnet *Adderoj Mark* i Lyshøj.

Altona, Kro. 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Huesbyeholz oder Altona*; Dörfer[1] 103, Schröder I 423, JensenAng 332 *Altona*. — Opkaldelse efter *Altona* ved Hamborg.

Appelbarg [*ˈabəlˌbaˑɤ*]. — Navn paa Skolen i Oksager. Efter Naturnavnet *Abildbjerg* sts.

Ausackerfeld, Hse. K 1828, Schröder I 77 *Ausackerfeld*. — Jfr. *Oksager* ndfr.

Bejerlund, forsv. Gd [*ˈbaiəɹˌlìnd*]. Bericht 1754 *Beyerlund*; Dörfer[3] 184 *Bogerlund*; Schröder II 48 *Bögerlund* (*Beierlund*); JensenAng 200 *Bögerlund oder Beierlund*; Nerong 187 *Beierlund oder Lucienhof*. — Gaardnavnet forekommer som Tilnavn i RegFlensb 1483 i Husby H. *(Ghundi Beierlund)*. Ifl. Opt 1933 skal Gaarden, hvoraf der er fundet Fundamenter, være afbrændt i Svenskekrigen. Bericht 1754 meddeler følgende: „[Beyerlund] soll von dem Kayser Otto den 1sten im 10ten Seculo als er den König Harald in Dännemarck mit Krieg überzog, abgebrannt worden seyn, worauf er in Lutzhövet erbauet worden. dessen letzte Besitzerin ein adeliches Frauen-Zimmer gewesen, welches die Ländereyen Theils an dem Adelichen Fräulein Kloster in Schleswig, Theils an der St. Nicolay Kirchen in Flensburg vermachet hat". Forleddet kunde være Tilnavnet glda. *Bœiœre* „Bairer" (Eks. *Jes Beyere*, Bonde i Strandby, Baag H., 14/9 1425 Rep[1] Nr. 6215; *Petrus Bœyere in Tokswœrthœ* 15/12 1417 Rep[1] Nr. 5687; i RegFlensb 1483 forekommer *Beier* som Tilnavn i Dollerup, Grumtoft S.). Af Slægtsnavnet *Bejer* tolkes det nordslesvigske Gaardnavn *Bejerholm* i Halk S. (nævnt 1413, DS IV 118) og i S.-Skast S. (nævnt 1685, DS V 321). *Bejerholm* er dog sandsynligvis et Vandrenavn; det forekommer ogsaa som Gaardnavn i Otterup S., Sunds H. (18/8 1372 (Vid. 1377) *Beyerholm*), og fra Finland kendes Holmnavnet *Bejarholmen* (Westman, Nyländska önamn I 64 f.). Formen *Lucienhof* hos Nerong maa være Omdannelse af *Lyshøj*.

Bilidt, Kro. Dörfer[3] 184 *Bielidt oder Staalidt*; JensenAng 332 *Bielidt* (*Bie e lidt d. i. Warte ein wenig*). — Samme Lokalitet som *Staalidt* ndfr. *Bilidt* er et ofte forekommende Kronavn; jfr. DS IV 227.

Blank, Hs [*blòŋg*]. — Efter Naturnavnet *Blank* i Markerup.

Brede, Gd. SH 318 E 75 *Brede*. — Efter Naturnavnet *Brede* i Oksager.

Bögeschloss. Schröder I 76 *Bögeschloss*. — Se under Naturnavnet *Bygge* i Oksager.

Damende, Gd [*ˈdamˌèn*, da. *damˈrœːn* opt. i Hyrup]. RegFlensb 1633—34 *in Oußacker Holtz bey dam Ende*; RegFlensb 1641—42 *bey Dam Ende*; KI[1] 1768 *bey Damm Ende*; Schröder I 77 *Dammende*; Gst 1858 *Damende*; Kok *Damende* (*Daméhn*); LA *Dammende*. — Efter Beliggenheden ved Enden af *Oksager Dam*; se under Naturnavne i Oksager. Efterledstrykket i den da. Udtale bekræftes af Hagerup[2] p. 133.

Foldbro, Lb, fhv. Mejergaard [*fùləbrʏ̀ˑɤ*]. 7—13/1 1497 Stemann III 121 *foldewra*; 1588

SA C XII 1 Nr. 7 *Folbrade*; RegFlensb 1593 *Foldwra*; RegFlensb 1596 *Voldwra*; PfandReg 1599 *Folwra*; RegFlensb 1600—01 *Foldewra*; 1604 (Kontraktb 1691) *Volgrauw*; GeldReg 1621 *Volldewrahe*; (Bilag til) RegFlensb 1629—30 *Foldebra*; DomkapJb 1638 *Fullebro*; PlovskHusby 1643, Mejer 1648 *Foldewra*; Mejer 1649 *Foldewra, Foldingwra*; Mejer 1650 *Foldingwra*; Danckw 107 *Foldewra*; 1671 ArkGrumtoft Nr. 153 *Faldefra*; DAtl VII 383, 397 *Wolde, Foedewraa Meyergaard*; VSK 1783 *Meyergd, Fulbroe*; Beschr 1787 *Voldewra, die Vollebroer Dorfs-Scheide*; Dörfer[3] 85, 311 *Foldewra* (*Fuldbroe*), *Voldewraae*; Schröder II 403 *Voldewraae* (*Foldewraa, Fulbroe*); Gst 1858 *Fulbro*; Trap *Fuldbro*; Kok *Foldbro* (*Fohlbro*); LA *Voldewraa*. — Navnets danske Form er ifl. JensenAng p. 331 *Fulbro*. Forleddet er snarest, som antaget af Svend Aakjær (Grænsevagten VI 80), Sb. *Fold*, hvorom se Bd. X. Mindre sandsynligt er det, at der foreligger det gamle Ord vn. *fold* f. „Jord, Land", oe. *folde*, osa. *folda*, hvis Stamme formodentlig indgaar i det nørrejy. *Folding*. Efterleddet er *Vraa*, se Bd. X. M. H. t. Overgangen *vr* > *br* kan jævnføres *Ulvraa* i Ø.-Løgum S., der hos Mejer 1641 skrives *vllbro, Vllbrokrogh* (DS III 187, VI 140).

Gaasvad, Hs [ˈ*xoˑsˌvad*, da. ˈ*gåˑasvaj* opt. i Hyrup]. 1819 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 307 *Goswadt auf Husbyholzerfeld*; 1831 ArkKværn *bei Goswath*; Kok *Gåsvad* (*Gåsvaj*); LA *Gosewatt*. — Efter Naturnavnet *Gaasvad* i Husbyskov.

Grimmerup, Lb [*xrèməruˀb*, da. *græməruˀb* opt. i Hyrup]. 29/7 1450 (gl. Afskr.) DiplFl I 545 *Grymmedorp*; RegFlensb 1483 *Grymdorp, Grymdorppe, Grymtorp*; RegFlensb 1499 *Grymdorppe*; NikolaiKR[1] 1509 *Grymmerup*; NikolaiKR[3] 1521 *Grymmeropp*; NikolaiKR[4] (Beg.?) 16. Aarh. *Grymerup*; 1538 UrkRuhkloster Nr. 15 *Grymmerup*; Slewert 1538 *grimmerup*; Rodeboeck 1567 *Grimmerup*; 1578 SA A XVII Nr. 971 *Grimdrup, Grimdorff*; RegFlensb 1587 *Grimdorp*; RegFlensb 1592 *Grimmerup*; RegFlensb 1593 *Grimmerup, Grimmerop, Grimdorp, Grimdorpp*; PfandReg 1598 *Grinderup*; RegFlensb 1600—01 *Grimdorp, Grundorp, Grimmerup, Grummerup*; GeldReg 1621 *Grimmerup, Gremmerup*; KornReg 1621 *Grimmerup*; PlovskHusby 1643 *Gremmerup*; Mejer 1648 & 1649 *Grimerup*; Danckw 107 *Grimmerup*; DAtl VII 383, VSK 1783, Schröder I 325 *Gremmerup*; Gst 1858 *Grimmerup*; LA *Gremmerup*. — Formen *Grymtorp* er i RegFlensb 1483 anbragt under Ny H. mellem *Snap* og *Stedorppe*, men hører utvivlsomt herhen. Af Mandsnavnet glda. *Grīmi* (DgP), i de yngre Former med Forkortelse og Lydaabning af det lange *i*.

Hammerstoft, Gd [*hamɔsˈtòfd*, da. *hamɔsˈtawd* opt. i Hyrup]. Jb u. A. (1785) *Hammestofft mit Kahtstätte*; Kontraktb 1738 *Hamannstoft*; 1739 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 257 *Hammenstofft*; K 1828 *Hammerstoft*; Dörfer[3] 15 *Hommerstoft*; Schröder I 77 *Hammestoft*; JensenAng 333 *Hamannstoft*; Gst 1858 *Hammerstoft*; Kok *Hammestoft* (*Hamstoft*); Kat *Hammerstoft*; LA *Hammestoft*. — Efter Naturnavnet *Hammerstoft* i Oksager.

Hodderup, Lb [*hùdərùb*]. RegFlensb 1483 *Hoddorp*; RegFlensb 1499 *Hoddorppe*; 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 17 *Hoddorpe*; Rodeboeck 1580 *Hodrup*; Rodeboeck 1589 *Hoderup*; RegFlensb 1593 *Hodderup, Hodderop, Hoderup*; GeldReg 1621 *Hodderup, Höddorup*; PlovskHusby 1643 *Hodderup, Hoderup*; Mejer 1648 & 1649 *Hodderup*; Mejer 1650 *Hadderup*; Danckw 107 *Hodderup*; DAtl VII 383 *Holderup*; VSK 1783, Schröder I 383 *Hodderup*; JensenAng 331 *Hodderup* (*Haderup*); Gst 1858 *Hodderup*; Kok *Hodderup* (*Horrerup*); LA *Hodderup*. — Forleddet er maaske, som antaget af Svend Aakjær (Grænsevagten VI 139; saal. ogsaa Kok II 183), et Mandsnavn glda. **Hoddi*; den anden Mulighed, som Svend Aakjær nævner, et Kvindenavn *Hǫdd*, vilde forudsætte en glda. Form med *a*-Vokal. Et Mandsnavn *Hodde* kendes fra sene jämtlandske Kilder, men runesv. *huta* (Akk.), som Lundgren-Brate sammenstiller dermed, hører næppe herhen (SRI VI 380); derimod antages Navnet at indgaa i sv. *Hoddered* (SOÄ X 98). Det bør muligvis sammenstilles med oe. *Hudda* (Redin p. 98), oe. **Hod*(*d*) i Stednavne (Ekwall

DEPN p. 232 under *Hoddington*). En anden Mulighed er, at Forleddet er Sb. glda. *hodda* „Hytte" (Kalkar II 248), samme Ord som sv. Dial. *hodda* „skjul, lider; fängelserum" (Rietz p. 260) og en Sideform til sv. *hydda*; om Etymologien se Hellq. SEO² p. 376. Et Ord af samme Stamme indgaar vel i Sognenavnet *Hodde* i Ø.-Horne H. (1330—48 RO p. 111 *hoddy*). *Hodderup* kunde i saa Fald være dannet som en bevidst Modsætning til Navnet paa Moderbyen *Husby*.

Husby, Lb [*husby*, da. ˹*husby* opt. i Hyrup]. Herunder ogsaa Herredsnavnet. Af Eksempler skal anføres: Dag? 1209 (c. 1400 Rydeaarb. I) GldaKr 115 *aa Husby thing*; Dag? 1209 (15. Aarh. Rydeaarb. II) GldaKr 181 *j Huseby*; VJb 1231 p. 9 *Husbuheret*; RegCap 1352 (1661—70 SRD VI 579 f.) *Husby, Husbyherrit, Hosbyherrit*; RegCap (16. Aarh. LibQuotlib f. 11a, 12a, 14a) *hußbuherde, husbuhert, husebu*; 15/3 1360 JahrbLandesk IX 498 *Huesby, hwsbyheret*; udat. 1401—50 (Koncept el. samtidig Afskr.) DiplFl I 328 *Husbuherede*; 16/7 1405 ActaPont II 175 f. *Husby*; RegCap c. 1407 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Huzebuhert, Hußebuh*; 24/3 1411 DiplFl I 181 *H[ws]buherde*; 27/3 1411 DiplFl I 193 *Husbuherde*; 23/5 1421 DiplFl I 264 *Husbø herde*; 30/5 1421 DiplFl I 290 *Husbůherde*; 5/1 1423 (Kejserproc SRD VII 283, 291 f.) *Haslow, Hensburherde, Hustеherd*; 16/1 1423 (Kejserproc SRD VII 298) *Husboherde*; (25)/5 1424 (Kejserproc SRD VII 344) *Husbuherde*; 2/9 1431 (RegChrI 388) *Husebuherde*; 18/11 1431 DiplFl I 388 *Husebyherde*; 5/1 1433 (RegChrI 389) *Husebuherde*; 20/6 1435 Stemann III 49 *Husbüherde*; RegCap c. 1445—50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Husebu Herde, Husebuherd, Husebu*; 28/5 1446 (RegChrI 362) *Husebuherde*; 25/10 1450 Stemann III 75 *Husbüherret*; RegFlensb 1452 *Husbu herde*; RegFlensb 1457 *Husbeherde*; LibCens 1462 *Husbu, Husbuherde*; RegFlensb 1483 *Husbuherde*; Regnsk 1487 DiplFl II 919 *Huszbuherde*; RegFlensb 1499 *Hußebuherde*; NikolaiKR⁶ c. 1500 *Husebu*; Zinsb 1509—15 *Hußbu, Hußbuherde*; 1523 (1526) DiplFl II 161, 164 *Husbu, Husbuw, Husbuharde*; Slewert 1538 *husbu, Hußbu, Hußbu Harryth*; Rodeboeck 1580 *Hußbujherritte*; RegFlensb 1587 *Hueßbuj*; RegFlensb 1593 *Hußbie, Hußbuj, Hußby*; RegFlensb 1600—01 *Hußbuy, Hueßbuy, Huißbuy*; KornReg 1621 *Huesbue, Huisbue-Harde, Hueßbuy Harde*; Mejer 1648 *Husbuy, Hvsbvy Herde*; Mejer 1649 *Hüsbuy, Husbuy*; Mejer 1650 *Husby, Husbuy*; Danckw 104, 107 *Hußby, Hußby-Kirche, Hußbyharde*; DAtl VII 383 *Husby*; VSK 1783 *Bye og K, Husbye H.*; Schröder I 422 *Husbye*; Gst 1858 *Husby, Husby Herred*; LA *Husby*. — Navnet *Hus(e)by* forekommer flere Gange paa da. Omraade: *Huseby*, Lb i Annisse S., Holbo H. (1191—1214 (Esrumb.) *Husœby*; se DS II 70), *Husby*, S. i Vends H. ((her?) 1/4 1295 (Vid. 1296) DiplDan 2. R. IV Nr. 163 *Husby*; 29/6 1419 Rep¹ Nr. 5785 *Hwsby*), *Husby*, Lb i Kettrup S., V.-Han H. (19/4 1467 Rep² Nr. 2258 *Hwsby*), *Husby*, forsv. Lb i Gosmer S., Hads H. (c. 1/4 1492 (Afskr.) Rep² Nr. 7105 *Hwsby Mark*), *Husby*, S. i Ulborg H. (1330—48 RO p. 112 *Husby*), *Husby*, Hse (forsv. Beb.) i Grejs S., Nørvang H. (22/9 1499 (Afskr.) *Hwsby, Hwsby marc*; se DS VIII 55) og *Husby*, forsv. Lb i Ullerup S., Elbo H. (Dag? 1512 (18. Aarh.) *Huusbye Mark*; se DS VIII 122). Tvivlsomt er *Hosby* i As S., Bjerge H. (DS VIII 24), og af anden Oprindelse er *Husby* i Michaelis S., Bd. V. *Huseby* i Esbønderup S., Holbo H. (DS II 44) og flere lollandske *Husby*'er er helt moderne Betegnelser for Samlinger af Huse. Meget almindeligt er Navnet i Sverige, særlig i Uppland, og i Norge, hvor *Hus(e)by, Husebø* forekommer henved 50 Gange (NG Indl. p. 57). I Sverige var *Hus(a)by* ofte Betegnelse for en Kongsgaard, der tjente som Bolig for Kongens Ombudsmand eller Bryde (Henrik Schück, Uppsala öd i Upps. Univ. årsskr. 1914), og som Appellativ forekommer Ordet med denne Betydning i sv. Lovsprog (Hälsingelagen: *lænsman skal bupkafla up skœra fiura af hvarium husaby*). I Glda. bruges Ordet, som det fremgaar af et Brev af Valdemar Sejr 1233 (RO p. 5), appellativisk om en Gaard, der var Sæde for en kongelig eller biskoppelig Lensmand; jfr. Steenstrup, Studier over Kong Valdemars Jordebog

p. 20 f. Navnet behøver altsaa ikke nødvendigvis, som det er blevet antaget (bl. a. af Svend Aakjær, Kong Valdemars Jordebog II 87, 97), at betegne en Kongsgaard; om *Husby* i Ulborg H. vides, at det var en gammel Bispegaard (Steenstrup a. A. p. 20). Flere Forfattere har antaget, at den forvaltningstekniske Betydning af det nord. *Hus(e)-by* er sekundær, opstaaet ved, at eet eller flere Steder med dette Navn faktisk var Kongsgaarde (Hellquist, Ortnamnen på -by p. 128, SEO² p. 373; jfr. Wessén i NoB 1923 p. 148). O. Rygh (NG Indl. p. 57) antager, at *Húsabýr* snarest betyder „en vel bebygget Gaard, der har mange, gode eller prægtige Huse". Navnets store Udbredelse tyder dog paa, at *Hus* her maa have en bestemt, teknisk Betydning. Muligvis er det brugt om en Bygning, der kunde tjene til Forsvar; at *Husby* ikke betyder „Ladegaard", som antaget af A. D. Jørgensen (Aarb. 1872 p. 258), er paavist af Steenstrup (l. c.). At Betydningen ligefrem skulde være „befæstet Slot", som antaget af Wadstein (NoB 1924 p. 137; jfr. ogsaa Franzén, Vikbolandet p. 104 ff. og der cit. Litt.), er lidet troligt, da Brugen af *-hus* i *Malmöhus* og lgn. Navne, som Wadstein sammenligner med, maa skyldes en ty. Paavirkning, der næppe kan have gjort sig gældende ved Navnet *Husby*, som maa antages at gaa tilbage til Vikingetid eller tidlig Middelalder. Det synes ikke at forekomme i Danelagen, men et *Houseby* af nord. Oprindelse findes paa Orkneyøerne (Nord. Kult. V 20). Schücks Antagelse (a. A. p. 35 f.), at de da. *Husby*'er skulde være Vidnesbyrd om en sv. Erobring i Vikingetiden, finder ingen Støtte i Udbredelsen, da de lollandske Navne, som ovfr. omtalt, er helt unge.

Husbyfeld, Gde og Hse [*husbyˈfèld*]. Oldekop V 59 *Husbyfeld.*

Husbyholzerfeld, Hs. Schröder I 423 *Husbyeholzerfeld*; LA *Husbyholzerfeld* (*Snorrum*). — Jfr. *Husbyskov* ndfr.

Husby Kro. NikolaiMemorial 1760 *Huesbüe-Krug.*

Husby Mølle [*husbyˈmø·l*]. RegFlensb 1600—01 *Huyßbuy Windtmöele*; KornReg 1621 *Huisbue Windtmuhl*; 1703 SA C XIII 3 Nr. 103 *Hußbuyer Mühle*; VSK 1783 *Husbye M.*; LA *Husby-M.*

Husbyris, Hse [*husbyˈri·s*, da. ˈ*husbyˈri·s* opt. i Hyrup]. Mejer 1648 *Ryβ*; Mejer 1649 *Ries*; Danckw 107 *Hußby Rieß*; Kontraktb 1732 *Hußbüy-Rieß*; U 1768 *bey dem Rieshauße*; KI¹ 1768 *Husbue-Ries*; Schröder I 422 *Husbyeries*; Hagerup² 185 *Husbyriis*; LA *Husbyries.* — Efter Naturnavnet *Husby Ris* i Husby.

Husbyskov, Lb [*husbyˈhòld*, da. *husbyˈsgaw* opt. i Hyrup]. RegFlensb 1483 *Husbuschouw*; RegFlensb 1499 *Hußebuschow*; 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 17 *Husbueschow*; 1564 SA UrkSchlesw C Nr. 96 *Husbuschow*; Rodeboeck 1480 *Hußbuischow*; RegFlensb 1593 *Hußbujschow*; RegFlensb 1598 *Hußbuyskow*; RegFlensb 1600—01 *Hußbuyschaw, Hußbuyschow*; 1608 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Husbuiholt, Hußbui Schues Vedtmarck* [sic]; 1621 ib. *Hußbuj holdt, Hußbujholt*; KornReg 1621 *Huesbueschow, Huesbueschöw*; 1639 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Haußbuy schauwes veldt Marich*; PlovskHusby 1643 *Husbyschauw, Husbyschow, Hußbueschow*; Mejer 1648 *Husbuyholt*; Mejer 1649 *Rysholt*; Danckw 107 *Hußbyholt*; 1683 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Hußbujschaw*; 1708 SA C XII 3 Nr. 6 *Hußbuyschau*; Bericht 1754 *Husbuy-Holtz*; DAtl VII 383 *Husbyholtz*; VSK 1783 *Husbyeskov*; Verz 1803 *Huesbye-Schau*; Schröder I 423 *Husbyeholz*; Gst 1858 *Husbyskov*; LA *Husbyholz.*

Hyholt, Hse [ˈ*hy·*ˌ*hòld*]. Kontraktb 1723 *Claus Hue-Holt im Holtze*; Jb u. A. (1758) *Hüholtz*; 1777 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 257 *die Kathe zu dem sogenannten Hoyholtz*; K 1828 *Hüholz*; Schröder I 77 *Hyeholz*; JensenAng 333 *Hüholz*; Gst 1858 *Hyholt*; LA *Hüholz.* — Adj. *høj* eller Sb. *Høj.*

Kelsig, forsv. Hs. ThumbkirchenRechn 1709—10 *Jacob Nißen in Auß Ackerholtz festet seine von Kielsieck dahin versetzte Kathe.* — Naturnavnet *Kelsig* i Grimmerup.

Kollenborg, forsv. Kro [ˈ*kòlənˌbɒ̀ɯx*]. GeldReg 1621 *Kolldenburgh*; Reg 1634—35 *Koldenbergh* [som Tilnavn]; Mejer 1649 *Koldenberg*; KR c. 1660 *Collund Burg*; Jb 1685

Coldenburg; 1703 SA C XII 3 Nr. 111 *Kallenburg*; Regnsk 1709 *Callenbarg*; SkyldprotFlensb 1744 *Kollingborg*; Kontraktb 1744 *Kollenburg*; Kontraktb 1758, 1770—71 ArkGrumtoft Nr. 218 *Collingburg*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112, 1833 HusbyArk Lyshøj *Collundburg*; Schröder II 48 *Collenburg*; JensenAng 337 *Kollenburg*; 1847 HusbyArk Lyshøj *Collundborg*; Kok *Kollenborg*. — *Kollen-* kunde være et Naturnavn **Kollund*, af samme Oprindelse som Landsbynavnet *Kollund* i Fjolde S. (se Bd. IV); jfr. Skrivemaaden i KR c. 1660. Da *Kollenborg* er et gammelt Kronavn, foreligger der dog snarere Opkaldelse efter Købstaden *Kallundborg*; jfr. Kronavnet *Brettenborg* i Hyrup S., efter ty. *Breitenburg*.

Lejsbjerg, forsv. Hs. Bericht 1754 *Leysberg*. — I Husbyskov. Efter Naturnavnet *Lejsbjerg*.

Lyshøj, Lb [ˈlud|sʏ̀fd]. Opt c. 1450 DiplFl I 547 *Lueshouet*; RegFlensb 1499 *lußhoueth*; Slewert 1538 *Lußhofft*, *lußholt* [sic]; 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 18 *Lußhouet*; RegFlensb 1587 *Lutzehouet*, *Lutzhouet*; RegFlensb 1593 *Lutzhöuett*, *Lutzhöuet*, *Lutzhöuedt*; NybølReg 1599 *Lutzhovede*; RegFlensb 1600—01 *Lutzhouet*; 1608 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Lutzhöuede*, *Lutzhouet*; RegFlensb 1613—14 *Lutzheubt*; GeldReg 1621 *Lutzheuptt*, *Lutzhoy*, *Lutzheubtt*; KornReg 1621 *Lutzhouet*, *Lutzhöuet*; 1633 ArkFlensb Nr. 529 *Lutzhoye*, *Lutzhoy*; Reg 1634—35 *Lutzhoy*, *Lutzhoye*, *Lutzheubt*; PlovskHusby 1643 *Lutzhövt*, *Lutzhoy*; Mejer 1648 & 1649 *Lutzhöuet*; Danckw 107 *Lutzhövet*; 1655 ArkGrumtoft Nr. 391 *Lutzhoy*; 1661 ArkGrumtoft Nr. 386 *Lutzow*; DAtl VII 383 *Luzhof*; VSK 1783 *Lutzhøvet*; Schröder II 47 *Lutzhöved* (*Lutzhöft*); Gst 1858 *Lyshøj*; Hagerup² 42 *Lussy*; Kok *Lutshövd* (*Lussy*); LA *Lutzhöft*. — Delvis i Grumtoft S. De gamle Former viser, at sidste Led er Ordet *Hoved*, hvorom se Bd. X. Efterleddet er senere omtydet til *-høj*; jfr. den da. Udtale [*lusy*], der er bevaret i Marknavnet *Lyshøj*, udt. [*lusy*], i Nabobyen Bønstrup i Grumtoft S. Samme Omtydning har fundet Sted i Marknavnet *Skurvehøj* i Dollerup, Grumtoft S. (s. d.). Svend Aakjær antager (Grænsevagten VI 183), at Efterleddet er oprindeligt *-høj*, og at *Lushøj* kan være en Sideform til det almindelige *Lyshøj*, men en saadan Sideform er uforklarlig, og mod et oprindeligt *-høj* taler de ældre Skriveformer. Formelt kunde Forleddet være et Mandsnavn glda. **Lūt* (saaledes Kok II 260), der i DS II 64 antages at indgaa i det nordsjællandske *Ludshøj*. Snarere er det dog Sb. *Lus*, og Navnet, der formodentlig er et oprindeligt Skovnavn, kan saaledes være en Parallel til det ovfr. nævnte *Skurvehøj*. Om *Lus-* som nedsættende Element i Stednavne se NG I 383 under *Lyshaug*, NI I 129 og Ståhle, Ortnamnen på -inge p. 325.

Mariegaarde, Gde [*mariˑnˈɣåˑ(ɹ)*]. RegFlensb 1483 *Margkgarde*; RegFlensb 1499 *Margkgarden*; RegFlensb 1593 *Margarde*, *Margarden*; RegFlensb 1596, RegFlensb 1597 *Marrigarde*; RegFlensb 1600—01 *Margarde*, *Marrigarde*, *Marrigardt*, *Marrigard*; RegFlensb 1613—14 *Marriegardt*; 1620 ArkGrumtoft Nr. 371 *Margard*; KornReg 1621 *Marrigardt*; GeldReg 1621 *Mariegardt*; 1621 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Marrigaarde*; 1631 ArkGrumtoft Nr. 292 *Marrigarde*; PlovskHusby 1643 *Marigard*, *Marrigard*; Danckw 107 *Marrigard*; 1683 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Mariengaarde*; SkyldprotFlensb 1729 *Marrigaarde*; DAtl VII 384 *Mariegaard*; VSK 1783 *Marie Gd*; Schröder II 53 *Mariengaard* (*Marregaard*); JensenAng 337 *Marregaard*, *eigentlich Mariengaard*; Gst 1858 *Mariegde*; Kok *Mariegård*; Kat *Mariengaarde*; LA *Mariengaard*. — Ifl. Schröder l. c. kommer Navnet „daher, da es der St. Marienkirche in Gruntoft gehörte, und in catholischer Zeit die Wohnung des Predigers gewesen sein soll". Formerne i 1483 og 1499 viser imidlertid, at Forleddet oprindelig er *Mark*, hvorom se Bd. X, med Bortfald af *k* i Trekonsonantgruppe. Formerne med *i* kan forklares ved Indskud af Svarabhakti-Vokal i *rk*-Forbindelsen før Bortfaldet af *k*; jfr. Skrivemaaden *veldt Marich* 1639 ovfr. under Husbyskov.

Mariegaarde Mølle. U 1771 *des Mariegaarder-Mühlen*.

Markerup, Lb [*maˑgərùb*]. 4/6 1277

(Løgumb.) DiplDan 2. R. II Nr. 290 *Markethorp*; LibCens 1462 *Markdorp*; RegFlensb 1483 *Margktorp*; Zinsb 1509—15 *Margtorpp, Marcktorpp, Marcrop*; c. 1588 ÆDA V 470 *Marckrop*; Slewert 1538 *marckropt* [sic]; 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 18 *Markrop*; AR-Schwabst 1556 *Markropp, Marckropp*; AR-Schwabst 1580 *Markerup*; Rodeboeck 1589 *Marcktrup*; RegFlensb 1593 *Markerop, Markerup*; RegFlensb 1600—01 *Markrup, Markerup*; GeldReg 1621 *Markerup*; Mejer 1648 & 1649, Danckw 107 *Marckerup*; DAtl VII 383 *Markerup*; VSK 1783 *Markerup heede og B*; Schröder II 56, Gst 1858, LA *Markerup*. — Forleddet kunde formelt være Sb. glda. *mark* f., der ogsaa indgaar i Navnet paa det nærliggende *Mariengaarde* ovfr., se Bd. X under *Mark*; paa denne Maade opfattes Navnet af JensenAng p. 332 („Felddorf"). Snarere er det dog, som antaget af Svend Aakjær (Grænsevagten VI 185), Gen. af et Personnavn *Marke*. Ifl. LibCens 1462 (Quellens VI 231) havde Slesvigbispen tre Gaarde og en Ager i Markerup, men allerede i det 13. Aarh. maa der have ligget en Bispegaard i Byen, idet det ovfr. cit. Dok af 4/6 1277 er udstedt af Biskop Bondo *apud Markethorp*. Det er derfor en nærliggende Tanke, at Byen kan have Navn efter den utvivlsomt tyskfødte *Marco*, der var Biskop i Slesvig omkring Midten af det 10. Aarh. Biskoppen er muligvis den eneste Bærer af Navnet paa dansk Omraade, idet det er usikkert, om de øvrige i DgP under *Marke* opførte Eksempler hører herhen. Byen er efter al Sandsynlighed udflyttet fra Husby og hører saaledes næppe til det ældste Lag af angelske Torpnavne; jfr. Bd. X under *Torp*.

Markerupfeld, Hse [ˈ*ma·gərùb ˈfèld*]. Kat *Markerupfeld*.

Markeruphede, Hse [ˈ*ma·gərùb ˈhaidə*]. RegFlensb 1599 *vp der Heide*; RegFlensb 1620—21 *Markerupheide*; GeldReg 1621 *Markerup heide, auff der Heide*; Reg 1634—35 *Marckerup Heyde, auff der Heyde*; 1644 ArkSøgaard *Marckrupheide*; Mejer 1648 & 1649 *Heidhuser*; Danckw 107 *Heydhüser*; Jb 1669 *Marier Heyde* [sic]; Kontraktb 1681 *auf der Heide*; Regnsk 1686 *Marckerupheede*; 1748 ArkSøgaard *Marcrop Heide*; DAtl VII 383 *Markeruphede*; VSK 1783 *Markerup heede og B*; Schröder II 56 *Markeruphaide*; Gst 1858 *Markeruphede*; LA *Markerupheide*. — Det ældste Belæg er i RegFlensb opført under Oksager, men hører vel herhen.

Markeruper Ziegelei. Gst 1858 *Teglværk*; Kat *Markeruper Ziegelei*.

Nederby [ˈ*nèdəˌby·*]. Slewert 1538 *nedderbu*; Schötebock 1550 *Nerbw*; NikolaiProt efter 1585 *Nerbui*; RegFlensb 1593 *Nederbuj*; RegFlensb 1600—01 *Nedderbuy*; 1665 ArkHusby Grimmerup Nr. 8 *Nedderbühe*; 1699 ArkFlensb Nr. 529 *Nehrbuy, des Hoffes Nedderby*; MarieSkyldprot 1752 *Nehrbuy*; Schröder I 325 *Nedderbye* (*Nährbye*); JensenAng 331 *Nehrebye* (*Nederbye*); Kok *Nederby ... Folkespr.*: *Nærby*; LA *Nedderby*. — Navn paa den sydlige Del af Grimmerup.

Oksager, Lb [ˈ*aus|agəɹ*, da. ˈ*awsaxə* opt. i Hyrup]. RegCap 1352 (1661—70 SRD VI 579) *Anissegger*; 20/6 1435 Stemann III 48 *Huxacker*; 30/11 1436 Rep[1] Nr. 6847 *Ouxacker*; RegCap c. 1445—50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *oxager*; 25/10 1450 Stemann III 75 *Upacker*; RegFlensb 1452, RegFlensb 1457 *Owesacker*; RegFlensb 1483 *Ouxacker*; Gottorp Toldregnsk 1491—92 *ouwesacker*; RegFlensb 1499 *Oweßacker*; NikolaiKR[6] c. 1500 *owesacker*; Slewert 1538 *oßacker*; 1552 UrkKlosterFlensb Nr. 18 *Ausacker*; DomkapReg 1586—87 *Oußacker*; 1586 ArkRuntoft Urk. II 5 *Ausacker*; RegFlensb 1587 *Owßacker*; RegFlensb 1600—01 *Owßacker, Oußacker, Owsacker, Ousacker*; GeldReg 1621 *Owßagger, Oußagger, Ousagger, Oußacker*; Mejer 1648 & 1649 *Ausacker*; Mejer 1650 *Ausacker, Außacker*; Danckw 107 *Außackerdorff Meyerhoff und Mühl*; DAtl VII 383 *Ausacker*; VSK 1783 *Ausager B og M*; Schröder I 76 *Ausacker*; Gst 1858 *Oxager*; Kok *Oksager* (*Avsagger*); LA *Ausacker*. — Af Dyrenavnet *Okse*, glda. *uxi*, som antaget af Kok II 297. Svend Aakjær (Grænsevagten VI 235; jfr. JensenAng Till. p. 16) antager, at Forleddet er samme Ord anvendt som Personnavn, men de gamle Bebyggelsesnavne paa *-ager* har næsten alle appellativisk Forled.

Oksagerbro, Gd. RegFlensb 1623—24

bej Owsaggerbrugge; Reg 1634—35 *Oußacker brugge*; Mejer 1648 *Ausackerbrugke*; Mejer 1649 *Ausackerbrugk*; Regnsk 1686 *über die Brücke*; Kontraktb 1706 *Außacker über der Brücken*; SkyldprotFlensb 1731, K 1828, Schröder I 77 *Ausackerbrücke*; Gst 1858 *Oxagerbro*.

Oksager Mølle, forsv. Ml. RegFlensb 1457 *to den molen ... Owesacker*; Regnsk 1487 DiplFl II 913 *Ouxackere mole*; c. 1543 DiplFl II 344 *vonn der Ausacker molen*; RegFlensb 1587 *Owßacker Mhule, Owßacker Molen*; RegFlensb 1600—01 *Owsacker Moele, Owsacker Wassermuell*; Danckw 107 *Außackerdorff Meyerhoff und Mühl*; VSK 1783 *Ausager B og M*.

Oksagerskov, Gde og Hse [*ausagɔɹˈhòld*]. RegFlensb 1614—15 *Oußagger Holtz*; PfandReg 1617 *Außacker Holdt*; GeldReg 1621 *Oußaggerholtz, Oußaggerholtt, Oußagger Holtte*; Mejer 1648 & 1649 *Ausackerholt*; DAtl VII 383 *Ausacker-Holtz*; VSK 1783 *Ausager Skovhuuse*; Schröder I 76 *Ausackerholz*; Gst 1858 *Oxagerskov*; LA *Ausackerholz*.

Polddam, forsv. Hs [ˈ*pùlˌdam*, da. ˈ*pålˌdam* opt. i Hyrup]. Dörfer[3] 141 *Pottdamm*; Schröder I 422 *Polldamm*; Kok *Pøldam*; LA *Polldamm*. — Naturnavnet *Polddam* i Husby. En gammel Mand kaldte for Spøg Stedet *Plünndiek* [ˈ*plỳnˌdig*] (Opt 1935), af nty. *Plünn* „Pjalt" og *Diek* „Dam". Han maa altsaa (med Urette) have opfattet Forleddet som Ordet *Pjalt*, i den da. Dial. udtalt *Pòjlt* (Hagerup[2] p. 114).

Roj, forsv. Beb. 1642 SA C XII 1 Nr. 257 *in die Roye*. — Efter Naturnavnet *Roj* i Oksager. I det cit. Dok omtales *Jeß Gundessen in die Roye*; den samme Mand kaldes i et Dok fra 1643 (Afskr.) ib. *Jeß Gundysen in Außackerholtz*.

Rødbjerg, forsv. Beb. Regnsk 1686 *Asmuß in Röberg*. — Naturnavnet *Rødbjerg* i Oksager.

Rönne, Gd [*de rèn*]. — Naturnavnet *Rønne* i Hodderup.

Schloss, Hs. AnglJahrb 1932 p. 24 *Schloß*. — Det nordligste Hus i Vasbykro.

Schoosterkaat, Hs [*de ˈʃo·sdəɹˌkå·d*]. — I Oksager. Nty. *Schooster* „Skomager".

Seegaardfeld, Hs. Schröder II 265, LA *Seegaardfeld*. — Se *Søgaard* ndfr.

Seegaardmöhl, Ml [*se·xå·ɹdˈmø·l*]. Oldekop V 60 *Seegaardsmühle*.

Skovby. Se under Naturnavnet *Skovby Toft* i Oksager.

Skovsmark, Parcel. Schröder II 48 *Schausmark*. — Ved Staalidt.

Snurom, Hs [*snùˈrùm*]. 1766 SA C XII 1 Nr. 270 *zum sogenanten Schnorum*; Dörfer[1] 106 *Schnorum*; Schröder I 423 *Snorrum ... jetzt Husbyeholzerfeld*; JensenAng 332 *Snorum*; Kok *Snurom*; Kat *Schnorrum*; LA *Husbyholzerfeld* (*Snorrum*); Mensing IV 666 *Schnurrum*. — I Husbyskov ved Vejen til Lyshøj. Imp. af Vb. *snurre*; Navnet er meget almindeligt i Nordslesvig (se Registret i DS III).

Sorgenfrei, Fattighus. Schröder II 305 *Sorgenfrei*.

Spang, Parceller [*sbaŋ*]. 1784 SA C XII 1 Nr. 272 *bey Spange*; Schröder II 305, Kok, LA *Spang*. — Naturnavnet *Spang* i Hodderup.

Staalidt, Kro [da. *sdåˈled* opt. i Hyrup]. NikolaiSkyldprot 1776 *Wirths-Hause Staalitt*; 1784 SA C XII 1 Nr. 272 *Staliet, Stollit*; Verz 1797 *Stalit*; Schröder II 48 *Staalit, Staalitt* (*Bielidt*); Gst *Staalidt*; LA *Stalitt*. — Imp. af Vb. *staa*. Kaldes ogsaa *Bilidt*; se ovfr.

Stamm. 18. Aarh. SA C XII 1 Nr. 257 *Stamm*. — I Oksager. Jfr.(?) *Stavenlyk* under Naturnavne i denne By.

Stendels, Hse [da. ˈ*sdænəls* opt. i Hyrup]. KI[1] 1768 *auf Stendels*; Verz 1797, Schröder I 422 & II 56 *Stendels*; Kok *Stennels*; LA *Stendels*. — Tidligere et enkelt Hus, ifl. KI[1] 1768 bygget i 1764. Efter Naturnavnet *Stendels* i Husby.

Südertoft, Hs [ˈ*syˑdəɹˌtòfd*]. Kat, LA *Südertoft*. — I Oksager.

Søgaard, Gd [ˈ*seˑˌxå·ɹd*, da. ˈ*sjågå* opt. i Hyrup]. LibCens 1462 *Sogart*; vedheftet Seddel i LibCens *Segart*; Zinsb 1509—15 *Szogart, Soghard*; ARSchwabst 1556 *Segarde*; ARSchwabst 1557 *Segarde, Söegard*; ARSchwabst 1564 *Seegarde, Soesgarde* [sic]; ARSchwabst 1572 *Segarden*; Rodeboeck 1580 *Segarde, Sehgarde*; ARSchwabst 1580 *Sögarde*; c. 1588 ÆDA V 477 *Søgardt*; Mejer 1648 & 1649

Segard; Danckw 107 *Seegard Meyerhoff*; VSK 1783 *Søegaard*; Schröder II 265 *Seegaard*; Gst 1858 *Søgaard*; Hagerup² 93 *Sjøggòr*; LA *Seegaard*; Oldekop V 60 *Alt-Seegaard, Neu-Seegaard.* — Ved Vinderød Sø.

Sønderborg. Hagerup² 183 *Sønderborg.* — Navn paa en Del af Oksager By.

Sønderskov Led, forsv. Hs. 1764 SA C XII 1 Nr. 259 *Kate zu Süder Holtz-Heck Acker.* — Naturnavnet *Sønderskov Led* i Markerup.

Walachei, Hse. Oldekop V 59 *Wallachai.* — I Husbyskov. Opkaldelsesnavn.

Vasbykro. Se under Hyrup S.

Ved Leddet, Hs(?). Jb 1669 *beym Hecke.* — I Husby.

Vesterskov, Gde [*ausagɔɹˈvèsdɔɹˌhòld*]. GeldReg 1621 *Oußagger Westerholtte*; Kontraktb 1750 *Ausacker Westerholtz*; Bericht 1754 *Westerholtz*; K 1828 *Westerholz*; Schröder I 76 *Ausackerwesterholz*; LA *Ausackerwesterholz.*

Winderatterbek, Gd. Oldekop V 17 *Winderatterbek.* — I Oksagerskov. Efter *Vinderød* i Sørup S.

Vinderødled, Hs [*vìnərad*ˈ*hèg*]. GeldReg 1621 *bey Winderotthecke*; Reg 1634—35 *bey Winderatt Hecke*; K 1828 *Winneratheck*; Schröder I 77 *Winderattheck*; Gst 1858 *Venerødled*; LA *Winderattheck.* — Paa Grænsen til *Vinderød* i Sørup S.

Volmkær, forsv. Beb. Schröder II 48 *Wormkjär* (*Hvornkjär*). — Se under Naturnavnet *Volmkœr* i Lyshøj.

Østerskov, Gd. K 1828, Schröder I 77 *Osterholz*; JensenAng 333 *Ausacker-Osterholz*; Kok *Østerskov.*

NATURNAVNE.

Grimmerup.

Ansager. Kontraktb 1701 *Anns Acker.* — I Østermark.

Arnholt. 1713 (Kontraktb 1734) *Ahrnhold Acker*; Kontraktb 1715 *klein Ahrenhold.* — I Vestermark, formodentlig i topografisk Forbindelse med *Arnroj*, der ligger Vest for Byen. Forleddet er Fuglenavnet *Ørn*, der i Sønderjy. optræder i den ikke-omlydte Form *Arn-* i Sammensætninger.

Arnroj [ˈ*a·nˌrâi*]. Kontraktb 1683 *Arenroy, Arenhroh*; Kontraktb 1711 *ahren Roy*; Kontraktb 1728 *Arn-Roy*; Kontraktb 1737 *Arenroy*; 1755 SA C XII 1 Nr. 259 *Ahren Roi*; U¹ 1826 *Klein Arnroy, Groß Arnroy*; Kat *Kleine Ahrnroi, Grosse-Ahrnroi.* — Se det foregaaende Navn.

Bambjerg [ˈ*bå·ᵇmˌba·x*]. Kontraktb 1695 *Bamberg*; Kontraktb 1726 *Kleine Bamberg*; Kontraktb 1737 *Bambierg*; U¹ 1826, U² 1826 *Bahmberg*; Kat *Bamberg.* — Formen 1826 viser, at Navnet i den da. Dial. har været udtalt med [*a·*]; den moderne nty. Udtale viser Omtydning til nty. *baben* „oven". Forleddet er identisk med sv. Dial. *bamb* „Vom", her vel brugt i topografisk Betydning om en Forhøjning af en eller anden Art (jfr. Brugen af *Vom* om topografiske Forhold); se om herhen hørende Ord Evald Lidén, Blandade språkhistoriska bidrag II 48 ff. Samme Stamme indgaar antagelig i sv. *Bamme(r)viken* (OGB V 123 f.) og en Afledning i no. *Bamle* (Lidén a. A. p. 52 f. og der cit. Litt.). Jfr. m. H. t. Lydudviklingen, at Ordet *Lam*, glda. *lamb*, i Sønderjy. udtales med lang Vokal (Feilb.).

Bjørnhøj [ˈ*biɔ̀ɹnˌhy·*]. U 1806, U 1807 *Biörnhöy Mohr*; Kat *Biörnhy.* — Dyrenavnet *Bjørn.*

?Boetforslæt. U² 1826 *B(oe?)tfahrschlet* (*Bent-?*). — Synes at indeholde Sb. *Forslæt* „lille jordstykke til høslæt beliggende ved enden af en ager" (ODS).

Braruphøj [*brå·rùbˈhy·*]. Kontraktb 1683 *Brarupp Höy*; Kontraktb 1696 *Klein Brarup*

Huye, Kleine Braub Huye; Kontraktb 1701 *Brarupphuy, Großbraruphoy*; 1713 (Kontraktb 1734) *Oster Brarup Huy*; Kontraktb 1726 *Brarup-Hoye*; Kontraktb 1729 *Braarup Hüe*; Kontraktb 1735 *oster Brarop Huy*; Kontraktb 1737 *Oster Brarop Hoe*; 1755 SA C XII 1 Nr. 259 *Braruphoi*; U[1] 1826 *Brerupphöy*; U 1847 (efter U 1825) *Westerbraruphoy, Osterbraruphoy*; Kat *Braruphy, Norder Braruphy, Süder Braruphy*. — Paa Grænsen til *Munkbrarup* S.

Brolyk [ˈbrò¡lỳg, ˈbro¡lỳg]. Kat *Brolück*. — Ved et Vandløb nær Vejen til Munkbrarup.

Brændlyk [*brènˈlỳg*]. Kontraktb 1683 *die Wische in Brenlück*; Kontraktb 1695 *Bren lück*; Kontraktb 1723 *Brenn-Lück*; Kontraktb 1729 *Klein Brenn B(ü?)ck*; Kontraktb 1732 *die Brenn-Lücke*; 1755 SA C XII 1 Nr. 259 *Brenn Lücke*; U[1] 1826 *Brenlück, Groß Brenlück, Klein ditto*; (her?) U[2] 1826 *Bonnlück*; Kat *Brennlücke, Brennlück, Grosse-Brennlücke, Kleine-Brennlück, Norder-Brammlück, Brennlücker-Wisch*. — Arealet støder op til Offerskov ndfr. Forleddet er (Ptcp. af) Vb. *brænde*.

Bæk [*bèg*].

Dam. Kontraktb 1696 *in der dam*; Kontraktb 1711 *bey dem Damm*. — I Vestermark. *Dam*, se Bd. X.

Damsted [ˈ*dam¡sdæ·d*]. Kat *Dammstedt*. — Delvis Eng. Se under *Dam*, Bd. X.

Degneng [ˈ*di·ən¡èŋ*]. Kontraktb 1711 *die deminglücke (denung-?)*; U[1] 1826 *Denenglück?*; Kat *Dieneng*. — Sb. *Degn*, i den da. Dial. udtalt *Dien* (Hagerup[2]).

Degnkær. U[1] 1826 *Denkier*.

?Donsig [*dùnˈsìg*]. U 1847 (efter U 1825) *Damsieck*; Kat *Donsieg*. — Efterleddet er antagelig da. *Sig*, i Udtalen gengivet ved nty. *Sick* „Bodensenkung, sumpfige Niederung" (Mensing under *Siek*[2]); Forleddet er uklart.

Doofmoor [ˈ*do·f¡mo·ɹ*]. U[1] 1826 *Doofmoor*; U[2] 1826 *Dofmoor*; Kat *Dove-Moor*. — Syd for Byen, maaske i topografisk Forbindelse med eller samme Lokalitet som *Døveng* ndfr. Af nty. *doof*, der i Stedets nty. Dialekt bruges i Betydningen „ufrugtbar, ikke opdyrket" (Opt 1933); jfr. *Dowemoor* i Tved, Adelby S.

Døveng. Kontraktb 1726 *döweng, döwenck*. — I Søndermark. Af Adj. *døv* „ufrugtbar"; jfr. under *Døvholm* i Tarup, Adelby S., og *Doofmoor* ovfr.

Enge. Kontraktb 1682 *die Wische westert Wanßkier May die Enge genannt*.

Falesager. Kontraktb 1726 *Fales Acker*. — I Østermark.

Fælled. Kontraktb 1729 *auf der Fehle*. — *Fælled*, se Bd. X.

Gaasager. 1682 (Kontraktb 1698) *Gooßacker*; Kontraktb 1737 *Gantz Acker*. — I Vestermark.

?Geestager. Kontraktb 1682 *Gest Acker*. — *Geest*, se Bd. X.

?Graasten [*xrå·ᵇmˈsde·n*]. 1756 SA C XII 1 Nr. 259 *auf dem sogenanten Grue Stein*; Kat *Gravenstein*. — Snarest et da. **Graasten*, paa Tysk omdannet i Analogi med *Gravenstein*, det ty. Navn paa Flækken *Graasten*; Formen 1756 maa da være Skrivefejl for **Graue Stein*.

Gravenhøj [*xrå·ᵇmˈhy·*]. Kontraktb 1682 *Graven Hoy*; Kat *Grabenhy*. — Ptcp. af Vb. *grave*. Navnet, der ogsaa forekommer flere Steder i Nordslesvig (se Registret i DS III), sigter antagelig til Skattegravning.

Grootetoft [ˈ*xro·dəˈtòfd*]. 1756 SA C XII 1 Nr. 259 *G(r?)os Tofft*; U[2] 1826 *Großetoft*; Kat *Grosse-Toft*. — Nty. *groot* „stor". Gengiver vel et da. **Stortoft*.

Hale [*hå·l*]. Kontraktb 1682 *Haall Ackers tuncke*; Kontraktb 1715 *Haalacker, Haaltunck*; 1768 SA C XII 1 Nr. 150 *die Haale, Groß Haal*; U[1] 1826 *Hahl*; Kat *Hahl, Ober Hahl, Nedder-Hahl*. — Støder op til *Hale* i Munkbrarup By og S. og i Runmark, Rylskov S. *Hale* og *Tunk*, se Bd. X.

Ham. Kat *Hamm*. — *Ham*, se Bd. X.

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel*.

Hesteng. Kontraktb 1695 *der Pferde Wischen*; Kontraktb 1701 *Hesteng*; Kontraktb 1715 *Heest Eng*; Kontraktb 1729 *Hest Eng*; Kontraktb 1735 *der Pferde Wischen*. — I Vonskær.

Hodderupholt [*hòdərùbˈhòld*]. Kat *Holz*. — Paa Grænsen til *Hodderup*.

Hodderup Mose [*hòdərùbˈmo·ɹ*]. Kontraktb 1683 *bey Hodderup Brock*; U[1] 1826

Hodderupmoos; Kat *Hodderupmoor*. — Støder op til *Hodderup*.

Hodderup Toft. Kontraktb 1715 *Hodderuptofft*. — I Nørremark.

Holm [*hòlm*, *ˈhòlmˌhòld*]. Kontraktb 1711 *Hallm*; U[1] 1826, Kat *Holm*. — Skov. *Holm*, se Bd. X.

Holmris [*hòlmˈriˑs*]. Kontraktb 1726 *Hollmeries*; U[1] 1826 *Holmries*; Kat *Holmries*, *Holmrieser Wasserlauf*. — Nu Agerjord. Der er ikke topografisk Forbindelse med *Holm*.

Hopperegaj [*hòbriˈɤai*]. Kat *Hopprigei*. — Lille Stykke Eng; en Markvej fører over et Vandløb her. Se under *Hopperegaj* i Bokholm, Munkbrarup S.

Hut. Kat *Hut*. — Trekantet Engstykke. Nty. *Hoot* „Hat" er et almindeligt Navn paa smaa, trekantede Jordstykker.

Højryg [*ˈhyˌrèɤ*]. Kat 1715 *Höyrögs Acker*; Kontraktb 1729 *Hürog Acker*; Kontraktb 1737 *Hoerüg*; Kat *Hüroeg*. — Agerjord.

Kaadtoft [*ˈkåˑˌtòfd*]. Kontraktb 1696 *in der Kothtofft*; Kontraktb 1704 *Kohtofft Acker*; U[1] 1826 *Kathentoft*; Kat *Kaartoft*. — Agerjord ved Byen. *Kaad*, se Bd. X.

Kadel [*kaˈdeˑl*]. Kat *Kadeel*. — Agerjord.

Kelsig [*ˈkiˑlˌsig*]. Kontraktb 1682 *Klein Kiehlsyckacker*; Kontraktb 1683 *Killsück*; Kontraktb 1715 *Klein keelsick*; Kontraktb 1726 *Kleine Kellsick*; Kontraktb 1729 *Kellsieck*; U[1] 1826 *Kielsick*; Kat *Keelsieg*. — Sb. *Kilde*.

Kirkebjerg [*ˈkɬɤˌbaˑɤ*]. Kontraktb 1701 *Kirchbergaker*; Kontraktb 1704 *Kirchbergs Acker*; 1713 (Kontraktb 1734) *unter dem Kirch-Barg*; Kontraktb 1715 *der tunck bey Kirchbrogh*; 1763 SA C XII 1 Nr. 259 *auf dem sogenannten Kirch Berge*; Kat *Kirchberg*. — Ved Vejen til Husby. *Tunk*, se Bd. X.

Kleenetoft [*ˈkleˑnəˈtòfd*]. U[2] 1826 *Kleinetoft*; Kat *Kleine-Toft*. — To Lokaliteter i Kat. Af nty. *kleen* „lille".

Kleenholt [*ˈkleˑnˌhòld*]. Kat *Kleinholz*.

Klef [*klæˑəf*]. Kat *Kleer*. — Agerjord, der støder op til en Mose. Maaske Plantenavnet nty. *Klef* „Burre" (Mensing under *kleben*).

Klewerhof [*ˈkleˑvəɤˌhòf*]. Nty. *Klewer* „Kløver".

Klægager [*ˈklaiˌagəɤ*]. Kontraktb 1695 *Kleckacker*; Kontraktb 1735 *Kl(o?)g Acker*; U[2] 1826 *Klegacker*; Kat *Klegagger*. — Sb. *Klæg* „Ler"; her har tidligere ligget et Teglværk (Opt 1933). Formen 1695 tyder paa, at Ordet i den da. Dial. har været udtalt med [*k*]; jfr. sønderjy. [*klik*, *klek*] (Feilb. fra Agerskov og Brarup) og flere nordslesvigske Stednavne paa *Klæg-*, bl. a. *Klægsig* DS VI 11.

Kolyk. Kontraktb 1682 *in die Kühkoppel*; Kontraktb 1696 *in der Kleinen Kohkoppell*; Kontraktb 1701 *bey der Kuhlückheck, in der wester Kuhweyde*; Kontraktb 1704 *Kl: Kuhkoppell ins Osterfeld, jn der Kuhkoppel ins wester feld*; 1752 SA C XII 1 Nr. 259 *in der Gremmerupper Wester Kuh-Weide*.

Krolleshøj [*kùləsˈhyˑ*]. 1713 (Kontraktb 1734) *Krolles Hoy*; Kontraktb 1737 *kleine Kralles Hoy*; Kat *Krolleshy*. — Af Mandsnavnet eller Tilnavnet glda. *Krulli* (og *Krulla*?); jfr. DgP under *Krulle* samt *Krollesager* DS VI 328. Familienavnet *Kroll* forekommer i Løjt 1765 (DS III 189).

Kær. Kontraktb 1682 *Sudert dem Kier*; SH 318 E 85 *Gremmeruper Kier*; Kat *Kjaer*. — Eng. *Kær*, se Bd. X.

Kærlyk [*ˈkiæˑɤˌlỳg*]. U[2] 1826 *Kierlücke*; Kat *Kjaerlück*.

Langager. Kontraktb 1701 *Langacker*.

Langelyk [*de laŋəˈlỳg*]. Kat *Langelück*.

Langroj [*ˈlaŋˌrâi*]. Kontraktb 1682 *auff... Langen Roy Acker*; Kontraktb 1683 *Langroy, Klein Langroy, Klein Langeroy, Langeroy Osten den weg, Lange Röu, Kl. Lange Röu*; Kontraktb 1701 *von der Großen lang Roy*; Kontraktb 1707 *Langeröy*; 1743 SA C XII 1 Nr. 259 *Langray*; U[1] 1826 *Langroy*; U 1847 (efter U 1825) *Norder-Langroi*; U 1847 *Longroy*; Kat *Langroi*, *Kleine-Langroi*.

Lilletorn [*kleˑnˈdoˑɤn*]. (Her?) Kontraktb 1682 *Klein twaet*; 1682 (Kontraktb 1698) *Kl. Tworn*; Kontraktb 1701 *oster kleindorn*; Kontraktb 1726 *kleine doren*; Kat *Kleindorn*. Agerjord.

?Lodesholm. U[1] 1826 *Lodesholms gemeinschaftliche Holzschiften*.

Lyk [*lỳg*, *de lỳg*]. Kat *Lück*, *Lücke*. — Tre Lokaliteter i Kat. *Lyk*, se Bd. X.

Maj [*mai*]. U[1] 1826 *Mei*; U 1847 *aus der Mai*. — *Maj*, se Bd. X.

Majbjerg [ˈ*mai*ˌ*ba·x*]. Kontraktb 1701 *Klein Maybergacker*; Kontraktb 1711 (*Ma*?)*burg*; 1756 SA C XII 1 Nr. 259 *Majberg, Mayberg, Kl. Mayberg*; U[1] 1826 *Meiberg*; Kat *Maiberg, Grosser-Maiberg, Kleiner Maiberg*. — Støder ligesom *Majlyk* op til *Osterwiese*.

Majlyk. NikolaiMemorial 1757 *May-Lücke*; 1776 ArkFlensb Nr. 529 *die May Lücke*; Kat *Maislücke*.

Majsager. 1764 SA C XII 1 Nr. 259 *Mays Acker*. — I Søndermark.

Mandbøg [*maɹnˈbø·g*]. Kontraktb 1683 *Klein Mannboy*; Kontraktb 1701 *Großmanböck*; Kontraktb 1728 *Klein Manbüch*; 1755 SA C XII 1 Nr. 259 *Mann Boeck*; U[1] 1826, Kat *Mannböck*. — Efterleddet er Trænavnet *Bøg* eller Kollektivet *Bøge*, hvorom se Bd. X. Forleddet er snarest Ordet *Mand*. Udtaleformen er vistnok fejlhørt for [*ma·n-*].

Marbæk. Se under Husby.

Martinsgrav [*marənsˈxrab*]. Kontraktb 1729 *Marten Graffs deel*; 1769 SA C XII 1 Nr. 259 *Koppel Martens-Grufft*; U[1] 1826 *Martinsgruft*; Kat *Marnsgrab*. — *Del*, se Bd. X.

Mittlyk [ˈ*mìdˌlỳg*]. Kat *Mittlück, Mittlücke*. — To Lokaliteter i Kat.

Moseager. Kontraktb 1696 *Muß Acker*; Kontraktb 1704, 1756 SA C XII 1 Nr. 259 *Muesacker*. — I Vestermark.

Mosepold [ˈ*mo·sˌpòl*]. U[1] 1826 *Moospoll*; Kat *Moospol*.

Moskær. Slewert 1538, KI 1768 (efter en „Verzeichniß der Einkünften des Pastoris" 1662) *Moßker*. — „Wysche vnn acker" ifl. Slewert. Forleddet er antagelig *Mose*.

Möhlenstraat [*de* ˈ*mø·lənˌsdrå·d*]. — Vej til Husby Mølle. Nty. *Möhl* „Mølle".

Møllebjerg [*de* ˈ*mø·lˌba·x*]. Kontraktb 1682 *Nord Möhlberg*; Kontraktb 1715 *Norder-Mühlberg*; U[1] 1826 *Mühlenberg*; U 1847 *Möhlenberg*; Kat *Mühlenberg*. — I det nordvestlige Hjørne af Bymarken.

Møllemark. 1713 (Kontraktb 1734) *das Mühl-Feldt*; 1745 SA C XII 1 Nr. 259 *auf... dem Mühlen Felde*.

Neddertoft [ˈ*næ·rəˌtòfd*]. Kat *Nedder-Toft*. — Nty. *nedder* „neder-".

Nederby Ledsager. Kontraktb 1711 *nedderbuyheckacker*; 1713 (Kontraktb 1734) *Nederbüe Hecks-Acker*.

Nordtoft. Kontraktb 1682 *Wester Nortofft*; 1682 (Kontraktb 1698) *Nortofft*; Kontraktb 1715 *Wester Nordtofft*; Kontraktb 1729 *Nord-Taut*.

Nørrelyk [ˈ*nùɹdəɹˌlỳg*]. 1763 SA C XII 1 Nr. 259 *Norder Lücke*; Kat *Norderlück*.

Nørremark. Kontraktb 1683 *im Norderfelde*; 1743 SA C XII 1 Nr. 259 *im Norder-Felde*.

Nørretoft [ˈ*nùɹdəɹˌtòfd*]. Kontraktb 1737 *große Norder Tofft*; 1756 SA C XII 1 Nr. 259 *Norder Tofft*; U[1] 1826 *Nordertoft*; Kat *Nordertoft, Norder-Toft*. — To Lokaliteter i Kat. Nogle af Belæggene kan høre til *Nordtoft* ovfr.

Offerskov [*afəlˈhòld*]. Kontraktb 1682 *Offeskorß Lucken*; Kontraktb 1683 *Abeschau*; NikolaiMemorial 1757 *Opffer-Schau*; 1776 ArkFlensb Nr. 529 *eine Holtz Koppel Opffer Schau genannt*; U[1] 1826 *Offerschau*; U 1847 (efter U 1825) *Offerskov*; Kat *Aferholz*. — Forleddet synes at være Sb. *Offer* eller Vb. *ofre*. Stedet støder op til *Vonskær* ndfr., men selv om dette Navn synes at indeholde Gudenavnet *Odin*, kan *Offerskov* næppe være et samtidigt Vidnesbyrd om hedenske Ofringer, der i Nordisk betegnes med Ordet *blót*. Derimod kunde Navnet skyldes en senere Tradition om, at Ofringer har fundet Sted her. Udtalen viser Overgang af *o* > *a* og *r* > *l* i tryksvag Stilling.

Osterwiese. Kat *Osterwiese*.

Pastorteich. Kat *Pastorteich*.

Polddam [*pùldamˈmo·ɹ*]. U[2] 1826 *Polldamm*; Kat *Polldammmoor, Polldammer Wasserlauf*. — Støder op til *Polddam* i Husby. *Pold*, se Bd. X.

Præstelyk. 1769 SA C XII 1 Nr. 259 *so genannte kleine Priester Lücke*.

?Pølsager [ˈ*pỳlsˌagəɹ*]. Kat *Paelsacker*.

Quersack. U[1] 1826 *Quersack*. — Det er uvist, om der til Grund for Formen ligger et da. *Tværsæk* eller et nty. *Dwersack* (Mensing I 975). Begge Ordene forekommer som Sammenligningsnavne.

Ranmark Ager [*rama·gˈagəɹ*]. (Her?) 1756 SA C XII 1 Nr. 259 *Ruenmarck Acker*; U 1806 *Ranmarck Ackern*; U 1807 *Rannmarkacker*; Kat *Ranmarkacker*. — Enklave til Hodderup. Støder op til *Ranmark* i Munkbrarup S.; Formen 1756 hører vel herhen, men er paavirket af Navnet *Runmark* i Rylskov S.

Ranmark Lyk [*ranma·gˈlỳg*]. Kat *Ranmarklück*. — Støder op til *Ranmark*.

Resbro [*ˈri·əsˌbrùx* (*ˈri·sˌbro*)]. Kontraktb 1720 *ein Fuder Heu aus Reesbroe*; U[1] 1826 *Groß Riesbrock, Klein Riesbrock:*; U 1847 (efter U 1825) *Riesbroock*; Kat *Riesbrüg, Grosse-Riesbrüg, Kleine-Riesbrüg*. — Eng og Agerjord; Vejen til Hodderup gaar over et Vandløb her. Forleddet er antagelig Vb. *rejse* „løfte", vn. *reisa*, i den da. Dial. udtalt *ries* (Hagerup[2]); i saa Fald om en Plankebro i Modsætning til en Bro, der er dannet ved Opfyldning (Jordbro). Samme Navn er muligvis *Resbro* paa Als (DS VII 404).

Roj [*råi*]. Kat *Roi*. — I Nærheden af *Langroj* ovfr. *Roj*, se Bd. X.

Rønnetræ [*ˈrònˌtræ*]. Kontraktb 1683 *Röntröe*; Kontraktb 1723 *Rönträ*; Kat *Böhntrai*.

Rønnetræstreng. Kontraktb 1701 *rünterstreng*; 1713 (Kontraktb 1734) *Rüntere-Streng*; Kontraktb 1715 *Röntreestreng*; Kontraktb 1735 *Röntrestreng*; Kontraktb 1737 *Rünterestreng*. — Ved *Streng* ndfr.

Røreng. Kontraktb 1729 *Ruhreng*; Kontraktb 1751 *Rühreng*; U[1] 1826 *Röreng*. — Plantenavnet *Rør* „Phragmites".

Sandager. 1713 (Kontraktb 1734) *Kl. Sand-Acker*. — I Vestermark.

Schaapslyk [*ˈšå·bsˌlỳg*]. U[3] 1826, Kat *Schaaflücke*. — Nty. *Schaap* „Faar".

Silager [*ˈsilˌagəɹ*]. Kontraktb 1726 *Sillacker*; Kat *Sielacker*. — Ved Vejen til Hodderup. Af Sb. sønderjy. *Sil* „Stenkiste" (se Feilb.).

Simonsager. 1756 SA C XII 1 Nr. 259 *Siemens-Acker*.

Sivager. Kontraktb 1704 *2 Süwe Acker ins Osterfeld*.

Sivkær [*ˈsi·vəɹˌkiæ·ɹ*]. Kontraktb 1682 *Syvekyr*; 1713 (Kontraktb 1734) *Sievekier-Heck*; Kontraktb 1715 *Syweckier*; Kat *Sieverkjaer*.

Skelkær [*ˈšélˌkiæ·ɹ*]. Kontraktb 1682 *Schellkier*; U 1847 (efter U 1825) *Schellkierkoppel*; Kat *Scheelkjaer*. — Paa Grænsen til Ranmark.

Skovlyk [*ˈhòldˌlỳg*]. Kontraktb 1683 *in Kl. Schawlücke*; (her?) U 1847 (efter U 1825) *Holz Koppel*; Kat *Holzlücke*. — Ved *Sønderskov*.

Smiedekroog [*ˈsmi·dəˌkro·x*]. Kat *Schmiedekrog*. — Nty. *Smiede* „Smedje" er en af Hty. paavirket Form for det ægte nty. *Smed*. Navnet gengiver vel et da. **Smedjekrog*.

Stensager. Kontraktb 1682 *Steenß-Acker*; Kontraktb 1683 *Stehnßacker*; Kontraktb 1735 *Stens-Acker*. — I Østermark.

Storkager. Kontraktb 1695 *Storckacker*. — I Østermark.

Streng [*sdrèŋ*]. Kontraktb 1683 *der streng, 2 Kl. Acker stren* [sic]; Kontraktb 1701 *Streng Acker*; Kontraktb 1726 *Oster Streng*; Kontraktb 1729 *Süderschau Streng*; Kontraktb 1735 *Brarup Höys Streng*; 1756 SA C XII 1 Nr. 259 *Streng, Norder-Streng*; U 1847 *die Koppel Streng*; Kat *Streng*. — Smal Ager. *Streng*, se Bd. X. Jfr. ogsaa *Rønnetræstreng* ovfr.

Strubeeng. Kontraktb 1683 *Strob Eng*; Kontraktb 1728 *Strobeng*. — Forleddet er Ordet *Strube*, hvorom se Bd. X; Samme Navn forekommer i Haderslev Amt (DS IV 321).

Strøsig. Kontraktb 1711 *strocksieck*; Kontraktb 1729 *Klein Streusiek*; 1755 SA C XII 1 Nr. 259 *Stroesieg*. — I Vestermark. Forleddet er flertydigt; jfr. DS II 86 under *Strø*.

Stuskær [*ˈsdusˌkiæ·ɹ*]. 1662 SA C XII 3 Nr. 6 *Stueßkers Acker*; Kontraktb 1683 *die Stue(ff?)kier*; 1689 SA C XII 3 Nr. 6 *Stueßkers Acker*; Kontraktb 1711 *Stueskier*; 1713 (Kontraktb 1734) *Stuff-Kier Lück, Stuefkierlück*; Kontraktb 1728 *die Stuff-Kier*; 1756 SA C XII 1 Nr. 259 *Koppel Stueskier*; Fæste-Reg 1779 *Sußkier-Acker*; U[1] 1826 *Stuskier, Stuskiermoos*; Kat *Stuskjaer, Kleine-Stuskjaer, Grosse-Stuskjaer, Stueskjaermoor, Stuskjaer-Wasserlauf*. — Forleddet kan være

Gen. af Dyrenavnet *Stud* eller det dermed identiske Mandsnavn (Tilnavn) glda. *Stût* (DgP); Personnavnet indgaar i Landsbynavnet *Studstrup* (DS IX 104).

Sunk. Kontraktb 1729 *Sunck bey der Beck.* — Snarest Fejl for **Tunk*, hvorom se Bd. X.

Svendskær. Kontraktb 1696 *Schwenßkier.* — I Østermark. Af Mandsnavnet *Svend.*

Svinsrønne. Kontraktb 1696 *Schweins Ron*; (her?) Kontraktb 1701 *Groß schwi(n?)-ruy*; Kontraktb 1704 *schweins Rönn Acker*; Kontraktb 1715 *Schwins Rönn*; Kontraktb 1735 *Sweins Rönde.* — I Vestermark.

Søndermark [ˈ*sy·dəɹˌfêld*]. Kontraktb 1683 *das Suderfeld*; Kat *Süderfeld.*

Sønderskov. Kontraktb 1683 *Süderschau*; Kontraktb 1701 *Süderschaw.* — Ved *Sønderskov* i Ranmark, Munkbrarup S.

Sønderskov Led. Kontraktb 1695 *süder schaw heck*; Kontraktb 1735 *Süder Holtz Heck.*

Sønderskov Lyk [ˈ*sy·dəɹhòldˌlỳg*]. U[1] 1826 *Süderschaulück*; Kat *Süderholzlücke.*

Sønderskov Roj. Kontraktb 1682 *Süderschauw Roy*; Kontraktb 1696 *Suder Schauruy*; Kontraktb 1704 *suder schauroy.*

Søndertoft. Kontraktb 1683 *Klein südertofft*; Kontraktb 1701 *Südertofft*; Kontraktb 1711 *in der süder tofft*; Kat *Süder-Toft.*

Tavkær [ˈ*tauˌkiæ·ɹ*]. Kontraktb 1701 *Tawkierhall* (*-holl*?); 1713 (Kontraktb 1734) *Laukier Hall*; U 1807 *Taukier.* — Forleddet er snarest Sb. *Tave*, enten i Betydningen „Plantefiber" eller i Betydningen „lille Del af noget" (se ODS); jfr. *Tavemose* DS VIII 126.

Tavldel. Kontraktb 1695 *Tauelldell.* — I Vestermark. *Tavl*, se Bd. X.

Tobjerg. Kontraktb 1696 *Tobaigs Acker*; Kontraktb 1704 *Toberg Acker*; Kontraktb 1737 *Torbiere*; 1756 SA C XII 1 Nr. 259 *Toebarg*; Kat *Torberg.* — Støder op til *Twieberg* (saaledes Kat) i Hodderup. Forleddet synes at være dels Talordet *to*, dels Forstavelsen *tve-*, der i andre sønderjy. Stednavne har Formen *Tvi-*. Stedet støder ogsaa op til *Tavkær* ovfr.

Toftende. 1764 SA C XII 1 Nr. 259 *beym sogenanten Tofft-Ende.*

Tomas Tomsens Lyk. 1713 (Kontraktb 1734) *Thomas thomsens Löck.*

Trippendam [*tribəˈdam* (*tribənˈdam*)]. U[1] 1826 *Trigendamm*; U[2] 1826 *Tripendamm*; U 1847 (efter U 1825) *Tripperdamm*; Kat *Tribenedam.* — *Trippen-* er antagelig et sammensat Stednavn, men Oprindelsen er uklar.

Trum [*trùm*]. Kat *Trum.* — Navnet er identisk med Sb. jy. *Trom(me)* „Ender, Stumper; f. Ex. Traad-Ender i Slutningen af et Stykke vævet Tøi" (Molbech Dial.-Lex.), „de sidste trådender, der bliver tilbage, når det vævede tøj skæres af fra væverstolen" (Feilb.), samme Ord som sv. Dial. *tromm* „stock, trästam; afhuggen klabb, del af en stock", *trumm(e)* „hästnos; mule, oxmule; trut" (Rietz p. 754 f.); jfr. Hellq. SEO[2] p. 1227. At Ordet ogsaa i Sønderjy. har kunnet have Betydningen „Træstub" fremgaar af, at det optræder som da. Laaneord i nty. *Trumm* „Træstub"; se Mensing V 167, hvor det med Urette slaas sammen med nty. *Truun* = da. *Trune.* Det sandsynligste er vel, at det er denne Betydning, der foreligger her. Hvis Navnet er gammelt, kunde det dog have en oprindeligere Betydning „Endestykke, Kant"; jfr. det aflydende vn. *þrǫmr* m. „Rand, Kant". Betydningen „Rand" antages af Magnus Olsen (NoB 1916 p. 53 ff.) at foreligge i det no. Ønavn *Tromø*, vn. *Þruma. Trum* er Navn paa et lille Stykke Agerjord, der ligger paa Grænsen til Husby.

Trædholmsager. 1662 SA C XII 3 Nr. 6 *Tredehollms Acker.* — Efter *Trædholm* i Maasbøl, Rylskov S., paa Grænsen til Grimmerup.

Tværager. Kontraktb 1682 *auff den Quer Acker ins Osterfeld*; 1682 (Kontraktb 1698) *den Tweracker Osten Nedderbuye*; Kontraktb 1701 *ein queracker.*

?Tøvig. Kontraktb 1711 *töwieck.* — I Østermark. Formen minder om *Døveng* ovfr., der dog ifl. Kontraktb ligger i Søndermark.

Vejager [ˈ*vaiˌagəɹ*]. Kontraktb 1701 *Kleinwegacker*; Kat *Weiagger.* — Areal ved en Markvej.

Vesterager. 1713 (Kontraktb 1734) *Wester Acker.*

Vesterdam. Kontraktb 1682 *die Wische in Westerdam.*

Vestereng [ˈvèsdəɹˌèŋ]. Kontraktb 1715 *Wester Eng*; Kontraktb 1726 *wester wisch*; Kontraktb 1729 *Wester Wisch*; Kontraktb 1737 *die wester Eng*; U[1] 1826, Kat *Westereng.*

Westerlyk [ˈvèsdəɹˌlỳg]. U[2] 1826, Kat *Westerlücke.*

Vestermaj [*vèsdəɹˈmai*]. Kontraktb 1701 *Westermay*; U[1] 1826 *Westermei*; Kat *Westermai.*

Vestermark. Kontraktb 1682 *jnß Westerfeldt*; 1743 SA C XII 1 Nr. 259 *Wester-Feld.*

Vestertoft. Kontraktb 1711 *in der wester tofft.*

Vinhøj. Kontraktb 1683 *winhoy*; Kontraktb 1728 *Winhu*; Kontraktb 1729 *Groß win Heu*; Kontraktb 1738 *Gremmerop winhoys Ende.* — Se under *Vinhøj* i Husby.

Vonskær. Kontraktb 1682 *Wanßkier May*; Kontraktb 1683 *Wonßkeer, wunßkeer*; Kontraktb 1695 *Süden-Wonskier*; Kontraktb 1696 *Wannskier-Wisch*; Kontraktb 1715 *Wonßkier*; Kontraktb 1728 *Wonskier*; 1763 SA C XII 1 Nr. 259 *Wohnskier.* — Støder op til *Vonskær* i Runmark, Rylskov S., s. d.

Ziegellyk. Kat *Ziegellück.*

Østerlyk [ˈoˑsdəɹˌlỳg]. 1764 SA C XII 1 Nr. 259 *Oster Lücke*; Kat *Osterlück, Osterlücke.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Østermaj [*oˑsdəɹˈmai*]. Kontraktb 1683 *die Ostermay*; U[1] 1826 *Ostermei*; Kat *Ostermai.*

Østermark. Kontraktb 1682 *ins Osterfeld*; 1745 SA C XII 1 Nr. 259 *Gremmerupper . . . Oster- . . Felde.*

Hodderup med Foldbro.

Altetoft. Kat *Alte-Toft.*

Arnbjerg. Kat *Ahnberg.* — Antagelig af Fuglenavnet *Ørn*; jfr. *Arnsbjerg* i Lyshøj.

Balle [*balix*]. 1757 SA C XII 1 Nr. 260 *Oster Feld oder Ballismarck*; U 1773 *Bulle-Lücke*; 1773 SA C XII 1 Nr. 178 *Balle Lücke*; U 1826 *Balle*; Kat *Ballig.* — *Balle*, se Bd. X.

Berg. Kat *Berg.*

Bilund [ˈbiˑˌlůnd]. Kat *Bielund.* — Af Sb. *Bi.*

Borkær. Kat *Bohrkjaer.*

Bredmaj. Kontraktb 1696 *die Breide May.* — I Hokkær.

Brunkilde. U 1773 *Brunquel.*

Bygbjerg Mose. 1757 SA C XII 1 Nr. 260 *Büch-Berger-Mohr.* — Efter *Bygbjerg* i Husby, paa Grænsen til Hodderup.

Bønslyk [ˈbönsˌlỳg]. Kat *Bönslücke.* — Nær Grænsen til Bønstrup i Grumtoft S.; Ellipse for **Bønstrup Lyk.*

Damkær [ˈdamˌkiæˑɹ]. Kontraktb 1715 *Dammckier*; Kat *Dammkjær.*

(Her?) **Darkellyk.** KI[1] 1768 *Darkel-Lücke*; KI[2] 1768 *darkellücke.*

Dauerweide [ˈdauəɹˌvaidə]. — Hty. *Dauerweide* „varig Græsmark". Samme Lokalitet som *Twieberg* ndfr.

Fenntinn. Kat *Fenntinn.*

Flachshof. Kat *Flachshof.* — Ty. *Flachshof* „Indhegning til Hør". Maaske Gengivelse af et da. **Hørgaard.*

Fussteiglyk. Kat *Fussteiglück.*

Gammellyk [*xaməlˈlỳg*]. Kontraktb 1696 *Gammel-Lück*; U 1826, Kat *Gammellücke.*

Grossewiese. Kat *Grosse-Wiese.*

Grysenholt [ˈxryˑsənˌhòld]. Kontraktb 1683 *ander* [dvs. *an der*] *Grüsenholtz*; Kat *Grüssenholz.* — Maaske af Sb. *Gryssen* „lille Smule", i Agerskov udtalt [*grysən*] (Feilb.), idet da. [*y*] kan optages i Nty. som [*yˑ*]. Formen i Kontraktb kunde dog tyde paa, at Navnet har haft langt *y* i den da. Dial., og der foreligger maaske da snarere et sammensat Stednavn med Sb. *Gryd*, glda. *griut* „Sten, Grus" som første Led, f. Eks. et oprindeligt **Grydsand* (eller en dermed identisk, appellativisk Sammensætning).

Grønvej. Kontraktb 1715 *bey dem grünen Wege.* — I Søndermark.

?Hokkær. Kontraktb 1696 *H(ö?)ckkier*; Kontraktb 1720 *Klein Holkier*; Kontraktb 1738 *klein Hakkier (Hockkier?)*; 1757 SA C XII 1 Nr. 260 *Norder-Hoeckkier*; U 1806 *Hakier*; U 1807 *süder Hahkier, Mittel Hahkier*. — Eng.

Holtlyk [*de ˈhòldˌlỳg*]. U 1826, Kat *Holzlücke*. — Nty. *Holt*, se Bd. X.

?Hovad. 1773 SA C XII 1 Nr. 178 *Hohwatt-Koppel*; U 1806, U 1807 *Hawatt*.

Husby Ender. U 1773 *dessen so genannte Husbye-Enden*. — Se *Husby* under Bebyggelsesnavne.

Huuskoppel [*ˈhu·sˌkùbəl*]. Kat *Hauskoppel*. — Fem Lokaliteter i Kat. Nty. *Huus* „Hus".

Høj. Kontraktb 1696 *auff der Huy*. — I Søndermark. *Høj*, se Bd. X.

?Hønsmose. Kontraktb 1683 *bey Hömß (Hänß?) Maaß*.

Ilsig. Kontraktb 1696 *Illsieck*. — I Hokkær. Af Dyrenavnet *Igle*.

Kanholm [*ˈkanˌhòlm*]. Kontraktb 1738 *Kanholms Acker*; 1757 SA C XII 1 Nr. 260, U 1826, Kat *Kannholm*. — Et Forled *Kan-* indgaar ogsaa i enkelte nordslesvigske Stednavne: *Kanbjergskov* (DS VI 234), *Kanbæk*, udt. [ˈ*kanbæk*], (DS VII 210) og *Kanhole*, Navn paa en Kløft med en Bæk (DS III 79). Formerne forudsætter antagelig et Enstavelsesord glda. **kan*, snarest beslægtet med glda. *kani* „Baad", nyisl. *kani* „Skaal, Trækar"; se om disse Ord Walde-Pokorny I 535. Natan Lindqvist antager, i Tilslutning til A. Westlund, at Grundbetydningen af de nævnte Ord er „noget bøjet, krumt", og at denne Betydning kan foreligge i Stednavne, bl. a. i sv. *Kanslätt* (Bjärka-Säby ortnamn p. 216). Et vn. **kanr* m. eller **kǫn* f. antages i NG VI 333 at indgaa i det forsvundne no. Stednavn *Kanarrud*.

?Kilsager. 1662 SA C XII 3 Nr. 6 *Kielßacker*; (her?) Kontraktb 1696 *2 Kl. Kielacker auff der Huy*.

Kuhberg. Kat *Kuhberg*.

Kær [*kiæˑɹ, de ˈfoˑɹsdə ˈkiæˑɹ, de ˈaxdøsdə ˈkiæˑɹ*]. U 1826 *Kier*; Kat *Kjaer*. — To Lokaliteter, den ene skovbevokset. *Kær*, se Bd. X.

Langsig [*laŋˈsiˑx*]. Kontraktb 1715 *langsick*; U 1806 *Langsicht*; Kat *Langsieg*.

Lersig [*læˑsix*]. — Delvis samme Lokalitet som den ene *Norderfeld* i Kat.

Lund. Kat *Lund*. — Nu Agerjord. *Lund*, se Bd. X.

Maj [*de mai, fùləbrỳxˈmai*]. Kat *Mai, Hinter Mai*. — Fire Lokaliteter i Kat; [*fùləbrỳxˈmai*] indeholder Bebyggelsesnavnet *Foldbro*. *Maj*, se Bd. X.

Majsbjerg [*ˈmaisˌbaˑx*]. Kat *Maisberg*. — Støder op til *Majsbjerg* i Langballe, Grumtoft S., s. d.

Mergelgrubenlyk. Kat *Mergel-Grubenlücke*.

Midtlyk [*ˈxroˑdə ˈmìdˌlỳg, ˈkleˑnə ˈmìdˌlỳg*]. K 1787 *Mittelluck*; Beschr 1787 *Mittellück*; Kat *Mittlück, Mittlücke, Grosse-Mittlücke, Kleine-Mittlücke*. — Fire Lokaliteter i Kat.

Miellyk [*de ˈmiˑəlˌlỳg*]. 1773 SA C XIII 1 Nr. 178 *Miel-Lücke*; U 1773 *bey der Miel Lücke*; Kat *Mielücke*. — Forleddet er maaske Sb. *Mile* „Kulmile". Miellyk støder op til Skov mod Vest og Syd.

Moorkoppel. Kat *Moorkoppel*.

Mühlenkoppel. Kat *Mühlenkoppel*.

Møllelyk [*ˈmœˑlˌlỳgən, ˈmœˑlˌlỳg*]. U 1773 *Mühlen Lücke*; U 1826 *Mühllücke*; Kat *Mühllück*. — Ved Husby Mølle.

Nedderkoppel. Kat *Nedder-Koppel*. — Nty. *nedder* „neder-".

Niekoppel. K 1787 *Nie Koppel*; Jb 1787 *die Voldewraaer Niekoppel*; Kat *Neukoppel*. — Nty. *nie* „ny"; gengiver maaske et da. *Ny-*. Marken hørte til Foldbro Mejergaard.

Nielyk [*de ˈniˑlỳg*]. Kat *Nielück*.

Nordertoft. Kat *Norder-Toft*.

Nylyk [*ˈnyˑəˌlỳg*]. U 1826 *Neulücke*; Kat *Neue-Lücke*. — To Lokaliteter i Kat.

Nymark [*ˈnyˑˌmaˑg*]. U 1773 *Neu Marcks Lücke*; U 1806 *Wester Neumark, Oster Neumark*; Kat *Neufeld, Vorderste Neufeld*.

Nørrelyk [*ˈnùɹdəɹˌlỳg*]. Kontraktb 1715 *in der Norder lücke*; U 1806 *Nordlükk*; U 1826, Kat *Norderlücke*. — Tre Lokaliteter i Kat.

Nørremark [*ˈnùɹdəɹˌfèld*]. Kontraktb 1715 *aufs Norderfeld*; K 1787 *Norderfeld*; U 1826 *Norderfeldslücke*; Kat *Norderfeld*. — To Lokaliteter.

Oberkoppel. Kat *Ober-Koppel.*

Pfahlland. U 1806 *Pfahlland*; U 1807 *Pf(e?)hlland.*

Quellyk. 1787 ArkHusby Hodderup *Quell-Lücke.*

Ragskov. Beschr 1787 *Ragschau.*

Rojkær [ˈrâiˌkiæˑɹ]. — *Roj*, se Bd. X.

Rønne [*de* ˈrènˌkùbəl]. (Her?) Kontraktb 1696 *Rew-Acker und schumpt*; 1773 SA XII 1 Nr. 178 *Rönns Lücke*; U 1773 *Rönns-Ackern*; K 1787, Jb 1787 *Rönn*; Beschr 1787 *Rönne*; Kat *Rönn, Rönslücke.* — *Rönn* i Kat er Betegnelse for to Lokaliteter; den ene støder op til *Rönslücke. Rønne*, se Bd. X.

Schweiz [*de šwaids*]. Kat *Schweiz.* — Navn paa et bakket Areal.

Siewerstraat [ˈsiˑvəɹˌsdrâˑd]. — Forleddet er nty. *Siewer*, et Laan fra da. *Siv*; jfr. Mensing under *Siewe.*

Sig. Kontraktb 1696 *Norden beym Sieck.* — I Østermark. *Sig*, se Bd. X.

Skovland [ˈšauˌland]. K 1787, Beschr 1787, Kat *Schauland.*

Skovpold. U 1773 *Schaupoll.*

Skump. Kontraktb 1696 *Rew-Acker und schumpt.* — *Skump*, se Bd. X.

Skøndam [šøˑnˈdam]. 1773 SA C XII 1 Nr. 178 *aus der Lücke Schöndamm*; U 1806, Kat *Schöndamm.* — Maaske af Adj. *skøn* og da snarest i den jy. Betydning „behagelig". En anden Mulighed er, at Forleddet kunde være Sb. *Skøn* og sigte til, at Jorden var tildelt efter Skøn (i Stedet for ved Opmaaling); jfr. *Skønager* DS V 215, III 175, hvor ogsaa andre Forklaringsmuligheder anføres. Marken ligger paa Grænsen til Grimmerup og Ranmark.

Smidtlyk [ˈšmidˌlỳg]. Kat *Schmiedlück.* — Sb. nty. *Smidt* „Smed". Her har tidligere været en Smedie.

Soodkoppel. Kat *Soodkoppel.* — Nty. *Sood* „Brønd".

Spang. Jb 1787 *Klein Spange, Wester Spange, Groß-Spange*; Beschr 1787 *Klein-Spange, Wester-Spange, Groß-Spange, das Spanger Redder*; Kat *Spang, Kleine Spang, Norder-Spang, Süder-Spang.* — *Spang* er Navn paa et større Areal, der strækker sig ind i Husby, Husbyskov og Lyshøj samt Bønstrup i Grumtoft S. Arealet maa have Navn efter en Overgang over et lille Vandløb (jfr. *Spang* Bd. X), rimeligvis den samme, som kaldes *Taterbro* (se under Naturnavne i Husby).

Svinslyk. Kontraktb 1696 *Schwiens Lücke*; U 1826 *Vordersteschwienslücke, Hintersteschwienslücke*; Kat *Schwimlück.*

Sønderlyk [ˈsỳˑdəɹˌlỳg]. Kontraktb 1696 *in der Süder-Lücke*; K 1787 *Suderluck*; Kat *Süderlücke, Süderlück.* — Fem Lokaliteter i Kat.

Søndermark. Kontraktb 1696 *im Süder feld*; Kontraktb 1738 *aufs Süder Feldt.*

Transig. Kontraktb 1738 *Transick Land.* — I Nørremark. Fuglenavnet *Trane.*

Twieberg. Kat *Twieberg.* — Støder op til *Tobjerg* i Grimmerup (s. d.). Jfr. *Dauerweide* ovfr.

Tvæng [*de twèŋ*]. 1757 SA C XII 1 Nr. 260 *Koppel in Norder-Hoeckkier die Tweng genant*; U 1806, U 1807 *Twenge*; Kat *Twenn.* — Smalt Agerstykke. Samme Navn som *Tvæng*, udt. [*æ tvæŋ*], en smal Gade i Læk (Bd. IV), og identisk med Sb. glda. **thwæng* i Sammensætningen *skōthwæng* „Skotvinge", vn. *þvengr* m. „Rem", der ogsaa indgaar i *Tvængsig* i Veseby, Hyrup S. Samme Ord forekommer i det sv. Sønavn *Tvängen* (SOV IV 61, Erik Noreen i NoB 1919 131 f. og Natan Lindqvist, Bjärka-Säby ortnamn p. 281; anderledes Hellq. Sjön. I 656 f.), og et Sønavn af samme Oprindelse indgaar maaske i no. *Tvengsberget* (Erik Noreen l. c.; jfr. NG III 261). Ordet indgaar desuden i et nylandsk Stednavn, der i det 16. Aarh. skrives *Twengholm* o. lgn. (Westman, Nyländska önamn I 372). Ved det nordslesvigske *Tvænge*, Navn paa et lille Stykke Agerjord og Eng i Øsby S., viser Udtalen [ˈtvæŋˑ], at der foreligger en gammel Tostavelsesform. I DS IV 159 antages det, at Navnet, der 1788 skrives *Tving*, 1789 *Tweng* og i Kat *Twing*, gaar tilbage til et **thwængiœ*. Muligvis foreligger der en Pluralisform glda. **thwængiar* til **thwæng* (jfr. glda. *drængiar*, Pl. af *dræng*),

hvorved de ældre Skrivemaader med *i* kunde forklares som Udtryk for en fakultativ Udtale med *i*-Vokal, opstaaet ved sekundær *i*-Omlyd (jfr. Kristian Hald, De danske Stedn. paa -um p. 24). Navnene *Tving* (*Dybbøl Tving*) i Dybbøl S., udt. [*æ ˈtveŋˑ*], 1777—78 *Tweng, Twenge*; Kat *Twing* (DS VII 19, 26) og *Stovgaard Tving* sts., udt. [*sdɔsgåˈˈtveŋˑ*], 1783 *Stocketweng*; Kat *Staugaards-Twing* (DS VII 30), kunde forklares paa samme Maade. Et glda. **thwæng* foreligger sikkert ogsaa i *Tving* i Aabenraa Kbst., Mejer 1641 *Tueng* (DS VI 22), og i *Tving*, Navn paa en Vej i Broager S., 1912 *Tvang, Tvæng, Tveng* (DS VII 128), samt i *Tvingforte* i Holbøl S., 1912 *tvengfort* (DS VI 544). Uklart er *Tving* i Rinkenæs S., der ikke kendes i ældre Former, og hvor Udtalen [*æ tviŋ*] (DS VI 528) næppe med Sikkerhed viser, at der foreligger en gammel Enstavelsesform. En aflydende Enstavelsesform med gl. *i*-Vokal, der forekommer andre Steder i Landet (Svend Aakjær i DSt 1922 p. 26 f.), indgaar derimod i *Tvingsager* og i *Tving* m. *Tvingsmose*, begge i N.-Tyrstrup H. (DS III 83, 115), muligvis ogsaa i *Tvingbjerg* i Ø.-Løgum S., hvor de ældre Kilder alle har *i* i Forleddet. En Tostavelsesform *Tvænge* synes iøvrigt at forekomme i det nordsjællandske Marknavn *Øster Tvænge Aas* i Markbog 1681 fra Valby S., Holbo H. (Svend Aakjær l. c.). Jfr. ogsaa no. *Tvenge*, der dog muligvis er en gammel Dativform (NG IV: 2 306).

Tværlyk [ˈdwæˑɹˌlỳg]. Kat *Twerrlück*.

Weetbarg [ˈveˑdˌbaˑx]. Kat *Weizenberg, Kleiner Weizenberg*. — Nty. *Weet* „Hvede" (Mensing under *Weten*).

Vejstykke. Kontraktb 1696 *Weystück*. — I Søndermark.

Verager. 1662 SA C XII 3 Nr. 6 *Weheacker*; 1689 ib. *Wehraker*; 1707 ib. *Wehracker*; 1748 ib. *Kehr Acker* [sic].

Vesterbjerg [*vèsdəɹˈbaˑx*]. U 1773 *auf dem sogenannten Wester Berge*; Kat *Nedder-Westerbarg, ober-Westerbarg*.

Westerholz. Kat *Westerholz*.

Vesterlyk [ˈvèsdəɹˌlỳg, vèsdəɹlỳgˈbaˑx]. Kontraktb 1715 *in den beeden Oster- und Westerlücken*; U 1806 *Westerlükk*; Kat *Westerlück, Westerlücke, Westerlückberg*. — Seks Lokaliteter i Kat.

Vinhøj. Kontraktb 1738 *bey Winhoysick*; 1748 SA C XII 3 Nr. 6 *Windheu*; Kat *Vorderste Winnberg, Hinterste Winnberg*. — *Vinhøj* i de ældre Kilder er utvivlsomt samme Lokalitet som *Vinhøj* i Grimmerup, der ifl. Kilderne ligger i denne Bys Østermark, og *Vinhøj* i Husby (s. d.). *Winnberg* i Kat hører sandsynligvis ogsaa herhen; det ligger lige ved Grænsen til Husby og støder op til Grimmerup.

Wischkoppel. Beschr 1787 *Die-Wisch Koppel*. — Hørte til Foldbro Mejergaard. *Wisch*, se Bd. X.

Voldewraalyk. Kat *Voldewraalücke*. — Enklave til Husby. Se *Foldbro* under Bebyggelsesnavne.

Vollesbarg [*vùləsˈbaˑx*]. Kat *Wollesberg*. — Støder op til *Vollesbarg* i Ranmark, Munkbrarup S.; s. d.

Vrangel [*vraŋɜl*]. Kat *Wrangel*. — Jordstykke af uregelmæssig Form. Navnet er en Afledning af Adj. *vrang* (jfr. Emil Olson, Appellativa substantivens bildning p. 253) og formelt identisk med jy. *Vrangel* „krumtap på møllen; vinkeljærn ved en klokkestreng; et tværtmenneske, en som går dårligt på benene" (Feilb.), sv. Dial. (*häkka-*) *vrangel* „krökt trä, som sammenhåller höhäckarna (Rietz p. 819), no. (*v*)*rengjell* „vredent træ el. ved" (Torp NEO p. 527); jfr. Adj. jy. *vrangel* „kroget" (Feilb.), *vranglet* „vind og skæv" (Hagerup²). Af samme Oprindelse er Stednavnet *Wrangle* i Lincolnshire, et oprindeligt Vandløbsnavn, som Ekwall (DEPN p. 512) sammenstiller med det no. Elvenavn *Rangla* (NE p. 185). Et sv. *Vrangel*, Navn paa en Kilde, sættes i OGB IV 158 med Tvivl i Forbindelse med det nævnte sv. Dialektord; ogsaa her foreligger der vel fra først af et Vandløbsnavn. *Vrangel* forekommer en enkelt Gang i Nordslesvig som Navn paa et smalt, skævt Jordstykke; i en ældre Kilde, U 1773—77, hedder Stedet imidlertid *Vringel*, og dette er muligvis den oprindelige Form (DS V 588).

Vældkilde. Kat *Weelkeel.*

Østerlyk [ˈo·sdəɹˌlɣ̀g]. Kontraktb 1715 *in den beeden Oster- und Westerlücken*; U 1806 *Osterlükk*; Kat *Osterlücke, Lange Osterlücke.* — Fem Lokaliteter i Kat.

Østermark. Kontraktb 1696 *im Osterfelde*; Kontraktb 1720 *im Oster- und Süder-Felde.*

?Østerskov. Kontraktb 1683 *uf Oster- oder ander Grüsenholtz*; Kat *Osterholz.*

Husby.

Alte Hausstelle. KI[1] 1768 *die alte Hauß-stelle.* — I Østermark „beym Damm".

Bag Toften. Jb 1716 *Achter die Tofft, Achter die Töffte.*

Barenbjerg. 1662 SA C XII 3 Nr. 6 *Barenberg*; 1707 ib. *Baarenberg.* — Snarest af Sb. *Barn.*

Bjørnselle. Jb 1716 *Biörns Ell, Börns-Ell.* — I Husby Ris. Af Dyrenavnet *Bjørn.*

Blokland [ˈblùgˌland]. Kontraktb 1701 *Blockland*; Jb 1716 *Blockland, Block land*; KI[1] 1768 *Block Land*; Kat *Blaakland.* — *Blok*, se Bd. X. Udtalen er hty. paavirket.

Bregneeng [brœ·xnəŋ]. U 1782 *Brächen Eng, Brachen Wiese*; Kat *Bregning.*

Bregneland. Jb 1716 *Brecken-Land*; KI[1] 1768 *Bregenland, Bregen-Land mit Wiese-Land*; U 1768 *Bregenland, Brechenland*; U 1807 *Bregen Land.* — I Nørremark.

Buleng. U 1782 *Bolwisch, aus der Bull Wiese.* — Sønderjy. *Bolle* „Tyr" (Feilb.).

Bygbjerg. Jb 1716 *Büchbarg*; KI[1] 1768 *Bügbarglücke, Büchbarglücke*; KI[2] 1768 *die Bügbarglücke*; U 1768 *Bügberg Lücke*; Kat *Bückberg.*

Böwertoft [*de* ˈbo·və(ɹ)ˌtòfd]. Kat *Ober-Toft.* — Nty. *böwer* „over-".

Damlyk [*de* ˈdamˌlɣ̀g]. KI[1] 1768 *jm dam, jm Damm, beym Damm*; Kat *Dammlück, Dammlücke.* — Eng i 1768. To Lokaliteter i Kat. *Dam*, se Bd. X.

Degnelyk. U 1768 *Küsterlücke.*

Dreckwisch [*de* ˈdrègˌvìš]. Kat *Dreck-wiese.* — Nty. *Dreck* „Smuds".

Dyndager. Jb 1716 *Dün Acker, Dün-acker*; KI[1] 1768 *Döhn-Acker mit* $^1/_2$ *Schip Wieße-Land*; U 1768 *Döhnacker, Dünacker, Dunacker.* — I Rismark.

Dörpsdiek [*de* ˈdò̜ɹbsˌdig]. KI[1] 1768 *Straßenteich*; Kat *Strassenteich.* — Nty. *Dörpsdiek* „Bydam". Egl. Appellativ.

Erik Madsens Eng. Jb 1716 *Erich M: Wisch.* — I Østermark.

Erik Madsens Skov. Jb 1716 *Erich Matzen Holtz, Erich M: Holt, Erich M: Holtz.* — I Østermark.

Fedeeng [*fèdəˈvìš*]. U 1782 *fette Wisch, fette Wisch Kopel, die fette Wiese*; Kat *Fette-Wiese.*

Gaasager [ˈxo·sˌagəɹ]. Kontraktb 1701 *Goßacker*; Jb 1716 *Goßacker, Goß Acker*; 1741 SA C XII 1 Nr. 160 *Gans-Acker*; Kat *Hinterste Goosagger, Vorderste Goosagger.*

Gadehøj. Jb 1716 *Gadhoy*; SH 318 E 74 *Gaardhoy . . . oder vielmehr Gadehoy (Garhoy) von d. Straße.* — Sløjfet Gravhøj i Vesterlyk Vest for Byen (SH 318 E). *Gade*, se Bd. X.

Galgehøj. SH 318 E 75 *Gallehoy* [*wohl ohne Zweifel ein Steinhügel*]. — Syd for Smaahøje, der støder op til *Galgemark.*

Galgemark [ˈxalxənˌfèld, ˈxalxənˌba·x]. Kontraktb 1701 *Galgfeld*; KI[1] 1768 *Galgenfeld, auf den Galgelfeld* [sic]; U 1768 *des Galgen- und Sandfeldes*; 1772 *die sogenante Galgen-Koppel*; U 1782 *zum Galgen feldt*; Kat *Galgenfeld.* — Agerjord ved Vasbykro. Husby Herreds Rettersted.

Galgemose [ˈxalxənˌmo·ɹ]. KI[1] 1768 *Galgen Mohr, Galgenfeldmohr*; KI[2] 1768, Kat *Galgenmoor.* — Ved *Galgemark.*

Galgerønne. U 1768 *auf Galgen Rönne.*

Gammellyk. Kat *Gammellücke.*

Geillyk [*de* ˈxailˌlɣ̀g]. Kat *Geillücke.* — Plantenavnet nty. *Geil* „Gyvel"; jfr. under Bebyggelsesnavnet *Gejl* i Munkbrarup S.

Goltager. Jb 1716 *Golt Acker, Gold Acker*; KI[1] 1768, KI[2] 1768 *Gold-Acker.* — Formen *Golt Acker* tyder paa, at Forleddet er Sb. *Galt*, i den da. Dial. udtalt *Gòjlt* (Hagerup[2] p. 114).

Gravenhøj. 1662 SA C XII 3 Nr. 6, 1689 ib. *Gravenhoch Acker*; FæsteReg 1779 *Gro-*

wach-Acker; SH 318 E 74 *Gravhoy*. — Højen („längst abgetragen") laa ifl. SH 318 E „Norden d. Flensb. Landstraße östl. von Holnisser Weg". Se under *Gravenhøj* i Grimmerup; der er ikke topografisk Sammenhæng med denne Lokalitet.

Gravenstein. Kontraktb 1701 *Gravenstein*. — Jfr. *Graasten* i Grimmerup.

Grimmerup Led. Jb 1716 *Gremmerup Heck Acker*; KI¹ 1768 *bey Gremmerup Heck*; U 1768 *Gremmerup Heck Acker*. — Bebyggelsesnavnet *Grimmerup*.

Grimmerup Lyk [*xrèmərùbˈlỳg*]. Kat *Gremmerup-Lück, Gremmeruplücke*. — Paa Grænsen til *Grimmerup*.

Grosselyk. Kat *Grosze-Lücke*.

Grossetoft. Kat *Grosze Toft*.

Grumtoftvej Ager. Jb 1716 *Gruntofft w. Acker, Grundtofft W. Ack:*; KI¹ 1768 *Grundhofweg Acker Ende*; U 1768 *Grundtoft weg acker*. — I Østermark ved Vejen til *Grumtoft*.

Gruspold. U 1782 *daß Gruß Poll, daß Gruß Berg*; Kat *Sandgrube*. — Fælles Grusgrav.

Græsskift [*de ˈxrasˌšifd*]. Jb 1716 *Graßschifft*; KI¹ 1768 *Graßschifft, ein Graß-Schift*; U 1782 *Großschifft, Gros Schifft*; Kat *Grasschift, Grosze-Grasschift, Kleine Grasschift, Grasschiftwiese*.

Ham. Kat *Hamm*. — *Ham*, se Bd. X.

Hauslyk. Kat *Hauslücke*. — To Lokaliteter.

Havrepold. Jb 1716 *Haberpol, Haberpoll, Haber-Poll*; KI¹ 1768 *Haberpoll*; KI² 1768 *Haberholt*; U 1768 *Haberpol, Haber poll, Haperpol*. — I Nørremark.

Heidelyk [*de ˈhaidəˌlỳg*]. Kat *Heidelücke*.

Holm [*de hòlm*]. Jb 1716 *der Holm, die Holm, die Hollm*; 1755 SA C XII 1 Nr. 261 *auf dem sogenanten Holm*; Tilf. 1755 i Jb 1716 *Holms lücke*; KI¹ 1768 *Holmslücke*; U 1768 *auf dem Holm, Holmkoppel*; Kat *Holm*. — *Holm*, se Bd. X.

Holzstrasse. Kontraktb 1760 *in der Holtz-Straße*.

Hoot [*de hoˑd*]. Kat *Hut*. — Trekantet Engstykke. Nty. *Hoot* „Hat"; almindeligt Sammenligningsnavn.

Hundbjerg [*ˈhùnˌbaˑx*]. Jb 1716 *Hundbarg, Hund berg*; KI¹ 1768 *Hundbarg, Hundbarg-Acker*; U 1768, U 1807 *Hundberg*; Kat *Hunbarg*. — Dyrenavnet *Hund*.

Husby Mose. 1757 SA C XII 3 Nr. 108 *aus dem Husbyer Mohr*; 1783 SA C XII 1 Nr. 263 *von den Husbyer Mohr*.

Husby Ris [*husbyˈriˑs*]. 1662 SA C XII 3 Nr. 6 *Hueß Rieß*; Jb 1716 *nach der Ries*; c. 1767 SA C XII 1 Nr. 371 *Husby Rieser-Heck*; KI¹ 1768 *Husbüe-Ries, Husbue-Ries*; U 1768 *vor dem Holtz bey Ries, beym Ries Holtz*; Kat *Husbyries*. — Skov.

Hærvej. 1621 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *suden de Heerstrate*; 1686 ib. *der Herr Strassen*; Kontraktb 1692, U 1768 *bey der Heerstraße*. — Landevejen Flensborg—Kappel. Se under *Hærvejlyk* i Tarup, Adelby S.

Høj. Jb 1716 *bey der Höy*. — *Høj*, se Bd. X.

Hørgaard. Kat *Hörgaard*. — Sb. *Hørgaard* „Indhegning til Hør".

Kalvetoft [*de ˈkèlvəˌtòfd*]. KI¹ 1768 *Kalbertoft*; KI² 1768 *die Kalbertoft*; Kat *Kälbertoft*.

Katsig [*kadsix*]. U 1807 *Kadsicht*; Kat *Kattsieg*.

Kelager. Kontraktb 1701 *Kielacker Ende*; Jb 1716 *Keel-Acker, Keelacker*; 1755 SA C XII 1 Nr. 261 *Keehl Acker*; U 1782 *Kel Acker, Kehl Acker, Kehl Acker Ende*. — I Østermark. Sb. *Kilde*.

Keleng [*ˈkeˑlˌiŋ*]. U 1782 *Kel Eng*; Kat *Keeleng*. — Sb. *Kilde*.

Kirchenholt [*ˈkɬɹxənˌhòld*]. Kat *Kirchenholz*. — Del af Husby Ris. Nty. *Kirch* „Kirke" (Mensing under *Kark*).

Kirchenlyk. Kat *Kirchenlücke, Grosze-Kirchenlücke*. — Areal ved Kirken.

Kirkemaj [*ˈkɬɹxˌmai*]. U 1768 *süden der sogenannten Kirchen-Wiese*; U 1782 *in der Kirchen Wiese, der Kirch Wiese, auf Kirchen May, Kirch Wisch*; Kat *Kirchmai*. — Lige Nord for Kirken.

Kirkemark. 1758 SA C XII 1 Nr. 261 *auf dem sogenannten Kirchen-felde*; Kat *Kirchenfeld*.

Kirkemose [*ˈkɬɹxənˌmoˑɹ*]. KI¹ 1768 *auf dem Kirchenmohr, auf dem Kirch-Mohr*; Kat *Kirchenmoor*.

Kirketoft. Jb 1716 *Kirchtofft, Kirchen*

tofft; Kat *Kirchentoft.* — Støder op til *Kirchenlyk.*

Kleenelyk [*kle·nəˈlÿg*]. Kat *Kleine-Lücke.* — Nty. *kleen* „lille".

Kleinetoft. Kat *Kleine Toft.* — To Lokaliteter.

Kolkesdel [*ˈkå·gəs|de·l* (*kòɹ-* ?)]. Kontraktb 1701 *Oberkolkasdehl*; Jb 1716 *Kolckes-deel, Wester Kolckes dehl, Wester Kolckes deel, Oster Kolckes deel, Ober Kolckes-deel*; KI[1] 1768 *Kalckesdeel, Oster-Kolckesdeel, Oberkolkesdeel*; KI[2] 1768 *Kolkasdeel, Oster kolkasdeel, oberkolkasdeel*; U 1768 *Kolckes Deel, Kolcks Deel Acker, Klein Kolcksdeel, Unten Kolcks deel, Oberkelkes deel, Oster Kolcks deel*; Kat *Korkesdeel.* — Skrivemaaden med *a* i to indbyrdes uafhængige Kilder, Kontraktb 1701 og KI[2], tyder paa, at *Kolkes-* ikke er Gen. af Sb. *Kolk*, hvorom se Bd. X, men et sammensat Appellativ **Kolkas*(*e*), af Sb. *Kul*, i den da. Dial. udtalt *Kòl* (Hagerup[2]), og Sb. *Kas*(*e*) „Dynge, Hob" (se ODS), vn. *kǫs* f. „Dynge"; jfr. m. H. t. Betydningen af sidste Led, at sv. *kase* kan bruges „om hög av brännbara ämnen (ved, ris, kvistar o. d.), hopförd för uppbränning l. för åstadkommande av ett bål" (SAOB K 661).

Kolyk. 1741 SA C XII 1 Nr. 160 *aus der Oster Kuhe-Weide*; Kontraktb 1760 *in der Kuh-Lücke.*

Krebsdel [*ˈkræ·bs|de·l*]. Jb 1716, KI[1] 1768 *Krebs deel*; KI[2] 1768, U 1768 *Krebsdeel*; Kat *Kreebsdeel.* — Sb. *Krebs.* Her har tidligere været et Vandhul.

Krogtoft. Jb 1716 *Krogtofft*; KI[1] 1768 *Krogtoft*: KI[2] 1768 *Kragtoft*; U 1768 *Krogetoft, Krogtoft*; Kat *Krogeloft* [sic]. — *Krog*, se Bd. X.

Krolyk [*ˈkrùl|lÿg*]. KI[1] 1768 *in der Krug-Lücke, jn des Krügers Lücke, Krogs Lücke*; KI[2] 1768 *Kroigslücke*; Kat *Krolück.* — To Lokaliteter. *Krogs Lücke* (*Kroigslücke*) ligger ifl. KI i Rismark og synes at være identisk med *Krolück* i Kat = Udtalens [*ˈkrùl|lÿg*]; *Krug-Lücke* ligger ved *Vasbykro.*

Kærager. FæsteReg 1779 *Kehracker.* — *Kær*, se Bd. X.

Kösterdiek [*ˈkòsdəɹ|dig*]. Kat *Küstersdiek.* — Nty. *Köster* „Degn".

Langdel [*ˈlaŋ|de·l*]. Jb 1716, KI[1] 1768 *Langdeel, Lang deel*; U 1782 *Lang Theil*; U 1807 *Langtheil, Langtheil Ende*; Kat *Langdeel.* — Agerjord, ifl. KI[1] 1768 med lidt Eng.

Lillehede. KI[1] 1768 *auf der sogenannten kleinen Heyde.* — I Vestermark.

Majgaard [*ˈmai|xå·ɹd*]. Kat *Maigaard.* — Areal umiddelbart ved Byen. *Maj*, se Bd. X.

Majlyk [*de ˈmai|lÿg*]. Kat *Mailücke, Nedder-Mailücke, Ober-Mailücke.*

Marbæk [*ˈmai|bèg, ˈma·(ɹ)|bèg*]. 1713 (Kontraktb 1734) *Klein Marbeck*; 1755 SA C XII 1 Nr. 261 *auf dem sogenanten Marbeck*; KI[1] 1768 *Marbeck Acker*; KI[2] 1768 *Marbeckacker.* — Muligvis er oprindeligt **Markbæk*, af Ordet *Mark*, hvorom se Bd. X, med Bortfald af *k* i Trekonsonantgruppe. Paa denne Maade tolkes det falsterske *Marbæk* og det almindelige sv. *Marbäck* af Evald Lidén i NoB 1921 p. 2; jfr. DS V 166. Da Bækken danner Skel mellem Husby og Grimmerup, kunde *Mark* her have den gamle Betydning „Grænse". Andre Muligheder er dog Sb. glda. *mar* „Hest" eller *Mar* i Betydningen „Sump"; se under *Marem* i Ves, Munkbrarup S.

Mellem Vejene [*twìsən de ˈvæ:x*]. Jb 1716 *Zwischen d. Weg, Zwischen der Wegen*; Kat *Zwischen den Wegen.*

Moorwisch [*ˈmo·ɹ|vìš*]. — Nty. *Moor* „Mose".

Moselyk [*de ˈmo·ɹ|lÿg*]. KI[1] 1768 *Mohrlücke, die Mohr-Lücke*; Kat *Moorlücke.*

Møgelhøj. Kontraktb 1701 *Oster Mögelhuy*; Jb 1716 *Mölhöy, Möhlhöy, Möhl-Höy, Westen Möllhöy, Westen Mölhöy, Westen Möhlhöy, Wester Möhlhöy*; KI[1] 1768 *Möhlhoy, Westermöhlhoy*; KI[2] 1768 *Möhlhoy, Wester mehlhöy*; U 1768 *Mohlhoy, Möhlhoy, Mohlhoy Acker*; DAtl VII 384 *Mølhøy*; Schröder I 422 *Molhöi*; SH 318 E 74 *Mölhoy . . . oder Mählhye*; Oldekop V 59 *Molhöi.* — Gravhøj „hart an . . . Norderfeldstraße", sløjfet 1820 (SH 318 E). Forleddet er Adj. jy. *møgel*, glda. *mykil* „stor"; Højen har ligget i Nærheden af *Smaahøje* ndfr.

Møllelyk [*de ˈmo·l|lÿg*]. Jb 1716 *in die Mühle Kopel, in der Mühlekopel, in der Muhlen Copel, Norden die Mühle, Norden der*

Mühle, Süden die Mühle, Süden die Mühl; KI¹ 1768 *in den Mühlen-Lücken bey Husbue, jn der alten Mühlen-Lücke bey Husbue-Mühle, Husbue-Mühlen-Lücken*; Kat *Mühllücke, Kleine-Mühllücke.* — *Mühllücke* i Kat ligger Nordøst for Byen ved Husby Mølle, *Kleine-Mühllücke* mod Sydvest paa Grænsen til Markerup.

Møllemark. Kontraktb 1701 *Möhlfeld*; 1755 SA C XII 1 Nr. 261 *auf dem sogenanten Mühlen Felde.*

Møllersti. Kontraktb 1701 *bey dem Müllersteege.*

Neddertoft [*de ˈnæˑrəˌtòfd*]. Kat *Nedder-Toft.* — Nty. *nedder* „nedre".

Nederby Toft. 1662 SA C XII 3 Nr. 6 *Nedderbuytofft*; FæsteReg 1779 *Nedderbüetoft.* — Bebyggelsesnavnet *Nederby.*

Norden Bjerg. Jb 1716 *Norden Barg.*

Norderlyk. Kat *Norder-Lücke.*

Nüelyk [*de nyˑəˈlỳg*]. Kat *Neue-Lücke.* — Nty. *nü* „ny".

Nørredam. Kontraktb 1692 *in Norder Damm*; U 1782 *Koppel auf dem Norder Dam.*

Nørredel. U 1782 *im Norder Theil.*

Nørreeng. KI¹ 1768 *Norder-Wiese-Schifft*; U 1782 *Norder Wies(en?) Land.*

Nørrehede. U 1782 *Norder Heide Land.*

Nørremark [*ˈnùɹdəɹˌfèld*]. Jb 1716 *Norder Feld*; U 1768 *auf dem Norderfeld*; Kat *Norderfeld, Nedder-Norderfeld, Ober-Norderfeld.*

Oberlyk. Kat *Ober-Lücke.*

Pastoratkoppeln [*pasdoˈråˑdˌkùbəln*]. — Fællesbetegnelse for *Böwertoft* og *Neddertoft.*

Polddam [*ˈpùlˌdam*]. KI¹ 1768 *Poldamm, im Poldam*; KI² 1768 *Poldamm, Poldamm-Schift*; U 1782 *Pol Damm, Poldam, Polldam*; Kat *Polldamm, Polldamm-Moor.* — Eng. *Pold*, se Bd. X.

Poldled. U 1782 *bey Pol Heck.*

Rismark. 1757 SA C XII 1 Nr. 261 *in dem . . . Oster Ries Felde*; 1758 ib. *auf dem Ries felde*; KI¹ 1768 *Ries-Feld, an dem Riesfeld.* — Ved *Husby Ris.* Jfr. *Østermark* ndfr.

Rævekule. Jb 1716 *Foßkulen, Fuchßkuhlen*; KI¹ 1768 *Foßkulen, Foßkuhlen*; U 1768 *ein Acker Fuchskuhlen genannt*; U 1807 *Reukuhlen.* — Sb. *Rævekule* „Rævegrav".

Rørmose [*rəˑɹmùs*]. Jb 1716 *Rohrmoß, Rörmos, Rörmoß*; KI¹ 1768 *Rörmos, Groß-Rörmos, Klein-Rörmos*; U 1768 *Rormöhrs* [sic], *Röhrmoß Acker*; U 1807 *Röhrmohr*; Kat *Röhrmoos.* — Plantenavnet *Rør* „Phragmites".

?Seeslyk. KI² 1768 *Se(e?)ßlücke.* — I Vestermark.

Senneplyk [*de ˈsèmbˌlỳg*]. Jb 1716 *Oster Senff-Lück, Ostersenfflücke, Wester Senff-Lück*; 1758 SA C XII 1 Nr. 261 *in der so genannten Semplücke*; KI¹ 1768 *Senflücke, Senf-Lücke, Senff-Lücke, Westersenflück Acker, klein Senff-Acker-Lücke, Ostersenflück-Acker*; U 1768 *Senflück, der Senflück Acker, Oster Senflücke, ober Senflück*; Kat *Senflücke.*

Sivland. Jb 1716 *Sieweland, Siewe Land.* — I Østermark.

Skerreshøj [*ˈʃèrəsˌhy*]. Kontraktb 1692 *scheerthüe*; Jb 1716 *Scheers Höy, Scheers-Höy*; KI¹ 1768 *Scherreshoy*; U 1768 *Scherrishoy, Scherreshoy, Scherreshoy acker*; SH 318 E 74 *Skerreshoy*; Kat *Scherreshy.* — Sløjfet Gravhøj. Se under *Skærsbjerg* i St.-Kværn, Kværn S.

Skovlyk [*de ˈhòldˌlỳg*]. Jb 1716 *Vors Holtz*; KI¹ 1768 *Holtzkoppel, Holtzlücke und Lücke vor dem Holtz*; Kat *Holzlücke, Holtlück.*

Smaahøje [*småˈhyˑ*]. Jb 1716 *bey Schmahoy*; Bericht 1754 *einige Kleine Hügel, so Schmaahüy nach hiesiger Sprache heißen*; KI¹ 1768, U 1768 *Schmahoy*; SH 318 E 75 *Smahoy, Smahoi*; Kat *Schmahy.* — Ifl. SH 318 E Navn paa 24 smaa Jordhøje.

Solyk [*ˈsùˑ(l)ˌlỳg*]. (Her?) Kontraktb 1701 *hinter der Seelücke*; Kat *Soolücke.* — Maaske af Dyrenavnet *So.*

Spang [*sbaŋ*]. Jb 1716 *Spang*; KI¹ 1768 *Spangs-Lücke, Spang-Lücke, Ober- und Unterspangs-Lücken, Spangs-Ende*; Kat *Spang, Ober-Spang, Nedder-Spang.* — Se under *Spang* i Hodderup.

Stendels Dam. U 1807 *Stendelsdamm.* — Efter *Stendels* i Markerup, nær Grænsen til Husby, eller det deraf afledte Bebyggelsesnavn.

Storehede [*de xroˑdəˈhaidə*]. KI¹ 1768 *auf der großen Heide*; Kat *Grosze-Heide.*

Strandvej. 1755 SA C XII 1 Nr. 261

sogenanten Strand-Weg; 1764 ib. *den Gremmerupper Kirchen und Strand Weg, der sogenante Strand-Weg Westen der Kirche*; U 1768 *der Strandweg, von den alten Strandweg.*

Streng. Jb 1716 *Streng.* — I Østermark. *Streng*, se Bd. X.

Stuv. 1662 SA C XII 3 Nr. 6 *Stufft*; (her?) U 1768 *Stuf Land.* — I Husby Ris. *Stuv*, se Bd. X.

Sudersig [*su·rəˈsig*]. Jb 1716 *Sudersick, Suder sick*; KI[1] 1768 *Südersick*; U 1768 *Südersick, Südersick Acker*; Kat *Suresieg.* — Sb. jy. *Suder* „Skomager" (Feilb.).

Sønderhøj. SH 318 E 74 *Synderhoe.* — Gravhøj lige ved Husby Kro.

Sønderlyk [*ˈsy·dəˌlỳg*]. KI[1] 1768 *jn der neuen Süder Lücke*; Kat *Süder-Lücke.* — Katastrets *Süder-Lücke* er en anden Lokalitet end den i KI nævnte.

Sønderpold. U 1768 *Süder Poll.*

Taterager. Jb 1716 *Tater Acker.* — Ved *Taterbro*; s. d.

Taterbro [*ˈtarəˌbrù*]. KI[1] 1768 *Obertaterbrüg*; Kat *Nedder-Tatterbrüg, Ober-Tatterbrüg.* — Areal, der støder op til *Taterbro* i Husbyskov. Tingstien (se under *Dingstieg* i Lyshøj) fra Mariegaarde til Herredstinget i Husby fører over et lille Vandløb her. Første Led er antagelig Ordet *Tater*; dette maa da i den da. Dialekt have haft samme Form som Plantenavnet *Tadder* „Boghvede", sønderjy. *Tarre*, der almindeligt antages at være opstaaet af Folkenavnet (jfr. ODS under I. *Tadder*). Jfr. ogsaa under *Spang* i Hodderup.

Toftager. KI[1] 1768 *Toft Acker*; U 1768 *die Toftacker.* — I Rismark. *Toft*, se Bd. X.

Toftland. Jb 1716 *Tofft-Land*; U 1768 *Toftland.* — I Nørremark.

Toftlyk. 1761 SA C XII 1 Nr. 261 *so genante Tofft Lücke.*

Torn. Jb 1716 *bey Dorn.* — Stuvjord i „Oster Feld nach der Mühle".

Tosig [*tùsix*]. Kontraktb 1692 *Tosie*; Jb 1716, KI[1] 1768 *Tosick*; U 1768 *Tosick, Toßick*; Kat *Tusieg.* — Første Led kunde være et Sb. svarende til no. *to* „Græsplet" etc.; se om dette Ords Forekomst i Stednavne NG Indl. p. 61 og Herbert Gustavson i OUÅ III 25. Samme Navn forekommer i Nordslesvig (DS V 60).

Tredeholm. FæsteReg 1780 *Tredeholm.*

Trolddel [*ˈtrùlˌdeˑl*]. Jb 1716 *Troldeel, Troll deel*; KI[1] 1768 *Troldeel, Troldeel-Acker*; U 1768, Kat *Trolldeel.* — Agerjord, der støder op til *Langdel* og *Vindel.*

Troldmose. Kontraktb 1701 *süder Trollmohr*; U 1768 *Trollmes, Trollmas, Trollmoß*; Kat *Trollmoor.* — Ved *Trolddel.*

Unterlyk. Kat *Unter-Lücke.*

Vandskift. Jb 1716 *Waßerschifft*; KI[2] 1768 *das Waßerschift.*

Vasbykro Lyk [*vadšauˈkroˑxˌlỳg*, ældre *vasbyˈkroˑxˌlỳg*]. KI[1] 1768 *Watschekrug-Lücke, Watschokrugs-Lücke*; U 1782 *Watzbuy Krug Kopel*; U 1807 *Wasbuy Krug lükk*; Kat *Wattschaukruglücke, Wattschaukrug Lücke.* — To Lokaliteter i Kat. Efter Bebyggelsen *Vasbykro*; se under Hyrup S.

Vejager. KI[1] 1768 *Weg-Acker*; KI[2] 1768 *Wegacker.* — I Vestermark.

Vestereng. Kontraktb 1701 *Westerwisch.*

Vesterlyk [*ˈvèsdəˌlỳg*]. KI[1] 1768 *Ober Wester-Lücke, Unter Wester-Lücke, Unterwester Lücke*; Kat *Westerlücke, Westerlück.* — Fire Lokaliteter i Kat.

Vestermark. Kontraktb 1692 *ins Westerfeld*; U 1768 *Wester oder Kirchenfeld*; U 1807 *Westerfeld.*

Westertoft. Kat *Westertoft.*

Vi [(*bå·vən inə*) *viˑ*]. Jb 1716 *Oster Wieke, Wester Wiehe, Mittel Wiehe, Mitten Wiehe*; KI[1] 1768 *Mittelwieh, Westerwieh, Wieh-Lücke*; U 1782 *Mittelwieh*; U 1807 *Westerwieh, Wiehland, wester wiehland*; Kat *Wieh.* — Højtliggende Agerjord Sydvest for Byen, ifl. Opt 1933 med Sandbund. Efter Terrænets Art at dømme kan Navnet næppe være Ordet *Vie* „Vidje, Pil", men det sandsynligste er, at der foreligger Ordet *Vi* i Betydningen „hedensk Helligdom". Stedet ligger mellem *Kirkemark* og *Hundbjerg* og nær *Trolddel* og *Troldmose.* Formelt muligt er det dog, at *Vi* er identisk med Landsbynavnene *Store-* og *Lille-Vi*; se under *Store-Vi* S., Bd. IV.

Vindel [*ˈvènˌdeˑl*]. Jb 1716 *Win-deel*; KI[1] 1768 *Windel*; KI[2] 1768 *Winckel*; U 1807

Windtheil; Kat *Winddeel.* — Forleddet er snarest Ordet *Vin* med Forkortelse af det lange *i* i første Sammensætningsled. Det maa i saa Fald sigte til, at Jorden har været henlagt til Kirkens Forsyning med Altervin; se Gunnar Knudsen i NoB 1934 p. 96 ff. *Vindel* støder op til *Kirkemark* og til *Vi* ovfr.; der er ikke topografisk Forbindelse med *Vinhøj*.

Vinhøj. Jb 1716 *Winhoy, Winhöy Stuff-Land*; 1755 SA C XII 1 Nr. 261 *auf dem sogenanten Wind Berge unweit der Huesbyer Mühle.* — Ved *Vinhøj* i Hodderup og Grimmerup. Anledningen til Navnet er maaske den samme som ved *Vindel*; jfr. *Vinhøj Fald* DS IV 514.

?Vojl. U 1782 *eine Koppel in Woil auf dem Wester felde.*

Østerlyk [ˈo·sdəɹˌlỳg]. KI[1] 1768 *die Oster-Lücke*; Kat *Oster-Lücke, Osterlücke.* — To Lokaliteter i Kat.

Østermark. 1662 SA C XII 3 Nr. 6 *im Osterfelde*; Jb 1716 *Oster Feld nach der Ries, Oster Feld nach der Mühle*; Kat *Osterfeld.* — *Oster Feld nach der Ries* i Jb 1716 er identisk med *Ries-Feld* i KI[1] 1768; jfr. ovfr. under *Rismark.*

Husbyskov.

Bagkleve. Kat *Backlei.* — Et lille, trekantet Stykke Agerjord. *Bagkleve* er et Sammenligningsnavn, idet det er identisk med Sb. sønderjy. *Bagkleve* „kammeret i Angel og Mellemslesvig bag storstuen (piselen)" (Feilb.; jfr. Hagerup[2] under *Hus*). Som Stednavn maa det sigte til et mindre Jordstykkes Beliggenhed bagved eller som Underafdeling af et større. Ordet havde i den da. Dial. i Angel Formerne *Baklöv, Bakle* og *Baklej* (Hagerup[2] under *Kleve*), og tilsvarende Former har det som Marknavn og som da. Laaneord i de nty. Dialekter: *Backlau* (*Backleef*), *Backlee* og *Backlei.* Mensing I 210, der med Urette opfatter Ordet som et da. **Baglade*, opfører desuden en nty. Form *Backlaad.* I ældre ty. Kilder fra Angel er Ordet meget hyppigt, og den almindelige Form er her *Backleff* (f. Eks. i Kontraktb 1694 og 1737 fra henholdsvis Grønholt og Rylskov) o. lgn., men undertiden forekommer ogsaa Formen *Backle*(*e*). Navnet forekommer flere Gange i Nordslesvig (se Registret i DS III) og er ret almindeligt i Angel som Betegnelse for smaa Stykker Agerjord og Eng. I Sydslesvig forekommer det ellers kun i Jerrishøj, Eggebæk S.; se Bd. IV.

Bisgaard [*bìsˈxå·*]. Kat *Bisgaard.* — Støder op til *Bisgaard* i Markerup; s. d.

Dam. Kontraktb 1756 *Wisch-Lücke den Damm genannt.* — *Dam*, se Bd. X.

Frieacker. Kat *Frieacker.* — Adj. nty. *frie* „fri". Navnet sigter vel til, at Jorden har været skattefri.

Fuglkær. Kat *Vaulkjaer.*

Gaasvad [*xo·svadˈhòld*]. 1758 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Goß-Wadt*; Kat *Gosewattholz.* — Ved Vejen til Husby. Skoven støder op til Bisgaard.

Gammellyk [ˈo·ləˌlỳg]. Kontraktb 1748 *Gammel Lucke*; KI[1] 1768 *Gammel-Lücke*; Kat *Alte-Lücke.*

Geltinger Landstraat [ˈxèldˈɳəɹ ˈlandˌsdrå·d]. — Vejen til *Gelting.*

Grootetoft [ˈxro·dəˌtòfd]. Kat *Grosse-Toft.* — Nty. *groot* „stor".

Grossewiese. Kat *Grosse-Wiese.*

Grydager [ˈxrỳdˌagəɹ]. Kontraktb 1758 *Grüdacker Lück*; 1758 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Grntz* [dvs. *Grutz*] *Acker*; Kat *Grøt-Acker.* — Forleddet er antagelig Sb. glda. *griūt* „Sten", men er blevet opfattet som Ordet *Grød*, i den da. Dial. udtalt *Grye* (Hagerup[2] 123), og gengivet ved nty. *Grütt* „Grød"; jfr. *Pamperland* ndfr.

Ham. Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Hesselholm [ˈhìsəlˌhòlm]. 1746 SA C XII 2 Nr. 142 *Hisselholm*; Kontraktb 1756 *Hißelholm*; U 1772 *Hasselholm*; Hölzungen 1872 *Hesselholm*; Kat *Hisselholm, Hisselholm-Wasserlauf.* — Støder op til *Hesselholm* i Markerup.

Hesselvraa. 1746 SA C XII 2 Nr. 142 *Hisselwrae, Suder- und Norderhisselwrae*; KI[1]

1768 *Heßelwra, Heßelwrah jetzo Heßel-Holm, Heßelwraa oder Holm.*

Holtlyk [ˈhòld‿ˌlỳg]. Kat *Holzlücke, Hinterste-Holzlücke.* — To Lokaliteter. Nty. *Holt,* se Bd. X.

Hundsholm. Kontraktb 1757 *Hundsholm*; U 1772 *Hunds holm*; Kat *Hundsholm.* — Dyrenavnet *Hund*; jfr. *Spydsholm* ndfr.

Husbyskov Skov. 1751 SA C XII 1 Nr. 261 *an dem Husby Schauer Holtze.*

Hyholt. Kat *Hüholz.* — Adj. *høj* eller Sb. *Høj.*

Keelbarg Lyk [ˈkæ·ɹba·x ˈlỳg]. Kat *Keelbarglück.* — Forleddet er maaske da. *Kilde.*

Kirkenstoft [kʲɪɹxənsˈtòfd]. Kontraktb 1748 *Klein Kirchen Tofft*; Kat *Kirchentoft.* — Areal, skilt fra Bisgaard ved den lille Skov Gaasvad. Den nty. Udtale har bevaret den da. Form af Forleddet med efterhængt Artikel.

Kleenetoft [ˈkle·nəˌtòfd]. — Nty. *kleen* „lille".

Kleinelyk. Kat *Kleine-Lücke, Kleine Lück.* — To Lokaliteter.

Knudsholm [ˈknu·sˌhòlm]. Kontraktb 1756 *Kuetzholm*; Kat *Knudsholm.* — Eng. Af Mandsnavnet *Knud.*

Kolyk. Kontraktb 1745 *in die Kuh-Lücke.*

Kværnbjerg. Kat *Quernberg.* — Støder op til *Kvœrnbjerg* i Lyshøj; s. d.

Kærlyk [ˈkœ·ɹˌlỳg (ˈkiœ·ɹˌlỳg)]. Kontraktb 1756 *Kerr-Lücke*; Kontraktb 1758 *die Wischlücke Keerlück*; Kat *Kjaerlück.* — *Kœr,* se Bd. X.

Langelyk [ˈlaŋəˌlỳg]. Kat *Lange-Lücke, Langelücke, Langelück.* — Fire Lokaliteter.

Lejsbjerg [ˈlaisˌba·x]. Kontraktb 1740 *Liesberg* (*Leisberg?*); Kontraktb 1758, Kat *Leisberg.* — Paa Grænsen til Lyshøj. Forleddet er maaske Gen. af Sb. *Led.*

?Lunager. Kontraktb 1748 *lun Acker.* — Læsningen af første Led er usikker.

Maj [*mai*]. Kat *Mai.* — Tre Lokaliteter. *Maj,* se Bd. X.

Markerup Au [ˈma:gərùb.ˌau]. — Bebyggelsesnavnet *Markerup.*

Moorwiese. Kat *Moorwiese.*

Moseholm [*mùsˈhòlm*]. Kat *Moosholm, Moosholmwiese.* — Sb. *Mose.*

Norderlyk [ˈnùɹdəɹˌlỳg]. Kat *Norderlücke, Norder-Lücke.*

Nordgaards Tunk. Kontraktb 1748 *Norgaardts T*[*a?*]*nck.* — *Tunk,* se Bd. X.

Nydam. Kontraktb 1757 *Ne*(*u?*) *Damm.*

Nylyk [ˈny·əˌlỳg]. Kontraktb 1748 *in der neuen Lucke*; 1758 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Neulück*; Kat *Neue-Lücke.*

Nørremark. Kontraktb 1748 *in dem Norder Felde*; 1751 SA C XII 1 Nr. 261 *im Norder Felde.*

Nørreskov. Kontraktb 1756 *Norder Holtz.*

Osterlyk. Kat *Osterlück.* — To Lokaliteter.

Ostertoft. Kat *Ostertoft.*

Pamperland. Kontraktb 1748 *Pamperland.* — Jfr. nty. *Pamp* „Grød". Navnet kunde maaske være en Gengivelse af *Grydager* ovfr., hvor Forleddet er opfattet som da. *Grød.*

Peter Lassens Toft. KI[1] 1768 *Peter Laßens-Toft, Peter Laßens Toft.*

Pfahllyk. Kat *Pfahllück.*

Poldsager [ˈpùlsˌagəɹ]. Kontraktb 1748 *Poltz Acker*; Kat *Pollsacker.* — *Pold,* se Bd. X.

Pækpølk. Kontraktb 1748 *Peck Polck.* — Plantenavnet jy. *Pæk* „navn på forskellige, mest bredbladede vandplanter" (Feilb.).

Quellyk. Kat *Quellücke.*

Ris. 1758 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Rieß, Rieß Feldt*; Kontraktb 1758 *das Norder Ries Feld*; Kat *Ries.* — Mark, der støder op til Skoven *Husby Ris* i Husby.

Rojbjerg. Kat *Roiberg.* — *Roj,* se Bd. X.

Rugtoft. Kontraktb 1748 *der Rocken Tofft.*

Schaapbarg [ˈʃå·ˌba·x (ˈʃòbˌba·x)]. Kat *Schaafberg.* — Nty. *Schaap* „Faar".

Schlachterwiese. Kat *Schlachter-Wiese.*

Skelkær [ˈʃèlˌkiœ·ɹ]. Kat *Schellkjaer.* — Paa Grænsen til Søgaard.

Skidendam. U 1772 *Skiden Damm, Skieden Damm*; Kat *Schiedendam, Schiedendamm-Wasserlauf.*

Skovsholt [ˈʃausˌhòld]. Kontraktb 1748 *Schausholt, Schauholtz Kier*; Kat *Schausholz.*

Skovsmark [ˈʃausˌma·g]. 1766 SA C XII 1 Nr. 270 *Schaus Marck*; Verz 1816 *Schaus-*

marck; Kat *Schausmark*. — Hørte tidligere til Lyshøj.

Spang [*sbaŋ*]. Kat *Niederste Spang, oberste Spang*. — Støder op til *Spang* i Hodderup.

Spydsholm [ˈ*sbis*ˌ*hòlm*, ˈ*sbris*ˌ*hòlm*]. Kontraktb 1756 *Höltzung Spüßholm*; U 1772, Kat *Spiesholm*. — Støder op til *Spydsholm* i Markerup. Forleddet er Gen. af Sb. *Spyd*, formodentlig i Betydningen „Jagtspyd". Paa denne Maade tolkes det nordslesvigske Gaardnavn *Spydholm* af G. Franzén (ANF LIII 301); jfr. om *Spjut-* i Stednavne Jöran Sahlgren i NoB 1920 p. 161 og der cit. Litt., Franzén, Vikbolandet p. 58 og Ohlsson, Blekingskusten p. 132. Stedet støder op til *Hundsholm*, hvis Navn maaske ogsaa kunde have Relation til Jagten.

?Stuvager. Kontraktb 1748 *Stuf Acker*. — Af Sb. *Stuv* „Særjord" (se Bd. X), eller maaske af Ordet *Stub*, i den da. Dial. udtalt med *f*-Lyd.

Stærskifter. Kontraktb 1757 *die zwey Steer-Schiften*. — Plantenavnet *Stær* „Star, Carex".

Svendstoft. Kontraktb 1748 *Schwenstofft*.

Süderlyk [ˈ*sy·dəɹ*ˌ*lỳg*]. Kat *Süderlücke*.

Südertoft. Kat *Süder-Toft*.

Søndermark. Kontraktb 1748 *in dem Suder Felde*; Kat *Süderfeld-Wasserlauf*.

Tapager. Kontraktb 1748 *Tapp Acker*. — Sb. *Tap* i Betydningen „Spids". Samme Navn forekommer i Nordslesvig (DS IV 246, 258, 287).

Taterbro [*tarəbrò*]. 1771 ? SA C XII 1 Nr. 261 *das Mohr oder Taterbroe*; Kat *Taterbrüg*. — Agerjord, der støder op til *Taterbro* i Husby; s. d.

Weibrück. Kat *Weibrück-Wasserlauf*. — Nær Landevejen Flensborg-Kappel. Formen gaar vel tilbage til et da. **Vejbro*.

Westerlyk. Kat *Westerlück, Westerlücke*. — To Lokaliteter.

Westertoft. Kat *Westertoft*.

Westerwisch. Kat *Wester-Wisch*.

Wolfseiche. 1696 S A C XII 1 Nr. 373 *an der Wolfs Eyge*; 1726 ib. *zu der Wulfes Eiche*; 1788 SA C XII 5 Nr. 69 *die Wolfs-Eiche*. — Gengiver et da. **Ulveeg* eller **Ulvseg*. Her skilles ifl. Dok 1788 Vejene til Kappel og Gelting.

Wolfsredder. 1726 SA C XII 1 Nr. 373 *Wulfes Redder*. — Vej. Der maa være topografisk Forbindelse med *Wolfseiche*.

Lyshøj.

Abildbjerg [ˈ*abəlˌba·x*]. 1633 ArkGrumtoft Nr. 292 *Appelberg*; 1706 ib. *Appelberg, Appelberg Lücke*; Kat *Apfelberg*.

Adderoj Mark. RegFlensb 1598 *adderoy Marck*; 1650 SA C XII 3 Nr. 6 *Olderoy marck*; 1715 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *auf Udderey-Felde*; HusbyTingb 1727 *Uddereyfeld*. — Efter en forsvunden Bebyggelse *Adderoj*; i 1598 omtales een Mark Guld paa *adderoy Marck*. Forleddet er maaske Mandsnavnet glda. *Addi* (DgP).

Arnkule [ˈ*a·nˌku·l*]. 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *Arren Kull*; Verz 1816 *Ahrenkuhl*; Kat *Arnkuhl*. — Det i Sønderjylland hyppige Navn *Arnkule*, der svarer til *Ørn(e)kule* i andre Egne af Landet, er sikkert et gammelt Appellativ med Betydningen „Ørnerede"; Sb. *Ørn* optræder i Sønderjy. i den ikke-omlydte Form *Arn-* i Sammensætninger. Sidste Led er identisk med glda. *kūla* f. „Bule, Ophøjning" (ODS under I. *Kule*), vn. *kúla* f. „Hævelse, hvad der hæver sig ud eller frem af den ellers jævne Overflade" (Fritzner), jy. *Kule* „bule, blå plet på legemet" (Feilb.); jfr. DS III p. XL under *Kule*.

Arnsbjerg [ˈ*a·nsˌba·x*]. 1706 ArkGrumtoft Nr. 292 *Arnsberg Sick*; 1732 ib. *Arrensberg acker*; 1751 ib. *Arrents Berg, Arrenßberg*; Kat *Arnsberg*. — Af Mandsnavnet glda. *Arn* (DgP), eller af Fuglenavnet *Ørn*; jfr. ovfr. under *Arnkule*. Der er ikke topografisk Sammenhæng mellem de to Lokaliteter. *Sig*, se Bd. X.

Bejerlund [ˈ*baiəɹˌlùnd*]. 1757 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Beyerlundt*; Verz 1816 *Grosbeierlund, Kleinbeierlund*; Kat *Kleine-Beier-*

lund, Grosze-Beierlund. — Se *Bejerlund* under Bebyggelsesnavne.

Bojsager [ˈ*båisˌaxəɹ*]. Kat *Grosse-Bassagger, Kleine-Bassagger.* — Ifl. Ejerslev blev Navnet tidligere skrevet *Boysacker*, nu *Beusacker*. Snarest af Mandsnavnet *Boje*.

Bondesbjerg [ˈ*bùnsˌbaˑx*]. 1751 ArkGrumtoft Nr. 292, 1757 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Bondeß Berg*; Jb 1787 *Bunds-Berg*; 1822 HusbyArk Lyshøj *Bondesberg*; Kat *Bonsbarg*. — Mandsnavnet (Tilnavnet) glda. *Bōndi* med sekundær Gen. paa *-s*.

?Borretorn. 1631 ArkHusby Nr. 1 *Borretorn*; 1631 ArkGrumtoft Nr. 292 *Börrekor*[*n* ?]. — I Dok omtales *ein Wisch . . . by Borretorn.*

?Bragland. 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *in tollacker auff Brag Land*; U 1771 *Thul-Acker und Brags-Acker.* — Maaske et gammelt Appellativ **Bragland*, laant fra mnty. *brakland* (Sch.-Lüb. under *brake*); jfr. den yngre Laaneform *Brakland* (ODS) og Vb. ænyda. *brage* „pløje første gang" (Kalkar), mnty. *braken* „brach pflügen" (Sch.-Lüb.). Hvis Formen *Brags-* er den oprindelige, kunde Forleddet være Gen. af Slægtsnavnet *Brag* (*Bragge*), der kendes fra Als (DS VII 279 under *Bragsmade*).

Bredsig. 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *in der Breede Sick.*

Damlyk [ˈ*damˌlỳg*]. 1631 ArkGrumtoft Nr. 292 *Achter de dam*; Jb 1787 *Dammlück*; Kat *Dammlück, Dammlücke.* — Tre Lokaliteter. *Dam*, se Bd. X.

Damsbjerg [ˈ*damsˌbaˑx*]. 1633 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 303 *Damßberg*; U 1771 *Damms-Berg, Dammbergs-Lücke.* — Mark med Vandhul. *Dam*, se Bd. X.

Dingstieg [ˈ*dìŋˌsdix*]. — Sti, der fører til Husby, hvor Herredstinget holdtes. Navnet gengiver sikkert et da. **Tingsti*.

Dreieck. Kat *Dreieck.* — Enklave til Grumtoft.

Dværgebjerg. 1750 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *dwereberg.*

Dværgemaj. 1631 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *dwerremay.*

Dybdal [ˈ*dyˑfˌdal*]. NikolaiSkyldprot 1730 *düb dall*; 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *Dübdall*; 1755 ib. *döb dall*; NikolaiGerichtsprot 1762 *Dübdahl*; Kat *Tiefthal.*

Dyttelhøj [ˈ*dỳdəlˌhy*]; U 1771 *Dunckels-Hue, Dunckelhoys-Mohr*; Kat *Düttelhy*; Ejerslev [*dɥdəlˈhyˑ*]. — Formerne fra U 1771 synes efter Sammenhængen at maatte henføres til *Dyttelhøj*. Under Forudsætning af at *Dyttel-* er den oprindelige Form, kunde der foreligge et Sb. **Dyttel*, en Diminutivafledning til Roden i Sb. ænyda. *dot* „et lille bundt, tot" (Kalkar efter Moth), jy. *Dot* „Tot, Prop, Halmvisk" (se Feilb.), no. Dial. *dott* „Klump" etc.; jfr. Torp NEO p. 67. Diminutiven foreligger i eng. *dottle* „Prop, Klump". I no. Marknavne bruges Ordet *dott* om Smaahøje (MM 1921 p. 129), og en lignende Betydning kunde Afledningen have her. En anden Mulighed vilde være et Personnavn beslægtet med det, der indgaar i *Dyttebøl* i Gelting S. (s. d.). Der er ikke topografisk Sammenhæng med det foregaaende Navn, saa Forleddet er ikke et oprindeligt **Dybdal-*.

Einhegungskoppel. 1722 NerongWillkürsbriefe 67 *Einhegungskoppel.*

Eskær [ˈ*ɨšˌkiæˑɹ*]. 1683 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Eißkier*; 1751 ArkGrumtoft Nr. 292, 1757 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Eßkier*; U 1771 *Eskiär*; 1784 ArkGrumtoft Nr. 303 *Esckiaer*; Jb 1787 *Eskier*; 1791 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Eiß kiere*; Verz 1816 *Oster-Eskier, Westereskier*; Kat *Eskjaer.* — Jfr. de flg. Navne. Forleddet er Trænavnet *Esk*. Skrivemaaden *Eiß-* maa betragtes som en Kontamination mellem Skriveformer med *e* og *i*; Formen i Dok 1791 er maaske afhængig af den i det ældre Dok 1683 fra samme Gaard.

Eskær Bro. 1631 ArkGrumtoft Nr. 292 *Jßkierbrugge.*

Eskær Toft. Kontraktb 1683 *Eßkertofft*; U 1771 *Esche-Tofft, Eschertofft*; Jb 1787 *Eskier-Toft*; Verz 1816 *Eskiertoft*; Kat *Eskjaertoft.*

Flasklyk [ˈ*flasˌlỳg*]. 1755 ArkGrumtoft Nr. 292 *bey der flasch Lucke*; Jb 1787 *Flasch-Lück*; Kat *Flachslücke.* — Af Sb. jy. *Flask* „Vandpyt" eller *Flaske* „Flig" (se Feilb.); jfr. ODS under I. *Flaske*. Marken er af lidt uregelmæssig Form; i Jb 1787 omtales en

„darin Befindliche Morastkuhle". Forleddet forstaas nu som hty. *Flachs*, nty. *Flass* „Hør".

Fogedsdam. 1706 ArkGrumtoft Nr. 292 *Voigtsdam, Voigtsdamm.* — Af Sb. *Foged* eller et dermed identisk Slægtsnavn.

?Fortholm. 1750 SA C XII 1 Nr. 271 *Fortholm*; 1784 ArkGrumtoft Nr. 303 *Foretholm*; 1784 SA C XII 1 Nr. 272 *fartholm, Fordholm.* — Ifl. Dok 1750 „am Dollerupper Mühlen Wege". Forleddet er snarest *Forte*, hvorom se Bd. X.

Frieland [*!fri·ˌland*]. Kat *Treiland.* — Adj. nty. *frie* „fri", sigtende til Skattefrihed.

Frierager. U 1771 *Frier-Acker.*

Fuglkær. RegFlensb 1643—44 *Faulkier*; Jb 1787 *Vogelkier*; 1839 ArkHusby Lyshøj *Faulkier.*

Gammeltoft [*ˈulˌtòfd*]. 1706 ArkGrumtoft Nr. 292 *Gammeltoft*; 1755 ib. *gammel tofft*; Kat *Alte-Toft.* — Udtalen [*ˈul-*] i Stedet for [*ˈo·l(ə)-*] maa være forvansket.

Graakær [*ˈkròˌkiæ·ɹ, kròˈkiæ·ɹ*]. 1621 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Graakiers holm*; 1631 ArkGrumtoft Nr. 292 *Grakier*; Kat *Grünkjaer* [sic]. — *Holm*, se Bd. X.

Grashof. Kat *Grashof.* — To Lokaliteter. Nty. *Grashof* „Grasland in der Nähe des Hauses" (Mensing).

Grootkoppel [*ˈxro·dˌkùbəl*]. Kat *Grosse-Koppel.* — Nty. *groot* „stor".

Grossetoft. Kat *Grosse-Toft.* — Jfr. *Spitzlyk* ndfr.

Gruuskuul. Kat *Gruskuhl.* — Nty. *Gruuskuul* „Grusgrav".

Ham [*ham*]. Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Harresby Lyk [*ha·dəˌ(ɹ)sbyˈlỳg*]. Kat *Hardesbylück.* — Støder op til *Harresby* i Sørup S.

Hawerkoppel [*ˈhå·vəɹˌkùbəl*]. Kat *Haferkoppel.* — Nty. *Hawer* „Havre".

Hellebæk [*ˈhèlˌbèg*]. 1633 ArkFlensb Nr. 529 *bey Hellebeke*; Kat *Ober-Hellbek, Nedder-Hellbek.* — Første Led kan være Adj. *hellig*, der indgaar i Bebyggelsesnavnet *Helligbæk* i Farensted S., Bd. VIII (s. d.), idet Udtalen [*hèl-*] i Stedet for det ventede [*hèlə-*] eller [*hìlə-*] kan skyldes Paavirkning fra Navnene *Hældeager* og *Hældeland* ndfr., hvormed der iøvrigt ikke er topografisk Sammenhæng, eller fra det deri indgaaende *Hælde*, nty. *Hell.* At dette Ord skulde være Forleddet er efter Naturforholdene at dømme ikke sandsynligt. Derimod er der Mulighed for Sb. ænyda. *hælde* „flad sten" (Kalkar), vn. *hella* f. „haard Sten eller Klippe" (Fritzner).

Hessel [*ˈhasəlˌlỳg*]. 1621 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *bi de Hesell*; 1631 ib. *jn de Hesell.* — Ved *Hesselbjerg* ndfr., der støder op til *Hessel* i Grumtoft, Grumtoft S.; s. d.

Hesselbjerg [*ˈhìsəlˌba·x*]. 1631 ArkGrumtoft Nr. 292 *Heselberch, Heselberch Acker*; 1750 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Hasselberg*; Kat *Hasselbarg.*

Hestager [*ˈhæ·sdˌaxəɹ*]. 1633 ArkFlensb Nr. 529 *Hestacker, Heestacker*; 1757 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Hest acker*; U 1771 *Heest-Acker*; Jb 1787 *Hengst-Acker*; Kat *Hestagger.* — Af *Hest* i Betydningen „Hingst"; jfr. Jb 1787.

Hinter der Toft. 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *Hinter der tofft genandt.*

Holtorn [*hèlˈdùɹn*]. 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *Holtwar, Holltwarn*; Verz 1816 *Hohldorn*; Kat *Holldorn*; Ejerslev [*hɛlˈdØɹn*]. — Sb. jy. *Hol* „Hul" eller *Holt*, hvorom se Bd. X.

Hoot [*ho·d*]. — Trekantet Jordstykke. Nty. *Hoot* „Hat", anvendt som Sammenligningsnavn.

Huslyk [*ˈhu·sˌlỳg*]. 1757 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *bey dem so genandte Haußlucke*; Kat *Hauslücke.*

Hældeager. 1633 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 303 *Helager*; Kontraktb 1686, Kat *Hellacker.* — *Hælde*, se Bd. X.

Hældeland [*ˈhèlˌland*]. Kat *Hellland.* — Sb. *Hælde* eller det tilsvarende nty. *Hell* „Skraaning", der bruges i Dialekten paa Stedet; se om disse Ord Bd. X.

Höecklyk [*ˈhø·gˌlỳg*]. Kat *Höecklücke.* — Efter en tidligere Ejer *Höeck.*

Høj. Ejerslev [*hy·*]. — *Høj*, se Bd. X.

Hønelyk [*ˈhø·nəɹˌlỳg*]. 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *in der Hönner Lucke*; U 1771 *die sogenannte Huner-Lücke*; Kat *Hühnerlück.*

Hørager. 1692 ArkGrumtoft Nr. 292 *der Flaß acker*; 1755 ib. *Höracker.*

Jordtkoppel [*ˈjòdˌkùbəl*]. — Har ifl. Opt 1933 Navn efter en tidligere Ejer.

Kalstreng [ˈkal¦sdrèŋ]. Kat *Kallstreng.* — Smal Ager med Højdepunkt. Snarest af Ordet *Kalv.*

Katbjerg. 1726 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 292 *Kat barg*; 1766 ib. *Kattberge*; Kat *Kattberg.* — Enklave til Bønstrup i Grumtoft S. og støder op til *Katbjerg* i denne By.

Kleinekoppel. Kat *Kleine-Koppel.*

Klewerhof. Kat *Kleverhof.* — Nty. *Klewer* „Kløver".

Klipil [ˈklub¦pỳl]. 1683 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Wisch und Busch in der Wester Lücke Klipill genannt*; Kat *Klüpill.* — Muligvis en forvansket Form af Ordet *Kløpœl*, i den da. Dial. i Angel udtalt *Klòppel* (Hagerup² under *Klåpœl*).

?Knudsenbjerg [ˈknudsən¦ba·x]. U 1771 *Krusenberg*; Kat *Knudsenberg.* — Forleddets oprindelige Form er usikker.

Kollenborg [ˈkòlən¦bùɯx]. 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *bey Kollung Borg* [Bebygg.?]; 1757 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *bey Kollung Burg Koppel*; 1822 ArkHusby Lyshøj *in der Koppel Kallenburg*; Kat *Kleine-Collenburglück, Grosse-Collenburglück.* — Støder op til *Kollenborg* i Grumtoft, Grumtoft S. Efter Bebyggelsesnavnet *Kollenborg*; s. d.

Kolyk. 1784 ArkGrumtoft Nr. 303 *in der Marrigaarder Kuh Lücke.*

Koppel. Kat *Koppel.* — *Koppel*, se Bd. X.

Kragager [ˈkra·x¦axəɹ]. 1755 ArkGrumtoft Nr. 292 *Krag acker, Krag acker Ende*; U 1771 *Krog-Acker*; Kat *Krackacker.* — „Også i vor Tid Samleplads for Kragerne" (Ejerslev).

Kværnbjerg [ˈkwœ·ɹn¦ba·x]. 1639 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *quernwenberich* [det første *n* tilf. over Linien]; 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *Quern Berg*; U 1771 *Quern-Berg, Quernbergs-Lück*; 1777 SA C XII 1 Nr. 269 *Querenbarg*; 1784 ArkGrumtoft Nr. 303 *Querenburg*; Jb 1787 *Süder und Norder Quernberg*; Kat *Ouernberg* [sic]. — Om Forleddet se under Sognenavnet *Kvœrn.*

Küperkoppel [ˈkybəɹ¦kùbəl]. — Samme Lokalitet som *Lyk* ndfr. Af nty. *Küper* „Bødker" (Mensing under *Küp*²); Marken tilhørte tidligere en Bødker (Opt 1933).

Langelyk [ˈlaŋə¦lỳg]. Kat *Langelück.*

Langetoft. Verz 1816 *Lange Toft.*

Las Tamsens Mose. 1631 ArkGrumtoft Nr. 292 *Laß Tamsens Moß, Laß Tamsens Moeß.*

Lilleforte. 1711 ArkGrumtoft Nr. 296 *der Kleine Forten.*

Lillelyk. 1755 ArkGrumtoft Nr. 292 *in der Kleine Lucke Bey spang.*

Lillesig. 1706 ArkGrumtoft Nr 292 *der Kleine Sick.* — Stednavn?

Lilletoft. Verz 1816 *die kleine Toft.*

Lindsbjerg. 1633 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 303 *Lindesberg*; 1683 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Lindsberg*; 1766 SA C XII 1 Nr. 270 *Lingsberg, Lingsberge*; Jb 1787 *Lundsberg.* — Af Trænavnet *Lind.*

Lund [*lùnd*]. C. 1700 SA C XII 1 Nr. 510 *die Lundt*; 1773 ArkFlensb Nr. 529 *in der Lücke, die Lunde genannt*; 1813 ArkGrumtoft Nr. 292 *Holzschift Lund genannt, Lunde*; Verz 1816 *Lundholz*; Kat *Lund.* — *Lund*, se Bd. X.

Lyk. Kat *Lück.* — *Lyk*, se Bd. X. Jfr. *Küperkoppel* ovfr.

Maj [*mai*]. 1726 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 292 *in der May*; Verz 1816, Kat *Mai.* — To Lokaliteter. *Maj*, se Bd. X.

Mariengaardlyk [*mari·nˈxå·ɹ¦lỳg*]. — Delvis samme Lokalitet som den ene *Vesterlyk* ndfr. Se *Mariegaarde* under Bebyggelsesnavne.

Mittlyk [ˈmìd¦lỳg]. Kat *Mittlück.*

Moltesbusk. 1692 ArkGrumtoft Nr. 292 *Moltes Busch*; 1747 ib. *Mollte Busch.* — Af Mandsnavnet *Molte*, glda. *Malti* (DgP).

Moseager. 1631 ArkGrumtoft Nr. 292 *Moeß Acker, de Klene Moß acker*; 1732 ib. *die Mohr ackern.*

Musefælde. U 1771 *auf Muß-Fell.* — Snarest Sb. *Musefælde* anvendt som Stednavn; jfr. *Musefælde* DS VI 60.

Möhlenstraat [*de ˈmø·lən¦sdrå·d*]. — Vejen til Husby Mølle. Nty. *Möhl* „Mølle".

Mølledam. Jb 1787 *Mühlen Damm Wiese.*

Nydam. 1633 ArkGrumtoft Nr. 292 *Nyedam*; 1633 ArkFlensb Nr. 529 *in . . . Newen Teiche*; Verz 1816 *Niedamm*; Kat *Neudamm, Neuer-Damm*; Ejerslev [*ni·dam*]. — To Lokaliteter i Kat.

Nylyk [ˈny·əˌlÿg]. 1747 ArkGrumtoft Nr. 292 *die Neue Lucke Bey Spang*; Kat *Neue-Lücke, Neue-Lück.* — Tre Lokaliteter.

Nørrelyk [ˈnʌ̀ɹdəɹˌlÿg]. 1633 ArkFlensb Nr. 529 *in der Norder Lucke*; 1722 Nerong-Willkürsbriefe 67 *die Mariengaarder und Lutzhöfter Norderlücke*; Kat *Norderlück, Norderlücke.* — Fire Lokaliteter i Kat.

Nørremark. C. 1700 SA C XII 1 Nr. 510 *Norder feldt.*

Rossgang. 1801 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *bis an den Roßgang.* — Muligvis Appellativ. Af nty. *Ross* „Hest". Formen gengiver vel et da. **Horsgang.*

Rygsbjerg [ˈrÿxsˌba·x]. 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *Rögsberg*; 1766 ib. *Rücksberge, Rücksberger Koppel*; U 1771 *Rügs-Berg, Rügsberg*; Kat *Rügsberg.* — *Ryg*, se Bd. X.

Rævebjerg [ˈrɛ̀ˌba·x]. 1633 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 303 *Reeberg, Reeffberg*; U 1771 *Reu-Berg, Reuberg-Kehl, Reuwberg-Berg-Quelle*; Verz 1816 *Rheuberg*; Kat *Röwbarg*; Oldekop V 75 *Revberg* (*Fuchsberg*); Ejerslev [*Råwbaɹx*].

?Rødager. 1740 ArkGrumtoft Nr. 292 *r(o?)tacker.* — I Vestermark.

Rødsten. 1631 ArkGrumtoft Nr. 292 *Rodt steen*; 1751 ib. *rösteen Sick.* — *Sig*, se Bd. X.

Rønholt Kær. 1777 SA C XII 1 Nr. 269 *Holtz-Lücke Rönnholtkiaer*; 1792 SA C XII 1 Nr. 272 *aus der Lücke Rönholtkier.* — Trænavnet *Røn. Holt*, se Bd. X.

Rønne. 1732 ArkGrumtoft Nr. 292 *Bey die röne.* — *Rønne*, se Bd. X.

Rørsig [ˈrø·ɹˌsig]. 1750 SA C XII 1 Nr. 271 *Roe(t?)sieg*; Kat *Röhrsieg.* — Plantenavnet *Rør* „Phragmites".

Schweiz [*de swaids*]. Kat *Schwey* [sic]. — Lille Stykke Agerjord.

Sig. 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *bey der Sick*; 1755 ib. *in der Sick.* — *Sig*, se Bd. X.

Sigknudshole. U 1771 *Sieck-Knutz-Huel.*

Simonsbjerg [ˈsimùnsˌba·x]. U 1771 *Siemons-Berg*; Kat *Simonsberg.*

Skelbjerg [ˈʃæ·lˌba·x]. 1726 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 292 *schelbarg, Schehl barg*; 1747 ib. *scheelberg Lücke, scheelbergs Lücke*; U 1771 *Scheel-Berg Acker*; Kat *Schulberg.* — Paa Grænsen til Bønstrup.

Sletfold [ʃladˈfo·l]. 1683 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Schlicht feld*; (her?) 1766 SA C XII 1 Nr. 270 *auf dem sogenannten Slet Sche*; Jb 1787 *Schlehtfohl*; Verz 1816 *Schletwohl.* — Ved *Sletfold* i Grumtoft, Grumtoft S.; s. d.

Slutsig [ˈslùdˌsix]. 1633 ArkFlensb Nr. 529 *in einer Lucken Schlutsig genandt*; Jb 1787 *Schlottsick*; Kat *Schlottsieg.* — Muligvis af et Sb. glda. **slut(t)* „Dynd, Søle", beslægtet med Vb. ænyda. *slude* „hænge slap" (Kalkar), vn. *slúta, slota* „hænge ned" (Fritzner); jfr. jy. *Slut* „grovt, skident arbejde" ved Siden af *Slud*(*arbejde*) d. s. (Feilb.).

Smiedesteg [*smi·dəˈsdèx*]. — Areal ved Vejen til Husby. Af nty. *Smiede* „Smedje"; jfr. *Smiedekroog* i Husby.

Spang [*sbaŋ*]. 1633 ArkFlensb Nr. 529 *im Spange*; 1747 ArkGrumtoft Nr. 292 *Bey Spang*; 1788 ib. *Koppel Groß-Spange*; Hagerup² 84 *Spònng*; Kat *Grosse-Spang.* — Støder op til *Spang* i Hodderup.

Spitzlyk [ˈsbʾdsˌlÿg]. — Trekantet Areal; af nty. *Spitz* „Spids". Samme Lokalitet som *Grossetoft* ovfr.

?Stavnbøl. 1631 ArkGrumtoft Nr. 292 *Osten Stauenbö(l?)e*; s. Dok ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Osten Stauenbote.*

Stensager [ˈsde·nsˌagəɹ]. 1726 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 292 *Steins Acker*; 1750 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Steen acker*; 1755 ArkGrumtoft Nr. 292 *Steens acker*; 1784 ArkGrumtoft Nr. 303 *Steins Acker*; Kat *Steenacker.*

Stiveled. (Her?) U 1771 *Stiglitzer-Heck*; 1784 SA C XII 1 Nr. 272 *Stiever-Heck*; Kat *Stiefelheck.* — Enklave til Grumtoft og Bønstrup. Støder op til *Stiveled* i Bønstrup, Grumtoft S.; s. d.

Strasse. 1706 ArkGrumtoft Nr. 292 *Wisch in der Straße*; 1751 ib. *ein Stuck vor der Straße genandt.* — Gengiver antagelig et da. **Gade.*

Sønderlyk [ˈsy·dəɹˌlÿg]. 1732 ArkGrumtoft Nr. 292 *in der Suder Lucke*; Kat *Süderlück, Süderlücke, Süder-Lücke, Grosse-Süderlück, Kleine-Süderlück.* — Fem Lokaliteter i Kat.

Søndermark. 1639 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *in dem Seüden feldt*; 1683 ib. *das Süder feldt*; U 1771 *im ... Süder-Felde.*

Søndertoft. 1621 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *de Sudertofft*; Kat *Südertoft.*

Tidlig Middag. 1706 ArkGrumtoft Nr. 292 *Tille Middag.* — Agerjord og Eng. Navnet sigter vel til, at Arbejdet gik hurtigt fra Haanden her.

Tolager [ˈtulˌaxəɹ]. 1633 ArkGrumtoft Nr. 292 *Toelacker*; c. 1700 SA C XII 1 Nr. 510 [*T*?]*olack*[*er*] *khokopel*; 1711 ArkGrumtoft Nr. 296 *toelacker*; Vide 1722 (Kontraktb 1723) *Toellacker*; 1751 ArkGrumtoft Nr. 292, 1755 ib., 1757 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *tollacker*; 1766 ArkGrumtoft Nr. 292 *Thol Acker*; U 1771 *Thuel-Acker, Thul-Acker*; Verz 1816 *Thuelacker*; Kat *Tullagger, Ober-Tullagger, Nedder-Tullagger.* — Materialet viser, at Udtalens [*u*] er opstaaet ved Diftongering af glt. langt eller forlænget *o*. Forleddet kan være Gen. af Mandsnavnet glda. *Töli* (*Toli*?), der indgaar i *Tolgaard* i Esgrus S. Gammel Forlængelse af kort *o* foran *l* er indtraadt i Ordet *Hole*, hvorom se Bd. X.

Tolkær. 1683 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Thollkier Acker.* — I Vestermark. Maaske topografisk Sammenhæng med den foregaaende Lokalitet, der ogsaa ligger Vest for Byen.

Troldhøj. 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *troll höy*; 1755 ib. *trollhoy.* — I Nørrelyk.

Tørvemoselyk. 1750 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *bey der torff mohr*; Kontraktb 1755 *der so genannten Torf Mohr Lücke.*

Vedemaj [ˈveˑdˌmai]. 1750 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Weede May, Weede May Wisch*; 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *Weede May*; Kat *Weetmai.* — Forleddet er antagelig Plantenavnet *Hvede*, nty. *Weet* (Mensing under *Weten*).

Vejager. 1706 ArkGrumtoft Nr. 292 *Wegacker, Weg Acker.* — Ved *Vesterstrasse* ndfr.

Verrebjerg [ˈvæˑrəˌbaˑx]. 1621 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *d*[*e*] *werreberch*; Kat *Werrerberg, Wetterbarg.* — Som en Mulighed kan nævnes, at Forleddet kunde være det Sb. glda. **hwirf*, beslægtet med Vb. vn. *hverfa* „dreje", der foreligger i Sognenavnet *Hørv*(*e*) i Ods H.; se iøvrigt om herhen hørende Ord Valter Jansson i NoB 1938 p. 138 ff. og der cit. Litt. Forleddet forstaas nu som nty. *Werrer* „Vejr" (Mensing under *Wedder*).

Vesterager. 1683 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *den Wester Acker.*

Vesterlyk [ˈvèsdəɹˌlỳg, *vèsdəɹˈlỳgən*]. 1683 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *in der Wester Lücke, das Wester Lück Heck*; Kat *Westerlücke, Westerlück.* — Fire Lokaliteter i Kat.

Vestermark. 1639 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *in dem wester feldte*; U 1771 *Wester-Felde.*

Westerstrasse. 1706 ArkGrumtoft Nr. 292 *Wester Straße bey Marrigaarde.* — Gengiver antagelig et da. **Vestergade.*

Westertoft [*vèsdəɹˈtòfd*]. Kat *Westertoft.*

Wisch. Kat *Wisch.* — *Wisch*, se Bd. X.

Volmkær [ˈvùlmˌkiæˑɹ, ˈvùɹmˌkiæˑɹ]. 1633 ArkGrumtoft Nr. 292 *Wollemkier Velt*; c. 1676 (Afskr.) ArkGrumtoft Nr. 167 *Wolm hirr Tofft*; 1709 SA C XII 3 Nr. 6 *Wolmkiersfeld gegen Hußbuyschau belegen*; 1715 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *in Wollm kierfelde*; Husby-Tingb 1727 *Wollnckier-feld*; 1751 ArkGrumtoft Nr. 292 *Wolmkier tofft*; KI[1] 1768 *Welmkier, Wollemkier, Welmkier feld*; KI[2] 1768 *Wolmkier, Wollembkier, Wolmkierfeld*; U 1771 *Wallmkiär-Tofft*; Kat *Wormkjaer.* — Areal, der støder op til *Gammellyk* i Husbyskov. *Volmkær* maa oprindelig være Navn paa en selvstændig Bebyggelse, der antagelig har ligget paa det Sted, der i Kilderne kaldes *Volmkær Toft*; i det cit. Dok fra 1715 nævnes „$2^1/_2$ m$\frac{1}{4}$ Goldes in Wollm kierfelde". Efter Traditionen har Lyshøj tidligere ligget i Volmkær (Opt 1933). Forleddet er snarest et Sb. glda. **walm* med Betydningen „Vælд" el. lgn., en Afledning af Roden i Vb. glda. *wælla* „vælde" og identisk med ohty. *walm* „Aufwallen, Sieden, Hitze" (Walde-Pokorny I 302). Ordet indgaar antagelig ogsaa i det nørrejy. *Vallum Sø* i Sønderhald H. (c. 1/4 1492 (Luxdorph) Rep[2] Nr. 7105 *Valmsiøø*). En *und*-Afledning af samme Ord indgaar ifl. Erik Brate i fsv. *Walmun*(*d*)*zø*, det gamle Navn paa Djurgårdsön ved Stockholm; Forleddet antages at sigte til Brændingen ved Øen (NoB 1914 p. 85 f.). Dette Navn bør næppe skilles fra det no. Sønavn *Velmunden*, som ifl. Sophus Bugge kan være dannet af et Elvenavn **Velma* af den nævnte Stamme

**valm-* (NG IV: 2 p. 159 f., NE p. 293). Om *Valm-* i no. Stednavne se ogsaa NG III 231 og NG XI 77. Mindre sandsynligt er det, at *Volmkær* har oprindeligt *hv-*; i saa Fald kunde Forleddet sammenstilles med sv. Dial. *volm* „Høstak", der forudsætter et fsv. **hvalm* (Hellq. SEO² p. 1365). Et tilsvarende Ord indgaar maaske i det no. Ønavn *Kvolmen* (Lundahl, Falbygden p. 204), og er ogsaa antaget i det sønderjy. Landsbynavn *Vollum*, udt. [*vɔl'm*] (DS V 411), men Manglen af *h* i de ældre Skriveformer (fra Slutningen af det 15. Aarh.) gør Forklaringen mindre sandsynlig. Ogsaa her foreligger der snarere et glda. **walm*.

Østerlyk [ˈ*ɔ·sdəɹˌlyg*]. Jb 1787 *Osterlück*; Kat *Osterlück, Osterlücke*. — To Lokaliteter.

Østermark. 1621 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *in dem Oster Velde*; 1751 ib. *auf dem Osterfelde*.

Østertoft. 1711 ArkGrumtoft Nr. 296 *in der Oster tofft*; Kat *Ostertoft*.

Markerup.

Agebro [ˈ*a·xˌbrɔ*]. U 1779 *Ackebrüch*; 1779 (Afskr.) SA C XIII 9 Nr. 1137 *Ackebrüch, Ackebrüch-Süden*; Kat *Agbro*. — Sb. ænyda. *agebro* „Kørebro" (Kalkar). Samme Navn forekommer i Nordslesvig (DS V 438).

Arnshøj [ˈ*a·nsˌhy*]. Jb 1741 *Arnshöy*; 1752 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 263 *Arnshoy, ornshoy, Armshoy*; U 1805 *Arnshuy, Mittel Arnshuy*; U 1843 *Ahrendshoe*; Kat *Arnshy*. — Samme Forled som i *Arnsbjerg* i Lyshøj; s. d.

Asselhøj [ˈ*ɑsəlˌhy·*]. Jb 1741 *Asselhoy, Assellhöy*; U 1779 *Aßelhoy*; Kat *Unterste-Asselhy, Oberste-Asselhy*. — Snarest af Mandsnavnet glda. *Asli*, fsv. *Asle* (DgP). En anden Mulighed er et Kvindenavn svarende til vn. *Áslaug*, der ogsaa antages at indgaa i sv. *Asslerud* (SOÄ XIX 40 f.).

Ausackerdiek [*ausagəɹˈdig*]. Kat *Grote-Ausackerdieck, Kleine Ausackerdieck*. — Agerjord ved Grænsen til *Oksager*. Har ifl. Opt 1933 Navn efter et Dige; det nty. *Diek*, der ellers i Dial. betyder „Dam", gengiver da her det da. *Dige*.

Bag Dammen. U 1741 *Hinter dem dam*. — I Østermark. *Dam*, se Bd. X.

Bargstraat [*vèsdəɹˈba·xˌsdrâ·d*]. — Nty. *Barg* „Bjerg".

Bisgaard [*bìsˈxâ·ɹ*]. KI¹ 1768 *Birkesgaard itzo Birkesries, Birresries*; JensenAng 164 *Bisgaard*; Kat *Bisgaarde*. — Nu Agerjord, der støder op til Husby Ris og til *Bisgaard* i Husbyskov; hører ifl. KI til Kirkebolet i Markerup og er indhegnet og skovbevokset. JensenAng p. 164 oplyser, at der her skal have staaet et Slot eller en Gaard *Bisgaard* „das wird Biscops-Gaard seyn". Traditionen om, at den gamle Bispegaard i Markerup (jfr. *Markerup* under Bebyggelsesnavne) skal have ligget paa dette Sted, er dog antagelig opstaaet paa Grundlag af Navnet, der efter Skrivemaaden i KI at dømme er sammentrukket af et oprindelig *Birkes-*, Gen. af Kollektivet glda. *birki* (i Stednavne) „Birkebevoksning"; jfr. Efterledstrykket. *Birkesris* er vel fra først af Navn paa en tilstødende Del af Husby Ris.

Bjørnsig [ˈ*biɔ·(ɹ)nˌsix*]. Jb 1741 *Biörnsieg*; U 1779 *Börnsig*; U 1853 *Böhnsicht*; Kat *Björnsieg*. — Dyrenavnet *Bjørn*.

Blank [*blòŋg*]. Jb 1741 *Klein Blanck, Großblanck*; U 1779 *Groß Blank*; Kat *Blank*. — Agerjord ved Markeruphede. Forudsætter et Appellativ **Blank(e)*, der ogsaa forekommer i Landsbynavnet *Blanke*, Rorslev S., Vends H. og i *Hjordkær Blank*, Navn paa en Bakke i Grimstrup S., Skast H. O. Nielsen (UBl II 20) antager, at der i disse Navne foreligger (en Substantivering af) Adj. *blank* i Betydningen „skinnende". *Blank(e)* er dog næppe en Afledning af det fra Nty. laante Adj. i dets moderne Betydning, men forudsætter en hjemlig, uassimileret Sideform til ænyda. *blak* „blakket el. bleg" (Kalkar), vn. *blakkr*, med lignende Betydning. Betydningen af Sb. skulde da være „bleg Jord", „Kalkjord" el. lgn. (smlgn. da. *Blege* „Kalkjord", til Adj. *bleg*). Et Sb. **blacka* med tilsvarende Betydning antages af Lundahl (Falbygden p. 123)

at foreligge i sv. *Blackorna*. Jfr. m. H. t. Udtalen [*blòŋg*], at Vb. *sanke* i den da. Dial. udtaltes *sònnk* (Hagerup²).

Blind [*blɪnd*]. Jb 1741 *Blindtheil, Blindstheil*; Kat *Blind*. — Lille Stykke Agerjord. Den moderne Form er sikkert en Forkortelse af et oprindeligt *Blinddel*. Anledningen til Forleddet er uklar.

Bonsholm [ˈ*bo·nsˌhòlm*]. Kat *Boonsholm*. — Antagelig af Mandsnavnet (Tilnavnet) glda. *Bõndi* med sekundær Gen. paa *-s*.

Bredeng. Jb 1741 *breite wisch, Britewisch* [sic].

Bregneroj. Jb 1741 *Bregenroy*; U 1779 *Wiese genannt Bregenroy*. — I Lykker.

Busk. Jb 1741 *bey dem Busch*. — I Smedslyk. *Busk*, se Bd. X.

Bymaj [*bymai*]. Jb 1741 *Büymay*; KI¹ 1768 *Morast in Buymay*; Kat *Bymai*.

Bøgsholterlauf. Kat *Büxsollterlauf, Buxsollterlauf*. — Bæk. Efter Naturnavnet *Bøgsholt* i Søgaard.

Dyndsig [ˈ*dø·nˌsix*]. Jb 1741 *döynsig, osten döynsig, osten döysig, döynsigacker*; U 1779 *Dönsig, Dörnsig, Dönsig Acker*; U 1805 *Döhnsicht*; U 1843 *Döhnsieg*; Kat *Doensieg, Ober-Doensig, Unter-Doensig*.

Døveng. Jb 1741 *döweng*. — I Smedslyk. Adj. *døv*; jfr. under *Døvholm* i Tarup, Adelby S.

Egelyk. Jb 1741 *jgelücke*.

Engelsdel. Se under *Engelsten*.

Engelsten. (Her?) 1662 SA C XII 3 Nr. 6 *E(i?)gelswill*; Jb 1741 *Engelsteen*; KI¹ 1768 *Engelsteen, Engelsdeel, Engels dal itzo Engelsteen*; KI² 1768 *Engelsdeel, Engelssteen* (rettet fra *Engelsdeel*), *Engelsdal oder -steen*; 1772 SA C XII 2 Nr. 142 *Kirchen Ländereyen Engels deel genant*; U 1779, Kat *Engelstein*. — Navnet synes at være et oprindeligt *Engelsdel* med dissimilatorisk bestemt Overgang *l* > *n* i Efterleddet, hvorved dette er blevet opfattet som *-sten*. Forleddet er Mandsnavnet *Engel*; se under *Engelsby* i Adelby S.

Faarlyk [ˈ*få·(ɹ)ˌlÿg*]. Kat *Faalück*.

Für das Heck. Jb 1741 *Für daß Heck*.

Gaasvad [ˈ*xo·səˌvad*]. Jb 1741 *goeßwadt, das goeßewadt, daß Goeßwadtacker*; (her?) 1752 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 261 *das grose Wadt*; U 1779 *aus dem Gaase-Wad*, (her?) *in der Groswadt Lücke*; Kat *Gooswatt*. — Ved *Gaasvad* i Husbyskov.

Glab [*klab*]. Jb 1741 *glabf*; U 1779 *Glab*; Kat *Glapp*. — Forudsætter et Sb. glda. **glap*, identisk med no., sv. Dial. *glap* „Hul, Aabning"; se om herhen hørende Ord Erik Abrahamson i Meijerbergs arkiv V 90 ff. Her har Ordet antagelig den fra østsv. Dial. kendte Betydning „Aabning i Skov" (Vendell p. 269). *Glab* har ifl. U 1741 ligget i Smedslyk, altsaa paa ryddet Skovgrund.

Grootewisch [*xro·dəˈvɪš*]. Kat *Grote-Wisch*. — Nty. *groot* „stor".

Grosselyk. Kat *Grosze-Lücke*.

Grossmutters Kohlhof. Kat *Grossmutters Kohlhof*. — Jfr. det flg. Navn.

Grossvaters Wiese. SkyldprotTreia 1748 *ein Stuck Wischland von ohngefehr 2. fuder Heu, Groß Vaters Wiese genannt*. — Gengiver sikkert et da. **Oldefarseng*. Jfr. under *Oldemorsager* i Hyrup By og S.

Hammaj. Jb 1741 *Hammay*; 1755 ArkSøgaard *Hammey*; NikolaiMemorial 1757 *Hamaü*; 1776 ArkFlensb Nr. 529 *Hamay*. — I Lykker; Skov ifl. Dok 1776. Forleddet er uklart.

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel*.

Hauslyk. Kat *Hauslücke*.

Hedebjerg [ˈ*haidəˌba·x*]. Jb 1741 *Heidberg, Nordheidberg, Mitteheidberg, Süder Heydberg*; U 1779 *Norder Heidberg, Mitte Heidberg, Süder Heidberg*; Kat *Heideberg, Heideberg Mai*. — *Maj*, se Bd. X.

Hedebro. U 1779 *zum Heidebrüch*.

Hedelyk [ˈ*haidəˌlÿg*]. U 1779 *Heydlück*, (her?) *bey der Heide Koppel*; U 1853 *Haidelücke*; Kat *Heidelücke*.

Hedemose. Jb 1741 *Heydmoeß, Heedmoeß*; KI¹ 1768 *Heedemoos*; U 1805 *Heide Mohrschift*; Kat *Heidemoor*.

Hedestykke. U 1741 *ein Stück, Auff daß Heydstück genandt*.

Hesselholm [ˈ*hìsəlˌhòlm*]. Jb 1741 *Hesselholm*; NikolaiMemorial 1757 *Hißelsholm*; NikolaiMemorial 1759 *Hisselholm*; 1776 ArkFlensb Nr. 529 *Hißelholm*; 1784 SA C XII 1 Nr. 261 *Hesselholm*; 1789 ArkHusby *Hisselholm-Lücke*; U 1805, U 1853 *Hasselholm*;

Kat *Hisselholm, Hasselholm lauf.* — Støder op til *Hesselholm* i Husbyskov.

Hestlyk. Jb 1741 *die Hestlücke*; KI[1] 1768 *Hestlücke*; U 1805 *Mittel Hästlück, Oster-Hästlück.* — I Lykker.

Hjorthøj [ˈjòdˌhy]. Jb 1741 *Hiorthöy*; U 1779 *Jordhoy, Jordhöy*; Kat *Süder-Jordthy, Norder-Jordthy.*

Holm. Jb 1741 *in die Holm*; Kat *Holm.* — *Holm*, se Bd. X. Der er ikke topografisk Sammenhæng med det flg. Navn.

Holmlyk [ˈhòlmˌlỳg]. Jb 1741 *die Holmlücke*; 1752 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 261 *bey der Holmlücke*; Kat *Holmlück, Vorderste-Holmlück, Hinterste-Holmlück.*

Holt [*hùld*]. Jb 1741 *daß Holt, in daß Holt*; Kat *Holt.* — Delvis skovbevokset Areal, omgivet af Eng. Udtalen [*hùld*] i Stedet for nty. [*hòld*] har bevaret den da. Udtale med [*o*]. *Holt*, se Bd. X.

Holtholm [ˈhùldˌhòlm]. Kat *Holtholm.* — Ved *Holt* ovfr.

Holtlyk [ˈhòldˌlỳg]. KI[1] 1768 *Holtz-Lücke*; Kat *Holzkoppel, Hinterste-Holzkoppel, Vorderste-Holzkoppel.* — Gengiver maaske et da. **Skovlyk*; der er ikke topografisk Sammenhæng med de foregaaende Navne. Nty. *Holt*, se Bd. X.

Holtstraat [ˈhòldˌsdrå·d]. — Nty. *Holt*, se Bd. X.

Holz. Kat *Holz, das Holz, Vorderstes-Holz, Hinterste-Holz.*

?Husby Dam. (Her?) Kontraktb 1701 *Hußbuy-Damm*; 1736 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 263 *ein Stück-Landt Husbüy Dick genant*; U 1741 *Husßbüdichlandt, Hußbüdiglandt*; U 1779 *Hueßbüdick.* — I Vestermark. Sognenavnet *Husby.*

Kalsaas. 1784 SA C XII 1 Nr. 261 *Calsaas.*

Kirkemose. Jb 1741 *der Kirchmohr, auff der Kirchnohr* [sic]; KI[1] 1768 *auf dem Kirchen-Mohr.* — Kirkejord.

Kleinetoft. Kat *Kleine Toft.*

Koholm [ˈkoˌhòlm]. Jb 1741 *Kohholm, Kohholmacker*; Kat *Kuhholm.*

Kragager. Jb 1741 *Kragacker.* — Fuglenavnet *Krage.*

Kvamose. U 1805, U 1853 *Quamoos.*

Langager. Jb 1741 *Langacker, Langeacker*; U 1752 (Afskr.) *auf . . Langackern.* — I Østermark.

Langelyk [*de* ˈlaŋəˌlỳg]. Kat *Langelück, Vorderste-Langelück, Hinterste-Langelück.*

Langesweg. 1752 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 261 *Langesweg.* — Sandsynligvis forskrevet.

Langmose. U 1805 *Langmoos, Langmaas*; 1805 ArkHusby *in der sogenanten langen-Maaße.*

Lebensau. Kat *Lebensau.* — Opkaldelse efter *Levensau* paa Grænsen mellem Slesvig og Holsten; se Bd. IX. Anledningen til Opkaldelsen er den, at Bækken paa en længere Strækning danner Grænsen mellem Hyrup og Oksager. I Kat fra disse Byer er Navnet spøgende blevet omdannet til *Lebenslauf.*

Lehmland [ˈle·mˌland]. Kat *Lehmland.* — Nty. *Lehm* „Ler"; der er ikke topografisk Sammenhæng med det flg. Navn.

Lerland. Kat *Liirland.*

Lillelyk. Jb 1741 *die Lilllücke*; Kat *Kleine-Lücke.* — To Lokaliteter i Kat.

Lund [*de lùnd*]. 1852 ArkFlensb Nr. 529 *Koppel „Lund" genannt*; Kat *Lund, Lunderlauf.* — *Lund*, se Bd. X.

Lundholm [ˈlùndˌhòlm]. Kat *Lundholm.* — Eng ved *Lund.*

Lundlyk. Jb 1741 *die Lundtlücke*; KI[1] 1768 *Lund-Lücke*; U 1779 *die Lund Lücken*; U 1805 *Lundlück, Lundlücke.* — I Lykker.

Lykker. 1736 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 263 *die Lücken*; Jb 1741 *in die Lücken.* — Fællesbetegnelse for et større Omraade; jfr. Bd. X under *Lyk.*

Markerup Hede. 1706 SA A XX Nr. 3236 *Marcrop Heide.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn.

Markerup Mose. 1807 *auf dem Markerupper-Mohr, auf dem großen Markerupper Mohr*; Gst 1858 *Markerup Mose*; Kat *Markerup-Moor.*

Mittlyk [ˈmìdˌlỳg]. Kat *Mittellück.*

Moorau. Kat *Moorau.*

Moseager. Jb 1741 *Moeßacker, westermoeßacker, Moeßacker Vorwendling, Moeß vorwendling*; U 1779 *Moosacker, Moeß Acker, Wester Mooßacker.* — I Smedslyk. *Vorwendling* „Forpløjning", der ogsaa forekommer

som Appellativ i Formen *fürwendling* i U 1741, gengiver maaske et da. *Forvending*, der i Nutiden kendes fra Falster (O. Widding i DF IV 125); jfr. nty. *Förwenning* (Mensing fra Nordfr.).

Mosehjørne. Jb 1741 *Moeßhwörn, Nord Moeßhwörn*; U 1779 *Nord Mooßwörn*; U 1805 *Mooseck.*

Moselyk [ˈmoˑɹˌlỳg]. KI¹ 1768 *Mohr-Lücke*; Kat *Moorlücke.*

Myrholm [ˈmyˑˌhòlm]. Jb 1741 *Mührholm, Muhrholm*; Kat *Myrholm.* — Eng. Insektnavnet *Myre* eller Sb. *Myr* „Mose".

Neddertoft. Kat *Nedder-Toft.* — Nty. *nedder* „neder-".

Nedervig. KI¹ 1768 *Nedderwig.*

Norderfeld. Kat *Norderfeld, Nordefelderlauf* [sic].

Norderlyk. Kat *Norderlück, Norder Lücke.* — To Lokaliteter.

Nordkær [ˈnuɹˌkiæˑɹ]. Jb 1741 *Nordkier, Nordkierholm, Nordkierlück*; SkyldprotTreia 1759 *die kleine Wisch Nordkier*; U 1805 *Nordkier.*

Nylyk [ˈnyˑəˌlỳg]. Jb 1741 *die Nüelück*; Kat *Neue-Lücke.*

Nørretoft. U 1805 *Norder Toft*; Kat *Norder-Toft.*

Olsenstoft. Kat *Olsens-Toft.*

Osterlyk. Kat *Osterlück.*

Pagholm [ˈpaˑxˌhòlm]. Jb 1741, U 1805, Kat *Pagholm.* — Lille Skovstykke. Første Led kan være Sb. ænyda. *pag* „hegn ved en svinesti" (Kalkar V 796), her snarest i Betydningen „Fold, Indelukke"; jfr. ænyda. *grisepag, svinepag* „Svinesti" (se Kalkar). *Svinepag* forekommer som Stednavn i *Svinepaven*, Navn paa en Skov ved Gisselfeld (Gunnar Knudsen i Da. Skovforenings Tidsskr. 1925 p. 17). I ODS (under I. *Pog*) sammenstilles Ordet med *Pog* i Betydningen „Kæp, Dreng", men Forholdet til dette Ord er uklart.

Pastoratlyk. KI¹ 1768 *an der Pastoratlücke.*

Poldmose. Jb 1741 *Poldmoeß.* — *Pold*, se Bd. X.

Præstmaj [ˈpræˑsˌmai]. Kat *Praestmai.*

Puggevraa [pùxəˈvrâˑ]. Jb 1741 *Puchewra*; 1837 (Afskr.) SA C XII 5 Nr. 32 *Puchwern*; Kat *Puggewraa, Hinter Puggewraa, Norder-Puggewraa.* — Agerjord, der støder op til Markerup Mose. Af Sb. *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr. Hagerup² under *Pug*).

Pølk [*pỳlg*]. Kat *Pölk.* — *Pølk*, se Bd. X.

Ris [*riˑs*]. KI¹ 1768 *Ries Lücke, Ries-Lücke.* — *Ris*, se Bd. X.

Roj [*râi*]. Jb 1741 *auff daß Roy, Roylücken*; KI¹ 1768 *Roy*; Kat *Roi, Vorder-Roi, Hinterste-Roi.* — *Roj*, se Bd. X.

Sandkuleager. Jb 1741, U 1779 *Sandkuhlacker.* — Sb. *Sandkule* „Sandgrav".

Schaapholt [ˈśâˑbˌhòld]. 1837 (Afskr.) SA C XII 5 Nr. 32 *Osterschaafholz, Westerschaafholz.* — Nty. *Schaap* „Faar".

Senneplyk. Jb 1741 *Simplücke.* — I Lykker. Af Sb. *Sennep*, sønderjy. [*semp*] (Feilb.).

Sigsager. Jb 1741 *Sigsacker.* — I Østermark. *Sig*, se Bd. X.

Sivsig. Jb 1741 *Süwesig, Süwesigtheil*; 1752 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 263 *auf Süwesig, Norden Sowsig.* — I Østermark.

Skidendel. Jb 1741 *Schidendeel.* — I Østermark.

Smedshøj [ˈsmaisˌhy]. Jb 1741 *Schmidtshöy*; Kat *Schmeishy.* — I *Smedslyk.*

Smedslyk. Jb 1741 *Schmedslück*, (her?) *Schmedsacker*; KI¹ 1768 *Schmedlücke*; KI² 1768 *Schmedslücke.* — Sb. *Smed*, muligvis anvendt som Personnavn.

Spang [*sbaŋ*]. 1784 SA C XII 1 Nr. 261, Kat *Spang.* — Areal ved Vandløb. *Spang*, se Bd. X.

Spydsholm [ˈsbysˌhòlm]. SkyldprotTreia 1682 *Spüetsholm*; Jb 1741 *Spüsholm, Spüsholm, Spüßholm*; KI¹ 1768 *Spiisholm*; KI² 1768 *Spüsholm*; 1856 ArkHusby *Spisholm*; Kat *Spiesholm, Grosze-Spiesholm, Kleine-Spiesholm.* — Agerjord og Eng. Støder op til *Spydsholm* i Husbyskov; s. d.

Stendels. Boysen 1754 *Stendels*; 1764 SA C XII 1 Nr. 259 *Stendelt*; KI¹ 1768 [efter en Ekstrakt i Kirkeregnsk 1677 af Præstens Indtægter „wie sie von 1539 bis 1671 gebräuchlich gewesen"] *Stendels*; KI¹ 1768 *Stendels, auf dem Stendels*; U 1779 *Stendels, Stendels Koppel*; Kat *Stendelslücke.* — Til

Stedet er knyttet et Sagn om, at Husby Kirke oprindelig skulde have været bygget her (Boysen 1754). Se iøvrigt under *Stendels* i Maasbøl, Rylskov S.

Stordam. Jb 1741 *an der groβdam*; 1784 SA C XII 1 Nr. 261 *an den Groβen dam*; 1861 SA C XII 5 Nr. 32 *Store Damm.*

Streng. 1736 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 263 *ein Stück-Landt Streng genandt*; Jb 1741 *Streng, Norden Streng*; U 1779 *Streng.* — I Vestermark. *Streng*, se Bd. X.

?Stuvsager. Jb 1741 *Stuffsacker.* — Snarest af Sb. *Stuv* „Særjord", hvorom se Bd. X.

Süderfeldlauf. Kat *Suderfeldlauf, Süderfeldlauf.* — Bæk.

Süderlyk. Kat *Süderlück, Süder-Lücke.* — To Lokaliteter.

Südertoft. Kat *Süder-Toft.*

Talmosebjerg [*to·mas|ba·x*]. Jb 1741 *tallmoeβberch, tallmoeβberg*; 1752 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 261 *Tallmoesberg*; 1752 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 263 *tollmoeβberg*; Kat *Thomasberg.* — Antagelig af et Sb. glda. **talgh*, identisk med ænyda. *tal(l)e* „Flig, Tunge (paa Klæder), Tap (paa Brædder)"; se Kalkar IV 308. Ordet hører til Vb. glda. *tælghia* „skære" og har i Stednavne Betydningen „Flig, Indskæring". Det antages at indgaa i det nordslesvigske Stednavn *Tals*, oprindelig *Talsø*, hvor Betydningen „Indskæring" passer godt med Naturforholdene (DS V 327); i Dat. Pl.-Form forekommer det i Navnet *Talm* (DS IV 126) og maaske i *Tallingbjerg*, 18. Aarh. *Thallembarg, Tollen barg* (DS VI 538, III 203). Samme eller beslægtede Ord indgaar i en Række no. og sv. Stednavne; se Evald Lidén i APhS III 102 ff. og der cit. Litt. I den tryksvage Stilling er Forleddets *l* faldet bort, og [*tamәs-*] er derefter opfattet som Mandsnavnet *Thomas*, jy. *Tammes.*

Tenebæk. 1643 (Afskr.) SA C XII 3 Nr. 100 *dat Fischstede bj Teenbeck halt, Korff Stede Süeden Teenbeeck Halt*; 1649 (Afskr.) ib. *teenbeck Holtz.* — Af Sb. *Tene* „Ruse". *Tenebæk* er antagelig et glt. Appellativ; om glda. *tēnubæk* „Bæk, hvor der fiskes med Tener" se Evald Lidén i Meijerbergs arkiv I 9. Her sandsynligvis om den Bæk, der udmunder i Vinderød Sø ved *Tenelyk.*

Tenelyk [*ˈti·ə|lỳg*, ældre *ˈti·ən|lỳg*]. Jb 1741 *die Tienlücke*; Kat *Treenlück, Treenlücke.* — Jfr. det foregaaende Navn.

Toftager. U 1741 *tofftacker.* — I Østermark.

Trunager [*ˈtru·n|axəɹ*]. Jb 1741 *truhnacker*; U 1779 *Trunacker*; Kat *Tranagger.* — Af da. Dial. *Trune* (*Truhn*) „Rodstød" (Hagerup[2]). Af dette Ord, der lever som da. Laaneord i Nty. (se Mensing under *Trumm*[2]), blev Navnet ogsaa forklaret af Meddeleren.

Tværdel [*twæ·dəl*]. 1736 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 263 *Quertheil*; Jb 1741 *Twerdeel, Tweerdeel*; Kat *Twell.*

Ulvsnakke [*ˈulәs|nag*]. 1837 (Afskr.) SA C XII 5 Nr. 32 *Wolfbrock oder Wolfsnack*; U 1843, Kat *Wolfsnack.* — Af Dyrenavnet *Ulv* og *Nakke*, hvorom se Bd. X, eller snarere et Sb. *Ulvsnakke* „Ulvenakke", brugt som Sammenligningsnavn. Jfr. det oftere forekommende *Ulvshale.*

Vad. Jb 1741 *bey das wadt*; 1784 SA C XII 1 Nr. 261 *daβ lange Wadt, an den Mittelsten Wadt.* — I Østermark. *Vad*, se Bd. X.

Vadlyk [*ˈvad|lỳg*]. Jb 1741 *waylücke, die way Lücke*; (her?) 1783 SA C XII 1 Nr. 263 *beym sogenannte Weylücke*; 1784 SA C XII 1 Nr. 261 *Waylücke*; Kat *Wattlück.* — *Vad*, se Bd. X.

Vejager. 1736 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 263 *weg-Acker*; Jb 1741 *Süder weyacker.* — I Østermark.

Westerholm. Kat *Westerholm.*

Vesterkilde [*ˈvèsdəɹ|ki·l*]. Jb 1741, KI[1] 1768 *Westerkild*; U 1779 *Westerkeel*; Kat *Westerkiel, Vorderste-Westerkiel, Hinterste-Westerkiel.*

Vesterlyk. 1752 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 261 *jn die Westerlücke*; Kat *Westerlück.* — To Lokaliteter i Kat.

Vestermark. 1736 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 263 *daβ wester-Feld*; 1773 SA C XII 1 Nr. 257 *ihres ... Westerfeldes, an dem Marckerupper Westerfelde.*

Westertoft. Kat *Wester-Toft.*

Wisch [*de vìš*]. Kat *Wisch.* — *Wisch*, se Bd. X.

Ziegeleilyk. Kat *Ziegeleilücke.*

Østermark. 1736 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 263 *daß Oster-Feld*; U 1779 *daß Osterfeldt.*

Østermose. 1753 ArkSøgaard *Oster Schift*; U 1805 *Oster Mohrschift*; 1807 ArkHusby Lyshøj *Marckeroper Oster Mohr.* — Del af *Markerup Mose.*

Oksager.

Aakær [ˈau¡kiæˑɹ]. Jb u. A. (1785) *Auckier, Auckier Lücke*; Jb u. A. (c. 1830) *Okier, Aukier, Aae Kjer*; 1772 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 257 *Aaekier, Aakier Koppel, Aaekier Koppel, Aaekier oder Wester Holtz Land*; Kat *Aukjer, Klein-Aukjer, Gross-Aukjer.* — Ved *Kilsaa.* Ifl. Jb u. A. Skov og Eng.

Abildbjerg [ˈabəl¡baˑx]. Kontraktb 1684 *groß Appelberg*; Jb u. A. (1785) *Apfel Berg*; Jb u. A. (c. 1830) *Apfelberg Lücke*; c. 1754 SA C XII 1 Nr 257 *wester Apfelbarg, süder Apfelbarg*; 1755 ib. *Apfelberg*; Jb u. A. (1758) *Klein Apffelberg, Achter Apffelberg*; 1767 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 257 *Groß Aepfel Buch, Wester-Aepfel-Buch*; Kat *Appelbarg.*

Achterholm. Kat *Achterholm.*

Achterste Koppel. Kat *Achterstekoppel.*

Achterste Lyk. Kat *Achterste Lück.*

Ackerlyk. Kat *Ackerlück.*

Afnehmslyk. Kat *Afnehmslück, Abnehmslück.* — To Lokaliteter. Af nty. *Afnehm* „Aftægt" (Mensing I 76).

Bagkleve [ˈbag¡lai]. Jb u. A. (1785) *Backle, Bockle Lücke*; Jb u. A. (c. 1830) *Baacklee, Backlee, Backlay Lücke*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Backele*; 1766 ib. *Backele, Backelee, Backley*; 1767 ib. *Backele*; Kat *Burlei.* — Agerjord. To Lokaliteter i Kat. Se under *Bagkleve* i Husbyskov.

Barg. (Her?) Kontraktb 1752 *auf dem Berg*; Kat *Barg.* — Nty. *Barg* „Bjerg".

Barglyk. Kat *Barglück.* — Fire Lokaliteter.

Bisager [ˈbis¡agəɹ]. Jb u. A. (1758) *Langbes Acker*; Jb u. A. (1785) *Bis Acker*; Jb u. A. (c. 1830) *Bisacker, Besacker Lücke*; Kat *Bisager.* — Større Strækning langs Grænsen til Hyrup. Forleddet er antagelig Gen. af *Biskop*, og Navnet kan muligvis betegne det gamle Kapitelsgods i Byen; ifl. RegCap 1352 skænkede *Nicolaus Ywari* Kapitlet en Mark Guld paa Oksager Mark (Quellens VI 94).

Bohnentoft [ˈboˑnənˌtòfd]. Kat *Bohnentoft.* — Nty. *Bohn* „Bønne".

Boisensholm. Kat *Boysensholm.*

Bolstoft [ˈbùls¡tòfd]. Kontraktb 1684 *Bolstofft*; Jb u. A. (1785) *Wester Bohls toft, Oster dito*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *westerbolstofft*; 1755 ib. *Boolstofft*; 1766 ib. *Bohls Tofft, der Süder- und W. Bohls Tofft*; Kat *Bullstoft.* — Agerjord umiddelbart Syd for Byen. Af Sb. *Bol*, hvorom se Bd. X; *Bolstoft* er muligvis et gammelt Appellativ med samme Betydning som *Hustoft.* Jfr. det nordslesvigske *Bolstoft* (DS IV 76 f.) og sv. †*Boolstompta, Bolstomta* (Holmberg, Tomt och toft p. 166f.).

Brede [*breˑ*]. Kontraktb 1684 *große Breede*; Jb u. A. (1785) *Brede*; Jb u. A. (c. 1830) *Brede, Breede*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 254 *groß Breite, Klein Breite*; U 1786 *die Lüke Brede*; Kat *Breh.* — Agerjord ved Byen. *Brede*, se Bd. X.

Bregnebjerg. Kat *Bregenbarg.*

Bygbjerg [ˈbyg¡baˑx, *bygbaˑxˈmoˑɹ*]. Kontraktb 1703 *Bogbarg*; Jb u. A. (1785) *Buch Berg, Buch Berg Lücke, Buch Berg Mohr*; Jb u. A. (c. 1830) *Büchberg, Büchberg Lücke, Buchberg Mohr, Büchberg Mohr, Bächberg, Oster Bächberg, Bachberg*; 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Büegberg*; 1757 SA C XII 3 Nr. 108 *Buchberger Mohr*; 1766 ib. *Büchberg, Klein Büchberg*; Kat *Bückbarg, Bückbargmoor.* — Antagelig af Plantenavnet *Byg*, skønt Stedet støder op til *Bygge.*

Bygge [*bèx*]. Jb u. A. (1785) *Büche mit das Kirchen Land*; Jb u. A. (c. 1830) *die Bugge Lücke*; KI[1] 1768 *in der Büglücke*; 1773 SA C XII 1 Nr. 257 *in der Böche*; Schröder I 76 *Bög*; JensenAng 329 „*Bygg*" *oder* „*Bög*"; Kat *Böeh.* — Sb. *Bygge* „Bygning", se Bd. X.

Her skal tidligere have ligget en Gaard kaldet *Bögeschloss* (Schröder l. c.).

Bygmose. Jb u. A. (1785) *Buch Mohs, Buch Mohr*; Jb u. A. (c. 1830) *Böeg Moos*; 1766 SA C XII 1 Nr. 257 *Büch-Moes*; 1766 ib. *Bock Moes*; 1767 ib. *aufs Bück Moße*; Kat *Buchmoor*. — Der er ikke topografisk Sammenhæng med de foregaaende Lokaliteter.

Bymaj [*de ˈby‿ˌmai*]. Kontraktb 1692 *in der Kleinen Bye Maye*; SkyldprotFlensb Nr. 358 1696 *Holtz Koppell die Buymay genandt*; Jb u. A. (1785) *Boy May*; Jb u. A. (c. 1830) *Dorfs May*; Jb u. A. (1758) *Büy Wisch*; Kat *Bymay*.

Bönbarg. Kat *Bön barg*. — Formen gengiver vel et da. **Bønnebjerg*, af Plantenavnet *Bønne*.

Böwerlyk. Kat *Boverlück, Boberlück*. — Tre Lokaliteter. Nty. *böwer* „over-".

Damende. Jb u. A. (1785) *Dam Ende Lücke*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Damendes Acker*; 1767 ib. *Damende*; Kat *Klein Dammende, Gross-Dammende, Dammenderlücken, Dammendermoor, Dammenderwiese*. — Efter Bebyggelsen *Damende*.

Dreieck. Kat *Dreieck*.

Dyndager [ˈ*dø·nˌagəɹ*]. Jb u. A. (c. 1830) *Döhn Acker, Dohn Acker*; 1766 SA C XII 1 Nr. 257 *Döhn Acker*; Kat *Döhnager*.

Englyk. Kat *Englück*.

Engtoft. Kat *Engtoft*.

Erichsens Parzellen. Kat *Erichsens Parzellen*.

Eskær. Kontraktb 1684 *Eßkier*; Tax 1785 *Oster Holzschift oder Eskier, Eschkier*. — Trænavnet *Esk*.

Feld. Kat *Feld*.

Fettewisch. Kat *Fettewisch*. — Adj. nty. *fett* „fed".

Finkbjerg [ˈ*fiŋgˌba·x*]. Jb u. A. (1785) *Finck Berg Lücke*; Jb u. A. (c. 1830) *Fick Berg Lücke*; 1739 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 257 *Finckberg*; 1755 ib. *Funckberg*; 1770 ib. *Finckenberg*; Kat *Finkbarg*. — Areal paa 10 Skæpper Land (saal. 1770) lige ved Byen. Fuglenavnet *Finke*.

Freikoppel. 1773 SA C XII 1 Nr. 257 *die so genannte Frey-Koppel*.

Fælled. Kat *Fehrle*. — *Fælled*, se Bd. X.

Gaasmaj. Kontraktb 1703 *Goßmay*; 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Goß May*; 1769 ib. *Goes May*.

Gammeltoft. Jb u. A. (1785) *alte toft*.

ʔGedager. Kontraktb 1729 *Gieracker*; Jb u. A. (1785) *Gids Acker*; Jb u. A. (c. 1830) *Geetz Acker*; Jb u. A. (1758) *Gied Acker*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *giedt Acker*; 1755 ib. *Gied Acker*; 1766 ib. *Giedeacker*; 1766 ib. *Gut Acker*; 1767 (Afskr.) ib. *Gild-Acker*; 18. Aarh. ib. *geidacker*; Kat *Gerager*. — Af Dyrenavnet *Ged*, i den da. Dial. *Gie* (Hagerup[2] p. 125), eller muligvis af Sb. ænyda. *gere* „Flig", vn. *geiri* m. „Vinkel, Kile" (se Fritzner).

Gedkær. Kat *Gehkjer*. — Delvis Skov. Antagelig af Dyrenavnet *Ged*.

Geest [ˈ*xe·sdˌkùbəl*]. 1698 SA C XII 1 Nr. 257 *die Geest und Ackerländereyen*; Jb u. A. (1785) *Geest Lücke*; Jb u. A. (c. 1830) *Geetzer Lücke*; 1769 SA C XII 1 Nr. 257 *Geest*. — Vest for Byen ved Hyrup Skel; meget daarlig Jord (Opt 1933). *Geest*, se Bd. X.

Graasten. Jb u. A. (1785) *Grauen Stein, Graue Stein Lücke*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *grauenstein*; 1769 ib. *Graustein*.

Grumsten. Kontraktb 1684 *Norden Grumstehn*; Jb u. A. (1758) *Grumsten*; Boysen 1754 *Grumstein*; SH 318 E 75 *Grumsteen*. — Om Stenen oplyser Boysen 1754: „westwerts vom Dorff ist auch ein Monument, so ein großer Stein ist, welcher $2^1/_2$ Ellen dick, eben so breit, und $4^1/_2$ Ellen lang ist, es ruhet derselbe auf 6 andere Steine . . . Es führet in hiesiger Sprache den Nahmen Grumstein welches so viel anzeigen soll als ein großer Stein". Ifl. SH 318 E har Stenen, som paa den Tid var forsvundet, ligget i Marken *Brede*. Boysen antager aabenbart, at Forleddet er Adj. *grum* i den jy. Betydning „fortrinlig" (jfr. Feilb.); en anden Mulighed er Mandsnavnet glda. *Grūmi*, der bl. a. indgaar i Sognenavnet *Grumtoft*.

Græslyk. Kontraktb 1732 *Graß-Lücke*; Kat *Grasslück*.

Ham. Kat *Hamm*. — *Ham*, se Bd. X.

Hammerstoft [ˈ*hamə.ɹsˌtòfd*]. Kontraktb 1684 *bey Hauemannstofft*; Kontraktb 1696

Koppell Havemanstofft; Jb u. A. (1785) *Hammertoft, Hammers toft, Hammestofft*; Jb u. A. (c. 1830) *Hammerstofft*; KI[1] 1768 *Hamanstoft*; 1772 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 257 *Hamanns-Tofft*; 1784 ib. *Hammers toft*; Kat *Hammerstoft*. — Ogsaa som Bebyggelsesnavn. Forleddet er Gen. af et Slægtsnavn *Havemann*.

Harresbjerg [ˈharəsˌbaˑx]. 1702 SA Abt 66.2 Verz. XXIII 4 VI 8/86 *Hardeßbarch*; Kontraktb 1703 *Hardesberg, westerhardsberg*; Kontraktb 1729 *Harresbierg-Acker*; Jb u. A. (1785) *Hardes Berg*; Jb u. A. (c. 1830) *Hardesberg*; Jb u. A. (1758) *Harresbarg, Wester Harresbarg*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Haresbarg, Wester Hares Barg*; 1766 ib. *Hardesberg, Harresberg, Mittel Harrisberg, Wester Harrisberg*; 1767 ib. *Harres Berg, Wester Harresberg*; Kat *Harrisbarg*. — Se det flg. Navn.

Harreshøj. Kontraktb 1684 *Klein Harreshuy auffs Westerfeldt*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Hares Hüy, Hareshü*; 1766 ib. *Harrishoy*; 1766 ib. *Harres Hoy*. — Da *Harreshøj* ligger i Vestermark og i Dok 1766 nævnes lige efter *Harresbjerg*, er der sikkert topografisk Sammenhæng med denne Lokalitet, der ligger Vest for Byen nær Grænsen til Hyrup. Ogsaa med *Harreskrog* i Hyrup er der formodentlig topografisk Forbindelse, idet Harreskrog synes at have ligget i Nærheden af *Vie*, der ligger ikke langt fra Harresbjerg. I alle tre Navne indgaar da antagelig et usammensat Stednavn **Harre*, identisk med Sb. glda. **hargh*, vn. *hǫrgr* m. „Stendynge", der forekommer i da. Stednavne i Betydningen „Stenhob" eller „Offerplads"; jfr. DS VIII 61 under *Harresø* og DS IX 44 under *Harre*.

Have [*hå·f*]. Kontraktb 1703 *in die Hawe*; Jb u. A. (1785) *Hafe*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *in die Haffe, in die Haff, bey der Haf*; 1767 ib. *in der Hafe*; 1769 ib. *in der Haafe*; Kat *Haf*. — *Have*, se Bd. X.

Hede. 1766 SA C XII 1 Nr. 257 *auf der Heide*.

Heidekoppel. Kat *Heidekoppel, Heidekoppeln*. — To Lokaliteter.

Heidelyk. Kat *Heidelück, Lassensheidelück*.

Helleager. Kontraktb 1684 *Hellie Acker*; Kat *Hellager*. — Formen i Kontraktb tyder paa, at første Led er Adj. *hellig*.

Hessel. KI[2] 1768 *Heißel*. — Kollektivet glda. **hæsli* (i Stednavne) „Hasselbevoksning".

Hestholm. Jb u. A. (1785) *Hest Holm*; Jb u. A. (c. 1830) *Heestholm*; 1757 SA C XII 3 Nr. 108 *Heestholm, Hestholm, Festholm* [sic]. — Ifl. Dok 1757 „nahe am Ausacker, mitten im Süderfelde".

Hinterwiese. Kat *Hinterwiese*.

Hok. KI[1] 1768 *Krabsleh oder Hock*; Kat *Hoek*. — Agerjord. *Hok*, se Bd. X.

Holm [*hòlm*]. 1604 (Kontraktb 1691) *ein Schifft Holltes in Auwsackker Hollmschifft*; 1642 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 257 *dem Holm*; 1685 ib. *Holm Lücke*; Jb u. A. (1785) *in den Holm, Holm Lücke*; KI[1] 1768 *Holmschifft oder Koppel*; Tax 1785 *Holm Lüke, die Wester Holm-Lükke, die Oster Holm-Lükke, in seiner Holm-Koppel*; Kat *Holm, Kleine Holm*. — Tre Lokaliteter i Kat, den ene Skov; de ældre Belæg refererer sig til Skoven. *Holm*, se Bd. X.

Holmbjerg. Jb u. A. (1785) *Holm Berg Lücke*; Jb u. A. (c. 1830) *Holmberg, Holmberg Lücke, Wester Holmberg*; 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *auf dem Holmberg*.

Holmbro [ˈhòlmbrʏ̀xˌsdråˑd]. Jb u. A. (1785) *Holm Brüch, Holm Brüg*; Jb u. A. (c. 1830) *Holmbrück, Wester Holm Brück*; 1757 SA C XII 3 Nr. 108 *bey ... der sogenandte Holms Brücke*; K 1828 *Holmbrück*; Kat *Holmbrückau, Holmbrückmoor*. — Ved den ene *Holm* ovfr.

Holmstedbjerg [ˈhòlmsdəˌbaˑx]. Jb u. A. (1785) *Holm stedt Berg, Süder Holmstedt Berg*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Holmstedt Barg*; 1767 ib. *Holmstedt Berg*; 1769 ib. *Holm Steg berg*; Kat *Holmsterbarg*. — *Holmsted* bruges i Vestjysk i samme Betydning som *Holm* om store Pletter af Hø, der er bredt ud til Tørring; jfr. Feilb. under *Holm*. Her maa Ordet dog have en oprindeligere Betydning „Sted, hvor Høet spredes ud"; jfr. jy. *Høholm* „et sted på engen, hvor det slåede græs er spredt" (Feilb.). Det forekommer oftere i jy. Landsbyvedtægter; se Sagregistrene til Vid. og Vedt. III, V. Om Oprindelsen til

Holm i denne Betydning se Mar. Kristensen, Folkemål og Sproghistorie p. 73, 166 f.

Holt. Kat *Holt.* — To Lokaliteter. *Holt*, se Bd. X.

Holzschift. Jb u. A. (1785) *Oster Holtzschifft*; Jb u. A. (1758) SA C XII 1 Nr. 257 *Wester Holtzschift*; Tax 1785 *Oster Holzschift.*

Hussted. Jb u. A. (1785) *Hauß Stelletofft*; Kat *Husstell.* — Sb. *Hussted* „Sted, hvor et Hus har staaet".

Huuslyken [ˈ*hu·sˌlỳgən*]. — Nty. *Huus* „Hus".

Huuswisch [ˈ*huˑsˌvɪ̀ʃ*].

Hyldestub [ˈ*hylə(ɹ)sˌtòfd*]. Jb u. A. (1785) *Hullerstof, Hullerstoff*; Jb u. A. (c. 1830) *Hüllestop*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Hülestob, Hülestob-Acker*; 1766 ib. *Hühle Stop, Hüllestop*; 1767 ib. *Hüllestob*; 1769 ib. *Hüldestob*; Kat *Hületof* [sic]. — I den nty. Udtale er Efterleddet, der paa Dansk udtaltes med [*f*], omtydet til *-toft.*

Høj. 1769 SA C XII 1 Nr. 257 *gros-Hoy, Klein Hoy.* — *Høj*, se Bd. X.

Jes Molzens Toft [*jɛ̀s* ˈ*mòlsəns* ˌ*tòfd*]. Jb u. A. (1785) *Jes Molzens thofft*; Jb u. A. (c. 1830) *Jes Moltzen Tofft.*

Kalfsbarg. Kat *Achterkalfsbarg, Vorderkalfsbarg.* — Nty. *Kalf* „Kalv".

Kirchenholz. K 1828, Kat *Kirchenholz.*

Kirkenskær. HusbyTingb 1734 *Kirckens-Kier.*

Kirkesig. 1752 SA Abt 66. 2. Verz. XXIII 4 VI 8/86 *Osten Kirchsieck*; 1767 SA CXII 1 Nr. 257 *Kirch Sieg.*

Klaus Møllers Land. U 1786 *in der Lüke des Claus Möllers Land genannt.*

Kleinekoppel. Kat *Kleine Koppel.*

Kløv. Jb u. A. (1758) *Kleuschifft*; Jb u. A. (1785) *Buch Berg Lücke mit daß Kloft*; Jb u. A. (c. 1830) *Büchberg Lücke mit der Klafft.* — Se det flg. Navn.

Kløvseng [ˈ*klỳfdˌɛ̀ŋ*]. Jb u. A. (1785) *Klöfftes Eng, Klofftes Eng*; Jb u. A. (c. 1830) *in der Klafft Wiese, Klüffes Wiese, Klattes Eng*; Kat *Klüfteseng.* — Da Katastrets *Klüfteseng* støder op til *Bygbjerg*, maa det være samme Lokalitet som eller staa i topografisk Forbindelse med *Kløv* ovfr. Oprindelig foreligger der sikkert et da. *Kløv(e)* (se Bd. X), jfr. Skrivemaaden i Jb u. A. (1758); i de andre Kilder er det gengivet ved nty. *Klüft.*

Kolyk. DomkapJb 1638 *jn die Kuhe Koppell*; Kontraktb 1729 *in der Kuh-Lücke, von der Kuhe Lücke.*

Koppel. Kat *Koppel.* — *Koppel*, se Bd. X.

?Krabsled. KI[1] 1768 *Krabsleh oder Krag leide, Krabsleh oder Hock.* — Ved Damende. Jfr. *Hok* ovfr.

Kretelstraat [ˈ*kreˑdəlˌsdrå·d* el. ˈ*kreˑdəlˌvèx*]. — Nty. *Kretel* „Strid". Ifl. Traditionen har der været megen Strid om Vejen (Opt 1933).

Krogshøj [ˈ*kroˑsˌ(h)yˑ*]. Kontraktb 1684 *Krockshoy*; Kontraktb 1703 *Kl Krogs-Hoye*; Jb u. A. (1785) *Krogs Höy, Krogs Hoy*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Krogshü*; 1766 ib. *Kroogshoi*; Kat *Krogshye.* — Af Mandsnavnet glda. *Krōk.*

Kälberlyk. Kat *Kälberlücke.*

Kællingroj [ˈ*kèləŋˌrâi*]. Jb u. A. (1785) *Kielleng roy*; Jb u. A. (c. 1830) *Kelling Röi, Kollens Boi*; Kontraktb 1745 *Kerlingroy*; 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Kelling Roy*; 1772 (Afskr.) *Kelling Roi-Acker und Holtz*; 1779 ArkFlensb Nr. 529 *auf des* [sic] *Kierling roiy Acker*; Kat *Kellingreuh.* — Skov og Agerjord. Af Sb. *Kœlling.*

Landader. 1699 SA C XII 1 Nr. 257 *in die Lücke* [dvs. *Sølyk*] *Biß an das Trockene und Feste-Land, die Land Ader genand.* — Af Dok fremgaar det, at *Landader*, der her maaske er et Appellativ, betegner Grænsen mellem Engjord el. lgn. og det faste Land. Navnet er af samme Oprindelse som *Landaare* i Mølmark, Broager S. (1783 *Land Ader*; Kat *Landäer, Landoier*; 1912 *Landøjer*) og i Skodsbøl sts. (1777 *Landoyer*); se DS VII 119, 131. I DS VII 119 antages det, at Efterleddet er Sb. *Aare*, der paa Sundeved udtales [*ojˑər*] (Feilb.). Navnets Betydning, saaledes som den fremtræder her, gør det dog sandsynligt, at *-aare* beror paa en Omtydning, og at Efterleddet oprindelig er Sb. glda. *iathur* „Rand, Kant".

Langacker. Kat *Langacker.*

Langelyk. Kat *Langelück.*

Langmose [ˈ*laŋˌmoˑs*]. Jb u. A. (1785)

Lang Mohr; KI¹ 1768 *Langmos, Langmoß*; Kat *Langmoos*. — Tidligere Skov.

Lebenslauf. Kat *Lebenslauf*. — Jfr. under *Lebensau* i Markerup.

Lillelyk. KI² 1768 *kleine Lücke*; Kat *Klenelück*.

Lilleroj [ˈlilə‿ɾåi]. Jb u. A. (1785) *Lilleroy*; Jb u. A. (c. 1830) *lille Röi, lille Boi*; 1741 SA C XII 2 Nr. 142 *Lillerauh*; c. 1754 ib. *Lieleroy*; 1766 ib. *Lielie Roi, Lielie Röi*; KI¹ 1768 *Lilleroth-Lücke*; KI² 1768 *Lillerathlücke*; 1772 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 142 *Lilleroi-Koppel*; U 1786 *Lillerey*; 1824 SA C XII 2 Nr. 142 *Lilleroth*; Kat *Lillereu, Lillereulauf*; Hölzungen 1872 *Lillerott*. — I Kilderne Navn paa en Skov.

?Lillestrøm. Jb u. A. (1785) *bey Kleinem Strom*.

Lilletoft. Jb u. A. (1785) *die Kleine toft*; Jb u. A. (c. 1830) *kleine Tofft*.

Ludwigsburg. Kat *Ludewigsburg*. — Agerjord. Har vel Navn efter en Ejer, men samtidig foreligger der en spøgende Opkaldelse efter Slottet *Ludwigsburg* i Vabs S., Svans (Bd. IX).

Lund [*lùnd*]. Kontraktb 1695 *die Lund Lücke, die Lunder Lücke*; 1720 SA C XII 1 Nr. 257 *Lund-Koppel, Lundt Koppel*; HusbyTingb 1721 *Lund-Lücke*; Kontraktb 1729 *in der Lund*; Jb u. A. (1785) *Lund Lücke, Achter die Lund*; Jb u. A. (c. 1830) *der Lundt, die Lund-Lücke, Land Lücke*; KI¹ 1768 *Westerholtz und Lundkuppel*; Kat *Lund, Lundwiese, Mangelsenslund*. — Agerjord og Eng. *Lund*, se Bd. X.

Lykager. Kontraktb 1684 *der Süder Lückacker auff das Norder feldt*; 1767 SA C XII 1 Nr. 257 *Norder Lück-Acker*. — *Lyk*, se Bd. X.

Lyngvraa. Jb u. A. (1785) *Lüng wra, Lüngwra*; Jb u. A. (c. 1830) *Lüngeraae, Langera, Langera Lücke, Längera Lucke*. — Bortfald af *v* har ogsaa fundet Sted i Landsbynavnet *Lyngvraa* i St.-Vi S., Bd. IV.

Lämmerstraat [ˈlèmɔɾ‿sdrå·d]. — Vej. Nty. *Lamm* „Lam".

Magretenwall [maˈxre·dən‿val]. — Areal ved Vinderød Sø, hvor der ifl. Opt 1933 har været en Skanse, som nu er sløjfet. Af nty. *Magret* „Margrethe"; Opkaldelse efter *Margrethevolden* ved Dannevirke.

Maj [*maiən*]. Kontraktb 1703 *in der May*; Kat *May*. — Tre Lokaliteter i Kat. *Maj*, se Bd. X.

Majtoft. Kat *Maytoft*. — To Lokaliteter.

Mangelsenslyk. Kat *Mangelsens lück, Westermangelsenslücke*.

Mathiesenslyk. Kat *Mathiesenslück, Kleine-Mathiesenslück, Achter mathiesenslück*.

Mittelste Koppel. Kontraktb 1752 *in der mittelsten Koppel*.

Mittlyk. Kat *Mittlück, Mittluck, Mittlücke*. — Otte Lokaliteter.

Mittwiese. Kat *Mittwiese*.

Moorkoppel. Kat *Moorkoppel*.

Moortoft. Kat *Moortoft*.

Moorwatt. Kat *Moorwadt*.

Morslock [*dad* ˈmå·s‿lòg]. — Nty. *Morslock* „Anus".

Moselyk. Kontraktb 1695 *Mohrlücke*; Kontraktb 1728 *die Mooß-Lücke*; Kat *Moorlück, Moor lück, Moorlücken*. — Tre Lokaliteter i Kat.

Möhlentoft [ˈmə·lən‿tòfd]. — Nty. *Möhl* „Mølle".

Möhlstraat [*de* ˈmə·l‿sdrå·d].

Mølleaa. HusbyTingb 1726 *Ausacker Mühlen-Au*; K 1828 *Mühlenstrom*.

?Mølleager. Kontraktb 1729 *Mohlacker*.

Møllebjerg [ˈmə·l‿ba·x]. Jb u. A. (1785) *Möhl Berg*; Jb u. A. (c. 1830) *Mühlenberg, (Nor?)der Mühlenberg, Süder dito*; Jb u. A. (1758) *Mühlenbergs Ackern*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Mühlenbarg*; Kat *Mühlenberg*. — Ved *Mølleaa*. Her har Vandmøllen tidligere ligget (Opt 1933).

Møllerskoppel. Jb u. A. (1758) *Möllers Kop.*; KI¹ 1768 *bey des Müllers Koppel*; KI² 1768 *bey des Möllers Koppel*.

Mørkvad. 1642 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 257 *Morckwey*; Kontraktb 1683 *Märck waye*; Jb u. A. (1785) *mörckwat*; Jb u. A. (c. 1830) *Mörck Wat, Möckwatt*; Kat *Mörkwatt, Westermörkwatt, Norder mörkwatt*. — Areal ved en Bæk.

Nielssetting. 1767 SA C XII 1 Nr. 257 *die Niels-Settung*. — Sidste Led er ænyda. *setting* „Sjettedel" (Kalkar III 709 f.). Om

Oprindelsen til Navnet oplyser det cit. Dok følgende: „.. einer, der vorbenanten eigenthümlichen Bonden, Nahmens Niels, in den damaligen Catholischen Zeiten, deßen Gut von 9 M℔ Goldes, veil [sic] er unbeerbt gewesen resp^ve an dem Könige mit 5 M℔ an der Thum-Kirche zu Schleswig mit 1 M℔, an der Kirche zu Huesby, mit 2 M℔, und an dem damaligen Glücksburgischen Ruhe-Closter mit 1 M℔ ... legiret, und diese Ländereyen, werden noch, bis auf den heutigen Tag, die Niels-Settung genant". Da 6 Mark Guld i Angel udgjorde et Bol (Svend Aakjær i Nord. Kult. XXX 234), var det nævnte Gods = $1^1/_2$ Bol eller en Sjettedel af hele Byen, der ifl. „das alte Markenregister" var paa 9 Bol (JensenAng p. 333). Den omtalte Niels er identisk med *Nicolaus Ywari*, der ifl. RegCap 1352 skænkede Kapitlet 1 Mark Guld i Oksager; jfr. ovfr. under *Bisager*.

Norderholm. Kat *Norderholm.*

Norderkoppel. Kat *Norderkoppel.*

Norderste Koppel. Kat *Norderstekoppel.*

Nordertoft. Kat *Nordertoft.* — Fem Lokaliteter.

Nybjerg. 1767 SA C XII 1 Nr. 257 *Neuberg*; 18. Aarh. ib. *Neu Barg.*

Nyland. KI[1] 1768 *das neue land*; 1784 SA C XII 1 Nr. 257 *aufm so genannten Neu Land.*

Nylyk [ˈny·əˌlʏg]. Jb u. A. (1785) *Neue Lücke bey Dam Ende*; KI[1] 1768 *Nylücke*; Kat *Nielück, Nielücken.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Nymark. 1766 SA C XII 1 Nr. 257 *Neu Marck*; KI[1] 1768 *Neumarck.*

Nytoft. Jb u. A. (1785) *der Neue toft.*

Nørredam. 1649 (Afskr.) SA C XII 3 Nr. 100 *zwischen der Sehe und Norder damb.* — Maa være den nordlige Del af *Oksager Dam* ndfr.

Nørrehede. Kontraktb 1729 *im Norder Heide Stück.*

Nørrelyk. Jb u. A. (1785) *Nord Lücke, Norder Lücke*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Norderluck Acker*; 1767 ib. *Nord Lücke, Norder Lücke*; Kat *Norderlück, Norderlücken.* — Otte Lokaliteter i Kat.

Nørremark [ˈnʌ̀ɯdəɹˌfèld]. Kontraktb 1684 *auff das Norder feldt*; Kat *Norderfeld.*

Ohr. Kat *Ohr.* — Agerjord.

Oksager Aa. DomkapJb 1638 *Augsacker Auw, die Ausacker Auwe*; HusbyTingb 1726 *in der Ausacker Au.* — Samme Lokalitet som *Mølleaa* ovfr.

Oksager Bro. Verz 1731 *Ausacker Brüke*; 1786 SA C XII 1 Nr. 378 *die Ausacker Brücke*; 1825 ib. *Ausackerbrücke.* — Af Dok 1786 fremgaar det, at der var to Broer af dette Navn, den ene over Bondeaa paa Vejen til Satrup, den anden over Mølleaa i Oksager By.

Oksager Dam. Rodeboeck 1590 *by Owßacker dyke.* — Sikkert den store Mosestrækning Syd for Oksager, ved hvis vestlige Ende Beb. *Damende* ligger, næppe det moderne *Ausackerdiek* i Markerup paa Grænsen til Oksager. Jfr. *Nørredam* og *Sønderdam.*

Omløb [ˈùmˌlo·b, ˈo·sdəɹ ˈùmˌlo·b, ˈvèsdəɹ ˈùmˌlo·b]. Kontraktb 1684 *bey dem Umblauff*; Jb u. A. (1785) *um Lay*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Wester Umlauf*; K 1828, Kat *Umlauf.* — Sb. *Omløb* „Afledningskanal ved Vandmølle" (se Feilb.), nty. **Umloop* (jfr. Mensing under *Ümloop*).

Parenhe Acker. Kontraktb 1729 *Parenhe Acker.* — Maaske forskrevet for **Parocke*- el. lgn., af Plantenavnet *Padderokke.*

Penneshøj [*pènəsˈhy·*]. Kontraktb 1703 *Pennes Hoye*; Jb u. A. (1785) *Pennes Hoy*; Jb u. A. (c. 1830) *Penneshöy, Pennethöi*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Penneshü*; 1767 (Afskr.) ib. *Penneberg, Peneshoy*; 18. Aarh. ib. *Penes Hoy*; Kat *Penneshyh.* — Af Sb. glda. *pænning*, Navn paa en Mønt; se under *Penneshøj* i Dollerup, Grumtoft S.

Peter Degns Lyk. SkyldprotFlensb Nr. 358 1697 *Koppel ... im Holtz, Peeter Deehns Lücke genant*; Kat *Peter Schulmeisterslück.*

?Priggesbro. 1604 (Kontraktb 1691) *ein Schifft Holltes in Auwsackker Hollmschifft ... Priggensbrügge genandt*; Kontraktb 1691 *Pruggens Brügge.* — Antagelig af Tilnavnet *Prigge*; en *N. Prigghe* nævnes i LibCens 1462 (Quellens VI 197).

Pølsholm [ˈpʏ̀lsˌhòlm]. — Eng ved Vinderød Sø. Af Sb. *Pølse* eller maaske et op-

rindeligt **Pølks-*, af Sb. *Pølk*, hvorom se Bd. X.

Querlyk. Kat *Querlück.*

Quernbarg. Kat *Quernbarg.* — Paa Grænsen til Sørup S. Af nty. *Quern* „Kværn". Formen gengiver vel et da. **Kværnbjerg*; jfr. *Kværnbjerg* i Lyshøj.

Roj. Kat *Roy.* — *Roj*, se Bd. X.

Rojlyk. Jb u. A. (1785) *Roy Lücke*; Tax 1785 *Koppel Roilück*; Kat *Roylück, Roylücken.* — Heri „Streuholz" ifl. Tax 1785.

Rojkær. Tax 1785 *Roikier.* — Skov.

Rødager. Jb u. A. (c. 1830) *Röe Acker.*

Rødbjerg [ˈrø·ˌba·x, ro·dˈba·x]. Jb u. A. (1785) *Röberg, Röh Berg, Röh-Berg, Rohberg*; Jb u. A. (c. 1830) *Roeberg, Röeberg*; 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Roeberg*; HusbyTingb 1758 *Rehberg*; 1776 SA C XII 1 Nr. 373 *Rothberg*; Tax 1785 *Roibierg*; Kat *Rothebarg, Westerrothebarg, Osterrothebarg.* — Af Adj. *rød*, der maaske her sigter til Lyngbevoksning. I Dok 1755 omtales Stedet som „verhauen, gegenwärtig nur mit Busch und Heide bewachsen".

Rønbjerg [ˈrỳnˌba·x]. Jb u. A. (1785) *Renneberg, Senne Berg, Oster Senne Berg*; Jb u. A. (c. 1830) *Rönneberg, Oster Ronneberg Lücke, Wester Rönneberg*; Kontraktb 1752 *Rennbarg*; 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Renberg, Rönberg*; 1770 ib. *in Holtze belegene Koppel Renberg, Oster und Wester Renberg*; Kat *Rennberg, Osterrenberg.* — Formerne med *e* tyder paa, at Forleddet er Ordet *Rende*; jfr. *Rendebjerg* i Langballe, Grumtoft S.

Sammellyk. Kat *Sammelelück.* — Adv. jy. *sammel* (Feilb. under *sammen*) i Betydningen „tilfælles".

Sandager [ˈsandˌagəɹ]. Jb u. A. (1785) *Sand Acker*; Jb u. A. (c. 1830) *Saad Acker*; Kat *Sandacker.*

Sandtoft. Kat *Sandtoft.*

Schafskoppel. Kat *Schafskoppel.*

Schafwiese. Kat *Schafwiese.*

?Scheideberg. Jb u. A. (1785) *dessen Hauß Stelle und Scheide Berg.* — Maaske forskrevet.

Schoosterlyken [*de* ˈšo·sdəɹˌlỳgən]. — Nty. *Schooster* „Skomager".

Schräghof. Kat *Schräghof.*

Schwarzewiese. Kat *Schwarzewiese.*

Schüttlyk. Kat *Schüttlücke.* — Snarest af nty. *Schütt* „Skytte".

Seewisch [*de* ˈseˑˌvìš]. Kat *Seewiese, Seewiesen.* — Ved *Vinderød Sø.*

Skerreshøj. Jb u. A. (1785) *scheres Höy, scherres Höy*; Jb u. A. (c. 1830) *Scherrings hoy, Scherieshoy.* — Samme Navn forekommer i Husby.

Skovby Toft. Jb u. A. (1785) *Schobitofft, Schubitofft*; Jb u. A. (c. 1830) *Schoby Tofft, Schobytofft*, (her ?) *Schelgtofft*; 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Schobotofft*; KI[1] 1768 *Schaubytoft, Schaubytofft, Schaubitoft bey Damm-Ende.* — Efter en forsvunden Bebyggelse *Skovby.*

Skovdam. Jb u. A. (1785) *Schaudam*; Jb u. A. (c. 1830) *Schau Damm Lücke*; Verz 1731, HusbyTingb 1738 *Schaudamm*; Kat *Achterschaudamm, Vorderschaudamm.* — Agerjord og Eng.

Skræpeng. Jb u. A. (1785) *schrep Eng*; Jb u. A. (c. 1830) *Schrep-Eng, Schrepping, Schrep Wiese, Schrop Wiese*; KI[1] 1768 *Schrep-Eng, Westerschrep-Eng.* — Plantenavnet *Skræppe.*

Skyteng. Kontraktb 1729 *Schütt Eng.* — Snarest af Sb. jy. *Skytte* „stigbord ved en sluse" (Feilb.).

Smedebjerg. 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Schmiedeberg*; 1766 ib. *auf dem sogenanten Schmiedeberge.*

Smedelyk. 1642 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 257 *Schmedelucke*; 1643 (Afskr.) ib. *Schmedeluck*; Kontraktb 1695 *Schmidts Lücke, in der Schmits Lücke.* — Ifl. Dok 1642 ved Mørkvad.

Snogager. Kontraktb 1703 *Schnogacker*; Jb u. A. (1785) *Schnog Acker*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *schnockacker*; 1767 ib. *Schnock, Schnog Acker, Schnogs Acker*; 1769 ib. *Schnock Acker*; 18. Aarh. ib. *Schnogsacker.*

Soldsætterhjørne. Kat *Solsetterwöhn.* — Lille Stykke Agerjord. Forleddet er antagelig da. *Soldsætter* „Person, som fremstiller Sold" (jfr. ODS), Efterleddet snarest *Hjørne*, i den da. Dial. udt. *Hvörrn* (Hagerup[2]).

Spangsbro. Jb u. A. (c. 1830) *Spang Brücke.* — *Spang*, se Bd. X.

Spangsholt [ˈsbaŋsˌhòld]. Kontraktb 1729

Spangsholt; Jb u. A. (1785) *spangs Holt*; Jb u. A. (1830) *in Spangs-Holtze*; Kat *Spangsholt*. — Agerjord ved Vejen til Vinderød.

Spangsklar [*sbaŋs|kla·ɹ*]. Kat *Spangsklar*. — Eng. Efterleddet synes at være et Sb. **Klad* el. **Kladde* med Betydningen „Klump", „Smuds" el. lgn. Jfr. da. *Kladde* „Snavs, Urenlighed" (VSO), sv. Dial. *kladd* bl. a. med Betydningerne „våt lerkoka", „fläck, sudd", „klimp" (Rietz p. 323; jfr. SAOB), no. *kladd* „Klump, Klods" (Aasen), holl. *klad* „Plet" etc.; om Etymologien se Walde-Pokorny I 615. Ordet foreligger i det sv. Marknavn *Kladden*, Navn paa en sur og fugtig Ager (OGB V 234), og indgaar i sv. *Kladdkulleplöjorna* (Natan Lindqvist, Bjärka-Säby ortnamn p. 193).

Stakkegryd. Kontraktb 1703 *stackegrüen*; Jb u. A. (1785) *Stäcke Grör, Stacks grör*; Jb u. A. (c. 1830) *Stacke grae, Stocke grae*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Stackegrü, Stacke grü-Acker*; 1767 ib. *Stacke grüe, Stackegrue, stacke gröe*; KI[1] 1768 *Stackiegrüde*; KI[2] 1768 *Stackegrüde*; 1782 SA C XII 1 Nr. 257 *Stakegrue, Stackegrue*. — Agerjord i Nørremark. Adj. *stakket* „kort".

?Staksled. Jb u. A. (1785) *bey Sta(ck?)s* [*Stads?*] *Heck*.

Starenhøj. C. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *wester starenhü*; 1767 ib. *Staren Höy*; 1767 (Afskr.) ib. *Starren Hoy*.

Stavenlyk. Kat *Stavenlück*. — Nty. *Staven*, se Bd. X.

Sten. Jb u. A. (c. 1830) *Stein Lücke*; 1766 SA C XII 1 Nr. 257 *Stein, Mittel Stein*.

?Stenroj [*'sdènə|râi?*].

Stenrøgel [*'sdèn|rỳxəl*]. Jb u. A. (1785) *Stenrögel Lücke*; Jb u. A. (c. 1830) *Stein Ruggel, Stein Räggel*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *Stenrögel*; 1766 ib. *Stein Rüggel*; 1767 ib. *Steinroggel*.

Stok. Jb u. A. (1785) *beym Stock*; Kat *Stock*. — Eng ved Kilsaa. *Stok* i den sønderjy. Betydning „Gangbræt over Vandløb" (se Feilb.).

Stokbro [*'sdògbrỳx|sdrå·d*]. Jb u. A. (1785) *Stock Bro Acker, Stock Bro Lücke*; Jb u. A. (c. 1830) *Stockebroe, Stupbroe Acker*; 1766 SA C XII 1 Nr. 257 *Mühlenberger Stockbrock*; 1767 ib. *Stockebro, Stockbroe Acker, Wester Stock bro Acker*, (her?) *stock-Acker*; 1767 (Afskr.) ib. *Stubro Acker*; KI[1] 1768 *Stockbrohwisch*; KI[2] 1768 *Stockbrugwisch*. — Sb. *Stokbro* „Bro af Tømmerstokke"; [*'sdògbrỳx|sdrå·d*] er en Vej i Oksager By.

Stolskær [*'sdòls|kiæ·ɹ*]. Jb u. A. (1785) *Stoltz Kier Lücke*; 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Stoltz Kier*; 1767 ib. *Stobs Kier*; 1769 ib. *Stolt Kier*; Kat *Stosskjer*. — Agerjord, der støder op til Skov. Forleddet er snarest Gen. af Ordet *Stald*, i den da. Dial. udtalt *Stold* (Hagerup[2]).

Storkrog. 1752 SA Abt 66. 2. Verz. XXIII 4 VI 8/86 *groß Krog*.

Stormaj. Jb u. A. (1758) *Groß May*; 1767 SA C XII 1 Nr. 257 *gros May*.

Straatenlyk. Kat *Stratenlück*. — Nty. *Straat* „Vej".

Strengsager. 1769 SA C XII 1 Nr. 257 *Strengs acker*. — *Streng*, se Bd. X.

?Strugspjæld. Kontraktb 1729 *Studspiel*; Jb u. A. (1758) *Groß Struxpil*; c. 1754 C XII 1 Nr. 257 *struxspiel*; 1755 ib. *Struchspiel*; 1766 ib. *im sogenanten Struxpiel*; 1767 (Afskr.) ib. *Strus Piel*; 1767 ib. *Strux Piel*; 1769 ib. *Strucks-Piel, gros Piel*. — Snarest af da. Dial. *Strug* „Ris, Kvas" (Hagerup[2]), et Laan fra mnty. *strūk* „Strauch" (Sch.-Lüb.).

?Strømenge. 1766 SA C XII 1 Nr. 257 *Norder Strom Wiesen*.

Stubsager. Jb u. A. (1785) *Stops Acker*; Jb u. A. (c. 1830) *Stubs Acker Lücker*; c. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *stobs-Acker*; 1755 ib. *Stobb Acker*; 1766 ib. *Stobsacker*; 1767 ib. *Stopfs Acker*; 18. Aarh. ib. *stoffsacker*. — Ifl. Dok 1767 paa „Süder wester feldt".

Stæreng. Jb u. A. (1785) *Sterrwiese, Steerwieße*; U 1786 *Steer-Wiese*; Kat *Sternwiese*. — Plantenavnet *Stær* „Star, Carex".

Süderbarg. Kat *Süderbarg*.

Süderkoppel. Kat *Süderkoppel*.

Südertoft. Kat *Südertoft*. — Fem Lokaliteter.

Sølyk [*'se·|lỳgən*]. 1649 (Afskr.) SA C XII 3 Nr. 100 *die Sehe Lücke*; 1698 SA C XII 1 Nr. 257 *Selöcke*; Jb u. A. (1785) *See Lücke*; Kat *Seelücken*. — Ved Vinderød Sø. Ifl. Jb u. A. Skov, nu Agerjord.

Sønderdam. Jb u. A. (1785) *Süder Dam.* — Del af *Oksager Dam.*

Sønderende. 1766 SA C XII 1 Nr. 257 *die Süder Ende.*

Sønderlyk. Kontraktb 1695 *die Süder Lücke*; Kat *Süderlück, Süder lück.* — Fjorten Lokaliteter i Kat.

Søndermark. Kontraktb 1684 *auffs Süderfeldt, wester Suder feldt*; 1715 SA C XII 1 Nr. 257 *oster Süder feldt*; KI[1] 1768 *Oster süden Felde, Wester süden Felde*; KI[2] 1768 *auf dem Ostersüderfelde, auf dem Westersüderfelde.*

Sønderroj. Jb u. A. (1785) *Süder Roy*; 1766 SA C XII 1 Nr. 257 *Süder Röi.*

?Tarestoft. KI[1] 1768 *Tarestoft*; KI[2] 1768 *Toirestoft.* — Paa Grænsen til Hyrup.

Thiesenslyk. Kat *Thiesenslück.* — Slægtsnavnet *Thiesen.*

Tidselbjerg [ˈ*didsəlˌba·x, di(·)dsəlba·x-ˈmo·ɹ*]. Jb u. A. *Distel Berg, Distel Berg Lücke*; Jb u. A. (c. 1830) *Deetzelberg*; 1757 SA C XII 3 Nr. 108 *Diestelberg Dam*; 1766 SA C XII 1 Nr. 257 *Ditzel Berg*; K 1828 *Distelberg*; Kat *Diestelbarg, Diestelbargdiek.*

?Tidselholm. 1757 SA C XII 3 Nr. 108 *Duyselholm, Diesselholm.* — Ved Aaen, der løber gennem Oksager.

Topager. Kat *Topager, Topacker.* — To Lokaliteter. Af Sb. *Top.*

?Tornhøj. Jb u. A. (c. 1830) *Thornhöy*; 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Tarnhoy, Oster Tarnhoy*; 1766 ib. *Taarn Hoy, Taarnhoy, Tarnhoy*; 1767 ib. *Tarenshöu*; 1768 ib. *Tharnhüy*; 18. Aarh. ib. *Tharn Höy*; Kat *Tornhy, Klein Tornhy.* — Skrivemaaderne med *a* tyder paa, at første Led er Sb. *Torden*, i den da. Dial. *Tòhrn* (Hagerup[2] p. 97). Navnet *Tordenhøj* forekommer flere Steder i Nordslesvig; se Registret i DS III.

Trædskov. 1642 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 257 *Koppel in Oußackerholtze ... Tretschouw genandt*; KI[2] 1768 *Tredschau*; 1776 ArkFlensb Nr. 529 *Tredtschau.* — Sb. jy. *Trœde* „Trætte, Proces".

Tunk [*de tùŋg*]. Jb u. A. (1785) *im tuncke*; Jb u. A. (c. 1830) *im Tang, Tank Lücke*; 1755 *Tunck Land bey Damm Ende*; Kat *Tunk.* — Eng. *Tunk*, se Bd. X.

Vanrad. Kat *Wanroy* (rettet fra *Wanreuh*). — Agerjord. Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV.

Veerswatt [ˈ*fe·ɹˌswad*]. Jb u. A. (c. 1830) *fehr Schwat, Fe(ur?) Schwatt, Foheswatt*; Jb u. A. (1758), KI[1] 1768 *Vierschwatt.* — Eng; af nty. *veer* „fire" og *swatt* „Skaar" (Mensing under *Swaad*). Navnet gengiver sandsynligvis et da. **Firskaar* eller **Firskar.*

Vejager. 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Weg Acker*; 1766 ib. *Wegacker.*

Westerbarg. Kat *Westerbarg.*

Vesterkilde [*vèsdəɹˈki·l*]. Kontraktb 1692 *Wester-Kehl*; Jb u. A. (1785) *Wester Keel*; Jb u. A. (c. 1830) *Wester Kiel Lücke*; c. 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Wester Kiel*; 1766 ib. *Wester Kiel, Wester Keel*; 1770 ib. *auf dem sogenanten Wester Kehl.*

Vesterlyk. Kontraktb 1733 *in der Wester Lücke*; Kat *Westerlück, Westerlücke.* — Tretten Lokaliteter i Kat.

Vestermark. Kontraktb 1684 *auffs Westerfeldt*; 1767 SA C XII 1 Nr. 257 *Süder Wästerfeld*; Kat *Westerfeld.*

Vesterskov [ˈ*vèsdəɹˌhòld*]. Kontraktb 1684 *in das Westerholtz*; Kontraktb 1729 *Wester Schau*; Jb u. A. (1785) *Wester Holtz, wester Holtz Lücke*; Jb u. A. (1758) *Westerschau, Wester Holtzschifft*; 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Westerschau, Wester Westerschau*; Nikolai-Memorial 1760 *in der Wester-Höltzung*; KI[1] 1768 *Westerholtz*; Kat *Westerholz.*

Vestertoft. Jb u. A. (1785) *Wester toft*; Kat *Westertoft.* — To Lokaliteter i Kat.

Westerwisch [ˈ*vèsdəɹˌvìš*]. Kat *Westerwiesen.*

Vibeholm [ˈ*vi·bˌhòlm*]. Kontraktb 1703 *wifhollm*; Kontraktb 1729 *Wibholm*; Jb u. A. (1785) *Wib Holm*; Jb u. A. (c. 1830) *Wiepholm*; KI[1] 1768 *Wipholm.* — Eng.

Wittenstein. C. 1754 SA C XII 1 Nr. 257 *auf wittenstein*; 1755 ib. *willenstein*; 1767 ib. *Witten Stein*; 1769 ib. *Wittenstein.* — Gengiver antagelig et da. **Hvidsten.*

Vrej [*vrai, de vrai*]. Jb u. A. (1785) *Wrey*; Jb u. A. (c. 1830) *in der sogenannten Wrag*; KI[1] 1768 *Großwrey, Kleinwrey*; Kat *Wrei.* — Eng. Da. Dial. *Vrid*, udtalt *Vrèj*, „Spjæld i Kakkelovnsrøret, Håndtag på en Dør"

(Hagerup[2]). Snarest et Sammenligningsnavn, men der foreligger dog ogsaa den Mulighed, at Ordet har en oprindelig topografisk Betydning „Bugtning i Terrænet" el. lgn.; i andre jy. Dialekter kan det betyde „et sted, hvor vejen går af, slår en bugt" (Feilb.). I østsv. Dial. forekommer *vred*, fsv. **vrip*, i Betydningen „skarp bukt l. böjning av en å", og denne Betydning antages af Natan Lindqvist (Bjärka-Säby ortnamn p. 446) i det lollandske *Vriet* og maaske i sv. *Vriderna*.

Vædel [*væ·l*]. Jb u. A. (1785) *Wehl*; (her?) Jb u. A. (c. 1830) *Waalholm*; Kat *Wehl*. — Agerjord ved Mose. *Vædel*, se Bd. X.

Ybjerg. 1757 SA C XII 3 Nr. 108 *Ybarg Mohr, Ůberg Mohr*. — Syd for Oksager By.

Hvis Formen er rigtigt overleveret, kunde Forleddet være et Trænavn svarende til vn. *ýr* m. „Taks".

Østerlyk. Kontraktb 1733 *in die Oster Lücke*; Kat *Osterlück*. — Tolv Lokaliteter i Kat.

Østerroj. 1755 SA C XII 1 Nr. 257 *Oster Roy*; KI[1] 1768 *Osterray*; KI[2] 1768 *Osterroy*. — Agerjord.

Østerskov. Jb u. A. (1785) *Oster Holtz*; Jb u. A. (c. 1830) *im Oster-Holtze, Oster Holtz Schifft*; Jb u. A. (1758) *Osterholtz Lücke*; NikolaiMemorial 1760 *Oster-Schau*; KI[1] 1768 *Osterholtz, Oster-Holtz*; Kat *Osterholz*.

Østertoft. Jb u. A. (1785) *oster tofft*; Kat *Ostertoft*. — Fire Lokaliteter i Kat.

Søgaard.

?Blakkesaa. 1706 SA A XX Nr. 3236 *die so genante Koppel Blackes Aue*. — Forleddet er vel Gen. af Slægtsnavnet *Blak* (*Black*), der kendes fra Ø.-Løgum S. i det 16. Aarh. (DS III 185). Efterleddet er maaske Fejl for **Haue* o: *-have*.

Bøgsholt. 1706 SA A XX Nr. 3236 *Koppel Biesoldt*; 1724 (Afskr.) ArkSøgaard *Böcksholt*; 1748 ib. *Böecksholt*; 1754 ib. *Böcksholt*; K 1805 *Büchs Holt*; Kat *das Holz*. — Forleddet er muligvis Gen. af Kollektivet *Bøge* „Bøgebevoksning"; se Bd. X. Formen 1706 kunde dog tyde paa, at der i Stedet foreligger Sb. glda. **bēti*, vn. *beiti* n. „Græsgang"; jfr. Naturnavnet *Bedesmark* paa Samsø, udt. [*bi̯·əs-*], der antages at svare til sv. *betesmark* (DS I 34). Ifl. Dok 1706 er B. „allezeit gegräßet, und niemahlen von dem Besitzer (weilen sich etwas Holtz sich alda findet) besäet geweßen". Omtydningen til *Bøgs-* kunde lettes ved Bevidstheden om, at Stedet delvis var skovbevokset.

Feldlyk. 1754 ArkSøgaard *die kleine Marcrops Feld Lücke*; K 1805 *die Feld Lück*; Kat *Feldlücke*. — Støder op til Skov. Antagelig af Sb. glda. **fælla*; se Bd. X under *Fælde*.

Holzhof. 1754 ArkSøgaard *Holtz-Hoff*.

Holzlyk. K 1805 *die Norder Holtz Lücke, die Süder Holtz Lücke*; Kat *Holzkoppel, Kleinholz*. — Delvis Skov.

Koklyk. 1758 ArkSøgaard *Kocklück*; 1769 ib. *Kack-lück*; 1771 ib. *Kaacklücke*; K 1805 *Kac(k?)lücke*. — Antagelig af Fuglenavnet jy. *Kok* „Hane".

Maj. 1724 (Afskr.) ArkSøgaard *die May*; 1748 ib. *die May-Lücke*; K 1805 *die May*. — *Maj*, se Bd. X.

Nørretoft. 1748 ArkSøgaard *Norder-Toft*.

Olsbæk. 1706 SA A XX Nr. 3236 *Koppel Ohrts Beck*; 1724 (Afskr.) ArkSøgaard, 1748 ib. *Alsbeck*; K 1806 *Olspeck*; Kat *Olsberg*.

Søgaard, Gammel- [ˈ*o·ld* ˈ*sɛ·ˌɣå·ɹd*]. 1608 ArkSøgaard *Gammell Sögarde*; 1618 ib. *Gammell Söhegardt*; 1706 SA A XX Nr. 3236 *Gammel oder Ole Seegard*; 1748 ArkSøgaard *Gammel Söegar*; 1754 ArkSøgaard *Alt Seegaard*; Bericht 1754 *Alt Seegard*; K 1805 *Alte Seegaard*; JensenAng 164 *ein Burgplatz, Alt-Seegaard genannt*; Kat *Ohlseegaard*. — Mark ved Vinderød Sø, Sydvest for den nuværende Gaard. Ifl. Bericht 1754 skal her tidligere have ligget en adelig Gaard.

Søgaardslyk. U 1741 *Seegardslücke, Seegardtslücke*; KI[1] 1768 *Seegaard-Lücke, Seegaards Lücke*; Tax 1788 *Holzkoppel Seegaardslük genannt*.

Sølyk. K 1805 *Wester Seelück, Oster See-*

lück, das Seeschifft; Kat *Seelücke*. — Nu i Harresby, Sørup S.

Stenrøgel. 1706 SA A XX Nr. 3236, 1748 ArkSøgaard *Steen Rüggel*; 1758 ib. *Steenrüggels Koppel*; K 1805 *Stennrögell.*

Storege. 1608 ArkSøgaard *Stureige*; 1618 ib. *Stuer Eige*; 1724 (Afskr.) ib. *Stuer Eyche*; 1748 ib. *Höltzung Stuereck*; 1749 ib. *Stoereyge, Stuer-Eyge*; 1754 ib. *Gros-Eck*; K 1805 *Grote Eiche.*

Sønderlyk. 1706 SA A XX Nr. 3236 *Süder Lück, Süder Lücke*; K 1805 *Süder Lück.*

Vestermark. 1724 (Afskr.) ArkSøgaard *das Westerfeldt*; 1754 ib. *das Westerfeld, an dem Westerfelds Schlage*; Kat *Westerfeld.*

Østerkoppel. 1706 SA A XX Nr. 3236 *jn der Oster Koppel.*

Østermark [ˈo·sdəɹˌfèld]. 1724 (Afskr.) ArkSøgaard *Osterfeldt*; Kat *Osterfeld.*

Reg 1634—35 = Geldthebungh des Ampts Flensburg. SA C XII 3 Nr. 9.
RegCap = Registrum Capituli Slesvicensis.
RegChrI = Registrum König Christian des Ersten, hrsg. v. G. Hille.
RegFlensb = Flensborg Amts Regnskaber. RA.
RegGottorp = Gottorp Amts Regnskaber. RA.
Rep$^{1-2}$ = Repertorium regni danici mediævalis, ed. Kr. Erslev. Series secunda ed. William Christensen.
Rietz = J. E. Rietz, Svenskt dialekt-lexicon.
Rodeboeck = Rodeboeck ... tho Flenßborch. SA C XIX 1 Nr. 30.
Ross = H. Ross, Norsk Ordbog.
SA = Statsarkivet i Kiel.
SAOB = Svenska akademins ordbok.
SBÖ = T. E. Karsten, Svensk bygd i Österbotten.
Sch.-Lüb. = Schiller und Lübben, Mittelniederdeutsches Wörterbuch.
Schmidt = J. N. Schmidt, Slesvigs Land og Folk.
Schröder = Johs. v. Schröder, Topographie des Herzogthums Schleswig. 1837.
Schötebock = Der Stadtt Flenßborges Schötebock. SA Abt 187, Nr. 87.
SH = Haandskrifter vedr. Slesvig og Holsten i Univ. Bibl. Kiel.
SkyldprotFlensb = Neben-Buch zum Flensburgischen Amts- Schuld- und Pfand-Protocollo. Amtsgericht Flensborg.
SlesvProv = Slesvigske Provindsialefterretninger.
Slewert 1538 = Intraden der Prediger des Ampts Flensburg. Flensborg Provstiarkiv.
SOV = Sverges ortnamn. Värmlands län.
SOÄ = Sverges ortnamn. Älfsborgs län.
SRD = Scriptores Rerum Danicarum.
Stemann = v. Stemann, Geschichte des öffentlichen und Privat-Rechts des Herzogthums Schleswig.
Torp NEO = A. Torp, Nynorsk etymologisk ordbok.
Trap = Trap, Hertugdømmet Slesvig. 1864.
UBI = Blandinger til Oplysning om dansk Sprog udgivne af Universitets-Jubilæets danske Samfund.
Verz 1803 = Verzeichniß aller Eingesessenen des Amtes Flensburg. SA C XII 1 Nr. 2.
Westphalen = Westphalens Monumenta.
VJb = Kong Valdemars Jordebog, udg. af Svend Aakjær.
Wright = J. Wright, The English dialect-dictionary.
VSK = Videnskabernes Selskabs Kort.
Xen. Lid. = Xenia Lideniana. Festskr. tillägnad Professor Evald Lidén.
Zeitschr. = Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte.
Zinsb 1509 ff. = Slesvigbispens »Zinsbuch« 1509 ff. SA A XX Nr. 2466.
ÆDA = De ældste danske Archivregistraturer.
Ödeen = N. Ödeen, Studier i Smålands bebyggelsehistoria.

Bemærkninger til Lydbetegnelsen

Dansk og Nedertysk:

ə er den tryksvage, ubestemt artikulerede Mellemvokal i da. *finde*.
x er den Lyd, der paa Tysk skrives *ch*.
ŋ er *ng*-Lyden i da., ty. *lang*.
ɹ er et vokalisk Fortunge-*r*.
b d g betegner overalt Klusiler, ikke Spiranter.
· betegner, at den foregaaende Vokal er lang.
: betegner »Overlængde«.
ˈ og ˌ angiver, at den følgende Stavelse har henholdsvis Hoved- og Bitryk.

Dansk:

æ ö ɔ er aabne *æ*-, *ø*- og *aa*-Lyd.
ɳ ɭ er palataliserede *n*- og *l*-Lyd (*n* og *l* med *j*-Klang).
ʳ foran et Navn eller Navneled betegner, at det udtales med musikalsk Tostavelsesaccent.

Nedertysk:

i̯ y̯ u̯ è ø̀ ò er aabne, slapt artikulerede *i*-, *y*-, *u*-, *e*-, *ø*- og *o*-Lyd.
ᵇ og ᵍ efter en lang Vokal betegner svagt artikulerede *b*- og *g*-Lyd (nty. *bå·ᵇm* »baben«, *vå·ᵍŋ* »Wagen«).
ʃ betegner den ty. *sch*-Lyd.

Universitets-Jubilæets danske Samfunds
Skrifter Nr. 350

Udgivet paa
Carlsbergfondets Bekostning

FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI. KBHVN.